ISSN: 2822-048X (Online)

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
Journal of Dhamma for Life

(Peer-reviewed & Open Access Journal)

ปีที่ 29 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2566)
VOLUME 29 NO. 4 (OCTOBER-DECEMBER 2023)

วารสารธรรมเพื่อชีวิต ปีที่ 29 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2566) Journal of Dhamma for Life Vol. 29 No. 4 (October-December 2023)

INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE
Google Scholar
TCI ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai-Journal Citation Index Centre
Approved by TCI During 2023-2024
วารสารธรรมเพื่อชีวิต Journal of Dhamma for Life

สารจากบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ เป็นปีที่ 29 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2566) ของการดำเนินงานวารสารธรรมเพื่อชีวิต ซึ่งวารสารได้ดำเนินการรับใช้สังคมด้วยการเผยแผ่คำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนากับสหศาสตร์และส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการวิจัย และวิชาการ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาตลอดจนบุคคลภายนอกที่สนใจ ได้มีโอกาสนำเสนอเผยแผ่ผลงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อีกทั้งแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา ศิลปะ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการบริหารธุรกิจ พัฒนาสังคมและการศึกษา ภายใต้สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านวิชาการ ประสบการณ์และเป็นแหล่งอ้างอิงในการเผยแพร่บทความของนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่สนใจ

ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของวารสารธรรมเพื่อชีวิตเป็นอย่างดีทั้งผู้แต่งที่ส่งบทความงานวิจัยและงานวิชาการเข้ามาเพื่อเผยแพร่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลาในการประเมินบทความงานวิจัยและงานวิชาการ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพของงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้มีส่วนเป็นอย่างมากในการพัฒนาผลงานวิชาการและช่วยให้ผลงานได้รับการเผยแพร่อย่างมีคุณภาพทางวิชาการ ต่อไป

พระสุทธิสารเมธี, ผศ.ดร.
บรรณาธิการบริหาร

วัตถุประสงค์ของวารสาร (Aims of the Journal)

วารสารธรรมเพื่อชีวิตเป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อเผยแผ่สาระธรรมของมูลนิธิพุทธศาสนศึกษา 2) เพื่อพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) 3) เพื่อเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานสำหรับตีพิมพ์ผลงานของสมาชิกมูลนิธิและบุคคลทั่วไป

ขอบเขตเนื้อหาการตีพิมพ์ (Scope of the Journal)

ขอบเขตเนื้อหาที่วารสารเปิดรับ ได้แก่ 1) ด้านพระพุทธศาสนา 2) ด้านปรัชญา ภาษา ศิลปวัฒนธรรม 3) ด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ 4) ด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ 5) ด้านศึกษาศาสตร์ ครุศาสตร์ รวมถึงสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

รูปแบบการการตีพิมพ์ (Process of Publication)

กองบรรณาธิการให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดทำวารสาร ตั้งแต่การคัดเลือกบทความ การประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีอย่างน้อยบทความละ 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ โดยเป็นการประเมินในรูปแบบการปกปิดชื่อผู้ประเมินและผู้เขียน (Double-blind Peer Review) และบทความต้นฉบับต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากกองบรรณาธิการหรือผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

ภาษาที่รับตีพิมพ์ (Languages)

ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

การกำหนดตีพิมพ์ (Publication Frequency)

กำหนดเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ (ราย 3 เดือน)

ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม
ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน
ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

พระสุทธิสารเมธี, ผศ.ดร.	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม

รองบรรณาธิการ

พระมหาจักรพล อาจารสุโภ, ดร.	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระมหาจักรพล อาจารสุโภ, ดร.	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาสุทธิชัย มนฺตชโย, ดร.	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม
พระมหาวีรชัย วีรชโย	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม
ผศ. ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ	วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ. ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
ผศ. ดร.ฉัตรวรัญช์ องคสิงห	วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
ผศ.จงรักษ์ ศุภกิจเจริญ	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม
อ. ดร.เพ็ญศรี บางบอน	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยชินวัตร
อ. ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ. ดร.สุรชัย พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อ.สุประภา ศรีทอง	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาจักรพล อาจารสุโภ, ดร.	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายกฎหมาย

นายเกริกชัย ส้มเขียวหวาน	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม

ฝ่ายออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระมหาวีรชัย วีรชโย	มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม
อ. ดร.สุรชัย พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ (Content)

สารจากบรรณาธิการ a
สารบัญ d

1. Analyzing the Relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Impact on the Lifelong Learning Competencies 1-19
Dr. Phramaha Chakrapol Acharashubho Thepa,
Assist.Prof.Dr. Phrasutthisanmethi Chaiyan Suebkrapan,
Phramaha Boonpasid Nathapunyo Karat,
Dr. Pravech Vathakaew, Dr. Sura Piriyasanguanpong,
Dr. Chetnitipath Promchin, Dr. Udomchai Panabut

2. Redefining a New Meaning of Thai Temples in Contemporary Society: A Case Study of Wat Phuket, Nan Province 20-33
Asisst. Prof. Dr. Chatwarun Angasinha, Oranee Bunmenimit

การสร้างความหมายใหม่ของวัดไทยในสังคมร่วมสมัย : กรณีศึกษาวัดภูเก็ต จังหวัดน่าน
ผศ.ดร. ฉัตรวรัญช์ องคสิงห, อรนี บุญมีนิมิต

3. The Buddha Statue Pointing Finger on Chom Sak Hill, Kengtung City, Myanmar: Iconography from Different Perspectives 34-44
Dr. Sura Piriyasanguanpong

พระพุทธรูปชี้นิ้วพระหัตถ์บนดอยจอมสัก เมืองเชียงตุง ประเทศพม่า: ประติมานวิทยาต่างมุมมอง
ดร. สุระ พิริยะสงวนพงศ์

4. Ways of Trading on Suvarnabhumi Route 45-59
Piravat Chatrathaisang, Dr. Sura Piriyasanguanpong

วิถีการค้าบนเส้นทางสุวรรณภูมิ
พีระวัฒน์ ฉัตรไทยแสง , ดร.สุระ พิริยะสงวนพงษ์

5. The way of Dhamma Practice of Phrasuddhidhammarangsigambhira medhacaraya (Lee Dhammadharo) Affecting to Buddhist Propagation 60-70
Maechee Anothai Weawsiangsang ,
Assoc. Prof. Dr. Suvin Ruksat

แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แม่ชีอโณทัย แววเสียงสังข์, รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์

6. The Dream Job of Generation Z Youth 71-82
Pawinee Nimphatomwong,
Assist.Prof.Dr. Apirat Kangsadanporn

อาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z
ภาวินี นิ่มปฐมวงศ์, ผศ.ดร.อภิรัตน์ กังสดารพร

7. School Management Strategies to a Professional Learning Community for Students' Quality Development in Schools Under the Education Division 2 83-99
Kraithong Singkamma

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2
ใครทอง สิงห์คำมา

8. An Analysis of the Four Pārājikasikkhā in Samantapāsadikā According to the Current Thai Sangha Law 100-111
Ven.Dr.Phramaha Khanob Sahayapunyo,
Phramaha Sarawut Yanasophano, Phra Jaturong Ajarasupho

วิเคราะห์ปาราชิก 4 ในสมันตปาสาทิกาตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน
พระมหาขนบ สหายปญฺโญ, ดร., พระมหาสราวุธ ญาณโสภโณ,
พระจาตุรงค์ อาจารสุโภ

9. Leadership of the Executive Committee That Affects Service Quality A Member of the Alumni Association, Vocational Training and Development Center for the Blind Pak Kret District Nonthaburi Province 112-125
Mahesak Wongnok, Dr.Rungradit Kongyoungyune

ภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
มเหศักดิ์ วงษ์นอก, ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน

10. Child Development Policy in Thailand: A Case Study of Successful Daycare Center 126-141
Ekaphot Congkrarian

นโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ
เอกพจน์ คงกระเรียน

11. Leadership and Peacebuilding Skills of Local Leaders in Northeastern Thailand 142-156
Theelada Theerawatcharaset

ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพของผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย
ธีร์ลดา ธีราวัชรเศรษฐ์

12. Leading Role Models for Digital Education Transformation in Thailand 157-164
Vichaya Lipipun, Asst.Prof.Dr.Chatwarun Angasinha

13. Online Education in Thailand During the Crisis and Beyond 165-172
Vichaya Lipipun, Asst.Prof.Dr.Chatwarun Angasinha

14. Inheritance and Innovation of Mongolian Dance Creation from the Perspective of Cultural Anthropology 173-185
Yupeng Xing, Assoc.Prof.Dr.Supavadee Potiwetchakul,
Assoc. prof. Dr. Di Fan

15. The Balanced Learning Management Approaches with Students' Interesting for Sanya Experimental Primary Schools 186-193
Han Zhiru, Dr.Kesinee Chiwpreecha

16. The Guidelines for Teacher Competencies Development of Zhumadian Preschool Education College in Henan, China 194-201
Chen Xin, Dr. Kesinee Chiwpreecha

17. Business Strategies for a Variety of Changes to Achieve Competitiveness with the World 202-215
Piyasun Punjakhan

กลยุทธ์ทางธุรกิจสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุความสามารถในการแข่งขันกับโลก
ปิยะสันต์ ปัญจขันธ์

18. A Study of Factors Affecting Document Management According to Regulations Construction Contract Used to Control Construction Work Case Studies the Construction of Track Doubling Project Lop Buri - Pak Nam Pho Section 216-231
Sasivimon Maneemud, Dr.Teeradej Snongtaweeporn,
Asst.Prof.Dr.Waranon Kongsong, Dr.Chaiwat Pooworakulchai

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง กรณีศึกษา โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ
ศศิวิมล มณีหมุด, ดร ธีรเดช สนองทวีพร,
ผศ.ดร.วรานนท์ คงสง, ดร.ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย

19. A Responsive Communitarianism Development in Bang Rak District, Bangkok 232-247
Suvit Lertthanakulvat, Asst.Prof.Dr.Rattaphong Sonsuphap
การพัฒนาชุมชนเมืองในมิติชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
สุวิทย์ เลิศธนากุลวัฒน์, ผศ.ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ

20. Factors affecting the management of residential building construction projects of entrepreneurs. Under the epidemic situation of the Coronavirus 2019 in Minburi District, Bangkok 248-263
Natee Tachaivong, Asst.Prof.Dr.Waranon Kongsong;
Dr.Teeradej Snongtaweeporn,
Dr.Chaleeporn Thammapornram
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
นที ทะชัยวงษ์, ผศ.ดร.วรานนท์ คงสง;
ดร.ธีรเดช สนองทวีพร; ดร.ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์

21. The Study and Comparison of Contract Forms and Collateral for the Design Work or Construction Supervision Work 264-282
Anusorn Thongoum, Dr.Teeradej Snongtaweeporn,
Asst.Prof.Dr.Waranon Kongson, Dr.Chaiwat Pooworakulchai
การศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกัน งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง
อนุสรณ์ ทองอ่วม, ดร.ธีรเดช สนองทวีพร, ผศ.ดร.วรานนท์ คงสง,
ดร.ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย

22. Management factors affecting service quality for members of the Association of Persons with Disabilities, Sisaket Province 283-301
Amporn Kanhabutr, Dr.Rungradit Kongyoungyune

ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ
อัมพร กัณหาบุตร, ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน

23. A Study on Non-Meat Eating and Compassion based on Buddhist Cognition 302-310
Dr.Jingting Zhang, Minxin Li

24. Factors Affecting the Management of Government Construction Contracts and Private Contract Recipient After Coronavirus Pandemic 2019 in Minburi District, Bangkok 311-323
Aphichest Gorampai, Asst.Prof.Waranon Kongsong,
Teeradej Snongtaweeporn, Chaleeporn Thammapornram
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
อภิเชษฐ์ กออำไพ, ผศ.วรานนท์ คงสง, ธีรเดช สนองทวีพร,
ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์

25. Video Art Production Through Interdisciplinary Perspective 324-341
Meng Jin, Asst.Prof.Dr.Kanokrat Yossakrai,
Dr.Nutcha Patananukit

26. Communicating the Image of the Belt and Road Initiative Through English Language Online Media in Thailand 342-363
Duan Hua, Asst.Prof.Dr.Kanokrat Yossakrai

27. Communication for Industrial Heritage Preservation in Anshan City, China 364-381
Wang Zhuoran, Asst.Prof.Dr.Kanokrat Yossakrai

28. Research on sports health communication in Guangzhou, China in the context of "Healthy China 2030" 382-403
Cheng Wei, Asst.Prof.Dr. Kanokrat Yossakrai, Dr.Nutcha Patananukit

29. The Effects of Learning Management by Using SQ4R Technique to Improve English Reading Comprehension Abilities of Eighth Graders 404-421
Chadaporn Jantabudsri, Dr. Soranabordin Prasansaph
ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ชฎาภรณ์ จันทะบุดศรี, ดร. สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์

30. The Effects of Using Digital Games on Learning English Vocabulary of Sixth Grade Students 422-437
Chalermporn Punjasutaros, Dr.Soranabordin Prasansaph
ผลของการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เฉลิมพร ปัญจาสุธารส, สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์

31. Quality of Life Development for person with Disabilities in Phetchabun Province 438-451
Somkait Khamsom, Dr. Rungradit Kongyoungyune
การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์
สมเกียรติ คำโสม, ดร. รุ่งรดิศ คงยั่งยืน

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI:10.14456/jdl.2023.41

Analyzing the Relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Impact on the Lifelong Learning Competencies

Phramaha Chakrapol Acharashubho Thepa[1], Phrasutthisanmethi Chaiyan Suebkrapan[2], Phramaha Boonpasid Nathapunyo Karat[3], Pravech Vathakaew[4]*, Sura Piriyasanguanpong[5], Chetnitipath Promchin[6], Udomchai Panabut[7]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. Dr. Phramaha Chakrapol Acharashubho Thepa
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: chakrapol.the@mbu.ac.th ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9184-4273,

2. Assist.Prof.Dr. Phrasutthisanmethi Chaiyan Suebkrapan
Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: chaiyan.sueb@mbu.ac.th
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-5436-5051

3. Phramaha Boonpasid Nathapunyo Karat
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: boonpasid.nat@mbu.ac.th

5. Dr. Sura Piriyasanguanpong
Independent Researcher, Thailand.
Email: surapiriya@hotmail.com

6. Dr. Chetnitipath Promchin
Independent Researcher, Thailand.
Email: chetnitipath@gmail.com

7. Dr. Udomchai Panabut
udomchai.pan@gmail.com
Email: udomchai.pan@gmail.com

Corresponding Author*
4. Dr. Pravech Vathakaew
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: pravech.vat@mbu.ac.th

ABSTRACT

The highlight of this research is to analyze the relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Its Impact on the Lifelong Learning Competencies of Students at Mahamakut Buddhist University in Thailand. The research employs a quantitative research methodology and survey research, utilizing a questionnaire as the primary data collection tool. The study population consists of university students from four faculties who enrolled in the academic year 2022, with a total population of 193 individuals. A sample group of 130 individuals was randomly selected for the study. The research instrument comprises a questionnaire with 52 questions designed to assess the adherence to Buddhist beliefs and lifelong learning capabilities. Data was collected through online questionnaires distributed via social media channels. Statistical analysis was conducted using Pearson's Product Moment Correlation Coefficient to examine the relationship between adherence to Buddhist beliefs and lifelong learning capabilities among the students. The findings of the research indicate a positive correlation between practicing to Buddhist beliefs, particularly in terms of morality, and the lifelong learning capabilities of the students. The statistical significance of this correlation supports the importance of belief in karma in promoting lifelong learning. Average Adherence to Karma-Based Beliefs: The average level of adherence to karma-based beliefs was reported as approximately 4.75, indicating that, on average, the participants in the study had a relatively high level of belief in karma. Statistical Significance: The adherence to karma-based beliefs was found to have statistical significance at the 0.01 level. This means that the relationship between adherence to karma-based beliefs and lifelong learning competence is considered significant at a high level of confidence. Gender and Lifelong Learning Competence: The analysis found no significant difference in the relationship between practicing karma-based beliefs and lifelong learning competence

Keywords: Buddhist; Beliefs; Lifelong; Learning; Competencies

Article history:
Received: 2/09/2023
Revised: 15/09/2023
Accepted: 25/09/2023
Available online: 28/10/2023

How to Cite:
Thepa, P.C.A., Suebkrapan, P.C., Karat, P.B.N., Vathakaew, P., Piriyasanuanpong, S., Promchin, C. Panabut, U. (2023). Analyzing the Relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Impact on the Lifelong Learning Competencies, 29(4), 1-19.

between males and females. This implies that the impact of karma-based beliefs on lifelong learning competence is similar for both genders. Correlation Analysis: A Pearson's correlation analysis was conducted, revealing a strong and statistically significant positive correlation between practicing karma-based beliefs, particularly in Kammatthana, and lifelong learning competence, especially in entrepreneurial and initiative skills. The correlation coefficient of 0.754 suggests a strong positive relationship between these variables, and the p-value below 0.01 indicates that this correlation is statistically significant. The research concludes that there is a strong relationship between practicing Buddhist beliefs, particularly those related to karma, and preparedness for lifelong learning. It emphasizes the importance of belief in karma as a factor that promotes learning, especially in areas related to entrepreneurial and initiative skills.

Introduction

Buddhist beliefs, as articulated by Thanissaro Bhikkhu in AN 5.38, consist of four fundamental beliefs that play a crucial role in the teachings and have taken shape in various forms of faith in Thai society. consisting of Kamma Sadtha (belief in Karma), Vipaka Sadtha (belief in the consequences of actions), Kammassakata Sadtha (belief in action as one's possession), and Tataghata Bodhisadtha (belief in the Buddha's Enlightenment) have evolved into religious faith in Thai society (Vilasaka, 2022). All four beliefs serve as a guiding force for Buddhists to translate teachings into practice. Karma, as one of the core beliefs, is central to the understanding that our actions have consequences. Positive actions yield positive results, while negative actions lead to suffering. Rebirth is another foundational belief in Buddhist doctrine, emphasizing the continuous cycle of birth and death until an individual attains enlightenment and breaks free from this cycle. The relationship between belief and education is interwoven, as a deep understanding of the teachings and practice leads to spiritual and intellectual development. Buddhism encourages individuals to explore and critically examine the teachings personally, fostering a culture of learning, curiosity, and self-discovery. In Buddhism, beliefs and education play a vital role in the development of one's spirituality and understanding. This paper delves into these aspects from various angles to provide a more detailed exploration of their significance.

The concept of a lifelong learning society is a development process aimed at enriching human resources, communities, societies, and entire nations to create robust, sustainable, and happy societies. The knowledge regarding lifelong learning society development has existed for a long time and has been endorsed by international organizations and influential thinkers (UNESCO, 2005). For Thailand, educational reform aligns with the principles of the National Education Act (1999) to emphasize the development of a lifelong learning society. The focus is on providing opportunities for citizens to receive continuous education throughout their lives, ensuring that every segment of society has the right and responsibility to participate in lifelong education. Lifelong learning is seen as a means to create a way of life for people in the society and to meet the needs and align with the conditions of the target groups, in accordance with

the national educational policy and the legislation promoting non-formal and informal education (National Education Act, 1999 and the National Education Act Amendment, 2008).

In response to the challenges posed by evolving educational needs and learning paradigms that must adapt to people and the times (Patharapong Naja and Associates, 2023), this research serves to supplement and fill the gaps in educational strategies that have been adjusted according to national policies to achieve the maximum benefit in the future. The objective of this research is to study the fundamental structure of the relationship between practicing Buddhist beliefs and lifelong learning, a challenge that educational institutions such as Mahamakut Buddhist University face in aligning with lifelong learning principles and Buddhist values. The research endeavors to bridge the gap between national education policies and the developing educational culture of the 21st century and ensures that these institutions remain efficient and contribute to sustainable national growth and the future well-being of the people.

Objective

The objectives of this study are to analyze the relationship between the practice of Buddhist beliefs and the lifelong learning capabilities of Mahamakut Buddhist University students.

Theoretical Framework and Principles

The correlation between Buddhist beliefs and learning, Thai society has historically embraced Buddhism, and its core teachings have deeply influenced Thai culture. The principles of Buddhist teachings have been integrated into various aspects of Thai life, including lifestyle, language, traditions, and moral values. Buddhism is a religion of reason (Phra Khru Khayannapriya and colleagues, 2023). It incorporates a belief system based on the teachings of the Buddha, particularly those following the Theravada tradition. The term "Saddha" (beliefs) in Pali represents the internal conviction and trust of Buddhists in accepting the teachings of the Buddha, especially Theravada Buddhists. This faith can be developed through direct personal experiences and understanding that aligns with the teachings they have received. This belief system in Buddhism centers on "Dhamma," which encompasses the Four Aspects of Faith, known as "Saddha," consisting of Kammasaddha (faith in actions), Vipassanasaddha (faith in insight), Kammasassaddha (faith in the consequences of actions), and Tathagatasaddha (faith in the Buddha) (Phra Pasan and Phra Sutthasamamethi, 2023).

This research aims to study these variables to understand the influence of practicing Buddhist beliefs on the lifelong learning capacities of students. By examining the relationship between the four aspects of faith and lifelong learning, this research will contribute to the understanding of how these beliefs play a role in shaping students' approach to continuous learning throughout their lives.

Table 1: Variables in Importing into Research on the Practice of Buddhist Beliefs

Variables	Belief Description and Practices
Belief in Karma	• Practicing based on the belief that actions have consequences. Believing that deeds give rise to results.

Variables	Belief Description and Practices
	• Acting according to the belief that the law of karma operates; good deeds produce positive consequences, while bad deeds result in suffering and consequences. • Practicing with the understanding that intention matters, actions knowingly committed are karmas, and no action is in vain. • Acting based on the belief that desired results can be achieved through actions.
Belief in the Consequences of Actions	• Practicing based on the belief in the repercussions of one's actions. • Believing in the real consequences of actions based on logic and reason. • Acting with the belief that good actions yield good results, while bad actions lead to negative outcomes.
Belief in Action as One's Possession	• Practicing with the belief that each individual owns their actions. • Believing that those who perform actions must face the consequences of their deeds.
Belief in the Buddha's Enlightenment	• Practicing with the belief that Lord Buddha's enlightenment includes the qualities of a perfect Buddha. • Acting with the belief that the teachings of Lord Buddha are aimed at achieving the highest virtue and ultimate liberation.

These variables represent the beliefs and practices based on Buddhist teachings that are incorporated into the research to analyze the relationship between these beliefs and lifelong learning capabilities of the university students.

2. Lifelong Learning Competencies (LLC)

Education takes on many forms, both formal and informal. The United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) provides a comprehensive definition of lifelong learning as:

> "Lifelong learning comprises all the learning activities carried out throughout life with the aim of improving knowledge, skills, and competences within a personal, civic, social, and/or employment-related perspective." (UNESCO, 1984)

Tissot (2004: 70-112) distinguishes between formal and informal learning, illustrating that formal learning is structured and leads to formal recognition through certification and qualification. On the other hand, informal learning encompasses activities that are planned and include significant learning components, such as vocational skills acquired in the workplace (Laal, Laal, & Aliramaei, 2014). Informal learning often results from everyday life experiences and is often serendipitous.

In essence, lifelong learning competencies refer to the ongoing acquisition of knowledge, skills, and abilities throughout a person's life, encompassing various facets of

personal development, citizenship, social engagement, and employment-related perspectives through both structured educational avenues and informal, experiential learning.

3. Lifelong Learning

The concept of lifelong learning can be quite intricate, as it involves a blend of individualized and institutionalized learning. Lifelong learning is essentially a lifelong process of acquiring knowledge and skills. However, it is important to understand that learning is also considered an institution and thus forms a systematic aspect of education. In other words, educational systems widely acknowledge that non-formal learning must be accessible, such as through collaborations between educational institutions and other learning providers, like companies. Therefore, lifelong learning encompasses both institutionalized learning that occurs within the formal education system and what happens outside it. Publicly, these personal lifelong learning endeavors are accepted and recognized (Jarvis, 2023: 13-14).

In this context, creating a fully institutionalized lifelong learning system is virtually impossible, even though opportunities for learning should be accessible. The various meanings associated with lifelong learning contribute to its complexity. While emphasizing institutional learning can undermine self-directed learning processes, it is also impossible to have a single policy for lifelong learning that suits everyone, even though it is possible to facilitate convenient learning opportunities for individuals throughout their lifetimes. The idea of lifelong learning certification or recognition of personally-acquired learning if the learner desires it may be feasible. However, applying lifelong learning within institutions requires a societal aspiration to become a learning society. Pervin and Mokhtar (2023) suggest that institutionalized lifelong learning cannot simply be achieved by appending additional learning programs to existing curricula or requirements. It necessitates clear policy changes with a primary focus on foundational education, especially in the early stages.

Table 2: Key Factors of Practicing for Lifelong Learning Competencies in this Research

Lifelong Learning Competencies	Key Factors of Practicing
Competency 1 Communicative Competence at Native Language	• Demonstrates practices that enable understanding of significant meanings in various communication contexts.
	• Engages in practices that allow for effective dialogue, debate, and expression of opinions using the native language.
	• Exhibits practices that enable communication in the native language within different and diverse contexts.
	• Displays practices that facilitate a grasp of the fundamental principles of the native language.
	• Implements practices that foster practical use of the native language in learning, work, social interaction, and real-life situations.
Competency 2	• Demonstrates practices that enable understanding of significant meanings in various communication contexts using a foreign language.

Lifelong Learning Competencies	Key Factors of Practicing
Communicative Competence at a Foreign Language	• Engages in practices that allow for effective dialogue, debate, and expression of opinions using a foreign language.
	• Exhibits practices that enable communication in a foreign language within different and diverse contexts.
	• Displays practices that facilitate an understanding of the fundamental principles of a foreign language.
	• Implements practices that encourage awareness and learning in relation to foreign languages.
	• Exhibits practices that foster practical use of foreign languages in learning, work, social interaction, and real-life situations.
Competency 3 Mathematical Basis Competence in Science and Technology	• Practices the fundamental mathematical skills that facilitate non-conventional reasoning and ethical principles in the context of science and technology.
	• Engages in mathematical fundamentals with critical thinking and accuracy in scientific and technological contexts.
	• Demonstrates mathematical competencies in learning, working, and life within science and technology-related environments.
Competency 4 Digital Competence	• Practices digital skills for information retrieval or other essential digital searches.
	• Engages in digital skills for entertainment purposes.
	• Demonstrates digital competencies using tools and equipment related to Information and Communication Technology (ICT).
	• Exhibits digital competencies in learning, working, and various life contexts.
Competency 5 The Competence of Learning to Learn	• Engages in the practice of learning to learn based on the idea of breaking away from conventional learning norms.
	• Practices learning to learn by employing Information and Communication Technology.
	• Demonstrates learning to learn by participating in informal educational activities with undefined formats aimed at learning.
	• Adapts to new learning environments.
	• Engages in learning to learn during learning, work, and life in various contexts with a positive attitude.
Competency 6 The Competence of Social Citizenship Awareness	• Demonstrates awareness of their role in creating a harmonious society amidst differences and social diversity.
	• Practices awareness of social citizenship regarding behaviors, ethics, and positive cultural traditions in various social contexts within their nation.
	• Exhibits awareness of social citizenship concerning societal issues, political principles, governance structures such as justice, equality, and citizens' rights.

Lifelong Learning Competencies	Key Factors of Practicing
	• Engages in awareness of social citizenship by participating in national-level political activities like elections.
Competency 7 The Competence of the Sense of Initiative and Entrepreneurship	• Practices the ability to initiate and be entrepreneurial, aiming to manage, develop, sustain, and promote learning, work, and life processes across various contexts.
	• Exercises initiative and entrepreneurship by integrating their own innovative ideas into learning, work, and life in diverse contexts.
	• Demonstrates initiative and entrepreneurship by establishing new businesses or becoming an entrepreneur within the past five years.
Competency 8 The Competence of Cultural Awareness and Expression	• Demonstrates cultural awareness and expression by embracing cultural diversity, flexibility, and acknowledging the value of different cultures and empathy for others.
	• Practices cultural awareness and expression by having knowledge of one's national culture's core elements, such as language, clothing, and cherished Thai values, as well as an understanding of other cultures worldwide.
	• Exhibits cultural awareness and expression through cultural competence, including a quick understanding of cultural aspects, a grasp of one's cultural foundations, an understanding of other cultures, a broad worldview, and the ability to adapt and accept societal and environmental changes.

Research Methods

Analysis of the Relationship between Practicing Buddhist Beliefs and Lifelong Learning Competencies among Mahamakut Buddhist University Students using Quantitative Survey Research.

1. Population and Sample Groups

For this study, the population includes Mahamakut Buddhist University students from four faculties: the Faculty of Religion and Philosophy, the Faculty of Humanities, the Faculty of Social Sciences, and the Faculty of Education, who were enrolled in the 2022 academic year. The total population was 193 students (Educational Service System, 2022). The researchers determined a sample group using the Taro Yamane method (1967) calculated through a statistical software program available on Classgist (Classgist, 2023), which provided a sample size of 130.19 students. To maintain an even number, 130 students were chosen as the final sample group. The selection of the sample group was based on convenience sampling (Sedgwick, 2013; Scholtz, 2021) using an electronic questionnaire conducted online through social media channels, targeting Mahamakut Buddhist University students from the four faculties. Data collection occurred in January 2022.

2. Research Instruments

The research data collection tool used for this study was a questionnaire that inquired about students' practice of Buddhist beliefs related to lifelong learning competencies. The questionnaire consisted of 52 questions divided into four sections, developed based on the study of literature, concepts, theories, and relevant research. These sections include; Demographic information comprising 6 questions. Questions related to students' opinions regarding the practice of Buddhist beliefs, consisting of 11 questions. Questions related to students' opinions on factors regarding lifelong learning competencies, comprising 34 questions, with 5 Likert scale (Boone & Boone, 2012). Recommendations for practicing Buddhist beliefs related to lifelong learning competencies, which include one open-ended question. Content Validity was assessment by Index of Item Objective Congruence (Crocler & Algina, 1986) each over 0.75 (Hambleton, 1978: 89). In terms of reliability, all values range between 0.8 - 1.00, which falls within an acceptable range, making these measurements highly trustworthy, 30 people for pilot's test and Cronbach Alfa as .973.

3. Data Collection

This research aims to investigate the level and the correlation of canonical variables between adherence to Buddhist beliefs related to lifelong learning competencies of university students in Thailand. The data was collected from two sources as follows: Primary Data and Secondary Data.

a. Primary Data: We collected data using an online questionnaire from 150 university students in Thailand. The online questionnaire was distributed through social media groups, specifically to students who are members of the sample group.

b. Secondary Data: We collected data from research studies, academic papers, reports, and articles in TCI, Scopus, Eric, and World of Knowledge databases. This data was used to develop the conceptual framework for this research and to discuss the research findings.

4. Data Analysis

The analysis of the relationship between the variables of adherence to Buddhist beliefs and their impact on lifelong learning competencies of university students in Thailand was conducted using Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

5. Statistics Used in the Research

The statistical measures used in the research include Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test for comparing means between two sample groups, F-test for comparing means between three or more sample groups, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (ANOVA). The p-value was considered in the analysis.

Research Results

Part 1: Demographic Factors of Survey Respondents

The analysis of data from Part 1 of the questionnaire, which covers demographic factors of the survey respondents, includes variables such as gender, age, faculty, year of study, religion, and the frequency of religious activities practiced, such as paying respects to religious figures, meditating, making offerings, observing religious precepts, and engaging in religious teachings. The results are presented in terms of frequency (Frequency) and percentage (Percentage) (per month). The study findings are summarized in Table 3.

Table 3 displays the number and percentage of basic demographic factors of the survey respondents, categorized by gender, age, faculty, year of study, religion, and the frequency of religious activities practiced.

Items	Data Type	Frequency	Percentage (%)
Gender	Male	86	57.3
	Female	64	42.7
	Total	**150**	**100**
Age (Years)	17-19	71	47.3
	20-22	46	30.7
	23-25	16	10.7
	Over 26	17	11.3
	Total	**150**	**100**
Faculty Affiliation	Faculty of Religion and Philosophy	32	21.3
	Faculty of Humanities	21	14.0
	Faculty of Social Sciences	40	26.7
	Faculty of Education Faculty	57	38.0
	Total	**150**	100
Designation	Freshman	87	58.0
	Sophomore	38	25.3
	Junior	21	14.0
	Senior	4	2.7
	Total	**150**	100
Religion	Buddhism	127	84.7
	Other	23	15.3
	Total	**150**	100
Practices Experiences	Never	0	0
	5 times/month	46	30.7
	6-10 times/month	78	52.0
	Over 11 times/month	26	17.3
	Total	**150**	100

Part 2: Data Analysis of this section covers the analysis of data related to students' views on practicing their beliefs in Buddhism at Mahamakut Buddhist University in Thailand.

It involves an analysis of students' beliefs in four dimensions, which are Belief in Karma, Belief in the Consequences of Actions, Belief in Action as One's Possession, Belief in the Buddha's Enlightenment. Furthermore, the analysis also addresses students' views on factors related to lifelong learning competence, which include; Competency 1: Communicative Competence at Native Language, Competency 2: Communicative Competence at a Foreign Language, Competency 3: Mathematical Basis Competence in Science and Technology, Competency 4: Digital Competence, Competency 5: The Competence of Learning to Learn, Competency 6: The Competence of Social Citizenship Awareness, Competency 7: The Competence of the Sense of Initiative and Entrepreneurship, Competency 8: The Competence of Cultural Awareness and Expression. These aspects are designed as multiple-choice questions with five options on a 5-point Likert scale. The data analysis includes the presentation of frequency (Frequency), percentage (Percentage), mean value ($\overline{x}$), and standard deviation (S.D.). The interpretation of mean values is as follows: 4.21 – 5.00: Strongly Agree, 3.41 – 4.20: Agree, 2.61 – 3.40: Neutral, 1.81 – 2.60: Disagree, 1.00 – 1.80: Strongly Disagree

Table 4 Mean and Standard Deviation of Data on Students' Views Regarding Practicing Buddhist Beliefs and Factors Affecting Lifelong Learning Competence at Mahamakut Buddhist University

The Data Assessment on Views and Aspects		$\overline{x}$	S.D.	Interpretation
Variables on Practicing Beliefs in Buddhism (4 Variables)				
X1	Belief in Karma	4.61	.67	Strongly Agree
X2	Belief in the Consequences of Actions	4.56	.75	Strongly Agree
X3	Belief in Action as One's Possession	4.75	1.68	Strongly Agree
X4	Belief in the Buddha's Enlightenment	4.65	.69	Strongly Agree
Variables on Lifelong Learning Competence (8 Variables)				
Y1	Competency 1 Communicative Competence at Native Language, Competency	4.44	.89	Strongly Agree
Y2	Communicative Competence at a Foreign Language	4.32	1.06	Strongly Agree
Y3	Competency 3 Mathematical Basis Competence in Science and Technology	4.41	1.00	Strongly Agree
Y4	Competency 4 Digital Competence	4.45	.89	Strongly Agree
Y5	Competency 5 The Competence of Learning to Learn	4.43	.86	Strongly Agree
Y6	Competency 6 The Competence of Social Citizenship Awareness	4.45	.83	Strongly Agree
Y7	Competency 7 The Competence of the Sense of Initiative and Entrepreneurship	4.45	.88	Strongly Agree
Y8	Competency 8 The Competence of Cultural Awareness and Expression.	4.51	.83	Strongly Agree
Set1X	Total Belief in Buddhism Practices (PBB)	4.64	.95	Strongly Agree
Set2Y	Total Lifelong Learning Competence (LLC)	4.46	1.02	Strongly Agree

This table 4 presents the mean values and standard deviations of data related to students' perspectives on practicing Buddhist beliefs and factors influencing lifelong learning competence at Mahamakut University. Analysis of data results for each variable and aspect, the mean and standard deviation values, as well as the interpretations, are as follows:

1. Practicing Beliefs in Buddhism

From the analysis of data related to practicing beliefs in Buddhism, it was found that the mean values of practicing beliefs (X3, X4, X1, X2) in terms of Karma, Buddha Enlightenment, Possession of Action, and Consequences of Actions are the highest, with values of 4.75, 4.65, 4.61, and 4.56, respectively. This implies that the surveyed participants generally practice their Buddhist beliefs at the "highest" level, which has an impact on their lifelong learning competence.

2. Lifelong Learning Competence

In the analysis of data related to lifelong learning competence, it was found that the mean values of lifelong learning competence (Y8, Y4, Y6, Y7, Y1, Y5, Y3, Y2) in terms of cultural awareness and expression, digital competence, social citizenship awareness, sense of initiative and entrepreneurship, communicative competence at native language, learning to learn competence, mathematical basis competence at science and technology, and communicative competence at a foreign language are the highest, with values of 4.51, 4.45, 4.45, 4.45, 4.44, 4.43, 4.41, and 4.32, respectively. This indicates that the surveyed participants have a "highest" level of competence in cultural awareness and expression, digital competence, and social citizenship awareness.

3. Aggregate Variables - Practicing Beliefs in Buddhism (PBB) and Lifelong Learning Competence (LLC)

The total of Practicing Beliefs in Buddhism (PBB) has a mean value of 4.64 and a standard deviation of 0.95, indicating the importance and completeness of practicing beliefs in Buddhism among the surveyed participants at the "highest" level. Similarly, the total of Lifelong Learning Competence (LLC) has a mean value of 4.46 and a standard deviation of 1.02, reflecting the significance and completeness of lifelong learning competence among the surveyed participants at the "highest" level. The analysis demonstrates that the surveyed participants highly practice their Buddhist beliefs and exhibit a "highest" level of lifelong learning competence. It is believed that this analysis will have a significant impact on the development and support of lifelong learning at Mahamakut Buddhist University and the related community in the future.

Part 3: Differences between Male and Female Respondents in the Relationship between Practicing Beliefs in Buddhism and Lifelong Learning Competence of University Students at Mahamakut Buddhist University

The analysis of the comparison between genders did not reveal any statistically significant differences in the relationship between practicing beliefs in Buddhism and lifelong learning competence of university students at Mahamakut Buddhist University. When

considering the p-value, which is less than 0.05, both genders have similar levels of practicing beliefs in Buddhism and lifelong learning competence, as shown in Table 5.

Table 5 Relationship between Practicing Beliefs in Buddhism Affecting Lifelong Learning Competence of Students between Male and Female Respondents.

Variables	Males = N 86		Females N = 64		t-test	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
X1	4.593	0.573	4.652	.507	-.002	.511
X2	4.585	0.630	4.536	.605	-.004	.634
X3	4.855	1.769	4.594	.761	.006	.271
X4	4.698	0.575	4.586	.699	.001	.285
Set 1 X	4.683	0.693	4.592	.569	.853	.941
Y1	4.449	0.802	4.422	.750	-.008	.834
Y2	4.267	1.062	4.396	.896	-.005	.436
Y3	4.372	0.972	4.453	.951	-.009	.611
Y4	4.468	0.781	4.430	.881	-.009	.779
Y5	4.419	0.746	4.484	.796	-.006	.605
Y6	4.427	0.722	4.500	.714	-.004	.541
Y7	4.403	0.843	4.510	.765	-.003	.424
Y8	4.539	0.738	4.458	.809	-.005	.527
Set 2 Y	4.418	0.773	4.457	.759	-.305	.248

Table 5 presents the results of hypothesis testing, which compares gender differences between males and females in various variables. The interpretation of variables in the table lists the different variables or variable sets compared between males and females. It was found that for males (N = 86), males' statistics fell within the highest average for variable X4, which represents the practice of Buddhism Belief in the Buddha's Enlightenment, with a mean ($\bar{x}$) of 4.698 and a standard deviation (S.D.) of 0.575. On the other hand, they showed the lowest average for variable Y2 Communicative Competence at a Foreign Language, which represents lifelong learning competence in the area of foreign language communication, with a mean ($\bar{x}$) of 4.267 and a standard deviation (S.D.) of 1.062.

For females (N = 64), females' statistics fell within the highest average for variable X1, which represents the practice of Buddhism Belief in Karma, with a mean ($\bar{x}$) of 4.652 and a standard deviation (S.D.) of 0.507. However, they displayed the lowest average for variable Y2 Communicative Competence at a Foreign Language, representing lifelong learning competence in the area of foreign language communication, with a mean ($\bar{x}$) of 4.396 and a standard deviation (S.D.) of 0.896. The statistical analysis using the t-test (Cohen's d analysis through Independent Samples T-test) showed values close to 0 (≈ 0), indicating that there was little to no significant difference in the means of these variables. The t-test values ranged from .006 to -.009, suggesting no significant statistical difference between males and females concerning the practice of beliefs in Karma 4 and lifelong learning competence 8.

When considering the p-values, which are less than the selected significance level (< 0.05), it shows that the difference in means between males and females is not statistically significant. In other words, there is clear evidence that these variables do not significantly

differ between males and females among university students at Mahamakut Buddhist University. This study reveals that the p-values range between .834 and .248, meaning that the statistical significance suggests that the practice of beliefs in Karma 4 and lifelong learning competence 8 of university students at Mahamakut Buddhist University do not differ significantly in terms of statistical significance at levels below 0.05.

The analysis of the Pearson's Correlation Analysis between the practice of beliefs in karma and lifelong learning competence of university students at Mahamakut Buddhist University indicates the strength of the relationship between the variables in the set of beliefs in karma and lifelong learning competence. A correlation coefficient close to 1 indicates a strong positive relationship, while a correlation coefficient close to 0 signifies a weak relationship between the two variables. This is illustrated in Table 6.

Table 6 Presents the Pearson's Correlation between the practice of beliefs in karma and lifelong learning competence of university students.

	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Set1-X	Set2-Y
X1	1	.746**	.385**	.602**	.718**	.567**	.597**	.643**	.750**	.734**	.696**	.660**	.753**	.719**
X2	.746**	1	.452**	.714**	.750**	.556**	.628**	.680**	.745**	.736**	.754**	.743**	.825**	.748**
X3	.385**	.452**	1	.338**	.386**	.282**	.317**	.374**	.392**	.387**	.357**	.377**	.830**	.384**
X4	.602**	.714**	.338**	1	.626**	.454**	.554**	.533**	.645**	.577**	.613**	.653**	.733**	.623**
Y1	.718**	.750**	.386**	.626**	1	.825**	.811**	.858**	.883**	.845**	.824**	.807**	.701**	.924**
Y2	.567**	.556**	.282**	.454**	.825**	1	.854**	.793**	.782**	.795**	.834**	.724**	.522**	.900**
Y3	.597**	.628**	.317**	.554**	.811**	.854**	1	.852**	.845**	.801**	.870**	.818**	.590**	.931**
Y4	.643**	.680**	.374**	.533**	.858**	.793**	.852**	1	.899**	.844**	.787**	.838**	.639**	.927**
Y5	.750**	.745**	.392**	.645**	.883**	.782**	.845**	.899**	1	.897**	.861**	.876**	.715**	.947**
Y6	.734**	.736**	.387**	.577**	.845**	.795**	.801**	.844**	.897**	1	.895**	.853**	.690**	.931**
Y7	.696**	.754**	.357**	.613**	.824**	.834**	.870**	.787**	.861**	.895**	1	.851**	.678**	.935**
Y8	.660**	.743**	.377**	.653**	.807**	.724**	.818**	.838**	.876**	.853**	.851**	1	.689**	.909**
Set1 X	.753**	.825**	.830**	.733**	.701**	.522**	.590**	.639**	.715**	.690**	.678**	.689**	1	.699**
Set2 Y	.719**	.748**	.384**	.623**	.924**	.900**	.931**	.927**	.947**	.931**	.935**	.909**	.699**	1

Correlation is significant at < 0.01 level (2-tailed) (Neamtu, 2023: 207-213)

Positive correlations approaching the value of 1 in each variable between the practice of Buddhist beliefs that influence lifelong learning competence of Mahamakut Buddhist University students are of statistical significance. Between X1 (the practice of Buddhist Belief in Karma) and Y5 (lifelong learning competence in learning to learn), there is a strong positive correlation with a value of 0.750, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X2 (the practice of Buddhist Belief in the Consequences of Actions) and Y7 (Competency 7 The Competence of the Sense of Initiative and Entrepreneurship), there is a strong positive correlation with a value of 0.754, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X3 (the practice of Buddhist Belief in Action as One's Possession) and Y5 (Competency 5 The Competence of Learning to Learn), there is a strong positive correlation with a value of 0.392, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X4 (the practice of Buddhist Belief in the Buddha's Enlightenment) and Y8 (Competency 8 The Competence of Cultural Awareness and Expression.), there is a strong positive correlation with a value of 0.653, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. The strongest positive correlations that are the furthest from the value 0 in each variable between the practice of Buddhist beliefs that influence lifelong learning competence of Mahamakut Buddhist University students are of statistical significance.

Between X1 (the practice of Buddhist Belief in Karma) and Y2 (Competency 2 Communicative Competence at a Foreign Language), there is a weaker positive correlation with a value of 0.567, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X2 (the practice of Buddhist Belief in the Consequences of Actions) and Y2 (Competency 2 Communicative Competence at a Foreign Language), there is a weaker positive correlation with a value of 0.556, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X3 (the practice of Buddhist Belief in Action as One's Possession) and Y2 (Competency 2 Communicative Competence at a Foreign Language), there is a weaker positive correlation with a value of 0.282, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01. Between X4 (the practice of Buddhist Belief in the Buddha's Enlightenment) and Y2 (Competency 2 Communicative Competence at a Foreign Language), there is a weaker positive correlation with a value of 0.454, and it is statistically significant (Sig.) at less than 0.01.

Discussion

The research examined the analysis of the relationship between practicing Buddhist beliefs that influence lifelong learning competence among students at Mahamakut Buddhist University. The research findings are summarized as follows:

1. Practice of Buddhist Beliefs, the analysis revealed that the students at Mahamakut Buddhist University have a very high level of adherence to Buddhist beliefs. The average score for practicing Buddhist Belief in Karma was approximately 4.75, and it was statistically significant at the 0.01 level. This means that the relationship between the practice of Buddhist Belief in Karma and lifelong learning competence is highly significant. Students tend to practice these beliefs diligently and with dedication. Lifelong Learning Competence, the analysis showed that students at Mahamakut Buddhist University have a very positive view of lifelong learning competence, especially in terms of perceiving and expressing cultural awareness,

where the highest level of agreement was observed. The average score for this aspect was around 4.51, and it was statistically significant at the 0.01 level. This indicates that students hold strong opinions on this subject. Their positive views and strong agreement with lifelong learning competence suggest that students tend to practice their Buddhist beliefs diligently and with dedication. These findings indicate a positive attitude towards lifelong learning competence for increasing knowledge and abilities in terms of perceiving and expressing cultural awareness. These analyses help us understand the relationship between religious beliefs and the development of lifelong learning skills among students at Mahamakut Buddhist University in Thailand. This understanding aligns with the primary goal of education, which emphasizes lifelong learning competence, as discussed in the study by Tafur & Andrei (2023), focusing on learning and lifelong learning cultural models and cultural diversity, and how it impacts everyday learning and teaching, including language teaching at all levels across the country.

2. The analysis comparing genders did not reveal any statistically significant differences in the relationship between practicing Buddhist beliefs that influence lifelong learning competence among students at Mahamakut Buddhist University. Both male and female respondents exhibited similar levels of belief in Buddhism and abilities in lifelong learning competence. The difference in means between males and females was statistically insignificant, with p-values ranging from .248 to .834. This indicates that gender does not significantly impact the relationship between practicing karma-based beliefs and lifelong learning competence (Nugroho, B. et al., 2023). This study aligns with the findings of previous research, indicating that students' moral behavior is influenced by levels of wisdom, emotions, and spiritual awareness (Mo, et al., 2023).

3. A Pearson's correlation analysis was conducted to examine the relationship between practicing karma-based beliefs and lifelong learning competence among students at Mahamakut Buddhist University. The results suggest a strong positive correlation between the variables in this set. Specifically, there was a robust positive correlation with a value of 0.754 and a statistically significant p-value below 0.01 between practicing karma-based beliefs, particularly in Kammatthana, and lifelong learning competence in terms of entrepreneurial and initiative skills. This was the strongest correlation among all the pairs analyzed. These findings are consistent with previous research that demonstrated a correlation between beliefs and learning, such as the study by Buyukgze (2023), which revealed a relationship between belief in reading and lifelong learning trends among undergraduate students. Similarly, the research by Lan & Zarra (2023) examined the significant positive relationship between various self-regulated learning strategies and lifelong learning, leading to the development of a structural equation model. This research contributes to our understanding of the intricate relationship between religious beliefs and the development of lifelong learning skills among students at Mahamakut Buddhist University. It confirms that while religious wisdom and moral virtue play a significant role in educational integrity, emotional wisdom does not have a noticeable impact. Instead, spiritual wisdom has a considerable influence on students' ethical behavior, particularly when it is at a high level. These findings echo previous research indicating the influence of belief in learning (Buyukgze, 2023) and affirm the important role of self-regulated learning strategies in fostering lifelong learning (Lan & Zarra, 2023).

Conclusion

This research has demonstrated an analysis of the relationship between practicing Buddhist beliefs that influence lifelong learning competence among students at Mahamakut Rajavidyalaya University. It was found that students at Mahamakut Rajavidyalaya University exhibit a high level of adherence to Buddhist beliefs. The average level of adherence to karma-based beliefs was approximately 4.75, with statistical significance at the 0.01 level. The analysis revealed no significant difference in the relationship between practicing karma-based beliefs and lifelong learning competence between males and females. A Pearson's correlation analysis indicated a strong and statistically significant positive correlation between practicing karma-based beliefs, particularly in Kammatthana, and lifelong learning competence, particularly in entrepreneurial and initiative skills, with a correlation coefficient of 0.754 and a p-value below 0.01. In conclusion, this research reaffirms the strong relationship between practicing Buddhist beliefs and preparedness for lifelong learning, emphasizing the importance of belief in karma in promoting learning.

Funding: The fund was supported by a grant from the Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand under the approval No. MBU.YRI. 059/2565.

Institutional Review Board Statement: The Yanasagvorn Research Institute, Mahamakut Buddhist University, Thailand, for their invaluable support and guidance throughout the research process. Their expertise and commitment have been instrumental in shaping the scope and methodology of this study.

Informed Consent Statement: Research ethics certified by Research Ethics Committee Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand under the approval No. R. 496/2022. Researcher teams are dedicated to upholding the highest standards of research ethics and ensuring the responsible and ethical conduct of research studies. We are committed to fostering a culture of research integrity and accountability, promoting transparency, and respecting the rights and dignity of all research participants.

Data Availability Statement: The data is a part from the full research titles “Analytical Relation between Practicing Buddhist Belief Relevant to Lifelong Learning Competencies of Students at Mahamakut Buddhist University Thailand Used Canonical Correlation Analysis”.

Conflicts of Interest: The author declares no conflict of interest.

References

Boone Jr, H. N., & Boone, D. A. (2012). Analyzing likert data. The Journal of extension, 50(2), 48.

Buyukgoze, H. (2023). Linking beliefs in reading with lifelong learning tendencies among undergraduates: The mediating role of enthusiasm for reading. Psychology in the Schools, 60(10), 3995-4010. https://doi.org/10.1002/pits.22951. [2023, June 10]

Classgist. (2023). Sample Size Calculator. Retrieved. 20/03/2023. From. https://www.classgist.com/sample-size-calculator.aspx. [2023, June 10]

Crocker, L., & Algina, J. (1986). Introduction to classical and modern test theory. Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich.

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper & Row.

Education Service System. (2023). Mahamakut Rajavidyalaya University Registrar's Office, Data as of November 11, 2011, [http://reg.mbu.ac.th/registrar/studentByProgram.asp]. [2023, June 10].

Hornung, E., Schwerdt, G., & Strazzeri, M. (2023). Religious practice and student performance: Evidence from Ramadan fasting. Journal of economic behavior & organization, 205, 100-119.

Jarvis, O. G. (2023). Learning From the Lived Experiences of African American Senior Executives in Fortune 500 Organizations: A Transcendental Phenomenological Study of Black Corporate Trailblazers. Doctoral dissertation, Nova Southeastern University.

Lan Nguyen, H., & Zarra-Nezhad, M. (2023). Enhancing sustainable lifelong learning in higher education for uncertain transitions: a mixed method investigation into Vietnamese undergraduates' strategies. International Journal of Lifelong Education, 42(4), 389-405. https://doi.org/10.1080/02601370.2023.2226346. [2023, June 10]

Laal, M., Laal, A., & Aliramaei, A. (2014). Continuing education; lifelong learning. Procedia-social and behavioral sciences, 116, 4052-4056.

Mo, Y., Zhao, J., & Tang, T. L. P. (2023). Religious beliefs inspire sustainable HOPE (Help Ourselves Protect the Environment): Culture, religion, dogma, and liturgy—The Matthew Effect in religious social responsibility. Journal of Business Ethics, 184(3), 665-685.

Nugroho, B. S., Anggreni, M. A., Afnanda, M., Arta, D. N. C., & Tannady, H. (2023). The Role of Academic Fraud as an Intervening Variable in Relationship of Determinant Factors Student Ethical Attitude. Journal on Education, 5(3), 9584-9593.

Pervin, N., & Mokhtar, M. (2023). Lifelong learning opportunities for professional women in Bangladesh: to what extent does patriarchy act as a barrier?. International Journal of Lifelong Education, 1-19.

Phattharaphon Najan, Montree Thanakun, and Yiam Thammabut. (2011). SMB: The Foundation of Success in the New Era of Education. Journal of the Association for Educational Administration Professional Development in Thailand, 5(2), 63-70.

Phillips, H. M. (1964). Investment in people. A new approach to economic development. The UNESCO Courier, October 1964, 17th year, pp. 9–11; 28–31.

Phra Khru Kanyanapriya, Somdet Namkate, & Boonsong Sintanok. (2011). Buddhism and Thai Wisdom. Journal of Mani Chekkharat Temple, 6(1), 187-205.

Phra Prasan Chayapitiro (Aram Wannich), and Phra Sutthi Sama Methi. (2023). Development of Values of Faith according to the Buddhist Philosophy of 'Theravada' on Thai People's Way of Life. Journal of Dharma for Life, 29(3), 92-108.

Scholtz, S. E. (2021). Sacrifice is a step beyond convenience: A review of convenience sampling in psychological research in Africa. SA Journal of Industrial Psychology, 47(1), 1-12.

Sedgwick, P. (2013). Convenience sampling. Bmj, 2013, 347: f6304

Tafur R. & Andrei, S. (2023). Culture and Intercultural Communicative Competence in Eco Kids : A Content Analysis. Universidad Pedagógica Nacional. http://hdl.handle.net/20.500.12209/18957. [2023, June 7]

Thanissaro Bhikkhu. Saddha Sutta: Conviction. (AN 5.38), translated from the Pali by Thanissaro Bhikkhu. Access to Insight (BCBS Edition), 30 November 2013, http://www.accesstoinsight.org/tipitaka/an/an05/an05.038.than.html. [2023, June 10]

Tissot, P. (2004). Terminology of vocational training policy: a multilingual glossary for an enlarged Europe (pp. 70, 76, 112). Cedefop (Ed), Luxembourg; Office for Official Publications of the European Communities. from: http://www.refernet.pl/zasoby/download/glosariusz.pdf. [2023, June 10]

UNESCO. (2005). Towards Knowledge Societies. Paris: UNESCO Publishing.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article
DOI: 10.14456/jdl.2023.42

การสร้างความหมายใหม่ของวัดไทยในสังคมร่วมสมัย : กรณีศึกษาวัดภูเก็ตจังหวัดน่าน

Redefining a New Meaning of Thai Temples in Contemporary Society: A Case Study of Wat Phuket, Nan Province

ฉัตรวรัญช์ องคสิงห[1], อรนี บุญมีนิมิตร[2]*

Chatwarun Angasinha[1], Oranee Bunmenimit[2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. ผศ.ดร. ฉัตรวรัญช์ องคสิงห
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง, มหาวิทยาลัยรังสิต

Asst. Prof. Dr. Chatwarun Angasinha
Leadership in Society, Business and Politics, Rangsit University, Thailand
Email: chattrsu@gmail.com

Corresponding Author*
2. อรนี บุญมีนิมิตร
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง, มหาวิทยาลัยรังสิต

Oranee Bunmenimit
Leadership in Society, Business and Politics, Rangsit University, Thailand
Email: cruoraneer@gmail.com

คำสำคัญ:
การท่องเที่ยวเชิงศาสนา; โรงแรมธรรมะ; วัดในความหมายใหม่

Keywords:
Temple Stay; Religious Tourism; Wat in New Meaning

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 20/10/2023
Accepted: 25/10/2023
Available online: 28/10/2023

How to Cite:
Angasinha, C., Bunmenimit, O. (2023). Redefining a New Meaning of Thai Temples in Contemporary Society: A Case Study of Wat Phuket, Nan Province, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 20-33.

ABSTRACT

This research is a qualitative study with the objective of presenting new meanings and new management approaches for Thai temples and their surrounding communities to promote contemporary relevance. The study found that Wat Phuket in Pua District, Nan Province, has created new meanings in its role as a religious tourism destination through the process of rebranding. This includes the establishment of a temple stay program and a community-involved tourism management process that fosters positive relationships between the temple, the community, and local residents. As a result, the community has strengthened economically, socially, and environmentally. The process of rebranding Wat Phuket as a religious tourism destination is not only a cognitive shift but also a means of creating opportunities by opening intellectual and social spaces for collective thinking and creation by community members. This has evolved into a social innovation that empowers the Ban Ked community, arising from the interplay of structure, agency, and actors. It continuously reproduces actions that maintain the new meaning of the temple, and it has demonstrated a change in the development approach, characterized by collective action by the temple and the community, aimed at sustainability in contemporary society.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างความหมายใหม่และการบริหารจัดการใหม่ให้กับวัดไทยและชุมชนแวดล้อมเพื่อความร่วมสมัย ผลการศึกษาพบว่า วัดภูเก็ต อำเภอปัว จังหวัดน่านมีการสร้างความหมายใหม่ในบทบาทของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ผ่านกระบวนการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ (Rebranding) โดยมีองค์ประกอบในการสร้างความหมายใหม่ในรูปแบบของโรงแรมธรรมะ (Temple stay) และกระบวนการบริหารจัดการในรูปแบบแหล่งท่องเที่ยว ที่มีชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บ้าน-วัด-ชุมชน ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ (Economy) สังคม (Social) และสิ่งแวดล้อม (Environment) กระบวนการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของวัดภูเก็ต ในรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ทั้งที่เป็นกระบวนการทางความคิด การสร้างโอกาส โดยการเปิดพื้นที่ทางปัญญาและพื้นที่ทางสังคมให้ในการร่วมคิดร่วมสร้างของคนในสังคมและชุมชน จึงกลายเป็นนวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) ที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนบ้านเก็ดที่เกิดขึ้นจากโครงสร้าง" (structure) และ "ปรากฏการณ์ที่เกิดจากการกระทำ" (agency) และ "ตัวแสดง" (actor) ที่ร่วมกันผลิตซ้ำการกระทำให้วัดในความหมายใหม่ดำรงอยู่ และดำเนินต่อไป ทั้งยังส่งต่อสืบทอด แนวคิดและวิธีการ ให้วัดในความหมายใหม่ได้รับการยอมรับมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพัฒนาการ ดำเนินการที่มีการลงมือปฏิบัติ (action) ร่วมกันของวัดและชุมชน เพื่อความยั่งยืนในสังคมร่วมสมัยต่อไป

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ส่งผลให้วัดซึ่งเคยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้มีการปรับตัว เปลี่ยนแปลง ลด/เพิ่มบทบาทของวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อดำรงไว้ซึ่งบทบาทหลักของวัดที่ประกอบไปด้วยการเป็นสถานศึกษา สถานที่เยียวยาสุขภาพจิต สุขภาพกาย โรงพยาบาล สถานที่พักพิงของคนเดินทาง สงเคราะห์เด็กและคนชรา นอกจากนี้วัดยังเป็นสถานที่ผดุงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมแก่คนในสังคมอีกด้วย อาคม เดชทองคำ (2554) ได้ให้นิยามว่าวัดคือ “สถาบันอเนกประสงค์” เนื่องด้วยบทบาทที่มีความหลากหลายของวัด

การท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเอเชียแปซิฟิกเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เก่าแก่ที่สุด และการท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้กลายมาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลก เนื่องจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้รับการยอมรับว่าเป็นแกนกลางทางศาสนา (Religious Core)ของโลก การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้คนที่มาเพื่อการท่องเที่ยวและแสวงบุญในเทศกาลทางศาสนาซึ่งมีทั้งคนในท้องถิ่นและนานาชาติ ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเอเชียแปซิฟิกมากขึ้น Mauro Romanelli M. (2021) โรงแรมธรรมะ” (Temple Stay) เป็นแนวคิดที่ใช้วัดเป็นสถานที่พักค้างแรม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ตลอดจนได้สัมผัสกับธรรมชาติและวิถีชีวิตของชาวไทลื้อชุมชนบ้านเก็ต ซึ่งผู้

ศึกษามีความสนใจว่า “โรงแรมธรรมะ” (Temple Stay) มีกระบวนการและแนวทางในการสร้างความหมายใหม่และการบริหารจัดการให้กับวัดไทยและชุมชนแวดล้อมเพื่อความร่วมสมัยและยั่งยืนได้อย่างไร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์อธิบายทำความเข้าใจ และเชื่อมโยงบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของโรงแรมธรรมะ โดยใช้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องสำคัญได้แก่แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทุนทางสังคมของ Bourdieu (1989) ที่มองว่าทุนทางสังคม เป็นผลรวมของทรัพยากร การกระทำหรือคุณงามความดี ทุนทางสังคมของปัจเจกบุคคลจะมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายความสัมพันธ์ที่สามารถระดมมาได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ทุนทางสังคม ทุนวัฒนธรรม ทุนเศรษฐกิจ ทุนด้านสัญลักษณ์ของสังคม การจัดสรรทรัพยากรในสังคม จนกระทั่งส่งผลให้เกิดชนชั้นทางสังคม ที่ส่งผลสะท้อนไปยังความเหลื่อมล้ำอันเกิดจากปัจจัยด้านจำนวนทุนทางสังคมที่ปัจเจกชน เป็นเจ้าของไม่เสมอภาค การบริหารจัดการ (Management) ที่ เกิดขึ้นนับเป็นกิจกรรมที่มีความใหม่ (Newness) ที่สร้างสรรค์ขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ บริการ และกระบวนการของการดำเนินงานของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ตที่สร้างความหมายขยายความไปจากกิจกรรมเชิงรับไปสู่เชิงรุก โดยเพิ่มเติมไปมากกว่าการเป็นที่พักในวัดไปสู่เรื่องอื่น นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมสังคม ภายใต้กระบวนการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งของสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และการสร้างสรรค์แนวทางการบริหารจัดการให้กับวัดไทยในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกพื้นที่การศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ต (Wat Phuket Temple Stay) อำเภอปัว จังหวัดน่าน เนื่องจากวัดภูเก็ต มีการใช้อาคารเพื่อเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว และการบริหารจัดการพื้นที่ของวัด เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ สังเกตวิธีการการดำเนินงานในรูปแบบนวัตกรรมการจัดการเป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน ปฏิกิริยา การสนองตอบของผู้ใช้บริการ

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้รับการแนะนำต่อ (Snow Ball) เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพนั้น แท้จริงคือกระบวนการสร้างข้อมูลรูปแบบหนึ่ง ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ต่างมีบทบาทในการเรียบเรียงข้อมูลขึ้นมา แบบสัมภาษณ์จึงเน้นการกำหนดประเด็นเพื่อเป็นหัวข้อสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบถึงที่มาของการจัดการศึกษา รูปแบบ วิธีการและผลจากการดำเนินงานของการบริหารจัดการที่เป็นนวัตกรรมสังคมของวัดภูเก็ต แนวคำถามไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว (Unstructured Interview) เพื่อให้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

2.3 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Discussion) กับกลุ่มตัวอย่างที่รวมกลุ่มอย่างน้อย 5-7 คน เพื่อรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็น กระบวนการการมีส่วนร่วม รวมถึงความรู้สึกที่ได้เข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) รวบรวมการจดบันทึก การบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์และเก็บข้อมูล ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตีความหมายด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1) การลดทอนข้อมูล (Data reduction) ดำเนินการเรียบเรียงเฉพาะข้อมูลที่สำคัญซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกจากประชากรเป้าหมาย

2) การจัดระเบียบข้อมูล (Data display) ทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากากรสัมภาษณ์เชิงลึกโดยกำหนดให้ประเด็นที่มีคำตอบคล้ายกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3) การค้นหาข้อสรุปและตีความของข้อมูลในรูปแบบพรรณนาตามแนวคิดทางการวิจัยที่กำหนดไว้

4) ทำการสรุปผลพรรณนาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อบรรยายให้เป็นสภาพตามความเป็นจริงของความคิดเห็นที่สัมภาษณ์ได้จากกลุ่มเป้าหมาย และเขียนรายงานสรุปในลักษณะของการพรรณนาความในลักษณะขององค์รวม

3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมไว้ก่อนแล้วมาใช้ในรูปของแนวคิด ทฤษฎี โดยรวบรวมจากการค้นคว้าเอกสารบทความวิชาการ หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์

4. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล

4.1 การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบของปรากฏการณ์ที่ศึกษาในมุมมองที่แตกต่างกัน (เอื้อมพร หลินเจริญ, 2555) ได้แก่

1) การตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูล (Investigator triangulation) โดยเปรียบเทียบว่าได้ค้นพบสิ่งที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2) การตรวจสอบวิธีการเก็บข้อมูล (Method triangulation) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมมาจากหลายวิธีทั้งเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต มาพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูล

3) การตรวจสอบทฤษฎี (Theory triangulation) เพื่อให้แน่ใจว่าทฤษฎีที่ใช้อ้างอิงมีอิทธิพลต่อข้อค้นพบจริง ๆ ด้วยการตีความข้อมูลจากหลากหลายมุมมองผ่านแนวคิดทฤษฎีที่แตกต่างกัน

4.2 การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากการสังเกตและสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งที่เป็นความคิดเห็น การบอกเล่าเหตุการณ์ หรือข้อมูลที่เป็นรายละเอียด เพื่อให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน จำเป็นต้องตั้งข้อสงสัยไว้ก่อน และใช้แนวทางตรวจสอบ (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบจากผู้วิจัย โดยถามตนเองว่า เรื่องที่ได้รับฟังจากผู้ให้ข้อมูล มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

2) ตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูล ว่าเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

3) ตรวจสอบอคติผู้ให้ข้อมูล ว่ามีอคติส่วนตัว หรือโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่งหรือไม่ ต้องนำข้อมูลจากบุคลลกลุ่ม ต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับข้อมูลของฝ่ายที่เป็นกลางหรือฝ่ายนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มต่าง ๆ มาเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของเรื่องราวที่ได้รับฟัง

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตไว้ 3 ด้านดังนี้คือ

5.1 ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย 2 ประเด็น คือ

1) ศึกษาบริบทด้านทุนวัฒนธรรมและองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัดภูเก็ต อำเภอปัว จังหวัดน่าน

2) ศึกษาองค์ประกอบของการสร้างความหมายใหม่ของวัดภูเก็ต อำเภอปัว จังหวัดน่าน

5.2 ด้านหน่วยการศึกษา ผู้วิจัยเลือกศึกษา 1 หน่วยการศึกษาคือโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ต อำเภอปัว จังหวัดน่าน

5.3 ด้านเวลา จำกัดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานผลการศึกษาทั้งหมด 12 เดือน คือ มกราคม พ.ศ.2565 – ธันวาคม พ.ศ. 2565

6. แนวทางการศึกษา

การวิจัยมีแนวทางการศึกษา ดังรูปที่ 1

แผนภาพที่ 1 แนวทางการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เจาะลึก เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมการจัดการเทมเพิลสเตย์ผ่านการท่องเที่ยวเชิงศาสนา โดยใช้เป้าหมายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ของ UN เป็นแนวทางสังเคราะห์การเผยแพร่พุทธศาสนาในสังคมไทยร่วมสมัยอย่างยั่งยืน และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบโรงแรมธรรมะ/ที่พักในวัด/Templestay ระหว่างการดำเนินการของวัดภูเก็ตในอดีต วัดภูเก็ตในปัจจุบัน และโรงแรมธรรมะในประเทศเกาหลี รวมถึงการวิเคราะห์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ทุนทางวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Management Process) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการบริหารจัดการโรงแรมธรรมะ

ผลการวิจัย

การศึกษาการสร้างความหมายใหม่ของวัดไทยในสังคมร่วมสมัย : กรณีศึกษาวัดภูเก็ตจังหวัดน่านมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. **คุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมและแสดงความสำคัญทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเก็ต**

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมและแสดงความสำคัญทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเก็ต (ICOMOS Australia, 1999:12; Pearson, Michael et al., 2002) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมและแสดงความสำคัญทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านเก็ต

ประเภททุนทางวัฒนธรรม	**ความสำคัญทางวัฒนธรรม**
1. คุณค่าด้านประวัติศาสตร์(historic value)	
วัดภูเก็ต	- ตั้งขึ้นตามชื่อหมู่บ้าน - เป็นสถานที่จัดกิจกรรมตามประเพณี และวันสำคัญทางศาสนาของชุมชน เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อแสนปัว หรือหลวงพ่อพุทธเมตตา
บ้านไทลื้อโบราณ	ที่อยู่อาศัยของชาวไทลื้อดั้งเดิม
2. คุณค่าด้านสุนทรียภาพ(aesthetic value)	
วัดภูเก็ต	- พื้นที่วัดอยู่บนเขา มีทัศนียภาพที่ตั้งสวยงาม สามารถทิวทัศน์ของด้านหลังวัด ที่ติดกับทุ่งนาสีเขียวกว้างใหญ่ และทิวเขาของวนอุทยานดอยภูคา - จิตรกรรมฝาผนังสามมิติแสดงเรื่องราวทศชาติชาดกที่มีเอกลักษณ์ - วงดนตรีของสมาคมผู้สูงอายุ ที่มานั่งบรรเลงเพลงด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้านบริเวณลานหน้าทางเข้าวัด
3. คุณค่าด้านวิชาการ(scientific value)	
วัดภูเก็ต	- มีโรงแรมธรรมะ ภูเก็ต สนธยา เทมเพิลสเตย์ เป็นที่พักไว้สำหรับผู้ที่มาปฏิบัติธรรม และรองรับนักท่องเที่ยว

ประเภททุนทางวัฒนธรรม	ความสำคัญทางวัฒนธรรม
	- สถานที่ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดภูเก็ต - สถานที่ตั้งสถาบันจิตตานุภาพ สาขาที่ 157
กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านเก็ต	แหล่งจำหน่ายและเรียนรู้กระบวนการทอผ้าแบบดั้งเดิม
บ้านไทลื้อโบราณ	บ้านโบราณอายุมากกว่า100 ปี ภูมิปัญญาการสร้างบ้านแบบชาวไทลื้อ
ฮักนาไทลื้อ	ที่พักโฮมสเตย์ เพื่อเรียนรู้วิถีชาวไทลื้อ
ศูนย์เรียนรู้โคกหนองนา	แหล่งเรียนรู้วิถีการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. คุณค่าด้านสังคม(social value)	
วัดภูเก็ต	เป็นศูนย์รวมความศรัทธา ที่พึ่งทางใจ และจัดพิธีกรรมสำคัญทางศาสนามีผูกพันกันระหว่างบ้านและวัดความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชาวไทลื้อ
ถนนคนเดินภูเก็ต	จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารพื้นบ้านไทลื้อ กาละแมไทลื้อ

2. ความยั่งยืนของชุมชนตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2030 (SDGs Goal)

ความยั่งยืนของชุมชนตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2030 (SDGs Goal) ในมิติทุนทางสังคมผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่ทำให้โรงแรมธรรมะวัดภูเก็ตและชุมชนบ้านเก็ตสามารถขับเคลื่อนความยั่งยืนของชุมชนร่วมกัน เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ตตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามกรอบเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2030 (SDGs Goal) ภายใต้หลักการ 5 Ps ดังนี้

2.1 ประชาชน (People) ประเด็นด้านคุณภาพชีวิตของผู้คน การดำเนินงานของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ตทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านเก็ด การท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลให้เกิดการมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้มาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น ช่วยให้ชาวชุมชน เกิดความภาคภูมิใจในศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีของตนเองที่ได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ เกิดการ หวงแหนและเกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม

2.2 โลก (Planet) ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงแรมธรรมะวัดภูเก็ต ตั้งอยู่ในแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ก่อให้เกิดกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ไม่เสื่อมสลายหรือถูกทำลายจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่เป็นการท่องเที่ยวในชิงอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ เกิดจิตสำนึกทั้งจากคนในชุมชนและ นักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ได้ต่อไป

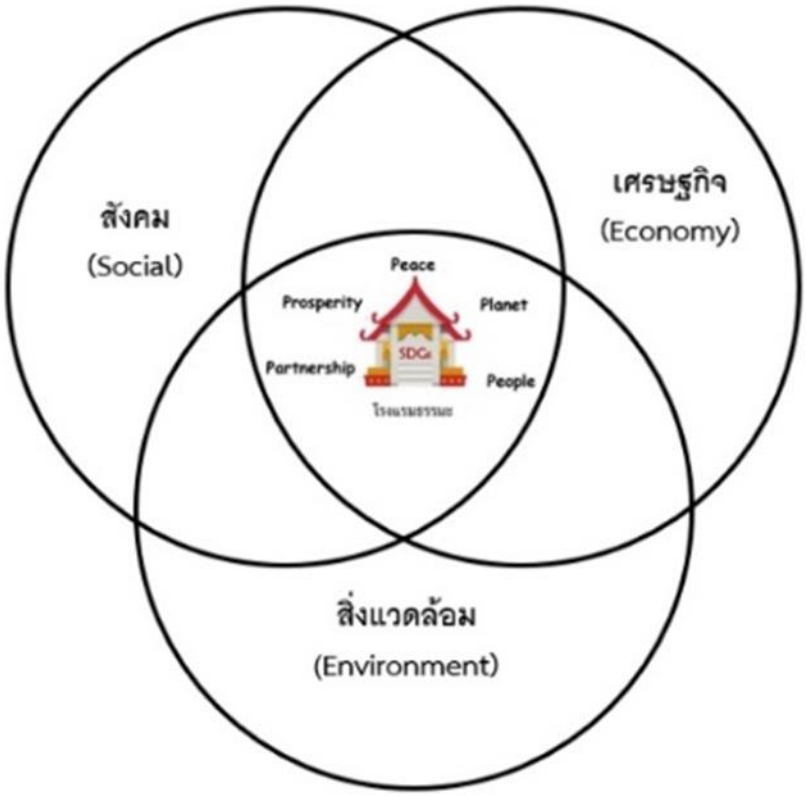
2.3 ความมั่งคั่ง (Prosperity) ประเด็นด้านความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและครอบคลุม การดำเนินงานของโรงแรมธรรมะเป็นที่มาของรายได้ท้องถิ่น เกิดการกระจายรายได้ให้แก่ชาวชุมชน เกิดการสร้าง

งานให้แก่ชาวชุมชน เช่น การทอผ้าในครัวเรือนเพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว การเป็นมัคคุเทศก์ของชาวชุมชนในการนำชมสถานที่ต่างๆ การขายอหารให้แก่ นักท่องเที่ยว เป็นผลให้ชาวชุมชนมีงานทำในชุมชนของตน ชาวชุมชนส่วนหนึ่งไม่ต้องย้ายถิ่นฐาน ไปหางานทำในต่างถิ่น ส่งผลให้เกิดความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว เป็นที่มาของ รายได้ในธุรกิจการท่องเที่ยว

2.4 สันติภาพ (Peace) ประเด็นด้านสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง และความยุติธรรม วัดภูเก็ต มีการกระจายรายได้ให้แก่ชาวชุมชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงแรมธรรมะอย่างเป็นธรรมศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวบ้านเก็ด การดำเนินงานจัดการท่องเที่ยวของโรงแรมธรรมะ วัดภูเก็ต เป็นการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Management) โดยมีลักษณะแบ่งงานกันทำ ประกอบด้วย ผู้นำสงฆ์ ผู้นำชุมชน ชาวชุมชน เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และ ซึ่งการให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรักความ สามัคคีกันระหว่างคนในชุมชนในการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นร่วมกันในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงแรมธรรมะให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5 ความเป็นหุ้นส่วน(Partnership) ประเด็นด้านการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินงานของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ตมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีการจัดการแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีภาคสถาบันสงฆ์ ได้แก่ ผู้นำทาง ศาสนา พระสงฆ์ เป็นคณะกรรมการของทางวัดในการให้คำปรึกษา

จากการดำเนินงานโรงแรมธรรมะ วัดภูเก็ต ที่มีชุมชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ก่อให้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน-วัด-ชุมชน ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ(Economy) สังคม (Social) และสิ่งแวดล้อม(Environment) จึงกล่าวได้ว่าโรงแรมธรรมะ วัดภูเก็ต นั้นเป็นนวัตกรรมสังคม(Social Innovation) เนื่องจากเป็นรูปแบบการพัฒนาการดำเนินการที่มีการลงมือปฏิบัติ (action) ร่วมกันของชุมชนเพื่อทำให้สังคมดีขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของวัดภูเก็ต และชุมชนบ้านเก็ด ในรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ผ่านภูมิปัญญาที่มีอยู่ในสังคม (ทุนทางสังคม หรือผลผลิตทางสังคมที่มีอยู่เดิม) เป็นสิ่งใหม่ๆ ทั้งที่เป็นกระบวนการทางความคิด การสร้างโอกาส โดยการเปิดพื้นที่ทางปัญญาและพื้นที่ทางสังคมให้ในการร่วมคิดร่วมสร้างของคนในสังคม/ชุมชน ไม่ใช่เกิดจากการสั่งการจากภายนอก เกิดจิตสำนึกร่วมต่อสาธารณะประโยชน์ต่อสังคมมาก่อนประโยชน์ส่วนตนหรือของกลุ่ม อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน

แผนภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างในการจัดการของโรงแรมธรรมะวัดภูเก็ต พัฒนาโดยผู้วิจัย

อภิปรายผล

การท่องเที่ยวเชิงศาสนานั้น ช่วยให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของการสืบสานศิลปะวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจนประเพณีสำคัญๆทางศาสนา ที่มีทุนทางวัฒนธรรมเป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยือนสถานที่ใดก็ตาม จะต้องมีการใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าบริการ ค่าอาหาร ที่พักอาศัย และอื่น ๆ ซึ่งก็จะนำรายได้เข้าสู่ชุมชน ช่วยเสริมอาชีพให้คนในท้องถิ่น การจ้างงาน ทำให้สินค้าในชุมชนและสินค้าเกษตรกรรมขายได้ทำให้รายได้ในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ดังเช่นกรณีชุมชนบ้านเก็ด ตำบลวรนครอำเภอปัว จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดภูเก็ต สอดคล้องกับการศึกษาของพระสุทธิสารเมธี และคณะ (Khammuangsaen, et al, 2023) ที่ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตด้วยการประยุกต์หลักทิฐิธรรมิกถะ โดยการศึกษาพบว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางประเพณีวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ ซึ่งพบความสำคัญของแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การสร้างความก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยหลักทิฏฐธรรมกัตถะเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีปัจจัยในการดำรงชีวิต 4 ประการ ได้แก่ ที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค จะทำให้สุขภาพจิตดี

ขึ้น จึงเป็นหลักการที่ใช้เป็นเครื่องมือผูกมัดจิตใจคนจำนวนมากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การสังเคราะห์แนวทางการปรับปรุง นำเสนอใน 4 มิติ ได้แก่ ความขยัน การสำรองที่ดี เพื่อนรัก สมควรมีชีวิตอยู่ เรียกว่า "โมเดล 4 มิติ ของ QOL ตามหลักทิฏฐธัมมิกัตถะ" ประกอบด้วย D1: ความขยัน D2: การสงวนที่ดี D3: เพื่อนรัก และ D4: สมควรมีชีวิตอยู่

การท่องเที่ยวเชิงศาสนาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบทและสิ่งแวดล้อม รอบ ๆชุมชน ภายใต้มุมมองของการรับรู้ของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นในทิศทางที่แตกต่างกันของเศรษฐกิจ ผู้วิจัยยังได้ให้ความสนใจที่จะนำเสนอให้เห็นภาพของการพัฒนาภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันของชุมชนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ภายหลังจากการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรเชิงวัฒนธรรม (Culture Resources) ในพื้นที่บ้านเก็ต

ทุนทางวัฒนธรรม หรือทรัพย์สินมรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage assets) เปรียบเหมือนทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญของชุมชนบ้านเก็ต ประกอบไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมเชิงรูปธรรม (tangible heritage) อาทิ ที่อยู่อาศัย อาคาร งานศิลปะ เอกสาร งานหัตถกรรม เครื่องมือ (ICOMOS, 1999) และมรดกทางวัฒนธรรมเชิงนามธรรม (intangible heritage) อาทิ ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม เทศกาล การแสดง ความรู้ ทักษะต่าง ๆ (ICOMOS, 1999 UNESCO, 2003) ที่มีคุณค่าในตัวเองซึ่งสามารถจำแนก คุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวออกเป็น 4 ด้าน (ICOMOS Australia, 1999:12; Pearson, Michael et al., 2002) ได้แก่ คุณค่าด้านประวัติศาสตร์ (historic value) ความเกี่ยวเนื่องกับ บุคคล เหตุการณ์ กิจกรรมหรือช่วงเวลา ที่สำคัญในอดีตที่มีอิทธิพลต่อบ้านเก็ต คุณค่าด้านสุนทรียภาพ (aesthetic value) คือ องค์ประกอบของสถานที่หรือพื้นที่ในบ้านเก็ตที่มีทัศนียภาพหรือลักษณะทางกายภาพงดงาม สะท้อนรูปแบบที่มีเอกลักษณ์หรือที่โดดเด่น คุณค่าด้านวิชาการ (scientific value) ได้แก่ การเป็นแหล่งข้อมูลที่มีศักยภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความหายาก คุณภาพการเป็นตัวแทนของความรู้ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจประวัติ และความเป็นมาทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านเก็ต คุณค่าด้านสังคม (social value) คือ คุณสมบัติขอสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจทางสังคม ทางวัฒนธรรมและก่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคมในบ้านเก็ต ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มคน หรือกับชุมชนบ้านเก็ตเอง หรือเชื่อมโยงกับภายนอก

ในมิติทุนทางสังคมซึ่งเป็นข้อค้นพบส่วนหนึ่งจากงานนี้ สรุปว่า ทุนทางสังคมเป็นความไว้วางใจการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และเครือข่ายทางสังคม การสร้างมิตรภาพ การติดต่อสัมพันธ์กันทางสังคมเป็นลักษณะเด่นขององค์กรทางสังคมที่เกิดจากความไว้วางใจ บรรทัดฐานและเครือข่าย ซึ่งสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของสังคม เป็นชุดของ ความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีผลมาจากความตั้งใจบนพื้นฐานของความหวังในสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกัน เป็นชุดของการมีค่านิยมร่วมกัน และการมีสำนึกของความไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโครงสร้างทางสังคมที่เราสามารถเรียกเอาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากมันได้ หรือจะเรียกหลัก ๆ ได้ว่าเป็นระบบความสัมพันธ์ และบรรทัดฐานที่ช่วยหล่อหลอมการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงสังคมเข้ากันด้วยเครือข่าย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาเห็นได้ว่าโรงแรมธรรมะมีจุดเด่นที่แตกต่างไปจากที่พักประเภทอื่น ๆ และมีศักยภาพในการต่อยอดทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยว และเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนได้ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาให้มากขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้สำหรับหน่วยงานภาครัฐ และสำหรับชุมชน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

1) ควรมีการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรทางศาสนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับในการจัดทำแผ่นการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา และดำเนินงานโรงแรมธรรมะ

2) รัฐควรส่งเสริมการดำเนินงานโรงแรมธรรมะอย่างยั่งยืน ด้วยการสร้างมาตรฐานการให้บริการของโรงแรมธรรมะ และจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการโรงแรมธรรมะในระดับประเทศ

3) ภาครัฐควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาโดยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง และให้เห็นในสังคม ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสำคัญของการสร้างคุณค่าของการสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ รวมถึงการถ่ายทอดและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมั่นใจ

4) ภาครัฐควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อเรียนรู้ประเพณีในวันสำคัญทางศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและการศึกษาธรรมะ เพื่อกระตุ้นความต้องการที่จะมาสัมผัสกับประสบการณ์การพักในโรงแรมธรรมะและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

5) รัฐควรส่งเสริมให้มีการสร้างงานและกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เช่น การผลิตสินค้าจากทุนทางวัฒนธรรมส่งเสริมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

1) การบริหารงานในชุมชนควรมีความโปร่งใส มีการตรวจสอบได้ รวมถึงมีการเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในทุก ๆ ขั้นตอน และมีส่วนด้านร่วมการจัดการท่องเที่ยว

2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาจะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วม เช่น โรงเรียน วัด กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ในการวางแผนดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจากท่องเที่ยว

3) ชุมชนเป็นเจ้าของทุนทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี งานหัตถกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ จึงควรหาแนวทางสานต่อและนำสิ่งที่เป็นจุดเด่นของชุมชนมาสร้างสรรค์และพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและตนเอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับวัด

1) ควรมีการสร้างเครือข่ายเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ บ้าน วัด โรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ร่วมมือกับทางวัดจัดยุวมัคคุเทศก์ โดยนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการอบรมและได้รับความรู้แล้ว เป็นมัคคุเทศก์ประจำวัด เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่มาเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนาและทำบุญไหว้พระปฏิบัติธรรมมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลืองานทางวัดในกิจกรรมต่าง ๆ โดยกำหนดกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่นการตักบาตร ฟังเทศน์ เวียนเทียน จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมภาคฤดูร้อน เพื่อเป็นการสืบทอดพุทธศาสนาและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและโรงแรมธรรมะของแต่ละจังหวัด ให้สามารถสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของวัดให้เพียงพอกับความต้องการของผู้สนใจเข้ามาเพื่อปฏิบัติธรรมไหว้พระสวดมนต์ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา สถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนา

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาบนฐานทุนทางวัฒนธรรม

2) ควรมีการศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในแต่ละจังหวัด เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยว

3) ควรทำการศึกษาในที่พักในวัดในจังหวัดอื่น ๆ เชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายในเรื่อง การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมและในการพัฒนาศักยภาพของที่พักในวัดในแต่ละพื้นที่ว่าแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤษณะ ถวิลวงษ์ (2559) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา กรณีศึกษาโรงแรมธรรมะ (Temple stay) ของวัดภูเก็ตและชุมชนรอบวัด.การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พระมหาสุทิตย์อาภากโร (อบอุ่น) และ พระมหาเสรีชน นริสฺสโร. (2556). การพัฒนารูปแบบและกระบวนการจัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พระมหาสำราญ ฐานุตฺตโม (ประเสริฐซึ้ง). (2562). การจัดการวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, (8)4. สืบค้น จาก https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr/article/view/259433

พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุตฺติเมธี). (2546). การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน. ธรรมปริทัศน์ ปีที่ 46. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 27-29.

อาคม เดชทองคำ. (2554). วัดในบริบทของสังคมไทยในอดีต - ปัจจุบัน และ อนาคต . โลกทัศน์ชาวนครศรีธรรมราช จากวรรณกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช หน้า151-184 สืบค้นจาก http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/handle/123456789/290

Boris Mojshevich Eidelman and et.al. (2017) Religious Tourism in the Tourism System. Revisita San Gregorio. No. 20. P. 96-102. Retrieved: 30/02/2023. From. https://publications.hse.ru/en/articles/227020514

Bourdieu, P. (1989). Social Space and Symbolic Power. Sociological Theory, 7, 14-25. Retrieved: 30/02/2023. From: https://doi.org/10.2307/202060

Giddens, Anthony. (2007). The Constitution of Society. In Scott Appelrouth and Lauara Haralambos, M. and Holborn, M. (2004) Sociology themes and perspectives. Sixth Edition, Collins, London.

Khammuangsaen, B., Thepa, P. C. A., Pecharat, C., & Changcharoen, C. (2023). Improving The Quality Of Life With The Diṭṭhadhammikattha Principle: A Case Study Of The Cooperative Salaya Communities Stable House, Phuttamonthon District, Nakhonpathom Province. Journal of Pharmaceutical Negative Results, 14(2).

Mark Wide Research. (2022). Asia Pacific Religious Tourism Market Outlook (2022-2032). Retrieved: 30/02/2023. From: https://markwideresearch.com/asia-pacific-religious-tourism-market/

Mauro Romanelli M, Gazzola P, Grechi D, Pollice F. (2021). Towards a Sustainability Oriented Religious Tourism. System Research and Behavioral Science., pp. 1-11. From: https://doi.org/10.1002/sres.2791

Peter Wiltshier and Maureen Griffiths. (2016). Management Practices for the Development of Religious Tourism Sacred Sites: Managing expectations through sacred and secularisms in site development; report, store and access International Journal of Religious Tourism and Pilgrimage, Volume 4 Retrieved: 30/02/2023. From: http://arrow.dit.ie/ijrtp/

Putnam, R. D. (1993). The prosperous community. The American Prospect, 4(13), 35–42.

Sinad Treevanchai. (2003). Social Capital and the Performances of Savings Groups: A Case Study in Songkhla. Master Degree Thesis, Faculty of Economics (English Program), Thammasat University.

Strausberg, M. (2011). Religion and tourism: Crossroads, destinations, and encounters. London: Routledge.

Thirachaya Maneenetr and Thanh Ha Tran. (2014). SWOT Analysis of Religious Tourism in Nong Khai Province, Thailand Proposed Guidelines to Incorporate Temple Stay Program. Mediterranean Journal of Social Sciences, 5(23). Retrieved: 30/02/2023. From: http://doi.org.10.5901/mjss.2014.v5n23p696

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Academic Article DOI: 10.14456/jdl.2023.43

พระพุทธรูปชี้นิ้วพระหัตถ์บนดอยจอมสัก เมืองเชียงตุง ประเทศพม่า: ประติมานวิทยาต่างมุมมอง

The Buddha Statue Pointing Finger on Chom Sak Hill, Kengtung City, Myanmar: Iconography from Different Perspectives

สุระ พิริยะสงวนพงศ์*

Sura Piriyasanguanpong *

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*
ดร. สุระ พิริยะสงวนพงศ์
นักวิชาการอิสระ
Dr. Sura Piriyasanguanpong
Independent Scholar, Thailand
Email: sura.pir@gmail.com

คำสำคัญ:
พระพุทธรูป; ศิลปะพม่า; เชียงตุง

Keywords:
Buddha Image; Myanmar Art; Kengtung

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 20/10/2023
Accepted: 25/10/2023
Available online: 28/10/2023

How to Cite:
Piriyasanguanpong, S. (2023). The Buddha Statue Pointing Finger on Chom Sak Hill, Kengtung City, Myanmar: Iconography from Different Perspectives, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 34-44

ABSTRACT

Myanmar or Burma, a nation where Theravada Buddhism holds a central place in its religious landscape, is a rich tapestry of diverse ethnic groups. Consequently, artistic expressions across different regions of the country exhibit distinctive styles that mirror the unique cultural and spiritual underpinnings of each locale. This academic article seeks to illuminate a specific instance of Buddha image creation in Burma during the 26th century. It centers on a standing Buddha image, with the right hand extended, pointing towards Chom Sak Hill in Kengtung City. While this Buddha statue has been crafted in recent decades, its origins can be traced back to ancient legends and beliefs deeply ingrained in Burmese culture. These connections often harken to the historical visit of the Lord Buddha to the city and his prophecies concerning the spread of Buddhism in these regions. In the contemporary context, this art form transcends the confines of mere religious beliefs, encompassing a broader spectrum of spiritual and cultural perspectives. It serves as a reflection of the evolving cultural and spiritual landscape of Burma, encapsulating a diverse range of iconographic interpretations.

บทคัดย่อ

เมียนมาร์หรือพม่าเป็นประเทศที่พุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นศูนย์กลางของจิตวิญญาณทางศาสนาและเป็นแหล่งรวมกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ด้วยเหตุนี้การแสดงออกทางศิลปะในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศจึงแสดงรูปแบบที่โดดเด่นอันสะท้อนถึงรากฐานทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานที่ บทความวิชาการนี้มุ่งให้ความกระจ่างถึงตัวอย่างเฉพาะของการสร้างพระพุทธรูปในประเทศพม่าในช่วงศตวรรษที่ 26 อันมีศูนย์กลางอยู่ที่พระพุทธรูปยืนแบมือขวาชี้ไปทางเขาจอมสักในเมืองเชียงตุง แม้ว่าพระพุทธรูปองค์นี้จะถูกสร้างขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา แต่ต้นกำเนิดของพระพุทธรูปสามารถสืบย้อนไปถึงตำนานและความเชื่อโบราณที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมพม่า ความเชื่อมโยงเหล่านี้มักเชื่อมโยงกับการเสด็จเยือนเมืองนี้ในครั้งพุทธกาลและประกอบกับคำพยากรณ์เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาคเหล่านี้ ในบริบทร่วมสมัยรูปแบบศิลปะนี้ก้าวข้ามขอบเขตของความเชื่อทางศาสนาเพียงอย่างเดียว ครอบคลุมมุมมองทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรมที่กว้างขึ้น โดยทำหน้าที่เป็นภาพสะท้อนของภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่กำลังพัฒนาของประเทศพม่า โดยสรุปการตีความเชิงสัญลักษณ์ที่หลากหลาย

บทนำ

ในศิลปะพม่าสมัยเอกราช (ตั้งแต่ พ.ศ. 2491 เป็นต้นมา) มีการสร้างพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่ง นิยมเรียกกันว่า “ยัตต่อมุพยา” (แปลว่าพระยืน) สร้างโดยรัฐบาลพม่าประดิษฐานที่ดอยจอมสัก เมืองเชียงตุง (ภาพที่ 1) มีลักษณะเป็นพระพุทธรูปประทับยืนยกพระหัตถ์ขวาขึ้นชี้นิ้วพระหัตถ์ ส่วนพระหัตถ์ซ้ายทอดลงจับชายจีวร ซึ่งเป็น “มุทราเฉพาะ” ไม่ใช่มุทราโดยทั่วไปที่พบในศิลปะมัณฑะเลย์หรือแม้แต่หลังมัณฑะเลย์จึงเห็นได้ชัดว่ามีแรงบันดาลใจด้านรูปแบบจากพระพุทธรูปประทับยืนองค์ที่ประดิษฐานที่เขามัณฑะเลย์ซึ่งยกพระหัตถ์ขวาชี้นิ้วพระหัตถ์เพื่อแสดงพุทธพยากรณ์เมืองมัณฑะเลย์ (ภาพที่ 2)

กรณีพระพุทธรูปประทับยืนชี้นิ้วพระหัตถ์ที่ประดิษฐานที่ดอยจอมสัก จึงเป็นประเด็นที่ควรตรวจสอบว่านอกจากได้รับอิทธิพลด้านรูปแบบศิลปกรรมจากพระพุทธรูปองค์ที่เขามัณฑะเลย์แล้ว ยังได้รับอิทธิพลในเชิงประติมานวิทยาที่สะท้อนแนวคิดเรื่องพุทธพยากรณ์เมืองด้วยหรือไม่ และด้วยยุคสมัยที่ต่างกันทำให้การตีความในเชิงประติมานวิทยามีความแตกต่างกันหรือไม่

เมื่อตรวจสอบตำนานการสร้างเมืองเชียงตุงพบว่า เมืองนี้เป็นอีกเมืองหนึ่งมีตำนานการสร้างเมืองอิงกับพุทธพยากรณ์ โดยระบุถึงเหตุการณ์ที่พระพุทธเจ้าพร้อมสาวกได้จาริกมาถึงหนองน้ำใหญ่เมืองจัณฑคาม (เชียงตุง) แล้วทรงมีพุทธพยากรณ์ว่าต่อไปภายภาคหน้าจะมีราชบุตรของเจ้าฟ้าเมืองว้อง มาระบายน้ำในหนองนี้ออกจนกลับคืนเป็นบ้านเมืองและพุทธศาสนาจะได้ตั้งมั่นในเมืองนี้ (สุพิน ฤทธิ์เพ็ญ, 2541: 72)

เห็นได้ว่าตำนานพุทธพยากรณ์เมืองเชียงตุงมีการใช้ “โครงเรื่องหลักร่วมกัน” กับตำนานพุทธพยากรณ์เมืองอื่น ๆ แล้วอาจมีการปรับแปลงในเกิดความแตกต่างกันในรายละเอียดปลีกย่อย (เช่น ฉาก บุคคลที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมที่เกิดขึ้น) (Stadtner, 2011: 73-77; Stadtner, 2011: 146-147) การใช้โครงเรื่องหลักร่วมกันในการแต่งตำนานเพื่ออธิบายความสำคัญของสถานที่ยังปรากฏในตำนานอื่นของพม่า ดังเช่น ตำนานชเวดากองและตำนานชเวมอดอ(พระธาตุมุเตา) ที่มีโครงเรื่องหลักคือพ่อค้าสองพี่น้องได้รับพระเกศาธาตุกลับไปยังเมืองของตนและสร้างเจดีย์ไว้เป็นที่ประดิษฐาน โปรดดูตำนานชเวดากองใน ดังตัวอย่างได้แก่

ตำนานพระพุทธเจ้าเสด็จยังเมืองสุธรรมปุระ (คือ สุธรรมวดี หรือสะเทิม ในแดนมอญ) กล่าวถึงเนื้อหาส่วนนี้ว่า

> *"ฝ่ายพระผู้มีพระภาค เมื่อได้ตรัสรู้แล้ว ต่อมาในปีที่ 8 ได้เสด็จมาทางอากาศสู่เมืองสุธรรมปุระ รัฐรามัญ พร้อมด้วยพระภิกษุหลายร้อยองค์... ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จมาแล้ว ประทับนั่งในรัตนมณฑป ทรงประทานอมตรสแก่ชาวเมืองทั้งหลายพร้อมด้วยพระราชา ทรงโปรดให้ตั้งมั่นอยู่ในสรณะ 3 และศีล 5 ...ครั้นแล้ว พระองค์ประทานพระเกศธาตุ 6 องค์ แก่ฤษี 6 ตน ซึ่งมาเฝ้าเพื่อให้เอาไปบูชา..."* (พระปัญญาสามี, 2506: 53-54)

ตำนานพระพุทธเจ้าเสด็จธัญญวดี (เมืองในแคว้นยะไข่หรืออารกัน) มีความบางตอนกล่าวถึงการเสด็จว่า

> *“พระโคตมะพร้อมด้วยพระอานนท์และพระอรหันต์อีก 500 องค์ เหาะทางอากาศสู่ยอดเขาศีลคีรี เมืองธัญญวดี มีเสด็จมาถึงทรงตรัสถึงสถูปหรือเจดีย์ต่างๆที่ประดิษฐานพระอัฐิของพระองค์ในพระชาติก่อนๆ เมื่อพระเจ้าจันทสุริยะทรงทราบว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาจึงเสด็จไปต้อนรับพร้อมพระนางจันทมาลา พระมเหสี เหล่านางในรวมทั้งคณะมนตรีอีกหลายร้อย พระพุทธเจ้าจึงเสด็จไปประทับณ ราชธานีธัญญวดีเป็นเวลา 7 วัน ก่อนเสด็จกลับทรงประทานอนุญาตให้สร้างรูปเคารพตามคำทูลขอของพระเจ้าจันทสุริยะ คือ พระมหามัยมุนี และทรงประทานลมหายใจให้พระพุทธรูปองค์นี้จึงเกิดมีชีวิตขึ้นเสมือนตัวแทนพระพุทธองค์”*
> (Thaw Kaung, 2001: 79)

ในตำนานพระพุทธเจ้าเสด็จและทรงมีพุทธพยากรณ์เมืองหงสาวดี กล่าวว่า

> *“ครั้งพระพุทธเจ้าพร้อมพระสาวกเหาะผ่านทะเลและมองเห็นสันทรายเล็กๆ มีหงส์ตัวผู้และตัวเมียเกาะพักอยู่ พระพุทธเจ้าจึงทรงพยากรณ์ว่าสันทราย*

แห่งนั้นจะกลายเป็นมหานครที่มีความรุ่งเรืองนามว่าหงสาวดี" (Stadtner, 2011: 136-137)

อีกตำนานหนึ่งของเมืองหงสาวดี กล่าวว่า

> *"กะลาสีชาวอินเดียสังเกตเห็นหงส์สองตัวเกาะบนสันทรายนี้ จึงได้รายงานให้กษัตริย์แห่งวิชัยนครในอินเดียใต้ทราบ นักปราชญ์ในราชสำนักจึงกราบทูลพระราชาเรื่องพุทธพยากรณ์ถึงเมืองที่จะรุ่งเรืองในกาลต่อมา"* (Stadtner, 2011: 137)

ตำนานของเมืองในระยะก่อนพุทธศตวรรษที่ 25 นี้ ย่อมเป็นพื้นฐานแก่การรจนาตำนานเมืองระยะต่อมาดังกรณีเมืองมัณฑะเลย์และเมืองเชียงตุงด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับ *ตำนานพุทธพยากรณ์เมือง*มัณฑะเลย์ พบได้ว่าโครงเรื่องหลักมีความละม้ายกัน โดยตำนานดังกล่าวระบุว่าพระพุทธเจ้ารวมทั้งพระอดีตพุทธเจ้าหลายพระองค์เคยเสด็จมาที่เขามัณฑเลนี้ ในครั้งที่พระพุทธเจ้าโคตมะได้เสด็จมานั้นทรงชี้ให้พระอานนท์ดูชัยภูมิเบื้องล่างแล้วแสดงพุทธพยากรณ์ถึงบริเวณดังกล่าวจะกลายเป็นมหานครที่รุ่งเรืองต่อไปในอนาคต ดังถ้อยความปรากฏในพระราชพงศาวดารพม่า สำนวนพระนิพนธ์โดยกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ว่า

> *"เมื่อพระมหาพุทธเจ้าได้ชำนะแก่เบญจพิธมารเผยพระสัพพัญญุตญาณทรงพยากรณ์เขามัณฑเลย์นี้กะพระอานนท์พุทธอุปัฏฐากยามเสด็จพุทธดำเนินมาถึงเชิงเขามัณฑเลย์นั้นว่า 'บรรพตนี้ครั้งพระพุทธกกุสันโธมีนามปรากฏว่าขีณาสโวปุรัม คลังพระพุทธโกนาคมะโนว่าอีระวาปุรัม ครั้งพระพุทธกัสสะโปว่า ปะทะสะปุรัม ต่อมาจึงปรากฏนามว่ามัณฑเลย์เคยเป็นที่อยู่ของเราในอดีตชาติ ครั้งเป็นพญาช้างเป็นพญาราชสีห์ เป็นพญากวาง และเป็นนายพรานเป็นต้น ฐานที่นี้ตั้งอยู่งดงามประกอบด้วยคุณสมบัติเป็นอเนกประการสมควรเป็นราชธานีของมหากษัตริย์ราชาธิราชในอนาคตกาล' "* (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, 2550: 434-435)

ในกรณีนี้จึงไม่อาจระบุได้ชัดว่าตำนานพุทธพยากรณ์เมืองเชียงตุงมีพื้นฐานจากตำนานพุทธพยากรณ์เมืองมัณฑะเลย์"โดยตรง" หรือไม่ แต่ถึงกระนั้นการปรากฏรูปแบบศิลปกรรมอย่างศิลปะมัณฑะเลย์ เช่น มีกรอบพระพักตร์ จีวรพยายามแสดงริ้วเลียนแบบธรรมชาติ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าพระพุทธรูปประทับยืนชี้นิ้วพระหัตถ์ที่ดอยจอมสักเมืองเชียงตุงได้รับอิทธิพลด้านรูปแบบศิลปกรรมจากพระพุทธรูปองค์ที่ประดิษฐาน ณ ดอยมัณฑะเลย์อย่างแน่ชัด

ข้อควรพิจารณาประการต่อมาคือการสร้างพระพุทธรูปชี้นิ้วฯ ที่เชียงตุง เป็นการสร้างโดยรัฐบาลพม่า ซึ่งเป็น “คนนอก” ทั้งในแง่ของนอกพื้นที่และนอกวัฒนธรรม ดังนั้นมุมมองต่อการสร้างพระพุทธรูปดังกล่าวของผู้สร้างกับ “คนใน” พื้นที่จึงอาจมีความแตกต่างกัน

หากพิจารณาในมุมมองผู้สร้างซึ่งหมายถึงรัฐบาลพม่า อาจเป็นไปได้ว่าต้องการสร้างประติมากรรมที่สะท้อนตำนานของท้องถิ่นในเรื่องพุทธพยากรณ์เมืองดังที่นำเสนอไว้ข้างต้น หรืออาจมีนัยแฝงทางการปกครอง คืออาจเป็นการสร้างสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา “แบบพม่า” ซึ่งนอกจากกรณีพระพุทธรูปองค์นี้แล้ว รัฐบาลพม่ายังจำลองเจดีย์ชเวดากองไว้ที่เมืองเชียงตุงด้วย (เสมอชัย พูลสุวรรณ, 2560: 160)

แต่หากพิจารณาในมุมมองคนในท้องถิ่นมักพบทัศนะต่อพระพุทธรูปองค์นี้ในทางลบ เช่น

> “รู้สึกหวาดระแวงต่อท่าทีและการกระทำของรัฐบาลพม่าในกรณีดังกล่าว, และเห็นว่า พระพุทธรูปองค์ดังกล่าวเป็นของ ‘พม่า’ มากกว่าจะเป็นสมบัติส่วนกลางของศาสนา, โดยบ้างก็ตีความว่าพระเจ้ายืน ‘ชี้นิ้ว’ เพื่อสั่งสอนประชาชนชาวเชียงตุงให้ต้องอยู่ในโอวาทของรัฐบาลทหารพม่าซึ่งเป็นผู้ที่สร้างพระพุทธรูปองค์นี้ขึ้นมา, หรือบางก็เชื่อว่าจะมีการฝังอาถรรพ์บางอย่างไว้ในพระพุทธรูปด้วยเพื่อจะสะกดชาวเชียงตุงไม่ให้คิดกระด้างกระเดื่องหรือมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปข้างหน้า” (เสมอชัย พูลสุวรรณ, 2560: 162)

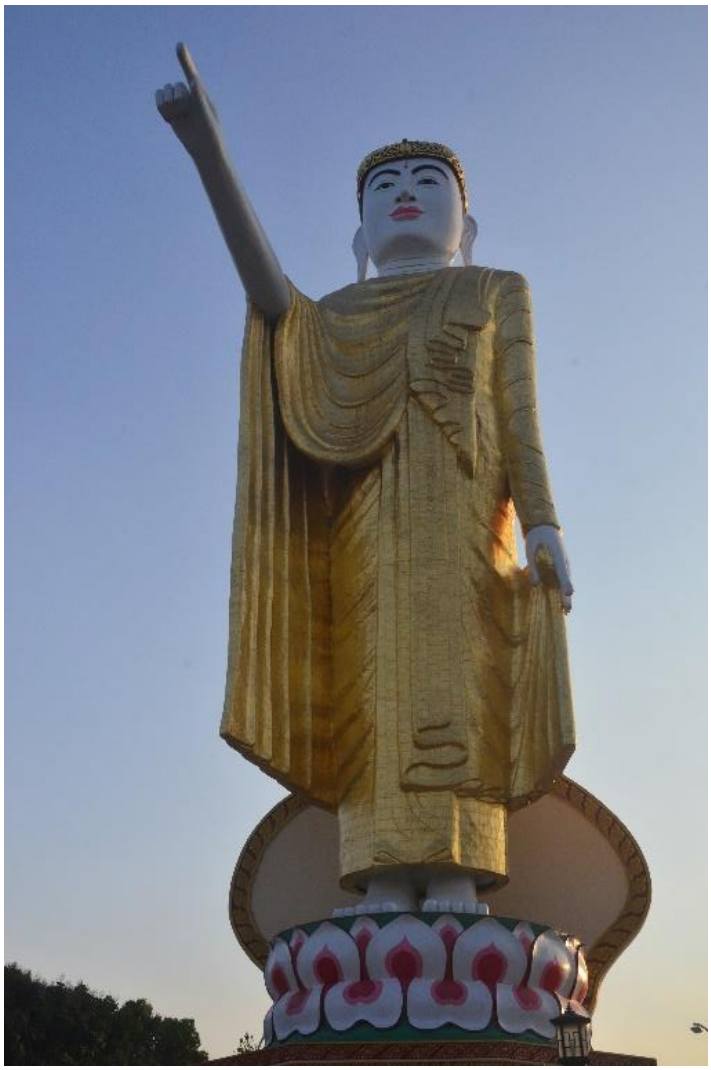
นอกจากนี้ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย ยังมีความแตกต่างไปจากทั้ง 2 มุมมองข้างต้น คือ มองว่าการชี้นิ้วของพระพุทธรูปองค์นี้เป็นการให้พร จึงนิยมถ่ายภาพกับพระพุทธรูปองค์นี้ให้มุมกล้องดูคล้ายพระพุทธรูปชี้นิ้วจรดศีรษะของผู้สักการะ (Petcharat Lovichakorntikul, 2017) (ภาพที่ 3)

กรณี มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อพระพุทธรูปชี้นิ้วที่เชียงตุง เห็นได้ว่าคล้ายกับกรณี “โพโพจีนัต”ซึ่งเป็นประติมากรรมที่นักท่องเที่ยวไทยนิยมสักการะขอพรโดยนำศีรษะไปสัมผัสปลายนิ้วของโพโพจีเช่นกัน ทั้งนี้ ความเชื่อดังกล่าวเกิดจากความไม่เข้าใจประติมานวิทยาของโพโพจีในพม่าด้วย เพราะแต่เดิมเดิมโพโพจีคล้ายกับผีที่เป็นเสื้อวัดของทางภาคเหนือของไทย คือเป็นวิญญาณที่ปกป้องสถานที่สำคัญทางศาสนา หมู่บ้าน ชุมชน เรื่อยไปถึงไร่นา สถานที่เหล่านี้ต่างก็สามารถตั้งศาลโพโพจีได้ (สิทธิพร เนตรนิยม, 2559) โดยโพโพจีข้างต้นเป็นประติมากรรมชายแก่ ถือไม้เท้าเพื่อสื่อความหมายถึงการเป็นวิญญาณเก่าแก่และใจดีมีเมตตา (Mandy Sadan, 2005: 98) แต่โพโพจีที่ “ชี้นิ้ว” คือโพโพจีที่เผ้าเจดีย์โบตะถ่องและเจดีย์สุเลเพื่อบอกทางแก่ตปุสสะและภัลลิกะที่ถามหาทางไปเนินเขาสิงคุตระเพื่อสร้างเจดีย์ประดิษฐานพระเกศาธาตุ ตำนานดังกล่าวของพม่านี้เชื่อมโยงพุทธประวัติตอนราชายตะเข้ากับตำนานชเวดากอง โดยอ้างถึงเมืองอุกกละในพุทธประวัติ (ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะถือกันว่าเป็นเมืองหนึ่งในแคว้นโอริสสา ประเทศอินเดีย) ว่าคือเมืองย่างกุ้ง ตำนานชเวดากองนี้ปรากฏในศิลาจารึกที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าธรรมเจดีย์ (ครองราชย์ พ.ศ.2015-2035) ถูกขุดพบบริเวณใกล้กับ

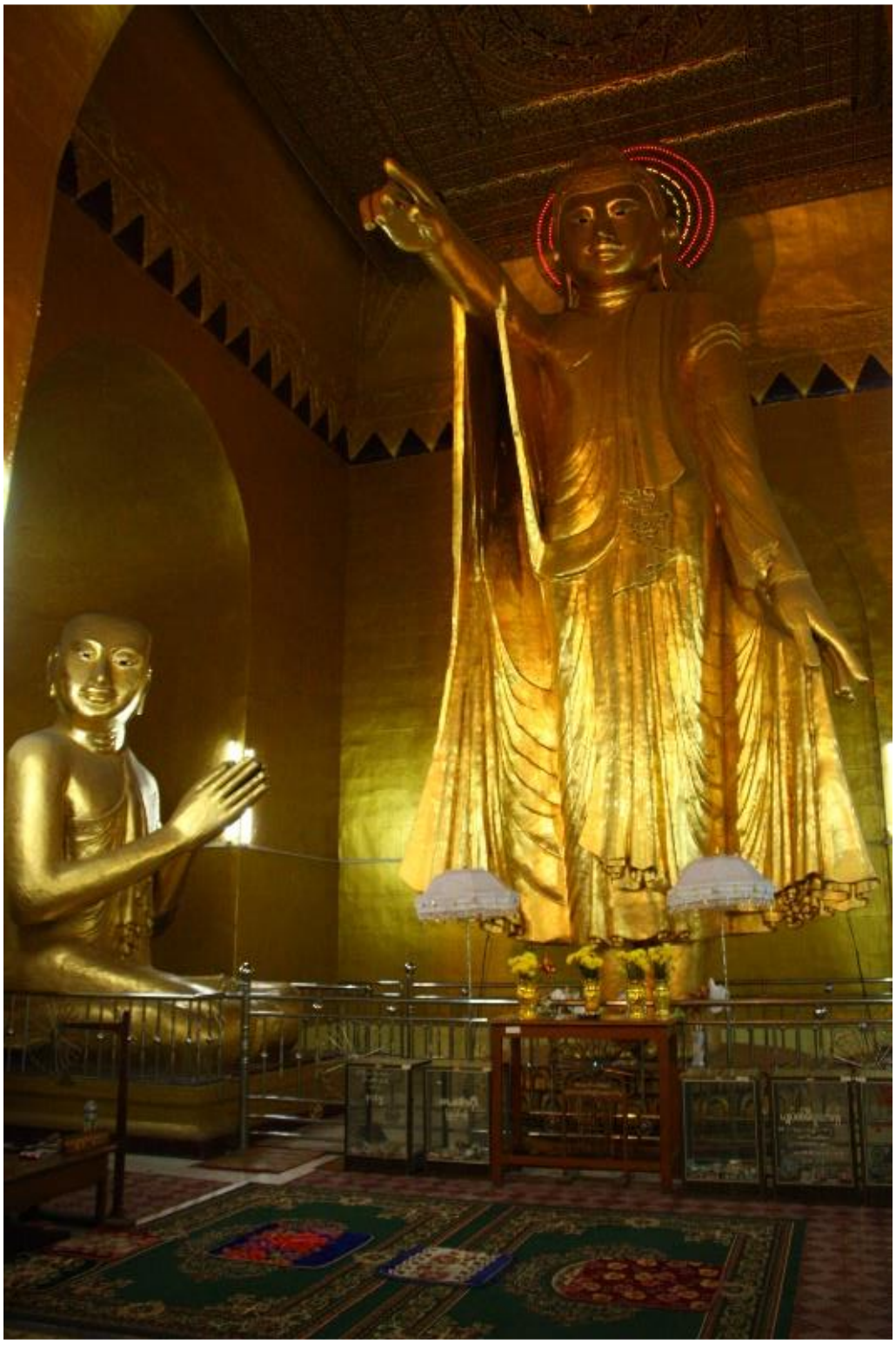
เจดีย์ชเวดากองโดย Emil Forchhammer โบราณคดีชาวเยอรมัน (Stadtner, 2011: 146; Moore, 1999: 142)

จากรายละเอียดข้างต้นจึงเห็นได้ว่าการกำหนดความหมายเชิงประติมานวิทยาของพระพุทธรูปชี้นิ้วที่เมืองเชียงตุงซึ่งเป็นศิลปะพม่าสมัยเอกราช นอกจากอาจสัมพันธ์กับคติพุทธพยากรณ์เมืองแล้ว ยังอาจเกี่ยวโยงกับคติอื่นๆ ที่หลากหลายตามแต่มุมมองหรือความเข้าใจของผู้คนในยุคสมัยที่ต่างกัน ซึ่งดูเหมือนจะเป็นมุมมองที่แตกต่างกันอย่างมากจนน่าจะเป็นปัญหาในการอธิบายหรือ “ส่งต่อ” ความเชื่อให้กับผู้คนทั้งในและนอกท้องถิ่น

ปัญหาดังกล่าวนี้น่าจะมีส่วนทำให้พระพุทธรูปประทับยืนชี้นิ้วเป็นรูปแบบศิลปะที่ไม่ได้รับความนิยมสร้างไว้ที่เมืองอื่นๆ แม้ว่าองค์ต้นแบบที่มัณฑะเลย์จะเป็นพระพุทธรูปสำคัญที่มีพุทธลักษณะงดงามและเป็นที่รู้จักโดยแพร่หลายก็ตาม

ภาพที่ 1 พระพุทธรูปประทับยืนชี้นิ้วพระหัตถ์บนดอยจอมสัก เมืองเชียงตุง ประเทศพม่า
ที่มาภาพ ศ.ดร.เชษฐ์ ติงสัญชลี (ภาพถ่าย)

ภาพที่ 2 พระพุทธรูปประทับยืนชี้นิ้วพระหัตถ์บนดอยมัณฑะเลย์เมืองมัณฑะเลย์ประเทศพม่า
ที่มาภาพ ศ.ดร.เชษฐ์ ติงสัญชลี (ภาพถ่าย)

ภาพที่ 3 นักท่องเที่ยวชาวไทยกำลังขอพรจากพระพุทธรูปชี้นิ้วที่เชียงตุง

ที่มาภาพ https://th.readme.me/p/5264

ภาพที่ 4 สุเลโพโพจีนัต หรือโพโพจีประจำเจดีย์สุเลชี้ทางไปยังเนินเขาสิงกุตตระซึ่งต่อมากลายเป็นที่ตั้งของเจดีย์ชเวดากอง

ที่มาภาพ ศ.ดร.เชษฐ์ ติงสัญชลี (ภาพถ่าย)

สรุป

ความสำคัญทางศิลปะกรรมและปฏิมานวิทยาในบทความนี้คือการอธิบายถึงความแตกต่างในมุมมองของผู้คนต่อพระพุธทรูปชี้นิ้วที่เชียงตุง ซึ่งในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทยเกี่ยวกับพระพุทธรูปชี้นิ้วที่เชียงตุง เห็นว่า มีความแตกต่างจากมุมมองของรัฐบาลพม่าและคนในท้องถิ่นเมืองมัณฑะเลย์ ดังนั้นมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเข้าใจและให้ความหมายของพระพุธรูปนี้คือ การให้พร และมักถ่ายภาพเป็นการลอกเลียนพระพุทธรูปชี้นิ้วนี้ให้คล้ายกับการสักการะโพโพจีที่ได้รับความนิยมในวัดไทย โดยนำศีรษะไปสัมผัสปลายนิ้วของโพโพจี เป็นการสักการะที่มีความเชื่อด้วยความเข้าใจของพระพุทธรูปแต่มักไม่เข้าใจประติมานวิทยาของพระพุธรูปนี้ในพม่า นอกจากนี้ มุมมองนี้ยังเทียบการสักการะกับโพโพจี ที่เป็นประติมากรรมที่นักท่องเที่ยวไทยนิยมทำ โพโพจีนั้นมักถือไม้เท้าเพื่อสื่อความหมายของการเป็นวิญญาณเก่าแก่และใจดีมีเมตตา แต่โพโพจีที่ "ชี้นิ้ว" คือโพโพจีที่มีหน้าที่เฝ้าเจดีย์และเจดีย์สุเลเพื่อบอกทางแก่ผู้ที่มาถามหาทางไปเนินเขาสิงคุตระ ตัวอักษรแปลงเป็นภาษาไทยว่า "โพโพจีนัต" ตามสัมผัสของมือ เนื่องจากความเชื่อที่มาจากความไม่เข้าใจประติมานวิทยาของพระพุธรูปในพม่ารวมกัน มุมมองนี้เพิ่มเติมถึงความซับซ้อนและหลากหลายของวิวัฒนาการของประติมากรรมและความเชื่อ ซึ่งอาจทำให้การอธิบายหรือการสื่อสารความเชื่อให้กับผู้คนที่มีวัฒนธรรมและมุมมองที่แตกต่างกันต้องระวังและพิจารณาอย่างรอบคอบเมื่อสื่อสารเกี่ยวกับความซับซ้อนของความเชื่อและประติมากรรมในวัฒนธรรมต่าง ๆ ในทุกกรณีนี้ความแตกต่างในมุมมองของคนที่มาจากวัตถุมงคลและวิวัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่น่าสนใจและจะสามารถแสดงถึงความหลากหลายและความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมและความเชื่อของมนุษยชาติในทุกยุคทุกสมัย

บรรณานุกรม

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ **กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์.** (2550). **พระราชพงศาวดารพม่า**. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

พระ**ปัญญาสามี**. (2506). **ศาสนวงศ์หรือประวัติศาสนา**. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

สิทธิพร เนตรนิยม. (2559). นักปฏิบัติการวิจัย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, ให้ทัศนะแก่ผู้เขียนเมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2559. (สัมภาษณ์).

สุพิน ฤทธิ์เพ็ญ. (2541). **เขมรัฐนครเชียงตุง**. เชียงใหม่: วัดท่ากระดาษ.

เสมอชัย พูลสุวรรณ. (2560). รัฐฉาน(เมืองไต): พลวัตชาติพันธุ์ในบริบทประวัติศาสตร์และสังคมการเมืองร่วมสมัย.กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

Stadtner, D. M. (2011). **Sacred sites of Burma.** Bangkok: River Books.

Elizabeth H. Moore, et al. (1999). **Shwedagon: golden pagoda of Myanmar.** Bangkok: River Books.

Forchhammer, E. (1892). **Report on the Antiquities of Arakan.** Yangon: Govt. Print.

Mandy Sadan. (2005). Respected Grandfather, Bless This Nissan: Benevolent and Politically Neutral Bo Bo Gyi, **Burma at the turn of the twenty-first century**, edited by Monique Skidmore, (Honolulu: University of Hawaii Press).

Petcharat Lovichakorntikul. (2017). Spiritual Development: The Practical Buddhism in Kengtung, Journal of International Buddhist Studies Buddhist Research Institute, MahachulalongkornrajavidyalayaUninversity, 8(1), 131.

Thaw Kaung. (2001). The Mahamuni **Cultural Classics**. Yangon: Universities Press.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Academic Article DOI: 10.14456/jdl.2023.44

วิถีการค้าบนเส้นทางสุวรรณภูมิ

Ways of Trading on Suvarnabhumi Route

พีระวัฒน์ ฉัตรไทยแสง[1], สุระ พิริยะสงวนพงศ์[2*]

Piravat Chatrathaisang[1], Sura Piriyasanguanpong [2*]

ARTICLE INFO

Name of Author
1. พีระวัฒน์ ฉัตรไทยแสง
นักวิชาการอิสระ
Piravat Chatrathaisang
Independent Scholar, Thailand
Email: piravatc@gmail.com

Corresponding Author*
2. ดร. สุระ พิริยะสงวนพงศ์
นักวิชาการอิสระ
Dr. Sura Piriyasanguanpong
Independent Scholar, Thailand
Email: surapiriya@hotmail.com

คำสำคัญ:
วิถีการค้า; เส้นทางสุวรรณภูมิ

Keywords:
Ways of Trading;
Suvarnabhumi Route

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 20/10/2023
Accepted: 25/10/2023
Available online: 28/10/2023

How to Cite:
Chatrathaisang, P. & Piriyasanguanpong, S. (2023). Ways of Trading on Suvarnabhumi Route, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 45-59.

ABSTRACT

Suvarnabhumi is the name of the continental mainland of Southeast Asia, a name that has been used since ancient times. The long southern peninsula of the mainland is situated between the Andaman Ocean to the west and the South China Sea to the east, halfway between India and China. Suvarnabhumi is rich in mineral resources, including copper and tin, and it boasts advanced mineral fusion technology. By fusing copper and tin in the right proportions, these minerals transform into a shiny, bright gold-like metal known as bronze. Bronze quickly became a highly demanded export product in global markets, reaching as far as the Greco-Roman Empire. Throughout history, the commercial development of Suvarnabhumi has played a crucial role in connecting the civilizations of the Eastern and Western worlds, solidifying its status as the "Golden Land."

In the present day, in the Indo-Pacific region, a new Silk Road of the 21st century has emerged, known as the "Belt and Road Initiative (BRI)." This project, in its economic dimension, involves integrating transportation links with infrastructure and production bases across various countries. This initiative fosters greater connections, allowing for flexible capital flow, trade, commercial investment, and technology exchange, ultimately driving economic growth in trading partner countries. Thailand is taking the lead with the Land Bridge project, which will link to new primary shipping routes, thus transforming global transportation in alignment with the Suvarnabhumi trade route.

To enhance the quality and standards of economic development within the Suvarnabhumi territory, it is essential to focus on emphasizing the strengths of differentiation and preserving the uniqueness of each region, all while incorporating the wisdom and diversity of traditional cultures within the territory. This approach will enable Suvarnabhumi to strengthen its ties with China, India, and the Western world simultaneously.

บทคัดย่อ

สุวรรณภูมิ เป็นชื่อแผ่นดินใหญ่ภาคพื้นทวีปของอุษาคเนย์ที่ถูกเรียกขานตั้งแต่อดีตกาล มีคาบสมุทรยื่นยาวลงทางทิศใต้ ขนาบด้วยทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตกและทะเลจีนใต้ทางฝั่งตะวันออก อยู่กึ่งทางระหว่างอินเดียกับจีน เป็นดินแดนที่มีแหล่งแร่ทองแดง ดีบุกและมีเทคโนโลยีก้าวหน้าในการแปรรูป โดยนำทองแดงมาหลอมรวมเข้ากับดีบุก ได้เป็นโลหะมีผิวสีทองแวววาวสุกปลั่งดั่งทองคำ เรียกว่า ทองสำริด ซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องการของนานาประเทศไกลถึงอาณาจักรกรีก-โรมันพัฒนาการทางการค้าของสุวรรณภูมิเป็นชุมทางการค้าสำคัญของโลกที่เชื่อมอารยธรรมจากตะวันออกและตะวันตกมาตลอดตั้งแต่อดีต จึงเป็นที่มาของชื่อว่า ดินแดนทอง ปัจจุบันประเทศในกลุ่มอินโดแปซิฟิก มีเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 หรือ “Belt and Road Initiative (BRI)” ในมิติทางเศรษฐกิจเป็นการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานและฐานการผลิตเข้ากับประเทศต่าง ๆ ทำให้เกิดการไหลเวียนของทุน การค้า การลงทุน รวมถึงเทคโนโลยีคล่องตัวมากขึ้น และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด และประเทศไทยก็นำเสนอโครงการแลนด์บริดจ์ เชื่อมต่อเส้นทางเดินเรือหลักสายใหม่ พลิกโฉมการขนส่งโลก ตามวิถีการค้าบนเส้นทางสุวรรณภูมิ การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานเศรษฐกิจภายในพื้นที่ดินแดนสุวรรณภูมิ ทั้งนี้ต้องควบคู่ไปกับภูมิปัญญาและความหลากหลายของวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเน้นการพัฒนาจุดแข็งบนความแตกต่างที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในดินแดนสุวรรณภูมิไว้อย่างเด่นชัด ให้มีความเชื่อมโยงกับจีน อินเดียและประเทศโลกตะวันตกไปพร้อมกัน

บทนำ

สุวรรณภูมิ เป็นชื่อของแผ่นดินใหญ่ภาคพื้นทวีปอุษาคเนย์เมื่อสองพันกว่าปีมาแล้ว ที่มีคาบสมุทรยื่นยาวลงทางทิศใต้ สมัยโบราณเรียก “แหลมทอง” ขนาบด้วยทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตกและทะเลจีนใต้ทางฝั่งตะวันออก อยู่กึ่งทางระหว่างอินเดียกับจีน โดยไม่ระบุจำเพาะเจาะจงที่ใดที่หนึ่ง ดังนั้น สุวรรณภูมิจึงไม่มีขอบเขตแน่นอน หรือไม่มีเส้นกั้นอาณาเขตเหมือนรัฐชาติสมัยต่อมา แต่เป็นชื่อเรียกแผ่นดินโดยรวมทั้งหมดของบริเวณที่ปัจจุบันเป็นประเทศต่าง ๆ ได้แก่ มาเลเซีย, ไทย, พม่า, กัมพูชา, เวียดนาม, ลาว ส่วนทางด้านวัฒนธรรมโบราณ สุวรรณภูมิเป็นดินแดนกว้างไกลถึงทางใต้ของจีน คือ มณฑลยูนนาน, กวางสี, กวางตุ้ง และอาจรวมรัฐอัสสัมของอินเดีย (พื้นที่เหล่านี้นักวิชาการนานาชาติปัจจุบันสมมุติเรียกบริเวณ “โซเมีย” หรือที่สูงแห่งเอเชีย) ทั้งหมดนี้ไม่รวมหมู่เกาะซึ่งมีชื่อเรียกจำเพาะ ได้แก่ หมู่เกาะสุมาตรา เรียก สุวรรณทวีป (เกาะทอง), หมู่เกาะชวา เรียก ยวทวีป (หรือ ยะวาทวีป), หมู่เกาะมลายู เรียก มาลัยทวีป เป็นต้น (ธนิต อยู่โพธิ์, 2510)

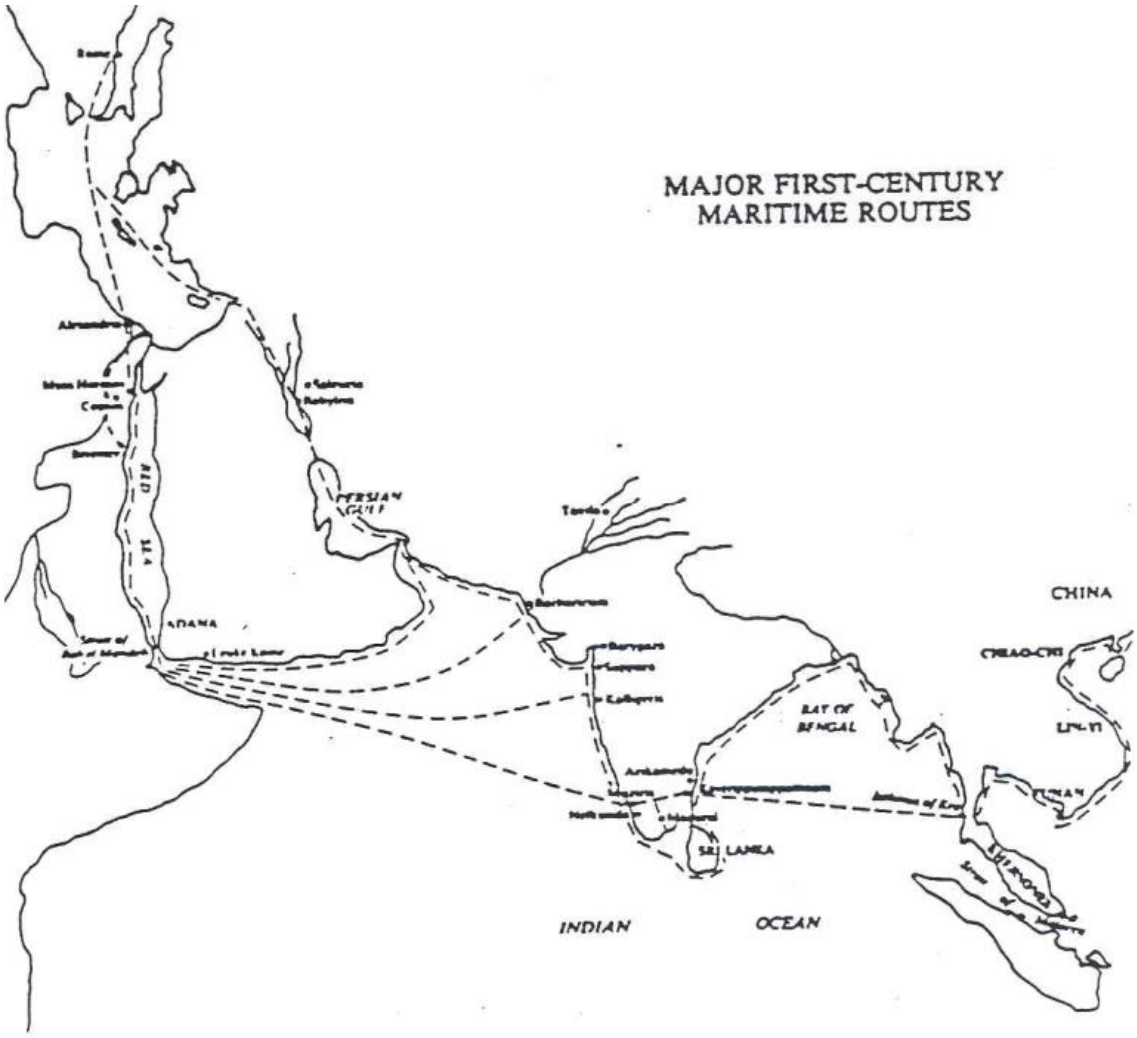
สุวรรณภูมิเป็นภาษาสันสกฤต แปลว่า ดินแดนทอง เอกสารอินเดีย, กรีก, และจีน ระบุในทำนองเดียวกันถึงคำว่าสุวรรณภูมิหมายถึงดินแดนที่มีทองแดง ชื่อดินแดนทอง ซึ่งได้จากความเป็นบริเวณที่มีบ้านเมืองระดับรัฐเริ่มแรกของผู้คนมากความรู้และประสบการณ์ทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการถลุงแร่และหล่อแร่ธาตุเกี่ยวกับการทำทองสำริด ซึ่งเป็นเทคนิคการผสมกันระหว่างทองแดงและดีบุก เป็นสินค้าที่ต้องการของผู้คนใน

สมัยนั้น ส่งผลให้นักเดินทางเสี่ยงโชคมีความมั่งคั่งจากการค้าทองแดงและทองสำริดเหล่านั้น เพราะดินแดนแถบนี้พบทองคำบ้างไม่มากนัก และเท่าที่พบเป็นเกล็ดผงน้อยๆ ปนกับกรวดทรายซึ่งได้จากการร่อนตามฝั่งแม่น้ำ เช่น แม่น้ำโขง เป็นต้น แต่สามารถพบแหล่งทองแดงกว้างขวาง ตั้งแต่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา-ป่าสัก ต่อเนื่องถึงลุ่มน้ำโขง ซึ่งเป็นดินแดนไทยและลาวในปัจจุบันต่อเนื่องขึ้นไปถึงมณฑลยูนนานในจีน ขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งทรัพยากร แร่ดีบุก ที่เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตทองสำริดด้วย (**สุจิตต์ วงษ์เทศ**, 2566)

การเดินทางค้าขายติดต่อในสมัยโบราณ

ดินแดนสุวรรณภูมิเป็นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ระหว่างทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย มีลมมรสุมสองทิศทางซึ่งเอื้อต่อการเดินเรือทะเลสมุทร ได้แก่ (1) ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (ระหว่างเดือนพฤษภาคม–ตุลาคม) พัดจากมหาสมุทรอินเดีย ขึ้นฝั่งภาคพื้นทวีป เอื้ออำนวยต่อการเดินทางจากอินเดีย, ลังกา เข้าถึงคาบสมุทร (2) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน–เมษายน) พัดจากทะเลจีน มหาสมุทรแปซิฟิก ขึ้นฝั่งภาคพื้นทวีป เอื้ออำนวยต่อการเดินทางจากจีนลงไปคาบสมุทรมลายู

ในสมัยโบราณนั้น เรือและการเดินเรือ มีข้อจำกัดมากทางด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการต่อเรือและการเดินเรือในทะเลมหาสมุทร จึงไม่มีขีดความสามารถที่จะแล่นตัดมหาสมุทรได้ และในการแล่นอ้อมช่องแคบมะละกาก็มีอันตรายมาก นักเดินเรือจึงเลือกเดินทางเลียบชายฝั่งผ่านดินแดนคาบสมุทรแล้วขนถ่ายสินค้าและสิ่งของต่างๆ โดยทางบกข้ามคาบสมุทรไปแลกเปลี่ยนซื้อขายซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงมีสถานีการค้าหรือเมืองท่าชายฝั่งซึ่งพบหลักฐานเป็นโบราณวัตถุหลากหลาย จากบ้านเมืองตามชายฝั่งทะเลบริเวณคาบสมุทรทั้งฟากอ่าวเมาะตะมะ หรืออ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะเขาสามแก้ว จ. ชุมพร ซึ่งเป็นเส้นทางข้ามคาบสมุทรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเรื่องราวทางการค้าของสุวรรณภูมิ (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2563: 28-33)

ภาพที่ 1 แสดงเส้นทางการค้าและการติดต่อทางทะเลระยะแรก
ระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับอินเดีย

ที่มา : Kenneth R. Hall. (1985: 30).

ชุมทางการค้าทางไกลทางทะเลสมุทรสมัยแรกเริ่ม มีคนหลากหลายชาติพันธุ์จากหลายทิศทางพากันเคลื่อนโยกย้ายเข้าไปตั้งหลักแหล่งเพื่อค้าขายแสวงหาความมั่งคั่ง การขยายตัวทางการค้าจากที่เป็นหมู่บ้านกระจัดกระจายบนเส้นทางคมนาคม จึงเกิดเป็นเมืองใหญ่ระดับรัฐ มีศูนย์กลางอยู่ลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง ต่อมาจึงตั้งเป็นเมืองอู่ทองขึ้น ปัจจุบันอยู่ใน จ. สุพรรณบุรี พื้นที่ตอนบนของคาบสมุทรบริเวณฝากตะวันตกของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ทะเลจีนใต้เหนืออ่าวไทย และใกล้ทะเลอันดามัน อ่าวเบงกอล มีหลักฐานวิทยาศาสตร์อยู่ในเอกสาร “รายงานการศึกษาดินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan)” ได้มีการพบคูน้ำคันดินอยู่บนตะกอนที่เกิดจากทางน้ำล้อมรอบพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ ราว 2,000 ปีมาแล้ว แถวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (กรมทรัพยากรธรณี, 2559) เมืองใหญ่แห่งนี้มีการปกครองเป็นแบบแผนด้วยการยกย่องหญิงเป็นผู้นำทางศาสนาผี มีอำนาจเป็นหัวหน้าเผ่าพันธุ์ (Chiefdom) ควบคุมการค้าทางไกลกับบ้านเมืองห่างไกลทาง

ทะเลและทางบก ต่อมาได้ว่าจ้างชาวอินเดียซึ่งเป็นผู้รู้ผู้ชำนาญกิจการต่าง ๆ ทั้งด้านการค้า ศาสนา-การเมือง และศิลปวิทยาการจากอินเดีย ให้เป็นที่ปรึกษาเพื่อเลือกสรรเทคโนโลยีก้าวหน้าใช้ในกิจการบ้านเมือง เป็นการรับเอาวิทยาการทันสมัยต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารปกครองและปรับปรุงให้บ้านเมืองมีความเจริญขึ้น แต่มิได้เป็นอาณานิคมของอินเดีย

สุวรรณภูมิ ในหลักฐานจีน

จีนมีความรู้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับดินแดนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเส้นทางการค้าทางบกและทางทะเล ช่วงปลายราชวงศ์ฮั่นยุคแรก โดยผู้สำเร็จราชการแผ่นดินชื่อ หวังหมาง ซึ่งตั้งตนเป็นจักรพรรดิ ส่งคณะทูตเดินทางไปเยือนแคว้นต่าง ๆ ที่อยู่ทางทะเลใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ “สุวรรณภูมิ” ตามหลักฐานจีน ได้แต่งทูตมาเจริญไมตรีกับจิ้นหลิน หรือกิมหลิน ซึ่งก็มีความหมายว่า จิ้น หรือกิม แปลว่า ทอง หลิน แปลว่า ดินแดน จิ้นหลิน จึงแปลว่าแดนทอง จีนกล่าวถึงจิ้นหลินครั้งแรกสุดตั้งแต่ราว พ.ศ. 552-565 คณะทูตจีนชุดดังกล่าวได้เขียนบันทึกเกี่ยวกับดินแดนต่าง ๆ ไว้ และเป็นข้อมูลที่ถูกใช้อ้างอิงในสมัยต่อ ๆ มา ในสมัยสามก๊ก จีนรู้จักเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดีขึ้นอีก เนื่องจากก๊กซุ่นกวนซึ่งมีอำนาจอยู่ทางภาคใต้ของจีนมีอำนาจเหนือเมืองกวางตุ้ง สนับสนุนการค้าและความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 788-793 ได้ส่งจูอิ้งและคังไถ่ เป็นทูตเดินทางไปฟูนันและพำนักอยู่เป็นเวลานาน เมื่อเดินทางกลับได้เขียนรายงานบันทึกเกี่ยวกับบ้านเมืองต่าง ๆ ไว้ (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2562)

ชุมทางการค้าระยะไกล : เส้นทางการค้าโลก

ในเอกสารโบราณของกรีก-โรมัน, อินเดีย, ลังกา, และจีน (ธนิต อยู่โพธิ์, 2510) สุวรรณภูมิเป็นชุมทางการค้าระยะไกลทางทะเลสมุทรระหว่างอินเดียกับจีน โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่ศาสนาไม่ว่าศาสนาพราหมณ์หรือศาสนาพุทธ แต่อย่างใดในเวลานั้น เป็นการค้าที่สร้างความมั่งคั่งให้พ่อค้าผู้เสี่ยงภัยเดินทางไปด้วย กิจกรรมสำคัญเกี่ยวกับการค้าสองอย่าง ได้แก่ (1) การค้าทองแดงกับทองสำริด และ (2) การค้ากับจีน

(1) การค้าทองแดงกับทองสำริด สำริด หรือทองสำริด เป็นโลหะผสมที่เกิดจากทองแดงหลอมเข้ากับแร่ธาตุอื่น เช่น ดีบุกและตะกั่ว สามารถทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ และเครื่องรางประดับร่างกาย เทคโนโลยีก้าวหน้าชั้นสูงของสุวรรณภูมิเมื่อ 2,500 ปีมาแล้ว ได้แก่ ทองแดงที่หลอมรวมเข้ากับดีบุก เมื่อใช้ดีบุกเป็นส่วนผสมสูงกว่าปกติจะให้สำริดที่หล่อเป็นรูปร่างมีผิวสีทองแวววาวสุกปลั่งดั่งทองคำ จึงเรียกทองสำริด ด้วยเหตุนี้ทั้งโลหะทองแดงและเทคโนโลยีเกี่ยวกับทองสำริด เป็นที่ต้องการของสังคมชนชั้นนำในอินเดียและเครือข่ายการค้ากว้างไกลถึงอาณาจักรกรีกและโรมัน จึงเป็นที่ดึงดูดพ่อค้านักเดินทางไปซื้อหาทองแดงและทองสำริดในสุวรรณภูมิ (Himanshu Prabha Ray, 1989: 42-54.)

ภาพที่ 2 เหรียญทองแดง พบที่ อ. อู่ทอง จ. สุพรรณบุรี ด้านหนึ่งเป็นรูปอาคารมีหลังคา อีกด้านหนึ่งทำเป็นรูปเสา 6 ต้น

จากหลักฐานทางโบราณวัตถุอายุ ประมาณ พ.ศ. 200-300 จำนวนมากที่คอคอดกระ ดินแดนสุวรรณภูมิ ตั้งอยู่ระหว่างจีนและอินเดีย พบโบราณวัตถุที่มาจากอินเดีย เมดิเตอร์เรเนียน กรีก โรมัน และจีนสมัยราชวงศ์ เครื่องรางอย่างเครื่องประดับ ทำจากหินหยกสีเขียว พบทั้งที่เมืองอู่ทองลงไปถึงภาคใต้ของไทย แล้วยังพบอยู่ในบรรดาชุมชนใกล้ทะเลตั้งแต่ไต้หวันลงไปถึงภูมิภาคอุษาคเนย์ แสดงว่า ช่วงเวลานี้มีการเดินทางเลียบชายฝั่ง ไปมาหาสู่ติดต่อแลกเปลี่ยนซื้อขายกับดินแดนใกล้และไกลอย่างกว้างขวางมากขึ้น

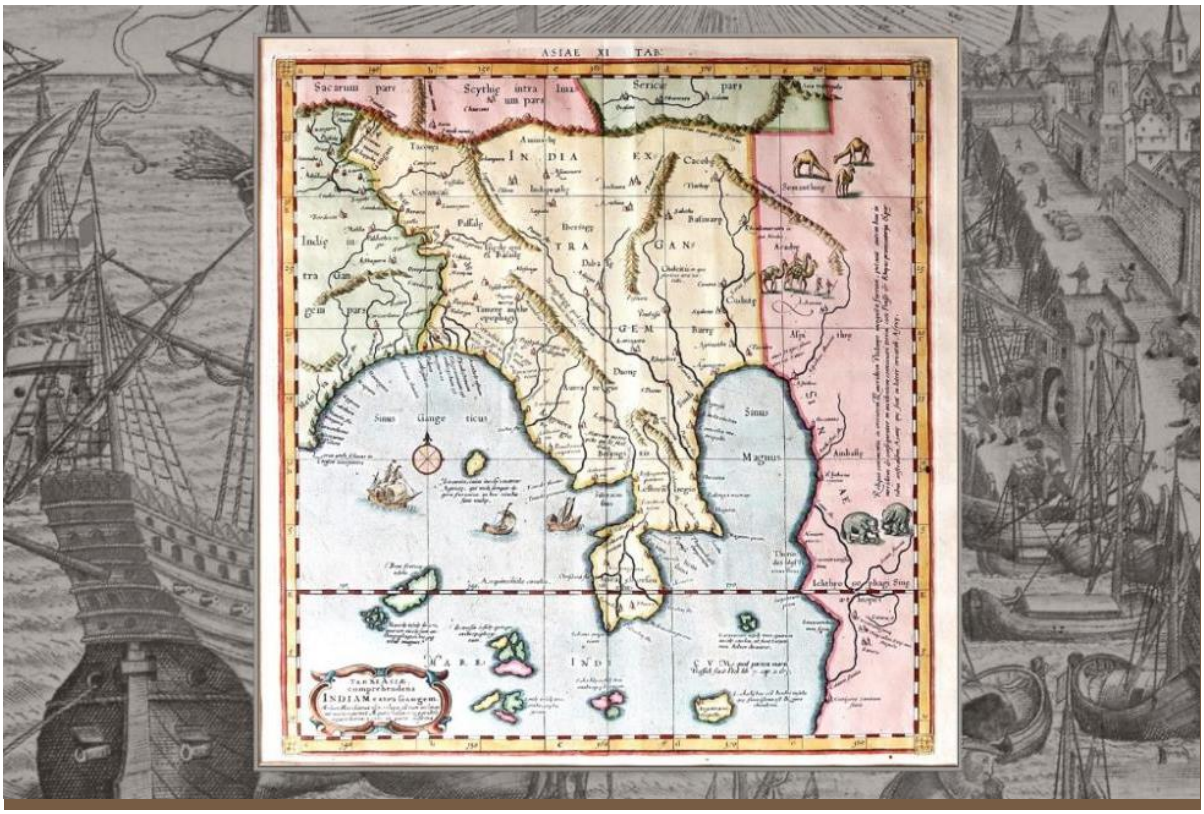
(2) การค้ากับจีน สุวรรณภูมิตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมทางทะเลสมุทร เกือบกึ่งกลางระหว่างอินเดียกับจีน โดยมีคาบสมุทรยื่นยาวลงทางใต้ ขนาบด้วยทะเลจีนใต้ทางตะวันออก กับทะเลอันดามันทางตะวันตก พ่อค้านักเดินทางเรือจากอินเดียพากันพบปะคนกลางจากจีน แล้วแลกเปลี่ยนซื้อขายสิ่งของซึ่งกันและกัน เพราะยุคสมัยนั้น จีนยังไม่ออกเดินทางติดต่อการค้าทางทะเลด้วยตนเอง แต่มีกลุ่มชำนาญการเดินเรือทะเลสมุทรทำหน้าที่คนกลาง คือ “ชาวน้ำ” หรือชาวมลายู รวบรวมสิ่งของมีค่าจากจีนไปแลกเปลี่ยนซื้อขายกับนักแสวงโชคที่สุวรรณภูมิ (ธิดา สาระยา. 2554.)

การค้าทางไกลระหว่างอินเดียกับจีนผ่านชุมทางสุวรรณภูมิ เป็นพลังกระตุ้นการค้าโลกขยายตัวกว้างขวางต่อไปข้างหน้า ทำให้มีพ่อค้าจากแดนไกลจำนวนมากขึ้นที่เดินทางเข้าสู่ภูมิภาคอุษาคเนย์ บทบาทสำคัญของภูมิภาคนี้ในการค้าโลกก็คือ (1.) เป็นศูนย์กลางการค้าซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าจากจีนและอินเดียไปจนถึงตะวันออกกลาง (2.) เป็นแหล่งกำเนิดสินค้าและส่งเข้าสู่ตลาด ซึ่งสินค้าพื้นเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ของป่า, ดีบุก, ตะกั่ว, ทองแดง, เครื่องเทศ และอาหาร ดังนั้น การขยายตัวของการค้าทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันภายใน

ระหว่างรัฐต่างๆ จึงมีการกระจายของวัฒนธรรมไปกว้างขวางกว่าอำนาจทางการเมืองของรัฐ ในขณะเดียวกันก็ทำให้รัฐมีกำลังทั้งทางโภคทรัพย์และกำลังคนเพิ่มขึ้น ที่สามารถพบเห็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ในยุคนั้นสืบมาจนถึงทุกวันนี้

แผนที่แสดงบริเวณ “ดินแดนทอง” อยู่บนผืนแผ่นดินใหญ่ของอุษาคเนย์ที่มีแหลมยื่นลงไปทางใต้ระหว่างมหาสมุทรทางตะวันตก-ตะวันออก ตรงกับปัจจุบันเป็นดินแดนพม่า, ไทย, มาเลเซีย (ไม่เกี่ยวข้องหมู่เกาะ) พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2083 (ราว 500 ปีมาแล้ว ตรงกับสมัยอยุธยาตอนต้น) อยู่ในตำราภูมิศาสตร์ Cosmographia ของ เซบาสเตียน มึนสเตอร์ (นักภูมิศาสตร์ชาวเยอรมัน) จำลองจากบันทึกของโตเลมี (นักภูมิศาสตร์และดาราศาสตร์ชาวกรีก) ราว 1,800 ปีมาแล้ว (ตรงกับสมัยการค้าทางไกลเริ่มแรกในสุวรรณภูมิระหว่าง พ.ศ. 670-693) ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2171 ระบุชัดเจนว่า “ในราชอาณาจักรสยามเป็นที่ตั้งของแผ่นดินทอง ซึ่งเป็นแผ่นดินทองของปโตเลมี...ถัดลงมาคือแหลมทองซึ่งมีภูมิลักษณะเป็นคอคอดยาว”

จากการศึกษาของนายแพทย์บัญชา พงษ์พานิช ได้สรุปในงานเสวนาของ**สโมสรศิลปวัฒนธรรมเสวนา “พุทธศาสนากับเส้นทางการค้าในสุวรรณภูมิ”** ว่า ดินแดนสุวรรณภูมิอยู่ในการรับรู้กันโดยทั่วไปในโลกยุคโบราณเริ่มจากยุคกรีก ปโตเลมี ชาวกรีก ผู้อาศัยอยู่ที่เมืองท่าอเล็กซานเดียของอิยิปต์ นั่งฟังนักเดินเรือเล่าเรื่องการค้าขาย มีการเดินทางไปที่ไหนบ้าง มีจุดสำคัญที่ไหนบ้าง เขาทำการจดชื่อเมืองพร้อมตำแหน่งที่ตั้ง มีพิกัดบอกต่อมา เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 7 มีการนำไปเขียนตำราภูมิศาสตร์ และถูกนำไปใช้อ้างอิงทั่วทั้งโลก ประมาณพันปีต่อมามีชาวฟลอเรนซ์จากอิตาลี เอาข้อมูลในตำรานี้มาทำเป็นแผนที่ชื่อแผนที่ปโตเลมี ในแผนที่บอกถึงดินแดนที่อยู่ถัดจากอินเดียไปเรียกว่าสุวรรณภูมิ เป็นดินแดนทองอยู่เหนือแหลมมลายูซึ่งตรงกับบริเวณที่เป็นประเทศไทยปัจจุบัน เข้ากับหลักฐานโบราณคดีพบที่เมืองอู่ทอง (อ. อู่ทอง จ. สุพรรณบุรี) ลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง กระทั่งพบภายหลังว่าพื้นที่ตรงนี้มีชื่อในจารึกว่า “สุพรรณภูมิ” ซึ่งเป็นคำเดียวกับ “สุวรรณภูมิ” (ว แผลงเป็น พ) แสดงว่าคนลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลองสมัยนั้นมีความทรงจำชื่อสุวรรณภูมิจากพระสงฆ์และนักปราชญ์ราชบัณฑิตรุ่นก่อนๆ บอกเล่าตกทอดสืบต่อกันมานอกจากชาวตะวันตกจะรับรู้การมีอยู่ของดินแดนสุวรรณภูมิแล้ว ชาวจีนก็รู้จักดินแดนนี้และเรียกว่า จินหลิน

ภาพที่ 3 แผนที่อินเดีย จีน และสุวรรณภูมิ โดยข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของทอเลมี (ศตวรรษที่ 2) วาดใหม่โดย เจอราร์ด เมอร์เคเตอร์ (Gerard Mercator) (1584 CE)

ที่มา: สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2566).

ความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ของสุวรรณภูมิ

พัฒนาการของศาสนา การค้า และความเจริญรุ่งเรืองของอินเดียและจีน เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดินแดนสุวรรณภูมิ เป็นดินแดนที่มีความเจริญรุ่งเรืองบนเส้นทางการค้าสำคัญของโลกที่เชื่อมอารยธรรมจากตะวันออกและตะวันตกมาตลอดตั้งแต่อดีต ซึ่งความสำคัญทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ มีดังนี้ (1) สุวรรณภูมิเป็นสะพานเชื่อมโลก เต็มไปด้วยของดีมีค่า เช่น ปุโรหิตของกษัตริย์จันทร์คุป ต่อมาเป็นคนดูแลพระเจ้าอโศกมหาราช บอกว่า ไม้หอมที่ดีต้องไปจากสุวรรณภูมิ หรืออาจารย์ไพนีซึ่งเป็นอาจารย์ของจักรพรรดิโรมัน บอกว่าของดีต้องไปหาที่สุวรรณภูมิ เป็นต้น (2) เมื่อเกิดการเดินทางผ่านไปมา จึงมีการตั้งถิ่นฐาน ทำการค้าขาย และมีการพัฒนาเป็นเมือง เป็นรัฐ และขยายดินแดนจนเกิดเป็นอาณาจักรขึ้น (3) เป็นดินแดนที่มีการแลกเปลี่ยนวิทยาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแหล่งการผลิตสินค้าต่างๆ (4) เป็นชุมทางการค้าสำคัญของโลก (5) เป็นอีกแหล่งอารยธรรมหนึ่งของโลก นอกจาก จีน อินเดีย ฯลฯ

เมื่อมีวิทยาการเดินเรือและเทคโนโลยีการต่อเรือที่ก้าวหน้ามากขึ้น ต่อมา สุวรรณภูมิ จึงมีการรวมสุวรรณทวีป ครอบคลุมพื้นที่ ผืนแผ่นดินใหญ่ (Mainland) คือ พม่า ลาว ไทย เขมร เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์

หรือ ผืนแผ่นดินคาบสมุทร (Peninsular) คือ คาบสมุทรพม่า คาบสมุทรมลายู และคาบสมุทรอินโดจีน และดินแดนที่เป็นเกาะ (Islands) คือ หมู่เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดีย มหาสมุทรแปซิฟิก และอินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และติมอตะวันออกด้วย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปลายแหลมทอง บริเวณแหลมมลายูมีการติดต่อกับชาวอินเดียและชาวต่างชาติในสมัยโบราณ คือ (1) เป็นดินแดนที่ตั้งอยู่บนแหลมมลายู ซึ่งมีลักษณะเหมือนแท่งเดือยอยู่ตรงกลางของคาบสมุทร ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการคมนาคม การค้า การทหาร (2) ลมมรสุมที่พัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ พัดข้ามมหาสมุทรอินเดียจากเส้นศูนย์สูตร และลมมรสุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือ พัดจากตะวันออกจากฝั่งทะเลจีนและข้ามทะเลจีนมาบรรจบกันที่บริเวณปลายแหลมมลายูหรือที่บริเวณช่องแคบมะละกา ทำให้บริเวณนี้กลายเป็นจุดนัดพบของเรือสินค้าจากซีกโลกตะวันตกและซีกโลกตะวันออก เช่น อินเดีย อาหรับ จีน เวียดนาม เป็นต้น รวมทั้งยังเป็นจุดนัดพบของพ่อค้านักเดินเรือชาวต่างชาติและชาวท้องถิ่นเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมานานตั้งแต่สมัยโบราณ (3) มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ คือ มีพืชพันธ์ไม้เศรษฐกิจและผลผลิตจากป่าที่เป็นที่ต้องการในสมัยโบราณ เช่น ไม้เนื้อหอมต่างๆ หนังสัตว์ เขาสัตว์ ผลผลิตจากทะเล เช่น กระดองเต่า ไข่มุก แร่ธาตุ เช่น ดีบุก ตะกั่ว ทองคำ เป็นต้น จากปัจจัยทั้งสามประการ ส่งผลให้แหลมมลายูมีพัฒนาการเป็นชุมชนหรือเมืองท่าโบราณที่สำคัญในเวลาต่อมา

ย้อนรอยเส้นทางสายไหมทางทะเลและสุวรรณภูมิ

จีนได้พัฒนาการติดต่อกับต่างประเทศแล้วทางทะเลก่อนที่เส้นทางสายไหมทางบกจะเกิดขึ้น โดยเส้นทางสายไหมทางทะเลเป็นเครือข่ายการค้ากับต่างประเทศ โดยเริ่มต้นที่เมืองท่าในภาคตะวันออกของจีน เช่น กวางโจว หนิงปอ หยางโจว เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็นสองเส้นทาง คือ เส้นทางทะเลตะวันออก (East China Sea Routes) และ เส้นทางทะเลจีนใต้ (South China Sea Routes)

การค้าเส้นทางการค้าทางเรือของจีนที่เกี่ยวข้องกับสุวรรณภูมิ เป็นเส้นทางทะเลจีนใต้ (South China Sea Routes) ตามบันทึกประวัติศาสตร์พบว่า จีนมีการติดต่อการค้ากับดินแดนสุวรรณภูมิติต่อเนื่องลงไปถึงคาบสมุทรมลายูตั้งแต่สมัยราชวงค์ฮั่น (206-220 ก่อนคริสต์กาล) จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอ่าวไทยและทางบก และอีกเส้นทางหนึ่งผ่านช่องแคบมะละกา ไปยังอ่าวเบงกอล เชื่อมโยงจีนกับชายฝั่งมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งมีเส้นทางเดินเรือต่อไปยังทะเลแดงในอ่าวเปอร์เซียและทวีปแอฟริกา

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 7 อาณาจักรโรมันได้เสื่อมอำนาจลง จักรวรรดิอิสลามเรืองอำนาจขยายอิทธิพลเข้าสู่สเปนและเอเชียกลาง พ่อค้าชาวอาหรับได้สร้างทักษะการเดินเรือจนเป็นผู้ควบคุมเส้นทางการเดินเรือโดยเฉพาะเส้นทางการค้าเครื่องเทศ (Spice Routes) การควบคุมเส้นทางการค้านี้ สามารถทำกำไรได้อย่างมหาศาลและสร้างความมั่งคั่งแก่พ่อค้าชาวอาหรับเป็นอย่างมาก (UNESCO. The Arab Monopoly- The Empire of Islam.) ซึ่งในสมัยโบราณมีเพียงสองแหล่งเท่านั้นที่ผลิตเครื่องเทศ คือ อินเดีย และหมู่เกาะโมลุกกะ

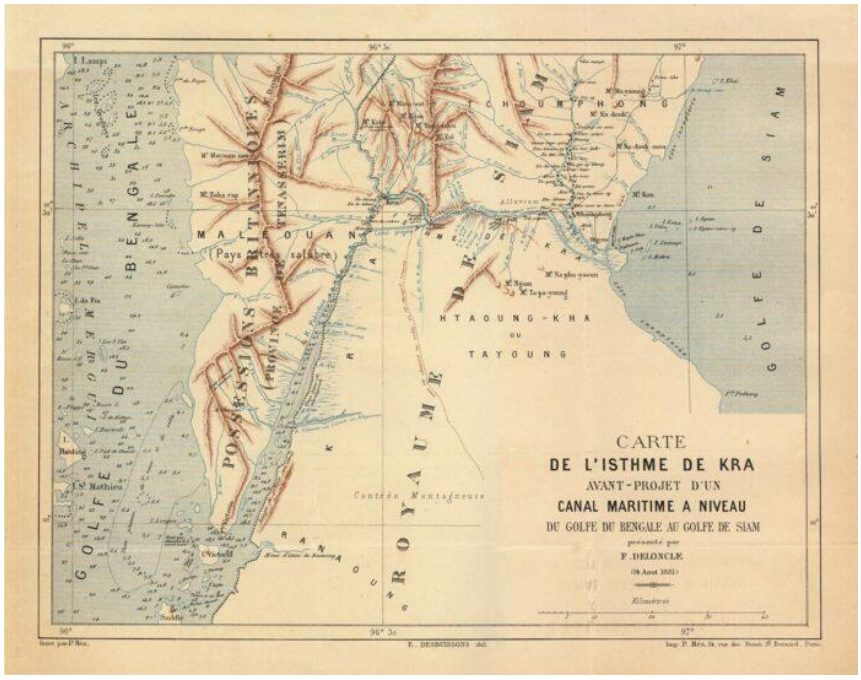
ของอินโดนีเซีย หรือที่ถูกเรียกว่าหมู่เกาะเครื่องเทศ ซึ่งเครื่องเทศถือเป็นของฟุ่มเฟือย และเป็นที่ต้องการอย่างมากของอาณาจักรโรมันและยุโรป

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 โปรตุเกสกลายเป็นมหาอำนาจการค้าทางทะเลใหม่ต่อจากอาหรับ ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการต่อเรือก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถสร้างเรือเดินสมุทรที่คล่องตัวกว่าเรือที่ใช้อยู่ในขณะนั้น ยุโรปสามารถคำนวนเส้นรุ้งได้อย่างแม่นยำ โปรตุเกสได้สร้างเครื่องมือที่ทำให้นักเดินเรือรู้ตำแหน่งเส้นรุ้งของตนได้ และยังสามารถคำนวนตำแหน่งเส้นแวงอย่างคร่าวๆ ได้อีกด้วย ทำให้รู้แผนที่ทวีปแอฟริกาได้ดีขึ้น จนในที่สุดสามารถนำเรือผ่านปลายสุดของทวีปเพื่อเดินทางมายังเอเชียได้ โปรตุเกสได้ใช้วิธีทำสงครามเข้ายึดครองหมู่เกาะเครื่องเทศและผูกขาดการค้า (นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์. 2555. 78-102.) รวมถึงฮอลลันดาและอังกฤษที่เข้ามามีอิทธิพลตามเส้นทางสายไหมนี้ในเวลาต่อมา การแสวงหาประโยชน์จากการผูกขาดการค้า จึงเป็นเหตุให้การค้าในเส้นทางสายไหมชบเชาลง

โครงการแลนด์บริดจ์ สุวรรณภูมิเส้นทางขนส่งประตูการค้าโลก

ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ครองราชย์ พ.ศ. 2199-2231) เคยมีพระราชดำริขุดคลองเชื่อมทะเลอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน เพื่อรองรับการเดินเรือไปมาระหว่างกรุงศรีอยุธยาและประเทศตะวันตก (โปรตุเกส ฮอลันดา ฝรั่งเศส) แทนที่จะต้องผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งมักถูกโจรสลัดดักปล้น นักเดินเรือก็จะเลี่ยงไปใช้เส้นทางลัดทางบก ข้ามคาบสมุทรมลายู ตรงคอคอดกระ หรือบริเวณใกล้เคียงแทน ต่อมาในรัชสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ 3 เรื่อยมาก็มีโครงการขุดคอคอดกระเกือบทุกรัชกาลแต่ติดขัดด้วยเรื่องเงินทุนไม่เพียงพอ โครงการคลองกระจึงต้องระงับไป

ต่อมาในรัชกาลที่ 9 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) ยุติลง สยามต้องลงนามในความตกลงสมบูรณ์แบบ เพื่อเลิกสถานะสงครามกับอังกฤษใน พ.ศ. 2489 โดยเงื่อนไขหนึ่งในข้อตกลงดังกล่าวกำหนดว่า “ห้ามไทยขุดคลองเชื่อมมหาสมุทรอินเดียกับอ่าวไทย หากมิได้รับความยินยอมจากรัฐบาลอังกฤษ” ซึ่งยืนยันความสำคัญของคลองกระต่อแหลมมลายู (ความตกลงสมบูรณ์แบบนี้ยกเลิกใน พ.ศ. 2493) ต่อมาก็มีการเสนอโครงการอีกหลายครั้ง แต่ด้วยเหตุผลทางด้านความมั่นคงเพราะมีปัญหาการแบ่งแยกดินแดนทางภาคใต้ และเหตุผลทางการเมือง โครงการคอคอดกระจึงอาจไม่มีการดำเนินต่อไป

ภาพที่ 4 แผนที่ต้นแบบ และแผนภูมิคอคอดกระ ฉบับนายเอดลองก์ วิศวกรชาวฝรั่งเศส ที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สำรวจคอคอดกระอย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2424

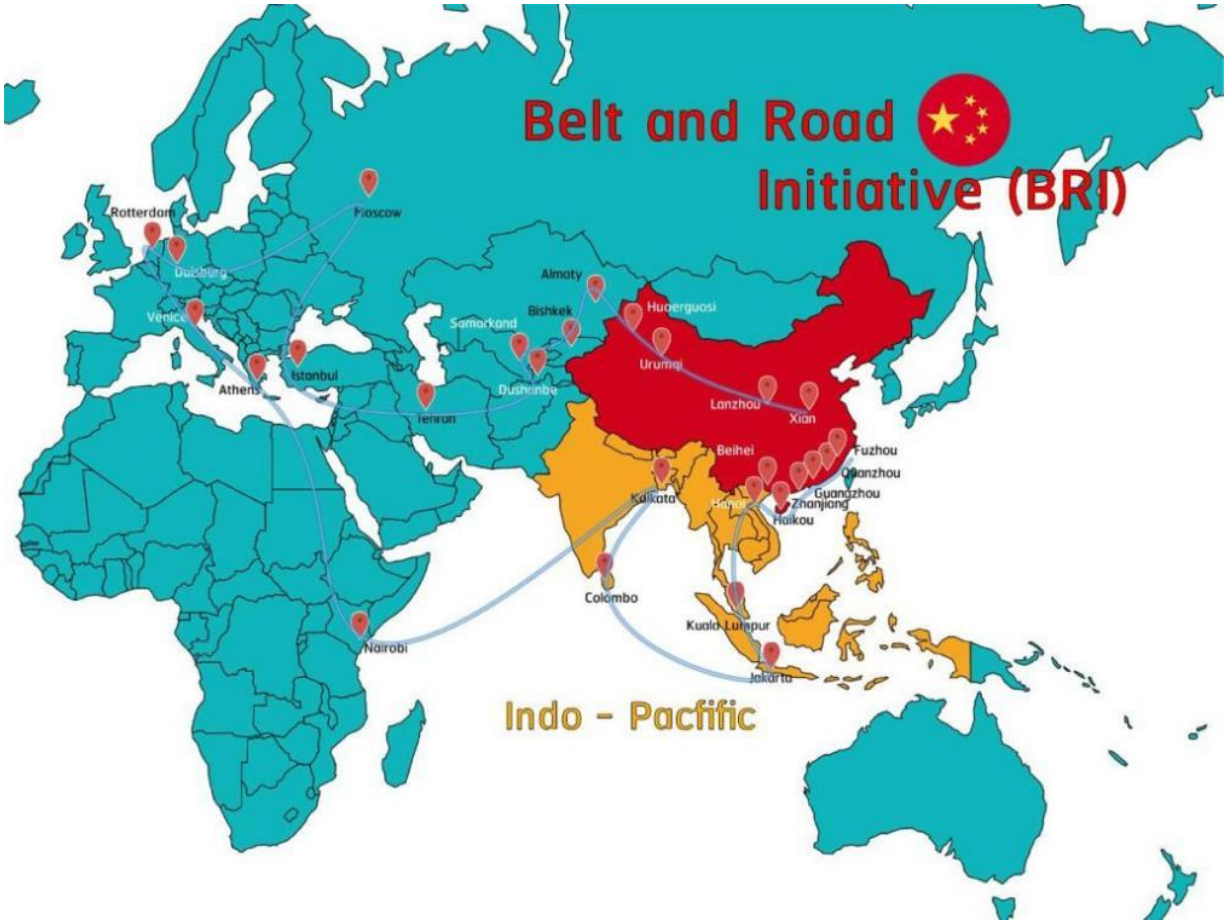
ที่มา: เอกสารสโมสรศิลปวัฒนธรรมเสวนา (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2566)

การที่ประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค มีความได้เปรียบทางยุทธศาสตร์ จึงมีการศึกษาพัฒนาโครงการแลนด์บริดจ์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้เป็นประตูการค้า เป็นเส้นทางเดินเรือใหม่ที่จะทำให้การขนส่งและแลกเปลี่ยนสินค้าของประเทศในภูมิภาค และระหว่างทวีปต่าง ๆ ของโลก จากจีน ลาว อินเดีย ไปยังยุโรป หรือสินค้าจากยุโรปมายังภูมิภาคอาเซียนให้เกิดความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ที่ปัจจุบันปริมาณเรือผ่านช่องแคบมะละกามีขีดจำกัดในการรองรับ ที่เพิ่มขึ้นตามปริมาณการค้า โครงการแลนด์บริดจ์นี้จะสามารถลดระยะทางและระยะเวลาจาก 9 วัน เหลือ 5 วัน ทำให้ประหยัดต้นทุน และทั้งนี้ การพัฒนาจะมีการควบคู่ไปกับภูมิปัญญาและความหลากหลายของวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นประตูการค้าเชื่อมต่อ EEC GMS จีนตอนใต้ อาเซียน และ BIMSTEC นอกจากนี้ การพัฒนา "แลนด์บริดจ์" จะเป็นส่วนเสริมศักยภาพของท่าเรือแหลมฉบัง (ผู้จัดการออนไลน์, 2563)

เส้นทางสายไหมใหม่ของจีนในอินโดแปซิฟิก

โครงการเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 หรือโครงการ “Belt and Road Initiative (BRI)” ของจีน เป็นโครงการสร้างเครือข่ายการคมนาคมทางตะวันตกและทางใต้ ทั้งทางบกและทางทะเล เป็นโครงการการพัฒนาระหว่างประเทศขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญอย่างมากในมิติทางเศรษฐกิจ ที่เป็นการเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานและฐานการผลิตของจีนเข้ากับประเทศต่าง ๆ ทำให้การไหลเวียนของทุน การค้า การ

ลงทุน รวมถึงเทคโนโลยีคล่องตัวมากขึ้น และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด เป็นโครงการที่สร้างความหวังใหม่แห่งการพัฒนาให้กับประเทศในกลุ่มอาเซียนและอินโดแปซิฟิก ที่ประกอบไปด้วยประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 11 ประเทศ มี กัมพูชา บรูไน อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เมียนร์มาร์ ติมอเลสเตร์และไทย และกลุ่มเอเชียใต้ 8 ประเทศ มี บังคลาเทศ ภูฏาน อินเดีย มัลดีฟส์ เนปาล ปากีสถาน ศรีลังกา และอัฟกานิสถาน เป็นกลุ่มประเทศที่จะได้ประโยชน์จากการค้า การลงทุนและความช่วยเหลือทางการค้าภายใต้โครงการ BRI เนื่องจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับจีนและภูมิภาคอื่นๆของโลก การค้าและการลงทุนภายใต้โครงการ BRI ช่วยให้เกิดผลประโยชน์ที่ชัดเจนจากการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการส่งออกสินค้าจากประเทศอินโดแปซิฟิก ช่วยให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศในอินโดแปซิฟิก ในขณะเดียวกันการเติบโตทางเศรษฐกิจของอินโดแปซิฟิกก็ผลักดันให้การส่งออกสินค้าไปยังจีนขยายตัวไปด้วย หรือเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบพึ่งพากันส่งเสริมกันนั่นเอง (ณัฐพรพรรณ อุตมา และคณะ, 2021)

ภาพที่ 5 โครงการวิจัย “นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศและบริบทใหม่ของประเทศจีนต่อเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก” ที่มา: Gistda. (2023)

ในด้านการค้าอินโดแปซิฟิกยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้ด้วยการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกันเองในภูมิภาคเพื่อให้เกิดความคุ้มค้าในการดำเนินธุรกรรมทางการค้า และยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางการค้า เช่น ขยายการค้าแบบพหุภาคีกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน (Intra Indo-pacific trade) เร่งรัดการใช้ประโยชน์จากปัจจัยทางการค้าให้เกิดประสิทธิภาพการค้าสูงสุด และการสร้างคลัสเตอร์การค้าในภูมิภาคเดียวกันเพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่การค้า (Value chain participation in trade) และในด้านการลงทุนนั้น ด้วยการปรับรูปแบบของการลงทุน เช่น การสร้าง สนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนจากจีนที่เน้นการลงทุนเพื่อแสวงหาทรัพยากรการผลิต (Resource-based investment) การลงทุนเพื่อขยายฐานการค้า (Platform-based investment) และการลงทุนเพื่อแสวงหาความมีประสิทธิภาพการผลิต (Efficiency-based investment) การบูรณาการร่วมระหว่างการค้าและการลงทุนเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Trade-and-FDI led growth) การปรับปรุงสินค้าที่ใช้ทรัพยากรเข้มข้นเพื่อการส่งออก การยกระดับการผลิตสินค้าที่ใช้ทรัพยากรเข้มข้นเพื่อสร้างฐานการผลิตแบบคลัสเตอร์ในประเทศ การพัฒนาทักษะความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีจากการนำเข้าสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้มข้นเพื่อการผลิตในประเทศ การลดต้นทุนการค้าและการลงทุนด้วยการพัฒนาห่วงโซ่การผลิตกับจีน และประเทศที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตเดียวกัน การส่งเสริมประสิทธิภาพแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน

ด้านการลงทุนจากจีนในอินโดแปซิฟิก จะทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น หรือในระยะเวลา 8-10 ปี แต่ประสิทธิภาพการลงทุนจากจีนต่อการช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจ จะขึ้นอยู่กับนโยบายในการดึงดูดการลงทุนจากจีนและนโยบายการใช้ประโยชน์จากปัจจัยทุนของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ การแสวงหาเส้นทางการลงทุนใหม่ที่สามารถเชื่อมโยง และการปรับตัวต่อการดำเนินธุรกรรมการลงทุน และเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพทางการค้าและการลงทุนในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคในอินโดแปซิฟิกจักต้องมีการดำเนินนโยบายที่เหมาะสม สำหรับรองรับโครงการดังกล่าว

สรุป

สุวรรณภูมิเป็นชุมทางการค้าสำคัญของโลกที่เชื่อมอารยธรรมจากตะวันออกและตะวันตกมาตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บริบทภายใต้การเชื่อมโยงกันของประเทศต่าง ๆ ในโลก พัฒนาการทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (disruptive technology) รวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคผ่าน big data ทำให้การผลิตสินค้าจำเป็นต้องมีมูลค่าเพิ่มมากกว่าความต้องการระดับพื้นฐานทั่วไป การรวมตัวของประเทศกลุ่มอาเซียนในดินแดนสุวรรณภูมิ ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เช่น การพัฒนาพื้นฐานภายในประเทศเพื่อให้เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาคและเชื่อมต่อกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของโลก เช่น Belt and road Initiative และ Indo-Pacific เป็นต้น

อาเซียนเป็นฐานการผลิตและบริโภคที่มีขนาดใหญ่ และมีแนวโน้มการขยายตัวสูงโดยเฉพาะการขยายตัวของชุมชนเมือง ประกอบกับความสมบูรณ์ของทรัพยากรและพลังงานยุทธศาสตร์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่งของอาเซียน คือการรวมกลุ่มเพื่อยกระดับฐานการผลิตและแรงงานขึ้นสู่ระดับสาม (Tertiary Sector) เน้นการเพิ่มมูลค่าและบริการ การบริหารจัดการวางแผนแบบครบวงจร โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้เชื่อมโยงกันตามศักยภาพของพื้นที่และประสิทธิภาพของแรงงาน จะช่วยให้ยุทธศาสตร์การรวมกลุ่มเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น ในบริบทของการพัฒนาโลกในศตวรรษที่ 21 ดินแดนสุวรรณภูมิจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานเศรษฐกิจภายในพื้นที่ และพัฒนาความเชื่อมโยงกับจีน อินเดียและประเทศโลกตะวันตกไปพร้อมกัน ทั้งนี้การพัฒนาต้องควบคู่ไปกับภูมิปัญญาและความหลากหลายของวัฒนธรรมดั้งเดิม โดยเน้นการพัฒนาจุดแข็งบนความแตกต่างที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในดินแดนสุวรรณภูมิไว้อย่างเด่นชัด ทั้งหมดนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การรวมกลุ่มอาเซียนบนพื้นฐาน “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One vision, One Identity, One Community) (สุวรรณภูมิ ก้าวต่อไปของอาเซียน)

เอกสารอ้างอิง

กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2557). *เอกสารสโมสรศิลปวัฒนธรรมเสวนา* 28 สิงหาคม 2557. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: *https://www.silpa-mag.com/history/article_77212.*

กรมทรัพยากรธรณี. (2559). *รายงานการศึกษาดินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan) พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สำนักงานทรัพยากรธรณี เขต 3 (ปทุมธานี) พ.ศ. 2559.

กรมศิลปากร. (2531). *โบราณคดีสีคราม.* กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊พ.

ณัฐพรพรรณ อุตมา และคณะ. (2564). สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). *โครงการวิจัย นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศและบริบทใหม่ของประเทศจีนต่อเศรษฐกิจในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก*. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: https://researchcafe.tsri.or.th/belt-and-road-initiative/.

ธิดา สาระยา. (2554). *ประวัติศาสตร์มหาสมุทรอินเดีย*. สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.

ผู้จัดการออนไลน์. (2563). *เจาะลึก แลนด์บริดจ์ อภิมหาเมกะโปรเจกต์ 1 ล้านล้าน ประตูการค้าใหม่ พลิกโฉมเส้นทางขนส่งโลก*. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: https://mgronline.com/business/detail/9660000070670.

ธนิต อยู่โพธิ์. (2510). *สุวัณณภูมิ : กรมศิลปากร*. กรุงเทพมหานคร.

นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์. (2561). โปรตุเกส การเดินเรือ เครื่องเทศ และศรัทธา. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*. 33(5), สืบค้น: 19/10/2566. จาก: http.//catholichaab.com/main/index.php/research-and-study/2015-10-05-02-39-46/1706-2018-02-12-08-06-00

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2566). สุวรรณภูมิ ในหลักฐานจีน. *มติชนสุดสัปดาห์*. ฉบับวันที่ 18 - 24 ตุลาคม 2562. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: https://www.matichonweekly.com/column/article_241185

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2566). *สุวรรณภูมิ แผ่นดินใหญ่อุษาคเนย์ ชุมทางการค้า ไม่อาณาจักร.* 2 กุมภาพันธ์ 2566. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: https://www.silpa-mag.com/history/article_73265.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2563). อู่ทองถึงเขาสามแก้ว : เมืองท่าสุวรรณภูมิฟากฝั่งทะเลจีน. *วารสารเมืองโบราณ.* 46(1), 28-33.

Himanshu Prabha Ray. (1989). Early Maritime Contacts Between South and Southeast Asia. *Journal of Southeast Asian Studies*. 20(1), 42-54.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2566). สุวรรณภูมิ แผ่นดินใหญ่อุษาคเนย์ ชุมทางการค้า ไม่อาณาจักร. สืบค้น: 10/08/2566. จาก: https://www.silpa-mag.com/history/article_73265.

Gistda. (2023). Geo-Suvarnabhumi Legacy.Retrived: 10/08/2023. From: https://suvarnabhumi.gistda.or.th/th/storytelling-expectation-th/.

Kenneth R. Hall. (1985). *Maritime Trade and State Development in Early Southeast Asia.* Honolulu: University of Hawaii Press.

UNESCO. (2023). *The Arab Monopoly- The Empire of Islam.* Retrived: 10/08/2023. From: https.//en.unesco.org/silkroad/knowledge-bank/arab-monopoly.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI:10.14456/jdl.2023.45

แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

The way of Dhamma Practice of Phrasuddhidhammarangsigambhira medhacaraya (Lee Dhammadharo) Affecting to Buddhist Propagation

แม่ชีอโณทัย แววเสียงสังข์[1], สุวิญ รักสัตย์[2]*
Maechee Anothai Weawsiangsang [1], Suvin Ruksat [2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. แม่ชีอโณทัย แววเสียงสังข์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Maechee Anothai Weawsiangsang
Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand
Email: anothai.wea@gmail.com

Corresponding Author*
2. , สุวิญ รักสัตย์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Assoc. Prof. Dr. Suvin Ruksat
Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand
Email: puzinnian@hotmail.com

คำสำคัญ:
แนวธรรมปฏิบัติ; พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร); การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

Keywords:
The Way of Dhamma Practices; Phrasuddhidhammarangsi-gambhiramaedhacaraya (Lee Dhammadharo); Buddhist Propagation

Article history:
Received: 26/08/2023
Revised: 12/09/2023
Accepted: 25/10/2023
Available online: 28/10/2023

ABSTRACT

The objectives of this thesis were; 1. to study life and work of Phrasuddhidhammarangsi-gambhiramaedhacaraya (Lee Dhammadharo) 2. to study, and 3. to propose a value of the way of Dhamma practice of Phrasuddhidhammarangsigambhiramaedhacaraya (Lee Dhammadharo) affecting to Buddhist propagation. The study was a documentary qualitative research by which data were collected from the Tipitaka and his life and work documents and also the 7 key informants. All data were analyzed and narratively presented.

The results of the study found that: The former name of Phrasuddhidhammarangsigambhiramaedhacaraya (Lee Dhammadharo), is "Chali". His home town is Ubon Ratchathani Province. He was born on January 31, 1906 and ordained in the Dhammayuttika tradition on May 27, 1927. Phra Panya Phisara Thera (Nu Thitapanno) who lived at Wat Pathumwanaram Rachaworawihara was his preceptor and Venerable Phra Ajarn Mun Phurithatto was his teacher. Buddhists usually called him "Thanpor Lee" or Venerable Lee as a father. He is a forest monk who practices Vipassana meditation seriously. He usually wandered as a pilgrimage for self-training and taught people according to Buddhist principles. He established temple for the social public benefits.

Thanpor Lee's Dharma practice is divided into 4 aspects: 1. Meditation technique is used "Buddho" as a mean of recitation by keeping one's concentration at all times based on Anapanasati. 2. Dhamma practice is taught by following Dutanga principles, seclusion, and living with heedfulness. 3. Dhamma Propagation is aimed at happiness of people and social helping. 4. Administration is pursued monks, novices and laities to follow Dhamma and Vinaya and Thai Sangha's rules.

The value of Thanpor Lee's Dharma practice in terms of meditation inevitably arises as a guideline for training the mind according to the four

How to Cite:
Weawsiangsang, M. A., Ruksat, S. (2023). The way of Dhamma Practice of Phrasuddhidhammarangsigambhira medhacaraya (Lee Dhammadharo) Affecting to Buddhist Propagation, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 60-70.

foundations of mindfulness by using pilgrimage as a tool for self-training until the mind can be strengthened and purified. In terms of propagation, knowledge and understanding of Buddhism will be gained through serious practice. In term of administration, there would be a line of Dhamma that was inherited from the lineage of forest monks. In term of public facilities, it inevitably becomes a temple and a meditation center that is conducive to practice and beneficial to everyone.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาชีวิตและผลงานของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) 2) เพื่อศึกษาแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) 3) เพื่อนำเสนอคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพเชิงเอกสาร เก็บข้อมูลจากพระไตรปิฎก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In- depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) มีนามเดิมว่า “ชาลี” เป็นคนจังหวัดอุบลราชธานี เกิดเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2499 เข้าบรรพชาอุปสมบทในคณะธรรมยุติกนิกาย เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2470 โดยมีพระปัญญาพิศาลเถระ (หนู ฐิตปญฺโญ) วัดปทุมวนารามราชวรวิหารเป็นพระอุปัชฌาย์และมีพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ท่านพ่อลีเป็นพระปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน อยู่ถือธุดงควัตรอย่างเคร่งครัดและจาริกไปเพื่อฝึกฝนตนเอง สอนธรรมด้วยแนวปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและสร้างถาวรวัดและสาธารณะประโยชน์แก่สังคม แนวธรรมปฏิบัติของท่านพ่อลีแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการปฏิบัติกรรมฐานโดยใช้แนวภาวนา “พุทโธ” ประคองอารมณ์อยู่ตลอดเวลาตามหลักอานาปานสติเป็นหลัก 2. ด้านแนวการสอนธรรมปฏิบัติโดยการปฏิบัติธุดงควัตร ปลีกวิเวกและสอนให้เนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท 3. ด้านแนวการเผยแผ่ธรรมปฏิบัติโดยมุ่งหมายเพื่อผู้ฟังเกิดความสุขและช่วยเหลือสังคม 4. ด้านการบริหารปกครองโดยปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกาให้ยึดพระธรรมวินัยและข้อกำหนดของกฎมหาเถรสมาคมเป็นสำคัญ คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของท่านพ่อลีด้านกรรมฐานย่อมเกิดเป็นแนวทางอบรมจิตตามแนวสติปัฏฐาน 4 ที่ใช้ธุดงควัตรเป็นเครื่องมือฝึกฝนตนเองจนสามารถทำให้จิตใจมีความเข้มแข็งและผ่องใสบริสุทธิ์ ด้านการเผยแผ่ย่อมเกิดความรู้ความเข้าใจพระพุทธศาสนาจากการปฏิบัติจริงจัง ด้านการปกครองย่อมเกิดสายธรรมปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันตามแบบสายพระป่า และด้านสาธารณูปการย่อมเกิดเป็นวัดที่และสถานปฏิบัติธรรมที่เอื้อต่อการปฏิบัติและเป็นประโยชน์แก่ทุกคน

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวเป็นเหมือนสัญลักษณ์ ศูนย์รวมหลักธรรมคำสอนและแนวทางปฏิบัติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ก็คือวัด พระสงฆ์ที่ยึดถือพรหมจรรย์ปฏิบัติตามพระวินัยอย่างเคร่งครัดจึงเป็นตัวแทนของพระองค์ให้พุทธศาสนิกชนได้กราบไหว้ เคารพบูชา ได้รับคำสั่งสอน ชี้แนะให้รู้เท่าทันถึงการเตรียมใจในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท รักษาตนให้รอดพ้นจากภัยพิบัติและรองรับกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบเป็นทุกข์ต่อการดำเนินชีวิต แม้แต่ในยามที่เกิดสถานการณ์วิกฤติอย่างรุนแรงจากโรคระบาด วัดก็เป็นสถานที่รองรับให้ที่พักพิงแก่ผู้ป่วยเพื่อรักษา ร่วมกันสวดมนต์เพื่อส่งแรงใจให้แก่ผู้ป่วยและผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เลวร้าย หรือแม้แต่เมื่อสิ้นชีวิตวัดก็เป็นสถานที่จัดการศพเหล่านั้นเพื่อไม่ให้โรคระบาดได้แพร่หลายอย่างรวดเร็ว เมื่อยามสถานการณ์ปกติวัดและพระสงฆ์ก็เป็นที่ยึดเหนี่ยวให้พุทธศาสนิกชนผู้สนใจใฝ่ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ได้เข้ามาศึกษาทำความเข้าใจและมีแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อเกิดปัญญารู้แจ้งเห็นจริงตามธรรมชาติ เข้าใจถึงวิธีการฝึกกายและใจให้เข้าใจถึงวิถีการเข้าถึงพระธรรมคำสอนอย่างแท้จริงเหมือนที่ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อรับฟังคำสอนที่มุ่งหวังให้ปวงชนผู้นำไปปฏิบัติได้หลุดพ้นจากทุกข์ที่เกาะกินทั้งกายและใจได้อย่างถ่องแท้ ดังที่ได้ตรัสไว้ในสังยุตตนิกาย ขันธวารวรรค วักกลิสูตร ความว่า “... วักกลิ ร่างกายอันเปื่อยเน่าที่เธอเห็นนี้ จะมีประโยชน์อะไร? ดูกรวักกลิ ผู้ใดแล เห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าย่อมเห็นเรา ผู้ใดเห็นเรา ผู้นั้นชื่อว่าย่อมเห็นธรรม. วักกลิ เป็นความจริง บุคคลเห็นธรรม ก็ย่อมเห็นเรา บุคคลเห็นเราก็ย่อมเห็นธรรม ...” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539: ส.ข. 17/216/276) เมื่อเข้าใจธรรมคำสั่งสอนและนำไปปฏิบัติตามอย่างถูกต้องก็จะนำพาให้ชีวิตพบแต่ความสุขความเจริญได้อย่างแท้จริง

พระสงฆ์ในประเทศไทยเป็นผู้ให้ความสำคัญของหลักคำสอนและเผยแผ่หลักคำสอนให้ตรงตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยเฉพาะพระสงฆ์สายวิปัสสนา ดังที่พระเกจิอาจารย์หลาย ๆ ท่านได้ฝึกปฏิบัติและประสบความสำเร็จ ดังเช่น หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ หลวงปู่ชา สุภทโท (พระโพธิญาณเถร) ท่านพ่อลี ธมฺมธโร (พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์) วัดอโศการาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น (ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2565) การได้ศึกษาถึงประวัติของพระเกจิอาจารย์ทางด้านปฏิบัติเหล่านี้จะพบว่า ทุกองค์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีพร้อมทั้งสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดแก่เหล่าชนผู้ศรัทธานำไปปฏิบัติตามอย่างหาที่สุดมิได้ ทั้งยังทิ้งมรดกที่มีคุณค่าให้แก่เหล่าบรรดาลูกศิษย์และปุถุชนทั้งหลายได้ศึกษาและเข้าใจแนวทางปฏิบัติได้อย่างลึกซึ้ง แนวทางเหล่านั้นได้เผยแพร่ให้แก่บุคคลรุ่นหลัง ๆ เป็นคุณประโยชน์ต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาจนมาถึงปัจจุบัน

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ก็เป็นหนึ่งในพระสายวิปัสสนาที่มีส่วนสำคัญในการสืบทอดแนวธรรมปฏิบัติของพ่อแม่ครูอาจารย์ต่อมา ช่วยให้การศึกษาแก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ด้วยการฝึกอบรมให้บุคคลเหล่านั้นได้มีการพัฒนาปัญญาเกิดความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงในธรรมะหรือคำสอนของพระพุทธเจ้าตามสภาวะของความเป็นจริง ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งทั้งหลายได้อย่างถูกต้อง เมื่อนำมาปฏิบัติก็สามารถประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติด้วยมีหนทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ประสบผลสำเร็จในการฝึก

ปฏิบัติกรรมฐานทำให้จิตใจเป็นอิสระคลายจากการยึดติด มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์เป็นประโยชน์ตนเอง ผู้ใกล้ชิดและสังคมโดยรอบ สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์สุขแก่ชนทั้งหลายที่อยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยลักษณะการสอนที่ได้ปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง ด้วยความอดทนวิริยะอุตสาหะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ด้วยจิตที่มุ่งมั่นจะทำให้เกิดผลสำเร็จด้วยการหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เกิดเป็นพลังที่เข้มแข็งต่อจิตใจที่เปี่ยมด้วยความหวังเพราะมองเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการฝึกปฏิบัติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปฏิปทาและคุณูประการต่าง ๆ ของครูบาอาจารย์ท่านพ่อลี ธมฺมธโร วัดอโศการาม ที่ได้สร้างรากฐานแนวทางการปฏิบัติในพระพุทธศาสนาให้ประจักษ์แก่สาธุชนทั่วไป ทั้งแนวทางธรรมในการปฏิบัติ เขียนหนังสืออบรมกรรมฐาน และสร้างสถานปฏิบัติธรรมและวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย โดยยังมิได้มีผู้ใดรวบรวมผลงานของท่านให้เกิดเป็นรูปธรรม จึงมีความตั้งใจที่จะได้นำงานของท่านมาเผยแผ่ สร้างศรัทธาแก่สาธุชนผู้ต้องการหลุดพ้นจากความทุกข์ในปัจจุบันและสร้างสะสมบุญบารมีต่อยอดในอนาคต ทั้งหมดนี้เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดงานวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาชีวิตและผลงานของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)
2. เพื่อศึกษาแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)
3. เพื่อนำเสนอคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ได้แก่ ด้านแนวธรรมปฏิบัติกรรมฐาน ด้านการเผยแผ่ ด้านการปกครอง ด้านการสาธารณูปการ
2. ขอบเขตด้านบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวธรรมปฏิบัติตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวธรรมปฏิบัติของพระธรรมสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Qualitative Research) ศึกษาค้นคว้าเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) จากพระไตรปิฎกและอรรถกถา และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จากเอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบเจาะจงบุคคล (Key Informant Person) จำนวน 7 รูป/คน

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เชิงลึก และสังเคราะห์สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การศึกษาข้อมูลจึงค้นพบคำตอบตามวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

ประวัติและผลงานของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) มีนามเดิมว่า “ชาลี” เป็นคนจังหวัดอุบลราชธานี เกิดเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2449 เข้าบรรพชาอุปสมบทในคณะมหานิกายก่อนแล้วจึงเข้าญัตติใหม่ในคณะธรรมยุติกนิกาย เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2470 โดยมีพระปัญญาพิศาลเถระ (หนู ฐิตปญฺโญ) วัดปทุมวนารามราชวรวิหารเป็นพระอุปัชฌาย์และมีพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ท่านพ่อลีเป็นพระปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานคือการอยู่ถือธุดงควัตรอย่างเคร่งครัดและจาริกไปเพื่อฝึกฝนตนเอง สอนธรรมด้วยแนวปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาและสร้างถาวรวัดและสาธารณะประโยชน์แก่สังคม ท่านพ่อลีได้จาริกเผยแผ่ธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้มีจิตศรัทธาได้ถวายที่ดินที่จังหวัด สมุทราปราการจึงได้สร้างสำนักสงฆ์แม่ชีขาวต่อมาตั้งชื่อว่า “วัดอโศการาม” ที่จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงพระเจ้าอโศกมหาราชในฐานะที่เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้ามาในประเทศไทย ท่านพ่อลีได้อยู่ที่วัดนี้จนถึงกาลดับสิ้นขันธ์ นอกจากนั้นท่านยังได้สร้างวัดป่าคลองกุ้งที่จังหวัดจันทบุรีได้ก่อสร้างถาวรวัตถุเพื่อส่งเสริมการฝึกพัฒนาจิตพร้อมทั้งกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบในการปฏิบัติทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จนเป็นที่ศรัทธาของพุทธศาสนิกชนเรื่อยมาจนทุกวันนี้ ท่านพ่อลีเริ่มอาพาธและเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลปิ่นเกล้าฝั่งธนบุรีหลายครั้ง ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2502 กระทั่งวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2504 ท่านพ่อลีจึงถึงแก่มรณภาพรวมอายุ 55 ปี 2 เดือน 25 วัน พรรษา 34

แนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

ท่านพ่อลี ธมฺมธโร เป็นพระสุปฏิปันโนผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผู้ศึกษาธรรมปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แนวธรรมปฏิบัติของท่านปฏิบัติตามแนวสายพระปฏิบัติของหลวงปู่มั่น เทศนาสั่งสอนพุทธศาสนิกชนให้เข้าใจในหลักธรรมตามความเป็นจริง แนวธรรมปฏิบัติของท่านพ่อลีจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังนี้

1. หลักการปฏิบัติกรรมฐาน ท่านพ่อลีได้รับคำแนะนำจากหลางปู่มั่นด้วยคำว่า 'พุทโธ' การฝึกสมาธิแบบหลวงปู่มั่นสติตั้งมั่นไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด กำหนดพุทโธรู้ถึงลมหายใจเข้าออก ประคองอารมณ์อยู่ตลอดเวลาโดยอัตโนมัติ สมาธิตั้งมั่นร่างกายตั้งตัวตรงอย่างแน่วแน่ตามหลักอานาปานสติโดยมีสติปัฏฐานเป็นที่ตั้งแห่งอารมณ์และถือธุดงค์เป็นหลัก เจริญรอยตามธุดงควัตรตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ปฏิบัติด้วยความวิริยะอุสาหะแนวแน่อดทนและเด็ดเดี่ยว จิตได้รับการพัฒนาไปตามระดับของการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง สัมผัสอารมณ์ในสมาธิลึกซึ้งในธรรมและมองเห็นความจริงตามเหตุและปัจจัยได้อย่างถ่องแท้

2. แนวการสอนธรรมปฏิบัติ ท่านพ่อลีสอนบรรพชิตให้รู้ถึงการถือเพศพรหมจรรย์นั้นต้องดำเนินรอยตามข้อวัตรปฏิบัติของพระพุทธเจ้า จึงจะชื่อว่าเป็นบุตรของพระพุทธเจ้าโดยแท้จริง ปฏิปทาของธรรมวินัยด้วยศีลาจารวัตรอันงดงามสำรวมระมัดระวัง ปฏิบัติธุดงควัตรเป็นปกติพร้อมการปลีกวิเวกเพื่อปฏิบัติกรรมฐานมุ่งไปสู่หนทางแห่งความสงบอย่างแท้จริง ท่านพ่อลีสอนคฤหัสถ์ให้รู้ถึงการดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาทว่าเป็นความไม่ตายใจ ไม่นอนใจและไม่ไว้ใจในสังขาร ความดีควรทำให้มากละห่างจากความชั่วทั้งหลาย นับถือพระไตรสรณคมน์ด้วยการปฏิบัติบูชา พระพุทธคุณ พระธรรมคุณและพระสังฆคุณด้วยการสละกายบูชาพระพุทธ สละวาจาบูชาพระธรรมและสละใจบูชาพระสงฆ์

3. แนวการเผยแผ่ธรรมปฏิบัติ ท่านพ่อลีดำเนินแนวธรรมปฏิบัติ จริยวัตรและธุดงควัตรตามรอยพระพุทธเจ้า การเผยแผ่ธรรมเป็นไปอย่างลึกซึ้งง่ายในการเข้าใจด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยเมตตาธรรมเป็นที่ตั้ง การเผยแผ่ธรรมจึงทำได้อย่างถูกประเด็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จุดมุ่งหมายเพื่อผู้ฟังเกิดความสุขความเจริญและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต มีแนวทางในการฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจให้รู้แจ้งในหนทางแห่งการออกจากทุกข์ ด้วยการสร้างสำนักปฏิบัติที่เหมาะสมเอื้อต่อการฝึกปฏิบัติที่ทำให้กุศลจิตได้รับการพัฒนาและไม่เสื่อมถอยลงง่าย ๆ

4. แนวธรรมปฏิบัติการบริหารปกครอง ท่านพ่อลีปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา รวมไปถึงอาคันตุกะผู้มีความตั้งใจฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตให้เกิดปัญญาอย่างแท้จริง วัดเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติจึงกำหนดกฎระเบียบให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดพร้อมทั้งบทลงโทษแก่ผู้ละเมิด เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามบทบัญญัติแห่งพระธรรมวินัยและข้อกำหนดของกฎมหาเถรสมาคม การอบรมสั่งสอนธรรมปฏิบัติแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ต้องปฏิบัติตามธรรมะของพระพุทธเจ้า แนวธรรมปฏิบัติการบริหารปกครองของท่านพ่อลีมีความเรียบง่ายแต่เคร่งครัดในธรรมวินัยอย่างยิ่ง

คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์หรือท่านพ่อลี ธมฺมธโร ผู้เป็นพระสุปฏิปันโนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผู้ดำเนินรอยตามพระพุทธเจ้าพร้อมทั้งนำหลักการปฏิบัติไปเผยแผ่สั่งสอนแก่สาธุชน ให้นำไปฝึกปฏิบัติพัฒนายกระดับจิตก่อให้เกิดคุณค่าตามแนวธรรมปฏิบัติต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังนี้

1. คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านกรรมฐาน การฝึกกรรมฐานเบื้องต้นหรือมูลกัมมัฏฐาน/ตจปัญจกกัมมัฏฐาน ได้แก่ เกสา ผมทั้งหลาย โลมา ขนทั้งหลาย นขา เล็บทั้งหลาย ทันตา ฟันทั้งหลาย ตโจ หนังในฐานะเป็นเครื่องมือปฏิบัติเบื้องต้นที่พระอุปัชฌาย์ได้สอนในขณะที่บรรพชาอุปสมบท จึงเป็นแนวทางในการอบรมจิตให้สามารถระงับนิวรณ์ โดยการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นรูปหรือกายจากความเป็นจริง ซึ่งการเจริญมูลกัมมัฏฐานเพื่อพิจารณาร่างกายคืออาการ 5 นี้ เป็นไปตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในการเจริญสติปัฏฐาน 4 ในหมวดกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน คุณค่าการฝึกปฏิบัติกรรมฐานจึงสร้างความเด็ดเดี่ยวเข้มแข็งอดทนต่อการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังมีความกล้าหาญเพื่อธรรมยอมแลกได้ด้วยชีวิต คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านกรรมฐานที่เจริญรอยตามธุดงควัตรอย่างเคร่งครัด จะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติกรรมฐานพัฒนาจิตประสบความสำเร็จ ส่วนธุดงค์ 13 เป็นแนวธรรมปฏิบัติที่มีคุณค่ามากในฐานะที่เป็นธรรมเครื่องขัดเกลากิเลสได้ดี เป็นองค์คุณเครื่องสลัดหรือกำจัดกิเลสได้ไว โดยเฉพาะข้ออยู่ป่าเป็นวัตร ในปัจจุบันได้มีการเดินไปตามป่าเขา ตามหมู่บ้านชนบทตามเชิงเขาและปักกลดในที่อันเหมาะสม พระป่าสายปฏิบัติจะต้องผ่านการฝึกฝนการเดินธุดงค์เช่นนี้ตามแนวทางพ่อแม่ครูอาจารย์ที่ทำมา ธุดงค์เป็นข้อปฏิบัติประเภทวัตรที่ผู้สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เพื่อเป็นอุบายขัดเกลากิเลส ช่วยส่งเสริมความมักน้อยและสันโดษ

2. คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านการเผยแผ่ การดำเนินรอยตามการปฏิบัติธรรมวินัยของท่านพ่อลีเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการเรียนรู้ธรรมวินัยจากการปฏิบัติอย่างแท้จริง เกิดความเข้าใจหลักธรรมวินัยด้วยตนเองอันนำไปสู่หนทางแห่งการปฏิบัติเพื่อพัฒนากายและยกระดับจิตใจมุ่งสู่หนทางแห่งการพ้นทุกข์ ท่านพ่อลีปฏิบัติให้เห็นด้วยการทำให้ดูดำรงอยู่ให้เห็นถึงคุณค่าผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามธรรมวินัย ปฏิบัติธรรมตามธรรมด้วยการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง สอดคล้องกันและกันระหว่างธรรมน้อยคล้อยตามธรรมใหญ่ ทำให้การปฏิบัตินั้นมีผลต่อผู้ปฏิบัติอย่างยิ่ง ด้วยธรรมนั้นเป็นคำสอนที่ลึกซึ้งไม่อาจศึกษาได้ด้วยการฟังและการอ่านต้องผ่านการปฏิบัติให้เห็นจริง ผู้ปฏิบัติต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของหลักธรรมนั้น ๆ จึงเป็นคุณค่าการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ซึ่งท่านพ่อลีได้ปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่างจึงทรงคุณค่าต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างมากมาย

3. คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านการปกครอง ท่านพ่อลีบัญญัติระเบียบปฏิบัติของพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาและคฤหัสถ์ผู้อาศัยวัดอโศการาม เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระธรรมวินัยและข้อกำหนดของ

กฎมหาเถรสมาคมอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบด้วยการแบ่งลักษณะงานและบุคคลผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พร้อมทั้งมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเมื่อมีกิจติดธุระเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา มีข้อวัตรปฏิบัติที่ทรงคุณค่าเหมาะสมแก่การปกครองและปฏิบัติแก่ผู้อยู่อาศัยร่มโพธิ์ของวัด ปกครองดูแลบรรดาศิษย์ผู้อยู่ในวัดให้เข้าใจหลักของการอาศัยอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรดูแลช่วยเหลือกันและกัน การปฏิบัติตนของท่านพ่อลียังเป็นแบบอย่างที่ดีของการเป็นกัลยาณมิตร ด้วยมุ่งหวังให้ทุกรูป/คนปฏิบัติตนเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันในการฝึกปฏิบัติธรรมนำพาตนเองไปสู่แนวทางที่ถูกต้อง

4. คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านสาธารณูปการ ท่านพ่อลีตระหนักถึงหลักสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชน ด้วยการสร้างคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านสาธารณูปการเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลชนผู้สนใจในการสร้างบุญกุศลทางด้านถาวรวัตถุ เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการปฏิบัติกรรมฐานได้มีที่ฝึกอบรม มีสถานที่สัปปายะในการค้นหาหนทางแห่งการพ้นทุกข์ด้วยตนเอง ศาสนสถานเป็นสถานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชน คุณค่าของวัดและสถานปฏิบัติธรรมรวมไปถึงวัดป่าและถาวรวัตถุต่าง ๆ เป็นมรดกตกทอดแก่พุทธศาสนิกชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์อย่างมากมาย วัดป่าคลองกุ้ง และวัดอโศการาม เป็นถาวรวัตถุที่มีคุณค่าแก่พระพุทธศาสนาตามหลักสัปปายะ มีสภาพเอื้ออำนวยและเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการศึกษาปฏิบัติอย่างเต็มที่ สามารถช่วยพัฒนาตนให้เจริญตั้งมั่นในเส้นทางไม่เสื่อมถอยง่าย ๆ ความเป็นปายะเหมาะสมเกื้อหนุนในการบำเพ็ญเพียร คอยประคับประคองรักษาสติปัญญาให้มีความมั่นคง

อภิปรายผล

การศึกษาแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่าแนวธรรมปฏิบัติของท่านพ่อลียึดถือปฏิปทาของพ่อแม่ครูบาอาจารย์เป็นแบบอย่างและการสร้างสาธารณูปการเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า แนวธรรมปฏิบัติของท่านพ่อลีเริ่มด้วยการกราบหลวงปู่มั่น ภูริทัตโตเพื่อขอคำชี้แนะในการปฏิบัติและฝากตัวเป็นศิษย์สายพระป่า ได้จำพรรษาอยู่รับใช้ปฏิบัติธุดงควัตรและรับการสั่งสอนในการฝึกปฏิบัติกรรมฐาน การภาวนาพุทโธพร้อมทั้งการเจริญอานาปานสติบนฐานอารมณ์ของสติปัฏฐาน ซึ่งการภาวนานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ พระมหาเขมานันท์ ปิยสีโล (2563) กล่าวว่า การปฏิบัติอานาปานสติกรรมฐาน สายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต โดยผู้ปฏิบัติต้องตั้งสติไว้กับลมหายใจเข้า-ออก พร้อมบริกรรมว่า พุท-โธ กล่าวคือ หายใจเข้าภาวนาว่า พุท หายใจออกภาวนาว่า โธ ให้มีสติตามลมเข้า และออก ทำให้ท่านพ่อลีมีความมั่นคงในสติอย่างแก่กล้า มีความอดทนต่อการปฏิบัติกรรมฐานและภยันตรายต่าง ๆ เมื่อออกธุดงค์ตามคำสั่งหลวงปู่มั่น เป็นแบบอย่างแก่ ศิษยานุศิษย์ผู้เจริญรอยตามได้รู้ถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติความเพียร ในส่วนการสร้างถาวรวัตถุเพื่อเป็นประโยชน์นั้นทั้งนี้ยังอภิปรายได้ว่า การสร้างวัดและสาธารณะประโยชน์นั้นเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีสถานที่ปฏิบัติที่ดี วัดต้องเน้นความสงบเป็นธรรมชาติเอื้อต่อการเจริญภาวนา ถูกต้องตามหลักสัปปายะทั้งบริเวณพื้นที่สะดวก

ต่อการเดินทาง มีครูอาจารย์สั่งสอน มีกัลยาณมิตรอยู่โดยมาก มีบรรยากาศน่ารื่นรมย์ เป็นการแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาอีกด้วย

การศึกษาแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือความเคร่งครัดในธรรมวินัย ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ท่านพ่อลีได้ยึดถือปฏิบัติเคร่งครัดในธรรมวินัย ตลอดชีพในเพศพรหมจรรย์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา การบันทึกของดิเรก มณีรัตน์ (1976) ได้บันทึกประวัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ซึ่งแสดงให้เห็นแนวทางการปฏิบัติที่มีแบบแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการภาวนาด้วยเทคนิคการเจริญอาณาปานสติที่กำหนดลมหายใจเป็นอารมณ์ของจิต การปฏิบัติอย่างจริงจังผ่านการทดสอบทดลองจิตจนเข้มแข็งนั้นสร้างความเลื่อมใสในวิธีปฏิบัติ เกิดความเชื่อมั่นในตัวบุคคลที่เดินตามแนวธรรมวินัยอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับหลักปมาณิกา 4 ได้แก่ รูปัปปมาณิกา มีกิริยามารยาทน่าเลื่อมใส โฆสัปปมาณิกา มีการเทศน์ด้วยน้ำเสียงที่เมตตา ลูขัปปมาณิกา มีความเป็นผู้อยู่เรียบง่าย สมถะ มักน้อยสันโดษ และธัมมัปปมาณิกา มีการแสดงธรรมที่ทำให้ผู้อื่นรู้ตามเห็นตามด้วยเหตุผล

สรุป

บทความนี้เสนอคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติของพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร) ที่มีผลอันมีความสำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แนวทางและหลักสำคัญที่ถ่ายทอดและสอนถึงคุณค่าอันคู่คุณค่าของพระพุทธเจ้าได้รวมไปถึงการมีวินัยและการพัฒนาเป็นพิพิธภัยต่อสาธุชนให้เกิดการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติธรรมตามแนวธรรม ดังนี้:

คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านกรรมฐาน: การฝึกกรรมฐานเบื้องต้นหรือมูลกัมมัฏฐาน/ตจปัจกกัมมัฏฐานเรียนรู้การสะสมกรรมฐานเบื้องต้น เช่น การสะสมแรงรบ การควบคุมอาหาร การยับยั้งปาหัง การรักษาสันตะสภา และการเก็บกัมมัติเป็นเครื่องมือเบื้องต้นที่ช่วยในการพัฒนาจิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถจัดการกับความคับแคบในการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง คุณค่านี้เป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญในการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตและประสบความสำเร็จในการธรรม

คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านการเผยแผ่: ท่านพ่อลีสร้างคุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านการเผยแผ่โดยการฝึกปฏิบัติธรรมวินัยและการสร้างความเข้าใจในหลักธรรมวินัยผ่านการทำตามตัวอย่างที่แท้จริง ท่านพ่อลีใช้การฝึกปฏิบัติเป็นสื่อให้ผู้ปฏิบัติเห็นคุณค่าและผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามธรรมวินัยอย่างชัดเจน คุณค่านี้ช่วยให้การฝึกปฏิบัติธรรมเป็นอย่างจริงจังและเชื่อถือได้

คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านการปกครอง: ท่านพ่อลีให้ความสำคัญในการปกครองและการสามารถรับผิดชอบต่อชุมชน สถานที่ที่ให้ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติธรรม คุณค่าการปกครองและการมีระเบียบการปฏิบัติธรรมช่วยให้มีระเบียบและความรับผิดชอบชัดเจนในชุมชนทางธรรม

คุณค่าแนวธรรมปฏิบัติด้านสาธารณูปการ: ท่านพ่อลีสนใจในการสาธารณูปการและความสำคัญของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ผู้สนใจและประชาชน การสร้างคุณค่าด้านสาธารณูปการเพื่อสร้างประโยชน์ต่อมวลชนและการสนับสนุนการปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เสนอแนะให้ศูนย์ปฏิบัติธรรมและหน่วยงานที่เผยแผ่ธรรมใช้หลักคำสอนต้นแบบในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ใช้แนวทางการฝึกตนตามหลักธุดงค์ ใช้การภาวนา "พุทโธ" และหลักอานาปานสติ เพื่อช่วยพัฒนาศาสนทายาทให้จิตมีความเข้มแข็งสามารถอดทนต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ

2) เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนา ใช้หลักสัปปายะ 7 ประการเป็นแนวทางในการสร้างศาสนสถานและถาวรวัตถุ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเอื้อต่อการปฏิบัติ ทำให้เกิดความสงบเป็นที่รื่นรมย์ต่อการปฏิบัติบำเพ็ญ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศาสนทายาทตามแนวพระปฏิบัติสายหลวงปู่มั่น ด้วยการปฏิบัติแนวทางนี้ทำให้เกิดการพัฒนากายและใจอย่างเห็นได้ชัดเจน

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตให้เข้มแข็งด้วยการเดินธุดงค์ เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่หล่อหลอมให้ผู้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีจิตใจที่มีความมุ่งมั่นเข้มแข็งไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น

3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวอุปัชฌายวัตรและอาจาริยวัตร เนื่องด้วยในปัจจุบันธรรมปฏิบัติตามคำสอนนี้มักจะถูกละเลยด้วยจิตที่คิดถึงแต่ตนเอง รักความสบายไม่เคารพในกฎเกณฑ์กติกาที่ดีและเหมาะสม

บรรณานุกรม

เขมานันท์ ปิยสีโล. (2563). อานาปาณสติกรรมฐาน สายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ในประเทศไทย. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 15(3), 167-182.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พุทธศักราช 2539. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาธีรนาถ อคฺคธีโร (ผู้รวบรวม). (2550). *ท่านพ่อลี ธมฺมกโร พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้า*. บริษัท พี เพรส จำกัด. กรุงเทพมหานคร.

พระมหาธีรนาถ อคฺคธีโร (ผู้รวบรวม). (2554). *ท่านพ่อลีสอนกรรมฐาน*. บริษัท พี เพรส จำกัด. กรุงเทพมหานคร.

พระราชวรคุณ เจ้าอาวาสวัดอโศการาม. (2519). *ชีวประวัติพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์.* โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร). (2500). *แนวทางปฏิบัติวิปัสสนา-กัมมัฏฐาน.* วัดอโศการาม. ต.ท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ.

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (พระอาจารย์ลี ธมฺมธโร). (2543). *มูลกัมมัฏฐาน, อานาปานสติภาวนามัย.* วัดอโศการาม. ต.ท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ.

ดิเรก มณีรัตน์. (1976). ชีวประวัติ พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (พระอาจารย์ลีธมฺมธโร) วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ (No. 6036). โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตะเถระ. (2530). *มุตโตทัย*. สำนักพิมพ์ ธรรมสภา. กรุงเทพมหานคร.

ท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน. (2563). *ธุดงควัตร ที่ หลวงปู่มั่นนับถือเป็นแบบฉบับประจำองค์และสั่งสอนพระเณรให้ดำเนินตาม*. หนังสือพิมพ์แนวหน้า. วันอังคารที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2563.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.46

อาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z

The Dream Job of Generation Z Youth

ภาวินี นิ่มปฐมวงศ์[1] และ อภิรัตน์ กังสดารพร[2]

Pavinee Nimpathomvong[1] and Apirat Kangsadanporn[2]*

ARTICLE INFO

Name of Author
1. ภาวินี นิ่มปฐมวงศ์
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง,
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต

Pavinee Nimpathomvong
Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand
Email: firstfah44@gmail.com

Corresponding Author*:
2. ผศ.ดร.อภิรัตน์ กังสดารพร
สาขาวิชาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง,
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต

Assist.Prof.Dr. Apirat Kangsadanporn
Program in Leadership in Society, Business and Politics, College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand
Email: apirat.k@rsu.ac.th

คำสำคัญ:
อาชีพในฝัน; รูปแบบการดำเนินชีวิต;
เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z

Keywords:
Dream Job; Lifestyle Patterns; Generation Z Youth

Article history:
Received: 29/09/2023
Revised: 15/10/2023
Accepted: 24/10/2023
Available online: 11/11/2023

How to Cite:
Nimphatomwong, P. & Kangsadanporn, A. (2023). The Dream Job of Generation Z Youth, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 71-82.

ABSTRACT

The purpose of this research is to 1) study the lifestyle or behaviour of Generation Z youth, 2) explore the desired professions of Generation Z youth and 3) investigate the factors influencing the career choices of Generation Z youth. This research is quantitative research, employing in-depth interviews with 15 key youth informants, consisting of 5 males, 5 females, and 5 LGBTQ all of whom are in Generation Z. This research is conducted using semi-structured interviews and analysing the information to address all three research objectives. The findings reveal that Generation Z youth share common lifestyle patterns. They are high school students who attend classes from Monday to Friday. They tend to engage in personal activities, homework, sports, relaxation, and reading after school. On weekends, they typically go on trips, shopping, travel to different provinces, stay at home playing games, or participate in activities they enjoy. As for their study time, they usually manage their time according to their preference and appropriateness. Yet, some find their lifestyle to be quite monotonous due to the heavy academic workload and wish for more relaxation time. As for their dream career, Generation Z youth are interested in various fields, ranging from a doctor, pharmacists, tutors, air hostesses, psychiatrists, psychologists, financial analysts, professional athletes, novelists, and online entrepreneurs, to YouTubers. The key factors influencing career choices include income, societal values, self-confidence, aptitude, personal interests, staying informed, and technological advancements. Moreover, it found that influencers influencing the career choices of Generation Z youth tend to be more symbolic rather than repetitive and prescriptive.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z 2) ศึกษาอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน ประกอบด้วย เยาวชนชาย เจเนอเรชั่น Z จำนวน 5 คน เยาวชนหญิง เจเนอเรชั่น Z จำนวน 5 คน และเยาวชน LGBTQ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง และทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนเจเนอเรชั่น Z มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกัน เป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในวันจันทร์-วันศุกร์เรียนหนังสือ หลังเลิกเรียนก็จะต้องทำกิจกรรมส่วนตัว ทำการบ้าน เล่นกีฬา พักผ่อน และดูหนังสือ สำหรับในวันหยุดจะออกไปเที่ยวนอกบ้าน ไปช๊อปปิ้ง ไปเที่ยวต่างจังหวัด เล่นเกม ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ แต่จะแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและการพักผ่อนตามความเหมาะสม บางคนรู้สึกเบื่อกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ เพราะต้องเรียนหนังสืออย่างหนัก ทำการบ้านจึงอยากที่จะมีเวลาพักผ่อนให้มากขึ้น โดยอาชีพในฝันจะมีหลายอาชีพ ได้แก่ แพทย์ เภสัชกร ติวเตอร์ แอร์โฮสเตส นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักวิเคราะห์การเงิน นักกีฬาอาชีพ นักเขียนนวนิยาย ธุรกิจออนไลน์ หรือการเป็นยูทูปเบอร์ โดยมีปัจจัยที่เอื้อต่อการเลือกอาชีพ ได้แก่ รายได้ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อมั่น ความถนัด และความชอบของตนเอง การติดตามข่าวสาร และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพมากขึ้น

บทนำ

ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ หรือมักเรียกกันว่า เจเนอเรชั่น (Generation) หมายถึง ช่วงเวลาเฉลี่ยระหว่างการมีลูกคนแรกของแม่กับการมีลูกคนแรกของลูก ดังนั้น แต่ละ Generation จึงมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 20 กว่าปี ในเรื่องของ Generation ได้มีผู้คนศึกษากันอย่างมากมาย โดยเฉพาะด้านสังคมศาสตร์ ที่ทำการศึกษาทั้งด้านพฤติกรรม สังคม การใช้ชีวิต (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2563)และในส่วนของนักเศรษฐศาสตร์ได้ทำการแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น กลุ่มที่ 1 คือ Baby Boomer หรือ กลุ่มผู้สูงวัย ได้แก่ กลุ่มของคนที่มีอายุระหว่าง 54-72 ปี กลุ่มที่ 2 คือ Generation X ซึ่งจะเป็นกลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 43-57 ปี กลุ่มที่ 3 คือ Generation Y กลุ่มคนใน Generation Y เป็นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-40 ปี และกลุ่มที่ 4 คือ Generation Z จะเป็นกลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 8-20 ปี โดยแต่ละกลุ่มนั้น นักเศรษฐศาสตร์มีมุมมองในเรื่องเกี่ยวกับผู้ซื้อผู้ขาย มีพฤติกรรมแตกต่างกัน และโลกในยุคนี้ประกอบไปด้วยกลุ่ม Generation Y (กรมสุขภาพจิต , 2563)

คนรุ่นใหม่หรือคนในกลุ่มเจเนอเรชั่น Z มีอายุระหว่าง 8-20 ปี เป็นกลุ่มคนที่เกิดขึ้นมาและเติบโตมากับสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่แวดล้อมตัวเองอย่างมากมาย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถ

เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มักจะอยู่กับสื่อดิจิทัล และชอบใช้เวลาส่วนใหญ่บนโลกออนไลน์ โซเชียลมีเดีย มือถือ แท็บเล็ต และมีความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยีแทบทุกรูปแบบ รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ตัดสินใจทำอะไรอย่างรวดเร็ว เปิดกว้างทางความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง กล้าแสดงออก มีความมั่นใจสูง สามารถทำงานหลายอย่างพร้อม ๆ กันได้ สามารถปรับทัศนคติได้ดี แต่จะมีความอดทนต่ำ มีทัศนคติเป็นผู้ที่ชื่นชอบการใช้จ่ายเพื่อสร้างความสุขความพอใจให้กับตนเอง เปิดรับข้อมูลสั้น ๆ ได้ใจความ เน้นความสวยงามของรูปแบบการสื่อสารประเภทต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยจะมีคนกลุ่มนี้มากกว่า 13 ล้านคน และยังเป็นกลุ่มที่กำลังย่างเข้าสู่วัยทำงาน อีกทั้งคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถ ไม่สนใจทำงานประจำ ชอบความอิสระทำให้หลายองค์การต้องให้ความสำคัญเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะการที่องค์การต่าง ๆ จะดำรงอยู่ได้จะต้องอาศัยบุคลากรในองค์การ เป็นตัวขับเคลื่อนองค์การของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายขององค์การ เพื่อนำองค์การไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ องค์การจึงต้องให้ความสนใจในเรื่องของบุคลากรตั้งแต่การสรรหา พัฒนา ธำรงรักษาไว้ และใช้ประโยชน์ เพื่อให้องค์การได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่มีความเหมาะสมกับงาน จึงจะนำพาองค์การให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2563)

ในอดีตหลายคนได้พบกับคำถามที่ว่า โตขึ้นอยากเป็นอะไร ซึ่งผู้ใหญ่ในครอบครัว เช่น ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ และญาติผู้ใหญ่หลายคนจะนำไปถามบุตรหลาน และเด็กหลายคนต้องเคยตอบกันบ้างอย่างน้อยสักครั้งในชีวิต เช่น หนูอยากเป็นหมอ จะได้รักษาคนเจ็บป่วย หรืออยากเป็นหมอ จะได้รักษาปู่ย่า ตายาย บางคนเคยตอบว่า ผมอยากเป็นตำรวจ จะได้จับผู้ร้าย และบางคนอาจตอบว่า หนูอยากเป็นนักร้อง เพราะแม่บอกว่าหนูร้องเพลงเก่ง หรือบางคนอาจเคยตอบว่า หนูอยากเป็นแม่ค้า เพราะการค้าขายทำให้มีเงินทุกวัน เป็นต้น ด้วยคำตอบดังกล่าว เมื่อเติบโตขึ้นในช่วงวัยที่กำลังจะเข้าสู่วัยการทำงาน ก็จะมีคำถามลักษณะคล้ายกัน คือ งานในฝันคืออะไร แต่เมื่อเวลาที่ผ่านล่วงเลยไปจะช่วยสอนบทเรียนต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้บางคนรู้ว่าอยากจะทำอาชีพอะไรหรือเป็นอะไร ซึ่งจะเป็นอาชีพที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น มาร์เก็ตติ้ง ครีเอทีฟ หรือคอนเทนต์ครีเอเตอร์ และจากผลการสำรวจอาชีพในฝันของเด็กไทย ครั้งที่ 11 เมื่อปี พ.ศ. 2563 ของอเด็ดโก้ ที่ได้ทำการเก็บข้อมูลเด็กไทยอายุระหว่าง 7-14 ปีทั่วประเทศ จำนวน 4,050 คน ได้พบว่า อาชีพในฝันยังคงเป็นแพทย์ เช่นเดียวกับอาชีพในฝันของเด็กรุ่นก่อน ที่พบ 5 อันดับอาชีพในฝันของเด็กไทย ได้แก่ แพทย์ ครู ยูทูบเบอร์ นักกีฬา และทหาร โดยเยาวชนที่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลจะต้องเป็นแพทย์ ส่วนเยาวชนที่อยู่ในภูมิภาคจะเลือกอาชีพครูเป็นอาชีพในฝันมากกว่า ในส่วนอาชีพยูทูบเบอร์นั้นเยาวชนในเจเนอเรชั่น Z มีแนวคิดคล้าย ๆ กันว่า ยูทูบเบอร์เป็นอาชีพที่ได้ทำในสิ่งที่ชอบ สบาย รายได้ดี มีอิสระ มีชื่อเสียง และมีแรงบันดาลใจมาจากยูทูบเบอร์กับนักแคสเกมที่ตนเองชื่นชอบ (Thamonton Jang, 2020)

ในปัจจุบันเวลาคำถามแบบนี้อาจไม่มีความหมายสำหรับคนเจเนอเรชั่น Z อีกแล้ว ซึ่ง พอล ฮัดสัน ซีอีโอ แห่ง Sanofi ที่ให้บริการดูแลสุขภาพ ได้นำเสนอเรื่องราวและประสบการณ์จากการพูดคุยกับคนรุ่นใหม่ในที่ทำงาน โดยเริ่มจากประโยคคำถามที่ว่า อาชีพในฝันของคุณคืออะไร แต่คำตอบที่ได้รับ คือ ไม่มีความฝันในเรื่องงาน เมื่อได้คำตอบเช่นนี้ พอล ได้แต่ยิ้ม จึงคิดถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากวันที่ตนเองได้เริ่มต้นชีวิตการ

ทำงาน เพราะเวลานั้นมีแต่คนพร่ำบอกว่า หาบริษัทดี ๆ อยู่ พยายามลองดู ถ้าโชคดีก็อาจจะได้ไปสุดทาง และพอลก็ไม่ได้ส่งคำแนะนำแบบนี้ให้กับลูกของตน เพราะในเวลานั้นเกิดการระบาดของโควิด สงครามยูเครน เงินเฟ้อสูงเป็นประวัติการณ์ และยังพบปัญหาทางการเมืองที่ส่งผลอย่างมหาศาลต่อโลกของการทำงาน ซึ่งปัญหาของคนเจเนอเรชั่น Z ที่พบคือ แรงงานขาดแคลน มีการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างรุนแรง และค่าครองชีพสูงจนแทบสู้ไม่ไหว สิ่งเหล่านี้อาจทำให้คนเจเนอเรชั่น Z เปลี่ยนแปลงแนวคิดที่มีต่ออาชีพไปอย่างสิ้นเชิงได้ จึงมีคำถามที่น่าสนใจ คือ แล้วอะไร คือ สิ่งที่คนรุ่นใหม่เหล่านี้กำลังคิดถึง

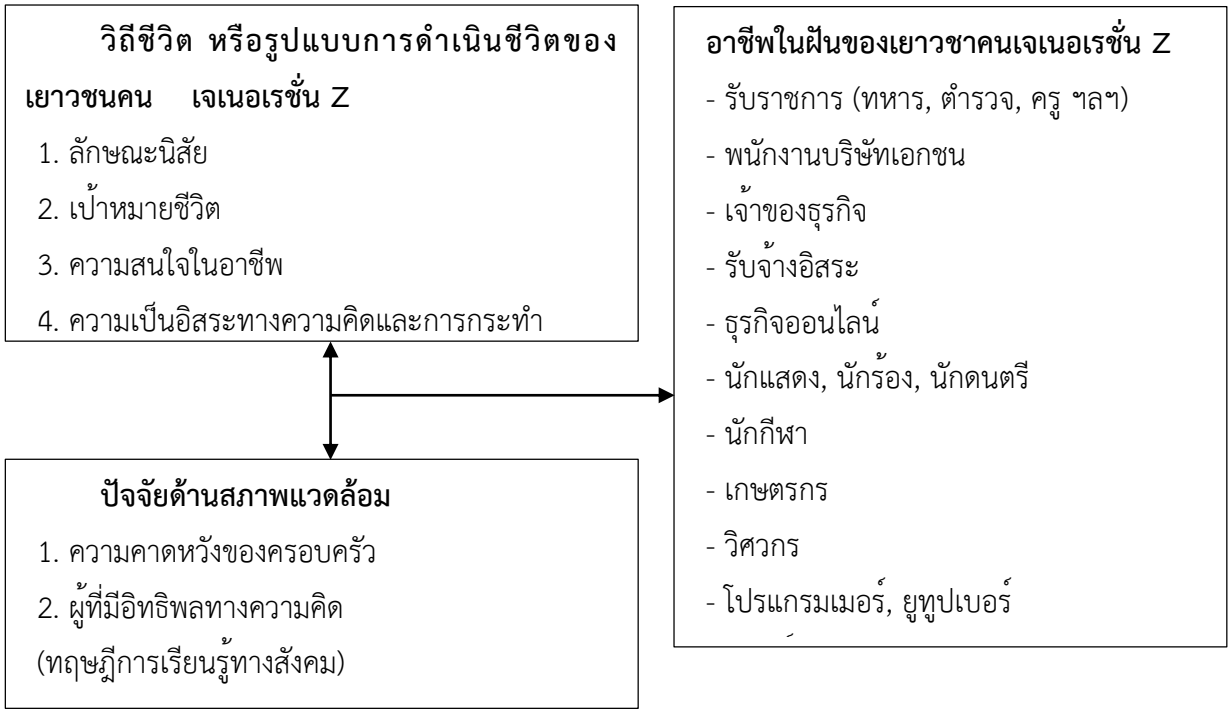
การศึกษาวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของคนกลุ่มเจเนอเรชั่น Z ได้แก่ ชณัฏฏา อมรวงศ์ไพบูลย์ (2561); เพ็ญนภา บุญหล้า (2563) ได้พบว่า คนรุ่นใหม่ที่อยู่ในเจเนอเรชั่น Z มีการตัดสินใจเข้าทำงานในระบบราชการแตกต่างกัน โดยปัจจัยด้านโอกาสและความก้าวหน้าในงาน และความมั่นคงในงานมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการตัดสินใจเลือกรับราชการของคนกลุ่มเจเนอเรชั่น Z ในขณะที่ พัชสิรี ชมภูคำ และณัฐธิดา จักรภีร์ศิริสุข (2563) ได้พบว่าคนในกลุ่มเจเนอเรชั่น Z จะมีความพึงพอใจที่จะทำงานที่ได้ใช้ความคิดและได้สมดุลกับชีวิต และงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ คูดำรงสวัสดิ์ (2563) ศึกษาการเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขต ปีการศึกษา 2563 ได้พบว่า ทัศนคติที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือ เลือกประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน มีประสบการณ์และความสามารถที่ตรงกับอาชีพนั้น ๆ

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ซึ่งผลการศึกษานี้จะมีส่วนช่วยให้คนในเจเนอเรชั่น Z ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่กำลังจะก้าวเข้าสู่วัยทำงาน ได้นำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง และเตรียมตัวที่จะเข้าสู่อาชีพในฝันได้อย่างถูกต้อง เช่น การเลือกเรียนในสาขาที่สอดคล้องกับอาชีพ และการพัฒนาบุคลิกภาพของตน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาได้จัดเตรียมหลักสูตรให้เหมาะสมกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z
2. เพื่อศึกษาอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย เยาวชนชาย เจเนอเรชั่น Z จำนวน 5 คน เยาวชนหญิง เจเนอเรชั่น Z จำนวน 5 คน และเยาวชน LGBTQ จำนวน 5 คน รวมจำนวน 15 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้มีแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงร่างเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับ อายุ ความสามารถพิเศษ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รูปแบบการดำเนินชีวิต เป้าหมายสูงสุดในชีวิต ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ความสนใจในอาชีพในสังคมปัจจุบัน สาเหตุ แรงบันดาลใจในการเลือกอาชีพ ความคาดหวังของครอบครัว และการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพในฝัน ทำการเก็บรวบรวมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการใช้สื่อออนไลน์ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์และทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนเจเนอเรชั่น Z มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกัน คือ ผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย บางคนกำลังเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย วันจันทร์-วันศุกร์เรียนหนังสือ หลังเลิกเรียนก็จะต้องทำกิจกรรมส่วนตัว ทำการบ้าน เล่นกีฬา พักผ่อน และดูหนังสือ บางคนต้องไปเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน สำหรับในวันหยุดจะออกไปเที่ยวนอกบ้าน ไปช็อปปิ้ง ไปเที่ยวต่างจังหวัด อยู่บ้านเล่นเกม ทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ เป็นต้น แต่เยาวชนกลุ่มนี้จะแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและการพักผ่อนตามความเหมาะสม บางคนรู้สึกเบื่อกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ เพราะต้องเรียนหนังสืออย่างหนัก ทำการบ้านจึงอยากที่จะมีเวลาพักผ่อนให้มากขึ้น

เมื่อศึกษาถึงอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z พบว่า แต่ละคนมีอาชีพในฝันที่แตกต่างกันออกไปตามความชอบ และสภาพแวดล้อม ได้แก่ แพทย์ เภสัชกร ติวเตอร์ แอร์โฮสเตส นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักวิเคราะห์การเงิน นักกีฬาอาชีพ นักเขียนนวนิยาย ธุรกิจออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการเป็น Youtuber โดยมีมุมมองไปในเรื่องของเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพิจารณาร่วมในการประกอบอาชีพ ถึงแม้ว่าบางอาชีพจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เช่น การเป็นนักจิตวิทยา และจิตแพทย์ แต่เยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก็ยังมีอาชีพสำรองไว้บ้างเผื่อว่าไปไม่ถึงความฝันเหล่านั้น

การเตรียมความพร้อมสำหรับการไปสู่อาชีพในฝันนั้น ส่วนใหญ่มีการฝึกประสบการณ์ของตัวเอง ด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ อาทิ คนที่อยากเป็นนักฟุตบอลอาชีพ จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนไปฝึกซ้อมกับเพื่อน แจะพยายาหาโอกสเข้าแข่งขันกับกลุ่มอื่น ๆ ในกิจกรรมของโรงเรียน คนที่อยากเป็นหมอก็จะเป็นอาสาสมัคร คนที่อยากเป็นนักเขียนจะหาหนังสือมาอ่าน และในกลุ่มที่อยากเป็น Youtuber ก็จะเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิดีโอ ตัดต่อภาพ ส่วนคนที่อยากเป็นแอร์โฮสเตสก็จะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ และภาษาต่างประเทศ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในฝัน ได้แก่ รายได้ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อมั่น ความถนัด และความชอบของตนเอง การติดตามข่าวสาร และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพมากขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอรชัน Z ได้แก่ รายได้ ค่านิยมของสังคม ความเชื่อมั่น ความถนัด และความชอบของตนเอง การติดตามข่าวสาร และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาจะพบว่า เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกัน ได้แก่ ไปเรียนหนังสือในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันเสาร์และวันอาทิตย์จะเป็นวันที่ได้พักผ่อนทำกิจกรรมตามความชอบของตนเอง เช่น ไปเที่ยวกับเพื่อน หรือไปเที่ยวกับพ่อแม่ ไปช็อบปิ้งหรือไปเดินเล่นตามห้างสรรพสินค้า ดูภาพยนตร์

เรียนพิเศษเพิ่มเติม หาของอร่อยกิน ฟังเพลง อ่านหนังสือ เล่นเกมที่บ้าน และเล่นกีฬาที่ตนเองถนัดกับกลุ่มเพื่อน ๆ เป็นเพราะว่า การดำเนินชีวิตของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน และแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนกับคนอื่น แต่ก็อาจจะมีบางสิ่งที่เหมือนกันบ้าง ซึ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นจะมีผลมาจากวัฒนธรรม ชนชั้นทางสังคม และลักษณะของกลุ่ม ดังแนวคิดของ Reimer (1995) ที่กล่าวว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคล เป็นรูปแบบเฉพาะของกิจกรรมในแต่ละวันที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น โดยแต่ละคนจะมีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร แต่ละคนจะเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างไปจากคนอื่น แต่อาจจะมีที่ทำในสิ่งนั้นเหมือนกันก็ได้ รูปแบบการดำเนินชีวิตมี 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิตที่เน้นวัฒนธรรม รูปแบบการดำเนินชีวิตที่เน้นสังคม รูปแบบการดำเนินชีวิตที่เน้นบ้านและครอบครัว รูปแบบการดำเนินชีวิตที่เน้นความบันเทิง และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เน้นกีฬา สอดคล้องกับแนวคิดของ สมจิตร ล้วนจำเริญ (2554) ที่กล่าวว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนที่เป็นอยู่ทุกวัน จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ สิ่งจูงใจ ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง ชนชั้นทางสังคม และวัฒนธรรม การใช้ชีวิตจะได้รับอิทธิพลมาจากบุคลิกภาพของตนเองที่ผลักดันให้เกิดรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเองขึ้นมา ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตสามารถแตกต่างกันออกไปได้

สำหรับผลการศึกษาอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z พบว่า เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z มีความคิดเกี่ยวกับอาชีพในฝันที่แตกต่างกัน และเป็นไปตามความชอบของตนเอง เช่น อยากเป็นแพทย์ นักเขียน นักจิตวิทยา ติวเตอร์สอนออนไลน์ นักสำรวจ นักวิเคราะห์ แอร์โฮสเตส และ Youtuber ทั้งนี้อาชีพในฝันอาจเปลี่ยนไปได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะคิดถึงอาชีพในฝันของตนเอง และพยายามเตรียมตัวศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพในฝัน หาวิธีการพัฒนาทักษะ เพิ่มประสบการณ์ ด้วยการสอบถามผู้ที่เคยทำอาชีพที่ตนเองใฝ่ฝัน หาความรู้จากเอกสารตำรา หรือการดูจาก Youtube แต่พวกเขาก็ยังมีการคิดเกี่ยวกับอาชีพสำรองไว้ หากไม่สามารถที่จะทำอาชีพในฝันได้ ทั้งนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อเวลาเปลี่ยนไป หรือได้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ที่ทันสมัยขึ้น หรือเมื่อได้เรียนต่อในระดับสูง หรืออาจต้องทำตามความต้องการของพ่อแม่ แต่บางคนก็คิดที่จะทำอาชีพในฝันโดยไม่ยึดติดกับอาชีพของพ่อแม่ แต่จะขอคำปรึกษาจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในบ้าน ซึ่งบางคนพ่อแม่ให้ก็ยอมรับได้ บางคนพ่อแม่ให้การสนับสนุน เห็นชอบกับอาชีพที่ลูกเลือก แต่ก็มีบางคนที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้ทำอาชีพนั้น อาจเป็นเพราะพ่อแม่ส่วนใหญ่ต้องการให้เยาวชนกลุ่มนี้ตั้งใจเรียนเพื่อที่จะได้สอบเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยให้ได้ ซึ่งการเลือกอาชีพของแต่ละคนนั้นตามทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลล์แลนด์ ได้ระบุว่า การเลือกอาชีพมีความสำคัญมาก กระบวนการเลือกอาชีพจะเกี่ยวข้องกับความถนัดในอาชีพ แรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของตนเอง (อภิศักดิ์ ดวงภักดี, 2550) ในส่วนทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา และวอลเตอร์ (Bandura & Walter, 1977) ระบุว่า มนุษย์มีความเชื่อในสมรรถนะแห่งตนที่สามารถประกอบกิจกรรมใด ๆ ได้สำเร็จ ถึงแม้ว่าเป้าหมายจะคลุมเครือ จัดการได้ยาก มีความเครียดสูง จึงต้องมีการเสริมสร้างสมรรถนะ ได้แก่ 1) เชื่อว่าตนสามารถจัดการกับเรื่องราวได้จนลุล่วง 2) การสังเกตการณ์ประสบผลสำเร็จจากบุคคลอื่น และเรียนรู้วิธีการจากบุคคลนั้น 3) ชักจูงตนเองด้วยคำที่ให้กำลังใจต่าง ๆ เช่น ฉันต้องทำได้ ฉันมั่นใจ หรือจากคำให้กำลังใจจากผู้อื่น เช่น คุณทำได้แน่ ๆ หรือ เราเชื่อว่าคุณทำได้ และ 4) ระดับการถูก

กระต้นพอเหมาะ (Lefrancois, 1990) การเลือกตัดสินใจอาชีพ จึงมีขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากสภาพแวดล้อม หรือสิ่งที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ 2) คาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 3) พิจารณาแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปใช้ รวมถึงการคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหา 4) เลือกทางปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากแนวทางที่เกี่ยวข้อง 5) ตัดสินใจเลือกอาชีพที่ดีที่สุดต่อตนเอง และ 6) วัดผลอาชีพงานที่เลือกไป โดยนำไปเปรียบเทียบกับความคาดคะเนที่เคยตั้งไว้ (ธีรยุทธ แก้วเกร็ด, 2560)

เมื่อศึกษาถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ทำให้มีการตัดสินใจเลือกอาชีพในฝันของเยาวชนคนเจเนอรชั่น Z นั้น พบว่า เยาวชนคนเจเนอรชั่น Z ส่วนใหญ่จะมีมุมมองในเรื่องของรายได้หรือค่าตอบแทน เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่รวดเร็วและมีสมรรถนะมากขึ้น ที่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างมาก ความชอบส่วนตัว อีกทั้งบางคนมองเห็นสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจึงอยากที่จะแก้ไข แต่การที่หลายคนจะทำในสิ่งที่ฝันไว้ว่าในอนาคตอยากจะเป็นอยากจะทำให้ได้ตามทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1964) ที่กล่าวว่า องค์กรจะต้องสร้างแรงจูงใจให้บุคคลเกิดความคาดหวังในการทำงาน ดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นมีผลจากบุคลิกภาพ ความชอบของตนเอง แบบแผนการดำเนินชีวิต ความทะเยอทะยาน ทักษะของการเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคล การเลียนแบบคนในสังคม ความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนทำได้ และความคาดหวังที่ปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งองค์ประกอบในการเลือกอาชีพนั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญนภา บุญหล้า (2563) พบว่า ปัจจัยค้ำจุนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกรับราชการของกลุ่ม Generation Z ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยวิเคราะห์ปัจจัยค้ำจุน 7 ด้านประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านโอกาสและความก้าวหน้าในงาน ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ด้านสถานะของอาชีพ ด้านนโยบายบริหารงาน ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และด้านความมั่นคงในงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรยุทธ์ เกร็ดแก้ว (2560) ปัจจัยจูงใจในการประกอบอาชีพ ทัศนคติในการประกอบอาชีพ ทฤษฎีเกณฑ์การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของพนักงานองค์กรเอกชน ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบทางด้านบุคคล ได้แก่ บิดามารดา ญาติ พี่น้อง เพื่อน ตลอดจนผู้ที่เด็กรู้จัก 2) องค์ประกอบทางด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ สติปัญญา ค่านิยม ความสนใจ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อนวัยเดียวกัน และเจตคติของเด็กที่มีต่ออาชีพนั้น ๆ และ 3) องค์ประกอบทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการของสังคม เพราะความต้องการทางสังคมส่งผลถึงโอกาสที่จะได้งานทำและความก้าวหน้าในการทำงาน

การศึกษาเกี่ยวกับผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดในการเลือกอาชีพของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z พบว่า เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z บางคนพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บางคนได้รับอิทธิพลจากการบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ และอยากที่จะทำให้ได้ตามแบบที่พบเจอในสื่อ เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ที่จึงมีแนวคิดในการเลือกอาชีพตามตัวแบบที่ได้พบเห็น และมองว่าสิ่งที่พบเห็นนั้นเป็นความใฝ่ฝันของตนเอง เป็นแบบอย่างเชิงสัญลักษณ์ของตน จึงพยายามเรียนรู้และฝึกฝนประสบการณ์ของตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นเพราะว่าในอดีตผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดของคนเจเนอเรชั่นก่อน ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นตัวแบบที่มีชีวิต เช่น พ่อแม่ แต่ในปัจจุบันเป็นยุคของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ตัวแบบของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z จึงมักจะเลียนแบบสิ่งที่พบเห็นในสื่อและเป็นตัวแบบเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา ที่ระบุว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) องค์ประกอบด้านตัวบุคคล ประกอบไปด้วย ความคิด ความเชื่อ และความคาดหวังของบุคคล 2) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม และ 3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมหรือบุคคลรอบตัว ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลเป็นกระบวนการภายในและสภาพแวดล้อมหรือตัวแบบที่ลอกเลียน ได้แก่ กระบวนการทางปัญญาของบุคคล ได้แก่ ความสนใจ ใส่ใจในตัวแบบ จดจำตัวแบบ และแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ และเมื่อเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม ก็จะใช้ปัญญาพิจารณาพฤติกรรมของตัวแบบที่รู้สึกประทับใจ และคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งตัวแบบจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ตัวแบบที่มีชีวิต (Live Model) หมายถึง ตัวแบบที่เป็นบุคคล เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู เพื่อน คนทั่วไปที่สามารถสัมผัสได้ เป็นต้น 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) หมายถึง ตัวแบบจากสิ่งต่าง ๆ เช่น หนังสือ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และ 3) ตัวแบบที่เป็นคำสั่งสอน (Verbal Instruction) หมายถึง ตัวแบบที่เป็นการพูดจา อบรม อธิบาย หรือคำสั่งสอน คำอธิบายในหนังสือต่าง ๆ ตัวแบบที่น่าเชื่อถือ หรือตัวแบบที่ประสบความสำเร็จในพฤติกรรมนั้น จะเป็นตัวแบบที่มีประสิทธิภาพที่บุคคลต้องการเลียนแบบ หากเขาเลียนแบบแล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ก็จะคงทนอยู่นานขึ้น (อัชรา เอิบสุขสิริ, 2556) และผลการวิจัยของ ผกาวดี ก้อนคำดี (2565) พบว่า ความมุ่งมั่นของคนเจเนอเรชั่น Z คือ ต้องการอิทธิพลของครอบครัวเพราะมีความกตัญญู อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของสังคมไทยที่มีอิทธิพลกับกลุ่มเจเนอเรชั่น Z ต่อการประสบความสำเร็จด้วย

สรุป

เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่คล้ายกัน และเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเรียน ชอบความอิสระ รักอิสระ มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามความชอบของตนเอง โดยจะค้นหาตัวตนจากการดูแบบอย่างของบุคคลที่ชื่นชอบที่พบเห็นจากสื่อและประสบการณ์ที่เคยพบเห็น มองหาอาชีพในฝันจากความต้องการของตนเอง และขอคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง แต่จะนำความคาดหวังของครอบครัวมาร่วมพิจารณาในการเลือกอาชีพ เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z แต่ละคนมีอาชีพในฝันที่แตกต่างกันออกไปตามความชอบ ความถนัดของตนเอง เช่น แพทย์ เภสัชกร ติวเตอร์ แอร์โฮสเตส นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักวิเคราะห์การเงิน นักกีฬาอาชีพ นักเขียนนวนิยาย ธุรกิจออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการเป็น Youtuber โดยมีมุมมองไปในเรื่องของเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพิจารณาร่วมในการประกอบอาชีพ เยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z จะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อาชีพในฝัน ด้วยการฝึกฝน เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ จากสื่อเทคโนโลยี และหาประสบการณ์ตรงจากผู้รู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผลการวิจัยครั้งนี้

ด้วยเหตุที่ว่าอนาคตของเยาวชนนั้นไม่ใช่แค่เรียนจบจากมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ใบปริญญาเท่านั้น แต่อนาคตที่แท้จริงของแต่ละคนในอนาคตของการเป็นผู้ใหญ่ ก็คือ การทำงาน หรือประกอบอาชีพ แต่ก่อนที่จะไปให้ถึงช่วงเวลานั้นจะต้องให้เวลากับการหาคำตอบกับตัวเองว่า ในอนาคตมองเห็นตัวเองว่าจะทำอาชีพอะไร ก็ยังไม่อาจมีใครล่วงรู้ได้ หลายคนสับสนโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 การที่จะรู้ว่าตนเองเหมาะสมกับอะไร จะต้องผ่านการทดลองทำ โดยการพาตนเองไปเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ เพื่อหาประสบการณ์ โดยเฉพาะการเรียนต่อและการเลือกอาชีพ ที่มีผลกับอนาคตในระยะยาว ต้องหาประสบการณ์ที่ดี โดยต้องไม่ย่ำอยู่กับสิ่งเดิม หรือลองทำเพียงไม่กี่อย่าง ดังนั้นเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z จะต้องออกไปเรียนรู้ในหลาย ๆ ด้าน ยิ่งเรียนรู้มากเท่าไรก็จะเจอกับความถนัดมากขึ้น จึงควรเปิดโอกาสให้ตนเองได้ทำสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

1.2 รู้จักความถนัดของตนเอง เมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดีแล้ว จะทำให้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น สามารถจะพิจารณาไตร่ตรองได้ชัดเจนว่า ทุกความชอบ ความถนัด และความสนใจ เรานั้นเหมาะสมกับสิ่งไหนมากที่สุด การทบทวนตัวเองจึงเป็นสิ่งสำคัญ และหลายคนละเลย จึงทำให้พลาดโอกาสการเรียนรู้ตนเองและส่งผลไปถึงการวางแผนอนาคต

1.3 พิจารณาว่าตนเองชอบการทำงานแบบไหน ลักษณะการทำงานแบบไหนที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งบนโลกนี้มีหลายอาชีพที่เชื่อมโยงกัน ความถนัดและความสนใจสิ่งหนึ่ง สามารถที่จะมีเส้นทางทำอาชีพที่สอดคล้องกันได้หลายอย่าง ดังนั้นก่อนที่จะตัดสินทำอาชีพใดก็ตามต้องทำการวิเคราะห์ก่อนว่าเราจะเดินไปเส้นทางอาชีพแบบไหนกันแน่

1.4 ลองประเมินตนเอง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านอาชีพ และแบบทดสอบตนเอง ว่าเป็นคนแบบไหน เหมาะสมกับการเรียนด้านใด อาชีพไหนที่ใช่ หากเราทำการประเมินตนเองแล้วจะทำให้เกิดมุมมองว่าเราเหมาะสมกับอาชีพใดบ้าง

1.5 ทำการศึกษาความก้าวหน้าของอาชีพ เมื่อเลือกได้แล้วว่าอาชีพไหนที่เราอยากจะทำ และตัดสินใจจะทำในอนาคต ต่อไปก็จะต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับรานละเอียดของอาชีพนั้น ว่ามีแนวโน้มการจ้างงานต่อเนื่องหรือไม่ โอกาสความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด

1.6 ศึกษาเรื่องรายได้หรือค่าตอบแทน ดูว่าฐานเงินเดือนอาชีพที่เราสนใจนั้น อยู่ในอัตราเท่าไรมั่นคงที่จะเลี้ยงชีพได้มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยค่าใช้จ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องมากน้อยแค่ไหน ซึ่งทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกับรายได้ แม้ว่าเงินจะไม่ใช่เรื่องใหญ่ที่สุดในชีวิต แต่การเลือกอาชีพควรหาข้อมูลในเรื่องนี้มาประกอบด้วย เมื่อยังมีเวลาวางแผนเส้นทางอาชีพอยู่ จะต้องศึกษาและวางแผนให้มั่นคง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการเก็บข้อมูลกับเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นมุมมองของเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ที่อยู่ในสังคมเมืองที่มีทางเลือกอย่างชัดเจน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ที่อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ และอยู่ในสังคมชนบท ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมอีกแบบหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่าเยาวชนคนเจเนอเรชั่น Z ในภูมิภาคนั้นมีความคิดเกี่ยวกับอาชีพในฝันอย่างไร

2.3 การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการรวบรวมข้อมูลกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุตรหลาน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2563). *Gen Y/Gen Me ประชากรกลุ่มใหญ่ในโลกยุคดิจิตอล*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.

ชณัฎฎา อมรวงศ์ไพบูลย์. (2561). การตัดสินใจเข้ารับราชการของนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 7*(1), 178-187.

ธีรยุทธ แก้วเกร็ด. (2560). *การตัดสินใจเลือกอาชีพของพนักงานองค์กรเอกชน ในจังหวัดนครปฐม*. รายงานการค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ณัฐวุฒิ คูดำรงสวัสดิ์. (2563). *การเลือกอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขต ปีการศึกษา 2563*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2563). *รู้จักกับ Generation ต่าง ๆ*. สืบค้นเมื่อ 29/5/2566 จาก https://www.popticles.com/marketing/know-your-generation/

ผกาวดี ก้อนคำดี. (2565). *ทัศนคติของคนกลุ่มเจเนอเรชั่น Z ต่อการประสบความสำเร็จ*. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พัชสิรี ชมพูคำ และณัฐธิดา จักรภีร์ศิริสุข. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบคนเจเนอเรชั่น Y และเจเนอเรชั่น Z ในเขตกรุงเทพมหานคร. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 42*(3), 1-18.

เพ็ญนภา บุญหล้า. (2563). *การตัดสินใจเลือกรับราชการของกลุ่ม Generation Z ในจังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมจิตร ล้วนจำเริญ. (2554). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อัชรา เอิบสุขสิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิศักดิ์ ดวงภักดี. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในกรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่ 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Bandura, A., & Walters, *R. H.* (*1977*). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Lefrancois, G. (1990). *The Lifespan*. (3rd ed.). United Kingdom: International Thomson Publishing.

Reimer, S. H. (1995). A Look at Cultural Effects on Religiosity: A Comparison Between the United States and Canada. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 445-457.

Thamonton Jang. (2020). *แพทย์ยังครองแชมป์ ส่วนยูทูบเบอร์พุ่งมาอยู่ที่ 3 สำหรับอาชีพในฝันเด็กไทย ปี 63*. สืบค้นเมื่อ 15/7/2023 จาก https://www.bltbangkok.com/news/28636/

Vroom, H. V. (1964). *Work and Motivation*. New York: Wiley and Sons.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.47

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

School Management Strategies to a Professional Learning Community for Students' Quality Development in Schools Under the Education Division 2

ใครทอง สิงห์คำมา[1]*

Kraithong Singkamma[1]*

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*:
1. ใครทอง สิงห์คำมา
หลักสูตรบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Kraithong Singkamma
Program of Education Administration, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Thailand
Email: Kraithong25629@gmail.com

คำสำคัญ:
กลยุทธ์การบริหารโรงเรียน; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; คุณภาพนักเรียน

Keywords:
School administration strategies; Professional learning community; Student quality

Article history:
Received: 11/08/2023
Revised: 10/10/2023
Accepted: 22/10/2023
Available online: 11/11/2023

ABSTRACT

The research objectives are as follows: 1) To investigate the state of school administration in its transition toward becoming a professional learning community, aimed at enhancing the quality of students in schools under the jurisdiction of the Education Department, Region 2. 2) To assess the strengths, weaknesses, opportunities, and threats associated with school administration's progress toward becoming a professional learning community, with the goal of improving student quality in schools under the Education Department, Region 2. 3) To formulate school administration strategies to advance the transformation into a professional learning community, contributing to the enhancement of student quality in schools under the purview of the Education Department, Region 2. 4) To scrutinize and validate the effectiveness of school management strategies in the pursuit of professional learning community status for the purpose of enhancing student quality in schools under the Education Department, Region 2.

Research Results:The research findings are summarized as follows: The conditions of school administration's transition into professional learning communities, designed to improve student quality in schools under the Office of Education Region 2, encompass five key methods: (1) the establishment of continuous professional learning, (2) the distribution of professional leadership, (3) the promotion of collaboration and trust among staff, (4) the pursuit of support for professional learning, and (5) administrative practices that foster professional learning. The existing state of management to bolster the professional learning community of teachers in schools within Educational Service Area 2, on the whole, achieved a high average level. The aspect of distributing professional leadership scored the highest mean, while the aspect of seeking support for professional learning attained the lowest mean. Strategies for school administration to evolve into a professional learning community, aimed at enhancing student quality in schools under the Ministry of Education, Region 2, consist of

How to Cite:
Singkamma, K. (2023). School Management Strategies to a Professional Learning Community for Students' Quality Development in Schools Under the Education Division 2, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 83-99.

five strategic components: (1) the development of a professional learning network, (2) the cultivation of personnel to become part of the professional learning community, (3) the establishment of a culture conducive to professional learning, (4) continuous management of professional knowledge, and (5) the distribution of professional leadership. These strategies have been thoroughly evaluated and certified across four aspects: correctness, suitability, feasibility, and usefulness.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 4) เพื่อตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย 5 วิธีการ ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (2) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ (3) การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน (4) การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (5) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (2) กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (3) กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (4) กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (5) กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ และทั้ง 5 กลยุทธ์ผ่านการประเมินและรับรองทั้ง 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

บทนำ

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะแวดล้อม และบริบทการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกประเทศ อาทิ การเกิดโรคอุบัติใหม่การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด 19 ที่รุนแรงส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และด้านการศึกษาที่สถานศึกษาไม่สามารถที่จะเปิดเรียนได้ตามปกติ จากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ มากมาย หนึ่งในมิติ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ ระบบการศึกษาในโรงเรียน ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีการรวมกลุ่มกันของบุคคลภายใต้บรรทัดฐาน ความเชื่อ และค่านิยมเฉพาะทางวิชาชีพซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) (วิจารณ์ พานิช, 2555) สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ โดยเน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหัวใจสำคัญ พัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กร ที่พัฒนาจากแนวคิดมาจากองค์กรแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาต่อมาเป็นการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Sergiovanni, 2008) โดยรูปแบบการทำงานของครูต้องเปลี่ยนจากทำงานคนเดียวเป็นการทำงานเป็นทีม โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงาน พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ แนวคิดของ Hord (1997) ที่กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ประกอบด้วย 5 มิติ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) 2) การรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ (Collective Creativity) 3) การแบ่งปันคุณค่าและวิสัยทัศน์ (Shared Values and Vision) 4) การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย (Supportive Conditions) 5) การแบ่งปันบทเรียนส่วนบุคคล (Shared Personal Practice)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาโดยทั่วไปทั้งประเทศอย่างมาก ที่หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะต้องร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามกรอบการปฏิรูปการศึกษา ที่น้อมนำพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษาลงสู่การปฏิบัติโรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการภาค 2 สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา จากการวัดผลและทดสอบระดับชาติมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งในหลายโรงเรียน ปัญหาสำคัญคือปัญหาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การสร้างและการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้เกิดการวางแผน การลงมือปฏิบัติการประเมินผลร่วมกันของครู เพื่อมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูและสถานศึกษา และมีเครือข่ายร่วมปฏิบัติภายใน ท้องถิ่น

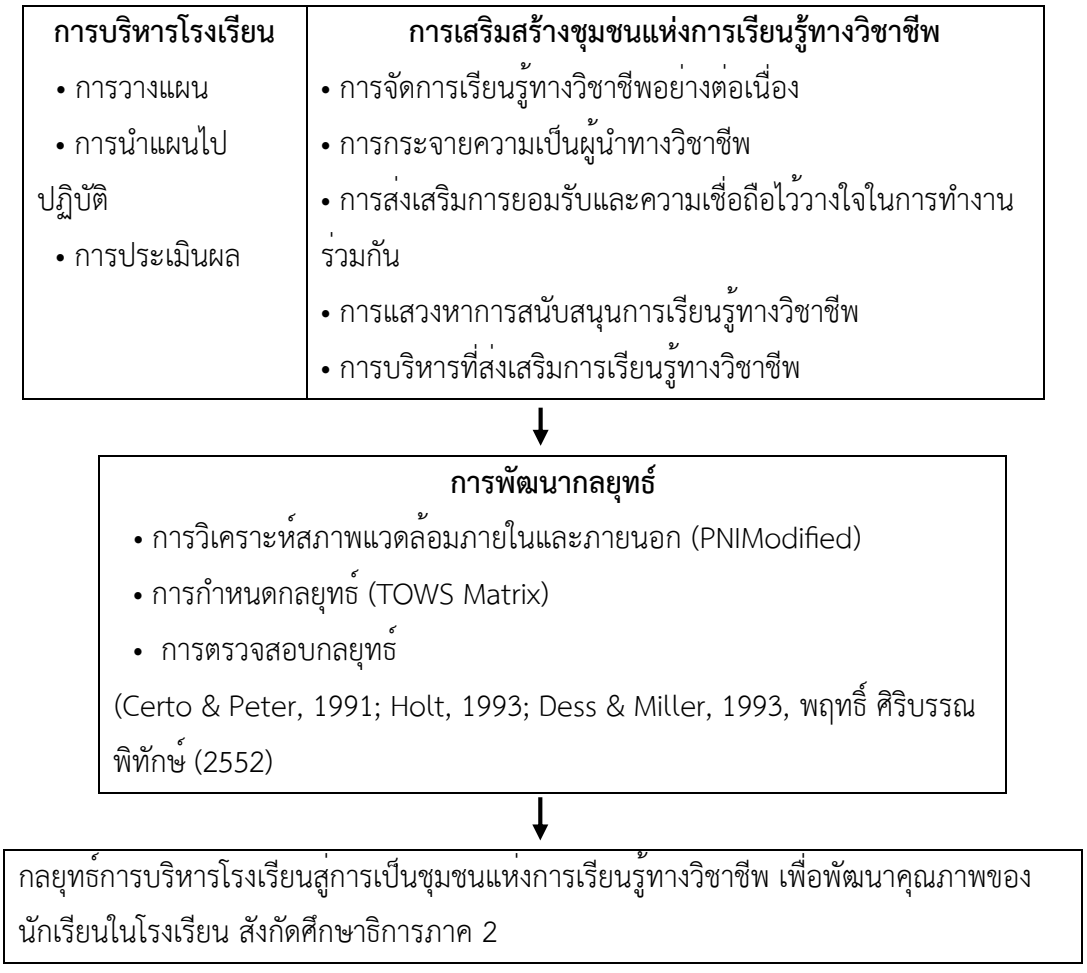
นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดกรอบการปฏิรูปการศึกษา น้อมนำพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษาที่จะต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้เด็ก เยาวชน และผู้เรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องสถาบันหลักของชาติ สร้างพื้นฐานชีวิต (อุปนิสัย) ที่เข้มแข็งสร้างความรู้ทักษะเพื่อให้มีอาชีพมีงานทำ และได้นำเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญได้ยึดวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาภายใต้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในประเด็นสำคัญคือ 1) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ครูและผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) จะพบว่าการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนและต่อสังคม ดังนั้น การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการ โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน โดยใช้กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้ครูเกิดการพัฒนาทางวิชาชีพ มีความตระหนักในการบริหารจัดการด้านพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางที่จะทำให้ครูมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น กำหนดกลยุทธ์และทิศทางที่เหมาะสม โดยการพัฒนาขีดความสามารถของครูผู้มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดทำกลยุทธ์เพื่อการดำเนินงานสู่ความเลิศ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2555)

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการร่วมมือร่วมใจของครูและผู้บริหาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผนและมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูด้วยกันหรือครูกับผู้บริหาร ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีประโยชน์

สำหรับครูทุกคน มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีความชัดเจน ทำให้วิชาชีพครูมีความเข้มแข็งทางวิชาการได้อย่างแท้จริงเป็นการพัฒนาศิษย์ร่วมกันของครู

การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกัน มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพื่อผลลัพธ์แห่งการสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

4. เพื่อตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 812 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973: 398)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างโดยเสนอประเด็นตัวชี้วัดของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ภารกิจงานบริหารโรงเรียน โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นในแต่ละประเด็นตัวชี้วัดของโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ภารกิจการบริหารโรงเรียน

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการบริหารโรงเรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารโรงเรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5 (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้คำถามปลายเปิด

3. การพัฒนากลยุทธ์ประกอบด้วยการวิเคราะห์ SWOT โดยใช้ค่า PNIModified และการกำหนด กลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix และ Focus Group

4. แบบประเมินตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดศึกษาธิการภาค 2 และผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูและกรรมการสถานศึกษา จำนวน 992 ฉบับ

2. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนร้อยละ 81.85 แล้วนำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่อแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละโดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 812 คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ ครู และกรรมการสถานศึกษา จำนวนอย่างละ 203 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย($\dot{\mathbf{x}}$)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)และหาค่า ดัชนี PNImodified

ตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบกับสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย($\dot{\mathbf{x}}$)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)และหาค่า ดัชนี PNImodified

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

จากการศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎีและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 2) การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ 3) การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน 4) การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทาง

1.1 สภาพที่เป็นจริงการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.85, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($\overline{X}$=3.97, S.D.=0.79) รองลงมาคือด้านการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน ($\overline{X}$=3.88, S.D.=0.82) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุดคือ การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\overline{X}$=3.74, S.D.=0.89)

1.2 สภาพที่คาดหวังของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.55, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$=4.59, S.D.=0.61) รองลงมาคือการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($\overline{X}$=4.58, S.D.=0.64) และการบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\overline{X}$=4.58, S.D.=0.63) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ส่วนการจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยที่สุด ($\overline{X}$=4.49, S.D.=0.66)

2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จุดแข็งของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 คือ การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ($PNI_{modified}$=0.15) การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง($PNI_{modified}$=0.16) การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($PNI_{modified}$=0.18) และการส่งเสริม การยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน ($PNI_{modified}$=0.18) จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 คือการแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($PNI_{modified}$=0.21) โอกาสของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 คือ สภาพสังคมและชุมชน ($PNI_{modified}$=0.19) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ($PNI_{modified}$=0.20) ภาวะคุกคามของการบริหาร

โรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 คือ นโยบายของรัฐและสถานการณ์ทางการเมือง ($PNI_{modified}$=0.22) และสภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}$=0.22)

3. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 16 กลยุทธ์รองดังนี้

กลยุทธ์หลักที่ 1 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา 2) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับที่ ปรึกษาโรงเรียน และ 3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลยุทธ์หลักที่ 2 พัฒนาบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการทำงานเป็นทีม และ 2) จัดสรรทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลยุทธ์หลักที่ 3 สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) สร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม 2) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเกื้อหนุน 3) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลยุทธ์หลักที่ 4 จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) จัดระบบครูพี่เลี้ยง 2) จัดระบบชี้แนะทางวิชาชีพ 3) จัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนทางวิชาชีพ และ 4) สนับสนุนการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์หลักที่ 5 กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ 1) เสริมพลังอำนาจครู 2) มอบอิสระแก่ครูในการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) ปรับเปลี่ยนบทบาทครู และ 4) พัฒนาภาวะผู้นำร่วม

4 การตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน สรุปได้ว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนผ่านเกณฑ์ทุกด้านในระดับดีมาก

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

1.1 ผลการวิจัยสภาพที่เป็นจริงการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าในสภาพที่เป็นจริงโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 มีการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับหนึ่งเมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นจริงรายด้าน พบว่าการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญและมีความเชื่อว่าการกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพให้แก่ครูในโรงเรียนจะทำให้ผลการปฏิบัติงานของครูดียิ่งขึ้น ครูสามารถออกแบบการดำเนินงานและกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนได้

สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยของ Harris (2003) ที่ว่า การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและได้รับความร่วมมือจากครูอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรกระจายอำนาจในการปฏิบัติงานให้แก่ครู เช่นเดียวกับ ผลการวิจัยของ Stoll et al. (2006) และ Kenoyer (2012) พบว่า การให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงานจะช่วยสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในด้านการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูสามารถค้นพบและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด อีกทั้งยังช่วยยกระดับการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัยสภาพที่คาดหวังของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูเล็งเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์รายด้าน พบว่าการส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูจะสามารถพัฒาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพได้ดีภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงานที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน เชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นกันเอง สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Verbiest (2005) และ Stoll et al. (2006) พบว่า เงื่อนไขและวิธีการที่สำคัญของการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือ วัฒนธรรมแห่งการเกื้อหนุน (Supportive Culture) ที่จะทำให้ ครูมีความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Ullman (2009) พบว่า การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจนั้นเกิดจากการแลกเปลี่ยนทางความคิด ข้อมูลข่าวสาร และเทคนิคการสอนของครูอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่ความไว้วางใจและมีความรู้สึกเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผลการวิจัยของ Giles and Hargreaves (2006) พบว่าการสร้างความสัมพันธ์ของครูที่มุ่งเน้นความห่วงใยซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์แบบพี่น้องมากกว่าผู้ร่วมงานเป็นการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่มีประสิทธิผลและนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2.วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

2.1 ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็งของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความสำคัญที่สุดคือ การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเสริมพลังอำนาจครูในการพัฒนาและยกระดับการปฏิบัติงานทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอทำให้ครูโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 มีอิสระในการพัฒนาการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ พัฒนาภาวะผู้นำครู และสามารถออกแบบแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mulford and Sallins (2003) Bolam et al. (2005) และ Giles and Hargreaves (2006) ที่พบว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีประสิทธิผลนั้นครูมีบทบาทที่สำคัญที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระจายภาวะผู้นำ

ให้กับครูทุกระดับเพื่อให้ครูมีอิสระในการพัฒนาทางวิชาชีพสามารถพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ผลการวิจัยพบว่า จุดอ่อนของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความสำคัญที่สุดคือ การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 ต้องการการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนหน่วยงานภายนอกที่มีบทบาท สำคัญในการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bolam et al. (2005) Stoll et al. (2006) และ Wood (2007) พบว่า การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและการพัฒนาครู สอดคล้องกับแนวคิดของ Lieberman and Grolnick (1996) ที่ว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตครูที่จะต้องทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนเพื่อให้การผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูเชื่อมโยงกับความต้องการด้านการพัฒนาทางวิชาชีพตามสภาพจริง นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Anderson and Togneri (2003) พบว่าการพัฒนาครูเป็นหัวใจหลักของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาครูจากหน่วยงานต้นสังกัด ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ดังข้อค้นพบจากผลการวิจัยของ Ullman (2009) พบว่าการได้รับความช่วยเหลือ จากหน่วยงานภายนอกที่มีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษาทางการศึกษาจะช่วยลดเหตุการณ์ที่มีความสลับซับซ้อนและยากที่ครูและโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

2.3 ผลการวิจัยพบว่า โอกาสของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความสำคัญที่สุดคือ สภาพสังคมและชุมชน และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าสังคมและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติสู่ความเป็นเลิศและเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติ ดังนั้นความร่วมมือของสังคมและชุมชนจึงเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสังกัดศึกษาธิการภาค 2 และเสริมสร้างความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาจะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม ผนวกกับแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษา ได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับบริบทของสังคมอย่างแท้จริง ส่งเสริมการใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ ตลอดจนการเปิดรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียเพื่อการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยผลการวิจัยของ อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ (2551) พบว่า วัฒนธรรมไทยค่อนข้างเปิดกว้างทำให้คนไทยรับเอาแนวคิดในการจัดการศึกษาของต่างชาติได้โดยง่ายก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนลักษณะที่ตั้งของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคจึงมีแนวโน้มที่จะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในอนาคตซึ่งจะมีการไหลเวียนขององค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัย ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 เนื่องจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญ ในการจัดการศึกษาสมัยใหม่ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ได้โดยสะดวก และสามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเท่าเทียม

2.4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 โดยภาพรวมมีค่าดัชนีความสำคัญที่สุดคือ สภาพเศรษฐกิจ และ นโยบายของรัฐและสถานการณ์ทางการเมือง แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาอย่างเป็นเหตุและผล การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนทุกแห่งสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ โดยการสนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาครูและทรัพยากรทางการศึกษาแก่โรงเรียนสังกัดต่างๆ

3. พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ผลการวิจัย การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) กลยุทธ์พัฒนาบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่าง ต่อเนื่อง และ 5) กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

3.1 กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้การสร้างความร่วมมือกับชุมชนมีสองมิติ คือ มิติความสามารถในการ

นำชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และ มิติความสามารถในการเข้าร่วมกิจกร รมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560-2564)

3.2 กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) พบว่า ปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ โครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน และการทำงานเป็นทีม เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายบริหาร โดยการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สำคัญ ได้แก่ เวลา สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และบริบทของแต่ละชุมชน ทั้งนี้ ผลงานวิจัยของ Cannata and Cravens (2009) กล่าวถึงโครงสร้างองค์การในมิติของครูที่เป็นเงื่อนไขต่อการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงโครงสร้างการบริหารของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สอดคล้องกับแนวคิดของ ตะวัน สื่อกระแสร์ (2556) พบว่าการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคเชิงบริหาร เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีเป้าหมาย การบริหารเวลา การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การรื้อปรับระบบ เป็นต้น เพื่อให้ครูพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะต้องคำนึงถึงระบบการประเมินผลที่มีคุณภาพเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาทางวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์พานิช (2555) ที่กล่าวไว้ว่าโรงเรียนจะต้องมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ แม่นยำและเชื่อถือได้เพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันความก้าวหน้าของผู้เรียนตามเป้าหมายทางการเรียนรู้ที่กำาหนดขึ้น

3.3 กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Bryk Camburn and Louise (1999) พบว่า ความไว้วางใจของครูเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลให้เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติงานและการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ullman (2009) พบว่าการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจเพื่อให้ครูสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเทคนิคการสอนอย่างสร้างสรรค์ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นกันเองให้แก่ครู เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Giles andHargreaves (2006) ที่พบว่าการสร้างความสัมพันธ์แบบพี่น้องมากกว่าความสัมพันธ์แบบผู้ร่วมงานของครูช่วยขับเคลื่อนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผนวกกับข้อเสนอแนะจากการวิจัยของKenoyer (2012) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขสนับสนุนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มุ่งเน้นวัฒนธรรมการเกื้อหนุนและการห่วงใยซึ่งกันและกัน

3.4 กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเกณฑ์สมรรถนะครู ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 กำหนดให้การพัฒนาตนเองเป็น สมรรถนะหลัก โดยมุ่งเน้นให้ครูศึกษาค้นคว้า หาความรู้ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ullman (2009) กล่าวว่าครูจะต้องพัฒนาการปฏิบัติงาน ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอด้วยการเรียนรู้ในรูปแบบ

ต่างๆ เช่น การพัฒนาตนเอง การเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stoll et al. (2006) พบว่าการเปิดโอกาสให้ครูสังเกตการสอน และเปิดรับผลสะท้อนการปฏิบัติงานจากเพื่อนครูจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางวิชาชีพอย่าง ต่อเนื่องของครู ผนวกกับผลการวิจัยของ Bolam et al. (2005) ที่กล่าวไว้ว่าครูจะต้องได้รับการ สนับสนุนด้านเวลาในการสังเกตและการสำรวจชั้นเรียนเพื่อการวางแผนและการพัฒนาการปฏิบัติงาน ทางวิชาชีพร่วมกับเพื่อนครู เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน (Work Based Learning) ทั้งนี้ การสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง

3.5 กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ สอดคล้องกับเกณฑ์สมรรถนะครูของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553 กำหนดให้ภาวะผู้นำครูเป็นสมรรถนะ ประจำสายงาน โดยให้ความสำคัญพลังแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนา ภาวะผู้นำครู สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการวิจัยของ Harris (2003) ที่ว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากครูอย่างแท้จริงจึงจำเป็นต้องกระจายความเป็นผู้นำให้กับครูทุกระดับ เช่นเดียวกับผลการิจัยของ Giles and Hargreaves (2006) พบว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะต้องสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับสามารถพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองได้ภายใต้การทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kenoyer (2012) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกระจายอำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครูเพื่อให้ครูสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ตรงตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้งและนำไปสู่การยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู

4. ตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2

ผลการวิจัย การตรวจสอบและยืนยันกลยุทธ์การบริหารเพื่อโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ทั้ง 5 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) กลยุทธ์พัฒนาบุคลากรสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) กลยุทธ์สร้างวัฒนธรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) กลยุทธ์จัดการความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และ 5) กลยุทธ์กระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ อภิปรายผลการวิจัยได้ว่า : กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดศึกษาธิการภาค 2 ทั้ง 5 กลยุทธ์หลัก และ 16 กลยุทธ์รอง ผ่านการประเมินรับรองทั้ง 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ระดับมากที่สุด ถือได้ว่าได้มาซึ่งกลยุทธ์ที่สมบรูณ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูตามแนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2) ควรมีการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) ควรศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ สังกัดศึกษาธิการภาค 2

4) ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาตอบสนองพลวัตการพัฒนาของโรงเรียนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

ตะวัน สื่อกระแสร์. (2557). *ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). *การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อโลกใบเล็ก*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

รางวัลคุณภาพแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2555-2556*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พงษ์วรินการพิมพ์ จำกัด.

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และ เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. ปี ที่ 25 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2557): 1-10.

วิจารณ์ พานิช.(2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ. (2551*). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Anderson, S.E. and Togneri, W. (2003). *School District Approached to Professional Community Building: Intentions, Inventions, and Tensions*. Sydney, Australia: Annual Conference of the Internation Congress for School Effectiveness.

Bryk, A., Camburn, E., and Louise, K.S. (1999).Professional learning in Chicago Elementary School: Facilitating Factors and Organizational Consequences. *Educational Administration Quarterly*. 35 supplement (1999): 751-781.

Cannata, M. and Cravens, X. National Center on School Choice. (2009). *Teacher Professional Community: Understanding Its Relationship to School Choice and School Conditions*. Tennessee: Vanderbilt University.

Bolam, R., McMahon, A., Stoll, L., Thomas, S., Wallace, M., Greenwood, A., Hawkey, K., Ingram, M., Atkinson, A. and Smoth, M. (2005). *Creating and Sustaining Effective Professional Learning Communities*. London: University of Bristol.

Certo, S. C., Peter, J. P. (1991). *Strategic Management: Concepts and Applications*. New York: Mcgraw-Hill.

Dess, G.G. and Miller, A. (1993). *Strategic Management*. New York: McGraw-Hill.

Giles, C. and Hargreaves, A. (2006). The Sustainability of Innovative Schools as Learning Organizations and Professional Learning Communities During Standardized Reform. *Educational Administration Quarterly*. Vol. 42, No.1 (February 2006): 124-156.

Harris, A. (2003). Teacher Leadership as Distributed Leadership. *School Leadership and Management*. Vol.23 No.3 (2003): 313-324.

Holt, D. H. (1993). *Management: Principles and Practices*. 3rd Edition. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall.

Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Texas: Southwest Educational Development Laboratory.

Kenoyer, F.E. (2012). *Case Study of Professional Learning Community Characteristics in an Egyptian Private School*. Doctor's Dissertation. College of Education, Columbia International University.

Lieberman, A. and Grolnick, M. (1996). Networks and Reform in American Education. *Teachers College Record*. No. 1 (1996): 7-45.

Mulford, B. and Sallins, H. (2003). Leadership for Organizational Learning and Improved Student Outcomes: What do we know?. *Cambridge Journal of Education*, Vol.33 No.2 (2003): 175-195.

Sergiovanni, T. J., Kelleher, P., McCarthy, M.M. and Fowler, F.C. (2008). *Education Governance and Administration*. 6rd ed. Boston: Allyn and Bacon.

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallance, M. and Thomas, S. (2006). Professional Learning Communities: A review of the literature. *Journal of Education Change*. 7: 221-258.

Ullman, E. (2009). *How to Create a Professional Learning Community* [Online]. Resource: http://www.edutopia.org/professional-learning-communities-

collaboration-how-to (2009, December, 23).

Verbiest, E., Ansems, E., Bakx, A., Grootwagers, A., Heijmen-Versteegen, I., Jongen, T., Uphoff, W. and Teurlings, C. (2005). Collective Learning in Schools: Building Collective Learning Capacity. *REICE*. Vol. 3 No. 1 (2005): 17-38.

Wood, D. (2007). Professional Learning Communities: Teachers, Knowledge, and Knowing. *Theory Into Practice*. 46(4) 2007: 281-200.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. Newyork: Harper and Row Publication.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI:10.14456/jdl.2023.48

วิเคราะห์ปาราชิก 4 ในสมันตปาสาทิกาตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน

An Analysis of the Four Pārājikasikkhā in Samantapāsadikā According to the Current Thai Sangha Law

พระมหาขนบ สหายปญฺโญ[1], พระมหาสราวุธ ญาณโสภโณ[2]*, พระจาตุรงค์ อาจารสุโภ[3]

Phramaha Khanob Sahayapunyo [1], Phramaha Sarawut Yanasophano[2]*, Phra Jaturong Ajarasupho[3]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. พระมหาขนบ สหายปญฺโญ, ดร.
คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราช วิทยาลัย

1. Phramaha Khanob Sahayapunyo
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakutbuddist University, Thailand
Email: Khanob.khe@mbu.ac.th

3. พระจาตุรงค์ อาจารสุโภ, ดร.
คณะพุทธศาสตรศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

3. Phra Jaturong Ajarasupho
Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Email: rong2553@yahoo.com

Corresponding Author*:
2. พระมหาสราวุธ ญาณโสภโณ
คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราช วิทยาลัย

2. Phramaha Sarawut Yanasophano
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakutbuddist University, Thailand
Email: sarawut.yan@mbu.ac.th

คำสำคัญ:
ปาราชิก 4; สมันตปาสาทิกา; กฎหมายคณะสงฆ์ไทย; นิคหกรรม

Keywords:
The four Pārājikasikkhā; Samantapāsadikā Scripture; Thai Sangha Law; The Justice Process

Article history:
Received: 06/09/2023
Revised: 16/11/2023
Accepted: 01/12/2023
Available online: 05/12/2023

How to Cite:
Sahayapunyo, P. K., Yanasophano, P. S., & Ajarasupho, P. J. (2023). An Analysis of the Four Pārājikasikkhā in Samantapāsadikā According to the Current Thai Sangha Law, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 100-111.

ABSTRACT

This research article has the primary objectives are to delineate the evolutionary trajectory and historical development of the Samantapasādika, assess the four Pārājikā rulings articulated within the Samantapasādika, and evaluate these rulings in light of contemporary Thai Sangha law. The research methodology employed for this study is predominantly documentary.

According to the research findings, the Samantapasādika serves as a commentary on various canonical texts, including the Vinaya Pitaka, the Mahavibhaṅga, the Bhikkhunī Vibhaṅga, the Mahavagga, the Chulavagga, and the Parivāra. The author, Phra Buddhakosajarn, adhered closely to the format of the original commentary penned by Kurundi and Maha-Atthakahamahapaccari. Upon analyzing Parajika 4, it was discerned that the Parajika Judgment follows a specific format for each point, comprising the reliance on multiple individuals for decision-making in the First Parajika. The Second Parajika mandates an in-depth investigation into the details of evidence across five dimensions: object, time, occasion, price, and use. The Third Parajika necessitates the examination of six aspects of legal evidence: objects, time, place, weapons, postures, and special gestures. Meanwhile, the Fourth Parajika entails an inquiry into six facets of credibility, encompassing the accomplishments of the individual, the method employed, time, place, defilements that can be eliminated, and Dhamma that has been accomplished. In contrast to the stipulations of the current Thai Sangha law, where the criteria for adjudicating the four Parajikā are not treated as discrete components, but rather decisions are rendered by applying overarching settlement rules. This departure signifies a shift from the originally prescribed Vinaya standards to a legalistic framework. Consequently, the Vinaya's significance is perceived as diminished. Moreover, the protracted settlement procedure engenders misconceptions about the practice and results in delays in issue resolution, thereby adversely impacting the Sangha as a cohesive entity.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อนำเสนอประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา 2) เพื่อวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา 3) เพื่อวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า สมันตปาสาทิกาเป็นคัมภีร์ชั้นอรรถกถาอธิบายพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ ภิกขุนีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร ผู้แต่งคือพระพุทธโฆษาจารย์ โดยอาศัยเค้าโครงอรรถกถาเดิม คือมหาอรรถกถา มหาปัจจรี และกุรุนทีเป็นหลัก ด้านวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 พบว่า การตัดสินปาราชิกมีรูปแบบเฉพาะแต่ละข้อ ดังนี้ ปฐมปาราชิกต้องอาศัยบุคคลหลายฝ่ายตัดสิน, ทุติยปาราชิกต้องสอบสวนรายละเอียดหลักฐาน 5 ประการ คือ วัตถุ กาล โอกาส ราคา และการใช้สอย, ตติยปาราชิกต้องสอบสวนหลักฐานทางคดี 6 ประการ คือ วัตถุ เวลา สถานที่ อาวุธ อิริยาบถ และกิริยาพิเศษ, และจตุตถปาราชิก ต้องสอบสวนความน่าเชื่อถือ 6 ประการ คือ สิ่งที่ผู้อวดได้บรรลุ วิธีการ เวลา สถานที่ กิเลสที่กำจัดได้ ธรรมะที่ได้บรรลุ การวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน พบว่า ไม่ได้แยกเกณฑ์การตัดสินปาราชิกทั้ง 4 ออกเป็นข้อ ๆ แต่เป็นการตัดสินโดยภาพรวม โดยการนำกฎนิคหกรรมมาใช้ ทั้งนี้ การลงนิคหกรรม ได้เปลี่ยนแปลงจากที่พระวินัยกำหนดมาเป็นกฎหมายกำหนด ส่งผลให้พระวินัยถูกมองว่ามีความสำคัญลดลง อีกทั้งการลงนิคหกรรมที่มีความซับซ้อน ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ และปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการตัดสินที่รวดเร็ว ก่อความมัวหมองแก่คณะสงฆ์โดยรวม

บทนำ

พระวินัยปิฎกแบ่งออกเป็น 5 คัมภีร์ คือ มหาวิภังค์ ภิกขุนีวิภังค์ มหาวรรค์ จุลวรรค และปริวาร มีอรรถกถาชื่อสมันตปาสาทิกา อันเป็นผลงานของพระเถระชาวชมพูทวีป ชื่อพุทธโฆษาจารย์รจนาขึ้น เมื่อพระพุทธศาสนาล่วงไปแล้วประมาณพันปี พระเถระรูปนี้เป็นมหาปราชญ์ ที่พุทธศาสนานิกชนรู้จักกันมากในประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท เพราะท่านได้แปลคัมภีร์อรรถกถาพระไตรปิฎกจากภาษาสิงหลมาเป็นภาษาบาลี จัดว่าเป็นงานใหญ่ชิ้นสำคัญ เป็นมรดกตกทอดมาถึงเราทั้งหลายจนถึงปัจจุบันนี้ เมืองไทยได้ใช้คัมภีร์ที่ท่านรจนาไว้เป็นหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมตั้งประโยค ป.ธ.1-2 ถึงประโยคป.ธ.9 โดยเฉพาะสมันตปาสาทิกาอรรถกถาพระวินัยปิฎกที่ท่านรจนาขึ้น โดยยึดเค้าโครงอรรถกถากาเดิมคือ มหาอรรถกถา มหาปัจจรี และกุรุนทีเป็นหลักเค้าโครงอรรถกถาเดิม (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2557: คำนำ ก.)

อรรถกถาทั้งหลาย ซึ่งแก้ความพระบาลีนั้น พระอรรถกาจารย์ผู้รจนามีความมุ่งหมายเพียงเพื่อจะเปิดเผยเนื้อความที่ยังลี้ลับ โดยอรรถหรือโดยพยัญชนะให้ปรากฏชัดเท่านั้น หาได้มุ่งหมายจะอธิบายบทพระบาลีทุกข้อไม่ เพราะฉะนั้น ลักษณะของอรรถกถาจึงมีวิธีการเป็น 2 ประการ คือ อธิบายบทพยัญชนะอย่างหนึ่ง อธิบายความหมายอย่างหนึ่ง และทั้ง 2 วิธีนี้ ก็หาได้จัดสรรให้เป็นหมวดเป็นหมู่ไม่ ท่านทำคละกันไปตามลำดับ

บทแห่งพระบาลีที่มาถึงเข้า ที่อธิบายไว้เป็นเรื่องสั้น ๆ ก็มี เป็นเรื่องยาว ๆ ก็มี ล้วนเป็นเรื่องที่เกื้อกูลแก่ความรู้ความเข้าใจของผู้ใคร่ศึกษาทุกอย่าง ไม่เฉพาะแต่ในเรื่องพระศาสนาเท่านั้น ยังเป็นเครื่องส่องให้มองเห็นความเป็นไปของคนในสมัยสองพันกว่าปีล่วงมาแล้วอีกด้วยว่า มีความประพฤติอย่างไร มีจารีตประเพณีอย่างไร เรื่องเหล่านี้ เป็นเครื่องเทียบความเจริญความเสื่อมของหมู่ชน ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพระศาสนา เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันให้ต่อกัน เพราะฉะนั้น ปกรณ์อรรถกถา จึงจัดว่าเป็นเรื่องที่น่าอ่าน น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2557: คำนำ ก.)

พระพุทธศาสนามีพระธรรมวินัยเป็นหลัก แห่งความประพฤติของผู้อยู่ในสังคมบรรพชิต แต่ก็เป็นธรรมดาของสังคมใหญ่ที่มีบุคคลอยู่ รวมกันเป็นจำนวนมาก ย่อมมีทั้งคนดีและคน ไม่ดีเมื่อมีกฎหรือระเบียบของสังคมก็ย่อมมี บุคคลไม่ดีฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎของสังคม ฝ่ายพระพุทธจักรก็เกิดมีอธิกรณ์ขึ้น เมื่อเกิดมีอธิกรณ์ขึ้นก็มีกระบวนการในการระงับ อธิกรณ์และมีวิธีการลงโทษตามควรแก่ โทษานุโทษ บรรพชิตหรือนักบวชเป็นสังคมที่มีรูปร่างแตกต่างไปจากสังคมของฆราวาส บรรพชิตยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองด้วย การกระทำบางอย่างของภิกษุ นอกจากจะผิดพระวินัยพุทธบัญญัติแล้ว ยังผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายของบ้านเมืองด้วย เช่น การฆ่าคน และการลักขโมย ฯลฯ (พระครูธรรมธร เจติยาภิบาล, 2559: 339-345)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาของไทยได้ให้อำนาจศาลเกี่ยวกับการสืบพยานไว้มากมาย เพราะในคดีอาญาการพิจารณา คดีจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินคดี คือ คู่ความศาล เป็นเพียงผู้คอยควบคุมกติกา ให้เป็นไปตามกฎกติกาและให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเท่านั้น ด้านมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการสละสมณเพศเนื่องจากการกระทำความผิด อาญาและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ของต่างประเทศและประเทศไทย พบว่า ปัญหาของ พระสงฆ์ไทยที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย มีสาเหตุสำคัญจาก 2 ประการ คือ ปัญหาเกิดจากการปกครองคณะสงฆ์ และปัญหาเกิดจากการศึกษาของคณะสงฆ์ มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสละสมณเพศ คือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายอาญา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้านแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมกับประเทศไทย การบัญญัติกฎหมาย เพื่อคุ้มครองพระพุทธศาสนา เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ อย่างยั่งยืนคือ มาตรา 29 เพื่อมิให้พนักงานสอบสวนใช้อำนาจดุลยพินิจเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรกำหนดให้ฝ่ายพุทธจักรต้องเข้าไปรับตัวไว้ควบคุมเพื่อไต่สวนให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อตัดสินลงโทษ ตามพระธรรมวินัยเสียก่อน และมาตรา 30 ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งขัง จะทำได้เฉพาะพระภิกษุที่กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือต้องโทษอาญามาก่อน และตั้งศาลวินัยสงฆ์โดยเฉพาะ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติพระสงฆ์ พุทธศักราช 2535 และกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 11 ว่าด้วยการลงนิคหกรรม ซึ่งควรกำหนดวิธีการดำเนินการด้านพระธรรมวินัย ในรูปของการสอบสวน มีคณะกรรมการสอบสวนคล้ายกับรูปแบบของการลงโทษทางด้านวินัย ของข้าราชการพลเรือน และควรมีคณะกรรมการที่มีความรู้ทางด้านกฎหมายเพิ่ม เพื่อช่วยเหลือในคำแนะนำ (พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย และคณะ, 2564: 143-159)

กระบวนการยุติธรรมในพระธรรมวินัยคือ การลงโทษภิกษุบรรพชิตผู้ระทำละเมิดพระวินัย กับกระบวนการยุติธรรมในกฎหมายของไทย คือการลงโทษชาวบ้านคฤหัสถ์ผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายบ้านเมือง นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือการลงโทษภิกษุบรรพชิตนั้นไม่มีแต่เฉพาะที่เป็นปัณณัตติกวัชชะ คือกระทำโดยไม่มีเจตนาก็เป็นการล่วงละเมิดพระวินัย เพิ่มเติมเข้าไปด้วยแล้วก็ต้องรับโทษทางโลกวัชชะ เพิ่มเติมเข้าไปอีกด้วย ซึ่งทางชาวบ้านนั้น โดยหลักฐานแล้วการกระทำที่จะเป็นความผิด ต้องกระทำไปโดยมีเจตนา เช่น เจตนาฆ่าคน ลักทรัพย์ ฯลฯ แต่การกระทำบางครั้งแม้ไม่มีเจตนาก็เป็นความผิดด้วย เช่น จอดรถยนต์ในที่ห้ามจอด แม้ผู้กระทำไม่ได้ดูว่ามีเครื่องหมายห้ามจอดหรือไม่ก็มีความผิดแล้ว หรือความผิดลหุโทษต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำไปโดยไม่มีเจตนากระทำผิด ก็ต้องได้รับโทษด้วย เป็นต้น (อธิราช มณีนาค, 2546: 137)

ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้กำหนดการลงโทษ ซึ่งเรียกว่า กฎนิคหกรรม แก่พระสงฆ์ผู้ละเมิดพระธรรมวินัย ไว้ในกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม นิคหกรรมจึงเป็นวิธีการลงโทษภิกษุตามพระธรรมวินัยเพื่อให้เข็ดหลาบใช้เพื่อลงโทษภิกษุผู้ก่อความเสียหาย ดังนั้นเมื่อเกิดกรณีพระภิกษุกระทำผิด หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดพระวินัยร้ายแรงโดยเพาะการละเมิดปาราชิกทั้ง 4 ข้อ ข้อใดข้อหนึ่ง จึงทำให้เกิดการลักลั่นว่าจะยึดแบบการลงโทษตามพระวินัย หรือจะยึดแบบการลงโทษ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม ประเด็นนี้ นาวาอากาศเอกทองย้อย แสงสินชัยได้กล่าวไว้ว่า เรื่องเกี่ยวกับพระ ถ้าจับหลักพระวินัยให้ถูกต้องได้ก็ไม่ยาก พระวินัยมีหลักการทำนองเดียวกับกฎหมาย คือมีองค์ประกอบหรือ "เกณฑ์" ที่ท่านกำหนดไว้ชัดเจนว่า การกระทำเช่นไรผิด เช่นไรไม่ผิด เพราะฉะนั้นจึงไม่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจหรือความเชื่อความเห็นของใคร แต่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ หรือหลักการ หรือองค์ประกอบที่ท่านกำหนดไว้ (ทองย้อย แสงสินชัย, 2564) ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปาราชิก 4: เปรียบเทียบสมันตปาสาทิกากับกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา
2. เพื่อวิเคราะห์ปาราชิก 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา
3. เพื่อวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปาราชิก 4 : เปรียบเทียบสมันตปาสาทิกากับกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1) คัมภีร์สมันตปาสาทิกา อรรถกถาพระวินัยปิฎก ปฐมภาค บาลี/ไทย ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย

2) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับ พ.ศ. 2505 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พ.ศ. 2535, และฉบับแก้ไขเพิ่มครั้งที่ 3 ฉบับ 2560

3) กฎมหาเถรสมาคมว่าด้วยกฎนิคหกรรม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม

2. ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์สมันตปาสาทิกา : มิติกฎหมายในปัจจุบัน เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร ในการวิเคราะห์เอกสารผู้วิจัยให้ความสำคัญบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ประกอบด้วยว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองวิธีนี้จะเป็นข้อความแบบบรรยาย (Descriptive) โดยจะวิเคราะห์ไปตามเนื้อหาไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว ขึ้นอยู่กับประเด็นหรือปัญหาที่จะวิเคราะห์และการเลือกของผู้วิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

2) ศึกษาการอธิบายพระวินัยเฉพาะปาราชิก 4 สิกขาบท ในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

3) เปรียบเทียบการอธิบายพระวินัยในมิติพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ปัจจุบัน

4) วิเคราะห์การอธิบายพระวินัยที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

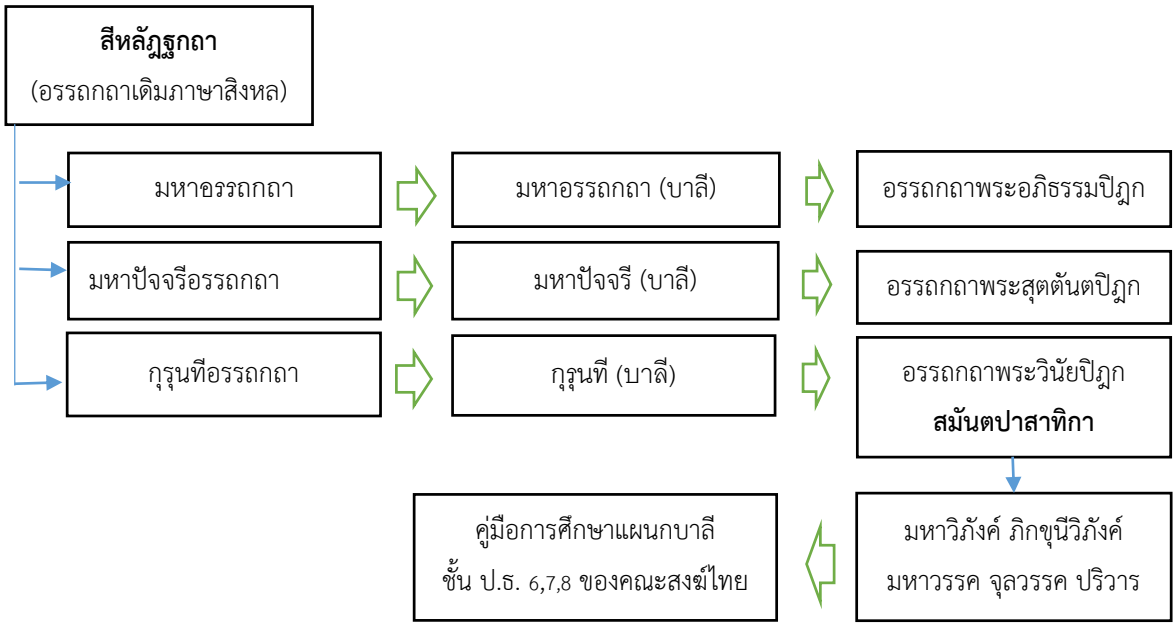
5) เสนอผลงานการวิจัย นำข้อมูลที่วิเคราะห์เสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. ด้านประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

จากการศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา พบว่า คัมภีร์สมันตปาสาทิกาเป็นคัมภีร์ชั้นอรรถกถา ทำหน้าที่อธิบายพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ ภิกขุนีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร ผลงานของพระเถระชาวชมพูทวีป ชื่อพุทธโฆษาจารย์ รจนาขึ้นโดยอาศัยเค้าโครงอรรถกถาเดิม คือมหาอรรถกถา มหาปัจจรี และกุรุนทีเป็นหลัก แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมิได้แต่งโดยใช้ความรู้ของตนเท่านั้น แต่ก็อาศัยการค้นคว้าข้อมูลจากคัมภีร์ที่มีอยู่ก่อนแล้วมาประกอบในการเขียนงานของตน การเขียนในลักษณะเช่นนี้จึงมีลักษณะเป็นงานวิจัย เมื่อมีลักษณะเป็นงานวิจัย จึงเป็นสิทธิของผู้เขียนที่จะเห็นด้วย หรือคัดค้านแนวคิดที่มีอยู่ในคัมภีร์เดิมก็

ได้ จะเห็นได้ว่า พระพุทธโฆษาจารย์มีทั้งเห็นด้วย และคัดค้านแนวคิดในคัมภีร์เดิม สิ่งใดที่ท่านเห็นด้วย ก็นำมาสนับสนุนในงานเขียนของท่าน ที่ไม่เห็นด้วย ท่านก็นำมาแสดงในงานของท่าน และท่านก็ชี้ให้เห็นว่า ไม่เห็นด้วยอย่างไร หรือไม่ก็แสดงให้เห็นว่าความเห็นเหล่านั้นไม่ถูกต้องอย่างไร ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้สมันตปาสาทิกาจึงมีลักษณะเป็นงานวิจัย สมันตปาสาทิกานั้นแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ ภาคที่ 1 อธิบายเนื้อหาในคัมภีร์วิภังค์ โดยเริ่มตั้งแต่พาหิรนิทาน เวรัญชกัณฑ์ และปาราชิกตามลำดับ ส่วนภาคที่ 2 อธิบายเนื้อหาในส่วนของมหาวิภังค์ เริ่มแต่สังฆาทิเสส ถึงเสขิยวัตร และในภิกขุนีวิภังค์ ภาคที่ 3 อธิบายเนื้อหาในส่วนของ มหาวรรค จุลวรรค และสุดท้ายคือปริวาร จากความสำคัญดังกล่าวนี้ คณะสงฆ์ไทยได้กำหนดใช้สมันตปาสาทิกาทั้ง 3 ภาคนี้เป็นคู่มือในการศึกษาบาลีในระดับเปรียญโทและเปรียญเอก กล่าวคือ กำหนดให้ ภาค 1-2 เป็นหลักสูตรการศึกษาประโยค ป.ธ.7 วิชาแปลมคธเป็นไทย และใช้เป็นหลักสูตรศึกษาประโยค ป.ธ.8 วิชาแปลไทยเป็นมคธ ส่วนภาคที่ 3 นั้นกำหนดเป็นหลักสูตรประโยค ป.ธ. 6 วิชาแปลมคธเป็นไทย สาเหตุที่ได้ชื่อว่าสมันตปาสาทิกานั้นเพราะเป็นคัมภีร์ที่ก่อให้เกิดความน่าเลื่อมใสโดยรอบ

ภาพที่ 1: แสดงพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

2. ด้านวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา

ด้านปฐมปาราชิกพบว่า หากมีภิกษุล่วงละเมิดสิกขาบทเข้าไปหาพระวินัยธรและสอบถามถึงความรังเกียจสงสัยของตน พระวินัยธรนั้นควรกำหนดให้ละเอียดว่า เป็นอาบัติอย่างไร ก็บอกไปตามนั้น หรือไม่เป็นอาบัติก็บอกว่าไม่เป็นอาบัติ แต่หากสอบสวนแล้ว ความผิดนั้นเข้าข่ายปาราชิก (อรรถกถาใช้คำว่าฉายาแห่งปาราชิกปรากฏ) ก็อย่าเพิ่งบอกว่าเป็นอาบัติปาราชิก แต่ท่านมีวิธีปฏิบัติ คือให้ส่งภิกษุนั้นไปสอบถามจากภิกษุผู้ทรงวินัยหลาย ๆ รูปช่วยกันวินิจฉัย การที่พระวินัยธรส่งไปภิกษุผู้ต้องอาบัตินั้นไปหาบุคคลหลาย ๆ คน ก็เพื่อให้

ท่านเหล่านั้นได้ช่วยกันวินิจฉัย เป็นการกลั่นกรองโดยบุคคลหลาย ๆ คน ก็จะทำให้การวินิจฉัยไม่ผิดพลาด ในกรณีเช่นนี้ พระวินัยธรท่านก็คงทราบโดยแน่ชัดแล้วว่าภิกษุนั้นต้องปาราชิกหรือไม่ ดังนั้น หากท่านทราบโดยแน่ชัดแล้วว่าภิกษุนั้นต้องปาราชิกอย่างแน่นอน ท่านก็มีวิธีปฏิบัติเพื่อให้ภิกษุผู้ต้องอาบัตินั้นสำนึกได้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้วินิจฉัยไม่จำเป็นต้องบอก อีกวิธีการหนึ่งที่นำมาใช้ คือ แนะนำให้ภิกษุนั้นไปนั่งกำหนดกัมมัฏฐาน แล้วสอบอารมณ์ ผู้ที่ยังมีศีลบริสุทธิ์กัมมัฏฐานย่อมปรากฏชัด และหากภิกษุนั้นสามารถกำหนดกัมมัฏฐานได้อย่างแน่วแน่จิตเป็นสมาธิ แสดงว่าศีลของเธอยังหมดจด แต่หากนั่งกำหนดกัมมัฏฐานแล้ว จิตไม่สงบ มีแต่ความฟุ้งซ่านกระวนกระวาย แสดงว่าศีลของเธอไม่บริสุทธิ์แล้ว (ต้องปาราชิก) ก็ควรบอกภิกษุนั้นให้จัดการตนเองตามที่ควรจะเป็น

ด้านทุติยปาราชิกพบว่า หากมีภิกษุละเมิดสิกขาบทนี้ พระวินัยธรไม่ควรตัดสินในทันที แต่ควรสอบสวนรายละเอียดหลักฐาน 5 ประการ คือ วัตถุ กาล สถานที่ ราคา และการใช้สอย

1. ตรวจสอบวัตถุ หรือสิ่งของที่ถูกขโมย พระวินัยธรควรสอบสวนให้ละเอียด เมื่อผู้ขโมยรับเป็นสัตย์ว่าได้ขโมยมาจริง ก็อย่าเพิ่งยกอาบัติขึ้นปรับ ควรสอบสวนขึ้นไปอีกว่า สิ่งของนั้นมีเจ้าของหรือไม่ และหากว่าสิ่งของนั้นมีเจ้าของ ก็ควรสอบสวนว่าเจ้าของยังหวงแหนหรือไม่ หากว่าภิกษุขโมยมาในเวลาที่เจ้าของยังหวงแหน ก็ควรตีราคาแล้วปรับอาบัติ แต่หากเจ้าของหมดความหวงแหนแล้วก็ไม่ควรปรับอาบัติ (ปาราชิก) แต่กระนั้น หากเจ้าของให้นำมาคืนก็พึงคืนให้ไป เป็นการแสดงความรอบคอบในการวินิจฉัยอธิกรณ์ของพระวินัยธร และเป็นการเป็นการเปิดโอกาสให้ภิกษุนั้นยังมีพื้นที่ในพระธรรมวินัย

2. ตรวจสอบเวลา คือระยะเวลาที่ขโมย ที่ต้องพิจารณาถึงเรื่องเวลา ก็เพราะว่าสิ่งของบางอย่าง บางเวลาก็มีราคาแพง บางเวลาก็มีราคาลดลง พระวินัยธรพึงปรับอาบัติตามราคาของ ณ ขณะเวลาที่ภิกษุขโมยมา เช่น ภิกษุ ก.ขโมยทองคำหนักหนึ่งสลึง ราคา 5 มาสก (หนึ่งบาท) ในปี พ.ศ. 2555 ต่อมาในปี 2556 ทองคำนั้นมีราคาลดลงเหลือแค่สลึงละ 4 มาสก กรณีนี้จะต้องปรับอาบัติปาราชิก แก่ภิกษุ ก. ตามช่วงเวลาที่ทองคำมีราคา 5 มาสก เพราะเป็นช่วงเวลาขโมย จะตัดสินว่าไม่ต้องปาราชิก เพราะทองคำมีราคาลดลงเหลือแค่ 4 มาสก ซึ่งราคาไม่ครบบาทไม่ได้

3. ตรวจสอบสถานที่ หมายถึงสถานที่ ๆ ขโมย ภิกษุขโมยสิ่งของนั้นมาจากสถานที่ใด พระวินัยธรก็พึงปรับอาบัติตามราคาของในสถานที่นั้น ด้วยเหตุผลว่า ของอย่างเดียวกันในสถานที่หนึ่งอาจมีราคาพอสมควร แต่ในอีกสถานที่หนึ่ง อาจมีราคาแพงขึ้น หรือในสถานที่หนึ่งมีราคาแพง แต่ในอีกสถานที่หนึ่งอาจมีราคาถูกลง สิ่งของชนิดเดียวกันเกิดอยู่ในสถานที่ใด ๆ พึงปรับอาบัติตามราคาสิ่งของที่เกิดในสถานที่นั้น ๆ แต่หากสิ่งของนั้นเปลี่ยนไปอยู่ในอีกสถานที่หนึ่ง ซึ่งอาจจะมีราคาเพิ่มสูงขึ้นก็ได้ ก็ไม่พึงปรับอาบัติตามราคาสิ่งของ ของสถานที่ ๆ เปลี่ยนไปนั้น

4. ตรวจสอบราคาสิ่งของ หมายถึงราคาของ ของใหม่ ๆ ย่อมมีราคาแพงกว่าของเก่า ๆ พระวินัยธรไม่พึงตีราคาของด้วยราคาเดิมเสมอไป ยกตัวอย่างเช่น บาตร ซื้อมาใหม่ ๆ ยังไม่ได้ใช้ก็ย่อมมีราคาแพง และหาก

เป็นบาตรที่ทำด้วยวัสดุอย่างดี ก็ยิ่งแพงขึ้นไปอีก แต่เมื่อบาตรนั้นเปลี่ยนแปลงไปเช่น หล่นลงจนเสียรูปทรง มีรูทะลุ หรือขึ้นสนิมไปบ้าง ราคาก็ย่อมลดลง ดังนั้นจะปรับอาบัติตามราคาเดิมคงไม่ได้

5. ตรวจสอบการใช้สอย หมายถึงการใช้สอย สิ่งของเครื่องใช้ทุกอย่างย่อมมีราคาลดลงเพราะผ่านการใช้สอย พระวินัยธรไม่พึงปรับอาบัติตามราคาเดิม แต่ควรสอบถามให้ละเอียดว่าสิ่งของนั้นผ่านการใช้มากน้อยแค่ไหน

ด้านตติยปาราชิกพบว่า หากเกิดกรณีการสั่งฆ่า เป็นหน้าที่ของพระวินัยธรที่จะวินิจฉัยว่า การสั่งฆ่านั้นสำเร็จ ต้องพิจารณาหลักฐานทางคดี 6 ประการ คือ วัตถุ กาล โอกาส อาวุธ อิริยาบถ และกิริยาพิเศษ ทั้งหมดจะต้องตรงตามที่ผู้สั่งระบุเท่านั้น หากทำนอกเหนือจากคำสั่ง ความผิดตกแก่ผู้กระทำ ผู้สั่งไม่มีความผิด หากทำตามที่สั่งทุกประการ ความผิดตกแก่ผู้สั่งและผู้รับคำสั่งในขณะที่ทำการสำเร็จ

ด้านจตุตถปาราชิกพบว่า หากมีภิกษุกล่าวว่าได้บรรลุมรรคผล มีกระบวนการสอบสวนตามพระวินัยเพื่อซักฟอกหรือหาความน่าเชื่อถือ ด้วยชุดคำถาม 6 ข้อ เพื่อไต่สวนและสอบสวนภิกษุนั้น คือ 1) ถามว่าได้บรรลุอะไร เป็นคำถามถึงธรรมที่ได้บรรลุ เพื่อสอบสวนว่า ผู้นั้นได้บรรลุธรรมอะไรบ้าง 2) ถามว่า ได้บรรลุด้วยวิธีอะไร เพื่อสอบถามถึงอุบายวิธี หรือวิธีพิจารณาหมวดธรรม 3) ถามว่าได้บรรลุเมื่อไร เป็นคำถามถึงเวลาที่บรรลุ เช่น เช้า เที่ยง เย็น เป็นต้น 4) ถามว่าได้บรรลุที่ไหน เป็นการถามถึงสถานที่ได้บรรลุ ที่พักกลางวัน หรือที่พักกลางคืน โคนต้นไม้ หรือราวป่า ฯลฯ 5) ถามว่า ละกิเลสประเภทไหนได้ เป็นคำถามถึงกิเลสที่ภิกษุนั้นละได้แล้ว เช่น กิเลสที่โสดาปัตติมรรคสามารถกำจัดได้ หรือกิเลสประเภทที่สกทาคามิมรรคกำจัดได้ 6) ถามว่าได้ธรรมประเภทไหน เช่น บรรลุโสดาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค ฯลฯ จะเห็นได้ว่าชุดคำถามทั้ง 6 ข้อนี้ ก็มิใช่เป็นเครื่องยืนยันว่า คำตอบที่ได้จากปากของภิกษุนั้นน่าเชื่อถือ ถึงแม้ภิกษุนั้นจะตอบคำถามได้ทุกประเด็นก็ตาม ซึ่งหากพิจารณากันแล้วคำตอบในลักษณะนี้ก็น่าจะเป็นการรับประกันความน่าเชื่อถือในระดับหนึ่ง แต่ก็มิใช่โดยสิ้นเชิง ดังนั้น เพื่อเป็นการยืนว่า คำตอบของภิกษุนั้นน่าเชื่อถือได้อย่างสนิทใจหรือไม่ ท่านจึงมีวิธีการสอบสวนในอีกระดับหนึ่งซึ่งเรียกว่า “การสอบสวนในเชิงปฏิปทา ”

3. ด้านการวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน

พบว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ในกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม ไม่ได้แยกเกณฑ์การตัดสินปาราชิกทั้ง 4 ออกเป็นข้อ ๆ อย่างเช่นในสมันตปาสาทิกา แต่เป็นการตัดสินโดยรวมโดยการนำกฎนิคหกรรมมาใช้ ลักษณะสำคัญของกฎนิคหกรรม เป็นระเบียบที่ออกโดยมหาเถรสมาคมเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาอธิกรณ์ซึ่งมีรูปแบบที่เหมาะสมกับการปกครองคณะสงฆ์ภายใต้กรอบการปกครองที่มีรูปแบบเปลี่ยนไป การลงนิคหกรรมจึงมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิม กล่าวคือ ผู้มีอำนาจลงนิคหกรรมต้องมีคุณสมบัติตามที่พระวินัยกำหนด มาเป็นผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด แต่ก็มีข้อดี กล่าวคือ ช่วยให้การลงนิคหกรรมตามขั้นตอนพระวินัยซึ่งอาจถูกมองว่าล้าช้า ไม่เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป มีความรวดเร็วเด็ดขาดเพราะดำเนินไปภายใต้กรอบกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง การลงนิคหกรรมตามกฎมหาเถรสมาคม ดำเนินการโดยบุคคล หรือคณะบุคคล ซึ่งต่างจากการดำเนินการตามพระวินัย

ซึ่งเน้นสงฆ์เป็นสำคัญ มหาเถรสมาคมกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะผู้พิจารณา และคณะผู้พิจารณาดำเนินการในการลงนิคหกรรมตามฐานของความผิด โดยในชั้นต้นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของภิกษุผู้มีอำนาจลงนิคหกรรมแต่เพียงรูปเดียว วิธีนี้เรียกว่า ผู้พิจารณา ซึ่งแบ่งเป็นผู้พิจารณาเจ้าสังกัด และผู้พิจารณาเจ้าของเขต ส่วนชั้นสูงขึ้นไป เป็นอำนาจของเจ้าคณะผู้ปกครองจำนวน 3 รูป เรียกว่า คณะผู้พิจารณา ซึ่งแบ่งเป็นคณะผู้พิจารณาเจ้าสังกัดและคณะผู้พิจารณาเจ้าของเขต เป็นผู้มีอำนาจในการไต่สวนมูลฟ้องและพิจารณาวินิจฉัยลงนิคหกรรม คณะผู้พิจารณาแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือคณะผู้พิจารณาชั้นต้น คณะผู้พิจารณาชั้นอุทธรณ์ คณะผู้พิจารณาชั้นฎีกา ซึ่งถ้าพิจารณารูปแบบคณะของผู้พิจารณาแล้วมีรูปแบบเดียวกันกับองค์คณะผู้พิพากษาในทางบ้านเมือง ข้อเสียของการลงนิคหกรรมตามกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ก็คือส่งผลให้พระวินัยถูกมองว่ามีความสำคัญลดลง ทั้งนี้เพราะผู้พิจารณา หรือคณะผู้พิจารณาไปอิงแอบอำนาจทางกฎหมายเป็นสำคัญ อีกทั้งการลงนิคหกรรมที่มีความซับซ้อนหลายขั้นตอนอาจส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจในการปฏิบัติ ผู้ถูกกล่าวหาอาจได้รับความไม่เป็นธรรม หรือระหว่างผู้ถูกกล่าวหากับผู้มีอำนาจลงนิคหกรรมมีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวส่งผลให้เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาด้านประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์สมันตปาสาทิกา พบว่าคัมภีร์สมันตปาสาทิกา หรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คืออรรถกาพระวินัย ผลงานของพระพุทธโฆษาจารย์ชาวอินเดียแต่งขึ้นโดยอาศัยคัมภีร์อรรถกถาพระวินัยเก่าซึ่งมีอยู่ก่อนแล้วในเกาะลังกา จนกลายเป็นผลงานที่มีทรงคุณค่าในวงการพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะในประเทศไทย คณะสงฆ์ได้กำหนดให้คัมภีร์สมันตปาสาทิกานี้ เป็นหลักสูตรในการเรียนบาลีตั้งแต่ ป.ธ. ๖ จนถึง ป.ธ. ๘ กล่าวได้ว่าผู้ได้ศึกษาคัมภีร์สมันตปาสาทิกานี้ย่อมมีความเข้าใจกระจ่างชัดในพระวินัยปิฎกได้เป็นอย่างนี้ ทั้งนี้เพราะผู้แต่งได้อธิบายพระวินัยปิฎกไว้อย่างแจ่มแจ้ง อีกทั้งยังได้สอดแทรกหลักคติธรรมคำสอนสำหรับพุทธศาสนิกชนไว้อย่างครบถ้วน ดังที่ ธัช มั่นต่อการ กล่าวไว้ว่า คัมภีร์สมันตปาสาทิกา นับว่าเป็นวรรณคดีบาลีที่ทรงคุณค่าอย่างแท้จริง เพราะอุดมไปด้วยความรู้ทางพระวินัยอันเป็นข้อปฏิบัติของพระภิกษุสามารเณรผู้รักษาพระธรรมวินัยและสืบทอดพระศาสนา และมีหลักธรรม คติธรรมสำหรับคฤหัสถ์เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำอีกด้วย (ธัช มั่นต่อการ, 2547: 138)

ด้านวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ที่ปรากฏในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา พบว่า ในการตัดสินว่าภิกษุรูปใดถูกกล่าวหาว่าประพฤติล่วงปาราชิก 4 ข้อใดข้อหนึ่งนั้น การกล่าวหานั้นไม่ถือเป็นสิ้นสุดว่าผู้ถูกกล่าวหาจะขาดจากความเป็นภิกษุ ดังนั้น เมื่อมีภิกษุถูกกล่าวหา หรือมีภิกษุสงสัยในตนเองว่าละเมิดปาราชิกข้อใดข้อหนึ่ง จึงต้องนำเข้าสู่กระบวนการสืบสวนทางพระวินัยเรียกว่ากระบวนการทางพระวินัยธร การสอบสวนจะมีวิธีการที่แตกต่างกัน ตามฐานความผิดของปาราชิกแต่ละข้อ การสอบสวนจึงต้องมีความละเอียดมากที่สุด พระวินัยธรต้องเป็นผู้ฉลาดแตกฉานในพระวินัยเป็นอย่างดี เมื่อเกิดเหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้ในปัจจุบัน พระวินยธรจึงต้องศึกษาให้ละเอียดถึงการอธิบายศัพท์เพิ่มเติมจากพระวินัปิฎก ของพระพุทธโฆษาจารย์การที่เรียกว่า “บทภา

ชนีย์” หรือเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ที่เรียกว่า “วินีตวัตถุ” มาประกอบการวินัย อย่างที่ ธัช มั่นต่อการได้กล่าวไว้ว่า พระพุทธโฆษาจารย์นำพระบาลีมาอธิบาย ขยายเพิ่มเติม จากพุทธพจน์โดยตั้งชื่อว่า บทภาชนีย์ หมายถึง การจำแนกเนื้อความที่มีข้อธิบายความต่างจากพระบาลีคือพุทธพจน์เดิม หรือ วินีตวัตถุ หมายถึง นิทานที่ยกมาเป็นตัวอย่างในการตัดสินอาบัติปาราชิกแต่ละข้อ (ธัช มั่นต่อการ, 2547 : 34-35)

ด้านการวิเคราะห์การตัดสินปาราชิก 4 ตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน พบว่าการบังคับใช้กฎหมายคณะสงฆ์ หรือที่เรียกว่า พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 สะท้อนให้เห็นการใช้อำนาจทางการปกครองของพระธรรมวินัยโดยมีขอบเขต 4 ประการ ดังที่ คทาวุธ คเวสธมฺโม ได้กว่าวว่า การใช้อำนาจทางการปกครองพระธรรมวินัยมีขอบเขต 4 ประการ คือ 1) วิวาทาธิกรณ์ คือกรถกเถียงหรือโต้แย้งกันเกี่ยวกับพระธรรมวินัย 2) อนุวาทาธิกรณ์ คือการโจทก์หรือกล่าวหากันด้วยอาบัติต่าง ๆ 3) อาปัตตาธิกรณ์ คือ การต้องอาบัติ และ 4) กิจจาธิกรณ์ คือ กิจธุระที่สงฆ์จะต้องทำเมื่อเกิดมีอธิกรณ์ขึ้น เมื่อมีข้อพิพาท ทางการปกครองของคณะสงฆ์ตามพระธรรมวินัยอันถือเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะสงฆ์จะต้องวินิจฉยตามหลักอธิกรณสมถะ 7 อีกทั้งหลักการดังกล่าวนี้ยังได้ปรากฏอยู่ในเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 24, มาตรา 25 ประกอบกับกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) ว่าด้วยการลงนิคหกรรม ทำหน้าที่เสมือนเป็นศาล คือ ชั้นต้น ชั้นอุทธรณ์ และชั้นฎีกา (คทาวุธ คเวสกธมฺโม (เพ็งที), 2564 : 321) อีกทั้ง กระบวนการตัดสินตามพระธรรมวินัย และกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง สะท้อนให้เห็นปัญหาสำคัญคือการขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางพระวินัยที่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความเสียหายพระสงฆ์ ดังที่ พระครูวินัยธรสุริยา และคณะ ได้กล่าวว่า การตัดสินคดีของพระภิกษุสงฆ์ ควรมีการดำเนินคดีในแบบพระวินัยสงฆ์ และมหาเถรสามาคม และควรมีการทบทวนข้อบัญญัติ พ.ร.บ.คณะสงฆ์เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยกระบวนการไต่สวน สืบสวน พิจารณาคดีที่ใช้ต่อพระภิกษุในการใช้อำนาจศาล คือการถามคำให้การของจำเลย สิทธิในการมีทนายของจำเลย และสิทธิในการตรวจสอบพยานหลักฐาน ตลอดจนถึงควรระบุสิทธิความชอบธรรมที่พระสงฆ์ควรได้รับตั้งแต่การโดนกล่าวหาระหว่างการดำเนินการ และเมื่อคดีสิ้นสุด หากไม่ได้รับความชอบธรรม ควรให้มีระบบอุทธรณ์ในศาลพระสงฆ์ (พระครูวินัยธรสุริยา และคณะ, 2564 : 156)

สรุป

กล่าวโดยสรุป การวินิจฉัยกรณีมีพระภิกษุถูกกล่าวหาว่าล่วงละเมิดพระธรรมวินัยร้ายแรง 4 ข้อ ข้อใดข้อหนึ่ง หรือแม้กระทั่งภิกษุที่มีความสงสัยว่าตนเองว่าได้ละเมิดพระวินัยในส่วนนี้หรือไม่ จะต้องนำเข้าสู่กระบวนการทางพระวินัยเพื่อวินิจฉัยตัดสิน โดยเป็นหน้าที่ของพระวินัยธรที่จะต้องสอบสวนให้ชัดเจนจนนำไปสู่การตัดสินที่ถูกต้อง ส่วนในทางกฎหมายคณะสงฆ์สงฆ์ปัจจุบัน มีวิธีการสอบสวนเพื่อนำไปสู่การลงโทษแก่พระภิกษุที่ละเมิดพระธรรมวินัยร้ายแรง ที่เรียกว่ากฎนิคกรรมปรากฏในกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2521) กระบวนการตัดสินตามพระธรรมวินัยถูกมองว่าไม่ทันต่อลักษณะของความผิดที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก ในขณะที่กระบวนการตามกฎหมายคณะสงฆ์ถูกมองว่ามีความซับซ้อน มากเกินไป ก่อให้เกิดความ

ล่าช้าต่อการตัดสิน ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่คณะสงฆ์ อีกทั้งถูกมองว่า กระบวนการทางกฎหมายให้ความสำคัญต่อกฎหมายมากเกินไปจนมองข้ามความสำคัญของกระบวนการทางพระวินัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปาราชิก 4 ในสมันตปาสาทิกาตามแนวกฎหมายคณะสงฆ์ไทยปัจจุบัน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีแก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2521) เฉพาะส่วนที่ว่าด้วยการลงนิคหกรรม

2) ควรมีการแก้ไขคุณสมบัติของผู้มีอำนาจลงนิคหกรรม จากคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ 11 (พ.ศ.2521) โดยให้เพิ่มคุณสมบัติตามที่พระวินัยกำหนด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) กฎนิคหกรรม: การลงโทษตามพระวินัยหรือพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505 ส่งเสริมหรือทำลายพระวินัย

2) กฎนิคหกรรม : มาตรการทางพระวินัย มาตการทางกฎหมาย ส่งเสริมหรือขัดแย้ง

3) สมันตปาสาทิกา : แนวทางการตัดสินกรณีการละเมิดพระวินัยร้ายแรงการร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์และฆราวาส

4) สมันตปาสาทิกา : การยกระดับการละเมิดพระวินัยร้ายแรงให้เป็นความผิดทางอาญา

5) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 : การยกเลิกกฎนิคหกรรม แนวโน้มความเป็นไปได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

คทาวุธ คเวสกธมฺโม (เพ็งที). (2564). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505.* นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทองย้อย แสงสินชัย. นาวาอากาศเอก. (2564). *ปราชญ์ชาวพุทธ ชี้พระทำผิดหรือถูกต้องยึดหลักพระธรรมวินัยอย่าใช้ความเข้าใจส่วนตัวตัดสิน.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2566. เข้าถึงได้จาก https://www.thaipost.net/main/detail/119085

ธัช มั่นต่อการ. (2547). *การศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์สมันตปาสาทิกาปฐมภาค.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระครูธรรมธร เจติยาภิบาล. (2559). พระวินัย : กฎหมายพระสงฆ์. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, *10*(1), 339-345.

พระครูวินัยธรสุริยา และคณะ. (2564). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการสละสมณเพศเนื่องจากการกระทำความผิดอาญา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6*(2), 143-159.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2554). *ปฐมสมันตปาสาทิกาแปล เล่ม 2.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2557). *ปฐมสมันตปาสาทิกาแปล เล่ม 1.* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2505). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 79 ตอนที่ 115. 31 ธันวาคม 2505.

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2562). คู่มือพระสังฆาธิการ (พ.ศ.2562). กรุงเทพมหานครฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อธิราช มณีนาค. (2546). *การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการยุติธรรมในพระวินัยปิฎกกับกระบวนการยุติธรรมของกฎหมายไทย.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

I-law. (2564). *เปิดเกณฑ์การ “สึกพระ” ตามพ.ร.บ.คณะสงฆ์-กฎมหาเถรสมาคม.* สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566. เข้าถึงได้จาก https://ilaw.or.th/node/5848

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.49

ภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

Leadership of the Executive Committee That Affects Service Quality A Member of the Alumni Association, Vocational Training and Development Center for the Blind Pak Kret District Nonthaburi Province

มเหศักดิ์ วงษ์นอก[1], ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน[2*]

Mahesak Wongnok[1], Dr.Rungradit Kongyoungyune[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. มเหศักดิ์ วงษ์นอก
สาขาการจัดการองค์การ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก

1. Mahesak Wongnok
Program of Organizational Management, Faculty of Liberal Arts Krirk University, Thailand
Email: mahesak16107@gmail.com

Corresponding Author*:

2. ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน
สาขาการจัดการองค์การ คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก

2. Dr.Rungradit Kongyoungyune
Program of Organizational Management, Faculty of Liberal Arts Krirk University, Thailand
Email: rungradit.kon@staff.krirk.ac.th

คำสำคัญ:
ภาวะผู้นำ; คณะกรรมการบริหาร; คุณภาพการให้บริการ; สมาคมศิษย์เก่า

Keywords:
Leadership; Executive Committee; Service Quality; Alumni Association

Article history:
Received: 06/09/2023
Revised: 16/11/2023
Accepted: 01/12/2023
Available online: 05/12/2023

How to Cite:
Wongnok, W. & Kongyoungyune, B. (2023). Leadership of the Executive Committee that Affects Service Quality A Member of the Alumni Association, Vocational Training and Development Center for the Blind Pak Kret District Nonthaburi Province, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 112-125.

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) 1) study the level of leadership factors of the executive committee of the Alumni Association of the Vocational Training and Capacity Development Center for the Blind. Pak Kret District Nonthaburi Province 2) Study the quality of services provided to members of the Alumni Association of the Vocational Training and Capacity Development Center for the Blind. Pak Kret District Nonthaburi Province and 3) find the relationship between leadership and service quality for members of the Alumni Association of the Vocational Training and Capacity Development Center for the Blind. Pak Kret District Nonthaburi Province. The research team used questionnaires to collect data from the total population of 573 people. A sample group of 301 people was used, who were members of the Alumni Association of the Vocational Training and Competency Development Center for the Blind.

The results showed that the level of leadership that values members is the highest. The leadership factor that emphasizes work success is the second most valuable, and the leadership factor that emphasizes the importance of members is the least valuable. The service quality factor of providing confidence to customers has the highest value, the service quality factor of responding to customers has the second highest value, and the service concreteness factor has the lowest value. Regarding the relationship between leadership and service quality, it was found that all aspects of leadership factors were related to all aspects of service quality factors with a positive relationship that was statistically significant at the 0.01 level. that are most closely related to each other The leadership factor focuses on the success of work and the service quality factor on the concreteness of the service with a value of r = 0.513 at a moderate level and the pair that has the least relationship is The leadership factor emphasizes the success of working with the service quality factor of knowing and understanding customers, with a low level of r = 0.318.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีคณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 573 คนใช้กลุ่มตัวอย่าง 301 คน ซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด

ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำแบบให้ความสำคัญต่อสมาชิกมีค่าสูงที่สุด ปัจจัยภาวะผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงานมีค่ารองลงมาและปัจจัยภาวะผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิกมีค่าน้อยที่สุก ส่วนปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้ามีค่าสูงที่สุดปัจจัยคุณภาพการให้บริการด้านการตอบสนองต่อลูกค้ามีค่ารองลงมาและปัจจัยด้านความเป็นรูปธรรมของบริการมีค่าน้อยที่สุด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับคุณภาพการให้บริการพบว่าปัจจัยภาวะผู้นำในทุกด้านมีความสัมพันธ์กับทุกด้านของปัจจัยคุณภาพในการให้บริการโดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือ ปัจจัยภาวะผู้นำด้านผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงานกับปัจจัยคุณภาพในการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการโดยมีค่า r = 0.513 ในระดับปานกลางและ*คู่*ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ปัจจัยภาวะผู้นำด้านผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงานกับปัจจัยคุณภาพในการให้บริการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า โดยมีค่า r = 0.318 ในระดับน้อย

บทนำ

ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดกำเนิดในปี พ.ศ.2506 โดยการนำของคุณหญิง สมานใจ ดำรงแพทยาคุณ ภายใต้ชื่อศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรีเพื่อช่วยฝึกผู้พิการทางการเห็น (ชาย) ให้มีอาชีพ โดยทดลองฝึกอาชีพหลาย ๆ อย่าง ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยฯ ได้ทำสัญญาข้อตกลงกับคณะนักบวชซาเลเซียน เพื่อให้คณะซาเลเซียนเข้ามาช่วยบริหารงานของศูนย์ฯ ปี พ.ศ. 2526 ศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรี ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด”

สมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด ซึ่งมีชื่อเดิม คือ “สมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอด” ได้ก่อตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 แต่ข้อบังคับที่เป็นธรรมนูญขององค์กรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังมิได้เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์ ดังนั้น ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2552 จึงได้มีความเห็นของสมาชิกส่วนหนึ่งที่จะให้มีการแก้ไขข้อบังคับฉบับนี้ โดยผู้ที่จะมาแก้ไขข้อบังคับจะต้องมาจากบุคคลที่หลากหลาย ซึ่งคณะกรรมการบริหารได้ดำเนินการคัดเลือกตัวแทนของสมาชิกในแต่ละรุ่น โดยให้ตัวแทนของสมาชิกคัดเลือกกันเองเพื่อเป็นตัวแทนในการยกร่างข้อบังคับของสมาคมฯ และการดำเนินงานต่าง ๆ ได้เสร็จสิ้นแล้ว จึงได้นำเสนอให้ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2554 ร่วมกันพิจารณา

สมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด ก่อตั้งขึ้นโดยศิษย์เก่าของโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรี โดยเป็นการรวมตัวกันก่อตั้งในนาม “ชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอด” ซึ่งตระหนักว่าคนตาบอดเป็นผู้ด้อยโอกาส เป็นภาระของครอบครัวและสังคม แต่เมื่อได้รับโอกาสจากโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรี ทำให้ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพอย่างเหมาะสม สร้างความเข้มแข็งมั่นคงและมีขวัญกำลังใจจนพร้อมที่จะก้าวออกไปสู่สังคมภายนอกอย่างมีศักยภาพและมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การก่อตั้งองค์กรได้ริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2517 โดยคนตาบอดกลุ่มหนึ่งที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวมีแนวคิดว่าคนพิการน่าจะมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ จึงได้ร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาลจัดสรรโควตาสลากกินแบ่งรัฐบาลให้อย่างถาวร โดยมีตัวแทนของศิษย์เก่าที่สำคัญๆ ประกอบด้วย นายนิพนธ์ หีตพัฒน์, นายทองดี กาทอง, นายสลับ โพธิ์ตุ่น และนายนิวัฒน์ คงงามเป็นแกนนำในการเรียกร้องในครั้งนั้น รัฐบาลของ ฯพณฯ สัญญา ธรรมศักดิ์ เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพของคนพิการ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พิมพ์สลากฯ และจัดสรรให้กับคนพิการ โดยให้สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นตัวแทนในการรับสลากและนำไปจัดสรรให้กับคนพิการเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป ปี พ.ศ. 2518 นายนิพนธ์ หีตพัฒน์ นายทองดี กาทองและนายประหยัด ภูหนองโอง ได้ร่วมกันจัดตั้งชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอด ซึ่งรวบรวมสมาชิกศิษย์เก่าฯ ได้ประมาณ 60 คน โดยวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อช่วยเหลือศิษย์เก่าฯ ที่ไม่มีอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ดังนั้นจึงได้มีการนัดประชุมเพื่อเลือกประธานชมรม โดยที่ประชุมได้ร่างข้อบังคับของชมรมและมีการเลือกกรรมการบริหารชมรมชุดแรก ซึ่งประกอบด้วย นายนิพนธ์ หีตพัฒน์, นายประเดิม ทับทิมเทศ, นายนิวัฒน์ คงงาม, นายทองดี กาทอง, นายประหยัด ภูหนองโอง และกรรมการอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งผู้ที่เป็นสมาชิกจะต้องเสียค่าบำรุงให้กับชมรมเป็นเงิน 300 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานขององค์กร โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรีเป็นที่ทำการชั่วคราว ปี พ.ศ. 2522 คณะกรรมการบริหารชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดได้มอบหมายให้ผู้เริ่มการจัดตั้งสมาคมฯ จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วย นายนิพนธ์ หีตพัฒน์, นายประหยัด ภูหนองโอง,นายทองดี กาทอง, นายณรงค์ชัย สุขวัฒนสถาพรและนายวินัย แซ่ลี้ ยื่นขออนุญาตจัดตั้งเป็นสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดและนายทะเบียนสมาคมประจำจังหวัดนนทบุรีได้อนุญาตให้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2523 โดยมีนายนิพนธ์ หีตพัฒน์ เป็นนายกสมาคมคนแรกขององค์กร

ปี พ.ศ. 2541 สมาคมได้จัดซื้ออาคารพร้อมที่ดิน เนื้อที่ 30 ตารางวา เพื่อใช้เป็นสำนักงานที่ทำการและสมาคมฯ ได้ใช้เป็นสถานที่ติดต่อกับสมาชิก องค์กรคนพิการตลอดจนภาครัฐและภาคเอกชนมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2554 สมาคมฯ ได้จัดซื้ออาคารพร้อมที่ดินเพิ่มอีก 1 คูหา เนื้อที่ 31 ตารางวา โดยได้ปรับปรุงอาคารสำนักงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการให้บริการแก่สมาชิก องค์กรคนพิการอื่นและชุมชนใกล้เคียงตลอดจนการจัดสัมมนา การฝึกอบรมโครงการต่างๆ ให้แก่สมาชิกที่กำลังเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยสถานที่ทำการของสมาคมตั้งอยู่ ณ เลขที่ 124/440-441 หมู่ที่ 5 การเคหะชุมชนนนทบุรี ถนนสุขาประชาสรรค์ ตำบลปาก

เกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งงบประมาณในการจัดซื้ออาคารพร้อมที่ดินนั้นได้มาจากเงินส่วนต่างของสลากกินแบ่งรัฐบาลที่สมาคมได้รับการจัดสรรจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 1,200 เล่ม

ปี พ.ศ. 2544 สมาคมฯ ได้จดทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อของสมาคมจาก “สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอด” เป็น “สมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด” เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อสถาบันการศึกษาที่เปลี่ยนชื่อมาเป็น “ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด” ซึ่งการบริหารงานของสมาคมฯ ได้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2548 จึงได้รับการรับรองให้เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสมาคมฯ อยู่ในลำดับที่ 161

สมาชิกของสมาคมฯ เป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดนนทบุรี หรือศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดในปัจจุบัน โดยมีนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาในรุ่นที่ 1 (พ.ศ. 2506) จนถึงปัจจุบันคือรุ่นที่ 59 (พ.ศ. 2565) รวมศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้กว่า 1,500 คน ซึ่งได้สมัครเป็นสมาชิกของสมาคมฯ จำนวน 573 คน สำหรับคนที่เป็นสมาชิกก็จะมีสิทธิ์ใช้สวัสดิการของสมาคมและได้รับบริการต่าง ๆ จากสมาคมซึ่งมีคณะกรรมการบริหารที่ได้มาจากการเลือกตั้งมาทำหน้าที่ในการบริหารสมาคมรวมไปถึงเจ้าหน้าที่สมาคมก็มีหน้าที่ในการให้บริการสมาชิก สมาชิกมีความแตกต่างและหลากหลาย ทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ แน่นอนว่าย่อมมีความเห็นที่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดกับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้น ในแต่ละแนวคิด มีจุดเด่น จุดด้อย แตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้นำที่จะต้องเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม เน้นการศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่มีประสิทธิผล โดยพิจารณาจากแบบของภาวะผู้นำ เช่น การศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐไอโอวา ที่ได้แบ่งผู้นำออกเป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย แบบเผด็จการและแบบเสรีนิยม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะชอบผู้นำแบบประชาธิปไตยมากที่สุด การศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ และของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ที่ได้แบ่งผู้นำออกเป็นแบบมุ่งงานและมุ่งคน โดยคำนึงถึงสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงานที่ทำงานร่วมกันในองค์กร ทฤษฎีตารางภาวะผู้นำของ Black และ Mouton แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัสที่ชี้ให้เห็นว่าผู้นำแบบผู้นำเชิงพฤติกรรมนี้จะอธิบายว่าผู้นำทำอะไรหรือควรทำอะไร และผลลัพธ์ที่ตามมาจากการกระทำของผู้นำ Robert Tannenbaum และ Warren H. Schmidt ได้ขยายทรรศนะที่มีต่อภาวะผู้นำแบบเผด็จการและประชาธิปไตยจาก 2 พฤติกรรมออกเป็น 7 พฤติกรรม ที่มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและได้ลำดับความต่อเนื่องของภาวะผู้นำทั้ง 3 แบบโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงทำให้ผู้นำประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพและยังพบว่าผลผลิตสูงขึ้นด้วย ทฤษฎีเอ็กซ์ และทฤษฎีวายของ Mc. Gregor ที่ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นสถานการณ์ที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน โดยสรุปแบบแผนการผู้นำไว้เป็น 2 แนวคิดทฤษฎี และการศึกษาภาวะผู้นำของ Reddin ได้ผสมผสานแบบของพฤติกรรมผู้นำ 2 มิติ คือมิติมุ่งกิจสัมพันธ์ และมิติมุ่งมิตรสัมพันธ์ แล้วจำแนกผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ แบบบูรณาการ แบบแบ่งแยก แบบอุทิศตนและแบบสัมพันธ์ภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการเลือกที่จะนำแนวคิดในเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน (The University of Michigan studies) มาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น เนื่องจากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นคล้อยตามการศึกษาของคณะวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยการศึกษาจะมุ่งเน้นหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้นำกับกระบวนการกลุ่มและผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ซึ่งผลงานของกลุ่มจะใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกผู้นำที่มีประสิทธิภาพและผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาพน้อย โดยพฤติกรรมต่างๆ ของผู้นำได้มาจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากผู้นำจำนวนมากในองค์การซึ่งการเปรียบเทียบผู้นำที่มีประสิทธิภาพกับไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ได้พฤติกรรมผู้นำออกเป็น 2 แบบและต่อมา ลิเคอร์ทและคณะ (Likert, 1961 ; 1967) ก็ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม จนสรุปพฤติกรรมผู้นำเป็น 3 แบบ รายละเอียดดังต่อไปนี้ (Yukl, 1989: 81)

1. พฤติกรรมมุ่งงาน (Task-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ใช้เวลาและความพยายามในการทำงาน เหมือนกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา แต่จะมุ่งไปที่ภาระหน้าที่ของผู้นำ ซึ่งได้แก่ การวางแผนการจัดตาราง

การทำงาน ช่วยประสานกิจกรรมต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ รวมทั้งเทคนิควิธีการทำงาน ยิ่งกว่านั้น ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะแนะนำให้ลูกน้อง ตั้งเป้าหมายของงานที่ท้าทายและเป็นไปได้ พฤติกรรมมุ่งงานของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกนพบว่า คล้ายกับ พฤติกรรมมุ่งสร้างโครงสร้างของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

2. พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์หรือมุ่งคน (Relationship-Oriented Behavior) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะเป็นผู้นำที่ห่วงใย สนับสนุน และช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งยังศรัทธาเชื่อมั่น และมีความเป็นเพื่อน พยายามเข้าใจปัญหาของลูกน้องช่วยให้ลูกน้อง มีการพัฒนาในอาชีพ และสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะไม่ควบคุมลูกน้องใกล้ชิดดูแลอยู่ห่างๆ อย่างให้เกียรติ ผู้นำจะตั้งเป้าหมายและให้คำแนะนำ แต่ก็ให้อิสระในการทำงานพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ของการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน จะคล้ายกับพฤติกรรมมุ่งสร้างน้ำใจของการศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ

3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership) ลิเคอร์ท (Likert) ได้เสนอว่า การนิเทศ หรือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชาควรกระทำโดยใช้กลุ่มนิเทศงานจะดีกว่าจะนิเทศคนเดียว เพราะการนิเทศงาน โดยกลุ่มจะเปิดโอกาส ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจ นอกจากนั้น ยังช่วยเพิ่มการสื่อสาร เพิ่มความร่วมมือ และลดความ ขัดแย้ง หน้าที่ของผู้นำในกลุ่มนิเทศงาน ควรจะเป็นผู้นำในการอภิปรายผลให้การสนับสนุนให้มีการอภิปราย กำหนดขอบเขตและทิศทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การใช้กลุ่มในการนิเทศงาน ความรับผิดชอบทั้งหมด ก็ยังคงเป็นของผู้นำโดยตรง ที่จะต้องทำการตัดสินใจ และรับผิดชอบผลลัพธ์ทั้งหมดผลจากการศึกษาการใช้กลุ่มในการนิเทศงานของมหาวิทยาลัยมิชิแกน พบว่า ได้ทำให้ลูกน้องมีความพึงพอใจ และใช้ความพยายามในการทำงานมากขึ้น

สรุปว่า การศึกษาภาวะผู้นำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน และการศึกษาเพิ่มเติมของลิเคอร์ท (Likert) ได้กล่าวถึง การแจกแจงพฤติกรรมของผู้นำที่มความแตกต่างอย่างชัดเจน 3 ลักษณะ อันได้แก่ 1) พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งงาน ผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงาน โดยใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย 2) พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งคน ผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิก โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้นำจะใช้การนิเทศ หรือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาส ให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตและทิศทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ คนพิการทางสายตาที่เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 573 คนในการ

วิจัยครั้งนี้ใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 301 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane (Yamane Taro, 1973:127 อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 45) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นจึงใช้การ สุ่มอย่างง่าย สามารถคำนวณได้ 236 คน จากนั้นจึงใช้การ สุ่มอย่างง่ายแต่การวิจัยครั้งนี้สามารถเก็บกลุ่มตัวอย่างได้ 301 คน จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) จึงต้องแปลงแนวคิดของภาวะผู้นำและปัจจัยในด้านการให้บริการจากนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามวัดระดับภาวะผู้นำ

3. การสร้างเครื่องมือ

ส่วนนี้จะแสดงนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยทำการแปลงจากนิยามศัพท์ที่ได้นำเสนอในบทที่ 1 นำมาแปลงเป็นข้อความของตัวแปรโดยใช้แนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการที่ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลทางความคิดและนำมาสรุปเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้พิการทางสายตาที่เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่มีต่อปัจจัยภาวะผู้นำจากแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert, 1961 ; 1967) จำนวน 3 ปัจจัยและ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อให้สมาชิกเป็นผู้เลือกประเมินระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยคุณภาพการบริการจากแนวคิดของ Parasuraman, Zeithaml and Berry (1985) จำนวน 24 ข้อ โดยให้ทำเครื่องหมายถูกลงไปในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับต่อไปนี้ 1. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งผล IOC เท่ากับ 0.89 โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับคนพิการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วย

วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1974, อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2552) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.712

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมา โดยการจัดทำหนังสือ พร้อมแบบสอบถามส่งให้คณะกรรมการบริหาร“ภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 236 คน พร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการวิจัย ต่อจากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล อธิบายระดับความคิดเห็นของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสมาคมฯ และปัจจัยคุณภาพการให้บริการโดยสถิติพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารและการให้บริการของสมาคมส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในประเทศไทย สาขาจังหวัดสระแก้ว โดยใช้การหาค่าความสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

(n = 301)

ปัจจัยภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ภาวะผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงาน (la)	4.52	0.45	มากที่สุด	2
ภาวะผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิก (lb)	4.57	0.36	มากที่สุด	1
ภาวะผู้นำให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วม (lc)	4.50	0.51	มากที่สุด	3

ผลการวิจัย จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยภาวะผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิก (lb) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับ 1 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำความสำเร็จของการทำงาน (la) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 และปัจจัยภาวะผู้นำให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วม (lc) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 3

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ระดับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

(n = 301)

ปัจจัยคุณภาพการให้บริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ความเป็นรูปธรรมของบริการ (sa)	4.53	0.42	มากที่สุด	4
ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (sb)	4.53	0.49	มากที่สุด	4
การตอบสนองต่อลูกค้า (sc)	4.57	0.46	มากที่สุด	3
การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (sd)	4.60	0.47	มากที่สุด	2
การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (se)	4.61	0.58	มากที่สุด	1

ผลการวิจัยจากตารางที่ 2 พบว่าปัจจัยคุณภาพการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (se) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับ 1 ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (sd) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 2 และด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ (sa) เท่ากับด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ (sb) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของคณะกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

	la	lb	lc	sa	sb	sc	sd	se
la	1							
lb	.544**	1						
lc	.478**	.577**	1					
sa	.513**	.457**	.506**	1				
sb	.387**	.481**	.475**	.514**	1			
sc	.454**	.465**	.477**	.548**	.580**	1		
sd	.462**	.413**	.349**	.472**	.469**	.640**	1	
se	.318**	.415**	.344**	.403**	.415**	.461**	.550**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ผลการวิจัย จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงานของผู้บริหาร

สมาคมฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการตอบสนองต่อลูกค้า ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการรู้จักและเข้าใจลูกค้าในระดับต่ำ

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้านมุ่งความสัมพันธ์หรือมุ่งคนของผู้บริหารสมาคมฯมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการตอบสนองต่อลูกค้า ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับองค์ประกอบของปัจจัยการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ในระดับปานกลาง

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้านให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมของผู้บริหารสมาคมฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ในระดับน้อยและมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ในระดับน้อย

อภิปรายผล

การศึกษาความคิดเห็นของผู้พิการที่เป็นสมาชิกของสมาคมศิษย์เก่าศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในการเปรียบเทียบระดับของปัจจัยภาวะผู้นำและคุณภาพในการให้บริการ รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง พบว่า

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสมาคมฯมีการติดตามผลงานดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และได้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจ นอกจากนั้น การได้รับการสนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานได้แก่ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคงของงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลตอบแทนและ

สวัสดิการ เพื่อลดความขัดแย้งสนับสนุนให้มีการอภิปรายข้อกำหนดขอบเขตและทิศทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยผู้บริหารสมาคมฯยังคงมีความรับผิดชอบใน การตัดสินใจ และรับผิดชอบผลลัพธ์ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรายุทธ กันหลง (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำแบบให้บริการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำแบบให้บริการ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed-Methods) กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารในมหาวิทยาลัยจำนวน 260 คน และผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้บริการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบหลักจากสูงไปหาต่ำ คือ การสร้างความร่วมมือร่วมใจ การมีวิสัยทัศน์ และการคุ้มครองดูแลรักษา เมื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างภาวะผู้นำแบบให้บริการของผู้บริหาร โดยใช้ค่าไค-สแควร์ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ยืนขันสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้และจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าโมเดลยุทธศาสตร์การพัฒนาภาวะผู้นำที่พัฒนาขึ้นนั้น เป็นแกนกลางของการขับเคลื่อนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่อยู่ในวงรอบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมระดับบุคคล ค่านิยมระดับกลุ่ม และค่านิยมระดับชุมชน/สังคม

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำความสำเร็จของการทำงาน สามารถอธิบายได้ว่า คนพิการที่เป็นสมาชิก ของสมาคมฯส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสมาคมฯ ที่ทำให้ผู้เข้ามารับบริการได้รับคุณภาพการบริการของสมาคมฯที่ดี และเป็นไปตามที่สมาคมฯได้กำหนดการให้บริการไว้เป็นอย่างดี โดยเห็นว่าเป็นเพราะผู้บริหารของสมาคมฯกำหนดการบริหารงานไว้เป็นอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคมน ทิฆัมพรบรรเจิด (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของครู ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านงานที่รับผิดชอบ และการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างมีนัยสาคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาได้ร้อยละ 48.40

ปัจจัยภาวะผู้นำให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วม จากผลของการวิจัยทำให้ทราบว่า สมาชิกฯได้รับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการของสมาคมฯโดยมีความเห็นว่าเกิดจากการที่ผู้บริหารสมาคมฯเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น สมาชิกเห็นว่าเป็นอันดับสุดท้ายแต่ยังอยู่ในความสัมพันธ์ระดับปานกลาง โดยสอดคล้อง

กับงานวิจัยของ เกริกเกียรติ ต่อกิจไพบูลย์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจในงานกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การโดยมีทุนทางจิตวิทยาด้านบวก” ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.392) ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.647) ทุนทางจิตวิทยาด้านบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.634) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.426) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตวิทยาด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r =.333) ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตวิทยาด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 (r =.475) กล่าวคือ ทุนทางจิตวิทยาด้านบวกไม่ได้เป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และทุนทางจิตวิทยาด้านบวกไม่ได้เป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

การทำงานของผู้บริหารสมาคมฯ จะมุ่งไปที่ภาระหน้าที่ของผู้นำ ซึ่งได้แก่ การวางเป้าหมายการทำงาน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ การใช้เทคนิคการทำงาน รวมทั้งการวางแผนการจัดตารางงาน และการประสานงานด้านกิจกรรมต่างๆ และตั้งเป้าหมายในการทำงานและเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลญา พุดทอง (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงานของผู้บริหารสถานศึกษา กับความพึงพอใจในการทำงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหาร ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย จึงทำให้สมาชิกฯส่วนใหญ่ชื่นชมในการทำงานของผู้บริหารชุดนี้ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำให้ความสำคัญต่อสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความห่วงใย สนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การให้คำแนะนำและให้เกียรติกับสมาชิกมีค่าในระดับมากที่สุด การตั้งเป้าหมายในการบริการสมาชิกมีค่าในระดับมากที่สุด และการพัฒนาในอาชีพและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จมีค่าในระดับมากที่สุด และมีการควบคุมใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับกับสมาชิกมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในระดับมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารสมาคมฯมีความ ห่วงใยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกฯ มีการแนะนำความรู้ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและมีความเป็นกันเองเพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาของสมาชิก และสนับสนุนสนับสนุนให้การทำงานประสบความสำเร็จโดยไม่ต้องควบคุมงานแบบออกคำสั่งที่จะทำให้เกิดการกดดันจะให้นโยบายและดูแลอยู่ห่างๆ อย่างให้เกียรติ โดยผู้บริหารสมาคมฯจะตั้งเป้าหมายและให้คำแนะนำในการบริการ แต่ก็ให้อิสระในการทำงานแก่ทีมงานในการให้บริการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ กึกก้อง (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำด้านการสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงานโดยภาพ

รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ กระตุ้นผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมแสดงความคิดเห็นได้และให้เกียรติผู้ตาม ยึดมั่นในกฎ ระเบียบ ส่งเสริมให้ผู้ตามสามารถแก้ปัญหาหรือดำเนินงานเป็นทีมได้ตามลำดับ จึงทำให้สมาชิกฯส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารชุดนี้ให้ความสำคัญต่อสมาชิกเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. การเข้าถึงสิทธิของคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ด้านบริการทางการศึกษาและด้านบริการทางสังคมแก่คนพิการให้มากและเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ในปัจจุบันนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านบริการสังคมเกี่ยวกับการยอมรับและมีส่วนร่วมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ ตลอดจนการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

2. ด้านการเข้าสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนคนพิการได้รับการฝึกทักษะการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเอง มีการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ได้รับบริการเกี่ยวกับการมีผู้ช่วยคนพิการ การจัด ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้พิการ หรือหน่วยงานหลักคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพจากชุมชนที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

4. ด้านการกีฬาและนันทนาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาคนพิการภายในตำบลและอำเภอสู่จังหวัดและระดับประเทศ

5.ด้านสุขภาวะของคนพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้รับบริการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างครบถ้วน

6. ด้านอาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการ หรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ความสำคัญกับสิทธิและโอกาสของคนพิการ ด้านค่าตอบแทนหรือค่าแรงในการทำงาน โดยได้รับอัตราค่าจ้างในสถานประกอบการเท่าเทียมกับคนปกติ

7. ด้านทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนพิการในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2556). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต (ฉบับที่ 2)*. เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก ราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2554). *ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์การคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.

อนล ศรีสาราญ. (2559). *การเข้าถึงสิทธิของคนพิการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย.* วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อมร พงษ์สว่าง และ สิทธิพรร์ สุนทร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายในจังหวัดสระบุรี. *Journal of Modern Learning Development*, 6(6) 1-16.

Albrecht, G. L., & Devlieger, P. J. (1999) The disability paradox: High quality of life against all odds. *Social Science & Medicine*, 48(8), 977-988.

Brown, R. I. (1997). *Quality of life for people with disabilities: Models, research, and practice*. Stanley Thornes.

Cummins, R. A. (2001). Living with support in the community: Predictors of quality of life for people with disabilities. *Community Mental Health Journal*, 37(1), 7-19.

Davis, L. J. (Ed.) (2013). *The Disability Studies Reader*. (4th ed.) New York: Routledge.

Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control.* 9th Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River.

Oliver, M. (1990). *The Politics of Disablement*. London: Macmillan.

Stein, M. A., & Lord, J. E. (2009). *Ratifying the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities.* In M. A. Stein & J. E. Lord (Eds.), *Implementing the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (pp. 1-16) Cambridge: Cambridge University Press.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.50

นโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ

Child Development Policy in Thailand: A Case Study of Successful Daycare Center

เอกพจน์ คงกระเรียน[1*]

Ekaphot Congkrarian[1]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
Corresponding Author*:

1. เอกพจน์ คงกระเรียน
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, มหาวิทยาลัยรังสิต

1. Ekaphot Congkrarian
College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand
Email: Ekaphot.c@rsu.ac.th

คำสำคัญ:
นโยบายการพัฒนาเด็กเล็ก, ศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ

Keywords:
Child Development Policy; Successful Daycare

Article history:
Received: 15/10/2023
Revised: 02/11/2023
Accepted: 20/11/2023
Available online: 07/12/2023

How to Cite:
Congkrarian, E. (2023). Child Development Policy in Thailand: A Case Study of Successful Daycare Center, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 126-141.

ABSTRACT

This qualitative documentary research delves into the intricacies and aim to study of the child development policy in Thailand: A case study of successful daycare center. Through key informant interviews, the study unfolds the multifaceted approach adopted at various policy levels to foster the comprehensive development of young children.

The results of the research unveil a three-tiered policy framework. At Level 1, the "National Strategy 2018-2037" prioritizes the development and fortification of human resources across the lifespan. Level 2, operating under the national strategy, concentrates on enhancing human potential from pregnancy to old age. Specifically, the policies address the holistic development of early childhood, encompassing physical, emotional, social, intellectual, linguistic, ethical, and social communication aspects. Furthermore, Level 3 introduces the "Reproductive Health Development Policy and Strategy 2017-2026," which emphasizes quality birth and growth. This entails proactive planning before conception, support for conception, and ensuring a nurturing environment for children's growth and development. The research underscores the significance of systematic planning and organization in daycare center management. This involves meticulous work planning, appointment of qualified personnel, role-based control and coordination, and transparent budgeting. The adherence to these practices ensures the efficient functioning of the daycare center and serves as a blueprint for other centers aiming to achieve similar success. Crucially, the findings emphasize the need for adaptability within the daycare center management model to align with diverse contexts, including private sector agencies, government entities, and the unique characteristics of Bangkok. This research contributes to the broader understanding of effective child development policies and offers insights for the advancement of daycare centers seeking both efficiency and effectiveness.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสารและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายที่ใช้ในการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทยสรุปได้ ดังนี้ แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาคนตลอดชีวิต แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงวัยชรา การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนจัดการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนารอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และการสื่อสารสังคมให้มีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาเด็กร่วมกัน แผนระดับที่ 3 เป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2560-2569 ส่งเสริมการเกิดและการเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีการวางแผน/เตรียมความพร้อม ก่อนตั้งครรภ์และได้รับการช่วยเหลือในการมีบุตร ส่งเสริมให้ลูกเกิดรอดแม่ปลอดภัยและให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและการมีพัฒนาการสมวัย การวางแผน การทำงานและการจัดองค์การ ที่เป็นระบบ การบรรจุแต่งตั้ง บุคลากรที่มีคุณภาพ การควบคุมสั่งการ ตามบทบาทหน้าที่ อีกทั้งมีการประสานงาน และรายงาน ผลการดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนด และสุดท้ายมีการจัดทำงบประมาณ ที่โปร่งใสตรวจสอบได้สามารถกำหนดการใช้งบประมาณการบริหารงานได้ จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม รูปแบบการบริหารงานของศูนย์ที่ประสบความสำเร็จสามารถเป็นแบบอย่างของศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ต้องการพัฒนาศูนย์ให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่สำคัญต้องปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์ทั้งหน่วยงานภาคเอกชน ภาครัฐและกรุงเทพมหานคร

บทนำ

แนวทางการพัฒนาประเทศในระดับโลกหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาคนให้มีทักษะในการก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 โดยวัตถุประสงค์คือ ความเป็นอยู่ที่ดีมากขึ้น (Well-Being) ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงทรัพยากร เช่น รายได้ ความมั่งคั่ง การงาน และที่อยู่อาศัย ฯลฯ และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี (Quality of Life) เช่น สุขภาพ การมีส่วนร่วมทางสังคม การศึกษา ความปลอดภัย ความพึงพอใจในชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยการเข้าถึงสิ่งเหล่านี้อย่างเท่าเทียมล้วนแล้วแต่เป็นการพัฒนาหรือการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องสร้างทักษะให้รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วยการเป็นคนที่มีศักยภาพ คุณภาพ ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกระดับช่วงวัย ซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตั้งแต่การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

เด็กปฐมวัยเป็นเด็กที่จะต้องได้รับเลี้ยงดูให้ถูกต้องและเหมาะสมเพราะเป็นช่วงอายุที่มีอัตราการพัฒนาสูงซึ่งเด็กเหล่านี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะเติบโตเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองในอนาคต ในพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ได้กำหนดตามมาตรา 3 ไว้ว่า “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา 30 เมษายน 2562 เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562: 5) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปี 2562 ระบุว่า เด็กปฐมวัย 0-6 ปี ทั่วประเทศ มีประมาณ 4.6 ล้านคน ซึ่งมีนัยสอดคล้องกับการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติจากการสำรวจกลุ่มประชากรในปี 2563 ระบุว่า กลุ่มปฐมวัยช่วงอายุ 0-4 ปี มีจำนวน 3.1 ล้านคน และกลุ่มปฐมวัยช่วงอายุ 5-9 ปี มีจำนวน 3.7 ล้านคน เมื่อรวมทั้งสองกลุ่มแล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น 6.8 ล้านคน เมื่อคิดสัดส่วนต่อประชากรทั้งประเทศทั้งสองกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 4.6 และ 5.7 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563: 220)

เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี หรือเรียกว่า เด็กปฐมวัย เป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาการสูง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ จากทฤษฎีองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก และการพัฒนาสมอง รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความสอดคล้องกันว่า ช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองคือ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้ เมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้วการพัฒนาอาจไม่เป็นไปตามพัฒนาการที่ควรจะเป็นก็เป็นได้ ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจและต้องตระหนักถึงความสำคัญของพัฒนาการเด็กในช่วงวัย 0-5 ปี สามารถเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ รวมทั้งพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

สำหรับประเทศไทยบทบาทภาครัฐได้เข้ามามีส่วนพัฒนาเด็กปฐมวัย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตลอดจนนโยบาย และยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเริ่มต้นตั้งแต่การรองรับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่ช่วงอยู่ในครรภ์ไปจนถึงก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า “นโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทยกรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จจะสามารถเป็นต้นแบบการพัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและกรุงเทพมหานครอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ

การทบทวนวรรณกรรม

ประเด็นที่ 1 แนวคิดนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ หมายถึง การแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อสังคมเป็นส่วนรวม (David Easton, 1975) กิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลกระทำ (Ira Sharkansky, 1970) สิ่งใดก็ตามทีรัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำ (Dye, 1981) การตัดสินใจขั้นต้นเพื่อที่จะกำหนดแนวทางกว้างๆ เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (William Greenwood, 1965) และ นโยบายสาธารณะ หมายถึง โครงการที่รัฐบาลบัญญัติขึ้นเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติในการจัดสรรคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคม จำแนกออกเป็น 2 ประการ คือ 1) นโยบายสาธารณะคือแนวทางการปฏิบัติของรัฐ และ 2) นโยบายสาธารณะ คือ โครงการสำคัญที่รัฐบาลต้องจัดให้มีขึ้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วนั้น สิ่งเหล่านี้ย่อมจะหมายความรวมไปถึงสถาบันต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและกระบวนการทั้งหลายที่จะช่วยให้นโยบายสาธารณะอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ด้วยเสมอ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2525) สรุปความได้ว่านโยบายสาธารณะเป็นนโยบายที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคมซึ่งต้องมีแผนดำเนินการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์อย่างถูกต้องและเหมาะสม ภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาสิ่งที่เป็นประเด็นสังคมภายใต้ระเบียบของกฎหมายด้วย

ประเด็นที่ 2 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นที่จริงแล้วก็คือปฏิกิริยา (Interaction) ระหว่างการกำหนดจุดมุ่งหมาย (Goals) และการกระทำ (Actions) ที่มุ่งไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายหรือที่เรียกว่าความสามารถที่จะผลักดันการเชื่อมโยงข้อต่อของเหตุผลอย่างต่อเนื่องเพื่อการบรรลุผลที่มุ่งหวัง (Charles O. Jones, 1977; Channuwong, 2018) การแปลงวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เป็นแนวทาง แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เพื่อการจัดหาทรัพยากรและการบริหารจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (มยุรี อนุมานราชธน, 2556) กระบวนการที่ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้และเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างการกำหนดนโยบายกับการประเมินผลนโยบาย (วรเดช จันทรศร, 2554)

ขั้นตอนที่อยู่ตรงกลางระหว่างขั้นตอนการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย โดยการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบนำไปดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย (ณัฐฐา วินิจนัยภาค, 2555) ขั้นตอนเกี่ยวกับมาตรการของนโยบายที่เกิดขึ้นระหว่างการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยจะส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ และเป็นขั้นตอนที่มีความซับซ้อนไม่สามารถบรรลุได้ด้วยวิธีการทั่วไป (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2554) ปัจจัยที่ควร

เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ 10 ประการ คือ 1) สภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานที่เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) เวลาและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับดำเนินการตามแนวทาง แผนงานและโครงการ 3) การวางแผนจัดสรรทรัพยากรที่ต้องใช้ 4) ตัวนโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักสาเหตุและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์โดยตรง 6) การลดความสัมพันธ์เชิงการพึ่งพาระหว่างหน่วยงาน 7) ความเข้าใจและเห็นตรงกันในวัตถุประสงค์ 8) การจัดกิจกรรมตามลำดับอย่างเหมาะสม 9) การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ 10) ผู้มีอำนาจหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติต้องยอมรับนโยบายอย่างแท้จริง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญของการแปลงหลักการทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติคือการปรับเปลี่ยนสิ่งที่เป็นนามธรรมเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดผลสำเร็จได้ต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (participation)

ประเด็นที่ 3 แนวคิดการบริหารการพัฒนา

การบริหารการพัฒนาตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Development Administration หมายถึงสาขาวิชา development administration หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการ เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยของเรานั้นเรียกรวมกันทั้งในแง่ของสาขาวิชาและของกิจกรรมหรือกระบวนการว่า “การบริหารการพัฒนา” พัฒนบริหารศาสตร์ และแม้กระทั่ง “รัฐประศาสนพัฒนา” และยังหมายถึง การจัดเตรียม การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุง การปฏิรูปโครงสร้างกระบวนการและพฤติกรรมการบริหารให้มีสมรรถนะ (capabilities) หรือความสามารถที่จะรองรับนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เป็นต้น (ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2555)

การบริหารการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาการบริหารและการบริหารเพื่อการพัฒนา การพัฒนาการบริหาร หมายถึง การจัดเตรียม เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือ ปฏิรูปโครงสร้างกระบวนการ/เทคโนโลยีและพฤติกรรมการบริหารให้มีสมรรถนะ (ศักยภาพหรือความสามารถ) ที่จะรองรับนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมสำหรับการพัฒนาประเทศ ส่วนการบริหารเพื่อการพัฒนา หมายถึงการนำเอาสมรรถนะที่มีอยู่ในระบบการบริหารมาลงมือปฏิบัติตามนโยบาย แผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาจริง ๆ เพื่อให้บังเกิดความเปลี่ยนแปลงตามที่วางแผนไว้ล่วงหน้า และความเปลี่ยนแปลงที่มีการางแผนไว้ล่วงหน้านี้จะมุ่งความเจริญเติบโตและการเกลี่ยหรือแบ่งปันความเจริญเติบโตทั้งทางด้านการบริหาร เศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศอันจะนำไปสู่การลดความทุกข์ยากของคนทั้งที่อยู่ในองค์การ (คือข้าราชการ ลูกจ้างรัฐบาล และพนักงานรัฐวิสาหกิจ) และที่อยู่ภายนอกองค์การ (คือประชาชนและลูกค้าขององค์การ) (ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2555)

กระบวนการบริหาร 7 ประการ หรือที่เรียกว่า POSDCORB ที่ Luther Gulick และ Lyndall Urwick (1937) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแผนการในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนไม่ว่าในการบริหารใด ๆ 2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดองค์การหรือหน่วยงานโดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานเป็นหน่วยงานย่อย 3) การบริหารงานบุคคล

(Staffing) เป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การจัดหาบุคลากร การจัดบุคลากร การพัฒนาบุคลากรและการพ้นจากงานของบุคลากรในลักษณะที่แตกต่างกัน 4) การอำนวยการสั่งการ (Directing) เป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการบริหารและบทบาทที่สำคัญของนักบริหารเพราะการสั่งการและคำสั่งของผู้บริหารจะมีผลต่อพฤติกรรมขององค์การหรือหน่วยงาน 5) การประสานงาน (Coordinating) เป็นการประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ 6) การรายงานผลปฏิบัติงาน (Reporting) เป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานซึ่งต้องเสนอรายงาน 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับเดียวกัน และระดับต่ำ ต้องอาศัยความสามารถในการติดต่อสื่อสารที่ดีด้วย 7) การจัดทำงบประมาณ (Budgeting) เป็นการวางแผนให้ได้มาซึ่งงบประมาณ การจัดสรรและควบคุมการใช้งบประมาณให้ถูกต้องตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน (Luther Gulick และ Lyndall Urwick, 1937 อ้างถึงใน ไชยา ยิ้มวิไล, 2557) การบริหารการพัฒนาเป็นกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ 4 ยุทธศาสตร์และนโยบายรัฐในการพัฒนาและดูแลเด็กปฐมวัยจากนโยบายสู่การปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีได้มีการจำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย **แผนระดับที่ 1** คือยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันโดยการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ 2 และ 3 อย่างเป็นระบบ **แผนระดับที่ 2** เป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่างๆ เพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์และถ่ายทอด ไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ **แผนระดับที่ 3** เป็นแผนในเชิงปฏิบัติที่มีความชัดเจนตามภารกิจของส่วนราชการที่สอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 1 และระดับที่ 2 โดยแผนในแต่ละระดับ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (คณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการ กลุ่มกระทรวง คณะที่ 2,2562 หน้า 9-18) ดังนี้

แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนาคนตลอดชีวิต ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก รวมทั้งให้มี การลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

แผนระดับที่ 2 ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) สาระสำคัญคือ 1) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพ ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัยจนถึงวัยชรา 2) การพัฒนาการเรียนรู้ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ การพัฒนาสุขภาพอนามัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยและการเตรียมทักษะการอยู่ ในสังคม

ให้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน 3) หน่วยงาน องค์กรภาครัฐ ปรับปรุงและพัฒนาการบริการประชาชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) ด้านการศึกษา มุ่งเน้นการปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยการพัฒนาระบบการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้สมกับวัย และการสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แผนระดับที่ 3 ประกอบด้วย

1) นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2569) ว่าด้วยการส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยให้การเกิดทุกราย มีการวางแผน/เตรียมความพร้อมตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์และได้รับการช่วยเหลือในการมีบุตร ส่งเสริมให้ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัยได้รับการดูแลหลังคลอดที่ดี เด็กได้รับการเลี้ยงดู ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและการมีพัฒนาการสมวัย พร้อมที่จะเรียนรู้ในช่วงวัยต่อไปอย่างมั่นคง

2) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้เด็กเล็ก (0 - 3 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย (0 - 3 ปี) และการศึกษาปฐมวัย (3 - 5 ปี) ให้มีคุณภาพมาตรฐาน พัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ การเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล

3) แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติทั้งกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรม ที่เหมาะสมตามช่วงวัย มีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย สถาบันการศึกษา และชุมชน ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ที่ปลอดภัย

4) ยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านการคุ้มครองเด็ก (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งมีวิสัยทัศน์มุ่งหวังให้ “เด็กทุกคนอยู่ดี มีสุข ปลอดภัยในครอบครัว ชุมชน และสังคมแวดล้อมที่คุ้มครองและดูแล” ผ่านการเสริมสร้าง ความตระหนักและความเข้มแข็งของบุคคลในครอบครัว สังคมแวดล้อมของเด็กในการแก้ไขปัญหาและคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะการป้องกันไม่ให้กระทำความรุนแรงต่อเด็ก ให้ครอบคลุมเด็กทุกคนทุกกลุ่ม และพัฒนาระบบมาตรการและกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการคุ้มครองเด็ก

5) นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2560 - 2564 ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครอบครัวมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีสัมพันธภาพที่ดี และทำบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

6) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2561 - 2564 เป็นร่างแผนบูรณาการ ที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มุ่งให้เด็กปฐมวัยทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านอย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการจัดและพัฒนาระบบการจัดการให้เด็กปฐมวัยเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน การส่งเสริมบทบาทความเป็นพ่อแม่และ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการให้บริการพัฒนา เด็กปฐมวัย รวมถึงให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่รวบรวมและบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูล ด้านเด็กปฐมวัยของประเทศ เพื่อวางแผน กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ด้านเด็กปฐมวัย ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ตลอดจนการสร้างกลไกในการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ปัจจุบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ การบริหารการพัฒนาและยุทธศาสตร์และนโยบายรัฐในการพัฒนาและดูแลเด็กปฐมวัยจากนโยบายสู่การปฏิบัติ สรุปได้ว่านโยบายภาครัฐมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กเล็กทั้งนี้ประเด็นสำคัญคือช่วงรอยต่อระหว่างการกำหนดนโยบายและผลของนโยบายคือการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งต้องอาศัยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์การเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายด้วย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยเป็นศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้ สังกัดหน่วยงานภาคเอกชนศึกษามูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ สังกัดหน่วยงานภาครัฐ (กรมอนามัย) ศึกษาศูนย์เด็กเล็กวัลลภไทยเหนือ สังกัดกรุงเทพฯ ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพรหมรังสี

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือการศึกษานโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ การบริหารการพัฒนาและนโยบายการพัฒนาและดูแลเด็กปฐมวัยจากนโยบายสู่การปฏิบัติและกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

1) วิธีการศึกษา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิจัยเอกสารและเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตามประเด็นการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมทุกประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์และบทความที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยวิธีเข้าถึงข้อมูลโดยตรง (Obtrusive Methods) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบดูแลเด็กโดยตรง

ผลการวิจัย

นโยบายรัฐที่ใช้ในการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทยสรุปได้ ดังนี้

1. **แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580** การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาคนตลอดชีวิต ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์และส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยทุกด้าน

2. **แผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้มีคุณภาพตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงวัยชรา และพัฒนาการเรียนรู้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในทุกระดับชั้น มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนจัดการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนารอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรม และการสื่อสารสังคมให้มีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาเด็กร่วมกัน

3. **แผนระดับที่ 3 เป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2560-2569** ส่งเสริมการเกิดและการเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีการวางแผน/เตรียมความพร้อม ก่อนตั้งครรภ์และได้รับการช่วยเหลือในการมีบุตร ส่งเสริมให้ลูกเกิดรอดแม่ปลอดภัยและให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและการมีพัฒนาการสมวัย พร้อมที่จะเรียนรู้ในช่วงวัย แผนการศึกษาชาติมุ่งพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้เด็ก (0-3 ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง แผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติมุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติทั้ง กาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัย ยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านการคุ้มครองเด็กมีวิสัยทัศน์มุ่งให้เด็กทุกคนอยู่ดีมีสุข ปลอดภัยในครอบครัว ชุมชนและสังคมสิ่งแวดล้อมที่คุ้มครองและดูแล ผ่านการเสริมสร้างความตระหนักและความเข้มแข็งของคนในครอบครัว นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัวให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครอบครัวมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน มีสัมพันธภาพที่ดีและทำหน้าที่อย่างเหมาะสม แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ภาครัฐได้ร่างเป็นแผนบูรณาการที่

สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มุ่งให้เด็กปฐมวัยทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านอย่างมีคุณภาพตามศักยภาพตามวัยอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการจัดและพัฒนาระบบการจัดการให้เด็กปฐมวัยเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษาและสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน

นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ซึ่งมีนโยบายหลักเป็นการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัยในด้านการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบครอบครัว เพื่อส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ รวมทั้งเตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ความรู้เรื่องโภชนการและสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตารฐานและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพโดยคำนึงถึงปัญหาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

ผู้วิจัยได้ทำตารางสรุปเพื่อให้เห็นรูปแบบการบริหารงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กทั้ง 3 แห่ง ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ภาคเอกชนศึกษามูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ กลุ่มที่ 2 สังกัดกรมอนามัย ศึกษาศูนย์เด็กเล็กวัลลภไทยเหนือ, กลุ่มที่ 3 สังกัดกรุงเทพฯ ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพรหมรังสี

ตารางที่ 1 สรุปรูปแบบการบริหารงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กทั้ง 3 แห่ง

สถานที่ / ประเด็น	บ้านเด็กอ่อนเสือใหญ่ (ภาคเอกชน)	ศูนย์เด็กเล็กวัลลภฯ (สังกัดกรมอนามัย)	ศูนย์วัดพรหมรังษี (สังกัดกรุงเทพฯ)
1. Planning (การวางแผน)	-การวางแผนงานประจำปี, -การแผนงาน 6 เดือน, และแผนรายเดือน -การวางแผนงานโดยมุ่งวิสัยทัศน์หลักคือเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กอ่อนในชุมชนแออัด	- การวางแผนงานตามนโยบายของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกรมอนามัยและสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ -แผน 3 ปี, -แผนปฏิบัติการรายปี -การวางแผนงานเพื่อเป็นสถาบันต้นแบบด้านการ	- การวางแผนงานประจำปีให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ

สถานที่ / ประเด็น	บ้านเด็กอ่อนเสือใหญ่ (ภาคเอกชน)	ศูนย์เด็กเล็กวัลลภาฯ (สังกัดกรมอนามัย)	ศูนย์วัดพรหมรังษี (สังกัดกรุงเทพฯ)
		พัฒนาอนามัยเด็กแรกเกิดจนถึง 5 ปี	
2. Organizing (การจัดองค์การ)	- จัดโครงสร้างองค์การเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ -ฝ่ายพัฒนาเด็กและครอบครัว -ฝ่ายสำนักงาน -ฝ่ายประชาสัมพันธ์ -ฝ่ายระดมทุน -ฝ่ายวิชาการ	-จัดโครงสร้างสถาบันได้แก่ ผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการ, หัวหน้ากลุ่มงาน, และงานโภชนาการ	จัดโครงสร้างองค์การได้แก่ ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์, ผู้อำนวยการศูนย์, ผู้ดูแลศูนย์, ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ -แบ่งการบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย คือ -ฝ่ายบริหารงานวิชาการ -ฝ่ายบริหารงานทั่วไป -ฝ่ายบริหารงานบุคคล -ฝ่ายบริหารงานธุรการและงบประมาณ
3. Staffing (การบรรจุแต่งตั้ง)	- ครูตำแหน่ง Day care จะต้องเป็นคนในชุมชน - การสัมภาษณ์และทดลองงานสามเดือน	- เป็นคำสั่งมอบหมายโดยสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ - ข้าราชการมาตามเรื่องของระเบียบราชการ - พนักงานราชการทำสัญญา 4 ปี - ลูกจ้างชั่วคราวจ้างตามประกาศตำแหน่งที่ขาดแคลน -เงินเดือนให้ตามวุฒิการศึกษา	- สำนักพัฒนาสังคมกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการบรรจุ แต่งตั้งบุคลากรประจำศูนย์ - ศูนย์ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง
4. Directing (การสั่งการ)	-การมอบหมายแผนงานประจำปีผ่านคณะ	-การประชุมทีมผู้นำ	- การควบคุมสั่งการโดยสำนักพัฒนาสังคม

สถานที่ / ประเด็น	บ้านเด็กอ่อนเสือใหญ่ (ภาคเอกชน)	ศูนย์เด็กเล็กวัลลภาฯ (สังกัดกรมอนามัย)	ศูนย์วัดพรหมรังษี (สังกัดกรุงเทพฯ)
	กรรมการมูลนิธิเด็กอ่อนในสลัมฯ	-การมอบหมายให้หัว หน้างานไปกำกับดูแลงานส่วนที่รับผิดชอบ	-ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดพรหมรังษีมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติเท่านั้น
5. Coordinating (การประสานงาน)	-การประสานงานภายในถ้าเป็นเรื่องใหญ่จะประชุมหัวหน้างานทั้งองค์กร -การประสานงานด้วยหลักขององค์กรคือทำงานด้วยหัวใจ	-การประสานงานภายในโดยหนังสือราชการเป็นหลัก - การประสานงานภายนอกตามภารกิจงาน	- การประสานงานภายในระหว่างกรุงเทพมหานครและศูนย์ฯ ในการรับนโยบายและคำสั่ง -การประสานงานภายนอกกับองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อรับบริจาคสิ่งของ
6. Reporting (การรายงาน)	-รายงานผลการทำงานประจำเดือน -สรุปผลงานใหญ่ทุก 6 เดือน -รายงานภาพรวมทุก 1 ปี	-สรุปผลการดำเนินงานโครงการแต่ละโครงการจะสรุปเป็นรายปีโดยเอาแต่ละโครงการมารวมกัน -จัดทำสถิติเกี่ยวกับสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก	-รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี Self-Assessment Report (SAR)
7. Budgeting (การจัดทำงบประมาณ)	- แต่ละฝ่ายต้องเสนองบประมาณว่าจะต้องใช้จ่ายเท่าไร อย่างไร - ตั้งคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมในการใช้งบประมาณ	- งบประมาณมาจากกระทรวงสาธารณสุข - จัดทำงบประมาณเป็นรายจ่ายคงที่ - ทำแผนงบประมาณประจำปีเพื่อกำหนดการใช้งบประมาณ - จัดทำงบประมาณแปรผันตามจำนวนเด็ก	- งบประมาณจากกรุงเทพมหานครจะต้องสำรองจ่ายก่อนทุกเดือนและเบิกคืนภายหลัง - ถ้างบประมาณไม่เพียงพอให้หลวงพ่อเจ้าอาวาสสำรองจ่ายก่อนและเบิกคืนภายหลังในส่วนที่เบิกได้ตามระเบียบ - งบประมาณเกี่ยวกับค่าดำเนินการ ค่าน้ำ ค่าไฟ

สถานที่ / ประเด็น	บ้านเด็กอ่อนเสือใหญ่ (ภาคเอกชน)	ศูนย์เด็กเล็กวัลลภาฯ (สังกัดกรมอนามัย)	ศูนย์วัดพรหมรังษี (สังกัดกรุงเทพฯ)
			ค่าบำรุงอาคารสถานที่และอื่นๆ ที่เบิกจาก กทม. ไม่ได้จ่ายจากเงินของหลวงพ่อ

จะเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานของแต่ละศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะอยู่ในภาคส่วนการดูแลของภาคเอกชน ภาครัฐหรือกรุงเทพมหานคร สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) ที่ต้องการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาคนตลอดชีวิต ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์และส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยทุกด้าน แต่ปัญหาสำคัญที่ศูนย์พัฒนาเด็กทุกสังกัดทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และกรุงเทพฯ ประสบปัญหาอย่างเดียวกันคืองบประมาณสนับสนุนที่ยังไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เป็นความจริง ศูนย์รับเลี้ยงเด็กแต่ละแห่งต้องแบกรับหรือต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเองทั้งการขอรับบริจาค การขอยืมจากผู้มีพระคุณสำรองจ่ายแล้วค่อยเบิกคืนทีหลัง การวิจัยครั้งนี้จึงทำให้ทราบถึงรูปแบบการบริหารงานศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จและทำให้เห็นข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทุกภาคส่วนต้องแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทยร่วมกัน การวางแผน (planning) การทำงานและการจัดองค์การ (organizing) ที่เป็นระบบ การบรรจุแต่งตั้ง (staffing) บุคลากรที่มีคุณภาพ การควบคุมสั่งการ (directing) ตามบทบาทหน้าที่ อีกทั้งมีการประสานงาน (coordinating) และรายงาน (reporting) ผลการดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนด และสุดท้ายมีการจัดทำงบประมาณ (budgeting) ที่โปร่งใสตรวจสอบได้สามารถกำหนดการใช้งบประมาณการบริหารงานได้ จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษานโยบายที่ใช้ในการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ จะเห็นว่าทุกศูนย์รับเลี้ยงมีการบริหารงานที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง แต่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์เป็นแผนการดำเนินการซึ่งเป็นแผนขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย อย่างไรก็ตามแม้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กกลุ่มตัวอย่างจะประสบความสำเร็จในการบริหาร แต่ยังมีปัญหาอุปสรรค์ในการดำเนินการซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายให้เห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

นโยบายภาครัฐมีแผนที่เป็นตัวบทที่ชัดเจนแต่ขาดการบูรณาการกล่าวคือต่างหน่วยงานต่างทำไปคนละเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องเดียวกันซึ่งเป็นลักษณะต่างคนต่างทำงานซึ่งก่อให้เกิดการทำงานที่ทับซ้อนกันสิ้นเปลืองการใช้ทรัพยากรทั้งบุคคลและงบประมาณ รัฐควรเข้าไปช่วยเหลือด้านเงินเดือนและสวัสดิการครูให้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ เพิ่มสิทธิวันลาให้ครูมีความมั่นคงในอาชีพ ทั้งนี้สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่รัฐต้องทำคือการเพิ่มจำนวนประชากรเพราะในปัจจุบันประชากรลดลงจะส่งผลระยะยาวในการพัฒนาประเทศ และรัฐต้องผลิตบุคลากรเฉพาะทางเพื่อให้การดูแลเด็กมีประสิทธิภาพเด็กได้รับการพัฒนาตามช่วงวัยอย่างเหมาะสม

รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ 3,000 บาท/คน ซึ่งปัจจุบัน (2566) รัฐบาลสนับสนุนเพียง 600 บาท/คน ซึ่งไม่เพียงพอ ทำให้ต้องมีการระดมทุนขอรับบริจาคจากทั้งหน่วยงานภาคเอกชนและองค์กร สาธารณกุศลเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ การบริหารงานมีโครงสร้างการบริหารงานแบบแนวดิ่งแต่ทำงานแบบแนวราบคือทุกฝ่ายร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ เพื่อให้ศูนย์เด็กขับเคลื่อนการดำเนินงานไปได้และการจ้างครูพี่เลี้ยงควรเป็นดุลยพินิจของศูนย์ในการพิจารณาเลือกเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งอาคารสถานที่อุปกรณ์เครื่องเล่นสื่อเพื่อการศึกษาที่จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย เห็นได้ชัดว่าศูนย์เด็กที่เป็นของเอกชนจะมีความพร้อมมากกว่าศูนย์เด็กของรัฐเพราะความคล่องตัวในการบริหารงานแต่ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและปลอดภัย

ความพอใจของชุมชนโดยรอบศูนย์เด็กจะมีความพอใจมากเพราะการมีศูนย์เด็กในชุมชนสามารถช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก และเห็นเด็กมีพัฒนาการที่ดีเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ อีกทั้งคนในชุมชนยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางศูนย์เด็กจัดขึ้นซึ่งกิจกรรมจะมีส่วนในการส่งเสริมพัฒนาการทุกช่วงวัย บูรณาการผ่านเล่นและเรียน (Play and Learn) จึงต้องส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็กให้มากที่สุด

สรุป

สรุปผลการวิจัยนโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จได้ดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาคนตลอดชีวิตตั้งแต่การตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย ซึ่งมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนจัดการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนารอบด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา จริยธรรมและการสื่อสารสังคม ทั้งนี้ยังยึดนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2560-2569 ที่ส่งเสริมการเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพเด็กได้รับการเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่สมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ (ภาคเอกชนมูลนิธิเด็กก่อนในสลัมฯ, ภาครัฐสังกัดกรมอนามัยศูนย์เด็กเล็กวัลลภไทยเหนือ, สังกัดกรุงเทพมหานครศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพรหมรังษี) แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันของหน่วยงานต้นสังกัดแต่สิ่งที่

สามารถทำให้เป็นศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนแต่สามารถทำงานเป็นทีมให้ประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าประสงค์ บุคลากรถูกคัดเลือกจากหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งอาจข้อจำกัดแตกต่างกันออกไปแต่เมื่อเข้าสู่การทำงานสามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพ การควบคุมสั่งการรวมถึงการประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรจะมุ่งเน้นการทำงานด้วยหัวใจตามภารกิจหน้าที่เพื่อให้เกิดผลสำเร็จของงาน และสิ่งที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กประสบปัญหาลักษณะคล้ายกันคือเรื่องงบประมาณสนับสนุนที่ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายจริงศูนย์เด็กเล็กแต่ละแห่งจึงต้องแบกรับภาระและหาทุนสนับสนุนเอง ทั้งนี้การรายงานการปฏิบัติงานประจำปีเป็นสิ่งที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กทุกศูนย์ปฏิบัติเหมือนกันเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปีเพื่อเป็นการตรวจสอบการทำงานสำหรับการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดในปีถัดไป

การศึกษานโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จทำให้ทราบรูปแบบและวิธีการทำงานของศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่มีความแตกต่างกันของหน่วยงานซึ่งสามารถเป็นต้นแบบของศูนย์ที่ประสบความสำเร็จได้ ถึงแม้ว่าจะมีต้นสังกัดที่แตกต่างกันแต่มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือมุ่งพัฒนาในทุกมิติให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่สมวัยเพราะเด็กคืออนาคตของชาติดังนั้นถ้าจะพัฒนาชาติเราต้องพัฒนาเด็กซึ่งเป็นการลงทุนในระยะยาวแต่ผลที่ได้จากการลงทุนคุ้มค่าต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

เด็กทุกคนควรจะได้รับเลี้ยงดู อบรมและได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิด จิตใจ ให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดีมีความประพฤติเรียบร้อยสุจริตและมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุผล หน้าที่เหล่านี้ไม่ควรเป็นภาระของภาครัฐหรือขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ควรเป็นหน้าที่ของทุกคนด้วยเหตุผลที่ว่าถ้าจะพัฒนาชาติต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาเด็กเป็นหลักสำคัญ

การศึกษานโยบายการพัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทย กรณีศึกษาศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ประสบความสำเร็จ (Success Case) ทำให้ทราบรูปแบบการบริหารงานของศูนย์ที่ประสบความสำเร็จสามารถเป็นแบบอย่างของศูนย์รับเลี้ยงเด็กที่ต้องการพัฒนาศูนย์ให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่สำคัญต้องปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของศูนย์ทั้งหน่วยงานภาคเอกชน ภาครัฐและกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

Channuwong, S. (2018). The relationship between good governance principles and organizational justice: A case study of Bangkok government officials. Asia-Pacific Social Science Review, 18(3), 43-56.

Dye, T. (1981). Understanding Public Policy. Fourth Edition. N.J.: Printice-Hall, Inc.

Easton, David, (1975), “An Approach to the Analysis of Political System” in Peter Woll, American Government Fifth Edition Boston; Little, Brown and Company.

Greenwood, William (1965). Management and Organization Behavior: An Interdisciplinary Approach Ohio: South-Western Publishing Co.

Jones, Charles O. (1977). An Introduction to the Study of Public Policy. Mass: Duxbury Press.

Sharkansky, Ira. (Ed) 1970. “The Political Scientist and Policy Analysis” The Policy Analysis in the Political Science Chicago: Markham Publishing Co.

ไชยา ยิ้มวิไล. (2557). พัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารรัฐกิจ: จากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแสงจันทร์การพิมพ์.

ณัฐฐา วินิจนัยภาค. (2555). นโยบายสาธารณะและการจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทินพันธ์ นาคะตะ. (2525). รัฐศาสตร์: ทฤษฎี แนวความคิด ปัญหาสำคัญและแนวทางการศึกษาวิเคราะห์การเมือง. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบรรณกิจเทรดดิ้ง.

มยุรี อนุมานราชธน. (2556). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริ้น.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2555). การบริหารการพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา, พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2554). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2562-2565). สำนักงานเลขาธิการ. สภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2562). ราชกิจจานุเบกษา 30 เมษายน 2562 เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก หน้า 5. โรงพิมพ์สำนักงานนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2563. กรมกิจการเด็กและเยาวชน. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้น: 12/08/2023. จาก: https://www.dcy.go.th /public/mainWeb/file_download/1664788620103-248403179.pdf

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.51

ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพของผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย

Leadership and Peacebuilding Skills of Local Leaders in Northeastern Thailand

ธีร์ลดา ธีราวัชรเศรษฐ์[1*]

Theelada Theerawatcharaset[1*]

ARTICLE INFO

Name of Author:
Corresponding Author*:

1. ธีร์ลดา ธีราวัชรเศรษฐ์
สถาบันรัชต์ภาคย์

1. Theelada Theerawatcharaset
Rajapark Institute, Thailand
Email: theelada.trw023@gmail.com

คำสำคัญ:
ภาวะผู้นำ; ทักษะ; การสร้างสันติภาพ; ผู้นำท้องถิ่น; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย

Keywords:
Leadership; Skills; Peacebuilding; Local leader; Northeastern Thailand

Article history:
Received: 16/10/2023
Revised: 28/11/2023
Accepted: 5/12/2023
Available online: 07/12/2023

How to Cite:
Theerawatcharaset, T. (2023). Leadership and Peacebuilding Skills of Local Leaders in Northeastern Thailand. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 142-156.

ABSTRACT

This research aims to address three key objectives: 1) To examine social factors and leadership in relation to peacebuilding skills, 2) To investigate demographic variations impacting leadership and peacebuilding skills, and 3) To explore strategies for enhancing leadership and peacebuilding skills. The study employs a quantitative research approach, utilizing a sample group of 400 individuals in Northeastern Thailand.The research instrument is a meticulously designed questionnaire, crafted through a comprehensive review of documents, theories, and relevant literature. This questionnaire is tailored to align with the conceptual framework, covering source and dependent variables corresponding to the study's content and objectives.

The findings indicate that, across all four aspects of social factors, the average weight is 3.06 with a standard deviation (S.D.) of 0.89, signifying a moderate level. Notably, factors related to acceptance, environmental considerations, and support emerge as the top three with the highest mean factor weights (3.09, 3.07, and 3.04, respectively), suggesting a level of significance at the moderate range (S.D. values of 0.84, 0.99, and 0.94). In terms of leadership factors, the average weight is 3.07 with an S.D. Emotional and skill factors dominate with mean values of 3.12 and 3.09, signifying high and moderate levels, respectively (S.D. values of 0.85 and 0.84). On the contrary, attitude factors show the lowest average weight (2.99) with an S.D. value of 0.90, placing it at a moderate level. For peacebuilding skills across five aspects, the average weight is 3.07 with an S.D. Learning skills lead with a mean weight of 3.11 and an S.D. value of 0.95, indicating a high level. Development follows with an average weight of 3.08 and an S.D. value of 0.91, classified as a moderate level. The remaining aspects - adjustment, speaking, and performance - all exhibit moderate average weights and S.D. values, ranging from 3.05 to 3.07 and 0.88 to 0.92, respectively. This research provides valuable insights into the nuanced relationships between social factors, leadership, and peacebuilding skills, offering a foundation for future interventions and development strategies in this context.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม และด้านความเป็นผู้นำ ของภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ของประชาชน ที่มีผลต่อภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ และ 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ได้แก่ ประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยนำตัวแปรที่วิเคราะห์ได้ทางสถิติไปสร้างแบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านสังคมทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.89 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยการยอมรับ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการสนับสนุนเป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.09, 3.07 และ 3.04 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.84, 0.99 และ 0.94 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 ค่า S.D. เท่ากับ 0.79 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.86 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยอารมณ์ และปัจจัยทักษะ เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 และ 3.09 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.84 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทัศนคติ มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การเรียนรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.11 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การพัฒนา มีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง การปรับตัว มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และการพูด มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนประสิทธิภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การทั้งนี้ เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่า ผู้นำทำอย่างไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้

ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถ และพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจ ในขณะที่ผู้นำบางคนนำอย่างไร นอกจากผู้ใต้บังคับบัญชาจะไม่เต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมประสิทธิภาพแล้ว ยังเกลียดชังและพร้อมที่จะร่วมกันขับไล่ผู้นำให้ไปจากองค์การ การมีภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership) นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพื่อที่จะทำให้องค์กรพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง (Change) ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรุนแรงมากในขณะนี้ นิยาม “ผู้นำ” ในด้านต่าง ๆ มีมากมาย หลากหลายทฤษฎี ขึ้นอยู่กับว่าใครจะชอบแบบไหน และแต่ละคนนั้นก็มี Style ของความเป็นผู้นำที่แตกต่างกันดังนั้น การจะบอกว่าผู้นำแบบไหนดีที่สุดหรือดีกว่ากันนั้นคงไม่สามารถบอกได้แน่ชัด และไม่สมควรที่จะนำมาพูดกันด้วย เพราะผู้นำแต่ละแบบก็มีข้อดี-ข้อเสียที่มีความแตกต่างกันออกไป รวมทั้งยังขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ความเป็นผู้นำก็อาจแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของงานและองค์การ มีความเชื่อว่าผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด การเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้ จากการที่ผู้นั้นใช้ความพยายามและการทำงานหนัก (Leaders are not born, leaders are made, and they are made by effort and hard work) การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้

ภาวะผู้นำเป็นคำที่มีผู้ให้นิยามมากมาย แต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์การ ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการอิทธิผลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบได้ด้วยหลายองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นในภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุดในความพอใจของพนักงานในองค์การ รวมถึงการสื่อความหมายที่มีประสิทธิผลโดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญสามขอบข่าย นั่นคือ กุญแจในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์การ (จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนัด วฑฺฒโน, 2561)

ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ ผู้นำที่ดีควรมีความรู้ ทัศนคติ ที่ดีในทิศทางบวก สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้คอยช่วยเหลือสมาชิกที่ได้รับความยากลำบาก ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีผู้นำท้องถิ่นเป็นจำนวนมากที่ควรจะเสริมสร้างพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถในการบริหารท้องถิ่น การสร้างสันติภาพทำให้เกิดความสงบเรียบร้อย และอยู่รวมกันอย่างเป็นสุข เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพของผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย เพื่อที่จะหาสาเหตุ วิธีปรับปรุงแก้ไข และสามารถหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพนำไปพัฒนาแก้ไขได้ต่อ ๆ ไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม และด้านความเป็นผู้นำ ของภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ของประชาชน ที่มีผลต่อภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

3. เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

การทบทวนวรรณกรรม

ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นหน้าที่หนึ่งของผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และขึ้นอยู่กับทักษะ การบริหารงาน ข้อดีของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) คือ ผู้นำและผู้ตามมีปฏิสัมพันธ์กันก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงสภาพทั้ง สองฝ่ายเปลี่ยนผู้ตามไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้นำแบบจริยธรรม กล่าวคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะตระหนักถึง ความต้องการของผู้ตามและจะกระตุ้นตามให้เกิดความสำนึกและยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้นตามลำดับขึ้นความต้องการของ Maslow และทำให้ผู้ตามเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์ยึดถือค่านิยมเชิงจริยธรรม เช่นอิสรภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพและสิทธิมนุษยชน (วีระยุทธ สายบุญ, 2563)

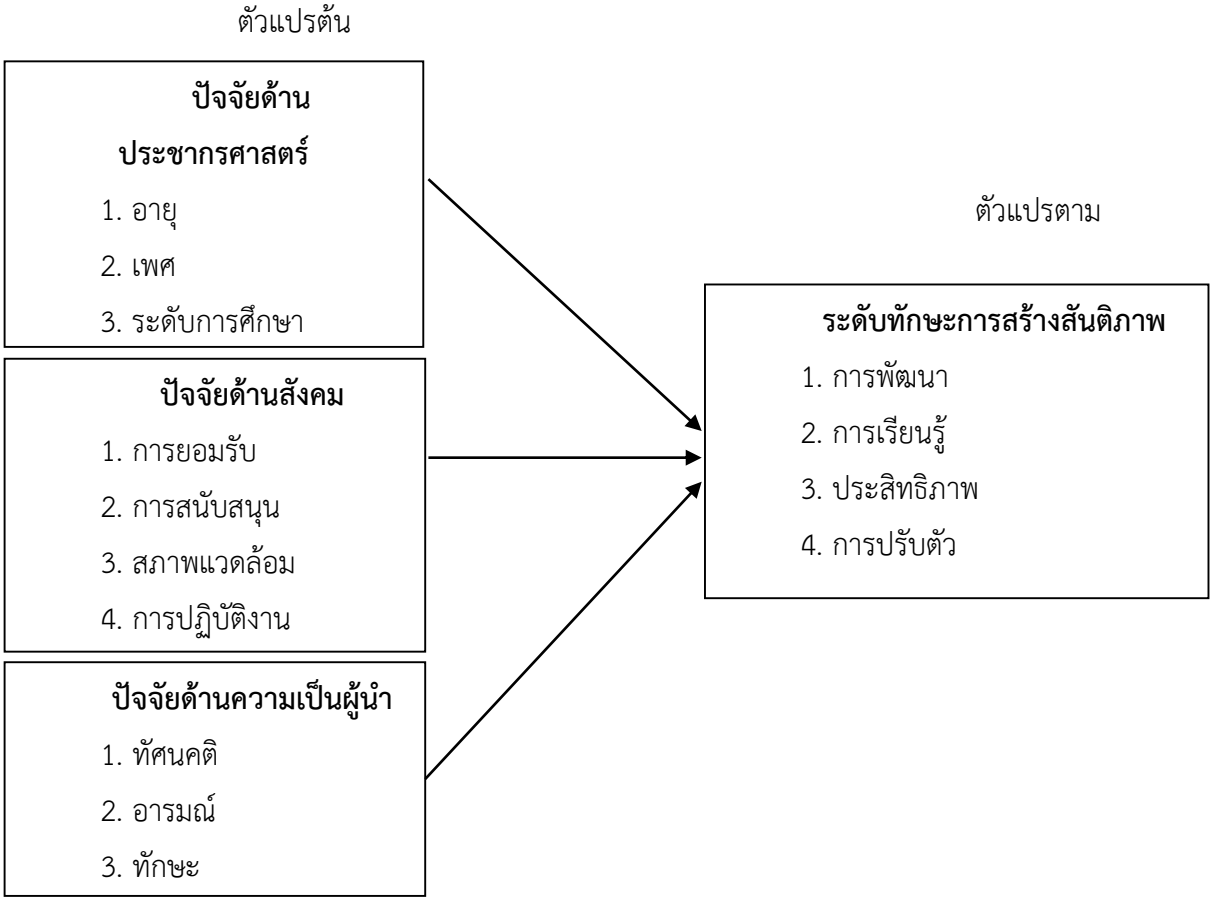
สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มนุษย์แต่ละคนจะมีประสบการณ์ตรงตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิตที่ต่างมีความแตกต่างกันมีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างหลากหลาย โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก่อให้เกิดการตัดสินใจและบทบาทหน้าที่ที่ดีสู่สังคมขนาดใหญ่ในระดับประเทศได้ (ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565)

ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills) มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะผู้นำแห่ง อนาคต ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเผชิญ กับการแข่งขันที่รุนแรงอย่างหลีกเลียงไม่ได้ทั้งนี้ แนวทางการ เพิ่มทักษะของผู้นำย่อมมีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ลักษณะของผู้นำ แต่ละบุคคล การพัฒนาองค์กรจะเป็นไปตามกลไกและกระบวนการบริหารได้ มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ “ผู้นำ”(Leader) เมื่อผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการ พัฒนาองค์กร และเป็น มันสมอง ในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลในองค์กร ซึ่งผู้นำที่แท้จริงแห่งอนาคตนั้น ไม่ใช่มีแค่องค์ประกอบข้างต้นเท่านั้น แต่ต้องขึ้นมีทักษะความเป็น ผู้นำแห่งอนาคต ที่หลากหลาย ที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพในองค์รวม จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำแห่งอนาคตควรเรียนรู้ทักษะที่สำคัญๆ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบทบาท หน้าที่ให้ทันต่อการเปลี่ยน แปลงอย่างรวดเร็วแห่งโลกยุคใหม่ (พัสกร อุ่นกาศ, 2565)

สังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร มนุษย์ถือว่าเป็นสัตว์สังคม จึงเป็นธรรมชาติที่มนุษย์จะต้องมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีการทำงานและแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบตามบทบาทของแต่ละคน แต่ในขณะเดียวกันก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ปัญหาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมรวมไปถึงสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและ

ทางจิตใจ เกิดการเอารัดเอาเปรียบกันทางสังคม มีการแบ่งชนชั้นและการแบ่งแยกทางสังคมอย่างรุนแรง การแบ่งฝักฝ่าย และเกิดความไม่ลงรอยกันทางความคิดไม่สามารถที่จะประสานรอยร้าวที่เกิดจากความไม่เข้าใจร่วมกันให้เป็นเอกภาพได้ ปัญหาเหล่านี้ลุกลามไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้กระทั่งศาสนา จนเกิดขบวนการที่นำปัญหาต่างๆ เหล่านั้นโยงไปสู่การแบ่งแยกทางสังคม จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม (ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2562)

ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ผู้คนในสังคมทั้งเด็กและผู้ใหญ่สามารถที่จะเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกมากขึ้น แต่เนื่องด้วยปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 จึงทำให้การเว้นระห่างทางสังคมถูกนำมาเป็นข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการทำกิจกรรมของผู้คนในหลายประเภท (ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์, 2565) ปัจจุบันผู้นำทุกระดับ ทุกองค์กร ทุกภาคส่วน ต่างมีบทบาทของการเป็นผู้นำหรือมีภาวะผู้นำทั้งสิ้น โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคที่เด่นชัดมากขึ้นส่งผลกระทบต่องการดำเนินนโยบายและการปรับตัวขององค์การอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้นำที่มีความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลง จึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อทุกองค์กร ที่จะนำประเทศให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันในระดับสังคมโลกได้ซึ่งการบริหารองค์การในยุคที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ผู้นำองค์กรเปรียบเสมือนแม่ทัพที่ต้องวางยุทธศาสตร์ในการต่อสู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ในฐานะผู้นำองค์การจะต้องเตรียมพร้อมตนเองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในปัจจุบันมีขนาดและประชากรถึง 1 ใน 3 ของประเทศมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองของประเทศไทยเป็นอย่างมากด้วยจำนวนเขตการปกครองและจำนวนประชากร ทำให้ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่น เพราะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ มีความรู้ ประสบการณ์ดีกว่าชาวบ้าน มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมดีกว่ามีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอกมากกว่า เป็นผู้นำด้านความรู้และวิธีการใหม่ไปปฏิบัติก่อนผู้อื่น ผู้นำจึงเป็นตัวเชื่อมที่ดีระหว่างชาวบ้านกับนักพัฒนาทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ บทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่มีต่อการดำเนินงานพัฒนาชุมชนระดับ ตำบลหมู่บ้านนั้น ซึ่งผู้นำท้องถิ่นต้องแสดงบทบาทร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรให้เกิดขึ้น บทบาท หน้าที่ดังกล่าวนี้ นับตั้งแต่การเป็นผู้ริเริ่มสิ่งใหม่ การเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ประสานความช่วยเหลือเป็นแกนนำในการพัฒนา เป็นผู้ร่วมคิดวางแผน แก้ไขปัญหา ดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ตลอดทั้งติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการพัฒนาด้วย (นเรนทร์ฤทธิ์ ไตรภูมิพิทักษ์, 2564) จากการทบทวนวรรณกรรมได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์สรุปให้เห็นถึงภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพของผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชาการในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย จำนวน 21,781,418 คน (สสช สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) กลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถามในครั้งนี้ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน

ครอบคลุมและคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย จำนวน 400 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

3. เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ส่วนประกอบของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย โดยมีลักษณะเป็นคำถามเลือกตอบ 1 ข้อ จากตัวเลือกหลายข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา และ 4) อาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย 1) การยอมรับ 2) การสนับสนุน 3) สภาพแวดล้อม และ 4) การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 1) ทัศนคติ 2) อารมณ์ และ 3) ทักษะ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับทักษะการสร้างสันติภาพ ประกอบด้วย 1) การพัฒนา 2) การเรียนรู้ 3) ประสิทธิภาพ 4) การปรับตัว และ 5) การพูด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง แจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ร่วมกับด้านความเป็นผู้นำที่จำเป็นต่อภาวะผู้นำ และทักษะการสร้างสันติภาพ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย โดยการลงรหัสข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ หลังจากนั้นจึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติทั้งเชิงพรรณนา เพื่อวิเคราะห์น้ำหนักของปัจจัยแต่ละปัจจัยที่ศึกษา และใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย จำนวน 400 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 51.5 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 26-40 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 รองลงมาผู้มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.25 ผู้มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ผู้มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 และผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และส่วนใหญ่ทำอาชีพทั่วไป จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.25 รองลงมาเป็นราชการ จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 38.25 และยังไม่ทำงาน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ตามลำดับ

2. สรุประดับค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ศึกษา

2.1 ปัจจัยด้านสังคม

ตารางที่ 1 ภาพรวมของปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคม	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
การยอมรับ	3.09	0.84	ปานกลาง
การสนับสนุน	3.04	0.94	ปานกลาง
สภาพแวดล้อม	3.07	0.99	ปานกลาง
การปฏิบัติงาน	3.02	0.79	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.06**	**0.89**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 1 น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านสังคมทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.89 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยการยอมรับ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการสนับสนุน เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.09, 3.07 และ 3.04 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.84, 0.99 และ 0.94 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 ค่า S.D. เท่ากับ 0.79 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ

ตารางที่ 2 ภาพรวมของปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ

ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
ทัศนคติ	2.99	0.90	ปานกลาง
อารมณ์	3.12	0.85	มาก
ทักษะ	3.09	0.84	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.07**	**0.86**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 2 น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.86 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยอารมณ์ และปัจจัยทักษะ เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 และ 3.09 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.84 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทัศนคติ มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ระดับทักษะการสร้างสันติภาพ

ตารางที่ 3 ภาพรวมของระดับทักษะการสร้างสันติภาพ

ทักษะการสร้างสันติภาพ	$\bar{x}$	S.D.	แปรผล
การพัฒนา	3.08	0.91	ปานกลาง
การเรียนรู้	3.11	0.95	มาก
ประสิทธิภาพ	3.05	0.92	ปานกลาง
การปรับตัว	3.07	0.92	ปานกลาง
การพูด	3.06	0.88	ปานกลาง
ภาพรวม	**3.07**	**0.92**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 3 ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การเรียนรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.11 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การพัฒนา มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง การปรับตัว มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และการพูด มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนประสิทธิภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4 สรุปเมทริกซ์ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	ระดับทักษะการสร้างสันติภาพ
1.1 เพศ	ไม่มีความแตกต่าง
1.2 อายุ	ไม่มีความแตกต่าง
1.3 ระดับการศึกษา	แตกต่าง
1.4 อาชีพ	ไม่มีความแตกต่าง

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า มีเพียงปัจจัยด้านระดับการศึกษาเท่านั้น ที่มีระดับเฉลี่ยของทักษะการสร้างสันติภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. สรุปผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม และด้านความเป็นผู้นำ ของภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

จากผลการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านสังคมทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 3.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.89 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยการยอมรับ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการสนับสนุน เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.09, 3.07 และ 3.04 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.84, 0.99 และ 0.94 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.02 ค่า S.D. เท่ากับ 0.79 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทั้ง 3 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.86 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัจจัยอารมณ์ และปัจจัยทักษะ เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับ

แรก โดยมีค่าระดับเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 และ 3.09 ทั้งหมดแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง มีค่า S.D. เท่ากับ 0.85 และ 0.84 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทัศนคติ มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 2.99 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 ซึ่งแปรผลได้ว่า อยู่ในระดับปานกลาง

3. ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 3.07 ค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การเรียนรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 3.11 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.95 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การพัฒนา มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.08 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.91 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง การปรับตัว มีน้ำหนักเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง และการพูด มีน้ำหนักเฉลี่ย 3.06 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.88 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนประสิทธิภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เท่ากับ 3.05 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.92 ซึ่งแปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ของประชาชน ที่มีผลต่อภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

จากผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยด้านใด ที่มีระดับทักษะการสร้างสันติภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อยู่ 1 ด้าน คือ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ และอาชีพ ล้วนแล้วแต่มีระดับทักษะการสร้างสันติภาพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

1. ปัจจัยด้านสังคม จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านการยอมรับ โดยมีค่า t = 2.088 หมายความว่า การยอมรับมีผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพในทางบวก และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.088 หน่วย

1.2 ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน โดยมีค่า t = 1.764 หมายความว่า การปฏิบัติงานมีผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพในทางบวก และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 1.764 หน่วย

2. ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านทักษะการสร้างสันติภาพ ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยด้านทัศนคติ โดยมีค่า t = 2.045 หมายความว่า ทัศนคติมีผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.045 หน่วย

2.2 ปัจจัยด้านอารมณ์ โดยมีค่า t = 2.955 หมายความว่า อารมณ์มีผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.955 หน่วย

2.3 ปัจจัยด้านทักษะ โดยมีค่า t = 2.256 หมายความว่า ทักษะมีผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ และมีขนาดของอิทธิพลต่อกันเท่ากับ 2.256 หน่วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม และด้านความเป็นผู้นำ ของภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

1. น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านสังคมทั้ง 4 ด้าน โดยปัจจัยการยอมรับ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการสนับสนุน เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับแรก ในขณะเดียวกัน ปัจจัยการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทพปริยัติเมธี ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพุทธกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทย โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงพุทธนั้นมีลักษณะอยู่ 3 อย่าง คือ 1) คุณลักษณะภายนอก คือ มีรูปร่างสง่างาม น่าเคารพศรัทธาเลื่อมใส ตลอดทั้งมีพละกำลังแข็งแรง สุขภาพที่ดีและมีความเพียร 2) คุณลักษณะภายใน คือ มีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความชำนาญในงาน มีมนุษย์สัมพันธ์ดี 3) มีความแตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่งความแตกต่างนี้จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเคารพนับถือมีความเชื่อมั่นมีความเชื่อฟังอย่างจริงใจ ภาวะของผู้นำเชิงพุทธที่จะสามารถจัดการความขัดแย้งในสังคมไทยได้ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำหลักธรรมมาใช้ในการปกครองตน ปกครองคน และปกครองงาน โดยมีหลักธรรมที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรนั้น โดยหลักการสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมซึ่งเป็นหลักคิดหลักธรรมในการทำงานร่วมกันในองค์กร และอยู่ร่วมกันในสังคม

2. น้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทั้ง 3 ด้าน โดยปัจจัยอารมณ์ และปัจจัยทักษะ เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด 2 อันดับแรก ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทัศนคติ มีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้นำท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการสร้างสันติสุขในชุมชน พบว่า คุณลักษณะของผู้นำสันติภาพท้องถิ่นที่ชุมชนพึงประสงค์ พบว่า ต้องมีคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านจิตภาพ 2) ด้านกายภาพ 3) ด้านสังคมภาพ 4) ด้านปัญญาภาพ คือ ด้านจิตภาพ ต้องเคารพความในความแตกต่าง มีทัศนคติด้านสันติวิธี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ จิตอาสา มีจิตหนักแน่นมั่นคง ไม่อคติ มีใจเป็นกลาง และสุดท้ายต้องมีความเมตตากรุณา ด้านกายภาพ ต้องมีศีลธรรม คุณธรรม จารีตประเพณีอันดีงาม ด้านสังคมภาพ ต้องใส่ใจช่วยเหลือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และ ด้านปัญญาภาพ พัฒนาเรียนรู้อยู่เสมอ สื่อสารเป็น รู้จักคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไขปัญหาได้ มีส่วนร่วม พร้อมรับฟังความเห็น ความเป็นนักวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่สร้างสันติสุขให้กับชุมชน เป็นผู้ประสาน สร้างความเปลี่ยนแปลง เน้นการมีส่วนร่วม มีมนุษย์สัมพันธ์ ไม่ใช้ความรุนแรง ไม่แบ่งแยกด้านเชื้อชาติศาสนา เป็นคนที่มีบทบาทสนับสนุนส่งเสริมบ้านวัด โรงเรียนให้มาทำกิจกรรมหรือสร้างความสามัคคีร่วมกัน

3. ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน โดยการเรียนรู้ มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ การพัฒนา การปรับตัว และการพูด ส่วนประสิทธิภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร ปานสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำชุมชนเพื่อสันติภาพ พบว่า ควรให้ความสำคัญในแง่ของความรู้ (Knowledge) เป็นอันดับแรก และความรู้ตามความหมายนี้คือ ความรู้ทางปัญญา (Knowledge Wisdom) โดยปัญญาเป็นศูนย์กลางของสุขภาวะ 4 ด้าน กล่าวคือ ถ้าปราศจากปัญญาแล้วสภาวะ

ทางกาย ทางจิตใจ อารมณ์และทางสังคมย่อมดีไม่ได้ ดังนั้นการพัฒนาปัญญาจึงต้องเริ่มจากทางกายภาพ หรือพฤติภาพที่เป็นภายนอกก่อน เปรียบได้กับการมีศีลคือมีระเบียบวินัยข้อประพฤติที่ดีในการกระทำ การดำเนินชีวิต และขั้นต่อไปจะเป็นการพัฒนาภายในคือ จิตใจหรือจิตภาพ แล้วจึงนำไปสู่การพัฒนาปัญญาที่เรียกว่า “การเกิดสุขภาวะที่สมบูรณ์” ด้วยการพัฒนาทั้ง 4 ด้านรวมกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ของประชาชน ที่มีผลต่อภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

จากผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยด้านใด ที่มีระดับทักษะการสร้างสันติภาพ แตกต่างกัน คือ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านเพศ อายุ และอาชีพ ล้วนแล้วแต่มีระดับทักษะการสร้างสันติภาพไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปาณิสรา ตรัสศรี ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทบุคคล และหน่วยงานที่สังกัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ

1. ปัจจัยด้านสังคม ที่ส่งผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการยอมรับและปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน

2. ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ ที่ส่งผลต่อระดับทักษะการสร้างสันติภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านอารมณ์ และปัจจัยด้านทักษะ

ควรเกิดการพัฒนาในหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคมเรื่องของการยอมรับ การจะเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ประชาชนจะต้องเกิดการยอมรับในศักยภาพของผู้นำที่จะเข้ามาดูแลตน แล้วการสนับสนุนจากประชาชนก็จะตามมา ผู้นำควรมีการปฏิบัติงานที่ซื่อตรงมีความตั้งใจที่จะทำเพื่อประชาชนได้อย่างแท้จริงซึ่งในปัจจุบันอาจจะมีบางส่วนที่ยังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควรต้องมีการแก้ไขปรับปรุงต่อไป สภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันก็เป็นสิ่งสำคัญควรมีการปรับปรุงพัฒนาให้สภาแวดล้อมดีขึ้นเพื่อการสร้างสันติภาพจะเป็นไปได้โดยง่ายชีวิตประจำวันก็จะเกิดสันติสุข สิ่งสำคัญของการเป็นผู้นำที่ดีมีคุณภาพคือเรื่องของ ทัศนคติ อารมณ์ และทักษะ ผู้นำควรมีทัศนคติที่ดีไปในทิศทางบวก สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในปัจจุบันอาจจะมีบางส่วนที่ยังมีข้อบกพร่องทางด้านนี้ คำพูดก็เป็นสิ่งสำคัญก่อนจะพูดอะไรควรมีการคิดไตร่ตรองที่ดีเพื่อที่ผู้ฟังจะได้รับสารที่มีประโยชน์ ส่วนทักษะผู้ควรมีความรู้ ความสามารถในการนำพาชุมชนพัฒนาก้าวไปข้างหน้าเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

สรุป

ผลการวิจัยนี้มีการสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 วัตถุประสงค์ดังนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาปัจจัยด้านสังคมและด้านความเป็นผู้นำต่อทักษะการสร้างสันติภาพ พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านสังคมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย = 3.06) ปัจจัยการยอมรับ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยการสนับสนุนมีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.09, 3.07, และ 3.04 ตามลำดับ ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำมีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย = 3.07) ปัจจัยอารมณ์ และปัจจัยทักษะมีน้ำหนักปัจจัยเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12 และ 3.09 ตามลำดับ ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย = 3.07) ด้านการเรียนรู้มีน้ำหนักเฉลี่ยสูงที่สุด (เฉลี่ย = 3.11) วัตถุประสงค์ที่ 2: ศึกษาความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ของประชาชน พบว่า ประชากรศาสตร์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการแตกต่างกันในด้านการศึกษา ($p < 0.05$) ทำให้ระดับทักษะการสร้างสันติภาพมีความแตกต่างกันวัตถุประสงค์ที่ 3: ศึกษาหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพ ปัจจัยด้านสังคมมีปัจจัยการยอมรับ และปัจจัยการปฏิบัติงานมีผลต่อทักษะการสร้างสันติภาพในทางบวก ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำมีปัจจัยทัศนคติ, ปัจจัยอารมณ์, และ ปัจจัยทักษะมีผลต่อทักษะการสร้างสันติภาพในทางบวก ด้านทักษะการสร้างสันติภาพมีผลการเรียนรู้มีอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)ผลการวิจัยนี้สรุปถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม, ความเป็นผู้นำ, และทักษะการสร้างสันติภาพในทางบวก โดยเน้นทั้งปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านความเป็นผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการสร้างสันติภาพของบุคลากรผู้นำในที่ทำงาน.

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะของผู้นำท้องถิ่นให้ความรู้ด้านภาวะผู้นำที่ดี และเสริมสร้างสันติภาพให้เกิดในท้องถิ่น นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐส่วนกลาง เพื่อช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านภาวะผู้นำและทักษะการสร้างสันติภาพ ที่สามารถพัฒนาต่อยอดแก่ผู้นำท้องถิ่นรุ่นใหม่ต่อไป

2) การบริหารจัดการพัฒนาในส่วนของหน่วยงานท้องถิ่น ควรเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้นำท้องถิ่น มุ่งเน้นให้มีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสม ให้สอดคล้องต่อบริบทของท้องถิ่นเพื่อการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ควรมีการประเมินวัดผลความรู้ด้านภาวะผู้นำ และทักษะในการสร้างสันติภาพของผู้นำชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาซึ่งแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิผล

2) ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ ทักษะ ทั้งการศึกษา และอบรมให้แก่ผู้นำชุมชนเพื่อให้มีองค์ความรู้ และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาในครั้งถัดไป ผู้ที่สนใจศึกษาควรประยุกต์ใช้การเก็บข้อมูลที่ลงลึกถึงรายละเอียดทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างครอบคลุม จากการทำแบบสอบถาม และลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับส่วนท้องถิ่นโดยตรง เพื่อเสริมสร้างเป็นข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาภาวะผู้นำกับทักษะการสร้างสันติภาพของผู้นำท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย ได้อย่างมีประสิทธิผล และเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การวิเคราะห์สถิติชั้นสูงด้วย SPSS for Window*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.

จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระถนัด วฑฺฒโน. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,* 6(ฉบับพิเศษ). 527-538.

ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). *กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยพุทธสันติวิธีของศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง.* ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2562). พุทธจริยศาสตร์: ทางเลือกของการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่น. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,* 6(ฉบับพิเศษ). 46-63.

ธัศฐ์ชาพัฒน์ ยุกตานนท์. (2565). การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์การแพร่ของเชื้อไวรัส COVID-19. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3). 509-522.

นเรนทร์ฤทธิ์ ไตรภูมิพิทักษ์. (2564). บทบาทผู้นำท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในยุคการเปลี่ยนแปลง. *วารสารการบริหารการศึกษา มมร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 1(2). 41-48.

พัสกร อุ่นกาศ. (2565). ทักษะความเป็นผู้นำแห่งอนาคต. *Journal of Modern Learning Development,* 7(2). 455-466.

วีระยุทธ สายบุญ. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สสช สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ.* สืบค้นจาก http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article

DOI: 10.14456/jdl.2023.52

Leading Role Models for Digital Education Transformation in Thailand

Vichaya Lipipun[1] and Chatwarun Angasinha[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. Vichaya Lipipun
College of Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand
Email: tai.vlipipun@gmail.com

Corresponding Author*:

2. Asisst.Prof.Dr. Chatwarun Angasinha
College of Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand
Email: chattrsu@gmail.com

Keywords:
Digital Learning; Lifelong Learning; Education Transformation

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 15/10/2023
Accepted: 05/12/2023
Available online: 12/12/2023

How to Cite:
Lipipun, L. & Angasinha, C. (2023). Leading Role Models for Digital Education Transformation in Thailand. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 157-164.

ABSTRACT

The increasing use of technology, smart devices, open-source resources as educational tools have transformed learning landscape. Technology is not only essential in daily routine but it is necessary for digital education. The empowerment through technology in education is boundless. It requires extensive effort of course design in creating interactive, engaging, meaningful, and personalized learning experience. As a result, the empowerment promotes self-development and lifelong learning. While many educators in Thailand resisted to adopt technology prior to the COVID-19 pandemic, increasing number of educators were struggling with digital teaching environment during the pandemic. Now that Thailand is approaching the post-pandemic, the researcher was able to discover leading models among educators and learners that set an example for others to take leap of digital transformation. These leading educators are able to use the curriculum as a resource to spark the students' interest and introduce rigorous course contents, assignments, and assessments applicable to the need. Student-centered approach is creating an ownership among learners of which they must take ownership over their learning. Lathan suggests that a blend of teacher-centered and student-centered learning styles are necessary depending on the situation, circumstance, and condition. The examples discussed in this paper will illustrate how this astonishing group of educators and learners thrive in the digital education transformation despite the obstacles that Thai education system was struggling to make such transformation.

Introduction

It is undeniable that technology is an essential element of life. Most Thai citizens possess at least one smart device or mobile device. This small device holds so much power in finance, health care, network, and even education. Through the Internet and mobile communication, a device is connected the owner to the endless opportunities in virtual platforms that are digital in nature. Search engines are the crucial medium where the knowledge meets the right learner. Abundance of free contents that are informational and educational have become an Internet library that holds more than the national libraries' collections of all countries combined. The sources of knowledge no longer reside within institutionalized education entities but rather individual contributors play key roles in sharing and exchanging knowledge, experience, and skillsets. This virtual platform offers tremendous learning opportunities within reach of anyone that is an active seeker of information.

Challenges lie within the formal basic education that such a rigid structure and a long-established culture is impeding the technology adoption among educators in schools. If social distancing measures were not put in place during the COVID-19 pandemic, not much would have been done to amend Thai education system. As much as the crisis of the pandemic brought a catastrophe to Thailand and the education system, we still owe the crisis a gratitude that triggered the transformation into digital education more willingly with minimal resistance to integrate digital platforms into teaching and learning. Without the crisis, educators do not feel the need to transform the education in reflective of digital environments. The government has been introducing long distance learning and digital learning since 1996 with distance learning television program. By 2015, distance learning information technology platform was launched but the platform was not popular of use prior to the pandemic. Upon school closures and social distancing measures were put in place, Ministry of education was rushing to develop office of the basic education commission content center in coping with the crisis by providing 24 hours technical support for users. As a result, digital education was adopted as no other viable option was appropriate to the pandemic circumstance.

Several studies on digital platforms in education have been conducted prior and during the COVID-19 pandemic. Sanjaiprom (2021) assessed the readiness of online learning in Thailand prior to the crisis. Few studies made a statement that it is time for a change and a redesign of the educational system and culture must be taken seriously to transform Thai education into the digital era. Despites the barriers and challenges that educators are facing to lead the transformation, the study found several astonishing role models among educators and learners that defy the norm. The empowerment they lead to digital transformation of education in Thailand is paramount. The digital transformation is made possible because of their dedication and devotion. This paper is structured as follows: the introduction, the literature review, the methodology, the findings, discussion of findings, and the conclusions and recommendations.

Literature Review

The paper applies four main concepts into a research study focusing on: virtual learning, engaging experience, student-centered approach, and digital environments.

According to Villegas-Ch, Palacios-Pacheco, Roman-Cañizares, & Luján-Mora (2021), educators are the key actors that dictate learning and study materials. Students are influenced by their teaching and delivery methods. Teachers can make the classroom engaging and interactive or tedious and outdated of which affects the students' interest in learning and

development. Pandit & Agrawal (2021), discussed four online teaching practices: pedagogical, social, managerial and technical practices. An ability to pass on knowledge falls under pedagogy. Social aspect involves psychological motivation under digital environment. Managerial practice is time and course management to maximize the resources spent during the session. Technical skillset is digital literacy capability to learn and update to current advancement of technology. Ashour, El-Refae, & Zaitoun (2021) added that creative assignments and delivery methods can help boosting students' performance. Policing students' culture is not suitable for online teaching and learning. A mixture of different digital features such as discussion posts and group chats after class sessions can help students review the topics of learning and ask questions that may arise after online interactive time of study (Neuwirth, Jović, & Mukherji, 2020). A positive learning climate must be introduced by educators to encourage participation and active learning experience (Simmons, 2021). Teachers can utilize other resources outside of the curriculum to supplement their teaching of which they can optimize learning experience by using other attractive resources to motivate students and teach them self-learning (Chu Reynolds, Tavares, Notari, & Lee, 2017).

Dimopoulous, Koutsampelas, & Tsatsaroni (2021) stressed parents' involvement is crucial in the success of online learning. Not only students are in need to be trained by the schools, parents are also in need to be trained by educators. Training sessions for parents should be conducted at the schools after hours or convenient hours that parents can attend. Pandit & Agrawal (2021) recommended that educators and students make an establishment of netiquette to create a mutual understanding and agreements of acceptable and appropriate online behaviors. Simmons (2021) added that strong relationships with parents can assist students' learning experience and expectation of digital education.

Bayne & Gallagher (2021) emphasized that learning experience is more crucial than assessments in designing student-centered classroom. Quizzes and examinations should be designed to test the students' understanding of the materials, or how they can apply their knowledge into different situations, or expand on their knowledge into other disciplines. Tests with memorization method should be eliminated in all. Diversity and justice are among the values that must be enforced at schools (Bayne & Gallagher, 2021). Inclusion across all aspects of humanity is building a nation of citizens that are nonjudgmental when facing circumstances in their adulthood. Eventually, the nation will be built to unity rather discrimination. This aspect is critical when students are being exposed to worldwide information via online platforms.

Digital literacy is a survival skill that all citizens must have and keep up-to-date to thrive in the digital era (Eshet-Alkalai, 2012). Not all educators are proficient digitally but they can learn and co-learn with students to provide meaningful exchanging of knowledge.

Methodology

This study utilized a qualitative research method with primary data from conducting focus groups, interviews, and observations. The secondary data was collected from publication and literature reviews in findings relevant documents in alignment and in arguments of the research purpose. Total of 18 in-depth interviews and 2 sessions of focus groups were conducted with a total of 26 interviewees from public sector, private entities, and non-profit organizations. All interviewees are working on digital education platform or are involved in such format of teaching and learning.

Findings

The researchers were able to find several role models of educators and student depicting the futuristic characteristics of the 21st century digital educators and learners, that thrive in the

digital ecology regardless of the obstacles and barriers that were put in place to deter them from transformation.

The first role model of educator is an older teacher teaching technology including programming from grade 7 to grade 12. The teacher is within 5 years of retirement and is full of enthusiastic passion in teaching and learning. The teacher recognized that students in the digital era are distinctively different from previous generations that the teacher has taught. The teacher makes sure to stay tune with technological advancement of social media, blogs, and programming languages. This characteristic shows that this teacher recognizes the gap of digital proficiency between the teacher and the students due to generation gaps. Therefore, the teacher is able to bridge the differences and create an interactive teaching and learning session. With passion in teaching and being an educator, the teacher continues lifelong learning periodically throughout the teacher's career. Studying at own will on own time with out-of-pocket expense does not deter the teacher's motivation to transform oneself into a digital citizen. This practice reaffirms connectivism education theory that one must continue learning to thrive in the digital environment. This teacher designs projects and assignments applicable to real life situations such as having students writing C coding to control irrigation at home, creating html website for online stores, creating page on social media, and extracting data from visitors' clicks, visits, and browsing behaviors. Students then can relate to the course materials and able to apply their skills to other aspects that are relevant to them. The learning material then is easier to comprehend as students internalize their knowledge, understand, and apply their learning to applicable real-world situations.

The second role model of educator is a young teacher teaching a high school level in mathematics. This teacher was recently employed as a full-time teacher at a public school. With closer age gap to the students, this teacher is able to build strong relationships with students and connect with them at personal level. The students feel more comfortable to voice their opinions, provide suggestions, and ask questions when attending the physical classroom session or online. The teacher tends to have high participating rate with almost no black screen during online teaching sessions. This teacher utilizes other resources such as https://www.brainingcamp.com/ to assist in teaching mathematics. The interactive online resources allow this teacher to create fun, interesting, interactive, and virtual environment for students to explore mathematics outside of the textbooks and guidelines provided from the Ministry of Education. The teacher also conducts a survey online of which students can remain anonymous to provide feedback of the attended classes as well as in-class feedback for those students who are not afraid to provide comments during the session. This teacher is able to propose an integrated assignment for students partnering with other teachers teaching other subjects such as social study, sciences, and other languages (English, German, Chinese, Japanese, French, etc.). Each respective teacher participating in the integrated assignment will assign the grade pertaining to applicable subject area. This type of assignment is a holistic project that students get to apply their knowledge into interdisciplinary work. Critical thinking, data analysis, open-ended topics are introduced to students as they sharpen their skills to broaden their knowledge and development.

The third role model of educator is a veteran in computer and technology related courses. This teacher has an experience teaching middle and high school students. The teacher often assigns homework with real world application and ensure logic thinking and reasoning are introduced and taught to students to develop their thought process and decision making. One such example is the sequential order to complete a 1000-piece puzzle. Students must show a step by step of how they plan to finish this puzzle. Some may start with border first. Some may

want to group puzzles with similar colors. Some may start randomly. Then, this step-by-step assignment is turning into a coding assignment where the students must write a code to complete the project. Students who have unsystematic thought process will realize that writing a program requires certain conditions to be met. Certain conditions require a predecessor or a parameter to hold true. Some may require a looping of iteration depending on the circumstance. The teacher is not intending to have the students become proficient in programming language but trying to teach the thought process of reasoning and critical thinking so that students can learn to think and analyze the problems that are placed in front of them.

The fourth role model of educator is a primary school Thai language teacher. This teacher is using different style of teaching as the students are younger. Their attention span is short and requires more incentives to motivate them to learn and participate. Little tokens such as treats or small stationary supplies can trigger interactive class session. Due to the nature of the online format, younger students still require some levels of parents' or guardians' oversight during the online sessions. While not all parents are available to accommodate the students' needs, the teacher groups the students into different family circumstances. Students with high parents' involvement are usually the ones that perform well in class regardless of the teaching formats. Students with low parents' involvement are the ones that the teacher may need to ask parents dropping them off at school to catch up on the study materials. A house visit is even necessary as some of this teacher's students are unable to attend online classes at all. The most astonishing assignment given by this teacher is to write a poem on the Mother's Day in the midst of the pandemic. The student must turn in an assignment as a recoding video clip of the student reading the poem to the mother. This is a creative assignment to build a bonding moment between a student with the mother and to have a parent being involved in the learning process. The mother then is asked to grade her own child's assignment and provide feedback on the poem. This is essentially a tool that the teacher uses to have parents' involvement and be aware of the student's progress in the class.

While the majority of the role models lie among educators in creating transformative education in the digital era. The researchers were able to find an exemplary student of the digital era. This student is a high school student who has received an acceptance letter from the faculty of education at Chulalongkorn University. The student has a passion in English and self-taught English language through online open-source resources particularly through Khan Academy. The student even volunteered as a team member helping translating Khan Academy contents into Thai. The student has excelled in academic performances mainly due to international open-source resources that the student can learn outside the current curriculum. The passion of learning leads the student to become an active learner. This active learner has an ability to converse English fluently even the student has been attending a public school from kindergarten to high school. This active learner also develops the ability to self-taught. Therefore, self-learning through digital contents become the learning routine to stay current the skill to advance one's development.

All exemplary leading models of educators and learners share one thing in common, they are active digital citizens that keep up with the continuation of digital education. Learning does not stop once the classroom session is over, learning is an ongoing accumulation of knowledge that is boundless beyond academic context. Digital education transformation is achievable only when digital citizens recognize the opportunity within the digital world of education, maximize the knowledge learning and sharing, and be adaptative to the digital advancement of the technology.

Discussions

The researchers were able to use the leading model examples to illustrate the connectivism education theory that depicts the current teaching and learning practices in the digital era. Prior to connectivism education theory, the students are considered receivers of knowledge and information (Western Governors University, 2021). The passive learning culture then has been a custom of education that when the digital adoption must be implemented; a change to such long established passive learning culture is hard to unlearn. The active learning approach then requires an endless effort of all stakeholders to create the transformation. Nevertheless, the forefront leaders of such educational transformation will be the early pioneers in creating digital environments for learning. They have proven that digital transformation is achievable.

In the example of the first educator role model, the teacher illustrates that a traditional teaching approach can be changed as people evolve with technology. It is now the educator's role to provide guidance in students' learning and personal development (Western Governors University, 2021). Through the effort of self-development, the teacher is the prime role model for connectivist learning that accurate and up-to-date knowledge must be attained routinely. Continual learning is a lifelong aspect of learning that empowers one's ability to thrive in the digital environment (Western Governors University, 2021). This teacher never stops learning and continues to learn even it takes personal time and budget to be a lifelong learner. Tavenner (2019) advocates for project-based learning as it is the most effective learning strategy to improve the students' cognitive skills. The offering of relevant real-life projects can generate interest, interactive, and engaging learning experience for students. One such example was the project with Python programming language. One student asked if Python coding can be used in the project assigned by the teacher. Not well verse in Python, the teacher did not hesitate to take the student's request and co-learned the Python language with the student. Upon a completion of the project not only the student obtained new skill of programming, this teacher also gained the new knowledge.

The second educator designs the integrated assignments that are pertaining to connectivism principle that the students can create their own learning experience, engage in decision making, and sharpen their skills. This teacher fosters students' socio-emotional skills that substantially promote safer and more responsible uses of digital technologies. This teacher shows that the school culture is supportive of the teacher's professional growth, constructive feedback, and mentoring or coaching environments (OECD, 2018). This teacher is a former student of the first educator role model and affirmed that the support system from the first teacher and the family play a key role to this teacher's ability to thrive in the digital environments and be creative and influential in digital education. According to Tavenner (2019), mentoring is one of the core personalized learning approaches that provide guidance to students and offer growth opportunity that help strengthen the students' capacity in learning. This educator received a good mentoring support from the former teacher, therefore contributed to the succession of this educator once become a teacher. Students' feedback from courses allows this teacher to assess students' satisfaction and contribute to the further development of course design and delivery. Hence, this teacher demonstrated good practice of the digital educator.

The third educator demonstrates a connectivist viewpoint on educators' role in education. This teacher has designed the assignment to help students develop their own lifelong learning skills and habits. The students must own their learning responsibilities that build them to become effective digital citizens (Underwood, 2016). Similar to a video game, the students interact with the educational world digitally to attain knowledge. To make the most of

digital teaching and learning, students must be equipped with a range of fundamental skills aside from digital literacy (OECD, 2019). Strong literacy, critical thinking, problem-solving skills are traits that this educator is aiming to teach students to support their ability to succeed in technological-rich environments.

Despite a progress in the Internet and wireless communication, reliable connection is not yet accessible to all learners. The fourth educator has faced such challenge and adapted the teaching style and delivery accordingly to the situations of the students' technological readiness. Some students' families cannot even afford a smart device to attend online classes, the teacher even went above and beyond in providing or lending a smart device to overcome such barrier. The fourth educator is attempting to build parents' digital skills through students' assignment. Through a creative design of an assignment, the teacher is able to evaluate the family's readiness in digital infrastructure and skills in assisting students to complete their tasks. The teacher then can raise an awareness on parental digital skills that are in need to support the students' education. The teacher has built strong relationships with the parents so that the teacher can ensure the students can succeed given parental capacity for digital adoption (OECD, 2023).

The learner leading model confirms connectivism education theory that learning can happen outside of an institutionalized context such as through open-source resources or even through social media. Connectivism embraces "individual perspectives and the diversity of opinions, theoretically providing for no hierarchy in the value of knowledge" (Western Governors University, 2021). Therefore, the learner is not limited to the learning role. The role can shift to become a knowledge provider. The volunteer work that the student was involved in creating Khan Academy Thai contents is a prime example that demonstrates such condition. Tavenner (2019) promotes self-learning process that each learner must have to flourish in the digital era. This learner illustrates such outcome that one can learn through technological mediators and self-develop to be proficient in a subject matter outside the curriculum.

Conclusions

"Digital technology has become a social necessity to ensure education as a basic human right" (UNESCO, 2023) particularly in a current situation of more crises tend to arise from unforeseeable events. During the high tension of the pandemic, Thailand suffered great losses to learning opportunities that many students are currently falling behind by a few academic years. Insufficient infrastructure and accessibility for some students left them vulnerable to seek opportunities outside the traditional channel of education. The disruption that Thai educators faced during the pandemic clearly revealed urgent calling for a transformation in education system and curriculums to build resilient, engaging, and support learning system suitable for the digital advancement. UNESCO (2023) is supportive of open educational resources that are free and accessible to anyone. Citizens around the world must acquire digital skills to enable themselves in transforming into digital citizens. Technology integration in education has proven itself as the hero to the schools' disruption and closures to facilitate educators in continuing their teaching in time of crisis.

All leading models illustrated that effective use of digital technologies can empower students and offer high-quality education. Adaptation of teaching approaches and assignments will promote interactive learning experience (OECD, 2023). While not all teachers and learners are proficient in technology to the levels of the study's examples, the encouragement of technological adoption and integration is essential for all stakeholders in education system. Building the confidence in human resources and providing adequate trainings to educators can enhance their digital ability to grow (OECD, 2023).

In alignment with connectivism theory, education is now an everchanging digital environment that one must keep up with the knowledge of the changing world (Western Governors University, 2021). Access to digital education will become fundamental to the new era of education. Lifelong learning that is evolving from a traditional approach has been introduced by a rapid changing of technological advancement and so does education.

There is no one size fits all approach of teaching and learning through digital education. Adaptation to given circumstances is necessary under the digital environment for both educators and learners to sustain teaching and learning effectiveness. Educators and learners who are empowered to put digital technologies to effective use will reaping the most benefits that digital education can offer. As such more opportunities are necessary to develop their capacity to effectively engage in digital education so that the remaining population of educators and learners can maximize their teaching and learning experience.

Authors' individual contribution: The authors are responsible for all the contributions to the paper according to CRediT (Contributor Roles Taxonomy) standards.
Authors' contributions: The authors contributed equally to this study.
Declaration of conflicting interests: The authors declare that there is no conflict of interest.

References

Ashour, S., El-Refae, G. A., & Zaitoun, E. A. (2021). Post-pandemic higher education: perspectives from university leaders and educational experts in the United Arab Emirates. *Higher Education for the Future*, *8*(2), 219–238. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/23476311211007261

Chu, S. K. W., Reynolds, R. B., Tavares, N. J., Notari, M., & Lee, C. W. Y. (2017). *21st century skills development through inquiry-based learning.* Singapore: Springer.

Dimopoulos, K., Koutsampelas, C., & Tsatsaroni, A. (2021). Home schooling through online teaching in the era of COVID-19: exploring the role of home-related factors that deepen educational inequalities across European societies. *European Educational Research Journal*, *20*(4), 479–497. doi:10.1177/14749041211023331

Lathan, J. (2023). Complete guide to student-centered vs teacher-centered learning. University of San Diego. Retrieved from https://onlinedegrees.sandiego.edu/ teacher-centered-vs-student-centered-learning/

Neuwirth, L. S., Jović, S., & Mukherji, B. R. (2020). Reimagining higher education during and post-COVID-19: Challenges and opportunities. *Journal of Adult and Continuing Education, 27*(2), 141-156. doi:10.1177/1477971420947738

OECD. (2023). Shaping Digital Education: Enabling Factors for Quality, Equity and Efficiency. *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/bac4dc9f-en

OECD. (2019). OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World. *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/df80bc12-en

OECD. (2018). Education Policy Outlook 2018: Putting Student Learning at the Centre, *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/9789264301528-en

Pandit, D., & Agrawal, S. (2021). Exploring challenges of online education in covid times. *FIIB Business Review, 11*(3), 263-270. doi:10.1177/2319714520986254

Sudderth, A. (2023). *What is student centered learning and why is it important?* XQsuperschool. Retrieved from https://xqsuperschool.org/teaching-learning/what-is-student-centeredlearning/#:~:text=Defining%20Student%2DCentered%20

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.52

Online Education in Thailand During the Crisis and Beyond

Vichaya Lipipun[1] and Chatwarun Angasinha[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. Vichaya Lipipun
College of Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand
Email: tai.vlipipun@gmail.com

Corresponding Author*:

2. Asisst.Prof.Dr. Chatwarun Angasinha
College of Social Innovation, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand
Email: chattrsu@gmail.com

Keywords:
Online Learning; Education Technology; Digital Era of Education

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 28/10/2023
Accepted: 5/12/2023
Available online: 12/12/2023

How to Cite:
Lipipun, L. & Angasinha, C. (2023). Online Education in Thailand During the Crisis and Beyond. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 165-172.

ABSTRACT

Education has been slow in keeping up with other social changes in the digital era where all activities are performed online through mobile devices. Open-source resources, student-centered approach, and personalized learning are core elements of online education. A design to teach in the new digital ecology requires an extensive effort to ensure an engaging learning experience. This study aims to explain current trends in education transformation particularly during the COVID-19 pandemic, and beyond and provide recommendations to properly design participatory learning sessions. The study is an analysis of literature reviews that depicts the current situations of Thai education. The findings revealed that the digital infrastructure in Thailand particularly at schools is ready for the digital education transformation. Students should be able to utilize school resources to access free open-source materials online to supplement their learning. Regardless of the individuals' proficiency in technology, digital literacy can be taught and learned to enable educators and learners to become active digital citizens who can self-taught through available resources online. With such capability of a digital citizen, lifelong learning become a vital aspect of life in a digital environment.

Introduction

Through an adoption of technology and its advancement, Thai citizens are unknowingly changing their behaviors in ways of teaching and learning. New knowledge no longer is concentrated in institutions or libraries. Attaining new knowledge in the digital era is simple from a finger-tip. Online platform and search engines have become the new medium of information sharing and exchanging. Formal education, however, may seem slow in adopting technology in the curriculum. The catalyst of such technological adoption among schools is due to the COVID-19 pandemic that paused the whole world by surprise. During the past 4 years since the pandemic was announced by World Health Organization (WHO) on January 30th, 2020, all education institutions and schools were closed to abide by the social distancing measures and local regulations to control the pandemic (WHO, 2023). In Thailand, the nation enforced the strong public health and social measures on March 26, 2020 and progressed into a full-scale locked down in April 2020. The mandatory school closures were imposed the same month. While the first wave of the pandemic seemed to subside, schools in high-infection areas remained closed in January 2021 when the second wave of the pandemic brought a new variant of the coronavirus (Rajatanavin, Tuangratananon, Suphanchaimat, & Tangcharoensathien, 2021). Teachers and educators were facing with new challenges that they were not prepared for. New methods of teaching and learning were then introduced and adopted since there was no other option available during the time.

Several studies on online platform in Thailand have been conducted, especially during the COVID-19 pandemic. Songkram and Osuwan (2022) studied the acceptance of technology and behavioral changes after introducing digital learning platforms for primary to high school students in Thailand. Few studies reflected on current obstacles that Thai educators and learners were facing and how they should cope after the post pandemic. Potential recommendations to adjust teaching and learning applicable to the digital era while abiding by the public health and social measures are limited. This research study is aiming to assess digital platforms that are currently available and new evolvement of digital integration into education and curriculum that is more reflective to the digital era of education. The introduction of digital education has overcome many obstacles during the COVID-19. This study is intending to promote digital education beyond the pandemic and the practice of digital education that should be encouraged to transform education into the digital era. This paper is organized as follows: the introduction, the literature review, the methodology, the findings, discussion of findings, and the conclusions and recommendations.

Literature Review

The paper refers to five main concepts and theories: models of teaching and learning, digital generation gaps, connectivism education theory, digital divide, the Internet and infrastructure of the digital environment. Models of teaching and learning discuss variation of teaching and learning methods that can be implemented at school. Connectivism education theory is a theory introduced by Siemens (2005) to explain the education system once the technology and the Internet have been fundamental element to the society and knowledge. Digital divide is as mentioned by Castells (2010b) and Qiu (2009) categorized the privileges that citizens have if they are able to access the Internet. Without the Internet, knowledge is deprived

from those who cannot afford such privilege. Therefore, the digital divide still remains prominent in Thailand.

According to Ashour, El-Refae, & Zaitoun (2021), designing appropriate online courses and delivering sessions in a virtual space require extensive efforts from educators to thrive in a digital environment. Situation based varies due to circumstances to deploy face-to-face teaching, online learning, or a hybrid of onsite and online teaching and learning. Classes can be delivered digitally and supplemented by physical visits at school if permissible. Henry (2018) mentioned that a hybrid model of teaching and learning is also known as blended learning. This concept has been introduced even prior to the pandemic but not widely adopted. Blended learning becomes the solution in responding to the shortages of teachers and insufficient funding by the government for education. Therefore, digital education is a new reality of distance learning that has been implemented.

While many studies have been studied on generation gap of behavioral changes through technology, Prensky (2001) introduced a new concept that is based on generations of digital adoption in their lives. Digital citizens can be mainly categorized into two distinct behaviors and mindsets: digital natives and digital immigrants. Digital natives are the generations Alpha, Z and Y of which they were born into technological integration and have been exposed to technology during childhood. They then are familiar with the rapid changes of technological

advancement. Browsing through the internet, using new applications, learning new technological skills become easier for them to comprehend (Prensky, 2001). Digital

immigrants are citizens who have been converted to digital citizens later in their adulthood. Generations X, Baby Boomers, and Silent are typically digital immigrants (Prensky, 2001). This concept does not imply that digital natives are more technological savvy than digital immigrants. Many digital immigrants are the forefront adopters of technology and many are experts of such advancement. Prensky (2001) is aiming to explain the behavior of two sets of groups that they think, perceive, and process information differently. Therefore, educators who are digital immigrants must overcome the barriers they face with technology integration while trying to teach the learners who are digital natives the curriculum. To design an engaging and active learning session, educators should understand the behaviors of digital natives to ensure active learning approach can be realized.

Behaviorism, cognitivism, constructivism, and humanism education theories were established prior to the digital era of which they laid the foundations for educators to provide effective education (Lockey, Conaghan, Bland, & Astin, 2020). Siemens (2005) recognized that these education theories are not reflective of current social phenomena of education and so proposed a new education theory, connectivism, to describe learning principles and processes. With blended learning as a model of teaching and learning with an extensive of digital platform and integration, connectivism is providing insight of the 21st century era of digital education. Lifelong learning and informal learning have become the key aspects of learning environment. Siemens (2005) stressed that the skill to find new knowledge is more essential than the current knowledge one possessed. The skillset that is the core of connectivism is knowing and learning to find new knowledge at all time so that digital citizens can evolve along with the technology. According to Khan (2012), a teacher can be a classroom teacher, a parent, a mentor, or even a

peer. One can even self-taught and self-learned through available online open-sources. Information is readily available for access as long as the person is connected to the Internet and the network. Personalized learning through free open-source resources online allows learners to explore and gain new knowledge at their own pace while fostering active learning experience (Khan, 2012).

According to Castells (2001), the Internet is the most essential infrastructure for the new digital environment; of which the new society has become a network society with a culture of virtuality that defies time and space. This transformation is generating new social practices and behaviors (Castells, 2010a). Education, likewise, is a part of such socio-technological advancement. Therefore, the Internet has become the basis of the new era of teaching and learning. It is hard to imagine life without the Internet and mobile devices at present. Even basic smart phones can connect a person to information with just one click. New knowledge can easily be attained via a small device through the network that the device is connected. While not everyone has equal access to the Internet and mobile connection, it is evident that connecting to the network is essential to living environments of the digital era. If one is not connected to the network, one is losing an opportunity in attaining growth in all perspectives of digital platforms (Castells, 2010b). This implies that a person is losing an opportunity to attain new knowledge or skillset if unable to connect to the network as learning contents are available digitally. Qiu (2009) furthered Castells' work on the digital inequality that with the Internet become a new basis of digital environment, people are required to be connected to attain information. Qiu classified people into 3 main groups depending on how they are connected to the network: the information have, information have-less, and information have-not. The information have enjoy the luxury of the full access of the Internet and wireless connection; and chances are that each information have owns more than 1 smart device. The information have-less is considered the majority of the population where people are connected through the network mainly through their smart phones with basic plan sufficient for access. This includes periodic disruption of signal from the network provider. The information have-not are the laggards of the population. This is mainly due to their socio-economic background that makes them unable to access the basic infrastructure. This may include people that are unable to own a smart device or unable to connect to the Internet. Some people may not even have an access to electricity infrastructure let alone the wireless communication infrastructure.

According to UNESCO (2023), lifelong learning is a crucial element of education that pertains to both childhood and adulthood. Learning does not stop once a person graduated from an institutionalized education. A mix of formal and informal learning is the new norm of digital education. Therefore, people must evolve along with the technology instead of trying to catch up with technology. Active learning habit is a new approach to foster one's endeavor in continuing to grow professionally or academically through means of self-teaching and self-learning from free online open-source resources.

Methodology

This study used a documentary and literature reviews to assess the current situations of digital education and how distance learning can be adapted to address obstacles of school closures during the pandemic and beyond. Relevant dissertations, studies, journals,

publications, literature, concepts, and theories are analyzed. All documents are in digital formats and are available online.

Findings

Socio-economic background is a fundamental aspect in creating barriers to digital education access. School closures due to the COVID-19 pandemic made Thai education vulnerable to the information have-not group of students who were unable to attend schools and were unable to access study materials online or digitally. This leads back to blended learning model discussed by Henry (2018), that a mix of physical attendance and online is needed. However, in the situation of information have-not group, physical attendance at school may still be required to ensure that students can catch up with the courses and maintain their academic progression. With a smaller group of students, teachers should be able to dedicate time for students in need of help when transitioning into digital education is impossible for them. 99% of schools in Thailand have access to electricity, computers, and the Internet. Only 75% of households have connected to the Internet, most of which are connected to the Internet via wireless communication through mobile devices (Mongkhonvanit & Dipendra, 2021). Analyzing this data, the information have-not group of learners that have no access to the Internet at home can attend schools to continue their education via an online platform. Schools then are the physical space that is critical to the success of learning environment. This does not mean that information have or information have-less are not allowed to attend schools during the closures. To abide by the guidelines from the Ministry of Public Health, 2 meters spacing must be maintained among individuals (Rajatanavin et al., 2021), teachers can design a classroom for students that require physical presence accordingly so that students will not fall behind the curriculum. The information have-less group of students are the students with basic smart devices that allow them to attend online classes real-time. However, these low-end devices cannot tolerate 6-8 continuous hours of operations through video conferencing application. Therefore, a design of the course must take considerations of technological barriers of the learners' learning devices and their connection to the Internet. Teachers also need the support system among each other to coordinate course design to applicable needs and technical support from the technical teams.

Even the information have enjoy the opulence of information and digital access, not all learners can attain the most benefits that the Internet and information available online can offer. In alignment with Prensky (2001), digital natives are technological proficient in navigation through the Internet galaxy but still need guidance from their teachers in searching for relevant information or data. Even digital natives are able to obtain the data required, they still need proper instruction of how to extract data and analyze data accordingly. Knowing whether the resource is reliable and trustworthy is also another condition that learners must learn to properly evaluate the information available at hand. Therefore, the roles of educators do not fade away but rather a shift in being a facilitator, a mentor, or a moderator pertaining to each circumstance. Teachers' confidence in their digital literacy and their attitudes toward technology can be an obstacle or an opportunity to transform education with effective technology integration (Chu et al., 2017). While most teachers are digital immigrants, they still require formal trainings through training programs that can assist them in teaching. The grooming process of creating 21st century teachers is critical to the success of Thai education.

The more confident they are with technology; they will feel more comfortable to learn new knowledge and design coursework applicable to situations.

With the technological advancement, continuous learning is pressuring everyone to keep themselves up-to-date with the rapid changes of digital environments (Siemens, 2008). Flexibility and adaptability are the fundamental aspects of digital platforms. The rigid structure of formal education will slowly change to keep up with the paradigm shift of the digital reality. As stated by the UNESCO International Bureau of Education that a development of evolutionary education is on its way to advocate and build digital citizens (Rabinovitch, 2019). Personalized learning through an open-source resources then can be supplemental resources of education that can assist both educators and learners in digital teaching and learning. An online community can be a virtual space of sharing and exchanging information so that all educators and learners can learn from one another. There is an extensive free open-source information available online. Some are provided by nonprofit educators who have passion to advocate the growth of digital education and distance learning in order to provide more opportunities. According to the United Nations (2022), education should be free for all and everyone should have the right to free education.

Discussions

The researchers were able to relate Qiu's (2009) classification of the digital divide to Thai teachers and learners. For the students who are unable to connect to the Internet to attend online sessions, they ultimately will fall behind classes. With a prolonged social distancing measure, teachers must find ways to assist these students to overcome the access obstacle. The only solution to this problem is to have students in need attend the school physically and arrange a teaching session depending on the guidelines. Essentially, these students will have less opportunity to thrive in the digital environment and less opportunity to grow and attain new information (Castells, 2010b). Approximately, students' population of 25% that have no access to the Internet at home ((Mongkhonvanit & Dipendra, 2021) can still gain their access by attending the schools and using the schools' resources to be connected to the network. Schools then become a place for attaining new knowledge beyond school hours of which libraries should be available for students after hours, long enough for education exploration and weekends.

Learning can be fun and exciting provided the environment is engaging that makes participation in class voluntarily and willingly. According to Grose (2014), students are placed in a passive learning mode that their roles are the receiving end of the information without an interaction. Therefore, the traditional teaching approach makes learning unattractive to them. Juke (2006) affirmed that students do not have short attention or lack of interest of education, they simply view old ways of teaching is outdated that is not reflective of the current digital learning environment. Digital immigrant educators then must consider the difference between them and the digital native learners so that co-learning can embrace interactive teaching and learning session. Embracing collaborative and supportive teaching and learning experience can build students' confidence in acquiring new knowledge and flourish even when making mistakes (Grose, 2014).

In the era of an overflow of information and the society of connectivity, educators must be creative in course design, course content, course delivery, and course assessments. The

design must be reflective of current technology integration and can account for time of crises. This is an alarming sign for all educators to transform into active learning and student-centered approach. Teaching through memorization should be diminishing and passive learning culture should be fading away. As Siemens (2005) mentioned that knowledge and learning are from a diversity of opinions, passive learning is considered outdated similar to other education theories preceding of connectivism. Culture change is no easy task and structural change of the education system is equivalently strenuous. That is why other actors are the forefront leaders of such change to illustrate that education transformation is possible. Khan Academy is among many well-known non-profit organizations that offers free education and assistance to both teachers and students. Personalized learning through Khan Academy allows students to learn at their own pace (Khan Academy, 2022). Khan Academy Thailand (2023) is a site with partial contents being translated and dubbed in Thai for Thai learners to learn the Khan's pedagogy. In addition to Khan Academy Thailand, Sakdibhornssup Foundation offers training programs for teachers and students (Sakdibhornssup Foundation, 2017). The foundation has been unpublicized and known only through the words of mouth. The training programs that the foundation offers for both educators and students are extensive and beneficial to all beneficiaries. Non-profit education effort is setting an example that a transformation of digital education is possible and can be realized.

Conclusions

Education has been on a worldwide forum as crucial social and economic aspects of workforce (Grose, 2014). To unleash from a passive teaching and learning approach that has been long established and adopted as a culture requires extensive and careful design of the new digital education system that all stakeholders including public, private, and non-profit sectors of education to unfold the new era of digital teaching and learning. The vision of transformative education in Thailand in written documents are promising in slowly transforming Thai education into the new digital era. However, in practice there are many obstacles that are not yet addressed and ignored through the implementation and execution.

Blended teaching and learning may be the solution to the education format applicable to Thailand. A right mix of physical attendance and online integration varies across grade 1 to grade 12. A continuing adjustment of teaching delivery, course contents, and assessments are fundamental to the digital nature of a teaching format. Educators are not always teachers and learners are not limited to learning. Roles can be switched as everyone takes part into the digital world of education. It is rather an exchange of knowledge that benefit both the provider and receiver of the information. Building a capable child with digital skillset can only pave a way to opportunity and growth as a child is growing into an adulthood. The capability of knowing where to look for information and attain one is crucial for a person to thrive and succeed in the digital world of education and profession.

While the government entities have been introducing various digital platforms for education, the practice and the usage of online resources are limited. Trainings to teachers and encouragement of digital platforms should be led by the responsible public entities to promote online teaching. The technical support should also be provided to teachers who are in need. Teachers then can feel more comfortable integrating technology into teaching and will eventually be able to adapt a right mix of teaching and learning model applicable to situations.

As students are more digital natives, education need to be restructured to take accounts of changing digital environments. The new curriculum and teaching methods implemented by the Ministry of Education should be reflective of the current digital environments of the society.

Authors' individual contribution: The authors are responsible for all the contributions to the paper according to CRediT (Contributor Roles Taxonomy) standards.

Authors' contributions: The authors contributed equally to this study.

Declaration of conflicting interests: The authors declare that there is no conflict of interest.

References

Ashour, S., El-Refae, G. A., & Zaitoun, E. A. (2021). Post-pandemic higher education: perspectives from university leaders and educational experts in the United Arab Emirates. *Higher Education for the Future*, *8*(2), 219–238. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/23476311211007261

Chu, S. K. W., Reynolds, R. B., Tavares, N. J., Notari, M., & Lee, C. W. Y. (2017). *21st century skills development through inquiry-based learning.* Singapore: Springer.

Dimopoulos, K., Koutsampelas, C., & Tsatsaroni, A. (2021). Home schooling through online teaching in the era of COVID-19: exploring the role of home-related factors that deepen educational inequalities across European societies. *European Educational Research Journal*, *20*(4), 479–497. doi:10.1177/14749041211023331

Lathan, J. (2023). Complete guide to student-centered vs teacher-centered learning. University of San Diego. Retrieved from https://onlinedegrees.sandiego.edu/teacher-centered-vs-student-centered-learning/

Neuwirth, L. S., Jović, S., & Mukherji, B. R. (2020). Reimagining higher education during and post-COVID-19: Challenges and opportunities. *Journal of Adult and Continuing Education, 27*(2), 141-156. doi:10.1177/1477971420947738

OECD. (2023). Shaping Digital Education: Enabling Factors for Quality, Equity and Efficiency. *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/bac4dc9f-en

OECD. (2019). OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World. *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/df80bc12-en

OECD. (2018). Education Policy Outlook 2018: Putting Student Learning at the Centre, *OECD Publishing*. Retrieved from https://doi.org/10.1787/9789264301528-en

Pandit, D., & Agrawal, S. (2021). Exploring challenges of online education in covid times. *FIIB Business Review, 11*(3), 263-270. doi:10.1177/2319714520986254

Sudderth, A. (2023). *What is student centered learning and why is it important?* XQsuperschool. Retrieved from https://xqsuperschool.org/teaching-learning/what-is-student-centeredlearning/#:~:text=Defining%20Student%2DCentered%20Learning&text=In%20student%2Dcentered%20learning%2C%20students,referred%20to%20as%20personalized%20learning

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article

DOI: 10.14456/jdl.2023.54

Inheritance and Innovation of Mongolian Dance Creation from the Perspective of Cultural Anthropology

Yupeng Xing [1] Supavadee Potiwetchakul[2] and Di Fan[3*]

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. Yupeng Xing
Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand.
Email: yupeng.xing@gmail.com

2. Assoc.Prof.Dr. Supavadee Potiwetchakul
Performing Arts Department, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand.
Email: supavadee.po@ssru.ac.th

Corresponding Author*:
3. Assoc.Prof.Dr. Di Fan
Bao Tou Teachers' College, China.
Email: di.fan@gmail.com

Keywords:
Mongolian Dance; Dance creation; Inheritance; Innovation

Article history:
Received: 01/09/2023
Revised: 29/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 21/12/2023

How to Cite:
Xing, Y., Potiwetchakul, S., & Fan, D. (2023). Inheritance and Innovation of Mongolian Dance Creation from the Perspective of Cultural Anthropology. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 173-185.

ABSTRACT

This paper analyzes the reasons for inheritance and innovation in the process of Mongolian dance creation from the perspective of cultural anthropology. Interview choreographers in Inner Mongolia who directly participated in the choreography and won the "Chinese Dance Lotus Award" as the research object. From the perspective of cultural anthropology, this paper discusses the creative factors of inheritance and innovation in the creation of Mongolian dance, and the relationship between dance as a cultural symbol and globalization and modernity. The Mongols are a people who sing and dance on the grassland. Mongolian dance has been passed down as its unique culture. According to records, Mongolian dance has a history of nearly one thousand years. Its folk dance mainly includes top bowl dance, chopstick dance, Andai dance, Chama dance four forms, with a strong national flavor, is a rare artistic treasure in the world national culture inheritance. With the rapid development of modern society, the inheritance of Mongolian dance has suffered a certain impact. On this basis, the analysis and discussion on the inheritance status of Mongolian dance creation and arrangement is helpful to put forward constructive suggestions for its future development.

Introduction

The dance culture of the Mongolian people is closely related to their hunting and nomadic life. Yinshan rock paintings and Ulanqab rock paintings of the Neolithic and Bronze Ages vividly and truly represent the primitive dance forms of the Mongolian ancestors. In ancient times, the Mongols also had many dances that imitated fierce animals, such as the vibrant world of Shamanism rituals, the 'Baihaiqing' dance takes center stage. This dance, characterized by its graceful movements and intricate footwork, symbolizes the harmonious connection between the earthly and spiritual realms. Picture the Shaman sorcerer executing fluid spins and elegant gestures, each movement imbued with meaning and cultural significance. The rhythmic drumming intensifies as the dancer seamlessly transitions from one step to another, creating a captivating visual and auditory experience for the audience.

Another mesmerizing facet of Shamanism is embodied in the 'Andai' dance form. This ritualistic dance is known for its dynamic nature, with performers engaging in energetic jumps and expressive postures. The dancers skillfully manipulate colorful scarves and props, adding a layer of symbolism to their movements. Imagine the spectacle of a Shaman sorcerer, adorned in traditional attire, leaping gracefully while manipulating sacred objects that carry profound spiritual meaning. This visual representation not only captivates onlookers but also deepens the connection to the spiritual narrative embedded in Shamanistic practices.

By delving into the specific characteristics of the 'Baihaiqing' and 'Andai' dances, we gain a richer understanding of the intricate artistry and cultural significance embedded in Shamanism rituals." (Sultana, Dovchin, & Pennycook, 2015). Mongolian totems are mostly birds of prey and beasts, and worship white. The ancient Shamanism wore white robes and danced with white silk handkerchiefs. Until the 1950s, the Mongolian folk still popular "Andai" (also known as Chagan eliye) this ancient dance form, the dance characteristics of the ground still maintain the characteristics of the ancient Mongolian widely popular tap dance. (Secret history of Mongolia, 1240) In the poetry of the Yuan Dynasty, there is also the addition of "chorus and verse", which are descriptions of this dance. After the 16th century, dance developed in the religious rituals of Lamaism and Shamanism. The lamas' dances, called Chama, wear the masks of the deities of deer and ox, are strictly regulated, have plots and characters, and are expressed in a variety of ways (see Lamas' temple Dances). Shaman sorcerers in Shamanism exhibit traits akin to skilled professional dancers during their ritual performances, showcasing exceptional dancing abilities accompanied by rhythmic drumming. Certain sorcerers demonstrate remarkable agility by spinning in place hundreds of times during their routines, occasionally bending down to grasp drums. Simultaneously, multiple drums are strategically positioned on various parts of the dancer's body, such as the head, neck, and waist, creating a vibrant and mesmerizing spectacle (Zhang Bibo, 2001).

With the development of The Times, many excellent historical cultures are disappearing from our lives, and protecting these endangered folk cultures and arts has become the top priority today. Mongolian dance is also one of the folk culture and art of minority nationalities. How to inherit and innovate in the creation, so that the Mongolian dance can get better development, is worth studying and discussing. This paper analyzes the inheritance and innovation of Mongolian dance creation from the perspective of cultural anthropology, and puts forward some views.

Objective

This paper analyzes the reasons for inheritance and innovation in the process of Mongolian dance creation from the perspective of cultural anthropology. And put forward the inheritance and innovation strategy of Mongolian dance creation.

Research Framework

1. Content scope

This paper aims to explore the creative factors of inheritance and innovation in the creation of Mongolian dance from the perspective of cultural anthropology, as well as the relationship between dance as a cultural symbol and globalization and modernity.

2. Population scope

In view of the research objectives of this study, the research subjects are choreographers in Inner Mongolia, China, who directly participate in the choreography and have won the "Chinese Dance Lotus Award". There are 4 choreographers in total.

3. Regional scope

Hohhot, Inner Mongolia Autonomous Region, China.

4. Time boundary

In November 2022, the author began to collect and consult literature, strengthen theoretical learning, seek theoretical support for this research, determine research topics, formulate research plans, enhance the understanding of the significance of this research, further clarify the research purpose, and master relevant research methods. January 2023 Read a lot of books and research papers to improve the level of academic research. In May, 2023, interview survey was conducted, data was collected for data analysis and interpretation, research results were drawn and articles were written. The last part of the thesis will be completed in July 2023.

Research Methodology

1. Literature research

The researchers conducted a comprehensive literature search using resources such as the website (https://www.baidu.com). Chinese and foreign literature is reviewed, including academic journals, dissertations, books and other relevant materials. Emphasis is placed on gathering information related to Mongolian dance, inheritance and innovative methods in the creation of Mongolian dance in order to expand the framework of knowledge.

2. Interview method

Interview choreographers in Inner Mongolia who directly participated in the choreography and won the "Chinese Dance Lotus Award" as the research object. First of all, the purpose of the interview was clarified, and the research and experience of the choreographer on the inheritance and innovation of Mongolian dance creation from the perspective of cultural anthropology was asked. Secondly, case study and personal experience sharing, respondents were asked to share actual cases or personal experiences about the work of Mongolian dance choreographers. Through these concrete examples, we can better understand the practice methods and strategies of Mongolian dance inheritance and innovation. Finally, the interview is recorded and organized. During the interview, the conversation with the interviewees is recorded by using recording devices or taking notes. After the interview, carefully organize and analyze the interview content to obtain information conducive to further research and discussion.

Research results

1. The concept of Mongolian dance from the perspective of cultural anthropology

The Mongolian nationality nomadic people from northern China, engaged in animal husbandry and hunting. Due to the long-term living in the grassland geographical environment and climate conditions, since ancient times to worship heaven and earth mountains and rivers and eagle totem, thus forming the thick, implicit, stretch, heroic characteristics of the Mongolian dance. There are mainly the following kinds of Mongolian folk dances.

One is the bowl dance. Bowl dance is generally a female solo dance, with the style of classical dance. Dancers hold two cups on their heads. Along with music, along the ground, their arms stretch and bend continuously and the body moves forward or backward according to the rhythm of handle less cups, which is intended to show Mongolian women's demure, quiet, soft and rigid character. The dance uses the dance words of "soft hand", "shaking shoulder" and "stepping", which are rich in Mongolian dance style, to express the elegant and subtle style of the dance. The cup dance spread in Ordos folk, the dance posture is simple and simple, there is no strict regular movement.

Figure 1: Mongolian top bowl dance
Source: Xing Yupeng (2017)

Figure 2: Mongolian top bowl dance props "Porcelain Bowl"
Source: Xing Yupeng (2023)

The second is chopstick dance. Chopstick dance is known for its shoulder movements and is usually performed by men. The dancer holds the chopsticks in his right hand and strikes the hands, legs, shoulders, feet, and sometimes the ground (or table). With the flip changes of the wrist, sometimes the shoulders shrug livelily, sometimes the legs jump flexibly, sometimes turn left forward, sometimes turn right forward. The movements of the shoulders have both a sense of rhythm and a special charm, which is joyful, graceful and vigorous. The action is simple, but it pleases the audience with skill, so it has a certain performance nature. In Ordos folk chopsticks dance spread, both male solo dance, but also male and female group dance. In the form of performance from one hand to two hands holding chopsticks, the shoulder, waist, legs of the dance vocabulary is also more rich. Therefore, the dance appears cheerful, bright

and novel, vividly and incisively expressing the Mongolian enthusiasm, cheerful, brave and heroic national personality.

Figure 3: Mongolian chopstick dance
Source: Xing Yupeng (2023)

The third is the Andai. Andai dance originated in Kulun Banner at the southern end of Horqin Grassland in the late Ming and early Qing dynasties. Originally, it was a shamanic dance used to cure diseases, containing the meaning of praying for the protection of gods and removing demons to eliminate disasters, and later slowly evolved into a national folk dance to express joy. Traditional Andai dance, there are preparation, initiation, climax, ending several procedures, are hosted by "Bo". With the development of history and the progress of society, the superstitious Andai dance in Xingan area no longer exists, but it has been inherited as a folk song and dance. In Horqin region, people will dance the Andai dance on New Year festivals, harvest celebrations, weddings and welcome banquets. The girl's wife danced with her headscarf, the young man took off his riding boots and danced barefoot, and the children made faces and jumped... The dance movements include swinging the towel step, winding the towel step, swinging the towel step, clapping hands on the waist, rushing forward, flipping and jumping, volley kicking, curling up in the air, rotating from left to right, squatting and stepping on the silk, swinging the silk with both arms, etc. These graceful and unrestrained movements integrate stability, accuracy, sensitivity, light, soft, healthy, beauty, charm and emotion, forming a grand carnival scene, pushing the beauty and the pursuit of beauty to the extreme. The origin of Andai dance, according to legend, long ago, in the Horqin prairie in northern China, there lived a father and daughter. They depended on each other for survival. One day, her daughter fell ill with a strange disease that could not be cured, so the old father had to take her seriously ill daughter outside in an oxcart to seek treatment. Unexpectedly, the car walked on the halfway, met the wind and rain, the wheel stuck in the mud, the axle was broken, the poor old father was so anxious that he did not know what to do, and turned around the ox cart. The daughter was dying, her life was in danger, and the old father cried and cried dry,

singing loudly around the ox cart and praying for the blessing of the gods. This song attracted all the villagers, they also burst into tears, and followed the old man, waving his arms and stamping his feet, and singing mournfully around the ox and cart. So singing and dancing, moved God, the rain stopped, the sun came out, the girl's illness, she also joined the dance crowd, singing, dancing. This strange news spread like wildfire, and later, whether it is rain on the grassland, offering aobao, Naadam gala, they use this form of singing and dancing to express people's feelings. People formed in a circle with the hem of their robes open and a silk scarf in their right hand, singing and dancing to melodious tunes, and people gave this dance a name called "Andai".

Figure 4: Mongolian An Dai dance
Source: China Tongliao Network (2022)

Figure 5: Mongolian An Dai dance
Source: China Tongliao City Culture and Tourism Bureau (2022)

The fourth is Chama. Chama is a kind of art activity with the nature of celebration held by Tibetan Buddhism in order to promote the Dharma, spread the doctrine, prevent the evil temptation, and strengthen the Buddhist faith. Chama dance originated from Qiangmu of Tibetan Buddhism, it is a sacred and solemn religious dance. According to legend, Qiangmu was first popular in Tibet, and later spread to Mongolian monasteries, where it experienced development and inheritance, and eventually evolved into the Qiangmu we know today. The Chama dance is known for its beautiful movements and unique steps. The dancers wear gorgeous traditional costumes and are decorated with colorful ribbons and jewelry. They use elegant and smooth posture and dance steps, accompanied by music, to show the graceful dance movements. The dance is richly symbolic in its performance. The dancers' movements, gestures and expressions represent a variety of sacred images and stories. Through dance, they convey a religious belief, culture and spiritual connotation to the audience. The Chama dance is not only performed in Tibetan Buddhist monasteries, but also widely displayed at various festivals and celebrations. It became part of Mongolian culture and gradually spread to other countries and regions. In modern times, Chama dance has gone beyond religious rituals to become a popular form of dance performance. It not only embodies the spiritual connotation of Tibetan Buddhism, but also shows the unique artistic talent and cultural tradition of the Mongolian people. In a word, Chama dance, as the inheritance and development of Qiangmu dance of Tibetan Buddhism, carries rich religious, cultural and historical significance. It shows the gorgeous costumes, elegant movements and unique symbolic meanings in the dancers' stage performances, and becomes an admirable and appreciated art form.

Figure 6: Mongolian Chama dance
Source: Wujin Tianzhu (2019).

The fifth is Horqin "bo" dance. "Bo" is a shaman in shamanism, which researchers call "shaman". The Mongols call themselves Bo. The religious sacrificial activities carried out by a Bo are called walking Bo. Bo dance refers to the dance performed while walking Bo. Bo Buddhism has long been believed by the Mongolian people, but since the introduction of Tibetan Buddhism has been declining, only a small number of survivors, mainly spread in the Horqin grassland. The more complete preserved Bo dance is Xingan League and Tongliao City. Bo dance, as an ancient art form, not only has a certain vitality, but also has a high research value because of its rich connotation and artistry and entertainment. The walking bo in Horqin area is mainly used for offering sacrifices to seek good fortune and exorcizing demons to cure diseases. Singing and dancing to serve God, cure diseases and exorcise demons are its main characteristics. The Bo dance movements in Horqin area are basically the same, but the styles are different, some are simple and majestic, some are elegant and fit, some are rigid and gentle, some are humorous, some are soothing and some are smart and bright. Individual female Bo Bo dance, its dance posture is more delicate and soft, unique charm. Bo dance also has its common characteristics, that is, when Bo, they must wear a heavy copper five Buddha crown, waist tied nine round bronze mirrors, dressed in Dharma skirt, Dharma clothes, etc. In the process of walking, it is necessary to make shaking legs, twisting waist, rotating, jumping and other actions, and be able to use God drum, God whip, bronze mirror, sword, waist sword and so on. The unique style of Khorqinbo dance is

Figure 7: Mongolian Shaman dance
Source: Paul (2019)

In short, the Mongolian dance has long been famous, and we should dance when we are happy. The most distinctive feature of Mongolian dance is that the rhythm is bright, the dance steps are light, in a wave, a whip, a jump filled with Mongolian simplicity, enthusiasm, courage, rough and brave, showing their open-minded character and bold and heroic temperament, with strong national characteristics. Mongolian dance is closely related to fine wine. In the folk, almost every wine must be accompanied by songs and dances, and every song and dance must also be accompanied by wine. It is no exaggeration to say that the Mongols are a people who dance and dance together. Sawuerden is the most important folk dance of the Mongolian people in Xinjiang. It is widely spread in the Mongolian areas and is deeply loved by the majority of people. Almost all Mongolian people in Xinjiang, men, women and children, can dance Sawuerden. Sawuerden is not only the name of Xinjiang Mongolian folk dance music and song dance music, but also the general name of folk dance. Sawuerden often jumps during festivals, weddings, family feasts to welcome guests and other entertainment activities (Tian Yani, 2014). The venue, the number of people is not limited, usually in the yurt and the grass near the yurt. Sawuerden can be divided into several forms: free hand dance, holding dance, singing dance and singing dance

2. The creation idea of Mongolian dance from the perspective of cultural anthropology

The starting point of dance creation is the idea of dance, how to carry out the idea of dance, where to start, how to master, analyze and dissect their intention of the idea, which is crucial. Dance life, this truth does not need to be explained too much, but it is often ignored in the early stage of dance conception and creation, there are always people in the imagination, always to grasp those who have seen the instant impact on TV and books, in order to frame the prototype of their own works. But often this kind of poorly thought-out work is the most vulnerable to scrutiny, nor can it withstand the bumps and bruises of the creative process. How to better express the ideas in your heart, how to better innovate more times needs, innovation road. On the need for works, we need to often time to learn to think.

2.1 The initial prototype in the dance work, as well as the integration of artistic processing methods and individual innovation

Dance works in daily life often touch our lives and the most grassroots culture, including folk art, hutong culture, humanistic traditions, including street corners in real society. 2. The accumulation of inspiration flashes, this is what we often say that the book has its own gold house, the book has its own yarn like jade, through this process of quantitative change to qualitative change, to achieve the creative intention we need to express in our hearts. Through the observation of a type of time, such as wind and rain, people's eyes of wind and rain are different, drought, wind and rain is a kind of expectation, a kind of lucky aim. When there is a flood, this may be a different phenomenon. Just like human happiness, through the integration of all kinds of knowledge, to analyze the differences, sum up and deepen their own things. At that time, the wind and rain you express may not be the wind and rain we often say, and may have been transformed by thinking into something with other characteristics and so on. This is one of the effects of accumulation. 3. It is a way to learn by teaching by example and by asking different people for advice, and to get an experience to adapt to the new environment from the old experience, which can not be ignored in the early stage of the dance conception. 4. Copying method refers to the copying changes of other people's artistic products, which are

changes derived from development and processed by oneself, rather than one-to-one. By copying a painting, what I'm talking about is not asking you to paint a painting, but asking you to take what you see and make it three-dimensional, make it an integral part of your own dance creation, and it can be an important part. We can copy not only pictures, music, sculpture, and other sister arts. Copying does not belong to plagiarism, just like Watt's steam engine, it is also a technical innovation based on the early steam engine and improved. In these methods, we often express our own personality, and personality promotion is an extension of creation. Dance works are often the same as other works of expression, and here we have to consider its expression and the influence of the work. The description of the character image, the description of the form, the several components of the event, the transformation of the emotion, the prominence of the character, the contention of the opposition, the creation of the mutation, etc., may be the starting point. But we must remember that dance must have emotion, and dance without emotion is empty. No matter how abstract modern dance is, its emotions are profound. Artists need to integrate this personal feeling into their works, just as people often say that the dance reflects the deep thought of the creator's soul. In dance creation, we must not get caught up in singing praises for some interests, that kind of work is just a flash in the pan. Without a straight mind, it is difficult to highlight the special and unique in the work. It's like an out of body experience. No landing.

2.2 The importance of inheritance and innovation in dance works

The inheritance and innovation of Mongolian dance is the call of The Times. The waves of history have penetrated countless social changes, and Mongolian dance culture has been developing and changing imperceptibly in the long river of history. In the face of the aesthetic changes in the new era, the collision between traditional values and modern thinking, with the spread of Western culture in China, the traditional aesthetic has been greatly impacted. The content of life, the idea of thinking, the belief, the love and the aesthetic demand have all undergone completely different changes. Therefore, the traditional style pattern formed by historical accumulation has been unable to highlight the new life, new ideas and new spirit of The Times." The dance art of "pink ink should follow The Times" should first transform the "traditional established mode", that is, the "sense of dance form", the new creative thinking and structural methods with a new aesthetic principle, to create dance works with a new era flavor and image. We must take the traditional stylized Mongolian dance schema and rhythm as the motivation source for dance innovation, because it is the image accumulation of the unique spirit and character of the Mongolian people, and on this basis, develop and create personalized and diversified national dance works with modern life emotions and aesthetic consciousness. Make the Mongolian dance art more colorful and carry forward.

3. The inheritance and innovation of Mongolian dance creation from the perspective of cultural anthropology

After entering the 21st century, with the acceleration of social modernization and diversification, traditional folk culture has been continuously impacted in the process of inheritance, especially the development of the Internet, which has led to great changes in people's lifestyle and production mode.

Mongolian dance, as a part of Mongolian cultural heritage, is of great historical significance. Take Chama as an example, it is a unique dance performance with religious colors in order to promote Buddhism, prevent evil, and publicize Tibetan Buddhism (Shuai, 2014). It occupies a very important position in Mongolian dance and will not be easily changed. However, with the development of society and the progress of The Times, dance culture must also keep up with the pace of The Times, so that more people can understand and accept. While being a minority nationality, Mongolians maintain distinctive ideological, cultural, and religious beliefs. Moreover, certain regions, due to their remoteness, face challenges in information exchange, contributing to the preservation of conservative ideological concepts among the Mongolian people. This conservatism, coupled with a certain resistance to foreign cultural influences, poses a challenge to the innovation of Mongolian dance (Shenggui, 2007).

The Mongolian people mainly rely on the development of animal husbandry and belong to the nomads. In the past, the Mongolian grassland was described by the phrase "the wind blows the grass to see the cattle and sheep". However, in recent years, due to the rapid growth of people, the grassland is eaten by cattle and sheep, desertification phenomenon is very serious, and economic development lags behind. In order to alleviate this problem, the Mongolian people had to give up the long-term nomadic life and began to change from animal husbandry to farming and animal husbandry. However, due to the climate of the grassland, the development of agriculture and animal husbandry has brought great difficulties, and the Mongolian people have to focus their attention on agricultural production, thus ignoring the pursuit of daily cultural activities, especially the physical exertion of Mongolian dance, which is left behind by most Mongolian people, resulting in the decline of Mongolian dance.

Discussion

The discussion on the dynamic evolution of Mongolian dance and the broader theme of cultural development offers valuable insights. To enhance the credibility of your arguments and provide a more robust foundation for your assertions, it would be beneficial to incorporate supporting sources or data. That consists with the study of Wilcox (2020: 64) as addition could involve referencing specific studies, historical records, or expert opinions that align with your points. For instance, when emphasizing the importance of learning from others and being inclusive, citing examples of successful cultural integrations or studies on the impact of inclusivity in cultural development could strengthen your argument. Additionally, when discussing the preservation of Mongolian dance through local positioning, citing specific instances or research studies that highlight the effectiveness of this approach would add depth to your analysis. That consists with the study of Tang (2012) found consequently, numerous international agreements, such as the Convention on Biological Diversity and the Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, have been formulated with the aim of safeguarding indigenous rights. Nonetheless, in numerous instances, these agreements have not translated into tangible actions for the conservation of Traditional Ecological Knowledge (TEK) at the grassroots level. Integrating supportive sources not only adds weight to your discussion but also allows readers to explore further and gain a comprehensive understanding of the dynamics at play in the evolution of Mongolian dance. This practice aligns with academic rigor and contributes to the overall credibility of your insights.

Conclusion

Any culture that can be passed down has gone through the transformation of the phoenix nirvana. If Mongolian dance wants to develop for a long time, it must do a good job in the future creation and editing, on the basis of maintaining the fundamental basis, gathering the strengths of hundreds of schools, forming a unique dance system, and contributing to the diversity of world culture.

References

_____. *(2023). Mongolian dance*. Retrieved: 12/06/2023. from: http//www.baidu.com

Song Shenggui (2007). *Inheritance and Transcendence: The Way of national art*. Beijing, People's Publishing House.

Shao Shuai (2014). *Inheritance and innovation in contemporary folk dance creation*. Amur River, Popular literature periodical.

Sultana, S., Dovchin, S., & Pennycook, A. (2015). Transglossic language practices of young adults in Bangladesh and Mongolia. *International Journal of Multilingualism*, 12(1), 93-108.

Tang, R. (2012). *An analysis of traditional ecological knowledge's status and its conservation options*.

Tian Yani. Huxuan (2014). Central Asian elements in Hui dance in Northwest China. Ningxia Hui Autonomous Region, *Journal of national art and forestry*.

Zhang Bibo Dong Guoyao (2001). *Cultural history of the ancient northern nationalities of China.* Amur River, Heilongjiang People's Publishing House

Wilcox, E. E. (2020). *3 Dynamic Inheritance.* Faces of Tradition in Chinese Performing Art.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article

DOI: 10.14456/jdl.2023.55

The Balanced Learning Management Approaches with Students' Interesting for Sanya Experimental Primary Schools

Han Zhiru[1] and Kesinee Chiwpreecha[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. Han Zhiru
Educational Administration Program, Eastern Asia University, Thailand.
Email: 64441073@stu.eau.ac.th

Corresponding Author*
2. Kesinee Chiwpreecha
Educational Administration Program, Eastern Asia University, Thailand.
Email: kesinee@eau.ac.th

Keywords:
Balanced Learning Management Approaches; Sanya Experiment Primary School

Article history:
Received: 05/09/2023
Revised: 28/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 21/12/2023

How to Cite:
Zhiru, H., & Chiwpreecha, K. (2023) The Balanced Learning Management Approaches with Students' Interesting for Sanya Experimental Primary Schools. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 186-193.

ABSTRACT

The aims of this research were 1) to study the current states desirable states and priority need index of Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary Schools, 2) to study the guidelines for Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary Schools. A mixed method design of quantitative and qualitative analysis is employed. The data were collected from 12 sample schools, choosing one school to represent for informants included school principals, vice-principals and teachers, accounting for 90 people. The research instrument used in the study was asked to complete with the five-point Likert scale. Data were analyzed by using descriptive statistics (mean, standard deviation, frequency, percentage, modified priority need index ($PNI_{Modified}$), and on the qualitative study.an interview 7 experts from Semi -Structural Interview, the descriptive statistics is used through the statistical content analysis.

Introduction

The Balanced Learning Management Approaches with students' interesting is an educational methodology that aims to create a harmonious and effective learning environment by integrating students' interests into the curriculum and instructional strategies. It recognizes that students have diverse backgrounds, learning styles, and interests, and seeks to personalize instruction to meet their individual needs while maintaining a coherent curriculum ¬ (1) Individualization and Collaboration, (2) Active Learning and Reflection, (3) Technology Integration and Face-to-Face Interaction, (4) Content Knowledge and Skills Development, and (5) Assessment for Learning (Carole, 2023: 67-71). By incorporating students' interests into the learning process, this approach promotes engagement and motivation, making learning more meaningful and relevant to students' lives. It acknowledges that when students are personally invested in what they are learning, they are more likely to actively participate, retain information, and develop a deeper understanding of the subject matter. To implement this approach, teachers employ a variety of strategies. They may conduct interest surveys to gather information about students' preferences, hobbies, and aspirations. Based on this data, teachers can design lessons, projects, and assignments that incorporate topics and activities aligned with students' interests. This not only enhances students' enjoyment of the learning process but also allows them to make connections between their personal experiences and the academic content.

Sanya Experiment Primary School has implemented diverse and balanced learning management through various teaching tools that cater to students' interests and needs. Students are provided with opportunities to learn through a variety of activities, such as studying subjects related to science and technology, as well as exploring culture and local wisdom. However, it has been found that a significant percentage of students, up to 40%, lack genuine interest, resulting in academic performance below the set standards. Therefore, there is an interest in studying this issue “Balanced Learning Management Approaches of Sanya Experiment Primary School”; which have been effective in the school's experimental trials, will enable us to apply the research findings to address the challenges in instructional management that align with students' learning needs. This will contribute to the continuous improvement of learning outcomes.

Objectives

1. To study the current states, desirable states and priority need index of Balanced learning management approaches with students’ interesting for Sanya Experimental Primary School.

2. To study the guidelines for Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School**.**

Research Methodology

1. Population

The population of the study was experimental primary schools (the school that consisted of 6 levels together from grade 1 to 6) under the Sanya Experimental Primary School in Hainan province China, accounting for 6 primary schools in total.

2. Sample

12 primary schools were randomly selected for the sample size of the study (choosing one primary school that consisted of six levels together from grade 1- 6 to represent 6 teachers and 3 principals were exclusion totally 90 people.

For the qualitative research, 7 experts were interviewed, including 3 academic administrators, 2 scholars and 2 teacher specialists.

The research used quantitative analysis, questionnaires were used to collect data. The descriptive statistics used to analyze the data collected consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative by content analysis of interview data, use analysis of content and descriptive statistics.

3. Statistics Used in Data Analysis

3.1 Quantitative Research

Data analysis for quantitative research; by using the following statistics;

1) Statistics for data analysis encompass measures such as frequency, percentage, average, and standard deviation.

2) Reliability Cronbach's Alpha Coefficient formula.

3) $PNI_{Modified}$

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D \qquad (1)$$

I (Importance) refers to the desirable stage of balanced learning management approaches with students interesting for Sanya Experimental Primary School.

D (Degree of Success) refers to the current stage of balanced learning management approaches with students interesting for Sanya Experimental Primary School.

3.2 Qualitative data analysis

Analysis of interview data, the content analysis was used.

Results

1. The current states, desirable states and the priority need index of balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School.

The tables below present the current states, desirable states and the priority need index of balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School on table 1

Table 1 The overall current states, desirable states and the priority need index of Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School.

Balanced Learning Management	Current state (D)			Desirable state (I)			PNI	Order
	$\bar{x}$	S.D.	level	$\bar{x}$	S.D.	Level		
1. Individualization and Collaboration	2.87	0.68	moderate	4.23	0.67	high	.4738	2
2.Active Learning and Reflection	3.27	0.65	moderate	4.22	0.52	high	.2905	4
3.Technology Integration and Face-to-Face Interaction	2.45	0.62	low	4.16	0.50	high	.6979	1
4.Content Knowledge and Skills Development	3.09	0.66	moderate	4.21	0.53	high	.3624	3
5.Assessment for Learning	2.23	0.65	low	2.63	0.52	moderate	.1793	5
Overall	3.78	0.65	high	3.89	0.54	high		

Table 4.2 The current states, desired states, and the prioritized needs of balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School overall view was at a high level ($\bar{x}$=3.78, S.D.=0.65), Active Learning and Reflection has the highest mean value at a moderate level ($\bar{x}$=3.27, S.D.= 0.65), followed by Content Knowledge and Skills Development was at a moderate level ($\bar{x}$=3.09, S.D.= 0.66), and Assessment for Learning has the lowest mean value at a low level ($\bar{x}$=2.23, S.D.= 0.65).

For the desirable states the balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School overall view was at a high level ($\bar{x}$=3.89, S.D.= 0.54), Individualization and Collaboration has the highest mean value at a high level ($\bar{x}$=4.23, S.D.= 0.67), followed by Active Learning and Reflection at a high level ($\bar{x}$=4.22, S.D.= 0.52), and Assessment for Learning has the lowest mean value at a moderate level ($\bar{x}$=2.63, S.D.= 0.52).

The finding also indicates that the priority needs of the balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School. shows that the sequence of PNI $_{Modified}$ is as follows: Technology Integration and Face-to-Face Interaction (PNI $_{Modified}$ =.6979), Individualization and Collaboration (PNI $_{Modified}$ =.4738), Content Knowledge

and Skills Development (PNI $_{Modified}$ =.3624), Active Learning and Reflection (PNI $_{Modified}$ =.2905) and Assessment for Learning (PNI $_{Modified}$ =.1793) respectively.

2. The Guidelines Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School is as follows:

2.1 Technology Integration and Face-to-Face Interaction by create opportunities for in-person discussions, group work, and interpersonal communication

2.1.1 Assess Students' Interests: Begin by understanding the interests, hobbies, and passions of your students. Use surveys, discussions, or informal conversations to gather insights into what topics or activities captivate them.

2.1.2 Curriculum Customization: Tailor your curriculum to integrate topics and activities that align with students' interests. Look for ways to incorporate their passions into the subjects you teach, fostering a more personal connection to the material.

2.1.3. Project-Based Learning: Design projects that allow students to explore subjects they are interested in while addressing learning objectives. These projects could involve research, presentations, or creative works that showcase their understanding and skills.

2.2 Individualization and Collaboration by reflect teaching and maintain a balanced and effective learning continuously.

2.2.1 Incorporate Multimedia: Utilize various forms of multimedia, such as videos, podcasts, interactive simulations, or virtual field trips, to present information and concepts in ways that resonate with different learning styles and capture their attention.

2.2.2 Gamification Elements: Introduce elements of gamification, like quizzes, challenges, and competitions, to make learning more interactive and enjoyable. Incorporate leaderboards or rewards to boost engagement.

2.2.3 Feedback and Reflection: Regularly gather feedback from students about their learning experiences and what aspects resonate most with them. Encourage self-reflection to help students understand their own learning preferences.

2.3 Content Knowledge and Skills Development by encourage students to take ownership of their learning and develop self-regulation skills.

2.3.1 Peer Collaboration: Encourage collaborative projects that allow students to work together based on shared interests. This promotes teamwork, communication skills, and a sense of community.

2.3.2 Flexibility and Adaptability: Be open to adapting your teaching methods based on students' feedback and changing interests. The learning environment should be flexible enough to accommodate shifts in focus.

2.3.3 Celebration of Achievements: Recognize and celebrate students' achievements, whether big or small. Acknowledging their efforts and progress boosts their confidence and enthusiasm for learning.

Discussion

Based on the research result, there are 2 important issues in the followings;

1. The current states of the balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School overall view was at a high level; Active Learning and Reflection has the highest mean value at a moderate level, followed by Content Knowledge and Skills Development was at a moderate level and Assessment for Learning has the lowest mean value at a low level. For the desirable states the balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School overall view was at a high level; Individualization and Collaboration has the highest mean value at a high level, followed by Active Learning and Reflection at a high level, and Assessment for Learning has the lowest mean value at a moderate level. The finding also indicates that the priority needs of the balanced learning management approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School. shows that the sequence of PNI $_{Modified}$ is as follows: Technology Integration and Face-to-Face Interaction (PNI $_{Modified}$ =.6979), Individualization and Collaboration (PNI $_{Modified}$ =.4738), Content Knowledge and Skills Development (PNI Modified =.3624), Active Learning and Reflection (PNI $_{Modified}$ =.2905) and Assessment for Learning (PNI $_{Modified}$ =.1793) respectively. This may be due to the teacher create opportunities for hands-on activities, problem-solving tasks, or real-world applications of knowledge in classroom; according the research of Leikin & Guberman (2023) found the primary goal of our study was to deepen our understanding of flexibility associated with the production of multiple solution strategies and originality associated with mathematical insight in the problem-solving process. We conducted an empirical investigation of creativity-directed problem-solving using insight allowing multiple solution geometry tasks. Ai Qin (2019, 68-69) argues that the emergence of bias in mathematics in middle and upper primary school is detrimental to the future development of primary school students, so it is hoped that teachers can effectively avoid the phenomenon of bias in middle and upper primary school by stimulating students' interest in learning and developing their thinking skills. In addition, the balanced learning management approaches in Individualization and Collaboration to learners for learning outcomes are not just for learning designers—they are for learners too. While it is often tempting to skip past the learning outcome section of a piece of training, it is actually highly beneficial for learners to have a clear road map of the learning ahead. By communicating your learning outcomes at the beginning of the learning experience, learners are better able to recognize key information and scaffold it into a cohesive schema. (Sundararajan & Adesope, 2020).

2. The Guidelines Balanced Learning Management Approaches with students' interesting of Sanya Experiment Primary School in Technology Integration and Face-to-Face Interaction aspect by create opportunities for in-person discussions, group work, and interpersonal communication were to assess students' interests, curriculum customization and project-based learning. This involves technology integration, student engagement, and the overall equilibrium they maintain to support student learning and growth that according the research of Bradley, V. M. (2021) Instructors should balance active learning with the use of

LMS technological resources and the use of guidelines from the qualified curriculum. An LMS allows instructors to facilitate and model discussions, plan online activities, set learning expectations, provide learners with options, and assist in problem-solving with processes for decision making. An Instructor's presence within an LMS creates an engaging learning environment. Students can retain their autonomy, enthusiasm, and motivation with LMS use. Stakeholders of the educational community must find scientific studies to support their contributions in LMS platforms to assist scholars in learning mathematics and other academic subjects.

However, Individualization and Collaboration by reflect teaching and maintain a balanced and effective learning continuously such as the incorporate Multimedia: Utilize various forms of multimedia, such as videos, podcasts, interactive simulations, or virtual field trips, to present information and concepts in ways that resonate with different learning styles and capture their attention according to Selen Balkaya (2021) was extended with factors from education and game-based learning literature. In order to see the effect of individual- and organizational-level characteristics, multi-group structural equation modeling (SEM) analysis was conducted and discrepancies in relationships were reported. Evaluation of users and non-users and teachers of different fields were also compared to each other. The findings of this study not only contribute to theory through the development and testing of a thorough model relating technology features and individual characteristics to behavioral intention to use, but also offer strong implications for practitioners who would like to increase LMS usage and create a more effective learning environment.

Conclusion

Ensure provided Integrating technology while fostering face-to-face interaction is a powerful approach to modern education. This hybrid model combines the benefits of digital tools with the richness of personal interaction. Here, how you can create opportunities for in-person discussions, group work, and interpersonal communication while using technology: Blended Learning Design by design a curriculum that incorporates both online and offline components. Identify areas where technology can enhance learning, such as online resources, multimedia presentations, or virtual simulations, and integrate them into lessons. Online Discussion Platforms by use online discussion forums or platforms to stimulate conversation beyond the classroom. Assign discussion topics related to the subject matter and encourage students to share their thoughts, opinions, and questions. These platforms provide a space for thoughtful discussions that can be continued during in-person sessions.

References

Ai Qin. (2019). *Application of Multiple Intelligence Theory in the Classroom*. Master of Science in Curriculum and Instruction. St. Cloud State University.

Bradley, V. M. (2021). Learning Management System (LMS). *International Journal of Technology in Education (IJTE), 4*(1), 68-92.

Carole P. (2023). *Responsible Management Education and the Challenge of Poverty: A Teaching Perspective*. London: Taylor & Francis.

Leikin, R. & Guberman, R. (2023). Creativity and Challenge: Task Complexity as a Function of Insight and Multiplicity of Solutions. *In R. Leikin (Ed.) Mathematical Challenges For All Ch*. 17, 325-342.

Balkaya, S., & Akkucuk, U. (2021). Adoption and use of learning management systems in education: The role of playfulness and self-management. *Sustainability*, 13(3), 1127.

Sundararajan, N., and O. Adesope. 2020. Keep it coherent: A meta-analysis of the seductive details effect. *Educational Psychology Review 32* (3),727–734.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article
DOI: 10.14456/jdl.2023.56

The Guidelines for Teacher Competencies Development of Zhumadian Preschool Education College in Henan, China

Chen Xin [1], Kesinee Chiwpreecha [2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. Chen Xin
Educational Administration Program, Eastern Asia University, Thailand.
Email: 64441072@stu.eau.ac.th

Corresponding Author*
2. Kesinee Chiwpreecha
Educational Administration Program,
Eastern Asia University, Thailand.
Email: kesinee@eau.ac.th

Keywords:
Teacher Competencies Development; Henan; China

Article history:
Received: 04/09/2023
Revised: 15/10/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 22/12/2023

How to Cite:
Xin, C., & Chiwpreecha, K. (2023) The Guidelines for Teacher Competencies Development of Zhumadian Preschool Education College in Henan, China. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 194-201.

ABSTRACT

The aims of this research were to study the states and guidelines for teacher competencies development of Zhumadian preschool education college in Henan, China. Using mixed - methods research approach that consisted of 2 steps they were as follows: (1) The quantitative of this study were the population 343 teachers. The statistics used to analyze the data in this study were percentage, mean, standard deviation. (2) Interview 7 experts and analyze data by using content analysis. The results of hypothesis testing are as follows: 1) The teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in Henan, China is overall at a high level, for the core competency is at a moderate level , while the functional competency is at a high level.2)The guidelines for teacher competencies development are as follows: 1) Core Competency; Working Achievement Motivation development.2) Monitoring and evaluating performance in Working Achievement Motivation development 3) Guideline for Functional Competency; Relationship and Collaborative.

Introduction

The current situation rapidly evolving digital age, restructuring the teaching profession amid societal shifts is acknowledged as a crucial responsibility and challenge for the advancement of development, aiming to maximize the potential and effectiveness of the field. The design and implementation of any curriculum are centered around people, with both its subject and object being human. The development of the college curriculum at Yihuang Hegang Dancecan be student-oriented and meet the overall development needs of students. The educational value of the intangible cultural heritage entering the college curriculum system as a course resource lies in the education ontology. (Yang, MacLeod & Zhu, 2019)

By addressing these research questions, the study can provide valuable insights into designing effective professional development programs and support systems to empower teachers in use technology to enhance student learning outcomes, the Impact of Competency-Based Teacher Development Programs on Classroom Instruction and Student Learning Outcomes. This research problem seeks to investigate the effectiveness and impact of such competency-based teacher development programs in real classroom settings. Thus, the researcher would be to study the teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in Henan, China.

Objective

1. To study the teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in Henan, China.

2. To study the guidelines for teacher competencies development of Zhumadian preschool education college in Henan, China.

Research Framework

1. Scope of content

Teacher Competencies Development on Performance Competencies consisted Core Competency; Working Achievement Motivation, Service Mind, Self - Development, Team Work, Ethics and Professional Ethics and Functional Competency; Curriculum and Learning Management, Student Development, Classroom Management, Analysis & Synthesis & Classroom Research, Teacher Leadership and Relationship & Collaborative

2. Scope of area: The Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.
3. Scope of time: Six months
4. Scope of population: The population used in the research was 343 teachers

Research Methodology

This research used a mixed methods design of quantitative and qualitative. How quantitative research approach uses the population to study, were 343 teachers under Zhumadian Preschool Teachers College. analysis, questionnaires were used to collect data. The descriptive statistics used to analyze the data collected consisted of frequency, percentage,

mean, and standard deviation. For the qualitative research on interview 7 experts including 3 academic administrators, 2 scholarships and 2 specialist teachers. and analysis of interview data, use analysis of content and descriptive statistics.

Result

1. The teacher competency development stage of the Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.

The teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in Henan, China in overall is at is at a high level, for the core competency is at a moderate level, while the functional competency is at a high level

Table 1 The teacher competency development stage of the Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.

Teacher competencies development	μ	σ	Level
1. Core Competency	3.23	0.61	Moderate
2. Functional Competency	3.80	0.62	High
Total	**3.51**	**0.61**	**High**

Table 1 show that the teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in overall is at a high level (μ =3.51, σ =0.61) for the core competency is at a moderate level (μ =3.23, σ =0.61), while the functional competency is at a high level (μ =3.80, σ =0.62)

Table 2 Mean, standard deviation of teacher competencies development stage of Zhumadian preschool education college in Henan, China obtained from the overall analysis and each aspect in Core Competency

Core Competency	μ	σ	level
1.Working Achievement Motivation	3.07	0.71	Moderate
2.Service Mind	3.18	0.57	Moderate
3.Self-development skills	3.29	0.59	Moderate
4.Team Work	3.11	0.60	Moderate
5.Ethics and Professional Ethics	3.53	0.59	High
total	**3.23**	**0.61**	**Moderate**

Table 2 shows that the teacher competencies development stage of the Zhumadian preschool education college in core competency overall is at a moderate level (μ =3.23, σ =0.61)

For the teacher competencies development stage in core competency, one of the 5 indicators is at a high level (μ =3.53, σ =0.59) , while the other four are at a moderate level. The indicator (ethics and professional ethics) has the highest mean score (μ =3.53, σ =0.59), followed by the indicator (Self-development skills) that receives the next highest mean score (μ =3.29, σ =0.59), while the indicator (working achievement motivation) has the lowest mean score (μ =3.07, σ =0.71).

Table 3 Mean, standard deviation of teacher competencies development stage of the Zhumadian preschool education college in Henan, China obtained from the overall analysis and each aspect in Functional Competency

Functional Competency	μ	σ	level
1. Curriculum and Learning Management	4.17	0.61	High
2. Student Development	4.56	0.72	Highest
3. Classroom Management	4.57	0.68	Highest
4. Analysis, Synthesis and Classroom Research	3.21	0.60	Moderate
5. Teacher Leadership	3.29	0.56	Moderate
6. Relationship and Collaborative	3.04	0.54	Moderate
total	**3.80**	**0.62**	**High**

Table 3 shows that the teacher competencies development stage of the Zhumadian Preschool Education College in functional competency overall is at a high level (μ =3.80, σ =0.62)

For the 6 indicators of teacher competencies development stage in functional competency, 2 of the 6 indicators are at a highest level 1 of the 6 indicators is at a high, while the other three are at a moderate level. The indicator (classroom management) has the highest mean score (μ =4.57, σ =0.68),followed by the indicator (student development) that receives the next highest mean score (μ =4.56, σ =0.72), while the indicator (relationship and

collaborative) has the lowest mean score (μ =3.07, σ =0.71).

2. The guidelines for teacher competencies development of the Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.

2.1 Guideline for Core Competency; Working Achievement Motivation development.

2.1.1 Self-awareness: Encourage individuals to identify their strengths, weaknesses, and areas of interest. This self-awareness will help them align their career goals with their talents and passions, leading to higher motivation and commitment.

2.1.2 Goal Setting: Assist individuals in setting clear and achievable goals, both short-term and long-term. Break down these goals into smaller milestones, making them less daunting and more manageable. Regularly review progress and celebrate successes to maintain motivation.

2.1.3 Continuous Learning: Foster a culture of continuous learning and growth. Encourage individuals to seek out new challenges and opportunities for skill development. Provide access to training, workshops, and resources to support their learning journey.

2.2 Guideline for Functional Competency; Relationship and Collaborative

2.2.1 Active Listening: Encourage individuals to practice active listening when communicating with colleagues. This involves giving full attention to the speaker, understanding their perspectives, and responding appropriately. Active listening helps build trust and strengthens relationships.

2.2.2 Empathy: Foster empathy among employees by promoting understanding and sensitivity towards the feelings and experiences of others. Empathy enables better collaboration and helps in resolving conflicts more effectively.

2.2.3 Communication Skills: Provide communication training to improve both verbal and written communication skills. Effective communication is crucial for building relationships and promoting collaboration.

2.2.4 Conflict Resolution: Train individuals in conflict resolution techniques, such as negotiation and mediation. A constructive approach to resolving conflicts ensures that disagreements are addressed without harming relationships

Discussion

1.The teacher competencies development stage of the Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.

The findings of this research indicate that the developmental stage of teacher competencies at Zhumadian Preschool Education College in Henan, China, is generally high. However, the core competency level is assessed to be at a moderate level. For the 5 indicators

of the teacher competencies development stage in core competency; working achievement motivation are at a moderate level, while the indicator (providing services with commitment and willingness) has the highest. The research findings agree with previous research (Lucas, et al, 2021) showing that the Impact of in-Service Training and Motivation on Job Performance of Technical & Vocational Education Teachers: Role of Person-Job Fit In-service education and training (INSET), motivation and person-job fit of workers are considered vital for the performance of employees. revealed a significant impact of in-service training and motivation on job performance. This research study is useful for HR managers and practitioners to utilize their employee's true potential to get the desired results.In addition the result according to Wang, & Ko (2022) studied the Study on Vocational Teachers' Competency Development Needs of Vocational Colleges in Bangkok Metropolitan Administration, The Office of Vocational Education Commission, the research show that he vocational teachers' competency development needs in three core competencies were self-development, working achievement motivation, and the service mind, respectively, and according to the research Torres-Hernández & Gallego-Arrufat (2022). studied The Guidelines for Competency Development of Vocational Teachers to Support the Eastern Economic Corridor (EEC) The results of the study the level of competency and performance of vocational teachers in the Eastern Economic Corridor (EEC) show that the overall was high level by sorting the average value from the highest to the lowest, which are Teaching and Learning, Creativity and Innovation, self-development and professional development.

For the teacher competencies development stage in functional competency, the indicator (classroom management) has the highest, involves implementing the plan of classroom management at the highest level. This may be due to the Classroom Management refers to the arrangement of learning atmospheres, the preparation of classroom/subject information and documents, and supervision of individual/course classes to promote happy learning and learner safety. So the teachers shall to process of creating a student development plan based on the curriculum and learning content, involves implementing the plan, assessing the effectiveness of classroom management, and using the assessment results to improve and develop classroom management, agree with Yang, Martínez-Abad, & García-Holgado (2022) defined teacher competency as the ability that results from knowledge, understanding, skills, and attitudes which resulted in the ability of teachers in various behaviors that affect the development of students Physically, intellectually, emotionally, and socially.From the above definitions, it can be concluded that Teacher Competency refers to the teacher's ability in knowledge, skills, and other attributes related to the development of learners physically, emotionally, socially, and intellectually in order to achieve the set goals of teaching and learning.

2. The guidelines for teacher competencies development of the Zhumadian Preschool Education College in Henan, China.

For the guidelines for teacher competencies development of Zhumadian preschool education college show that the guideline for core competency; working achievement motivation development and guideline for functional competency; relationship and collaborative due to developing core competency and working achievement motivation is essential for individuals to excel in their professional and personal lives. The research findings agree with previous research Lucas, Bem-Haja, Siddiq, Moreira, & Redecker. (2021). Research

Article the Effect of Professional Development, Innovative Work and Work Commitment on Quality of Teacher Learning in Elementary Schools of Indonesia. The results of this study indicate that professional development had a significant positive effect on teachers' work commitment and that work commitment affects the quality of teacher learning. It was further found that innovative work also affected the quality of learning. Implications for Research and Practice: It has been asserted in this study that the professional development of teachers by improving work commitment and innovative work improved the quality of education and produced competitive quality human resources. This shows teachers and educational institutions can plan their strategies by taking benefit of these findings. By making use of innovation, teachers can devise various learning models to help students achieve their learning goals

Conclusion

The developing core competency and working achievement motivation is essential for individuals to excel in their professional and personal lives. Here are some guidelines to foster these traits: by following these guidelines, organizations and individuals can work towards developing core competencies and fostering a strong achievement motivation that will lead to improved performance and overall success. and the developing functional competencies in relationship building and collaboration is essential for creating a harmonious and effective work environment. These competencies enable individuals to work well with others, build strong professional connections, and foster teamwork. by implementing these guidelines, organizations can nurture functional competencies in relationship building and collaboration, resulting in a more cohesive and productive workforce. Strong relationships and effective collaboration contribute to the overall success of the organization and create a positive work environment for employees.

References:

Bem-Haja, Siddiq., Moreira, & Redecker. (2021)

Lucas, M., Bem-Haja, P., Siddiq, F., Moreira, A., & Redecker, C. (2021). The relation between in-service teachers' digital competence and personal and contextual factors: What matters most? *Computers and Education, 160*, 104052.

Torres-Hernández, N., & Gallego-Arrufat, M. J. (2022). Indicators to assess preservice teachers' digital competence in security: A systematic review. *Education and Information Technologies, 27*(6), 8583–8602.

Wang, P. J., & Ko, J. (2022). ICT Competency and practicum of preservice teachers as digital natives: A mixed-method study. *Asia Pacific Journal of Education,* 1–16.

Xu, S., Yang, H. H., MacLeod, J., & Zhu, S. (2019). Interpersonal communication competence and digital citizenship among pre-service teachers in china's teacher preparation programs. *Journal of Moral Education, 48*(2), 179–

Yang, L., Martínez-Abad, F., & García-Holgado, A. (2022). Exploring factors influencing preservice and in-service teachers' perception of digital competencies in the Chinese region of Anhui. *Education and Information Technologies, 27*(9), 12469–12494

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.57

กลยุทธ์ทางธุรกิจสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุความสามารถในการแข่งขันกับโลก

Business Strategies for a Variety of Changes to Achieve Competitiveness with the World

ปิยะสันต์ ปัญจขันธ์[1]*
Piyasun Punjakhan[1]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
Corresponding Author*:
1. ปิยะสันต์ ปัญจขันธ์
Piyasun Punjakhan
Faculty of Social Sciences, Magadh University, Bodh Gaya, India
Email: piyasun2560@gmail.com

คำสำคัญ: กลยุทธ์ทางธุรกิจ; การเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย; ความสามารถในการแข่งขัน

Keywords: Business Strategy; Various Changes; Competitiveness

Article history:
Received: 15/10/2023
Revised: 24/11/2023
Accepted: 25/12/2023
Available online: 30/12/2023

How to Cite:
Punjakhan, P. (2023). Business Strategies for a Variety of Changes to Achieve Competitiveness with the World, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 202-215.

ABSTRACT

The study aimed to comprehend the mechanisms of knowledge dissemination within organizations, with a specific focus on the influence of rewards and social units on knowledge transfer in the multicultural context of Dubai, UAE. The investigation sought to unravel the intricacies of knowledge sharing while exploring potential motivations and obstacles within multicultural organizational settings. Quantitative research methods were employed for this study. The study's population comprised first-level managers in Dubai, United Arab Emirates, and data collection occurred through an email survey conducted from October to December 2014. The variables encompassed in the research involved knowledge sharing (y) and individual independent variables (xi), namely financial rewards, social units, and cultural diversity, with control for other impacts: y = 60 + 61x1 + 62x2 + b3*x3 + e, where 'b' represents regression weights aimed at minimizing the sum of squared deviations, and 'e' denotes the residual error. The data were analyzed using descriptive statistics.

The study's outcomes indicated the following: Concerning the first research question, the null hypothesis was rejected, signifying a positive correlation between rewards for knowledge sharing and actual knowledge-sharing behavior within multicultural organizations. For the second null hypothesis, there was insufficient data to favor the alternative hypothesis. Similarly, the third null hypothesis was not rejected, suggesting insufficient data to establish a positive relationship between the cultural diversity of the organization and knowledge sharing. Furthermore, the findings demonstrated a positive correlation between the combined impact of rewards, social units, and cultural diversity, and knowledge sharing.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจวิธีการแบ่งปันความรู้ในองค์กร โดยเฉพาะบทบาทของรางวัลและหน่วยทางสังคมในการถ่ายทอดความรู้ในบริบทพหุวัฒนธรรมในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบว่ามีการแบ่งปันความรู้อย่างไร และพิจารณาถึงแรงจูงใจที่เป็นไปได้และอุปสรรคในการแบ่งปันความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรม วิธีการศึกษาโดยวิธีการเชิงปริมาณ ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้จัดการระดับหนึ่งในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยการสำรวจทางอีเมลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2557 ตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ การแบ่งปันความรู้ (y) และตัวแปรอิสระแต่ละตัว (xi) (รางวัลทางการเงิน หน่วยทางสังคม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในขณะที่ควบคุมผลกระทบของผู้อื่น: y= *b*0+*b*1*x1+*b*2*x2+*b*3 *x3 + e; โดยที่ b = ถ่วงน้ำหนักการถดถอยเพื่อลดผลรวมของการเบี่ยงเบนกำลังสอง และ e = ข้อผิดพลาด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า คำถามวิจัยข้อแรก สมมติฐานว่างถูกปฏิเสธ ซึ่งบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรางวัลสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรม, ข้อที่สอง สมมติฐานว่างไม่ถูกปฏิเสธ บ่งชี้ว่ามีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะเลือกสมมติฐานทางเลือกมากกว่าสมมติฐานว่าง ข้อที่สาม สมมติฐานว่างไม่ถูกปฏิเสธเช่นกัน โดยระบุว่ามีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะสรุปว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์กรและการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร ผลการวิจัยยังเผยให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผลรวมของรางวัล หน่วยทางสังคม และความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการแบ่งปันความรู้ การทำความเข้าใจปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรม อุปสรรคและแรงจูงใจในการแบ่งปันความรู้ จะช่วยในการออกแบบระบบการแบ่งปันความรู้ที่ดีขึ้นในบริบทนี้

บทนำ

ความได้เปรียบทางการแข่งขันไม่ได้จำกัดอยู่ที่วิธีการผลิตและการส่งมอบที่มีประสิทธิภาพอีกต่อไป การใช้ประโยชน์จากความรู้ก็มีความสำคัญเท่าเทียมกัน (Fey & Furu, 2008) ในเศรษฐกิจฐานความรู้ สินทรัพย์ฐานความรู้จะสร้างมูลค่า ทำให้ KM เป็นแหล่งความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Fey & Furu, 2008; Wang & Noe, 2010) การทำความเข้าใจว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกในทีมหรือองค์กรแบ่งปันความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงการแบ่งปันความรู้

ในตลาดโลกปัจจุบัน ความได้เปรียบทางการแข่งขันไม่ได้มาจากวิธีการผลิตและการส่งมอบที่มีประสิทธิภาพอีกต่อไป แต่ยังได้มาจากการใช้ประโยชน์จากความรู้ด้วย (Fey & Furu, 2008) ในเศรษฐกิจฐานความรู้นี้ทุกอุตสาหกรรมถือได้ว่าเป็นระดับโลก และทุกองค์กรถือเป็นฐานความรู้ ในการสำรวจล่าสุดของผู้บริหารธุรกิจ ผู้ตอบแบบสอบถาม 69% รายงานแผนการใช้การจัดการความรู้ (KM) เป็นเครื่องมือสำหรับการเติบโตในปีที่กำลังจะมาถึง (Rigby & Bilodeau, 2011) ตามมุมมองบนฐานความรู้ของบริษัท สินทรัพย์บนฐานความรู้จะสร้างมูลค่า ทำให้ KM เป็นแหล่งของความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Fey & Furu, 2008; Wang

& Noe, 2010) พนักงานสร้างชุมชนแห่งการปฏิบัติงาน (CoPs) โดยที่พวกเขาแบ่งปันความรู้อย่างเป็นธรรมชาติ (Krishnaveni & Sujatha, 2012: Marouf & Al-Attabi, 2010: Oye, Salleh & lahad, 2011) อย่างไรก็ตาม องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการความรู้และได้เปรียบทางการแข่งขันโดยทำให้พนักงานสามารถแบ่งปันความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำความเข้าใจว่าอะไรเป็นแรงจูงใจและกลั่นกรองการแบ่งปันความรู้ที่มีประสิทธิผลเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ในฐานะทรัพยากรเชิงกลยุทธ์

การศึกษาครั้งนี้ต้องการทราบบทบาทของวัฒนธรรม หน่วยทางสังคม (เช่น องค์กรที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ใหญ่กว่า) และรางวัลด้วยการแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้จัดการธุรกิจในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) ซึ่งดูไบถือเป็นศูนย์กลางที่สำคัญสำหรับธุรกิจระหว่างประเทศ แต่ยังขาดแคลนทรัพยากรบุคคลจึงต้องอาศัยชาวต่างชาติ ผู้จัดการและพนักงานเพื่อตอบสนองความต้องการทรัพยากรมนุษย์ โดยสร้างพนักงานที่มีความหลากหลายสูง (Al-Esia & Skok, 2014) ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับผู้จัดการทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงบวกโดยการปรับปรุงความเข้าใจของเราเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ข้ามวัฒนธรรม และโดยการช่วยในการพัฒนาเครื่องมือการแบ่งปันความรู้ที่คำนึงถึงการสร้างวัฒนธรรมของทีม

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อทำความเข้าใจวิธีการแบ่งปันความรู้ในองค์กร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของรางวัลและหน่วยทางสังคมในการถ่ายทอดความรู้ในบริบทพหุวัฒนธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการตรวจสอบว่ามีการแบ่งปันความรู้อย่างไรและค้นหาแรงจูงใจที่เป็นไปได้และอุปสรรคในการแบ่งปันความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรมในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยมุ่งเน้นไปที่ผู้จัดการระดับต้นที่ทำงานในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

คำถามและสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ตั้งสมมติฐานว่า การแบ่งปันความรู้เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาขององค์กรและทำหน้าที่เป็นแหล่งที่มาของความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Fey & Furu, 2008; Wang & Noe, 2010) อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ทราบลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างการแบ่งปันความรู้กับปัจจัยจูงใจและการลดแรงจูงใจในองค์กรพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังสมมติฐานว่า ผู้จัดการจะพร้อมสำหรับการสำรวจและจะตอบแบบสอบถามการสำรวจด้วยตนเองด้วยอัตราผลตอบแทนอย่างน้อย 50% ผู้วิจัยยังสมมติฐานว่า เครื่องมือสำรวจมีความน่าเชื่อถือและถูกต้องและผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้มั่นใจถึงความซื่อสัตย์ การมีส่วนร่วมเป็นไปโดยสมัครใจ และการไม่เปิดเผยตัวตนและการรักษาความลับได้รับการคุ้มครอง ปัญหาและสมมติฐานเพื่อพิสูจน์ทางสถิติได้แก่

1. ความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในทีมพหุวัฒนธรรมเป็นอย่างไร?

*H*I1: มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

*H*o1: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในทีมข้ามชาติ

2. ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยสังคมภายนอกองค์กร เช่น ครอบครัว ศาสนา หรือชมรม กับพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของพวกเขาเป็นอย่างไร?

*H*I2: มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยทางสังคมและการแบ่งปันความรู้กับเพื่อนสมาชิก

*H*o2: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยทางสังคมและการแบ่งปันความรู้

3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากขึ้นส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้หรือไม่?

*H*I3: มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์กรและการแบ่งปันความรู้

*H*o3: ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์กรกับการแบ่งปันความรู้

การทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นเรื่องกำหนดแนวความคิดความรู้ว่าเรียบง่ายหรือซับซ้อน โดยปริยายหรือชัดเจน และเป็นอิสระหรือเป็นระบบ ประเภทของความรู้ส่งผลต่อปริมาณรูปแบบที่จำเป็นในการอธิบายและความพยายามที่จำเป็นในการถ่ายทอดความรู้ ลักษณะที่ซับซ้อนและความรู้เชิงระบบเป็นสิ่งที่ยากต่อการถ่ายทอดมากที่สุด (Liu, 2010) นอกจากประเภทของความรู้แล้ว วัฒนธรรมของชาติยังมีบทบาทในการกำหนดประสิทธิภาพของการถ่ายทอดความรู้ภายในองค์กรอีกด้วย Liu (2010) ได้อธิบายวัฒนธรรมสี่มิติที่เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการแบ่งปันความรู้ ได้แก่ ระยะทางแห่งอำนาจ ปัจเจกนิยม/ลัทธิรวมกลุ่ม การหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน และความเป็นชาย/ความเป็นหญิง เนื่องจากวัฒนธรรมประจำชาติทำหน้าที่เป็นบริบทสำหรับการแบ่งปันความรู้ นักวิจัยจึงต้องมีความเข้าใจมากขึ้นว่าวัฒนธรรมส่งผลต่อการแบ่งปันความรู้ในองค์กรที่มีสมาชิกจากหลายวัฒนธรรมระดับชาติอย่างไร

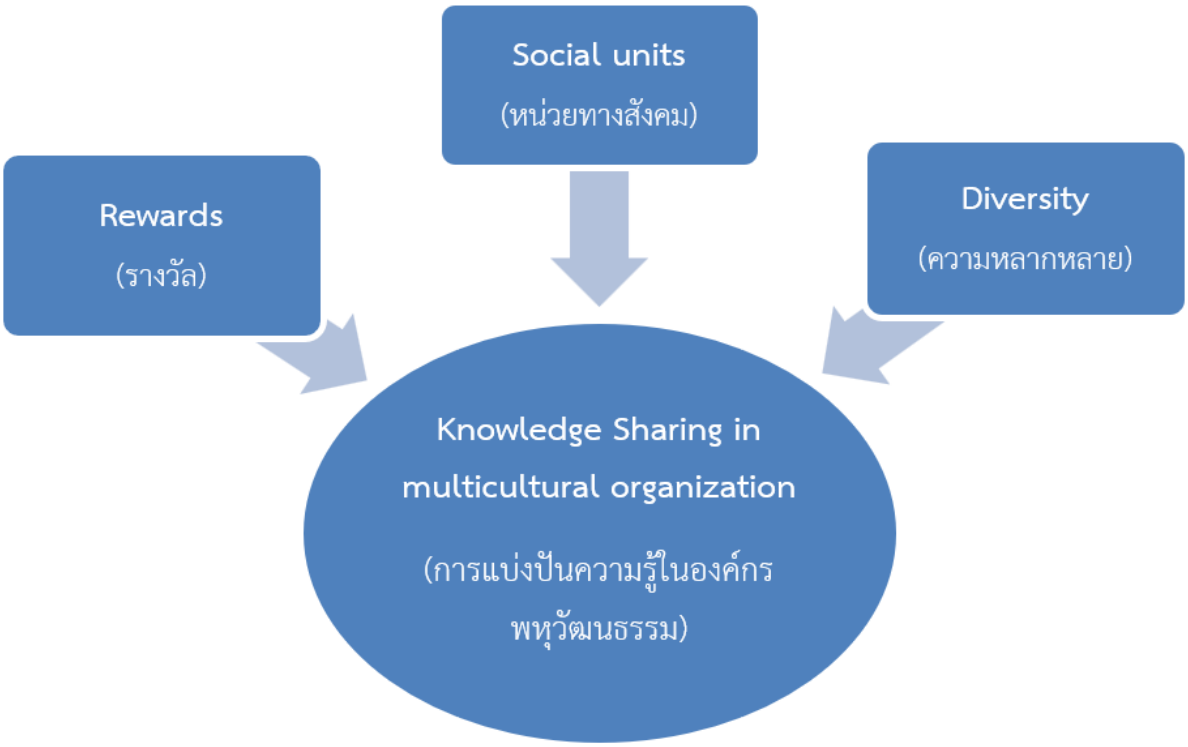
นอกเหนือจากมิติทางวัฒนธรรมแล้ว ทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ในการสำรวจ KM ในองค์กรพหุวัฒนธรรมคือทฤษฎีมุมมองฐานความรู้และทฤษฎีหน่วยงาน ตามมุมมองฐานความรู้ของบริษัท มูลค่าถูกสร้างขึ้นจากสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้หรือบนพื้นฐานความรู้ (Fey & Furu, 2008; Sveiby. 2001) และเพิ่มมูลค่าในแต่ละครั้งที่ความรู้ถูกถ่ายโอน (Sveiby, 2001) การสร้างและแบ่งปันความรู้นี้จะนำไปสู่ผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ซึ่งปรับปรุงตำแหน่งทางการตลาดของบริษัทและสร้างพื้นฐานสำหรับการเปลี่ยนแปลงองค์กร (Fey & Furu, 2008) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้นี้ยังสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและรักษาประสิทธิภาพที่เหนือกว่าได้ (Albescu et al., 2009; Almahamid Awwad & McAdams, 2010; Sheng & Hartono, 2015; Yaacob et al., 2011) ฝ่ายบริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และแบ่งปันภายในองค์กร

ทฤษฎีหน่วยงานสามารถอธิบายได้ว่า ระบบค่าตอบแทนสำหรับผู้จัดการถูกนำมาใช้เพื่อจัดความสนใจของผู้จัดการกับผลประโยชน์ขององค์กรอย่างไร ทฤษฎีหน่วยงานมุ่งเน้นไปที่วิธีการเขียนสัญญาระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่มีความขัดแย้งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Fey Furu, 2008) เนื่องจากผู้คนคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง พวกเขาจึงมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น ทฤษฎีหน่วยงานสามารถใช้เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหลักการและตัวแทนได้ การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่ CEO ในฐานะผู้บริหารและผู้จัดการระดับแรกในฐานะตัวแทนตามทฤษฎีเอเจนซี่ ตัวแทนคือนักแสดงที่มีเหตุผลซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากผลประโยชน์ของตนเอง เมื่อนำไปใช้กับการศึกษาทฤษฎีนี้ผู้วิจัยคาดหวังค่าตอบแทนในฐานะหนึ่งในตัวแปรอิสระที่จะมีอิทธิพลหรืออธิบายตัวแปรตามของการแบ่งปันความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจสังคมศาสตร์ การออกแบบหน้าตัดจะสำรวจตัวอย่างแบบสุ่มและระบุรูปแบบระหว่างตัวแปร (Frankfort-Nachmias & Nachmias, 2008) จากการออกแบบนี้ การสำรวจเสร็จสมบูรณ์โดยผู้ตอบแบบสอบถามเพียงรายเดียวในเวลาเดียว วิธีการนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงประจักษ์ที่พบบ่อยที่สุดในสาขาสังคมศาสตร์ (Rindfleisch, Malter. Ganesan & Moorman, 2008)

ตัวแปรอิสระสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ รางวัลทางการเงิน สมาชิกในหน่วยทางสังคม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตัวแปรตาม คือ การแบ่งปันความรู้, เครื่องมือสำรวจได้เตรียมคำถามสำหรับตัวแปรวิจัยแต่ละตัว ดังแสดงในภาพด้านล่าง เครื่องมือประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อสำหรับตัวแปร 3 ตัว และคำถาม 6 ข้อสำหรับตัวแปรตัวใดตัวหนึ่ง นอกเหนือจากข้อมูลประชากร มีการใช้ระดับ Likert 5 จุดเพื่อกำหนดระดับที่ผู้เข้าร่วมเห็นด้วยกับคำถาม แสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ตัวแปรการวิจัย

การศึกษานี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีเอเจนซี่ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่วิธีการเขียนสัญญาระหว่างฝ่ายที่ขัดแย้งกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Fey & Furu, 2008) การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง ตัวแปรอิสระสำหรับการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ รางวัลทางการเงิน สมาชิกในหน่วยทางสังคม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตัวแปรตามคือการแบ่งปันความรู้ เครื่องมือนี้มีคำถาม 5 ข้อสำหรับตัวแปร 3 ตัว และ 6 คำถามสำหรับตัวแปรตัวใดตัวหนึ่ง นอกเหนือจากข้อมูลประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้จัดการระดับหนึ่งในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยการสำรวจทางอีเมลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2557 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ในการวิจัยนี้มีผู้ตอบคำถาม จำนวน 83 คน ในการศึกษานี้มี 2 คน ถูกลบออกเนื่องจากคำตอบที่ไม่สมบูรณ์ และเนื่องจากพวกเขาไม่ได้ระบุว่าพวกเขาเป็นผู้จัดการระดับแรก ผู้เข้าร่วมเพิ่มเติมอีกสองคนถูกตัดสิทธิ์เนื่องจากองค์กรของพวกเขามีเพียงภาษาเดียวที่พูดและมีเพียงสัญชาติเดียวเท่านั้นที่เป็นตัวแทน ดังนั้นองค์กรของพวกเขาจึงไม่ถือว่ามีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย (53.67%) และส่วนใหญ่มาจากอินเดีย (63, 80%) ภาษาแรกสำหรับผู้เข้าร่วมจำนวนมากคือ ภาษาฮินดี (25, 32%), อังกฤษ (16, 20%) หรือมาลายาลัม (15. 19%) ผู้เข้าร่วมทั้งหมดเป็นผู้จัดการระดับแรก และมีผู้เข้าร่วมเพียงสี่คน (5%) เท่านั้นที่มีสมาชิกในครอบครัวทำงานในบริษัทเดียวกัน อายุของผู้เข้าร่วมอยู่ระหว่าง 21 ถึง 55 ปี (M 31.39, SD=7.69)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของคำตอบ จำนวน 83 ฉบับ ได้ข้อมูลเชิงลึกที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรมผ่านมุมมองบนฐานความรู้และทฤษฎีเอเจนซี่ ในส่วนนี้ผู้วิจัยอภิปรายว่าผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลตอบคำถามการวิจัยสามข้ออย่างไร และผลลัพธ์สนับสนุน ขัดแย้ง หรือเพิ่มความรู้ในวรรณกรรมการจัดการความรู้ที่มีอยู่อย่างไร เพื่อตอบคำถามการวิจัยทั้ง 3 ข้อ โดยวิธีการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ เพื่อประเมินว่ารางวัล หน่วยทางสังคม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีผลต่อการแบ่งปันความรู้หรือไม่ ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้จัดการระดับหนึ่งในดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยการสำรวจทางอีเมลตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงธันวาคม 2557 ในลักษณะเดียวกับการทดสอบนำร่อง มีการส่งคำเชิญไปแล้วทั้งหมด 370 ฉบับ และมีการตอบกลับ จำนวน 83 ฉบับ ผลการวิจัยนี้ชี้ว่าข้อมูลไม่เพียงพอที่จะสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยทางสังคมและการแบ่งปันความรู้กับเพื่อนสมาชิกในองค์กร

คำถามวิจัยข้อที่ 1 อะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม?

คำถามวิจัยข้อที่ 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีความคาดหวังระบุว่า ความตั้งใจที่จะดำเนินการใดๆ จะได้รับอิทธิพลจากแนวโน้มของผลลัพธ์นั้นๆ ในระดับหนึ่ง (Vroom, 1964) ยิ่งผู้ร่วมงานแต่ละรายยืนยันผลลัพธ์ด้วยข้อตกลงมากเท่าใด บุคคลนั้นก็จะยิ่งมีแนวโน้มที่จะดำเนินการตามข้อตกลงมากขึ้นเท่านั้น ในการศึกษานี้ผลลัพธ์ที่ยืนยันจะเป็นรางวัลทางการเงินสำหรับการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของรางวัลโดยเฉพาะรางวัลทางการเงิน สรุปว่า มีผลลัพธ์ที่ไม่สอดคล้องกัน และจำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรส่วนบุคคลและบริบทเป็นสื่อกลางในความสัมพันธ์ระหว่างการแบ่งปันความรู้และรางวัลหรือไม่ ผลการศึกษานี้สนับสนุนการศึกษาที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการแบ่งปันความรู้และผลตอบแทนมากขึ้น การค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับการค้นพบของ Fey และ Furu (2008) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการจ่ายเงินจูงใจ ประสิทธิภาพโดยรวมของบริษัทข้ามชาติ องค์กร (MNC) และการแบ่งปันความรู้ รางวัลเป็นตัวเงินสำหรับผู้จัดการระดับสูง ซึ่งขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานของ MNC ช่วยอำนวยความสะดวกในการถ่ายโอนความรู้ เนื่องจากผู้จัดการจำนวนมากขึ้นได้แบ่งปันความรู้มากขึ้น และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแบ่งปันความรู้ (Fey & Furu, 2008) ในการศึกษาการแบ่งปันความรู้ในธุรกิจครอบครัวในประเทศจีน Lai และ Tong (2010) พบว่า รางวัลเป็นตัวกลางที่สำคัญระหว่างปัจจัยที่ครอบครัวเป็นเจ้าของและการแบ่งปันความรู้ ในการสำรวจของ Rahman (2011) โดยนักวิจัยในสถาบันการดูแลสุขภาพในมาเลเซีย 61.5% ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่า รางวัลที่เป็นตัวเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ ช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิผลและการปรับปรุงกระบวนการทำงาน พบว่า เป็นแรงจูงใจหลักสองประการในการแบ่งปันความรู้ (Rahman, 2011)

ในงานวิจัยยังพบว่า มีรางวัลที่ช่วยกั้นผลกระทบด้านลบของความขัดแย้งในความสัมพันธ์ที่มีต่อการแบ่งปันความรู้ (Z. Chen, 2011) นี่เป็นการเพิ่มการสนับสนุนการค้นพบว่ารางวัลเป็นตัวเงินนำไปสู่การเพิ่มการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ รางวัลเป็นการชดเชยผลเสียของปัจจัยลบในการแบ่งปันความรู้ (Z. Chen, 2011) การศึกษาของ Z. Chen (2011) แนะนำว่าผู้จัดการสามารถใช้รางวัลเพื่อยับยั้งอิทธิพลเชิงลบต่อการแบ่งปันความรู้ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ การศึกษาของ Bock และ Kim (2002) ให้ผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกับข้อค้นพบของการศึกษาที่อธิบายไว้ในบทความนี้ การศึกษาของพวกเขาสรุปว่ารางวัลไม่ได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อทัศนคติต่อการแบ่งปันความรู้ของพนักงานในองค์กรสาธารณะในเกาหลี ในทำนองเดียวกัน Gupta และคณะ (2012) ระบุความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างรางวัลที่คาดหวังและการแบ่งปันความรู้ และการมีส่วนร่วมที่คาดหวังต่อองค์กร การศึกษาของ Gupta และคณะ (2012) สรุปว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีขึ้นที่คาดหวังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการแบ่งปันความรู้ นอกจากนี้ การศึกษาของ Jiacheng และคณะ (2010) ซึ่งดำเนินการในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกา พบว่า รางวัลมีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการแบ่งปันความรู้ทางอ้อมผ่านการระบุตัวตน Liu และ Fang (2010) ให้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันในไต้หวัน โดยระบุว่ารางวัลไม่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ การศึกษาการแบ่งปันองค์ความรู้ในอิหร่าน ปากีสถาน และคูเวตยังพบว่ารางวัลขององค์กรไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมหรือทัศนคติในการแบ่งปันความรู้อย่างมีนัยสำคัญ ในบริบทของเอเชีย รางวัลจะไม่มีประสิทธิภาพเมื่อพนักงานใหม่รู้สึกว่าไม่มีอะไรมีคุณค่าที่จะมีส่วนร่วม รางวัลที่เป็นตัวเงินมีน้อยเกินไป และไม่มีเวลาในการแบ่งปันความรู้

คำถามวิจัยข้อที่ 2 ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยสังคมภายนอกองค์กร เช่น ครอบครัว ศาสนา หรือชมรมกับพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของพวกเขาเป็นอย่างไร

คำถามวิจัยข้อที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาพของผู้จัดการในหน่วยทางสังคมภายนอกองค์กร เช่น ครอบครัว ศาสนาหรือชมรม และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของผู้จัดการในหน่วยทางสังคมกับการแบ่งปันความรู้กับเพื่อนสมาชิก การค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาส่วนใหญ่ จากการศึกษาของ Weir และ Hutchings (2005) การแบ่งปันความรู้ในองค์กรอาหรับมีความซับซ้อนมากกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ เนื่องจากธรรมชาติของสังคมเป็นเครือข่าย Weir และ Hutchings (2005) แนะนำว่าชาวอาหรับไม่เปลี่ยนความรู้โดยปริยายมากนัก เนื่องจากความรู้ส่วนใหญ่ของพวกเขาออกมาในเครือข่ายเสมือนจริง การทำงานและชีวิตส่วนตัวไม่ได้แยกจากกันเหมือนในสังคมอื่น กิจกรรมทางธุรกิจทั้งหมดหมุนรอบเครือข่ายโซเชียลเหล่านี้ และเป็นที่แบ่งปันความรู้ (Weir & Hutchings, 2005) อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาพในหน่วยทางสังคมกับการแบ่งปันความรู้ในองค์กร อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมอาหรับหรือแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ หรือเพราะการแบ่งปันความรู้ของชาวอาหรับนั้นซับซ้อนกว่าที่ Weir และ Hutchings (2005) จินตนาการไว้ จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมกับตัวแปรอื่นๆ และในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยทางสังคมและการแบ่งปันความรู้หรือไม่

คำถามวิจัยข้อที่ 3 ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากขึ้นส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้หรือไม่?

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากขึ้นส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้หรือไม่ ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์กรกับการแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร จากการศึกษาของ Horak (2010) พบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมไม่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ ดังนั้น ความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาจไม่ส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ มีเพียงงานวิจัยบางชิ้นเท่านั้นที่ชี้ให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ จากการค้นพบของ Skok และ Tahir (2010) ความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคต่อการแบ่งปันความรู้ในองค์กรอาหรับ ในการศึกษาการแบ่งปันความรู้ในบริษัทก่อสร้างในสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ พวกเขาสรุปว่าวัฒนธรรมอาหรับกีดกันการแบ่งปันความรู้ เนื่องจากการพึ่งพาวัฒนธรรมในการสื่อสารด้วยวาจา และแนวโน้มของชาวอาหรับต่อการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว (Skok & Tahir, 2010) ยังพบว่า จำนวนแรงงานที่หลากหลายในสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์เป็นอุปสรรคต่อการแบ่งปันความรู้เนื่องจากแรงงานต่างชาติไม่เต็มใจที่จะแบ่งปันความรู้เนื่องจากสัญญาระยะสั้นและขาดความไว้วางใจ นักวิจัยคนอื่นๆ ได้แนะนำว่าองค์กรอาหรับไม่แบ่งปันข้อมูลเพราะ "ความไม่รู้ที่แท้จริงของการปฏิบัติการจัดการที่ทันสมัย" (Sidani & Thornberry, 2009) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังทางวัฒนธรรมหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับการแบ่งปันความรู้ ความแตกต่างในการค้นพบจาก Skok และ Thair (2010) อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมองค์กรของบริษัทที่พวกเขาศึกษา ควรสังเกตว่าในการศึกษาของ Skok และ Thair (2010) ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่มาจากประเทศที่ไม่ใช่อาหรับ แต่พวกเขาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ใน "โลกอาหรับ" การศึกษาครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากบริษัทและอุตสาหกรรมที่หลากหลาย และรวบรวมข้อมูลไม่เพียงแต่เกี่ยวกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้เข้าร่วมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมขององค์กรของพวกเขา จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาว่ามีความรำคาญทางวัฒนธรรมหรืออื่นๆ ที่ส่งผลต่อการแบ่งปันความรู้ในบริบทนี้หรือไม่ Al-Esia และ Skok (2014) ยังพบว่าสัญชาติของเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยสำคัญในทัศนคติของผู้จัดการ Emeriti ต่อการแบ่งปันความรู้ ในการสำรวจผู้จัดการ Emeriti ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่าพวกเขามีแนวโน้มที่จะแบ่งปันความรู้กับชาวอาหรับ Emeriti คนอื่นๆ มากกว่ากับชาวต่างชาติ และ 60% ของผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าพวกเขาระงับข้อมูลจากเพื่อนร่วมงานชาวต่างชาติ (Al-Esia & Skok, 2014) การศึกษาส่วนใหญ่ได้สรุปว่าการแบ่งปันความรู้โดยพนักงานจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของพวกเขา Siau และคณะ (2010) ระบุว่า ปัจเจกนิยมและระยะห่างจากอำนาจเป็นความแตกต่างหลักระหว่างวัฒนธรรมสหรัฐอเมริกาและจีน และความแตกต่างเหล่านี้อธิบายความแตกต่างในการแบ่งปันความรู้ในชุมชนเสมือนจริง

การแบ่งปันความรู้ในทีมหลากหลายวัฒนธรรมอาจถูกจำกัดด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าแต่ละบุคคลพูดภาษาที่แตกต่างกันเป็นภาษาแรกของพวกเขา (Kivrak et al., 2014; Shan et al., 2013) Li, W., 2010) ยังพบความแตกต่างทางวัฒนธรรมหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งปันความรู้ในองค์กร Li (2010) ระบุว่าความแตกต่าง

ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่มีนัยสำคัญสามประการ ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมชาวจีนให้ความรู้น้อยกว่าเพื่อนชาวอเมริกัน ได้แก่ ภาษา ความแตกต่างในการรับรู้ความน่าเชื่อถือของความรู้ที่จะแบ่งปันและตรรกะ

การศึกษาบางชิ้นแสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ ผลการวิจัยของ Ryan และคณะ (2010) ระบุว่า ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยบริบทของประเทศ ในขณะที่ Rivera - Vazquez และคณะ (2009) สรุปว่าความเต็มใจที่จะแบ่งปันความรู้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของชาติ และยังระบุด้วยว่าวัฒนธรรมองค์กรสามารถใช้เพื่อเอาชนะอุปสรรคทางวัฒนธรรมต่อการแบ่งปันความรู้ได้ ผู้จัดการหลากวัฒนธรรมสามารถใช้บทบาทของตนเพื่อก้าวไปไกลกว่าการแลกเปลี่ยนทางสังคมแบบดั้งเดิมระหว่างผู้จัดการและพนักงาน และใช้วัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมการแบ่งปันความรู้ ตามข้อมูลของ Albescu และคณะ (2009) การจัดการระหว่างวัฒนธรรมเป็นกุญแจสำคัญในการสนับสนุนการจัดการความรู้ทางวัฒนธรรมที่ช่วยให้ทีมงานหลากวัฒนธรรมประสบความสำเร็จในการส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้าหลากวัฒนธรรม เทคโนโลยี เช่น เว็บ 2.0 โซเชียลมีเดีย กระดานสนทนา และซอฟต์แวร์โอเพ่นซอร์ส สามารถใช้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในการแบ่งปันความรู้ (Barker, 2015; Han et al., 2011) Kumar Goel และคณะ (2014) ยังพบว่า ระดับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในองค์กรมีผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ องค์กรควรเลือกสื่อสำหรับการแบ่งปันความรู้โดยพิจารณาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและภาษา (Klitmoller & Lauring, 2013) และปัจจัยส่วนบุคคลอื่นๆ (Liu & Rau, 2014) Liu และ Rau (2014) พบว่า เมื่อแบ่งปันกับสมาชิกนอกกลุ่ม พนักงานที่พึ่งพาซึ่งกันและกันจะมีการรับรู้ความสามารถในตนเองสูงกว่า และเปิดกว้างในการแบ่งปันความรู้เมื่อใช้ซอฟต์แวร์โอเพ่นซอร์ส (เช่น Wikipedia) มากกว่าเมื่อใช้คำถามและ- ฟอรัมคำตอบ (Liu & Rau, 2014) อย่างไรก็ตาม เมื่อแบ่งปันกับสมาชิกในกลุ่มก็ไม่แตกต่างกัน (Liu & Rau, 2014) วิธีการเหล่านี้ยังได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อได้รับการดูแลโดยผู้เชี่ยวชาญเชิงรุกที่รับรองว่ามีความรู้ใหม่ๆ สร้างและแบ่งปัน (Barker, 2015) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยอื่นๆ พบว่าระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละบุคคลไม่มีผลในการกลั่นกรองอย่างมีนัยสำคัญต่อการแบ่งปันความรู้ (Bock & Kim, 2002)

สรุป

การศึกษานี้เพื่อสำรวจความสัมพันธ์และผลกระทบของหน่วยทางสังคมที่ให้ผลตอบแทนเป็นตัวเงิน และความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเท่านั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Fey และ Furu (2008) ซึ่งสรุปว่าให้รางวัลแก่การแบ่งปันความรู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงบวก และกับงานวิจัยอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นทัศนคติต่อสิ่งจูงใจ (Ho & Kuo, 2013) และการรับรู้ถึงสิ่งจูงใจขององค์กร (Wu & Zhu, 2012) ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ อย่างไรก็ตาม การค้นพบนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างรางวัลและการแบ่งปันความรู้ (Bock & Kim, 2002; Gupta et al., 2012; Kumar & Rose, 2012; Wu & Zhu, 2012) นอกจากนี้

โครงสร้างองค์กรยังส่งผลต่อการแบ่งปันความรู้อีกด้วย Pierce (2012) พบว่า ผู้จัดการในบริษัทบูรณาการในแนวดิ่งมีแรงจูงใจที่ขัดแย้งกันในการแบ่งปันความรู้และเลือกที่จะแบ่งปันเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หลายองค์กรในสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้ริเริ่มโครงการแบ่งปันความรู้ เช่น ความสำคัญของการแบ่งปันความรู้ค่อยๆ ได้รับการยอมรับ (Muhammad Siddique, 2012) อย่างไรก็ตาม มีช่องว่างในวรรณกรรมเกี่ยวกับการแบ่งปันความรู้ในองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะในบริบทของตะวันออกกลาง ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้มีส่วนช่วยให้ข้อมูลใหม่แก่งานวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งปันความรู้ในทีมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

องค์กรต้องการความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในอุตสาหกรรมของตน ปัจจุบันความได้เปรียบทางการแข่งขันยังเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากความรู้เป็นเครื่องมือในการเติบโต วิธีหนึ่งในการใช้การจัดการความรู้เป็นแหล่งความได้เปรียบทางการแข่งขันคือ การทำให้พนักงานสามารถแบ่งปันความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาครั้งนี้ให้ข้อมูลใหม่เกี่ยวกับวิธีการที่รางวัลเป็นตัวเงินจูงใจพนักงานในตะวันออกกลางในการแบ่งปันความรู้และแสดงพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาจึงเผยให้เห็นถึงผลกระทบหลายประการต่อการแบ่งปันความรู้ในองค์กรพหุวัฒนธรรมในสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ องค์กรพหุวัฒนธรรมสามารถใช้ข้อค้นพบนี้ได้ศึกษาพัฒนาโปรแกรมที่เน้นการให้ผลตอบแทนเป็นตัวเงินเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ให้กับพนักงานทุกคน

ผลลัพธ์มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงบวกในสังคม ระดับองค์กร และทีม โดยการเพิ่มความเข้าใจว่าผู้คนจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันแบ่งปันความรู้อย่างไร และโดยมีส่วนทำให้เกิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดีขึ้นในองค์กร ในระดับสังคม วรรณกรรมแสดงหลักฐานว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จของบริษัทข้ามชาติ เพราะพวกเขาจ้างและให้บริการบุคคลที่มาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมและเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเข้าใจว่าวัฒนธรรมส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ของบุคคลต่างๆ และพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของพวกเขาอย่างไร การแบ่งปันความรู้เป็นสิ่งสำคัญในบริษัทข้ามชาติเพื่อให้พวกเขาสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดโลก โดยที่พวกเขาจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับลูกค้าจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

ในระดับองค์กร ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กรที่ต้องการสร้างวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปันที่เอื้อต่อการแบ่งปันความรู้ จากผลการวิจัย ฝ่ายบริหารควรสนับสนุนความคิดริเริ่มและความพยายามในการแบ่งปันความรู้ ในบริบทของการศึกษานี้รางวัลเป็นตัวเงินเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการดังกล่าว รางวัลที่เป็นตัวเงินมีความสำคัญต่อการสนับสนุนให้สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการแบ่งปันความรู้ในองค์กรของตน

ข้อเสนอแนะ

การออกแบบและความถูกต้องภายใน เนื่องจากการรายงานตนเองจากผู้จัดการในแบบสำรวจเดียว การรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับอคติของวิธีการทั่วไป การใช้การรายงานด้วยตนเองถือเป็น

ข้อจำกัดด้านระเบียบวิธีของการศึกษา เนื่องจากอาจสร้างความสอดคล้องภายในที่ผิดพลาดได้ อย่างไรก็ตาม สองขั้นตอนในการศึกษาเพื่อชดเชยข้อจำกัดนี้: การออกแบบการวิจัย (เช่น การผสมลำดับของคำถามและการใช้มาตราส่วนที่แตกต่างกัน) และการวิเคราะห์ข้อมูล (เช่น การวิเคราะห์แบบปัจจัยเดียวหลังการวิเคราะห์ของ Harman เพื่อกำหนดว่าความแปรปรวนในข้อมูลสามารถ ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยเดียว)

ข้อจำกัดในการออกแบบอีกประการหนึ่ง คือ อคติในการเข้าร่วมที่เป็นไปได้ เนื่องจากลักษณะของการสำรวจทางอีเมล จากข้อมูลของ Heiervang และ Goodman (2011) การสำรวจบนเว็บอาจทำให้เกิดอคติเนื่องจากการมีส่วนร่วมที่น้อยและคัดเลือก อคติในการมีส่วนร่วมอาจเกี่ยวข้องกับระดับที่แตกต่างกันของการรู้หนังสือและการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การอพยพจากประเทศกำลังพัฒนา หรือความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัย (Coughlan et al., 2009) ความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคลอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมเนื่องจากมีคำศัพท์ที่ซับซ้อนและประโยคที่ซับซ้อน แบบสำรวจที่ใช้ในการศึกษานี้เอาชนะข้อจำกัดนี้ด้วยการให้คำแนะนำและคำจำกัดความพร้อมกับเครื่องมือ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมยังมีอิสระที่จะทำแบบสำรวจตามลำดับที่พวกเขาเลือก อคติในการเข้าร่วมลดลงด้วยการติดต่อทางโทรศัพท์กับผู้เข้าร่วมที่ไม่ตอบแบบสำรวจทางอีเมล เนื่องจากการศึกษาใช้แบบสำรวจ ข้อจำกัดประการหนึ่งคือความเป็นไปได้

การไม่ตอบสนองส่วนบุคคลหรือรายการ อัตราการไม่ตอบสนองส่วนบุคคลและอัตราการตอบกลับส่วนบุคคลต่ำอาจส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการไม่ตอบสนองและข้อผิดพลาดในการตอบสนองตามลำดับ (Coughlan et al, 2009) ข้อผิดพลาดเหล่านี้จะส่งผลให้การตอบสนองไม่ได้เป็นตัวแทนของประชากร เทคนิคหลายอย่างจะลดอัตราการไม่ตอบกลับในแบบสำรวจซึ่งใช้ในการศึกษานี้ เทคนิคเหล่านี้รวมถึงการติดต่อกับผู้เข้าร่วมหลายครั้ง การติดต่อส่วนบุคคล และพัฒนาแบบสอบถามสั้นๆ และรายการสำรวจที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

Albescu, F., Pugna, I., & Paraschiv, D. (2009). Cross-cultural knowledge management. *Informatica Economica, 13*(4), 39-50. Retrieved from http://revistaie.ase.ro

Al-Esia. Z., & Skok, W. (2014). Arab knowledge sharing in a multicultural workforce: A dual case study in the UAE. *Arab Journal of Business Management Review. 4*(4), 1-10. doi: 10.4172/2223-5833-kw.10005

Almahamid, S., Awwad, A., & McAdams, A. C. (2010). Effects of organizational agility and knowledge sharing on competitive advantage. *An empirical study in Jordan. International Journal of Management, 27*(3), 387-404. Retrieved fromhttp://www.internationaljournalofmanagement.co.uk/

Barker, R. (2015). Management of knowledge creation and sharing to create virtual knowledge-sharing communities: A tracking study. *Journal of Knowledge Management, 19*(2). 334-350. doi:10.1108/JKM-06-2014-0229

Bock. G. W.. & Kim, Y. G. (2002). Breaking the myths of rewards: An exploratory study of attitudes about knowledge sharing. *Information Resources Management Journal, 15*(2), 14-21. http://www.igi-global.com/

Coughlan, M., Cronin, P., & Ryan, F. (2009). Survey research: Process and limitations. *International Journal of Therapy & Rehabilitation, 16*(1), 9-15. http://www.ijtr.co.uk/

Fey, C., & Furu, P. (2008). Top management incentive compensation and knowledge sharing in multinational corporations. *Strategic Management Journal, 29*(12), 1301-1323. doi:10.1002/smj.712

Frankfort-Nachmias, C., & Nachmias, D (2008). *Research methods in the social sciences (7th ed.).* New York, NY: Worth

Han, X., Zhou, Q., & Yang, J. (2011). A technical mode for sharing and utilizing open educational resources in Chinese universities. *Knowledge Management & E- Learning: An International Journal (KM&EL), 3*(3), 356-374. Retrieved from http://www.hku.hk/

Heiervang, E., & Goodman, R. (2011). Advantages and limitations of web-based surveys: Evidence from a child mental health survey. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology. 46(1),* 69-76. doi: 10.1007/s00127-009-0171-9

Ho, L., & Kuo, T. (2013). How system quality and incentive affect knowledge sharing. *Industrial Management & Data Systems 113(7),* 1048-1063 doi: 10.1108/IMDS-01-2013-0015

Horak, S. (2010). Does the individual's culture play a role in the value perception of members of small multinational teams? *Business & Economics Journal, 1-7.* http://www.astonjournals.com

Jiacheng, W., Lu, L., & Francesco, C. A. (2010). A cognitive model of intra- organizational knowledge-sharing motivations in the view of cross-culture. *International Journal of Information Management, 30(3),* 220-230. doi: 10.1016/j.ijinfomgt.2009.08.007

Klitmoller, A., & Lauring. J. (2013). When global virtual teams share knowledge: Media richness, cultural difference and language commonality. *Journal of World Business, 48(3),* 398-406. doi: 10.1016/j.jwb.2012.07.023

Krishnaveni, R. R., & Sujatha, R. R. (2012). Communities of practice: An influencing factor for effective knowledge transfer in organizations. *IUP Journal of Knowledge Management,* 10111. 26-40. http://www.jupindia.in/

Kumar Goel, A., Rana, G., & Chanda, N. (2014). Antecedents and consequences of knowledge sharing in Indian knowledge intensive firms. *Amity Global Business Review, (9),* 64-70. http://www.amity.edu/

Kumar, N., & Rose, R.C. (2012). The impact of knowledge sharing and Islamic work ethic on innovation capability. *Cross Cultural Management, 19(2),* 142-165.ndoi:10.1108/13527601211219847

Lai, S. C., & Tong, C. (2010). The mediating effect of incentive and reward system on the relationship between enterprise ownership and knowledge sharing in electronic industry in southern China. *International Journal of Interdisciplinary Social Sciences, 5(5*), 399-422. Retrieved from http://iji.cgpublisher.com/

Li. W. (2010). Virtual knowledge sharing in a cross-cultural context. *Journal of Knowledge Management, 14(1),* 38-50. doi:10.1108/13673271011015552

Liu, J. (2010). Culture and knowledge transfer: Theoretical considerations. *Journal of Service Science and Management, 3(1),* 159-164. doi:10.4236/jssm.2010.31020

Liu, J., & Rau, P. L. P. (2014). Impact of self-construal on choice of enterprise social media for knowledge sharing. Social Behavior and Personality. *An International Journal, 12(7),* 10771-1089. doi:10.2224/sbp.2014.42.7.1077

Marouf, L., & Al-Attabi, F. (2010). Community of practice in the Kuwaiti medical sector: An exploratory study. *DOMES: Digest of Middle East Studies, 19(2),* 286- 300. doi:10.1111/j.1949-3606.2010.00035.x

Oye, N. D., Salleh, M., & lahad, N. A. (2011). Knowledge sharing in workplace: Motivators and demotivators. *International Journal of Managing Information Technology. 3(4),* 71-84. doi:10.5121/ijmit.2011.3406

Pierce, L. (2012). Organizational structure and the limits of knowledge sharing: Incentive conflict and agency in car leasing. *Management Science. 58*(6), 1106-1121. doi:10.1287/mnsc.1110.1472

Rahman, R. A. (2011). Knowledge sharing practices: A case study at Malaysia's healthcare research institutes. *The International Information & Library Review, 43*, 207-214. doi: 10.1016/j.iilr.2011.10.006

Rigby, D., & Bilodeau, B. (2011). *Management tools and trends 2011,* Bain & Company. Retrieved from http://www.bain.com/Images/BAIN_BRIEF_ Management Tools.pdf

Rindfleisch, A., Malter, A., Ganesan, S., & Moorman, C. (2008). Cross-sectional versus longitudinal survey research: Concepts, findings, and guidelines. *Journal of Marketing Research (JMR), 45*(3). 261-279. doi:10.1509/jmkr.45.3.261

Rivera-Vazquez, J. C., Ortiz-Fournier, L., V., & Flores, F. R. (2009). Overcoming cultural barriers for innovation and knowledge sharing. *Journal of Knowledge Management, 13*(5), 257-270. doi:10.1108/13673270910988097

Ryan, S. D., Windsor, J. C., Ibragimova, B., & Prybutok. V. R. (2010). Organizational practices that foster knowledge sharing: Validation across distinct national cultures. Informing Science: *The International Journal of an Emerging Trans discipline, 13,* 139-164. http://www.informingscience. us/Icarus/Microsoft

Shan, S.. Xin, T., Wang, L., Li, Y., & Li, L. (2013). Identifying influential factors of knowledge sharing in emergency events: A virtual community perspective. *Systems Research & Behavioral Science, 30*(3), 367-382. doi:10.1002/sres.2181

Sheng, M., & Hartono, R. (2015). An exploratory study of knowledge creation and sharing in online community. A social capital perspective. *Total Quality Management & Business Excellence, 26*(2), 93-107. doi:10.1080/14783363.2013.776769

Sidani, Y. M., & Thornberry, J. (2009). The current Arab work ethic: Antecedents, implications, and potential remedies, *Journal of Business Ethics, 91,* 35-49. doi:10.1007/s10551-009-0066-4

Skok, K., & Tahir, S. (2010). Developing a knowledge management strategy for the Arab world. *The Electronic Journal on Information Systems in Developing Countries. 46*(7), 110-119. Retrieved from http://www.ejisdc.org

Sveiby, K-E. (2001). A knowledge-based theory of the firm to guide in strategy formulation. *Journal of Intellectual Capital, 2*(4). 344-358. doi:10.1108/14691930110409651

Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation.* New York, NY: Wiley.

Wang, S., & Noe, R.A. (2010). Knowledge sharing: A review and directions for future research. *Human Resource Management Review. 20,* 115-131. doi: 10.1016/j.hrmr.2009.10.001

Weir, D., & Hutchings, K. (2005). Cultural embeddedness and contextual constraints: Knowledge sharing in Chinese and Arab cultures. *Knowledge and Process Management, 12*(2), 89-98. doi:10.1002/kpm 222

Wu. Y. & Zhu, W. (2012). An integrated theoretical model for determinants of knowledge sharing behaviors. *Kubernetes, 41(10).* 1462-1482. doi:10.1108/03684921211276675

Yaacob, R. A. I. R., Abdullah, M. R., Yaacob, R. A. R., Amin, A. M., Abu Bakar, Z. Noor, A. M., & Abdullah, A. (2011). Knowledge sharing in organizations: Issues of society and culture, problems and challenges. *International Journal of Basic & Applied Sciences, 11*(2), 41-46. Retrieved from http://www.ijens.org

Zhang, X. Chen, Z.Vogel D. Yum M. & Gan. C. (2010). *Knowledge-sharing reward dynamics in knowledge management system Game theory-basest empirical validation Human Factors and my Mama ring & Service Industries,* 2002, 103-12210100320203

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.58

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง กรณีศึกษา โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ

A Study of Factors Affecting Document Management According to Regulations Construction Contract Used to Control Construction Work Case Studies the Construction of Track Doubling Project Lop Buri - Pak Nam Pho Section

ศศิวิมล มณีหมุด[1], ธีรเดช สนองทวีพร[2], วรานนท์ คงสง[3], ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย[4]
Sasivimon Maneemud[1], Teeradej Snongtaweeporn[2], Waranon Kongsong[3], Chaiwat Pooworakulchai[4*]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. ศศิวิมล มณีหมุด
สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Sasivimon Maneemud
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, RamKhamhaeng University, Thailand.
Email: sasivimonnk@gmail.com

2. ดร.ธีรเดช สนองทวีพร
สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Dr.Teeradej Snongtaweeporn
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: parinyaeak1@gmail.com

3. ผศ,ดร.วรานนท์ คงสง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Asst.Prof.Dr.Waranon Kongsong
Faculty of Engineering, Ramkhamheang Universtiy, Thailand.
Email: waranon.k@rumail.ru.ac.th

Corresponding Author*
4. ดร.ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย
สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Dr.Chaiwat Pooworakulchai
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: irrman2002@gmail.com

Keywords:
การบริหารจัดการเอกสาร; ข้อกำหนด; สัญญาจ้างงานก่อสร้าง; การควบคุมงานก่อสร้าง; โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่
Document management; Regulations; Construction Employment Contract; Construction Work Control; Double Track Railway Construction Project

Article history:
Received: 10/10/2023
Revised: 20/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 22/12/2023

How to Cite:
Maneemud, S. Snongtaweeporn, T. Kongsong, W. & Pooworakulchai, C. A Study of Factors Affecting Document Management According to Regulations Construction Contract Used to Control Construction Work Case Studies the Construction of track Doubling Project Lop Buri - Pak Nam Pho sectionJournal of Dhamma for Life, 29(4), 216-231

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study factors affecting document management in accordance with the employment contract in controlling the double track railway construction project in the city of Lopburi - Pak Nam Pho; and 2) to study attitudes about document operation in accordance with the employment contract in controlling the double track railway construction project in the city of Lopburi - Pak Nam Pho. This is a quantitative research. The samples used in this study were employer group, contractor group and the group of designers and supervisors.

The findings showed that 1) factors affecting document management in accordance with the employment contract in controlling the double track railway construction project in the city of Lopburi - Pak Nam Pho that had the highest mean values were as follows: The supervisor must supervise the work to be completed within the time period specified in the employment contract with mean values of 4.73 and S.D. of 0.56, the supervisor must always monitor the progress of the work with mean values of 4.73 and S.D. of 0.53, and there must be a construction safety inspection with a documented report weekly and monthly with mean values of 4.69 and S.D. of 0.57 respectively. 2) The attitudes about documents used to control construction work that had the highest mean values were human factors with the item that the supervisors who inspect the work to be ready and prepare the documents to inspect the work site within the working day can help reduce document problems with the mean values of 4.65 and S.D. of 0.67.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้างโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นสำหรับการดำเนินการด้านเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการคบคุมงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่กลุ่มผู้ว่าจ้าง กลุ่มผู้รับจ้าง และกลุ่มผู้ออกแบบและควบคุมงาน จำนวน 55 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้างด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสาร 3 อันดับมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการติดตามความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอเพื่อให้งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.56 ผู้ควบคุมงาน จะต้องมีการตรวจสอบความปลอดภัย ในการก่อสร้าง และรายงานเป็นเอกสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ค่า S.D. เท่ากับ 0.53 และมีการจัดทำเอกสารรายงานผลงานการก่อสร้างประจำสัปดาห์และประจำเดือน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และ ค่า S.D. เท่ากับ 0.57 ตามลำดับ 2) ความคิดเห็นด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้างที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล โดยพบว่า ผู้ควบคุมงานหากมีความละเอียดรอบคอบและเข้มงวดจะสามารถควบคุมงานก่อสร้างและจัดทำเอกสารให้ถูกต้องตามแบบก่อสร้างได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.89

บทนำ

โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี–ปากน้ำโพ เป็นหนึ่งในโครงการที่จะสนับสนุนโครงการนำ ร่อง ฯ ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) เพื่อให้การพัฒนาโครงข่ายรถไฟทางคู่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการขนส่งทางรถไฟ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของการรถไฟฯ การขนส่ง ลดระยะเวลาการเดินทาง และจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้บริการระบบขนส่งทางรถไฟให้มากยิ่งขึ้น

งานก่อสร้างเป็นกระบวนการที่มีบุคคลหลายฝ่ายเกี่ยวข้องกัน และเพื่อให้งานก่อสร้างบรรลุเป้าหมายของโครงการ จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการในการบริหารโครงการภายใต้กรอบ ด้านคุณภาพ ด้านระยะเวลา และด้านต้นทุน ซึ่งการบริหารจัดการงานก่อสร้างอย่างมีประสิทธิภาพนั้นถือเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จของโครงการ (พัษฐ์ชิยาดา ยุพัฒน์, 2562).

เอกสารในการบริหารจัดการงานก่อสร้างก็เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในโครงการฯ นอกจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการจัดการด้านข่าวสารข้อมูลและเพื่อสื่อความหมาย ตลอดจนการประสานงานแล้ว ยังสำคัญคือ สามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ในอนาคต ที่แสดงถึงผลงานของผู้บริหารจัดการงานก่อสร้าง

ปัจจุบันมีการให้ความสำคัญในเรื่องของเอกสาร มีการจัดทำ ควบคุมและจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้างรวมถึงกลุ่มผู้บริหารจัดการงานก่อสร้างมักขาดความแม่นยำในเรื่องของเอกสาร ขาดระบบการจัดการเอกสารที่มีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความสำเร็จของโครงการด้วย (ชุติมา กู้มานะชัย, 2550).

ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง เพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการเอกสารทั้งหมดตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง รวมถึงตัวแปร และการจัดการเอกสารเบื้องต้น ตลอดจนอุปสรรค และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ และสรุป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของเอกสารในการบริหารจัดการ ควบคุมงานก่อสร้าง ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกรณีศึกษาเป็นโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาประเด็นปัญหา เพื่อลดปัญหาและผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารที่ไม่ถูกต้องตามมาตรฐานและข้อกำหนดของสัญญาจ้างงานก่อสร้าง เพื่อแสดงให้เห็นความสำคัญของเอกสารและขั้นตอนการควบคุมงานก่อสร้างตามสัญญาจ้างงานก่อสร้าง ข้อกำหนดของสัญญางานก่อสร้าง ที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างที่เกิดจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการก่อสร้างตลอดช่วงระยะเวลาในงานก่อสร้างของโครงการฯ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้างในโครงการฯ

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นสำหรับการดำเนินการด้านเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้างในโครงการฯ

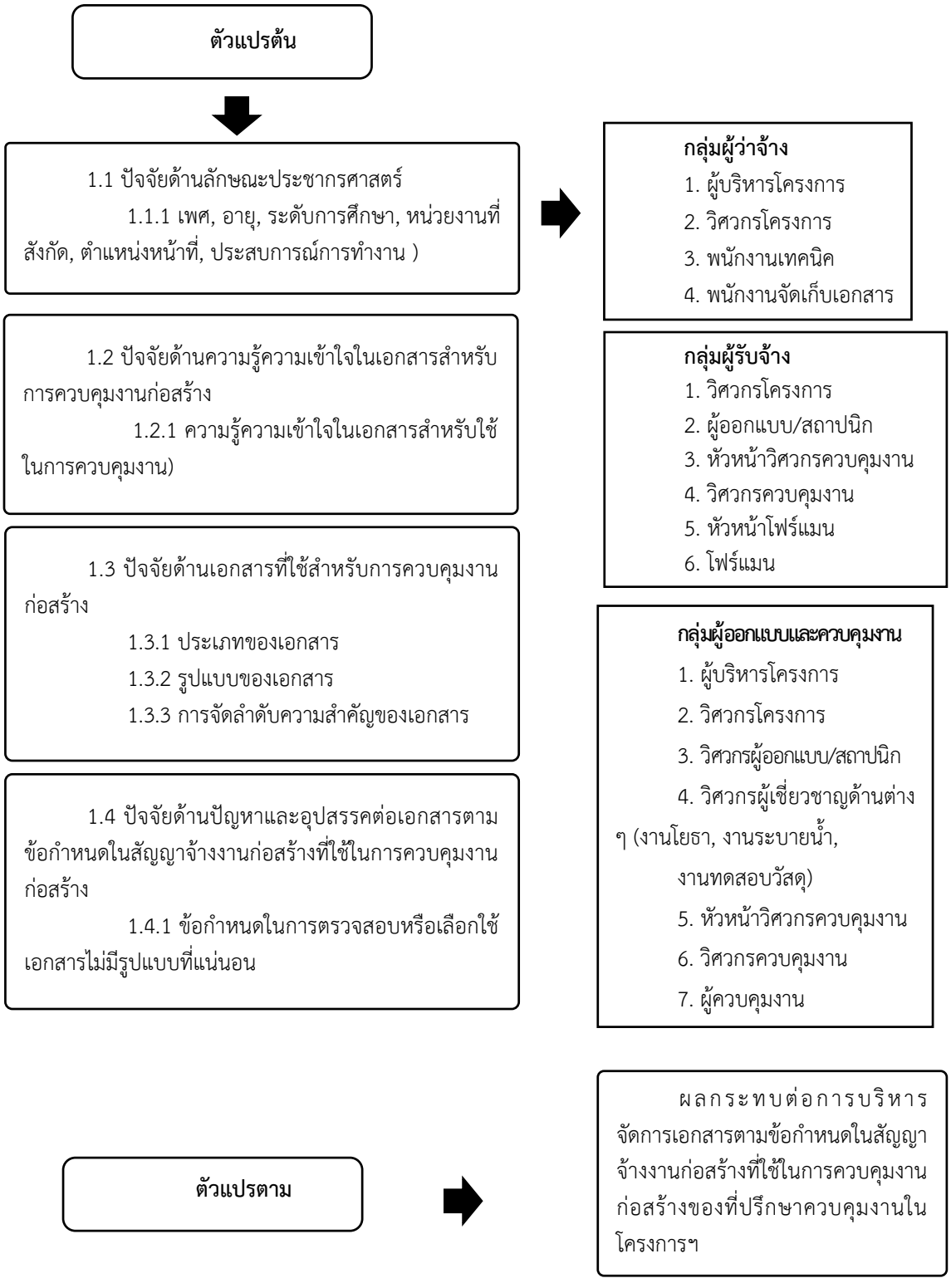
การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการหรือการบริหารงานก่อสร้างหมายถึงแนวคิดด้านการจัดการที่จำเป็นกับผู้ดำเนินการ ซึ่งองค์ประกอบหลักในการจัดการประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน การจัดองค์กรและบุคลากร การดำเนินการและการอำนวยการ และการติดตามและควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้ได้สิ่งก่อสร้างที่ใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขต่างๆ การจัดการที่ดีและประสบผลสำเร็จจะต้องสามารถรวมวิทยาศาสตร์ (ความรู้และวิธีแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์คำนวณ) และหลักการบริหารเข้าด้วยกันให้ได้ ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์จะได้ข้อสรุปเชิงปริมาณ (Quantitative information) ที่ช่วยในการตัดสินใจเลือกแนวทาง เทคนิคและวิธีการในการดำเนินงาน ในขณะที่ความรู้ด้านหลักการบริหารจะได้ข้อสรุปเชิงคุณภาพที่จะช่วยเสริมในการตัดสินใจทั้งหมดนี้ เพื่อช่วยให้งานก่อสร้างบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด (วิสูตร จิระดำเกิง, 2549)

การควบคุมงานว่าเป็นการใช้ศิลปะในการบริหารเพื่อตรวจว่าการดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามวิธีการหรือไม่ ทั้งนี้จากงานวิจัยอื่น ๆ กล่าวว่า การควบคุมงาน คือกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงานเพื่อให้ดำเนินไปตามขอบเขตที่กำหนดและให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นกระบวนการในการตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การว่าเป็นไปตามที่วางไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่คาดหมายก็มีมาตรการแก้ไขเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ คือ การติดตามตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนกำหนดหรือไม่ และมีการเบี่ยงเบนหรือไม่จากความหมาย สรุปได้ว่า การควบคุมงาน หมายถึงกระบวนการประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบให้กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพมีประสิทธิผล (เชาว์รัชร์ ทัศนภิญโญ, 2553)

ปัญหาการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐที่สำคัญมีผลกระทบต่อระยะเวลาโครงการ ค่าใช้จ่ายโครงการ และคุณภาพโครงการ ปัญหาที่สำคัญในการบริหารสัญญาก่อสร้าง คือ การจัดการส่งมอบงาน ผลประโยชน์และความคุ้มค่างบประมาณ และความพึงพอใจในผลงาน องค์ประกอบย่อยพบว่าปัญหาการบริหารสัญญาก่อสร้างที่มีผลกระทบต่อระยะเวลาโครงการ ค่าใช้จ่ายโครงการ และคุณภาพโครงการให้ลำดับปัญหาในแต่ละด้านที่แตกต่างกันด้วยบริบทการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐประสบปัญหาโครงการก่อสร้างมีความล่าช้า ค่าใช้จ่ายโครงการเกินงบประมาณ และคุณภาพไม่ได้มาตรฐานข้อกำหนด จึงเกิดความล้มเหลวในการบริหารสัญญา มหาวิทยาลัยของรัฐจึงควรมีวิธีแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อลดปัญหาการบริหารสัญญาที่จะนำไปสู่ความล้มเหลวของโครงการก่อสร้าง (ทวีวุฒิ นามศิริ, 2558)

เอกสารในการบริหารจัดการงานก่อสร้างโครงการก่อสร้างภาคเอกชนขนาดใหญ่พิเศษนั้นตัวแปสำคัญที่ส่งผลต่อเอกสาร ได้แก่ บุคลากรและสำนักงานที่ให้บริการบริหารจัดการงานก่อสร้าง, ลักษณะของโครงการ, ข้อตกลงในการบริหารจัดการงานก่อสร้าง และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ เช่น เศรษฐกิจ, กระแส ความนิยม และวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ส่งผลต่อเอกสารใน 3 เรื่องสำคัญ คือ ปริมาณและความยุ่งยากรับซ้อนของเอกสาร, ประสิทธิภาพของเอกสาร และปัญหาของเอกสารที่เกิดขึ้น โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อปัญหามากที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ของบุคลากรและสำนักงานที่ให้บริการบริหารจัดการงานก่อสร้าง สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาเอกสารเหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งในระดับตัวบุคลากร ระดับสำนักงานที่ให้บริการและระดับสถาบันการศึกษา ตลอดจนองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสร้างและพัฒนามาตรฐานเของเอกสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านคุณภาพและลดปริมาณความยุ่งยากซับซ้อนของเอกสาร ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเอกสารให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโครงการเป็นสำคัญ (ชุติมา กู้มานะชัย, 2550) จากการทบทวนวรรณกรรมได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดของสัญญาในการควบคุมงานก่อสร้าง และจัดทำแบบสอบถาม สำรวจความคิดเห็นปัญหาโดยรวมภายในโครงการและปัญหาเฉพาะด้านต่าง ๆ

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคลากรในโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ ซึ่งมีจำนวนทั้ง 55 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ว่าจ้าง กลุ่มผู้รับจ้าง กลุ่มผู้ออกแบบและควบคุมงาน เนื่องจากประชากรทั้งหมดมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สามารถแยกเป็น 3 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ว่าจ้าง (11 คน) กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้รับจ้าง (25 คน) และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ออกแบบและควบคุมงาน (19 คน)

3. เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายมาวิเคราะห์ผล โดยแบบสอบถามได้ออกแบบมาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้างของที่ปรึกษาควบคุมงาน โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และตำแหน่งหน้าที่ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง ประกอบด้วยปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเอกสาร จำนวน 5 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเวลาเดียว โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในโครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ช่วงลพบุรี-ปากน้ำโพ เพื่อตอบแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ตามเป้าหมายแล้ว ผู้วิจัยจะทำการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามที่แบ่งได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสาร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ด้านปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างประชากรโครงการฯ ประเทศไทย จำนวน 55 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายมากว่าผู้หญิง โดยมีอัตราผู้ชายร้อยละ 89 ผู้หญิงร้อยละ 11 ส่วนใหญ่อยู่ช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 35 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยสุดอยู่ช่วงอายุมากกว่า 51 ปี คิดเป็นร้อยละ 2 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ช่วงปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาเป็น ปวช. - ปวส. คิดเป็นร้อยละ 22 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยสุดอยู่ช่วงระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.6 คิดเป็นร้อยละ 4 หน่วยงานที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาเป็นผู้ออกแบบ หรือผู้ควบคุมงาน คิดเป็นร้อยละ 35 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยคือผู้ว่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 20 ตำแหน่งหน้าที่กลุ่มผู้ว่าจ้าง เป็นพนักงานเทคนิค และพนักงานจัดเก็บเอกสาร คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาเป็นวิศวกรโครงการ คิดเป็นร้อยละ 18 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยคือผู้บริหารโครงการ คิดเป็นร้อยละ 9 กลุ่มผู้รับจ้างเป็นวิศวกรควบคุมงาน หัวหน้า

โฟร์แมน และโฟร์แมน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาเป็นผู้ออกแบบ/สถาปนิก คิดเป็นร้อยละ 16 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยคือ วิศวกรโครงการ และหัวหน้าวิศวกรควบคุมงาน คิดเป็นร้อยละ 12 กลุ่มผู้ออกแบบและควบคุมงาน เป็นวิศวกรผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ วิศวกรควบคุมงาน และผู้ควบคุมงาน คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมาเป็นหัวหน้าวิศวกรควบคุมงาน คิดเป็นร้อยละ 16 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอัตราน้อยคือ ผู้บริหารโครงการ และวิศวกรโครงการ คิดเป็นร้อยละ 5 และในส่วนข้อมูลประสบการณ์การทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ที่ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาเป็น 6-10 ปี และ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 29 และผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 2

2. สรุประดับค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ศึกษา

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง

ความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง	$\bar{x}$	SD
1. ก่อนเริ่มงานก่อสร้างจะมีการประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.58	0.71
2. ผู้ควบคุมงานศึกษา สัญญาจ้าง ข้อกำหนด และเอกสารประกอบของสัญญาจ้างก่อนเริ่มงานโครงการก่อสร้างทุกครั้ง	4.58	0.66
3. มีการศึกษา วิธีการทำงาน แบบรูป ก่อนเริ่มการทำงาน	4.58	0.60
4. ผู้ควบคุมงานต้องเตรียมเอกสารที่ใช้ควบคุมงานตามข้อกำหนดในสัญญาก่อนออกปฏิบัติงานในสนาม	4.56	0.69
5. ผู้ควบคุมงานตรวจสอบพื้นที่ แบบรูป ก่อนเริ่มงานและก่อนจัดทำเอกสารตรวจสอบหน้างาน	4.56	0.69
6. ผู้รับจ้างต้องจัดส่งเอกสารอนุมัติวัสดุก่อนนำมาใช้ในโครงการ	4.58	0.69
7. พื้นที่งานก่อสร้างที่มากจะมีผลให้เอกสารมีความล่าช้าเมื่อต้องส่งเอกสารที่เร่งด่วน	4.45	0.72
8. การควบคุมงานคือการกำกับดูแลดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้	4.56	0.66
9. แผนงาน, ตารางกำหนด, flowchart, Management program เป็นตัวกำหนดกิจกรรมและกำหนดเสร็จโครงการ	4.62	0.65
10. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงานอย่างชัดเจนในการทำงานก่อสร้างช่วยลดปัญหาในการจัดทำเอกสาร หรือรายงานประจำวันได้	4.65	0.58
11. ผู้ควบคุมงานต้องควบคุมงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาในสัญญา	4.73	0.59
12. การดำเนินงานโครงการก่อสร้างจะต้องมีคุณภาพ ตามระยะเวลาที่กำหนด และบริการงบประมาณให้อยู่ในวงเงินตามสัญญาจ้างงานก่อสร้าง	4.69	0.63

ความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง	$\bar{x}$	SD
13. ต้องมีการติดตามความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอ	4.73	0.56
14. ผู้ควบคุมงาน จะต้องมีการตรวจสอบความปลอดภัย ในการก่อสร้าง และรายงานเป็นเอกสาร	4.73	0.53
15. มีการจัดทำเอกสารรายงานผลงานการ ก่อสร้างประจำสัปดาห์ และประจำเดือน	4.69	0.57

จากตารางที่ 1 น้ำหนักปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้างผลการวิเคราะห์ในระดับมากที่สุด 3 อันดับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73, 4.73 และ 4.69 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่า S.D. เท่ากับ 0.59, 0.53 และ 0.57 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (1) ผู้ควบคุมงานจะต้องควบคุมงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาในสัญญาจ้างงานก่อสร้าง (2) ผู้ควบคุมงานต้องมีการติดตามความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอ และผู้ควบคุมงานจะต้องมีการตรวจสอบความปลอดภัยในการก่อสร้าง และรายงานเป็นเอกสาร และ (3) ต้องมีการจัดทำเอกสารรายงานผลงานการก่อสร้างประจำสัปดาห์และประจำเดือน

2.2 ปัจจัยด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง

2.2.1 ปัจจัยด้านบุคคล ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73, 4.62 และ 4.60 ค่า S.D. เท่ากับ 0.68, 0.83 และ 0.89 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (1) ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงานไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่ (2) ประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทีมบริหารงานก่อสร้างและควบคุมงานของบริษัทมีผลต่อการจัดทำเอกสาร และ (3) ผู้ควบคุมงานหากมีความละเอียดรอบคอบและเข้มงวดจะสามารถควบคุมงานก่อสร้างได้ดีมีคุณภาพและทำเอกสารให้ถูกต้องตามแบบก่อสร้างได้ ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับความถี่ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ค่า S.D. เท่ากับ 0.59, 0.62 และ 0.56 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (1) ผู้ควบคุมงานที่มีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี จะเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือในการทำงาน (2) ผู้ควบคุมงานที่มีความสามารถในการประสานงานได้ดีทั้งภายนอกและภายในจะสามารถควบคุมงานได้อย่างราบรื่น และ (3) การฝึกอบรมบุคลากรผู้ควบคุมงานมีความจำเป็นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

2.2.2 ปัจจัยด้านการเงิน ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ค่า S.D. เท่ากับ 0.83 ได้แก่ การกำหนดราคากลางผิดพลาดตกหล่นจากแบบที่ไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดปัญหาระหว่างการก่อสร้างและการจัดทำเอกสารได้ ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับความถี่ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ค่า S.D. เท่ากับ 0.69 ได้แก่ เงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่เพียงพอสามารถลดการทุจริตในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมงานรวมถึงการจัดทำเอกสารได้

2.2.3 ปัจจัยด้านด้านเอกสารและสัญญา ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ค่า S.D. เท่ากับ 0.60 ได้แก่ สัญญาจ้างที่รัดกุมทำให้ผู้ควบคุม

งานก่อสร้างสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการเอกสารได้อย่างถูกต้อง ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับความถี่ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 ค่า S.D. เท่ากับ 0.69 ได้แก่ การขาดการให้ความรู้ความเข้าในเรื่องเอกสารสัญญาข้อกำหนด แบบรูป ทำให้เอกสารที่ทำเกิดความผิดพลาด

2.2.4 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ค่า S.D. เท่ากับ 0.60 ได้แก่ การประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอกโครงการก่อสร้างจะช่วยให้งานก่อสร้างเป็นไปอย่างเรียบร้อย ส่วนผลการวิเคราะห์ระดับความถี่ที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ค่า S.D. เท่ากับ 0.80 ได้แก่ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมักมีความล่าช้าอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการด้านเอกสารของโครงการ

2.3 ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเอกสาร ผลการวิเคราะห์มีน้ำหนักปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด ดังนี้ (1) ตัวแปรด้านโครงการ ได้แก่ โครงการขนาดใหญ่ปริมาณของเอกสารมีจำนวนมาก ระบบเอกสาร รูปแบบ และเนื้อหาของเอกสารมีความยุ่งยากซับซ้อน มีรายละเอียดการจัดทำเอกสารรูปแบบ (Format) หลากหลาย ไม่มีแบบฟอร์มชัดเจน ทั้งนี้ก่อนเริ่มโครงการต้องมีการศึกษารายละเอียดโครงการก่อนเริ่มงานทุกครั้ง (2) ตัวแปรด้านเจ้าของโครงการ ได้แก่ ประสบการณ์และความรู้ของเจ้าของโครงการมีผลต่อการบริหารโครงการ (3) ตัวแปรด้านข้อตกลงในการบริหารจัดการงานก่อสร้างเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด ได้แก่ ขอบเขตการดำเนินการตามสัญญามีผลต่อการจัดทำเอกสารในการคุมงาน, ความต้องการในด้านต่าง ๆ รวมถึงจำนวนสำเนาของเอกสารมีผลต่อการคุมงาน, ลักษณะของการควบคุมงานและการบริหารจัดการที่ดี ทำให้การจัดทำเอกสารควบคุมงานมีคุณภาพสมบูรณ์ถูกต้อง (4) ตัวแปรด้านสำนักงาน/บริษัทผู้ควบคุมงาน ได้แก่ นโยบายและวิธีการดำเนินงานด้านเอกสารมีผลต่อผู้ควบคุมงาน ต้องมีการส่งเสริมการให้ความสำคัญกับงานเอกสาร รวมถึงการจัดทำและบริหารจัดการงานด้านเอกสารที่ดีจะลดปัญหาด้านเอกสารได้ ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมและพัฒนางานด้านเอกสารอยู่เสมอ และ (5) ตัวแปรในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อเอกสาร ได้แก่ ผู้รับเหมาก่อสร้างขาดความเป็นมืออาชีพจะมีผลต่อการจัดทำเอกสาร, ปริมาณของเอกสารและจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนมากอาจส่งผลต่อความล่าช้าของการนำส่งเอกสารในโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง พบว่า (1) ผู้ควบคุมงานต้องควบคุมงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาในสัญญา (2) ต้องมีการติดตามความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร จิระดำเกิง (2545) แสดงให้เห็นว่า ผู้ควบคุมงานจะต้องตรวจสอบคุณภาพของงานให้เป็นไปตามแบบ และข้อกำหนดของงานก่อสร้าง มีการตรวจสอบ จัดทำรายงานประจำวัน ประจำสัปดาห์ ประจำเดือน ตรวจสอบปริมาณงาน บันทึก ทำสรุปรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมบันทึกปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นเอกสาร และลายลักษณ์อักษร ความเห็นจากผู้วิจัยเห็นว่า ทางผู้ควบคุมงานต้องมีการบริหารจัดการงานในโครงการให้ครอบคลุมทั้งในด้านการควบคุมงานการทำงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดใน

สัญญาจ้างงานก่อสร้าง มีการตรวจสอบและติดตามผลงาน และแผนงานก่อสร้างอยู่เสมอ เพื่อให้งานดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงานการก่อสร้าง และเพื่อลดปัญหางานที่ล่าช้า ป้องกันอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น

2. ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง สำหรับปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ (1) ผู้ควบคุมงานหากมีความละเอียดรอบคอบและเข้มงวดจะสามารถควบคุมงานก่อสร้าง และทำเอกสารให้ถูกต้องตามแบบก่อสร้างได้ (2) ผู้ควบคุมงานที่มีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี จะเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ชัย วงศ์สันติราษฎร์ (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการควบคุมงานก่อสร้าง โดยมีผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ผู้ควบคุมงานที่เข้าใจวิธีการก่อสร้างจะสามารถควบคุมงานก่อสร้างได้ดีและสามารถแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องได้, ความเอาใจใส่และความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงานจะทำให้การก่อสร้างมีคุณภาพเป็นไปตามแผนงาน และผู้ควบคุมงานที่มีภาวะการเป็นผู้นำที่ดีย่อมเป็นที่ยอมรับและได้รับความร่วมมือในการทำงาน เป็นต้นความเห็นจากผู้วิจัยเห็นว่า จากปัญหาข้างต้น ควรมีการจัดอบรมพัฒนาวิชาชีพในการควบคุมงานก่อสร้างเพื่อส่งเสริมให้ผู้ควบคุมงานปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามแบบก่อสร้าง ตามหลักวิชาการ

สำหรับปัจจัยด้านการเงิน ได้แก่ การกำหนดราคากลางผิดพลาดตกหล่นทำให้เกิดปัญหาระหว่างการก่อสร้างและการจัดทำเอกสารได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวุฒิ นามศิริ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยมีผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า โครงการก่อสร้างในปัจจุบันมีความซับซ้อน ขนาดใหญ่ และมีความเสี่ยงสูงขึ้น มีสาเหตุจากระบบการบริหารที่ขาดความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิควิธีการแก้ไขปัญหา การออกแบบที่ผิดพลาดและสัญญาที่ไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหาการบริหารสัญญาในโครงก่อสร้างต่าง ๆ ทำให้โครงการก่อสร้างความล่าช้า ค่าใช้จ่ายโครงการมากกว่างบประมาณ และคุณภาพของงานไม่เป็นไปตามมาตรฐานข้อกำหนด เป็นต้น ความเห็นจากผู้วิจัยเห็นว่า ก่อนเริ่มงานก่อสร้าง ผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้รับผิดชอบในส่วนนี้ ต้องมีการประชุมหารือกันก่อนการดำเนินการเริ่มงานก่อสร้างและมีการจัดทำเอกสารอย่างเป็นทางการขึ้น ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการตรวจสอบก่อนการนำไปใช้เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาดังกล่าวได้

สำหรับด้านเอกสารและสัญญา ได้แก่ (1) สัญญาจ้างที่รัดกุมทำให้ผู้ควบคุมงานก่อสร้างสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการเอกสารได้อย่างถูกต้อง (2) แบบก่อสร้างที่มีความละเอียดถูกต้องสามารถก่อสร้างได้จริงจะทำให้ปัญหาด้านเอกสารและการคุมงานลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ติรัช จิระนคร (2543) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้รูปแบบสัญญาจ้างออกแบบและก่อสร้างในประเทศไทยโดยมีผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าปัญหาในการทำงาน และสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขตงานและความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและคณะทำงานออกแบบก่อสร้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดการวางแผนงานและข้อตกลงร่วมกันถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งหลายประการในเงื่อนไขต่าง ๆ ของเอกสารสัญญา และในข้อตกลงเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการในเรื่องเวลา งบประมาณ คุณภาพงาน และข้อบังคับเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน ความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขต

งานดังกล่าว ทำให้เกิดอุปสรรดและปัญหาในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการก่อสร้างที่ประกอบด้วยคณะทำงานหลายกลุ่มนั้น ทำให้นำไปสู่ความลัมเหลวในการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเนื้อหาของเอกสารสัญญาที่จะช่วยให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ทำงานทั้งสองฝ่าย และเพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องขอบเขตงาน เป็นต้นความเห็นจากผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ควบคุมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเอกสารสัญญาต้องมีการศึกษาสัญญาให้ถี่ถ้วน รวมถึงเอกสารในส่วนของแบบรูปที่ต้องใช้ในงานก่อสร้าง นั้นเพื่อลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงานก่อสร้างและการดำเนินงานด้านเอกสารได้

สำหรับด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ (1) ผู้ควบคุมงานมีการตรวจสอบงาน พร้อมจัดทำเอกสารตรวจสอบหน้างานภายในวันทำงาน ช่วยลดปัญหาด้านเอกสารได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [5]นางสาวชุติมา กู้มานะชัย (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง เอกสารในการบริหารจัดการงานก่อสร้าง โดยมีผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า เอกสารในการบริหารจัดการงานก่อสร้างมีตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อเอกสาร ได้แก่ บุคลากรและสำนักงานที่ให้บริการบริหารจัดการงานก่อสร้าง, ลักษณะของโครงการข้อตกลงในการบริหารจัดการงานก่อสร้าง และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ, กระแสความนิยม, และวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ส่งผลต่อเอกสารใน 3 เรื่องสำคัญ คือ ปริมาณและความยุ่งยากซับซ้อนของเอกสาร, ประสิทธิภาพของเอกสาร, และปัญหาของเอกสารที่เกิดขึ้น โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อปัญหามากที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์ของบุคลากรและสำนักงานที่ให้บริการบริหารจัดการงานก่อสร้าง สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาเอกสารเหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือกันของทุกฝ่าย ทั้งในระดับตัวบุคลากร, ระดับสำนักงานที่ให้บริการ, และระดับสถาบันการศึกษาตลอดจนองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสร้างและพัฒนามาตรฐานเของเอกสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านคุณภาพและลดปริมาณความยุ่งยากซับซ้อนของเอกสาร ตลอดจนเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการจัดการเอกสารให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโครงการเป็นสำคัญ เป็นต้น ความเห็นจากผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้ควบคุมงานดำเนินการจัดทำเอกสารรายงานประจำวันในการดำเนินงานก่อสร้างภายในวันทำงานนั้นสามารถช่วยลดระยะเวลาในการจัดทำเอกสารได้เมื่อเทียบกับการจัดทำเป็นประจำภายในสัปดาห์จากการทำงาน

3. ผลจากความคิดเห็นด้านปัญหาและอุปสรรคต่อเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง อันได้แก่ ตัวแปรด้านโครงการ ตัวแปรด้านเจ้าของโครงการ ตัวแปรด้านข้อตกลงในการบริหารจัดการงานก่อสร้างเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด ตัวแปรด้านสำนักงาน/บริษัทผู้ควบคุมงาน และตัวแปรในด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อเอกสาร ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยในทุกข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ในส่วนของตัวแปรที่เกี่ยวข้อทั้งหมดนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการงานก่อสร้างรวมถึงการจัดทำเอกสารให้เป็นไปตามข้อกำหนดของโครงการด้วย ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องป้องกันแก้ไข ลดข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานก่อสร้าง และการจัดทำเอกสารเป็นไปอย่างถูกต้อง มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และงานก่อสร้างอยู่ในระยะเวลาตามสัญญาจ้างงานก่อสร้าง

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สถิติ การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ที่มีผลต่อการบริหารจัดการเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงลพบุรี – ปากน้ำโพ ดังนี้ คือ การบริหารจัดการเอกสารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการเรียนรู้เรื่องปัญหาและอุปสรรค ผลกระทบของการดำเนินโครงการ สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ความรู้และความเข้าใจด้านเอกสาร ความเข้าใจด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ความเข้าใจด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้เกี่ยวกับบุคลากรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทักษะการบริหารจัดการ ทักษะการสื่อสารและการประสานงาน

สรุป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชาย (89%) และอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี (53%)ร้อยละ 49 มีระดับ การศึกษาเป็นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้รับจ้าง (45%) สรุประดับค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ศึกษา ด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจในเอกสารด้านการประชุม, สัญญา, วิธีการทำงาน, การตรวจสอบพื้นที่, การจัดส่งเอกสาร, และการติดตามความก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ระดับ 4.73 ปัจจัยด้านบุคคลเช่นความละเอียดรอบคอบของผู้ควบคุมงานมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดที่ระดับ 4.60 ผลการวิจัยชี้ว่าความรู้ความเข้าใจในเอกสารและความรับผิดชอบของผู้ควบคุมงานมีบทบาทสำคัญในการควบคุมงานก่อสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการตรวจสอบความปลอดภัยและการรายงานเป็นเอกสารเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญ

น้ำหนักปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ณ ระดับมากถึงมากที่สุด (Mean = 4.73) ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของปัจจัยนี้ในการบริหารจัดการโครงการ ปัจจัยที่มีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการมีหลายปัจจัย แต่สามปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ควบคุมงานจะต้องควบคุมงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาในสัญญา (Mean = 4.73) ผู้ควบคุมงานต้องมีการติดตามความก้าวหน้าของงานอยู่เสมอ (Mean = 4.73) ผู้ควบคุมงานจะต้องมีการตรวจสอบความปลอดภัยในการก่อสร้าง และรายงานเป็นเอกสาร (Mean = 4.69) ปัจจัยด้านเอกสารที่ใช้สำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง ปัจจัยด้านบุคคลเป็นปัจจัยที่มีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการมีหลายปัจจัย แต่สามปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมงานไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่มีอยู่ (Mean = 4.73) ประสบการณ์และความรู้ของบุคลากรทีมบริหารงานก่อสร้างและควบคุมงานมีผลต่อการจัดทำเอกสาร (Mean = 4.62) ผู้ควบคุมงานหากมีความละเอียดรอบคอบและเข้มงวดจะสามารถควบคุมงานก่อสร้างได้ดี (Mean = 4.60) ปัจจัยด้านการเงินเป็นปัจจัยที่มีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การกำหนดราคากลางผิดพลาดตกหล่นจากแบบที่ไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดปัญหาระหว่างการก่อสร้างและการจัดทำเอกสารได้ (Mean = 4.56) การขาดการให้ความรู้ความเข้าในเรื่องเอกสารสัญญา

ข้อกำหนด แบบรูป ทำให้เอกสารที่ทำเกิดความผิดพลาด (Mean = 4.71) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่มีความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การประสานงานที่ดีทั้งภายนอกและภายในโครงการก่อสร้างจะช่วยให้งานก่อสร้างเป็นไปอย่างเรียบร้อย (Mean = 4.71) การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมักมีความล่าช้าอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการด้านเอกสารของโครงการ (Mean = 4.64) ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเอกสาร เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักปัจจัยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ตัวแปรด้านโครงการที่มีความยุ่งยากซับซ้อน ระบบเอกสาร รูปแบบ และเนื้อหาของเอกสารมีความยุ่งยากซับซ้อน ก่อนเริ่มโครงการต้องมีการศึกษารายละเอียดโครงการก่อสร้าง (Mean = 4.71)

ความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้างมีความสำคัญมาก และการควบคุมตรวจสอบความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจัยทางบุคคลเช่นความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรมีผลต่อการจัดทำเอกสาร ปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการมักเกี่ยวข้องกับความยุ่งยากในระบบเอกสารและการประสานงานที่ไม่เพียงพอ สรุปข้อมูลนี้ทำให้เห็นภาพรวมของปัจจัยที่สำคัญและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเอกสารในโครงการก่อสร้าง ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการในโครงการในอนาคตได้ญในการดำเนินโครงการไปในทิศทางที่ถูกต้องและตรงตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในเอกสารสำหรับการควบคุมงานก่อสร้าง ควรมีการจัดอบรมก่อนเริ่มงานก่อสร้าง และมีการประชุมเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ใช้เอกสารนั้นเห็นถึงความสำคัญของเอกสารที่ใช้ในโครงการ และนอกโครงการฯ ป้องกันการตรวจสอบจากคนภายนอกได้

1.2 ปัญหาด้านบุคคล ควรมีการให้ความรู้แนะนำ หลักการบริหารจัดการ การควบคุมงานอยู่เสมอ ส่งเสริมให้ผู้ควบคุมงานตระหนักถึงความละเอียดรอบคอบ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ และดำเนินการตามข้อกำหนดในสัญญาจ้าง เพื่อจัดทำเอกสารได้อย่างถูกต้อง

1.3 ปัญหาด้านการเงิน ควรมีการกำหนดระยะเวลาการจัดทำเอกสารการเบิกจ่ายค่างานของผู้รับจ้าง รวมถึงการจัดทำเอกสารให้เป็นไปตามข้อกำหนดก่อนอนุมัติเบิกจ่ายค่างาน ทั้งนี้ในส่วนของราคาค่างานก่อสร้างควรมีการตรวจสอบอยู่เสมอเพื่อลดความผิดพลาด และในส่วนของการทำงานล่วงเวลาควรมีการจัดสรรเงินในส่วนนี้ให้แก่ผู้ควบคุมงานเพื่อเป็นค่าตอบแทนเมื่อผู้ควบคุมงานต้องปฏิบัติงานต่อเนื่อง เมื่องานก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ

1.4 ปัญหาด้านเอกสารและสัญญา ควรมีการประชุมหารือกันก่อนเริ่มงานก่อสร้าง และมีการเตรียมการเอกสารก่อนดำเนินงานก่อสร้าง เพื่อลดปัญหาจากการทำเอกสารที่อาจไม่เป็นไปตามข้อกำหนด หรือแบบรูปงาน

ก่อสร้าง ทั้งนี้ต้องมีการส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของเอกสารที่ใช้ในโครงการฯ เพื่อให้เอกสารที่จัดทำมีคุณภาพและประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้

1.5 ปัญหาการบริหารจัดการ ควรมีการจัดอบรมพนักงานอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการงานที่ดี เพื่อให้งานมีคุณภาพ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สามารถบริหารจัดการงานและเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ปัญหาด้านอื่น ๆ ควรมีการตรวจสอบสัญญาจ้าง เอกสารสัญญา ข้อกำหนดในงานก่อสร้าง ให้ชัดเจนก่อนเริ่มดำเนินงานก่อสร้างเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาในครั้งถัดไป จากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเอกสารตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้างที่ใช้ในการควบคุมงานก่อสร้าง ในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาด้านเอกสารที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างงานก่อสร้าง นั้น อาจจะต้องมีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ รวมถึงผู้ควบคุมงานและผู้ที่เกี่ยวข้องจากหลาย ๆ โครงการ เพิ่มเติม หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสัญญา และการควบคุมงานก่อสร้างเพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชุติมา กู้มานะชัย. (2550). *เอกสารในการบริหารจัดการงานก่อสร้าง กรณีศึกษาโครงการก่อสร้างภาคเอกชนขนาดใหญ่พิเศษ.* ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ติรัช จิระนคร. (2543). *การศึกษาการใช้รูปแบบสัญญาจ้างออกแบบและก่อสร้างในประเทศไทยรัฐ.* ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวีวุฒิ นามศิริ. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐ.* ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พัษฐ์ชิยาดา ยุพัฒน์. (2562). ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อประสิทธิภาพการบริหารควบคุมงานก่อสร้าง ในกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี,* 11(1). 13-33.

มนต์ชัย วงศ์สันติราษฎร์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการควบคุมงานก่อสร้างกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในจังหวัดนครราชสีมา.* ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิตการ

บริหารงานก่อสร้างและสาธารณูปโภค สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

วิสูตร จิระดำเกิง. (2549). *การบริหารงานก่อสร้าง.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ปทุมธานี: วรรณกวี.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.59

การพัฒนาชุมชนเมืองในมิติชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

A Responsive Communitarianism Development in Bang Rak District, Bangkok

สุวิทย์ เลิศธนากุลวัฒน์[1] และ รัตพงษ์ สอนสุภาพ[2]

Suvit Lertthanakulvat[1] and Rattaphong Sonsuphap[2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. สุวิทย์ เลิศธนากุลวัฒน์
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
Suvit Lertthanakulvat
College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand.
Email: Suvitlee.lee@gmail.com

Corresponding Author*
2. ผศ.ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ
วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต และสถาบันประเทศไทยต่อต้านการทุจริตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต
Asst.Prof.Dr.Rattaphong Sonsuphap
College of Social Innovation, Rangsit University, Thailand Anti-Corruption Academy, Thailand.
Email: rattaphong.s@rsu.ac.th

Keywords:
ชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ; การพัฒนาชุมชน; เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
Responsive Communitarianism; Development; Bang Rak District Bangkok

Article history:
Received: 09/09/2023
Revised: 19/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 22/12/2023

How to Cite:
Lertthanakulvat, S. & Sonsuphap, R. (2023). A Responsive Communitarianism Development in Bang Rak District, Bangkok. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 232-247.

ABSTRACT

This study aims to: Investigate the development of urban communities in the dimension of community responsibility, examine the self-reliance process in the participatory development of urban communities in the Bang Rak district, Bangkok, and explore community development models for inclusive self-reliance in the urban context of the Bang Rak district, Bangkok, utilizing qualitative research methods, case study techniques, and data collection through document analysis and in-depth interviews with 23 participants. Study Findings indicate that variation in Self-Reliance Levels: Within the Bang Rak area, prototype urban communities exhibited differing levels of self-reliance. The Wat Mueang Kamasthirdharn Community showcased a high degree of community responsibility, social and cultural development, technological advancement, and economic self-sufficiency, while the Phiphak Community, though self-reliant in certain dimensions such as mental well-being and social aspects, faced economic challenges.

Community Development Process in Bang Rak as follow: Identifying and Seeking Trustworthy Community Leaders, forming Community Committees as Drivers of Main Activities, communicating Benefits and Necessity of Group Activities, fostering Inclusiveness and Assigning Responsibilities to Community Members, delivering the Benefits of Participation, and lastly establishing Relationships and Communication with External Organizations. Community Development Models: The study reveals distinct business and social enterprise concepts for community development that align with the characteristics, strengths, and unique capabilities of each community.

In conclusion, this research provides insights into the heterogeneous levels of self-reliance in urban communities, the processes integral to community development, and the suitability of diverse business and social enterprise models for community sustainability within the Bang Rak district in Bangkok.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนเมืองในมิติชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ 2) เพื่อศึกษากระบวนการพึ่งพาตนเองในการพัฒนาชุมชนเมืองแบบมีส่วนร่วมในเขตเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อหารูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วมในบริบทเขตเมือง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เทคนิคการศึกษาเฉพาะกรณี เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 23 คน

ผลการศึกษา พบว่า 1. ชุมชนเขตเมืองในพื้นที่เขตบางรักที่เป็นชุมชนต้นแบบมีระดับการพึ่งตนเองแตกต่างกัน โดยชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ เป็นชุมชนเมืองที่มีความเป็นชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ และมีทุนทางสังคม มีการพึ่งตนเองได้ดี ทั้งมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรม ทางด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ ในขณะที่ชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 เป็นชุมชนแออัด มีการพึ่งพาตนเองได้ในบางมิติ อาทิ ทางด้านจิตใจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามทั้งสองชุมชนมีลักษณะคล้ายคลึงร่วมกัน คือ ผู้นำชุมชน ความสัมพันธ์ของชุมชน ปัจจัยทรัพยากรชุมชน ปัจจัยภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของชุมชนเป็นปัจจัยสนับสนุนทำให้ต่อยอดเป็นธุรกิจเพื่อสังคมได้ 2. กระบวนการพึ่งพาตนเองในการพัฒนาชุมชนเมืองแบบมีส่วนร่วมในเขตบางรัก พบว่า (1) กระบวนการสร้างและค้นหาผู้นำชุมชนที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ (2) กระบวนการสร้างทีมคณะกรรมการชุมชนเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนและดำเนินการกิจกรรมหลัก (3) กระบวนการสื่อสารถึงประโยชน์และความจำเป็นในกิจกรรมกลุ่ม (4) กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและมอบหมายความรับผิดชอบให้สมาชิกชุมชน (5) กระบวนการส่งมอบผลประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม และ (6) กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์และสื่อสารต่อองค์กรภายนอก และ 3. รูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วมในบริบทเขตเมือง พบว่า แนวคิดธุรกิจและวิสาหกิจเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง มีความแตกต่างกันตามลักษณะของชุมชน จุดเด่นที่เป็นทุนของชุมชน และลักษณะพิเศษหรือความสามารถพิเศษของประชากรในพื้นที่ชุมชน

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ทำให้วิถีชีวิตและความสัมพันธ์ของชุมชนในแต่ละพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดปรากฏการณ์การอพยพ และโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรต่างถิ่นที่ย้ายจากชนบทเข้ามาในเขตเมืองเพื่อประกอบอาชีพ ความหนาแน่นของประชากรสูงมากขึ้น และส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนและความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป และก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหลาย ๆ ประการตามมา อาทิ ปัญหาความแออัดของที่อยู่อาศัย และสถานที่ทำงานในเขตเมือง ปัญหาด้านการให้บริการสาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่ไม่ทั่วถึง เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การจัดการมูลฝอยต่างๆ ที่อาจไม่สามารถรองรับได้เพียงพอ รวมถึงการให้บริการสาธารณประโยชน์อื่นๆ เช่น สวนสาธารณะ โรงพยาบาล โรงเรียน และสถานที่ทำการของรัฐบาลอื่น ๆ ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอื่นตามมา เช่น ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ปัญหาการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ ปัญหาแหล่งชุมชนแออัด ปัญหาการ

ว่างงาน และความยากจน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาเด็กเร่ร่อนจรจัด เป็นต้น ซึ่งปัญหาทางสังคมเหล่านี้ มักปรากฏในชุมชนเขตเมือง อันอาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความปลอดภัยของชีวิต และทรัพย์สิน ตลอดจนสวัสดิภาพของบุคคลต่าง ๆ ด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับชุมชนในประเทศไทยในมิติความทันสมัยกับชุมชนแบบวิถีเอเชีย (Modernity and Asiatic mode of Communities) โดยฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2553) และสมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2558) ชี้ว่า การขยายตัวของระบบทุนนิยมจะก่อให้เกิดการกัดเซาะหรือทำลายชุมชนโดยเฉพาะในเขตชนบท นอกจากนี้นักคิดต่างๆ มักมีความเชื่อว่า การพัฒนาสู่ความทันสมัยจะส่งผลให้ความสัมพันธ์แบบช่วยเหลือเกื้อกูลที่ดำรงอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลาช้านานจะต้องเสื่อมสลายลงไปด้วย ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ที่ผู้คนต่างแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรักษาพื้นที่ของความเป็นส่วนตัวในระดับสูงกลับขยายตัวและเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาสังคมสมัยใหม่

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัยอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สภาพทั่วไปของปัญหา ความต้องการ กระบวนการแก้ไขปัญหา และผู้เกี่ยวข้องในระบบ และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ซึ่งกระบวนการของการพัฒนาชุมชน จำเป็นต้องบริหารจัดการชุมชนผ่านกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาในภาพรวมแบบบูรณาการจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาสังคม โดยอาจมีส่วนงานท้องถิ่น เป็นองค์กรหลัก และประชาสังคมเป็นผู้รับประโยชน์ที่สุขสมบูรณ์ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, 2550)

เขตบางรัก เป็นศูนย์กลางทางการค้า การเงิน และการบริการที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่รวม 5.536 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 5 แขวง ได้แก่ แขวงบางรัก แขวงมหาพฤฒาราม แขวงสี่พระยา แขวงสีลม และ แขวงสุริยวงศ์ มีถนนสายสำคัญตัดผ่าน อาทิ ถนนสีลม ถนนสุรวงศ์ ถนนเจริญกรุง ถนนสี่พระยา ถนนพระราม 4 ฯลฯ และในพื้นที่มีรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน 7 ประเภท ได้แก่ การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ประเภทที่อยู่อาศัย ประเภทที่อยู่อาศัยกึ่งพาณิชยกรรม ประเภทอุตสาหกรรม ประเภทสถาบันศาสนา ประเภทสถาบันราชการและประเภทสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ซึ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินที่พบมากที่สุดในพื้นที่ คือ ประเภทพาณิชกรรม โดยคิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด สำหรับสภาพทางสังคมพบว่า มีประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามสำมะโนประชากรที่ถูกต้อง จำนวน 46,657 คน โดยมีการรวมกลุ่มอยู่เป็นชุมชน จำนวน 15 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนแออัด 3 ชุมชน, ชุมชนเมือง 11 ชุมชน, และชุมชนอาคารสูง 1 ชุมชน ซึ่งรูปแบบวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เขตบางรัก พบว่า มีความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม โดยประชากรในพื้นที่มีทั้งชาวไทย จีน และอินเดีย เขตบางรักจึงเป็นที่ตั้งของวัด มัสยิด และคริสตจักร จำนวนมาก เช่น อาสนวิหารอัสสัมชัญ คริสตจักรสะพานเหลือง มัสยิดบ้านอู่ มัสยิดฮารูณ วัดพระศรีมหาอุมาเทวี วัดมหาพฤฒารามวรวิหาร วัดหัวลำโพง พระอารามหลวงชั้นตรี เป็นต้น ลักษณะทางเศรษฐกิจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตบางรักประกอบอาชีพค้าขายและบริการเป็นหลัก โดยรูปแบบสถานประกอบการที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ สถาบันการเงิน โรงแรม ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ร้านขายอัญมณี ฯลฯ

(เยาวลักษณ์ จันทมาศ และ วราลักษณ์ คงอ้วน, 2555) ลักษณะของชุมชนในเขตบางรักจึงมี 2 มิติ คือ *มิติแรก* ชุมชนเป็นสายใยถักทอความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของปัจเจกชนที่มีผลกระทบต่อกันและกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ตัดข้ามไปข้ามมาหลายสายและเสริมแรงต่อกันและกัน แทนที่จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนหนึ่งกับอีกปัจเจกชนหนึ่ง หรือเชื่อมติดกันอย่างต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ และ*มิติที่สอง* ชุมชนเป็นชุมชนที่ต้องมีมาตรการสำหรับเสริมแรงให้แก่สมาชิกหันมายึดมั่นผูกพันต่อชุดของค่านิยมร่วม บรรทัดฐานร่วม และความหมายร่วม รวมทั้งมีประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ร่วมกัน กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ มีวัฒนธรรมเฉพาะเจาะจงร่วมกัน โดยชุมชนไม่จำเป็นต้องเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และศาสนาเดียวกัน ๆ ลักษณะชุมชนดังกล่าวนี้เรียกว่า “ชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ (Responsive Communitarianism)” ตามแนวคิดของ Amitai Etzioni (Etzioni, 1993; 1996 p. 127)

ดังนั้นการศึกษาการพัฒนาชุมชนเมืองในมิติชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบเขตบางรัก กรุงเทพมหานครในครั้งนี้ เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน นำไปสู่การเป็นต้นแบบของการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองที่สามารถนำไปขยายผลในพื้นที่เขตอื่น และจะทำให้กรุงเทพมหานคร ที่เป็นมหานครและศูนย์กลางความเจริญของประเทศ สามารถพัฒนาและเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยปราศจากความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่ต้นแบบในการพัฒนาชุมชนในบริบทเขตเมืองที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริงต่อไป คำถามการวิจัย การพัฒนาชุมชนเมืองในความหมายชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบมีลักษณะอย่างไร มีกระบวนการและรูปแบบการพัฒนาชุมชนพึ่งพาตนเองที่เหมาะสมในบริบทเขตเมือง ชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 (ชุมชนแออัด) และชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ (ชุมชนเมือง) เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนเมืองในความหมายชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาชุมชนเมืองในความหมายชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ กรณีชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 (ชุมชนแออัด) และชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ (ชุมชนเมือง) เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อหารูปแบบการพัฒนาชุมชนพึ่งพาตนเองที่เหมาะสมในบริบทเขตเมือง เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เทคนิคการศึกษาเฉพาะกรณี เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์กลุ่ม ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากประธานชุมชน สมาชิกชุมชนชุมชนต้นแบบ 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ จำนวน 10 คน และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2

จำนวน 10 คน และ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบและดูแลเขตพื้นที่บางรัก จำนวน 3 คน รวมเป็น 23 คน ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชน

ในพื้นที่เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร มี 5 แขวง ประกอบด้วย 15 ชุมชน แบ่งชุมชนออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ชุมชนแออัด 3 ชุมชน, ชุมชนเมือง 11 ชุมชน, และชุมชนอาคารสูง 1 ชุมชน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะคัดเลือกกรณีศึกษา จากการพิจารณาศักยภาพของชุมชนที่สามารถพัฒนาให้เป็นชุมชนพึ่งพาตนเองได้ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกชุมชนเข้มแข็งของกรุงเทพมหานคร (อัมพวัลย์ วิศวธีรานนท์ และศิริวรรณ วิบูลย์มา. 2559) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านบริบท (Context) มี 1 ตัวชี้วัด คือ (1) ชุมชนมีภาคีร่วมพัฒนา

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ (1) ผู้นำได้รับการยอมรับ และมีการสร้างผู้นำ และ (2) มีการจัดทำวิสัยทัศน์ และกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นระบบ

3. ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ (1) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (2) การมีธรรมาภิบาลในชุมชน และ (3) การสำรวจข้อมูลชุมชน (ทรัพยากร/ทุนชุมชน)

4. ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วย (1) ชุมชนมีการศึกษาเรียนรู้ (2) ชุมชนมีการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่ชีวิต และ (3) มีกิจกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง

จากเกณฑ์ดังกล่าว มีเพียง 2 ชุมชนที่ผ่านเกณฑ์ และมีแนวโน้มที่สามารถพัฒนาเป็นชุมชนพึ่งตนเองได้ และเป็นชุมชนที่ถูกเลือกเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ คือ ชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 (ชุมชนแออัด) และชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ (ชุมชนเมือง) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์วัดการพัฒนาของชุมชนในเขตบางรัก

ตารางที่ 1 เกณฑ์วัดการพัฒนาของชุมชนในเขตบางรัก

	ลักษณะชุมชน	1. ด้านบริบท	2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)		3. ด้านกระบวนการ			4. ด้านผลผลิต (Product)			รวม (45 คะแนน)
		มีภาคีร่วมพัฒนา	ผู้นำได้รับการยอมรับ	มีการทำวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาชุมชนเป็นระบบ	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	ธรรมาภิบาลในชุมชน	การสำรวจข้อมูลชุมชน (ทรัพยากร/ทุนชุมชน)	ชุมชนมีการศึกษาเรียนรู้	ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	มีกิจกรรมบ่งชี้พึ่งตนเอง	
ชุมชนเมือง											
ชุมชนซอยมหาพฤฒารามา (ชุมชนซอยแก้วฟ้า)	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	2	3	26
ชุมชนซอยสองพระ	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	3	3	27
ชุมชนตรอกขุนนาวา	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	3	3	27
ชุมชนตรอกห้านาย	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	3	3	27
ชุมชนซอยสันติภาพ	เมือง	3	4	3	3	4	2	3	3	3	28
ชุมชนศรีเวียง	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	3	2	26
ชุมชนตลาดสดเพชรพลอย	เมือง	3	3	4	3	3	3	3	3	3	28
ชุมชนซอยวัดม่วงแคและมัสยิดฮารูณ	**เมือง**	**4**	**4**	**4**	**5**	**4**	**3**	**4**	**4**	**5**	**37**
ชุมชนซอยจอมสมบูรณ์	เมือง	4	3	4	4	3	2	3	2	4	29
ชุมชนซอยพระนคเรศ	เมือง	3	3	4	3	3	2	3	3	3	27
ชุมชนวัดแก้วแจ่มฟ้า (สี่พระยา)	เมือง	4	3	4	4	3	2	3	3	4	30
ชุมชนอาคารสูง											
ชุมชนแฟลตครอบครัวสถานีตำรวจนครบาลบางรัก	อาคารสูง	3	4	2	3	4	2	3	2	3	26 57.78
ชุมชนแออัด											
ชุมชนพิพัฒน์ 2	**แออัด**	**5**	**5**	**4**	**4**	**4**	**2**	**4**	**4**	**4**	**36 80.00**
ชุมชนซอยหลังวัดหัวลำโพง	แออัด	4	3	4	4	3	2	3	2	4	29 64.44
ชุมชนซอยไวตี	แออัด	3	3	4	3	3	2	3	2	3	26 57.78

ที่มา : รวบรวมวิเคราะห์โดยผู้วิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนในมิติต่าง ๆ ตลอดจากจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทั้ง 3 กลุ่มแนวคิดต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่ฝังตัวอยู่ในโครงสร้างส่วนบน (Super Structure) และโครงสร้างส่วนล่าง (Base Structural) ของสังคม ด้วยบท (Texts) และตัวแสดง (Actors) ผ่านบริบทของยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ทั้งในมิติความทันสมัย วิถีวัฒนธรรมสังคมแบบเอเชีย มิติของทุนทางสังคม-วัฒนธรรม และมิติการปกครองที่ดีและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีกรอบดังนี้

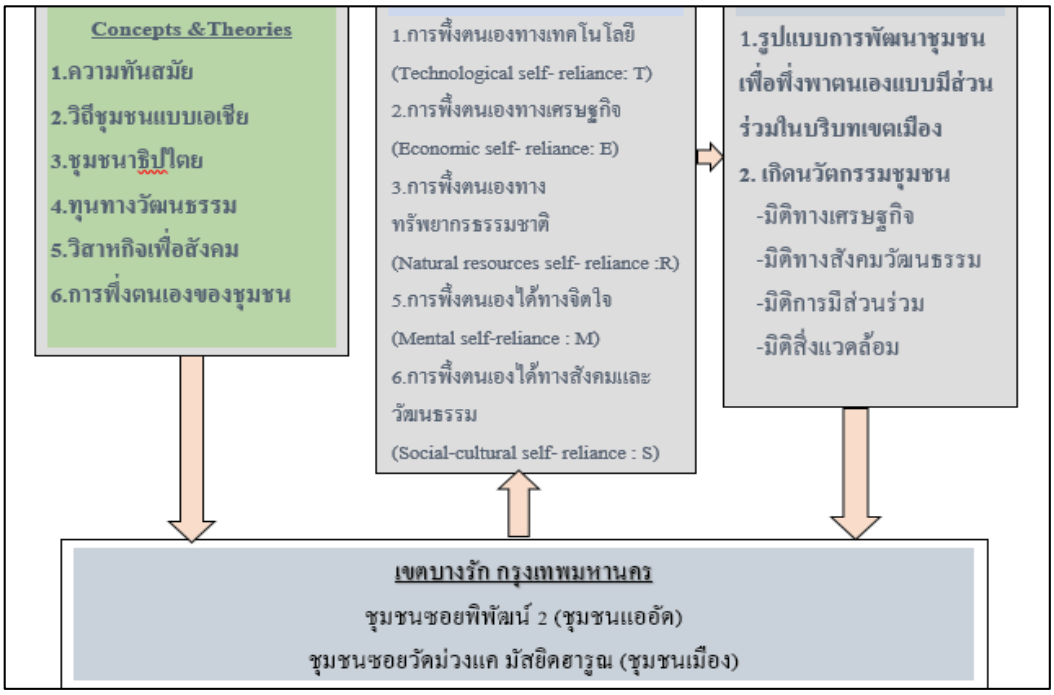
ชุมชน มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นสายใยถักทอความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของปัจเจกชนที่มีผลกระทบต่อกันและกัน เป็นความสัมพันธ์ที่ตัดข้ามไปข้ามมาหลายสายหลายวัฒนธรรม เสริมแรงต่อกันและกัน

จนกลายเป็นพหุวัฒนธรรม *ลักษณะที่สอง* เป็นชุมชนที่มีมาตรการเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกชุมชนหันมายึดมั่นผูกพันต่อชุดของค่านิยมร่วม บรรทัดฐานร่วม และความหมายร่วม รวมทั้งมีประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ร่วมกัน

ชุมชนที่ดี หมายถึง สังคมที่มีชุมชนอยู่ตรงกลางระหว่างรัฐกับปัจเจกชน สังคมที่มีสถานะเป็นชุมชนใหญ่อันประกอบด้วยชุมชนย่อย ๆ ซึ่งอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างหลากหลาย แต่สามารถรักษาความเป็นเอกภาพเอาไว้ได้ด้วยการยึดมั่นในค่านิยมหลักร่วมกันการรักษาสภาวะดุลยภาพระหว่างความเป็นอิสระส่วนบุคคลกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางสังคมด้วยความเป็นระเบียบในบริบทของความสมัครใจ และการใช้กลไกสารเสวนาเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการความขัดแย้งทางสังคมและค้นหาฉันทามติให้แก่สังคม

การพึ่งตนเองของชุมชน หมายถึง ความสามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคงสมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองมีทั้งระดับปัจเจกชน และระดับชุมชน ซึ่งการพึ่งตนเองของปัจเจกชน คือ การที่บุคคลดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ เช่น สามารถแยกตัวออกมาอยู่ห่างจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต สามารถเลี้ยงตัวเองได้ สามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเองหรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่น มาประกอบการตัดสินใจของตนเองได้

สรุปแนวคิดฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2553) และสมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2558) ผู้วิจัยจะนำมาใช้วิเคราะห์มิติเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ผ่านความทันสมัย และวิถีชุมชนแบบเอเชีย ขณะที่แนวคิดของ Amitai Etzioni (Etzioni, 1996) จะนำมาวิเคราะห์การเมืองชุมชนผ่านชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ และนำแนวคิดการพึ่งตนเองของ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550) มาวิเคราะห์การพึ่งตนเองของชุมชน ดังกรอบที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1.การพัฒนาชุมชนเมืองในความหมายชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ

จากการศึกษาพบว่าชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่มี 2 คุณลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นชุมชนที่มีพื้นฐานสายใยถักทอความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของปัจเจกชนมาหลายวัฒนธรรมจนกลายเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม (Plural Cultural) ลักษณะที่สอง เป็นชุมชนที่มีความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำ (Leader and Leadership) ที่คอยกระตุ้นเสริมสร้างเพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีค่านิยมร่วมกัน (Core Value) มีบรรทัดฐาน (Norm) ตลอดจนการมีอัตลักษณ์ (Identity) จนก่อให้เกิดทุนทางสังคม (Social Capital) ในระดับชุมชน

ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 เป็นชุมชนที่อยู่ตรงกลางระหว่างรัฐ (State) กับปัจเจกชน (Individual) โดยมีสังคมมีสถานะเป็นชุมชนใหญ่ ประกอบด้วย ชุมชนย่อย ๆ ซึ่งอยู่ร่วมกันภายใต้ความแตกต่างหลากหลาย แต่สามารถรักษาความเป็นเอกภาพเอาไว้ ด้วยการยึดมั่นในค่านิยมหลักร่วมกันการรักษาสภาวะดุลยภาพระหว่างความเป็นอิสระส่วนบุคคลกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยทางสังคมด้วยความเป็นระเบียบในบริบทของความสมัครใจ และการใช้กลไกสารเสวนาเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการความขัดแย้งทางสังคมและค้นหาฉันทามติให้แก่สังคม

การพึ่งตนเองของชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 นั้น สามารถในการดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระมั่นคงสมบูรณ์ ซึ่งการพึ่งตนเองมีทั้งระดับปัจเจกชน และระดับชุมชน ซึ่งการพึ่งตนเองของปัจเจกชน คือ การที่บุคคลดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ เช่น สามารถแยกตัวออกมาอยู่ห่างจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต สามารถเลี้ยงตัวเองได้ สามารถตัดสินใจเรื่องสำคัญต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเองหรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่น มาประกอบการตัดสินใจของตนเองได้

องค์ประกอบของชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 ที่สนับสนุนให้ชุมชนเขตเมืองสามารถพึ่งพาตนเองได้ คือ ผู้นำชุมชน และวิธีการบริหารจัดการของชุมชน ผ่านกระบวนการของการมีส่วนร่วม และพบว่า กระบวนการบ่มเพาะหรือการถ่ายทอดสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน เป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดความพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ปัจจัยที่จะเป็นตัวเชื่อมและสอดประสานให้เกิดความกลมเกลียวและเหนียวแน่น คือ ผู้นำทางความคิดหรือผู้นำทางจิตวิญญาณ

ปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 สามารถพึ่งพาตนเองได้ คือ ระดับการจัดการและผู้นำชุมชน โดยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งพบเหมือนกันจากทั้งสองชุมชน และ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่รองลงมา นอกจากนี้ ปัจจัยทรัพยากรชุมชน และปัจจัยภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของชุมชนเป็นปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เนื่องจากการมีทุนชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์และแตกต่าง จะสามารถออกแบบและสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นภายใน

ชุมชนได้ต่อไป ซึ่งปัจจัยด้านทุนชุมชนที่สามารถต่อยอดและสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้นี้ พบโดดเด่นมาก ในกรณีของชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ มีความต่างจากชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 ที่ไม่มีทุนชุมชนที่เป็นสถาปัตยกรรมหรือลักษณะภายในชุมชนที่โดดเด่นที่สามารถต่อยอดเพื่อสร้างธุรกิจชุมชนได้ แต่จุดเด่นกลับเป็นทำเลที่ตั้งของชุมชนที่อยู่ใจกลางถนนสำคัญในย่านเศรษฐกิจ กลับเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นจุดแข็ง ที่สร้างความแตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ

ส่วนกระบวนการที่สนับสนุนให้ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 สามารถพึ่งพาตนเองได้ พบว่า จากชุมชนต้นแบบทั้ง 2 ชุมชน มีกระบวนการหลักที่สำคัญ 6 กระบวนการที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและก่อให้เกิดความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของชุมชนเมือง คือ 1) กระบวนการสร้างและค้นหาผู้นำชุมชนที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน 2) กระบวนการสร้างทีมคณะกรรมการชุมชนเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนและดำเนินการกิจกรรมหลักของชุมชน 3) กระบวนการสื่อสารถึงประโยชน์และความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มของชุมชน 4) กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมและมอบหมายความรับผิดชอบให้สมาชิกชุมชน 5) กระบวนการส่งมอบผลประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมให้เห็นเชิงประจักษ์ และ 6) กระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์และสื่อสารต่อองค์กรภายนอก

2.กระบวนการที่สนับสนุนการพัฒนาชุมชนพึ่งพาตนเองที่เหมาะสมในบริบทเขตเมือง

กระบวนการที่สนับสนุนให้ชุมชนเขตเมืองสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนให้ชุมชนเขตเมืองสามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องประกอบด้วยหลายปัจจัย ประกอบด้วย 1) ระดับการจัดการและผู้นำชุมชน โดยเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งพบเหมือนกันจากทั้งสองชุมชน และ 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่รองลงมา และพบว่า ปัจจัยทรัพยากรชุมชน ปัจจัยภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของชุมชน เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน และสำหรับปัจจัยด้านทุนชุมชน ก็เป็นปัจจัยเสริมที่สนับสนุนให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เนื่องจากสามารถนำทุนชุมชนที่มีเอกลักษณ์และแตกต่างจากชุมชนอื่น มาสร้างสรรค์และออกแบบเพื่อสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นภายในชุมชนได้ต่อไป ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ทั้งสองชุมชนแม้จะอยู่ในเขตบางรักเช่นเดียวกัน และระยะทางหรือสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกันมากนัก แต่กลับพบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการพึ่งพาตนเองมีความแตกต่างกัน โดยพบว่า ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ มีปัจจัยด้านทุนชุมชนที่สามารถต่อยอดและสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองอย่างโดดเด่นมาก แต่แตกต่างกับกรณีของชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 ที่ไม่มีทุนชุมชนที่เป็นสถาปัตยกรรมหรือลักษณะภายในชุมชนที่โดดเด่นที่สามารถต่อยอดเพื่อสร้างธุรกิจชุมชนได้ ซึ่งความเข้มแข็งของชุมชนนั้นมีลักษณะและองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ที่สำคัญแม้ชุมชนจะมีลักษณะที่ใกล้เคียง พื้นที่ใกล้กัน ก็ใช่ว่าชุมชนนั้นจะมีลักษณะความเข้มแข็งและองค์ประกอบเหมือนกัน เนื่องจากชุมชนที่จะพึ่งพาตนเองได้ ต้องประกอบด้วย 1) ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเอง 2) ทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายรวมถึงระบบสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่เกื้อกูลกับการดำรงอยู่ร่วมกัน ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีความร่วมแรงร่วมใจ ช่วยเหลือเอื้ออาทร และสมาชิกทุกคนมีจิตสำนึก มี

อุดมการณ์ร่วมของชุมชน มีความผูกพันในการสรรสร้างความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมั่นคง 3) ภูมิปัญญาและองค์ความรู้ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ของชุมชน และรวมถึงการมีภูมิปัญญาในการคิด วางแผน กำหนดเป้าหมายโดยชุมชนเอง การมีเทคโนโลยีที่เหมาะสม รู้จักปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป และต้องมีองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการความสัมพันธ์ภายในชุมชนและจัดการความร่วมมือกับภายนอกชุมชน 4) ระบบการจัดการ ที่องค์กรภายในชุมชนต้องรู้จักจัดการ และสามารถประสานความร่วมมือและกำหนดขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สมาชิกชุมชนยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน 5) การสนับสนุนจากภายนอก เนื่องจากพบว่า มีหลายชุมชนที่ยังขาดศักยภาพ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจึงยังต้องได้รับการสนับสนุนในบางประเด็น และ 6) การสร้างเงื่อนไขปัจจัยที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเอง ซึ่งต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดย ต้องปรับวิธีคิดของสมาชิกในชุมชนและปรับวิถีชีวิตใหม่ ให้ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความเพียร เกื้อกูลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้เท่าทันตนเอง สามารถปรับตัวดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัฒน์ รู้จักปรับจิตสำนึกการเป็นผู้ให้ ผู้สนับสนุนช่วยเหลือต่อชุมชน รวมไปถึง การเคารพระเบียบสังคมใหม่ โดยรู้จักจัดระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนบนฐานสำนึกที่เห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทร และเสียสละแบ่งปัน

3.รูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วมในบริบทเขตเมือง

รูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วมในบริบทเขตเมืองแนวคิดธุรกิจและวิสาหกิจเพื่อสังคมที่เหมาะสมกับชุมชนเมือง และสามารถช่วยสนับสนุนให้ชุมชนเมืองในพื้นที่เขตบางรักกรุงเทพมหานครมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนี้

ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ เนื่องจากชุมชนแห่งนี้มีสถานที่ที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นอยู่ภายในชุมชนและใกล้เคียงหลายสิ่ง ทั้งมัสยิดฮารูณ กุโบร (สุสาน) ซึ่งเป็นที่ฝังศพของบุคคลสำคัญ อาคารบ้านพักตำรวจน้ำ เลขที่ 120 สถานีดับเพลิงบางรัก ซึ่งเป็นอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม รวมไปถึงทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่จัดกิจกรรมสำคัญของกรุงเทพมหานคร ใกล้กับศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center :TCDC) ในพื้นที่อาคารไปรษณีย์กลางบางรัก ซึ่งจะมีการจัดงานกิจกรรมพิเศษบ่อยครั้ง และอยู่ใกล้กับโรงแรมใหญ่ที่มีชาวต่างชาติมาพักอยู่จำนวนมาก ประกอบกับลักษณะพิเศษของคนในชุมชน คือ มีความสามารถในการทำอาหารที่มีอัตลักษณ์ คือ อาหารมุสลิมที่หาทานได้ยากในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะนำเสนอให้พัฒนาชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยให้นักท่องเที่ยวสามารถมาศึกษาวิถีชีวิตชุมชนรวมไปถึงการถ่ายภาพหรือเรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ของชุมชนเก่าแก่ในพื้นที่แห่งนี้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ โดยนำโมเดล “บ้านเลขที่ 1 เจริญกรุง” ในซอยเจริญกรุง 30 หรือตรอกกัปตันบุช มาเป็นต้นแบบในการพัฒนา พร้อมกับนำเสนอบริการให้สมาชิกชุมชนสามารถดำเนินการ ดังนี้ 1) สนับสนุนการสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาวมุสลิมในเขตเมืองชั้นใน พร้อมมีการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชน 2) เปิดให้บริการรับจัดเลี้ยง และจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีอาหารมุสลิมเป็นเอกลักษณ์ และ 3) จัดเป็น

ธุรกิจชุมชนแบบพหุวัฒนธรรม เช่นเดียวกับ Newton Food Centre ในสิงคโปร์ และ Jalan Alor in Kuala Lumpur ในมาเลเซีย

ชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 เนื่องจากชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 ไม่มีทุนชุมชนหรือทรัพยากรสำคัญตั้งภายในชุมชน แต่กลับมีทำเลที่ตั้งของชุมชนที่เป็นซอยลัดระหว่างถนนใหญ่ในพื้นที่บางรักเป็นจุดเด่น ประกอบกับเสน่ห์ของพื้นที่สีเขียวภายในชุมชนที่มีความร่มรื่น ซึ่งแตกต่างจากอาคารสูงและพื้นที่โดยรอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ เนื่องจากสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพค้าขายและมีการตั้งร้านเป็นหาบเร่ แผงลอยในพื้นที่ถนนสีลม ทำให้ผู้วิจัยประธานชุมชน และสมาชิกชุมชน ได้ร่วมกันหารือและเล็งเห็นโอกาสว่า น่าจะสามารถพัฒนาให้ชุมชนแห่งนี้ สามารถดึงจุดเด่นเพื่อสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้กับสมาชิกชุมชนได้ โดยผู้วิจัยจึงนำเสนอให้พัฒนาชุมชน สร้างเป็นจุดพักผ่อนพื้นที่สีเขียวของตึกสูงที่อยู่รอบข้างพื้นที่ชุมชนและพัฒนาพื้นที่ของชุมชนที่เป็นจุดเชื่อมต่อกับบุคคลภายนอกให้กลายเป็นตลาด และจัดเป็นระเบียบภายในซอยให้เป็นจุดดึงดูดให้บุคคลภายนอกเข้ามาซื้อสินค้าของชุมชน ก็จะทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในภาพรวมได้ ผู้วิจัยจึงนำเสนอให้ชุมชนแห่งนี้พัฒนาเป็น 1) การปรับพื้นที่ทางเข้าซอยให้กลายเป็นจุด Check-in เพื่อดึงดูดให้มีผู้ที่ต้องการซื้อสินค้าเข้ามาภายในชุมชน 2) สร้างตลาดนัด Flea market หรือ Swap meet ภายในชุมชน และ 3) ปรับพื้นที่สีเขียวตรงกลาง ให้กลายเป็นลานเบียร์ หรืออาหารพร้อมทานในลักษณะงานเทศกาลเล็กๆ ที่มีการแสดงดนตรีสด ในลักษณะของเทศกาลซินโค เดอ มาโย (Cinco de Mayo)

อภิปรายผล

การพัฒนาชุมชนเมืองในมิติชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบชุมชน สำหรับกรณีชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่มี 2 คุณลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นชุมชนที่มีพื้นฐานสายใยถักทอความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของปัจเจกชนมาหลายวัฒนธรรมจนกลายเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรม (Plural Cultural) ลักษณะที่สอง เป็นชุมชนที่มีความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำ (Leader and Leadership) ที่คอยกระตุ้นเสริมสร้างเพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีค่านิยมร่วมกัน (Core Value) มีบรรทัดฐาน (Norm) ตลอดจนการมีอัตลักษณ์ (Identity) จนก่อให้เกิดทุนทางสังคม (Social Capital) ในระดับชุมชน ซึ่งสอดคล้องแนวคิดเรื่องมิติของทุน Pierre Bourdieu (Bourdieu, 1990; 1984) ชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 มีความฐานะทุนชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนสัญลักษณ์ ฯลฯ ซึ่งชุมชนนั้น ๆ จะต้องค้นหาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่จะบริหารจัดการทุนชุมชนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมต่อสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน กระบวนการจัดการทุนชุมชนได้เหมาะสม ชุมชนนั้น ๆ ก็จะกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ อาทิ การพัฒนาสื่อชุมชนประเภทหอกระจายข่าวสารและวิทยุชุมชน ได้ช่วยเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยผ่านการหนุนเสริมโดยใช้สื่อชุมชน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Amitai Etzioni (Etzioni, 1996) ที่มองว่า สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลมีคุณค่าโดยตัวเอง และเสรีภาพเป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ส่วนข้อบกพร่องของแนวคิดเสรีนิยมนั้น เพราะแนวคิดนี้มองข้ามไปว่าเสรีภาพโดย

ตัวมันเองมิได้เกิดขึ้นท่ามกลางสุญญากาศ แต่เกิดขึ้นภายใต้บริบทครอบครัวและชุมชนที่มีการอบรมขัดเกลาเฉพาะเจาะจงแบบหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่น่าจะมีเสรีภาพที่แยกขาดออกจากชุมชนอย่างแท้จริง และหากยึดถือเสรีภาพอย่างสุดโต่งกันทุกคน สังคมที่แตกออกเป็นเสี่ยง ๆ เช่นนั้นจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างไร ดังนั้นชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบจะทำให้สมาชิกช่วยเหลือเกื้อกูลกันและเป็นสังคมที่อบอุ่น อย่างไรก็ตาม Amitai Etzioni (Etzioni, 1996) ยังชี้ ในแง่ที่ว่าชุมชนาธิปไตยความเหนียวแน่นสุดโต่งเกินไปก็จะก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล บีบคั้นให้สมาชิกปฏิบัติตามบรรทัดฐานของชุมชนจนทำให้ไม่สามารถคิดนอกกรอบได้ รวมทั้งสังคมที่มีความเป็นชุมชนาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะมีลักษณะอนุรักษ์นิยมและอำนาจนิยมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ รวมทั้งยังสอดคล้องในเชิงบริบทเศรษฐกิจและวัฒนธรรมแบบชุมชนแบบเอเชียของฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2553) และสมศักดิ์ สามัคคีธรรม (2558) ที่มองพลวัตของชุมชนในปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมร่วม (Collective Agencies) หมายถึง สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน โดยกลุ่มมีพื้นฐานมาจากการมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีอัตลักษณ์ร่วม มีความหมายร่วม และมีความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ “ภาคประชาสังคม” (Civil Society) ที่มีบทบาทในการสร้างดุลยภาพให้แก่ระบบพหุนิยมในปัจจุบัน

กระบวนการพึ่งพาตนเองในการพัฒนาชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง มีการพึ่งตนเองในระดับมาก เนื่องจาก มีระดับสามารถพึ่งตนเองได้ทางสังคมและวัฒนธรรม ทางจิตใจ และทางทรัพยากรธรรมชาติ/ชุมชนในระดับสูงมาก และมีการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในระดับมาก ส่วนชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด มีระดับการพึ่งพาตนเองในภาพรวมระดับปานกลาง เนื่องจาก มีระดับการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ ทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลาง และ การพึ่งตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ/ชุมชน และทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับพอใช้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับนอกจากนี้แล้ว สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองได้ของชุมชนจากทุนด้านอื่น ๆ นั้น สอดคล้องกับแนวคิดการพึ่งตนเองชุมชนของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550) ได้ชี้ว่า ชุมชนมีอิสระในการกำหนดเป้าประสงค์และตัดสินใจด้วยตนเอง โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สร้างความอยู่รอดของชุมชน มีการใช้ประโยชน์จากศักยภาพและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ และสามารถระดมทุนเพื่อนำมาแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชุมชนของตนเอง และการพึ่งตนเองของชุมชนในงานนี้จึงเห็นว่าจะต้องมีลักษณะ 5 ประการดังกล่าว รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Amitai Etzioni (Etzioni, 1996) ได้ชี้ว่า ปัจจัยที่ยึดโยงสมาชิกภายในชุมชนเข้าด้วยกัน ได้แก่ การยึดมั่นผูกพันในค่านิยมหลักร่วมกันด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกซึมซับเอาค่านิยมหลักเข้าไปไว้ในจิตใจของตนผ่านการอบรมขัดเกลาด้วยวาจาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและชุมชน อย่างไรก็ตามมีความเป็นไปได้ที่สมาชิกจะมีความขัดแย้งเกี่ยวกับการยึดถือค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งชุมชนสามารถจัดการความขัดแย้งดังกล่าวได้โดยผ่าน “สารเสวนา” (Dialogue) และบางครั้งความขัดแย้งด้านค่านิยมหลักที่เป็นเรื่องสำคัญและมีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมากจนต้องขยายการอภิปรายถกเถียงออกสู่สังคมในวงกว้าง ให้กลายเป็นเครื่องมือหลักในการแสวงหาฉันทามติของสังคม และจะต้องมีการดำเนินกิจกรรมสารเสวนาอย่างกว้างขวางจน

กลายเป็นวัฒนธรรม ตามทัศนะของ Etzioni สังคมในอุดมคติมีลักษณะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ประกอบด้วยชุมชนย่อยหลาย ๆ ชุมชน เป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีเอกภาพภายใต้ความเป็นพหุนิยม

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของปิแอร์ บูดิเยอ (Bourdieu, 1990; 1984) ที่มองว่า ทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จนั้น คือ การบูรณาการทุนประเภทต่าง ๆ เข้ามาหนุนเสริมกิจกรรมภายในชุมชน ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างแต่พื้นฐานในการพัฒนาจะต้องเริ่มจากคนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้น ๆ จะรู้และเข้าใจถึงปัญหาความต้องการและทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชนคนนอกเป็นเพียงผู้ช่วยส่งเสริมเท่านั้น รากฐานสำคัญเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้นั้นจะต้องเริ่มจากตัวคนในชุมชนก่อนโดยจะต้องเรียนรู้ว่าแต่ละคนในชุมชนมีคุณค่าที่ต่างกันไปและทุกคนล้วนมีความสามารถมีภูมิปัญญาเป็นของตนเอง และทุนชุมชนไม่ว่าจะเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ทุนสัญลักษณ์ ฯลฯ ชุมชนนั้น ๆ จะต้องค้นหาเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชนและฝ่ายต่าง ๆ เพื่อที่จะบริหารจัดการทุนชุมชนที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ มีความเหมาะสมต่อสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน กระบวนการจัดการทุนชุมชนได้เหมาะสม ชุมชนนั้น ๆ ก็จะกลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ในการพัฒนาหรือสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้นั้น จำเป็นต้องใช้ปัจจัยสนับสนุนจากหลายๆ ส่วนของชุมชนมาดำเนินการร่วมกันและมีค่านิยมร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และคณะ (2566 หน้า 131-132)

รูปแบบการพัฒนาชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วมในบริบทเขตเมือง กรณีชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ ควรพัฒนาเป็นกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) เพราะชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยให้นักท่องเที่ยวสามารถมาศึกษาวิถีชีวิตชุมชน เรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ของชุมชนเก่าแก่แห่งนี้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ โดยนำโมเดล “บ้านเลขที่ 1 เจริญกรุง” โดย 1) สนับสนุนการสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาวมุสลิมในเขตเมืองชั้นใน พร้อมมีการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชน 2) เปิดให้บริการรับจัดเลี้ยง และจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีอาหารมุสลิมเป็นเอกลักษณ์ และ 3) จัดเป็นธุรกิจชุมชนแบบพหุวัฒนธรรม เช่นเดียวกับ Newton Food Centre ในสิงคโปร์ และ Jalan Alor in Kuala Lumpur ในมาเลเซียส่วนชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 ควรพัฒนาให้เป็นเป็นจุดพักผ่อนเป็นพื้นที่สีเขียว โดย 1) การปรับพื้นที่ทางเข้าซอยให้กลายเป็นจุด Check-in เพื่อดึงดูดให้มีผู้ที่ต้องการซื้อสินค้าเข้ามาภายในชุมชน 2) สร้างตลาดนัด Flea market หรือ swap meet ภายในชุมชน และ 3) ปรับพื้นที่สีเขียวตรงกลาง ให้กลายเป็นลานเบียร์ หรืออาหารพร้อมทานในลักษณะงานเทศกาลเล็ก ๆ ที่มีการแสดงดนตรีสด ในลักษณะของเทศกาลซินโค เดอ มาโย (Cinco de Mayo) แนวการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาบนฐานของชุมชน (Community-based Development) เป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างหลากหลาย ทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Maleki, Moradi, & Parsa, 2014; Ahebwa & Duim, 2013; Giampiccoli & Kalis, 2012) วิสาหกิจชุมชน (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2551) การจัดการสวัสดิการชุมชน (จินตนา กาศมณี, 2557) ชุมชนบนพื้นฐานของความศรัทธา (Kaewthep, 2008) และชุมชนเชิงปฏิบัติของกลุ่มช่วยเหลือตนเอง (Tanabe, 2008)

เป็นต้น นอกจากนี้ กิจการเพื่อสังคมเป็นกิจการที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม ที่มีการนำนวัตกรรมสังคม (Social Innovation) เข้ามาใช้ในการแก้ไขปัญหา เป็นการสร้างความยั่งยืนในการแก้ปัญหาจากการดำเนินงานทางด้านธุรกิจ และการดำเนินงานทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป

สรุป

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสู่ความทันสมัย (Modernity) การขยายตัวของระบบทุนนิยมจะก่อให้เกิดการกัดเซาะหรือทำลายชุมชนทั้งในเขตเมืองและในเขตชนบท การพัฒนาสู่ความทันสมัยจะส่งผลให้ความสัมพันธ์แบบช่วยเหลือเกื้อกูลที่ดำรงอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลาช้านานจะต้องเสื่อมสลายลงไปด้วย ในขณะที่สังคมสมัยใหม่ที่ผู้คนต่างแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรักษาพื้นที่ของความเป็นส่วนตัวในระดับสูงจึงเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาสังคมสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามจุดแข็งของชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ และชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 มีลักษณะคล้ายกับชุมชนแบบวิถีเอเชีย (Asiatic mode of Communities) ที่มีลักษณะเป็น “ระบบชุมชนแบบสมัยใหม่” มีลักษณะพิเศษเพราะชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองที่มีการพึ่งตนเองในระดับมาก ส่วนชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด มีระดับการพึ่งพาตนเองในภาพรวมระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามชุมชนทั้งสองแห่งนี้ มีวัฒนธรรมจารีตที่สืบทอดมานานและผลิตซ้ำส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่อง (Cultural Reproduction) จนกลายเป็นทุนทางสังคม และทุนทางเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนั้นความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมประชาสังคมของชุมชนได้ก่อให้เกิดชุมชนาธิปไตยที่รับผิดชอบ (Responsive Communitarianism)

กระบวนการพึ่งพาตนเองในการพัฒนาชุมชนซอยวัดม่วงแคมัสยิดฮารูณ มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง มีการพึ่งตนเองในระดับมาก เนื่องจาก มีระดับสามารถพึ่งตนเองได้ทางสังคมและวัฒนธรรม ทางจิตใจ และทางทรัพยากรธรรมชาติ/ชุมชนในระดับสูงมาก และมีการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในระดับมาก ส่วนชุมชนซอยพิพัฒน์ 2 มีลักษณะเป็นชุมชนแออัด มีระดับการพึ่งพาตนเองในภาพรวมระดับปานกลาง เนื่องจาก มีระดับการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ ทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านเทคโนโลยีในระดับปานกลาง และ การพึ่งตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ/ชุมชน และทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับพอใช้

ข้อเสนอแนะ

1.การพัฒนาชุมชนหรือการสร้างธุรกิจเพื่อชุมชน มีปัจจัยสำคัญ คือ ทุนของชุมชน และความสามารถที่เป็นลักษณะพิเศษของสมาชิกชุมชน ดังนั้น การจัดเก็บหรือการจัดทำฐานข้อมูลสำคัญและรายละเอียดของสมาชิกชุมชนที่ละเอียด จะทำให้สามารถดึงจุดเด่นหรือเป็นแนวทางที่สร้างกิจกรรมส่งเสริม หรือการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมให้กับชุมชนนั้นๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนที่ลงรายละเอียดทุกครัวเรือนและมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ

2. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้มแข็งของชุมชนที่มีความคล้ายคลึงกันในเขตเมืองในพื้นที่อื่นๆ ของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้สามารถออกแบบรูปแบบหรือโมเดลในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนได้เหมาะสมในเชิงพื้นที่

3. การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้วยการนำโมเดลหรือรูปแบบธุรกิจเพื่อชุมชนไปปฏิบัติและติดตามผล เพื่อจะทำให้ทราบผลที่ชัดเจนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จินตนา กาศมณี (2557). *การจัดสวัสดิการชุมชนโดยภาคประชาชนในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน เขตคันนายาว*. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2553). *การเป็นสมัยใหม่ กับแนวคิดชุมชน.* กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด

ชัยณรงค์ ศรีรักษ์ และคณะ. (2566). การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยสภาวะแวดล้อมตามกรอบแนวคิด ASCOPE และทำสารสนเทศ JIPOE ด้วยเทคนิคขั้นสูง ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง กาประเมินสภาวะแวดล้อมพหุมิติพื้นที่ลุ่มน้ำจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความสันติสุขและความมั่นคง. *วารสารวิชาการป้องกันประเทศ,* 14(1), 120-134.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2550). *กถาพัฒนากร.กรมการพัฒนาชุมชน.*บริษัท รำไทยเพรส จำกัด.กรุงเทพมหานคร

เยาวลักษณ์ จันทมาศ และ วราลักษณ์ คงอ้วน. (2555). แนวทางพัฒนาสวนสาธารณะในเขตบางรักกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล.* 15, 103-115

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2558). ชุมชน ความเป็นส่วนตัวและการพัฒนาในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารพัฒนาสังคม*. 17(1), 2-27.

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2551). *การพัฒนาการจัดการความขัดแย้งการมีส่วนร่วมและสังคมเข้มแข็ง.* กรุงเทพฯ: บริษัท นิวส์ เมคเกอร์ จำกัด.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2550). *ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัมพวัลย์ วิศวธีรานนท์ และศิริวรรณ วิบูลย์มา. (2559). ชุมชนเข้มแข็งสร้างกรุงเทพฯ ยั่งยืน: ตัวชี้วัด และบทเรียนความสำเร็จของชุมชน. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา* 8(15), 182 - 194.

Ahebwa, W. M. & Van der Duim, V. R. (2013). Conservation, Livelihoods, and Tourism: A Case Study of the Buhoma-Mukono Community-based Tourism Project in Uganda. *Journal of Park and Recreation Administration*, 31(3), 96-114.

Bourdieu, P. (1990). *The Logic of Practice*. Cambridge: Polity.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Cattani, G., Ferriani, S., & Allison, P. D. (2014). Insiders, Outsiders, and the Struggle for Consecration in Cultural Fields: A Core-Periphery Perspective. *American Sociological Review*, 79(2), 258-281. https://doi.org/10.1177/0003122414520960

Etzioni, A. (1993). *The Spirit of Community: Rights, Responsibilities and the Communitarian Agenda.* New York: Crown Publishers.

Etzioni, A. (1996). *The New Golden Rule: Community & Morality in a Democratic Society*. New York: Basic Books.

Giampiccoli, A. & Kalis, J. H. (2012). Tourism, Food, and Culture: Community-based Tourism, Local Food,and Community Development in Mpondoland. *Culture, Agriculture, Food and Environment,* 34(2), 101-123.

Kaewthep, K. (2008). *An Imagining Community: The Case of Sisa Asoke*. Si Sa Ket Province. In S. Tanabe (Ed.), Imagining Communities in Thailand: Ethnographic Approaches. Chiangmai: Mekong Press.

Maleki, M. R., Moradi, E & Parsa, S. (2014). Rural Tourism as a Way to Rural Development. *International Journal of Academic Research*, 6(4), 72-78.

Tanabe, S. (2008). *Introduction: Imagined and Imagining Communities*. In S. Tanabe Ed.), Imagining Communities in Thailand: Ethnographic Approaches. Chiangmai: Mekong Press.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.60

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Management of Residential building construction projects of entrepreneurs. Under the epidemic situation of the Coronavirus 2019 in Minburi District, Bangkok

นที ทะชัยวงษ์[1] วรานนท์ คงสง[2] ธีรเดช สนองทวีพร[3] ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์[4]*

Natee Tachaivong[1], Waranon Kongsong[2], Teeradej Snongtaweeporn[3], Chaleeporn Thammapornram[4]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. นที ทะชัยวงษ์
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม, มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
1. Natee Tachaivong
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng, Thailand.
Email: natee.tcv@gmail.com

2. ผศ.ดร.วรานนท์ คงสง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
2. Asst.Prof.Dr.Waranon Kongsong
Faculty of Engineering Program, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: waranon.k@rumail.ru.ac.th

3. ดร.ธีรเดช สนองทวีพร
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. Dr. Teeradej Snongtaweeporn
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: parinyaeak1@gmail.com

Corresponding Author*
4. ดร.ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. Dr.Chaleeporn Thammapornram
Engineering Law and Inspection Program, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: chaleeporn12@gmail.com

คำสำคัญ:
การบริหาร; โครงการก่อสร้าง; อาคารที่พักอาศัย;ผู้ประกอบการ; โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
Keywords:
Management; Construction Projects; Residential Building; Entrepreneurs; Coronavirus 2019

Article history:
Received: 04/10/2023
Revised: 12/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 23/12/2023

How to Cite:
Tachaivong, N., Kongsong, W., Snongtaweeporn, T. & Thammapornram, C. (2023). Factors affecting the management of residential building construction projects of entrepreneurs. Under the epidemic situation of the Coronavirus 2019 in Minburi District, Bangkok Journal of Dhamma for Life, 29(4), 248-263

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to explore factors affecting the management of residential building construction projects of entrepreneurs, and 2) to study the impacts on entrepreneurs in the management of residential building construction projects under the epidemic situation of the Coronavirus 2019 in Minburi District, Bangkok. This research is a quantitative research. The samples were 287 employees of residential building construction companies in Minburi District, Bangkok. The research questionnaire was used as a tool to collect data. Data were analyzed by descriptive analysis and hypotheses were tested by Pearson Correlation Coefficient.

The findings revealed that: 1) the factors affecting the management of residential building construction projects of entrepreneurs were at a high level with mean values of 3.83 and S.D. of 0.65. In particular, the compliance with government orders and announcements had mean values of 4.27 and S.D. of 0.85, followed by personnel with mean values of 4.00 and S.D. of 0.72, construction management with mean values of 3.77 and S.D. of 0.69, and material equipment or machinery with mean value of 3.27 and S.D. of 0.72 respectively. 2) The impacts on entrepreneurs in the management of residential building construction projects under the epidemic situation of the Coronavirus 2019 in Minburi District, Bangkok were at a moderate level with mean values of 3.00 and S.D. of 0.85.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ และศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่พนักงานบริษัทรับเหมาก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 287 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสถิติด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัยของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ค่า S.D. เท่ากับ 0.85 รองลงมา คือ ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ค่า S.D. เท่ากับ 0.72 ด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ค่า S.D. เท่ากับ 0.69 และด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และค่า S.D. เท่ากับ 0.72 ตามลำดับ แลผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 และค่า S.D. เท่ากับ 0.85.

บทนำ

โรคโควิด-19 เกิดจากการติดเชื้อไวรัส SARS พบมีรายงานครั้งแรกในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 2019 ปัจจุบันพบ มีรายงานการระบาดของโรคนี้ในหลายประเทศทั่วโลกและไม่มีแนวโน้มว่าจะยุติลง ผู้ติดเชื้อที่เรียกว่า Covid-19 super spreader คือ บุคคลที่ติดเชื้อไวรัส SARS แล้วสามารถแพร่เชื้อให้กับคนได้อีกเป็นจำนวนมากและ ทำให้โรคโควิด-19 เกิดการระบาดเป็น วงกว้าง (รุ้งตะวัน ศรีบุรี, 2564) ประเทศไทยพบผู้ป่วยรายแรกเมื่อเดือนมกราคม 2563 โดยการระบาดระลอกที่ 1 และ 2 มีการแพร่ระบาดในหลายพื้นที่ ประเทศไทยสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดี แต่ต่อมาในช่วงเดือนเมษายน 2564 เกิดการระบาดระลอกที่ 3 ในสถานบันเทิงและกระจายไปหลายคลัสเตอร์ เช่น ตลาด โรงเรียน แคมป์คนงาน แม้ว่าประเทศไทยได้เร่งให้ประชาชนได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิดอย่างเร่งด่วนแล้ว แต่ก็มีจำนวนผู้ได้รับวัคซีนไม่มากพอที่จะสามารถยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อโควิดที่เกิดขึ้นระลอกที่ 4 ได้ ทั้งนี้นักวิชาการมีการคาดการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย ผู้ติดเชื้ออยู่ในปริมาณมาก และเป็นวงกว้างในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภูมิภาคต่าง ๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2564)

จากสถานการณ์ของโรคระบาดโควิด-19 ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการก่อสร้าง ในด้านสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน ความล่าช้าของผลิตภัณฑ์

ก่อสร้าง ความกังวลใจต่อเจ้าของโครงการและผู้ให้กู้เงิน ความไม่แน่นอนระดับโลก จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีโรคระบาดในพื้นที่ทำให้ต้องหยุดการทำงาน คนงานหยุดงานเมื่อมีอาการป่วยเฝ้าระวังดูอาการ และใช้คนงานที่สามารถมาทำงานได้ไม่เหมาะสมกับงาน (พัชรพงษ์ สาเขตร์ และชูโชค อายุพงศ์, 2564) นอกจากนี้ภาพรวมตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่งานก่อสร้างอาจจะล่าช้า จากผลกระทบแคมป์คนงานติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้น ตอนนี้ยังคำนวณไม่ได้ เพราะบางงานไม่มีผู้ติดเชื้อผู้รับเหมาก็ต้องเร่งก่อสร้างมิเช่นนั้นจะถูกปรับ ขณะที่ต้นทุนที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าเหล็ก ค่าแรงงาน สุขภาพของคนงาน เหล่านี้อาจจะทำให้ผู้รับเหมาไปไม่ถึงตลอดรอดฝั่ง ส่งงานไม่ได้ หากเจ้าของโครงการมีกำหนดต้องส่งมอบโครงการที่อยู่อาศัยให้กับลูกค้า ถ้ากรณีผู้รับเหมาขอเลื่อนเวลาส่งมอบ แต่หากลูกค้าที่ซื้อโครงการยืนยันตามกรอบเวลาที่โครงการระบุไว้ หากไม่ได้ ก็อาจจะไปร้องต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) จะส่งผลเป็นลูกโซ่ไปทั้งหมด (พรนริศ ชวนไชยสิทธิ์, 2564)

เขตมีนบุรี จัดเป็นเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 63.645 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยแขวงมีนบุรี และแขวงแสนแสบ ปัจจุบันมีประชากร 142,144 คน มีบ้านเรือนจำนวน 59,328 หลังคาเรือน พื้นที่บางส่วนยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ การขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพของพื้นที่ทั้งการขออนุญาตก่อสร้าง การรื้อถอน ฯลฯ รวมถึงการออกเลขรหัสประจำบ้านจำนวนมาก (ฝ่ายโยธาและฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตมีนบุรี, 2563) และด้วยในพื้นที่เขตมีนบุรีที่เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองจากกรุงเทพชั้นในทำให้บริเวณโดยรอบมีชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรมาตั้งอยู่มากในพื้นที่ และในอนาคต ยังมีระบบขนส่งมวลชนสาธารณะเข้ามาในพื้นที่เมืองและยังจะมีรถไฟฟ้าสีชมพูและรถไฟฟ้าสายสีส้มตัดผ่านและเป็นที่ตั้งของสถานีตลาดมีนบุรี ทำให้เกิดการเดินทางที่สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น จึงทำให้มีแหล่งงาน แหล่งที่อยู่อาศัยกระจายตัวตามมาเช่นกัน ในเขตมีนบุรีมีพื้นที่ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางเชื่อมระหว่างสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง จึงจะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ ทำให้เกิดการเจริญเติบโตของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็วถึงแม้จะอยู่ในพื้นที่ชานเมืองก็ตาม (ณัฐพล สายพรมสุด, 2560)

ดังนั้น การบริหารงานก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับกลยุทธ์ทางด้านการบริหารงานก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย และเป็นแนวทางการป้องกันผลกระทบในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานของการวิจัย

$H1_0$ = ปัจจัยด้านบุคลากรที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H1_1$ = ปัจจัยด้านบุคลากรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H2_0$ = ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H2_1$ = ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

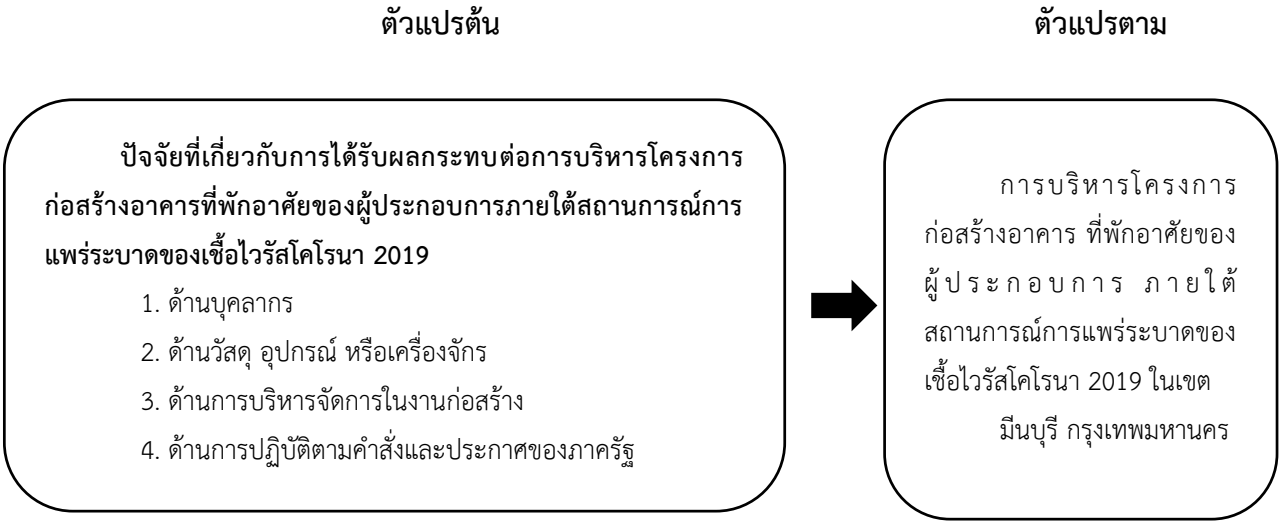
$H3_0$ = ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H3_1$ = ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H4_0$ = ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H4_1$ = ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานบริษัทรับเหมาก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 287 คน (การรวบรวมของผู้วิจัย, 2566) ผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 167 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenient Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเข้าทำงานในโครงการก่อสร้าง ภายในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยโฟร์แมน หรือเทียบเท่าและสูงกว่า และยินยอมเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง โดยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยวิธี IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC = 0.81 และทดสอบ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีทดลองใช้ (Try out) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Frequency and Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ประกอบกับสถิติเชิงอนุมาน

เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	109	65.27
	หญิง	58	34.73
	รวม	167	100.00
2. อายุ	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	25	14.97
	31 - 40 ปี	59	35.33
	41 - 50 ปี	48	28.74
	51 ปีขึ้นไป	35	20.96
	รวม	167	100.00
3. ระดับการศึกษา	ปวช./ม.6 หรือต่ำกว่า	8	4.79
	ปวส./อนุปริญญา	42	25.15
	ปริญญาตรี	84	50.30
	ปริญญาโท	30	17.96
	ปริญญาเอก	3	1.80
	รวม	167	100.00
4. สถานภาพสมรส	โสด	65	38.92
	สมรส	90	53.89
	หม้าย/หย่าร้าง	12	7.19
	รวม	167	100.00
5. ตำแหน่งงาน	โฟร์แมน / ผู้ช่วยโฟร์แมน	53	31.74
	วิศวกร	50	29.94
	ผู้จัดการโครงการ	18	10.78
	เจ้าของโครงการ	6	3.59
	อื่น ๆ	40	23.95
	รวม	167	100.00

6. ระยะเวลาในการทำงาน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	6	3.59
	3 – 5 ปี	30	17.96
	6 – 10 ปี	47	28.14
	มากกว่า 10 ปี	84	50.31
	รวม	167	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 109 คิดเป็นร้อยละ 65.27 และเพศหญิง จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.73 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.33 ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.97 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.89 ผู้ที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่เป็นหม้ายหรือหย่าร้าง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.19 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นโฟร์แมน/ผู้ช่วยโฟร์แมน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 ผู้ที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่เจ้าของโครงการ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.31 และผู้ที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการในเขตมีนบุรี

แยกออกในแต่ละด้าน

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการในเขตมีนบุรี	**ค่าเฉลี่ย**	**S.D.**	**การแปรผลกระทบ**	**อันดับ**
1. ด้านบุคลากร	4.00	0.72	มาก	2
2. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร	3.27	0.72	ปานกลาง	4
3. ด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้าง	3.77	0.69	มาก	3
4. ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ	4.27	0.85	มากที่สุด	1
รวม	3.83	0.65	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการในเขตมีนบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ค่า S.D. เท่ากับ 0.65 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.27 ค่า S.D. เท่ากับ 0.85 แปรผลได้ว่า อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ค่า S.D. เท่ากับ 0.72 และ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 ค่า S.D. เท่ากับ 0.69

แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.27 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.72 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี แยกออกในแต่ละด้าน

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปรผลกระทบ	อันดับ
1. ด้านการเงิน	2.96	0.90	ปานกลาง	2
2. ด้านความเชื่อมั่นของลูกค้า	2.81	0.91	ปานกลาง	3
3. ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท	2.27	1.14	น้อย	4
4. ด้านระเบียบและข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด 2019	3.96	0.72	มาก	1
รวม	3.00	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่า S.D. เท่ากับ 0.85 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านระเบียบและข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด 2019 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ค่า S.D. เท่ากับ 0.72 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก ด้านการเงิน ด้านความเชื่อมั่นของลูกค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 และค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ค่า S.D. เท่ากับ 0.91 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านภาพลักษณ์ของบริษัท มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.27 ค่า S.D. เท่ากับ 1.14 แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน

$H1_0$ = ปัจจัยด้านบุคลากรที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H1_1$ = ปัจจัยด้านบุคลากรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคลากรกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยด้านบุคลากร	การบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.40	0.00	ปานกลาง	ทางบวก

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่าในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคลากรกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง (r = 0.40) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ความสัมพันธ์ปานกลาง

$H2_0$ = ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H2_1$ = ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักร	การบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.75	0.00	ระดับสูง	ทางบวก

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่าในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักรกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (r = 0.75) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ความสัมพันธ์ระดับสูง

$H3_0$ = ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H3_1$ = ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้าง	การบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.58	0.00	ปานกลาง	ทางบวก

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง (r = 0.58) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

$H4_0$ = ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

$H4_1$ = ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ	การบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.32	0.00	ปานกลาง	ทางบวก

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 พบว่า ในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐกับการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง (r = 0.32) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านบุคลากรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ยอมรับสมมติฐาน

2. ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ยอมรับสมมติฐาน

3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้างที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ยอมรับสมมติฐาน

4. ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยปัจจัยลำดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้าง และด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชานันท์ ชม้าย (2558) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานก่อสร้างในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส โดยทำการศึกษาปัจจัย 5 ด้าน คือ คน เครื่องจักร วัสดุ การเงิน และการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแทนเจ้าของงาน (ภาครัฐและเอกชน) มีความเห็นว่า การขาดแรงงานในพื้นที่ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานก่อสร้างมากที่สุด ในส่วนความเห็นของผู้รับเหมา มีความเห็นว่า ราคาวัสดุสูงขึ้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานก่อสร้าง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จะต้องมีการควบคุมดูแลอย่างรอบคอบระมัดระวัง เพื่อการบริหารงานโครงการที่ดีขึ้นต่อไป

2. ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรสุธีร์ สุขนาวา (2564) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างธุรกิจเอกชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรน่าไวรัส 2019 ในพื้นที่เขตวัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างช่วงการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 มีปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านวัสดุ ด้านเครื่องจักร และด้านการเงิน และพบว่า ทั้ง 4 ด้านเป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบสูง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาจากรัฐในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kennedy (2020) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและความสำเร็จของโครงการก่อสร้างใน Dallas-Fort Worth County in Texas, USA ผลการศึกษาพบว่า การใช้ระบบติดตามและควบคุมความเสี่ยงของโครงการซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยง การตรวจสอบความเสี่ยงการวิเคราะห์เงินสำรองฉุกเฉิน และการประชุมความคืบหน้ามีสัมพันธ์กับความสำเร็จของโครงการก่อสร้าง ดังนั้น การที่ผู้จัดการโครงการก่อสร้างมีความกระตือรือร้นและมีความสม่ำเสมอในการตรวจสอบความเสี่ยงของโครงการและแนวทางปฏิบัติในการควบคุมงานประจำวันของโครงการ การใช้ประโยชน์จากการติดตามและควบคุมความเสี่ยงของโครงการการปฏิบัติ จะยังคงเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหามากมายที่มีอยู่ในโครงการในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง

สรุป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 167 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 65.27 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.33 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 มีสถานภาพสมรส จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.89 ตำแหน่งงาน โฟร์แมน/ผู้ช่วยโฟร์แมน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.74 และมีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.31

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยในภาพรวมเมื่อพิจารณาแล้วมีความคิดเห็นระดับผลกระทบมาก และมีผลกระทบมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้าง และด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร (1) ด้านบุคลากร โดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมาก และมีผลกระทบมากทุกด้าน (2) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร โดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบปานกลาง (3) ด้านการบริหารจัดการงานก่อสร้าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมาก (4) ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมากที่สุด

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครโดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ ด้านระเบียบและข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด2019 มีผลกระทบมาก รองลงมา คือ ด้านการเงิน มีผลกระทบปานกลาง ด้านความเชื่อมั่นของลูกค้ามีผลกระทบปานกลาง และด้านภาพลักษณ์ของบริษัท มีผลกระทบน้อยตามลำดับ

ผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ด้านระเบียบและข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โควิด 2019 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ ทำให้บริษัทต้องปรับเปลี่ยนวิธีทำงาน มีผลกระทบมากที่สุด รองลงมา คือ ทำให้บริษัท มีต้นทุนด้านบุคลากรที่เพิ่มขึ้น มีผลกระทบมาก และมีทำให้บริษัทมีต้นทุนด้านวัสดุที่เพิ่มขึ้น มีผลกระทบมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านบุคลากร

ผู้ประกอบการควรมีการแนวทางในด้านการป้องกันโรคติดต่อที่จะมีขึ้นในทีมงาน โดยจัดให้มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อให้แก่บุคลากรในพื้นที่ก่อสร้างทุกคนเพื่อป้องกันการหยุดงานเมื่อได้รับเชื้อจากโรคติดต่อ และควรมีนโยบายการจ้างงานที่สมดุลระหว่างแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว เพื่อป้องกันปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรเป็นอย่างมากในกรณีแรงงานต่างด้าวไม่สามารถเดินทางเข้ามาทำงานได้

2. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เครื่องจักร

ผู้ประกอบการควรติดต่อสั่งซื้อวัสดุ อุปกรณ์จากผู้ขายหลายเจ้าเพื่อป้องกันปัญหาจากการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร หรือการจัดการการขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรมีความล่าช้า ไม่ตรงนัดหมาย จำนวนมาก รวมถึงต้องมีการทำประมาณการใช้วัสดุล่วงหน้า และดำเนินการสั่งซื้อล่วงหน้าให้สัมพันธ์กับปริมาณการใช้งาน เพื่อป้องกันปัญหาจากการปรับราคาขึ้นของวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องจักร

3. ด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้าง

ผู้ประกอบการควรต้องมีแผนสำรองในเรื่องคนงานก่อสร้าง และวัสดุเพื่อป้องกันปัญหาความไม่ต่อเนื่องของงานก่อสร้าง และต้องมีผู้จัดการโครงการก่อสร้างที่มีประสบการณ์ สามารถแก้ไปปัญหาจากทรัพยากร หรือการปรับเปลี่ยนลำดับงานหรือแผนงาน จากจำนวนทรัพยากรหน้างานที่มีอยู่จริง เพื่อแก้ปัญหาจากการบริหารสัญญาและการต่ออายุสัญญา เนื่องจากกำหนดส่งงานล่าช้า จำเป็นต้องต่อสัญญาหรือแก้ไขแผนงาน

4. ผู้อ่านบทความวิจัยนี้สนใจในรายละเอียดที่มากขึ้น สามารถศึกษาจากงานวิจัยของนายนที ทะชัยวงษ์ (2566) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร [10]

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความละเอียดครอบคลุมปัญหาทุกด้าน เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบและยืนยันกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ และจัดทำเป็นแนวทางในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อที่รุนแรงในอนาคต

2. การศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ได้อยู่ในสภาวะปกติ เช่น วิกฤตการณ์การเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 เพื่อเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่ไม่ได้อยู่ในสภาวะปกติ และจัดทำเป็นแนวทางในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการ เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ที่ไม่ได้อยู่ในสภาวะปกติ ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *มาตรการและแนวปฏิบัติการจัดการสถานที่ก่อสร้างและที่พักชั่วคราวของคนงานก่อสร้างกรณีการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).* นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

พัชรพงษ์ สาเขตร์ และชูโชค อายุพงศ์. (2564). *ผลกระทบจากโรคระบาดโควิด-19 ที่ส่งผลต่อความล่าช้าของงานก่อสร้างของสำนักงานชลประทานที่ 1 กรมชลประทาน.* วิทยานิพนธ์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พรนริศ ชวนไชยสิทธิ. (2564). ผลพวงโควิดระบาดในแคมป์ก่อสร้าง อสังหาฯ – รับเหมาฯ ป่วนหนัก. ค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2565, สืบค้นจาก http://www.reic.or.th/News/RealEstate/453665.

ณัฐพล สายพรมสุด. (2560). *โครงการพัฒนาศูนย์ชุมชนชานเมืองมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรมและการออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

นที ทะชัยวงษ์. (2566). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยของผู้ประกอบการภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้า อิสระ หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

ฝ่ายโยธาและฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตมีนบุรี. (2563). *ลงจุดแสดงตำแหน่งพื้นที่ที่อนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารและลงจุดแสดงตำแหน่งอาคารที่มีการออกเลขรหัสประจำบ้าน.* ค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2565, สืบค้นจาก http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER9/DRAWER058/GENERAL/DATA0001/00001316.PDF.

รุ้งตะวัน ศรีบุรี. (2564). *การแพร่ระบาดแบบวงกว้างของโรคโควิด-19 โดย Covid-19 super spreader.* ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

วิชานันท์ ชม้าย. (2558). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารงานก่อสร้างในจังหวัดนราธิวาส.* ในการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธา แห่งชาติ ครั้งที่ 20. (1-5).

อรสุธีร์ สุขนาวา. (2564). *ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างธุรกิจเอกชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ของโคโรน่าไวรัส 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่เขตวัฒนา.* การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Kennedy, C.O. (2020). *The relationship between project risk monitoring, control practices and project success in construction projects.* La Jolla, California, U.S.A.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.61

การศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

The Study and Comparison of Contract Forms and Collateral for the Design Work or Construction Supervision Work

อนุสรณ์ ทองอ่วม[1] ธีรเดช สนองทวีพร[2] วรานนท์ คงสง[3] ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย[4]

Anusorn Thongoum[1] Teeradej Snongtaweeporn[2] Waranon Kongson[3] Chaiwat Pooworakulchai[4]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. อนุสรณ์ ทองอ่วม
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Anusorn Thongoum
Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: 6414772006@rumail.ac.th

2. ดร.ธีรเดช สนองทวีพร
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Teeradej Snongtaweeporn
Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: parinyaeak1@gmail.com

3. ผศ.ดร.วรานนท์ คงสง
คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Asst.Prof.Dr.Waranon Kongson
Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand
Email: waranon.k@rumail.ru.ac.th

Corresponding Author*
4. ดร.ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Dr.Chaiwat Pooworakulchai
Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University, Thailand.
Email: irrman2002@gmail.com

Keywords:
สัญญา; หลักประกัน; งานจ้างออกแบบ; งานควบคุมงานก่อสร้าง
Contract; guarantee; design work; construction supervision work

Article history:
Received: 10/10/2023
Revised: 15/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 23/12/2023

How to Cite:
Thongoum, A., Snongtaweeporn, T., Kongson, W., & Pooworakulchai, C. (2023) The study and comparison of contract forms and collateral for The design work or construction supervision work. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 264-282

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the contracting and guarantee formats for design or construction of supervision work of the Comptroller General's Department with those of government agencies and contractors, and to study factors affecting the preparation of contracts and guarantees for government agencies and contractors. It is an integrated research study using quantitative and qualitative research method. The population used in this research is determined to be government agencies or related agents responsible for making contracts, drafting/reviewing contract documents, or signing the contract and sample. There are five government agencies and five contractors, with five people assigned to each agency for questionnaires, a total of 50 people, and one person for an interview, a total of 10 people, and the data on demographic factors were analyzed by distributing frequencies, percentages, and skewness. Mean and standard deviation were used to analyze data and rank factors for preparing contracts and guarantees for design and construction supervision work with the Relative Importance Index (RII), as well as ranking guidelines for further improving the form of contracts and guarantees for design or construction supervision work with Severity Index (SI). The results of the study concluded that the format for preparing contracts and guarantees for design or construction supervision of government agencies and contractors still adheres to the guidelines of the Comptroller General's Department. The factor that most affects the preparation of contracts and guarantees for government agencies and contractors is the contract form factor, item 5, construction control contract with an RII of 96.00%, and the least is the form factor, item 2. The format for preparing contracts and guarantees for the agency's design or construction supervision differs from the format of the Comptroller General's Department, with an RII of 30.64%. In this research, it was also found that there are guidelines for further improving the format, preparing contracts and guarantees for design or construction control work to be efficient and minimize the impact on the preparation of contracts and guarantees as much as possible, including contract elements. As for the contract's content, the scope of the agreement and documents attached to the contract have the SI value of 96.80%.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ คือ หน่วยงานของรัฐหรือตัวแทนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญา ร่าง/ตรวจเอกสารสัญญา หรือลงนามในสัญญาและกลุ่มตัวอย่าง เป็นหน่วยงานรัฐ 5 หน่วยงาน และผู้รับจ้าง 5 หน่วยงาน โดยกำหนดหน่วยงานละ 5 ท่านสำหรับแบบสอบถาม รวม 50 ท่าน และ 1 ท่านสำหรับแบบสัมภาษณ์ รวม 10 ท่านและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์โดยการแจกแจงความถี่ เป็นจำนวน ร้อยละ ความเบ้ ค่าฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลจัดลำดับปัจจัยการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง ด้วย Relative Importance Index (RII) รวมทั้งจัดลำดับแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ด้วย Severity Index (SI) ซึ่งจากการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้างยังคงยึดตามแนวทางของกรมบัญชีกลาง และปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้างมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านแบบสัญญา ข้อ 5 ข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้าง มีค่า RII 96.00% และน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านรูปแบบ ข้อ 2 รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานมีความแตกต่างกับรูปแบบของกรมบัญชีกลาง มีค่า RII 30.64% ในการวิจัยนี้ยังพบว่าแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติมการรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างให้มีประสิทธิภาพลดผลกระทบที่จะเกิดกับการจัดทำสัญญาและหลักประกันมากที่สุด ได้แก่ ด้านองค์ประกอบของสัญญา ในส่วนของเนื้อหาของสัญญา เรื่องขอบเขตของข้อตกลงและเอกสารแนบท้ายสัญญา มีค่า SI 96.80%

บทนำ

แม้ว่าพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นมา และกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโนบายกำหนด โดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยแบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มีกรอบการปฏิบัติงานที่ปืน มาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง การทำสัญญา (พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ, 2560) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใส่และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบันการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ของหน่วยงานรัฐ ยังคงมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามหน่วยงานของรัฐ ไม่มีความเป็นเอกภาพ เป็นแบบแต่ละหน่วยงาน ทำให้การทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐในแต่ละครั้งต้องมีการแก้ไขอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเนื้อหาและรูปแบบของสัญญา รวมทั้งการใช้ข้อความและหลักประกันในสัญญาที่จะแตกต่างกันไปตามหน่วยงานของรัฐ ทำให้เสียเวลาและทรัพยากรในการการทำสัญญาและหลักประกันอย่างมาก ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบสัญญางานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางเปรียบเทียบกับหน่วยงานของรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เพื่อให้ได้แนวทางรูปแบบของสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล เพื่อหาคำตอบของการวิจัยที่มีความครอบคลุม และชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ศึกษามากขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยงานของรัฐหรือตัวแทนที่เกี่ยวข้อง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญา ร่าง/ตรวจเอกสารสัญญา หรือลงนามในสัญญา กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling (without Replacement) หน่วยงานรัฐ 5 หน่วยงาน และผู้รับจ้าง 5 หน่วยงาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างละ 25 รวม 50 กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอน กระบวนการในการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตารา หนังสือ บทความ เอกสารสัญญาที่มีอยู่ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (literature review) รวบรวมปัญหาและเปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละรูปแบบของการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์และรวบรวมปัญหาจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 หาความแตกต่าง รวมถึงเปรียบเทียบเพื่อนำไปสู่การประเมินปัญหาและความเกี่ยวเนื่องการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

3. ขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 เข้าสู่กระบวนการจัดทำเครื่องมือในการวิจัย ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

- การจัดสร้างแบบสอบถามรายบุคคล (individual survey) โดยแบบสอบถามรายบุคคลจากขั้นตอนนี้ อาศัยการตรวจสอบคุณภาพจากการปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC 0.96 รวมถึงการทดสอบความเชื่อถือของเครื่องมือจากกลุ่มประชากรจำนวน 20 ตัวอย่าง ตามวิธีการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.804 และค่าความแปรปรวน 19.30

- การจัดสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และสัมภาษณ์เก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ จัดทำทำ IOC เพื่อจัดสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC 0.94

ขอบเขตของการวิจัย

โดยแบ่งขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเนื้อหาที่เลือกจากปัญหาที่พบในการทำงาน คือ การศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวแปร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐหรือตัวแทนที่เกี่ยวข้อง ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญา ร่าง/ตรวจเอกสารสัญญาหรือ ลงนามในสัญญา

3. ขอบเขตด้านพื้นที่/สถานที่ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย คือ หน่วยงานของรัฐและผู้รับจ้างในรูปแบบเฉพาะเจาะจง

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเป็นระยะเวลาโดยประมาณ 6 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ เป็นจำนวน ร้อยละ ความเบ้ (Skewness) ค่าฐานนิยม (Mode) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบ จัดลำดับ แปลความและการวิจารณ์ผลที่ได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ความแปรปรวน (variance) ในการหาแนวทางและรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง โดยใช้คำนวณสำหรับการวิเคราะห์โดยการจัดลำดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ด้วย Relative Importance Index (RII)

$$RII = \frac{\sum_{i=1}^{5} W_i X_i}{AN} \times 100\%$$

เมื่อ Wi = เกณฑ์การวัดระดับผลกระทบ มีค่าตั้งแต่ 1-5

Xi = จำนวนของการตอบในแต่ละเกณฑ์

A = เกณฑ์การวัดที่สูงสุด คือ 5

N = จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ด้วยการจัดลำดับแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกัน

$$SI = \frac{\sum_{i=1}^{5} W_i X_i}{AN} \times 100\%$$

งานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ด้วย Severity Index (SI)

เมื่อ Wi = เกณฑ์การวัดระดับเพิ่มประสิทธิภาพ มีค่าตั้งแต่ 1-5

Xi = จำนวนของการตอบในแต่ละเกณฑ์

A = เกณฑ์การวัดที่สูงสุด คือ 5

N = จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52. 00 รองลงมาเป็นชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 ระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตำแหน่งปัจจุบันอยู่ในฝ่ายฝ่ายก่อสร้างและฝ่ายวิศวกรรม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ฝ่ายอื่นๆ เช่น ควบคุมงานก่อสร้าง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ฝ่ายพัสดุ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และฝ่ายกฎหมาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 โดยหน้าที่ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับจัดเตรียมเอกสารสัญญา จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 ตรวจสอบสัญญา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ร่างสัญญา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 จัดทำสัญญา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ลงนามในสัญญา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.30 และอื่นๆ เช่น บริหารสัญญา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 อยู่ในหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และหน่วยงานเอกชน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งมีลักษณะเป็นงานจ้างควบคุมงานก่อสร้าง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 งานจ้างออกแบบ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 33.05 และงานจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง จำนวน 41 คน ร้อยละ 33.05 โดยระยะเวลารวมที่หน่วยงานได้ก่อตั้งมามากกว่า 20 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งมีจำนวนการจัดทำสัญญาและหลักประกันโดยเฉลี่ยที่หน่วยงานท่านได้รับต่อปีน้อยกว่า 50 ฉบับ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมากกว่า 50 ฉบับ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ปัจจัย	ความเบ้ (Skewness)	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)	แปลความ	RII	ลำดับ	ลำดับรวม
ด้านรูปแบบ							
1. รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานยึดหลักตามรูปแบบของกรมบัญชีกลาง	1.150	4.44	0.726	มาก	88.80%	1	5
2. รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานมีความแตกต่างกับรูปแบบของกรมบัญชีกลาง	2.211	1.53	1.218	น้อย	30.64%	7	16
3. รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างเกี่ยวข้องกับประเภทของงาน เช่น งานจ้างออกแบบ งานจ้างควบคุมงาน งานจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง	0.416	4.10	0.823	มาก	81.96%	5	11
4. รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างเกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน เช่น งานถนน งานสะพาน งานลักษณะพิเศษ	0.127	4.22	0.729	มาก	84.40%	4	9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัย	ความเบ้ (Skewness)	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลความ	RII	ลำดับ	ลำดับรวม
ด้านระยะเวลา							
5. ระยะเวลามีผลกับการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง	0.481	4.36	0.656	มาก	87.20%	3	3
ด้านบุคลกร							
6. บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีผลกับการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง	2.198	3.94	0.310	มาก	78.80%	6	13
7. ประสบการณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีผลกับการจัดทำ สัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง	0.544	4.40	0.632	มาก	88.00%	2	6
ด้านแบบสัญญา							
สัญญาจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง							
ภาค ก. การออกแบบ							
ข้อ 1 ข้อตกลงว่าจ้างงานออกแบบ	1.216	4.56	0.605	มากที่สุด	91.20%	3	3
ข้อ 2 เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา	0.738	4.48	0.608	มาก	89.60%	4	4
ข้อ 3 ค่าจ้างงานออกแบบและการจ่ายเงิน	1.799	3.84	0.809	มาก	76.80%	9	14
ข้อ 4 หน้าที่ของผู้ให้บริการงานออกแบบ	0.711	4.38	0.562	มาก	87.60%	5	7
ภาค ข. การควบคุมงาน							
ข้อ 5 ข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้าง	2.137	4.80	0.490	มากที่สุด	96.00%	1	1
ข้อ 6 ค่าจ้างควบคุมงานก่อสร้างและการจ่ายเงิน	0.825	4.38	0.892	มาก	87.60%	5	7
ข้อ 7 หน้าที่ของผู้ให้บริการงานควบคุมงานก่อสร้าง	1.983	4.38	0.522	มากที่สุด	94.80%	2	2
ข้อ 8 ค่าจ้างงานควบคุมงานกรณีผู้รับจ้างปฏิบัติงานล่วงเลยกำหนดเวลา	0.515	4.38	0.660	มาก	87.60%	5	7

ปัจจัย	ความเบ้ (Skewness)	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลความ	RII	ลำดับ	ลำดับรวม
ภาค ค. ข้อกำหนดและเงื่อนไขทั่วไป							
ข้อ 9 การบังคับค่าปรับ ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายของงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง	0.272	4.02	0.836	มาก	80.40%	8	12
ข้อ 10 การงดหรือลดค่าปรับหรือการขยายเวลาการปฏิบัติงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง	0.148	4.12	0.942	มาก	82.35%	7	10
ข้อ 11 หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา	0.570	4.38	0.690	มาก	87.60%	5	7
ข้อ 12 การจ้างช่วงงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง	1.309	4.36	0.954	มาก	87.20%	6	8
ข้อ 13 การโอนสิทธิประโยชน์ของผู้ให้บริการงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง	0.287	3.82	0.973	มาก	76.40%	10	15

จากตารางที่ 1 ผลการจัดลำดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่าง ให้ความคิดเห็นว่ามีผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐและผู้รับจ้าง โดยให้ความสำคัญค่า Relative Importance Index (RII) สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านแบบสัญญา ข้อ 5 ข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้าง ค่า RII เท่ากับ 96.00% รองลงมา ด้านแบบสัญญา ข้อ 7 หน้าที่ของผู้ให้บริการงานควบคุมงานก่อสร้าง ค่า RII เท่ากับ 94.80% (ด้านแบบสัญญา) และด้านแบบสัญญา ข้อ 1 ข้อตกลงว่าจ้างงานออกแบบ ค่า RII เท่ากับ 91.20% (ด้านแบบสัญญา) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ทำการสอบถามความคิดเป็นจากกลุ่มตัวอย่างแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างได้ทำการกำหนด หัวข้อในการสอบถามความคิดเห็นแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่จำนวน 3 หัวข้อ และหัวข้อย่อยจำนวน 18 หัวข้อ ใช้ดรรชนีความรุนแรง (severity index) จัดลำดับความรุนแรงระดับการเพิ่มประสิทธิภาพต่อรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

แนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง	SI	ลำดับ
ด้านองค์ประกอบของสัญญา		
1. รูปแบบของส่วนนำของสัญญามีความแตกต่างกัน ดังนี้		
- ชื่อสัญญา	83.20%	12
- สถานที่ทำสัญญาหรือสถานที่ลงนามในสัญญา	86.80%	10
- วันที่ทำสัญญา	43.60%	17
- ชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญา	92.40%	4
- เจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของสัญญา	90.40%	7
2. รูปแบบของส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัญญามีความแตกต่างกัน ดังนี้		
- ขอบเขตของข้อตกลงและเอกสารแนบท้ายสัญญา	96.80%	1
- สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา	93.60%	3
- วงเงินตามสัญญา	76.00%	14
- การส่งมอบ การตรวจรับพัสดุ หรือการตรวจการจ้าง	93.60%	3
- หลักประกัน	78.40%	13
- การรับประกันความชำรุดบกพร่อง	94.00%	2
- การบอกเลิกสัญญา	84.40%	11
- ค่าปรับ	75.20%	15
- การขอขยายระยะเวลา	73.20%	16
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา	91.20%	6
3. รูปแบบของส่วนที่เป็นข้อสรุปหรือลงท้ายสัญญามีความแตกต่างกัน ดังนี้		
- ส่วนท้ายของสัญญา	88.00%	9
- ลายมือชื่อคู่สัญญา	91.60%	5
- พยานในการทำสัญญา	88.80%	8

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงระดับการเพิ่มประสิทธิภาพต่อรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติมการรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างให้มีประสิทธิภาพ ลดผลกระทบที่จะเกิดกับการจัดทำสัญญาและหลักประกัน โดยให้ความสำคัญค่าดรรชนีความรุนแรง (severity index) สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขอบเขตของข้อตกลงและเอกสารแนบท้ายสัญญา ค่า SI เท่ากับ 96.80% รองลงมาการรับประกันความชำรุดบกพร่อง ค่า SI เท่ากับ 94.00% และสิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา ค่า SI เท่ากับ 93.60% กับการส่งมอบ การตรวจรับพัสดุ หรือการตรวจการจ้าง ค่า SI เท่ากับ 93.60% ซึ่งมีความค่าดรรชนีความรุนแรงเท่ากัน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานของรัฐและผู้รับจ้าง จำนวน 10 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสัญญาและหลักประกัน

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง สรุปได้ 2 ส่วน ดังนี้

1. สัญญาและหลักประกันกับกรมบัญชีกลาง

1.1 การจัดทำสัญญาและหลักประกันจะยึดตามแบบสัญญาแนบท้ายตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทั้งหน่วยงานของรัฐ และยังมีส่วนในการตรวจสอบสัญญาเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐ รวมทั้งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ ข้อ 116-174

1.2 โดยใช้แนวทางตามกรมบัญชีกลาง

1.3 มีความสอดคล้องกับการจัดทำสัญญาและหลักประกันในปัจจุบัน

1.4 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการสัญญาและหลักประกันตามแนวทางการจัดทำสัญญาและหลักประกันของกรมบัญชีกลาง เช่น รูปแบบของการจัดทำหนังสือหลักประกัน

1.5 การแก้ไข ปรับปรุงควรนำสัญญาสากล (FIDIC) มาปรับใช้ให้เป็นสากลมากยิ่งขึ้น ควรยอมให้มีความยืดหยุ่นสำหรับงานบางประเภท ซึ่งสำหรับสัญญาของที่ปรึกษา ควรมีการปรับราคาให้สอดคล้องกับงานและปรับระยะเวลาโครงการ มูลค่าโครงการให้ตรงกับความเป็นจริงของงาน

2. สัญญาและหลักประกันของผู้รับจ้าง

2.1 การจัดทำสัญญาและหลักประกันมีการนำเสนอ และปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันโดยตลอด และตรงตามที่ได้รับมอบหมาย หน่วยงานการรถไฟแห่งประเทศไทยยังอ้างอิงตามมาตรฐานของการรถไฟแห่งประเทศไทย

2.2 การจัดทำสัญญาและหลักประกัน ไม่มีความแตกต่างกับกรมบัญชีกลาง

2.3 มีความสอดคล้องกับการจัดทำสัญญาและหลักประกันในปัจจุบัน

2.4 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการสัญญาและหลักประกันตามแนวทางการจัดทำสัญญาและหลักประกันของกรมบัญชีกลาง ธนาคารผู้ออกหนังสือหลักประกัน ผู้ลงนามสัญญา ระยะเวลาในการเซ็นสัญญาที่กระชั้นชิดเกินไป ระยะเวลาและมูลค่าโครงการน้อยกว่าความเป็นจริง เป็นสัญญาที่จัดทำขึ้นโดยยึดประโยชน์ของราคาเป็นที่ตั้งมากเกินไปทำให้มองดูว่าจะไม่เป็นกลางอย่างแท้จริงกับผู้รับจ้าง

2.5 การแก้ไข ปรับปรุงควรลดขั้นตอนการประสานงานระหว่างผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้าง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความซับซ้อนน้อยที่สุด ซึ่งสำหรับสัญญาของที่ปรึกษา ควรมีการปรับราคาให้สอดคล้องกับงานและปรับระยะเวลาโครงการ มูลค่าโครงการให้ตรงกับความเป็นจริงของงาน มีลักษณะเป็นกลางทั้งหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง

ผลการทดสอบสมมุติฐาน

1. รูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างกรมบัญชีของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้างมีความแตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐาน

2. ปัจจัยที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง พบว่ารูปแบบการทำสัญญาจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของกรมบัญชีกลางกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้างไม่มีความแตกต่างกัน แม้ว่าในการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้างจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละหน่วยงาน แต่หน่วยงานรัฐก็ยังคงยึดรูปแบบของกรมบัญชีกลาง ตามพรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ 2560 ทำให้ผู้รับจ้างซึ่งเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานรัฐจำเป็นต้องใช้แนวทางเดียวกัน ทั้งนี้หน่วยงานรัฐควรทำการพัฒนาเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานรูปแบบของสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง เพื่อไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการทำงานแก่ทุกฝ่าย นอกจากนี้ควรสนับสนุนความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับรูปแบบของสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างด้วย (ติรัช จิระนคร, 2543)

2. จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันของหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกับจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง เพื่อ

เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบสัญญาและหลักประกัน รวมทั้งได้ทราบถึงแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างอีกด้วย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดและเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องการจัดทำสัญญาและหลักประกันให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุป

1. ปัจจัยการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ปัจจัยการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง โดยทั่วไปปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดทำสัญญาและหลักประกัน ส่งผลให้เกิดความผิดพลาด ต้องมีการแก้ไขสัญญาและหลักประกันอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เสียเวลา ทรัพยากร บุคลากร ค่าใช้จ่ายและยังส่งผลต่อโครงการที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งย่อมส่งผลกระทบโดยตรงกับหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง ที่เป็นคู่สัญญากันอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ค่าระดับผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ค่า Relative Importance Index (RII) ลำดับที่ 1-5 ได้แก่

1.1 ข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้าง (RII = 96.00%) ซึ่งจะต้องใส่ชื่อโครงการและรายละเอียดที่สำคัญทุกรายการ และยังต้องระบุวันเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการซึ่งถือว่ามีความสำคัญที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยแนวทางการปรับปรุงสัญญาจ้างงานก่อสร้างขนาดเล็กในประเทศไทย ที่ได้ระบุแนวทางการเขียนสัญญาจ้างก่อสร้างที่ใช้เป็นแนวทางการเขียนข้อกำหนดในสัญญาจ้างก่อสร้างจำแนกประเภทถึงหัวข้อในสัญญาจ้างว่าควรมีหัวข้อใดบ้าง ที่เป็นการให้สิทธิ์แก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อข้อพิพาท (อดิศร สุรินทร์ธนาสาร, 2557) ซึ่งข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้างนี้จะเป็นตัวกำหนดกรอบการจัดทำสัญญาและหลักประกัน พร้อมทั้งแสดงเจตจำนงและข้อตกลงของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

1.2 หน้าที่ของผู้ให้บริการงานควบคุมงานก่อสร้าง (RII = 94.80%) สอดคล้องกับงานวิจัยการวิเคราะห์ความขัดแย้งและข้อพิพาทในโครงการก่อสร้างโดยใช้วิธีวิทยาคิว แสดงถึงกลุ่มปัจจัยที่ทำให้เกิดข้อพาทในโครงการก่อสร้าง ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้รับจ้างเมื่อเกิดปัญหาอย่างชัดเจน (กฤต โง้วธนสุวรรณ, 2562) ซึ่งแสดงถึงหน้าที่ของผู้รับจ้างในการควบคุมงานก่อสร้าง ให้เป็นไปตามรายละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาการก่อสร้างทุกประการอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ รวมทั้งจรรยาบรรณสำหรับผู้ควบคุมงานก่อสร้าง

1.3 ข้อตกลงว่าจ้างงานออกแบบ (RII = 91.20%) ใช้แนวทางเช่นเดียวกับข้อตกลงว่าจ้างงานควบคุมงานก่อสร้าง

1.4 เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา (RII = 89.60%) สอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาปัญหาและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน ที่กล่าวว่าสาเหตุของปัญหาการจัดจ้างในงานก่อสร้างมีอยู่ 4 แบบ คือ บัญชีปริมาณงานไม่สอดคล้องกับแบบก่อสร้าง เกิดการสมยอมในการเสนอราคา แบบก่อสร้างไม่ชัดเจนและการประมาณราคากลางผิดพลาด ตามลำดับ (เจนศักดิ์ คชนิล, 2555) ซึ่งล้วนเป็นเป็นเอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาทั้งสิ้น เช่น ขอบเขตของงานและกำหนดระยะเวลาการทำงาน กำหนดระยะเวลาการทำงานของผู้ให้บริการ ค่าจ้างและวิธีการจ่ายค่าจ้าง แบบหนังสือค้ำประกัน (หลักประกันสัญญาจ้าง)หนังสือมอบอำนาจและเอกสารสำคัญของผู้ให้บริการ สำเนาคำสั่งกรมทางหลวงชนบทหรือหน่วยงานอื่น ๆ

1.5 รูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานยึดหลักตามรูปแบบของกรมบัญชีกลาง (RII = 88.00%) เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ที่หน่วยงานรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด (พรบ. การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ, 2560)

จะเห็นได้ว่าการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างในปัจจุบันยังคงเป็นปัญหาอยู่โดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ปัจจัยข้างต้นเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อลดความผิดพลาดและผลกระทบทั้งในด้านเอกสารและสัญญา รวมทั้งระยะเวลา ตั้งแต่ก่อนทำสัญญา ระหว่างทำสัญญา หลังทำสัญญา ซึ่งกลุ่มปัจจัยด้านเอกสารและสัญญาเป็นตัวแปรการเปลี่ยนแปลงวิธีการก่สร้างหรือขั้นตอนการก่อสร้าง (วงศกร วศินธรรม และคณะ, 2557)

2. ปัจจัยประสิทธิภาพและความสำเร็จการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงระดับการเพิ่มประสิทธิภาพต่อรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติมการรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ค่า Severity Index (SI) ลำดับที่ 1-5 ได้แก่

2.1 ขอบเขตของข้อตกลงและเอกสารแนบท้ายสัญญา ค่า SI เท่ากับ 96.80% สอดคล้องกับงานวิจัยข้อพิพาทอันเนื่องมาจากสัญญาในงานก่อสร้างราชการ ที่ระบุว่าจากการทดสอบสถิติไคสแควร์พบว่าปัญญาข้อพิพาทมีความสัมพันธ์ช่วงเวลาที่เกิดข้อพิพาทด้วยนัยสำคัญ 0.000 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าปัญหาข้อพิพาทต่าง ๆ มีช่วงเวลาการเกิดที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของข้อพิพาทนั้น ๆ เช่นปัญหาข้อพิพาทเรื่องข้อตกลงและเอกสารประกอบสัญญานั้นมีสถิติการเกิดปัญหาได้ในทุกช่วงเวลาตั้งแต่ก่อนเริ่มงานจนกระทั่งถึงหลังจากส่งมอบงาน (กมลวัลย์ ลือประเสริฐ และ จักรกฤษณ์ โพธิ์น้อย, 2553)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรกำหนดขอบเขตของข้อตกลงให้ชัดเจน ครอบคลุม เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีความโปร่งใสเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย ในส่วนของเอกสารแนบท้ายสัญญา ควรใช้ให้เป็นปัจจุบัน เช่น หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท

2.2 การรับประกันความชำรุดบกพร่อง ค่า SI เท่ากับ 94.00% สอดคล้องกับงานวิจัยปัญหาการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้วิเคราะห์ปัญหาการบริหารสัญญาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพโครงการ (KMO = 0.768) พบว่าปัญหาการบริหารสัญญาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาคุณภาพงานไม่ผ่านการพิจารณาตรวจรับและอนุมัติงาน (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.789) รองลงมาปัญหาผู้ว่าจ้างเรียกร้องให้ผู้รับจ้างให้ดำเนินการแก้ไขงานใหม่ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.787) และปัญหาการแก้ไขงานเนื่องจากความบกพร่องของการบำรุงรักษา (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.785) (ทวีวุฒิ นามศิร และ ดร.กอปร ศรีนาวิน, 2558)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรกำหนดกรอบความรับผิดชอบ แสดงรายละเอียดของการรับประกันความชำรุดบกพร่องให้ชัดเจน กำหนดเวลาให้แน่นอน

2.3 สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา ค่า SI เท่ากับ 93.60% สอดคล้องกับงานวิจัยปัญหาการใช้สัญญาจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างภาครัฐ ซึ่งระบุว่าจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความรุนแรงและจัดอันดับความสำคัญของประเด็นปัญหาเงื่อนไขสัญญาจ้างผู้ออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างพบปัญหาเงื่อนไขสัญญา 9 ประเด็นปัญหาเรียงตามลาดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ 1. ปัญหาสัญญาไม่ระบุสิทธิที่ชัดเจนในการรับค่าจ้างและแนวทางการคำนวณค่าชดเชยแก่ที่ปรึกษาฯ ในกรณีที่โครงการก่อสร้างล่าช้ากว่ากำหนด 2. ปัญหาสัญญาไม่ระบุแนวทางการจ่ายค่าจ้างแก่ที่ปรึกษาฯ กรณีเกิดการเปลี่ยนแปลงขอบเขตงาน 3. ปัญหาสัญญาขาดข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายโดยฝ่ายที่ปรึกษาฯ 4. ปัญหาสัญญาไม่ระบุระยะเวลาการพิจารณาอนุมัติเรื่องต่าง ๆ ของผู้ว่าจ้างที่ชัดเจน 5. ปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความหมายของงานพิเศษและการแก้ไขงาน 6. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในอำนาจการตัดสินใจของผู้แทนที่ได้รับมอบอำนาจของคู่สัญญา 7. ปัญหาสัญญาจ้างไม่กำหนดขอบเขตการตัดสินใจของที่ปรึกษาฯ ในการเปลี่ยนแปลงงาน 8. ปัญหาสัญญาจ้างไม่กำหนดสิทธิของผู้รับจ้างก่อสร้างในการคัดค้านหรือปฏิเสธการสั่งเปลี่ยนแปลงงานของที่ปรึกษาฯ ในกรณีที่การสั่งเปลี่ยนแปลงนั้นมีปริมาณของงานที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ และ 9. ปัญหาสัญญาไม่ระบุสิทธิที่ชัดเจนของคู่สัญญากรณีโครงการก่อสร้างถูกระงับหรือยกเลิก (สถาพร คุระนันท์ และคณะ, 2562)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรสอดคล้องกับกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง หรือระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการส่งมอบ การตรวจรับพัสดุ หรือการตรวจการจ้าง ค่า SI เท่ากับ 93.60% เป็นไปตามคู่มือปฏิบัติงานด้านนิติกรรมและสัญญา การตรวจรับพัสดุและการรับมอบงานนั้นเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 175 ตรวจรับ ณ ที่ทำการของผู้ใช้พัสดุหรือสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญาหรือข้อตกลง โดยพัสดุหรืองานต้องถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาที่ได้ตกลง

กันไว้ ในกรณีเป็นงานจ้างจะต้องถูกต้องตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดของสัญญา ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับหรือคณะกรรมการตรวจการจ้างจะต้องทำการตรวจพัสดุ โดยปกติให้ตรวจรับพัสดุในวันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำมาส่งและดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ส่วนงานจ้างก่อสร้างต้องตรวจภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน เมื่อตรวจรับพัสดุหรืองานก่อสร้างถูกต้องครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว จะมีผลย้อนหลังตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุมาส่ง หรือวันที่ผู้รับจ้างก่อสร้างส่งมอบงานก่อสร้างนั้น (คู่มือปฏิบัติงานด้านนิติกรรมและสัญญา, 2563)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด ควรระบุวันที่จะได้รับงานค่าจ้างในการตรวจการจ้างว่าจะได้ภายในกี่วัน

2.4 ชื่อและที่อยู่ของคู่สัญญา ค่า SI เท่ากับ 92.40% เป็นไปตามคู่มือปฏิบัติงานด้านนิติกรรมและสัญญา ข้อสังเกต กรณีที่คู่สัญญาฝ่ายผู้รับสัญญาเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเป็นรัฐวิสาหกิจผู้เข้าเป็นคู่สัญญาจะต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลและผู้มีอำนาจลงนามแทนจะต้องเป็นผู้แทนนิติบุคคลตามกฎหมายหรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบอานาจให้กระทาการแทนในนามหน่วยงานนั้น ซึ่งอาจพิจารณาจากกฎหมายจัดตั้งและบริหารของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหลัก ส่วนกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายรับเป็นเอกชนและเป็นบุคคลธรรมดา ต้องพิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวมีความสามารถในการทานิติกรรมตามกฎหมายหรือไม่และหากคู่สัญญาเอกชนนั้นเป็นนิติบุคคล ผู้ที่จะเข้าเป็นคู่สัญญาได้ต้องเป็นผู้แทนนิติบุคคลหรือบุคคลผู้มีอานาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นตามกฎหมาย ซึ่งอาจพิจารณาได้จากหนังสือรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งหุ้นส่วนบริษัทหรือข้อบังคับของบริษัท และกรณีที่ผู้กระทำการแทนนิติบุคคลได้มอบอำนาจให้บุคคลอื่นเข้าดำเนินการแทน ก็ต้องพิจารณารายละเอียดและความสมบูรณ์ของการมอบอำนาจนั้นประกอบด้วย เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้มอบอำนาจ ว่าเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่ การมอบอำนาจอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลหรือไม่ มีกำหนดเวลาและข้อจำกัดขอบเขตในการมอบอานาจหรือไม่รวมถึงมีการปิดอากรแสตมป์ถูกต้องหรือไม่ เป็นต้น (คู่มือปฏิบัติงานด้านนิติกรรมและสัญญา, 2563)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรกำหนดชื่อผู้มีอำนาจและที่อยู่ให้เป็นคนเดียวกันในสัญญาทุกฉบับสำหรับหน่วยงานรัฐทุกหน่วยงาน

2.5 ลายมือชื่อคู่สัญญา ค่า SI เท่ากับ 91.60% สอดคล้องกับคู่มือปฏิบัติงานหลักเรื่องการจัดทำสัญญาและตรวจร่างสัญญา ที่ระบุว่าความตกลงใด ๆ แม้จะมีสาระสำคัญและรูปแบบของสัญญาก็ตาม แต่ถ้าปราศจากลายมือชื่อของคู่สัญญาซึ่งจะต้องรับผิดตามสัญญาแล้ว สัญญานั้นย่อมไม่สมบูรณ์และไม่มีผลผูกพันกันตามกฎหมายส่วนกรณีที่คู่สัญญาเป็นนิติบุคคล กรรมการหรือหุ้นส่วนผู้มีอานาจจัดการแทนนิติบุคคลจะเป็นผู้มีอานาจลงลายมือชื่อแทนนิติบุคคล ทั้งนี้ จะต้องเป็นไปตามวิธีการแสดงเจตนาของนิติบุคคลซึ่งระบุไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท หรือระบุไว้ในหนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งโดยทั่วไปจะต้องมีลายมือชื่อของบุคคลเหล่านี้และจะต้องมีการประทับตราของบริษัทหรือห้างหุ้น ส่วนซึ่งเป็นนิติบุคคลประกอบด้วย จึงจะมีผล

ผูกพันตามกฎหมายโดยถือว่าคู่สัญญาซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ลงลายมือชื่อแล้ว ในการลงลายมือชื่อหรือการเซ็นสัญญานั้น มีข้อความทราบเพิ่มเติมว่า ผู้เป็นคู่สัญญาควรใช้ลายเซ็นแบบที่เคยเซ็นมาก่อน เพื่อป้องกันปัญหาโต้เถียงเกี่ยวกับลายเซ็น ทั้งนี้การลงลายมือชื่อหรือการเซ็นสัญญาควรมีพยานรู้เห็นด้วย และถ้าเป็นไปได้ควรใช้พยานที่เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือหรือมีหน้าที่การงานน่าเชื่อถือ (วิทยา ศรีนรคุตร และ นฤชล เขื่อนยัง, 2562)

แนวทางการแก้ไขปรับปรุง ควรกำหนดชื่อผู้มีอำนาจลงนามและที่อยู่ รวมทั้งพยานให้เป็นคนเดียวกันในสัญญาทุกฉบับสำหรับหน่วยงานรัฐทุกหน่วยงาน

กลุ่มปัจจัยด้านเอกสารและสัญญา ตัวแปรการเปลี่ยนแปลงวิธีการก่อสร้างหรือขั้นตอนการก่อสร้างมีค่าน้ำหนักมากที่สุด แสดงว่าการเปลี่ยนที่เกิดขึ้นนั้นมีผลต่อการดำเนินงานของโครงการ (วงศกร วศินธรรม และคณะ, 2557)

จากผลวิจัยการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง โดยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบ แนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการจัดลำดับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบสัญญาและหลักประกันของงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐ ให้มีมาตรฐานเดียวกัน สามารถใช้ได้กับทุกหน่วยงานรัฐ และลดความขัดแย้งของผู้ปฏิบัติงาน ในการทำสัญญาและหลักประกันของงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐระหว่างส่วนราชการกับผู้รับจ้าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การทำสัญญาและหลักประกัน ควรปรับปรุงแก้ไข ระบุรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ของสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างให้ครบถ้วน ครอบคลุม ชัดเจน

2. การทำสัญญาและหลักประกัน ควรมีมาตรฐานเดียวกันและเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การทำสัญญาและหลักประกัน สามารถนำรูปแบบของสัญญามาตรฐานสากล FIDIC สัญญามาตรฐานอื่น ๆ นำมาศึกษา เปรียบเทียบเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างควรให้ความสำคัญในทุกส่วนของเนื้อหาทุกข้อความทุกตัวอักษรทุกตัวเลขในสัญญาและหลักประกัน เพื่อทำให้สัญญาที่จะนำไปใช้มีครบถ้วนความสมบูรณ์ เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย รวมทั้งลดข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งกำหนดแนวทางรูปแบบการทำสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐให้เป็นมาตรฐานเดียวกันระหว่างหน่วยงานรัฐและผู้รับจ้าง ซึ่งเป็นต้นเหตุในการแก้ไขสัญญาและหลักประกันงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานอยู่บ่อยครั้ง แม้ว่าจะมีแนวทางรูปแบบการทำสัญญาของกรมบัญชีกลางอยู่แล้ว ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการวิจัยถึงข้อบกพร่องในการจัดทำสัญญาและหลักประกัน เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าว ทำให้ลดข้อผิดพลาดการจัดทำสัญญาและหลักประกันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลวัลย์ ลือประเสริฐและจักรกฤษณ์ โพธิ์น้อย. (2553). *ข้อพิพาทอันเนื่องมาจากสัญญาในงานราชการ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

กฤต โง้วธนสุวรรณ. (2562). การวิเคราะห์ความขัดแย้งและข้อพิพาทในโครงการก่อสร้างโดยใช้วิธีวิทยาคิว. *วรสารสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย (Built Environment Inquiry)* 18(2), 65-81.

คู่มือปฏิบัติงานด้านนิติกรรมและสัญญา. (2563). *กลุ่มงานนิติกรรมและสัญญา กองนิติการ.* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เจนศักดิ์ คชนิล. (2555). การศึกษาปัญหาและแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดน่าน. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(2), 12-19.

ทวีวุฒิ นามศิร ดร.กอปร ศรีนาวิน. (2558). *ปัญหาการบริหารสัญญาก่อสร้างในมหาวิทยาลัยของรัฐ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ติรัช จิระนคร. (2543). *การศึกษาการใช้รูปแบบสัญญาจ้างออกแบบและก่อสร้างในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

กรมบัญชีกลาง กองการพัสดุภาครัฐ. (2560). *พรบ. การจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560*. สืบค้นเมื่อ 30/06/2566. จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/ A/024/13.PDF

วงศกร วศินธรรม, สุธาริน สถาปิตานนท์ และวิโรจน์ รุโจปการ. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความล่าช้าของผู้รับเหมาในงานก่อสร้างอาคาร.* วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยา ศรีนรคุตร, นฤชล เขื่อนยัง. (2562). *คู่มือปฏิบัติงานหลัก เรื่อง การจัดทำสัญญาและตรวจร่างสัญญา. กลุ่มงานการเจ้าหน้าที่และนิติการ.* กองกลาง สำนักงานอธิการบดี. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สถาพร คุระนันท์, พัศพันธน์ ชาญวสุนันท์ และสุรพงษ์ ลิวไธสง. (2562). *ปัญหาการใช้สัญญาจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างในโครงการก่อสร้างภาครัฐ.* วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อดิศร สุรินทร์ธนาสาร. (2557). *แนวทางการปรับปรุงสัญญาจ้างก่อสร้างงานขนาดเล็กในประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.62

ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

Management Factors Affecting Service Quality for Members of the Association of Persons with Disabilities Sisaket Province

อัมพร กัณหาบุตร[1] และ รุ่งรดิศ คงยั่งยืน[2]*

Amporn Kanhabutr[1] and Rungradit Kongyoungyune[2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. อัมพร กัณหาบุตร
สาขาการจัดการองค์การ, คณะศิลปะศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก
Amporn Kanhabutr
Organizational Management, Faculty of Arts, KrirkUniversity, Thailand.
Email: ampornkanhabutr6395@gmail.com

Corresponding Author*
2. ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน
สาขาการจัดการองค์การ, คณะศิลปะศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกริก
Dr.Rungradit Kongyoungyune
Organizational Management, Faculty of Arts, Krirk University, Thailand.
Email: rungradit.kon@staff.krirk.ac.th

คำสำคัญ:
การจัดการ; คุณภาพการให้บริการ; คนพิการ; จังหวัดศรีสะเกษ
Keywords:
Management; Service Quality; Disabilities; Sisaket Province

Article history:
Received: 26/08/2023
Revised: 01/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 23/12/2023

How to Cite:
Kanhabutr, A. & Kongyoungyune, R. (2023). Management factors affecting service quality for members of the Association of Persons with Disabilities, Sisaket Province. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 283-301.

ABSTRACT

The aims of this study encompassed three main objectives: firstly, to gauge the level of organizational management factors within the Association of Persons with Disabilities in Sisaket Province; secondly, to assess the quality of services extended to members of the Association; and thirdly, to explore the correlation between organizational management factors and service quality. Data was collected using a questionnaire, and the sample comprised individuals with disabilities who were members of the Association in Sisaket Province, totaling 272 residents. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis. The findings revealed the following: 1) The overall level of organizational management factors within the Association of Persons with Disabilities in Sisaket Province was high. Upon closer examination of each component, coordination emerged as the foremost factor, followed by organizational management, planning, command, and control, respectively. 2)The overall service quality for members of the Association in Sisaket Province was deemed high. An itemized breakdown identified reliability as the foremost factor, followed by customer response. The tangible aspects of service, specifically instilling confidence in customers and understanding their needs, also ranked high. 3) The investigation into the relationship between organizational management factors and service quality for the Association of Persons with Disabilities in Sisaket Province revealed statistically significant positive relationships for each factor at the 0.01 level.

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยการจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านการจัดการองค์การของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัด ศรีสะเกษ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยที่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนพิการที่เป็นสมาชิกสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัด ศรีสะเกษ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลจากการวิจัย พบว่า

1) ระดับปัจจัยด้านการจัดการองค์การของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ด้านการประสานงาน รองลงมา คือ ด้านการจัดการองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการบังคับบัญชา และด้านการควบคุม ตามลำดับ

2) ระดับคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ตามลำดับ

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทนำ

สมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษเป็นหน่วยงานองค์กรคนพิการ ที่เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการแข่งขันกันสูงในประเทศไทย จึงต้องสร้างศักยภาพของระบบเพื่อเป็นการยกระดับขีดความสามารถการให้บริการสมาชิกสมาคม รวมทั้งมาตรฐานการทำงานให้สูงเทียบเท่าระดับสากล ภายใต้แผนงานการบริหารของสมาคม และได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีความทันสมัย มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ การบริหารรูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับปัจจัย ซึ่งได้แก่ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า เชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจอำนวยความสะดวกและตอบสนอง ความต้องการของสมาชิกโดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและเจ้าหน้าที่ จำเป็นต้องใช้วิธีการบริหารงานที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของ

ผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของภารกิจ เพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกของสมาคม

การให้บริการที่ดีและมีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของการจัดการงานบริการที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาทำความเข้าใจลักษณะของการบริการจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริการทุกระดับรวมทั้งองค์การหรือหน่วยการบริการ ทุกประเภทเพื่อที่จะทำให้การบริการสามารถบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์และสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้มารับบริการ การบริการที่ดีจะช่วยให้กิจการประสบความสำเร็จในที่สุด ความสำคัญต่อผู้ให้บริการ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อ 1 ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน บริหารบุคลากรที่ปฏิบัติงานบริการเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการการบริการ โดยเฉพาะผู้ที่ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติงานบริการส่วนหน้า เนื่องจากเป็นบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์กับผู้มารับบริการ เริ่มตั้งแต่การต้อนรับผู้ที่เข้ามาติดต่อจนกระทั่งการอำลาบุคคลนั้น เมื่อบริการต่างๆ สิ้นสุดลง การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานบริการตระหนักถึงการปฏิบัติตน ต่อผู้รับบริการด้วยจิตสำนึกของการให้บริการ (Service Mind) อย่างเต็มเปี่ยมและรู้จักเรียนรู้การพัฒนา ศักยภาพอันนำไปสู่การเป็นนักบริการระดับมืออาชีพ ข้อ 2 ความสำคัญต่อผู้บริหารการบริการ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการจะช่วยให้ผู้บริหารการบริการสามารถสร้างความเป็นเลิศในการดำเนิน การบริการด้วยคุณภาพของการบริการที่ยอดเยี่ยมได้

ดังนั้น คนพิการถือเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การได้ยิน การมองเห็น สติปัญญาและการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ที่มีความผิดปกติที่ไม่สามารถทำให้สมบูรณ์ เมื่อเกิดขึ้นทำให้ต้องสูญเสียบทบาทบางอย่างในสังคมไป ได้แก่ บทบาทหัวหน้าครอบครัว บทบาทหน้าที่การงาน การที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัวต้องเป็นคนพิการย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกคนอื่น เช่น ผลกระทบต่อตัวคนพิการและครอบครัว ด้านจิตใจและด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากครอบครัวต้องรับภาระเลี้ยงดูคนพิการแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ (แก้วกุล ตันติพิสิฐกุล,2558) โดยสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรคนพิการองค์กรหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายในการให้บริการเป็นสำคัญและเร่งเห็นปัญหา ทั้งนี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯต่อกระบวนการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องต่อความต้องการของผู้รับบริการ และสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านการจัดการองค์การของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์คนพิการ เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการของสมาชิก โดยมุ่งศึกษากลุ่มสมาชิกคนพิการเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายแยกตามประเภทความพิการ

จากองค์ประกอบคุณภาพชีวิต พบว่า มีการแบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตหลายมุมมอง ซึ่งยังไม่มีเครื่องมือหรือมีการจำแนกองค์ประกอบคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุม เนื้อหาทั้งหมด การนำไปใช้ส่วนใหญ่นั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ที่ต้องการทราบถึงด้านใด จึงสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตคนพิการ หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ ความพึงพอใจการยอมรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ของตนเอง สามารถดำรงชีวิตได้เหมาะสมกับสภาพความพิการนั้น (อรุณศิริ กันธิยะ, 2565)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์การ พบว่า แนวคิดการจัดการ (Management Approaches) มีวิวัฒนาการเริ่มจากยุคกลางศตวรรษที่ 19 และพัฒนาเรื่อยมาจนถึงยุคศตวรรษที่ 21 โดย Bateman and Snell (2009: 42) ได้สรุปออกเป็น 2 แนวคิดหลัก ซึ่งแต่ละแนวคิดมีความสัมพันธ์และต่างมีนัยที่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน ทุกแนวคิดต่างพยายามอธิบายถึงสิ่งที่ผู้จัดการต้องเผชิญตามสถานการณ์จริงและให้เครื่องมือในการที่จะใช้แก้ปัญหาในอนาคต

โดยจากแนวคิดดังกล่าวของ Taylor สรุปได้ว่า ทั้งพนักงานและองค์การต่างได้รับประโยชน์ทั้งคู่ (Bateman and Snell, 2009: 43) ซึ่งการจ่ายค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับประสิทธิภาพงานยังคงนำมาใช้จนถึงปัจจุบัน

Henri Fayol บิดาแห่ง “ทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการ” Henry Fayol มีมุมมองเกี่ยวกับเรื่องหัวหน้าฝ่ายบริหาร โดยศึกษาเพื่อหาวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของฝ่ายบริหารมากกว่าฝ่ายปฏิบัติการ และมองว่าในการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างผู้บริหารต้องมีกิจกรรมด้านการจัดการอยู่ด้วยเสมอ ด้านการจัดการในความคิดของ Henry Fayol ประกอบด้วย กิจกรรมทางด้านการจัดการของผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหาร ประกอบด้วย หน้าที่หลัก 5 ประการ หรือที่เรียกว่า POCCC ได้แก่ (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2551: 117)

1) การวางแผน (Planning) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทางเลือกที่จะกระทำในอนาคต โดยผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการที่จะคาดคะเนเหตุการณ์หรือสถานการต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การได้เพื่อที่จะได้วางแผน หรือหาทางในการแก้ไข ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้าเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549)

2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดโครงสร้างของงานและอำนาจหน้าที่ นั่นคือ การแบ่งงาน การกำหนดตำแหน่งงาน การจัดสายการบังคับบัญชา กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลในองค์การที่ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ โดยการกำหนดโครงสร้างขององค์การจะต้องมีความเหมาะสมกับเป้าหมายขององค์การด้วย (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552)

3) การบังคับบัญชา (Commanding) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสั่งงานมอบหมายงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้งานสามารถถูกนำไปปฏิบัติได้ โดยการสั่งงานควรเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

4) การประสานงาน (Coordinating) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะกำกับดูแลให้การทำงานของบุคคลทุกคนและทุกหน่วยงานย่อย ๆ ในองค์การ สามารถทำงานในหน้าที่ได้อย่างประสานและสอดคล้อง มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน ในที่นี้คือวัตถุประสงค์โดยรวมขององค์การ

5) การควบคุมงาน (Controlling) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปปฏิบัติแล้วนั้นได้ถูกนำไปปฏิบัติหรือไม่เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือต้องการคำชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ก็เพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน (มัลลิกา ต้นสอน, 2544)

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริการ พบว่า การวัดคุณภาพของบริการ จะพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการหลัก เป็นสำคัญ ได้แก่ ความคาดหวังของผู้บริการ ภาวะความเป็นผู้นำ การปรับปรุงขั้นตอน และการจัดการกับแหล่งข้อมูลที่สำคัญ นำไปสู่ความมีคุณภาพของการให้บริการเป็นลำดับ โดยมีตัวแปรหลัก 5 ตัวแปร ที่ซีแทมล์ พาราซุรามาน และเบอร์รี่ (Zeithaml, Parasuraman and Berry, 1990 อ้างถึงในชัชวาลย์ ทัตศิวัช, 2552) ได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ชี้วัดคุณภาพการให้บริการและได้ให้ความหมายของมิติหรือมุมมองของคุณภาพการให้บริการไว้ มีดังนี้

มิติที่ 1 ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏให้เห็นถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อันได้แก่ สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารและสัญลักษณ์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าได้รับการดูแลห่วงใย และความตั้งใจจากผู้ให้บริการ บริการที่ถูกนำเสนอออกมาเป็นรูปธรรมจะทำให้ผู้รับบริการรับรู้ถึงการให้บริการนั้น ๆ ได้ชัดเจนขึ้น

มิติที่ 2 ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) หมายถึง ความสามารถในการให้บริการให้ตรงกับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้รับบริการ บริการที่ให้ทุกครั้งจะต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และได้ผลออกมาเช่นเดิม ในทุกจุดของบริการ ความสม่ำเสมอนี้ทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าบริการที่ได้รับนั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ความไว้วางใจได้

มิติที่ 3 การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) พร้อมและความเต็มใจที่จะให้บริการโดยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างทันท่วงที ผู้รับบริการสามารถเข้ารับบริการได้ง่าย และได้รับความสะดวกจากการใช้บริการ รวมทั้งจะต้องกระจายการให้บริการไปอย่างทั่วถึงรวดเร็ว

มิติที่ 4 การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (Assurance) หมายถึง ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น ให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ ผู้ให้บริการจะต้องแสดงถึงทักษะความรู้ ความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้วยความสุภาพ นุ่มนวล มีกริยามารยาทที่ดี ใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และให้ความมั่นใจว่าผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดีที่สุด

มิติที่ 5 การรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการที่แตกต่างของผู้รับบริการแต่ละคน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการที่เป็นสมาชิกสมาคมคนพิการจังหวัด ศรีสะเกษ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ ชั้นภูมิ (Stratified sampling) จากจำนวน 851 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 272 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane Taro (1973: 127 อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 45) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) โดยจัดแบ่งประชากรเป็นกลุ่มตามประเภทความพิการ โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามประเภทความพิการในแนวทางการจำแนกของสมาคมฯ เป็น 7 ประเภทความพิการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) จึงต้องแปลงแนวคิดของภาวะผู้นำและปัจจัยในด้านการให้บริการจากนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับ ต่อไปนี้

3.1 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

3.2 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC)

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่า IOC ได้ = 0.896

3.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาแก้ไขเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อไปทดลองใช้ (Try Out) กับคนพิการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยไม่จำแนกความพิการแล้วนำค่าคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.976

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อตรวจสอบและแนะนำแก้ไขเพื่อจัดทำฉบับสมบูรณ์สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เริ่มต้นด้วยการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของคนพิการทั้ง 7 ประเภท โดยการจัดทำหนังสือทำรหัสในชุดแบบสอบถามเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของแต่ละประเภทความพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนพิการจะให้ความสำคัญในการดำเนินการเก็บข้อมูลตามลักษณะความพิการ เช่น ให้ผู้อ่านข้อคำถามสำหรับคนพิการทางการมองเห็นหรือให้ญาติหรือผู้ดูแลเป็นผู้ตอบแทนในกรณีของคนพิการทางสติปัญญาและออทิสติก เป้าหมายของการวิจัยคือการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ขั้นตอนแรกจะนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและแสดงลักษณะของข้อมูลในรูปแบบร้อยละตลอดทั้งกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภท ขั้นตอนถัดไปเป็นการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในด้านผู้นำและการรับรู้การให้บริการของสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 1 และข้อ 2 ในขั้นตอนสุดท้าย การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 นำมาใช้

สถิติเชิงอนุมานโดยเฉพาะ คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดไว้ในการศึกษานี้

ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกตามประเภทความพิการในแนวทางการจำแนกของสมาคมฯ เป็น 7 ประเภท

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามกลุ่มจำนวน 7 กลุ่ม

ประเภทความพิการ	จำนวนคน	ร้อยละ
ความพิการทางการมองเห็น	52	19.1
ความพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย	35	12.9
ความพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว	134	49.3
ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	19	7.0
ความพิการทางสติปัญญา	14	5.1
ความพิการทางการเรียนรู้	10	3.7
ความพิการทางออทิสติก	8	2.9
รวม	272	100

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติปัจจัยด้านการจัดการองค์การ

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N	จำนวน	อันดับ
p	4.2181	0.74988	272	มาก	3
0	4.2279	0.75623	272	มาก	1
Com	4.1863	0.78345	272	มาก	4
Coo	4.2267	0.76280	272	มาก	2
Con	4.1789	0.76454	272	มาก	5

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N	จำนวน	อันดับ
Tan	4.2105	0.74059	272	มาก	4
Rel	4.2831	0.74805	272	มาก	1
Res	4.2436	0.75975	272	มาก	2
Ass	4.2120	0.72697	272	มาก	3
Emp	4.2096	0.79911	272	มาก	5

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิเคราะห์ระดับจัดการองค์การของ Henry Fayol (1841-1925) 5 ปัจจัย ได้แก่

ตารางที่ 4 แสดงค่าสถิติ ด้านการวางแผน (Planning) (P)

n = 272

ด้านที่	ด้านการวางแผน (Planning) (P)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	กำหนดเป้าหมายการดำเนินการที่ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ (P1)	4.28	0.898	มาก	1
2.	มีการสื่อสารให้กับบุคลากรที่รับผิดชอบปฏิบัติตามแผนทราบ (P2)	4.18	0.867	มาก	3
3.	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการตามแผน (P3)	4.20	0.833	มาก	2
	รวม	4.21	0.749		

ตารางที่ 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของ ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) (O)

n = 272

ด้านที่	ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) (O)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	สมาคมฯ จัดทำขอบเขตเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนจัดการล่วงหน้า (O1)	4.16	0.865	มาก	3
2.	มีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (O2)	4.25	0.858	มาก	2
3.	มีการจัดอบรม ประชุม และสัมมนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (O3)	4.27	0.853	มาก	1
	รวม	4.22	0.756		

ตารางที่ 6 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของด้านการบังคับบัญชา (Commanding) (Com)

n = 272

ด้านที่	ด้านการบังคับบัญชา (Commanding) (Com)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	มีสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสมและสอดคล้องภารกิจของสมาคมฯ (Com1)	4.19	0.883	มาก	1
2.	มีสายการบังคับบัญชาที่ดีในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (Com2)	4.18	0.867	มาก	2
3.	การรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ (Com3)	4.19	0.869	มาก	1
	รวม	4.18	0.783		

ตารางที่ 7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของด้านการประสานงาน (Coordinating) (Coo)

n = 272

ด้านที่	ด้านการประสานงาน (Coordinating) (Coo)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ขั้นตอนและวิธีการประสานงานภายในสมาคมฯ มีความชัดเจน (Coo1)	4.26	0.855	มาก	1
2.	มีการกำหนดแนวทางในการประสานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (Coo2)	4.20	0.827	มาก	3
3.	เจ้าหน้าที่ของสมาคมปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหาร (Coo3)	4.22	0.920	มาก	2
	รวม	4.22	0.762		

ตารางที่ 8 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของด้านการควบคุม (Controlling) (Con)

n = 272

ด้านที่	ด้านการควบคุม (Controlling) (Con)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	เจ้าหน้าที่ของสมาคมปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหาร (Con1)	4.26	0.880	มาก	1
2.	มีการตรวจสอบกระบวนการบริการอย่างเหมาะสม (Con2)	4.20	0.879	มาก	2
3.	มีแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อไม่สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ (Con3)	4.08	0.914	มาก	3
	รวม	4.17	0.764		

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 9 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) (Tan)

n = 272

ด้านที่	ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) (Tan)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ความสะดวกในสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำการของสมาคมฯ (Tan1)	4.27	0.862	มาก	1
2.	อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่สมาชิกของสมาคมฯ (Tan2)	4.18	0.826	มาก	4
3.	การดูแลให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมฯ (Tan3)	4.19	0.912	มาก	3
4.	อุปกรณ์ เครื่องมือ เอกสารที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาคมฯกับสมาชิก (Tan4)	4.20	0.867	มาก	2
	รวม	4.21	0.740		

ตารางที่ 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) (Rel)

n = 272

ด้านที่	ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) (Rel)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	สมาคมฯให้บริการแก่สมาชิกตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Rel1)	4.25	0.823	มาก	3
2.	สมาคมฯบริการแก่สมาชิก ถูกต้อง เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ (Rel2)	4.28	0.813	มาก	2
3.	บริการที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ความไว้วางใจได้ (Rel3)	4.31	0.847	มาก	1
	รวม	4.28	0.748		

ตารางที่ 11 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) (Res)

n = 272

ด้านที่	ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) (Res)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯเต็มใจในการให้บริการ (Res1)	4.29	0.863	มาก	1
2.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯบริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็วทันเวลาที่เหมาะสม(Res2)	4.21	0.866	มาก	4
3.	ได้รับความสะดวกจากการใช้บริการ (Res3)	4.23	0.873	มาก	3
4.	ผู้รับบริการสามารถเข้ารับบริการได้ง่าย(Res4)	4.24	0.863	มาก	2
	รวม	4.24	0.759		

ตารางที่ 12 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (Assurance) (Ass)

n = 272

ด้านที่	ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (Assurance) (Ass)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯเต็มใจในการให้บริการ (Ass1)	4.35	0.814	มาก	1
2.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯบริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็วทันเวลาที่เหมาะสม (Ass2)	4.19	0.812	มาก	2
3.	ใช้การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพแก้สมาชิก (Ass3)	4.10	0.900	มาก	3
	รวม	4.21	0.726		

ตารางที่ 13 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Empathy) (Emp)

n = 272

ด้านที่	ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Empathy) (Emp)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯสามารถให้บริการสมาชิกฯได้ตามความต้องการ (Emp1)	4.22	0.835	มาก	1
2.	เจ้าหน้าที่สมาคมฯสามารถให้บริการสมาชิกฯได้ทุกประเภทความพิการ (Emp2)	4.20	0.900	มาก	2
	รวม	4.20	0.799		

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ

ในการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะเป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การของสมาคมและปัจจัยด้านคุณภาพการบริการของสมาคม จากค่า Correlation ตามตาราง

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านการจัดการองค์การและปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ

Correlations										
	P	O	Com	Coo	Con	Tan	Rel	Res	Ass	Emp
P	1									
O	.780**	1								
Com	.794**	.743**	1							
Coo	.806**	.818**	.787**	1						
Con	.695**	.675**	.705**	.700**	1					
Tan	.787**	.777**	.777**	.795**	.768**	1				
Rel	.775**	.750**	.753**	.823**	.738**	.820**	1			
Res	.766**	.764**	.746**	.821**	.754**	.837**	.849**	1		
Ass	.720**	.681**	.722**	.751**	.703**	.754**	.773**	.765**	1	
Emp	.734**	.719**	.717**	.767**	.669**	.746**	.759**	.773**	.772**	1
**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed). n=272										

การทดสอบว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์การทุกองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทุกองค์ประกอบสมาชิกหรือไม่ และมีความสัมพันธ์ระดับใด จากการพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์การทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทุกองค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ปัจจัยด้านด้านการวางแผน (Planning) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	***r***	**ระดับ**
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Tan)	0.787	สูง
ความเชื่อมั่น (Rel)	0.775	สูง
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Res)	0.766	สูง
การเข้าถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ (Ass)	0.720	สูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Emp)	0.734	สูง

ตารางที่ 16 ปัจจัยด้านการจัดการองค์การ (Organizing) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	*r*	**ระดับ**
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Tan)	0.777	สูง
ความเชื่อมั่น (Rel)	0.750	สูง
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Res)	0.764	สูง
การเข้าถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ (Ass)	0.681	สูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Emp)	0.719	สูง

ตารางที่ 17 ปัจจัยด้านการบังคับบัญชา (Commanding) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	*r*	**ระดับ**
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Tan)	0.777	สูง
ความเชื่อมั่น (Rel)	0.753	สูง
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Res)	0.746	สูง
การเข้าถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ (Ass)	0.722	สูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Emp)	0.717	สูง

ตารางที่ 18 ปัจจัยด้านการประสานงาน (Coordinating) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	*r*	**ระดับ**
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Tan)	0.795	สูง
ความเชื่อมั่น (Rel)	0.832	สูง
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Res)	0.821	สูง
การเข้าถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ (Ass)	0.751	สูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Emp)	0.767	สูง

ตารางที่ 19 ปัจจัยด้านการควบคุม (Controlling) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	*r*	**ระดับ**
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ (Tan)	0.768	สูง
ความเชื่อมั่น (Rel)	0.738	สูง
ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Res)	0.754	สูง
การเข้าถึงความรู้สึกของผู้รับบริการ (Ass)	0.703	สูง
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Emp)	0.669	สูง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับของการจัดการองค์การโดยภาพรวม

การศึกษาความคิดเห็นของผู้พิการที่เป็นสมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยการจัดการองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อความ พบว่า ด้านการจัดการองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการประสานงาน มีค่าในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผน มีค่าในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบังคับบัญชา มีค่าในระดับมาก น้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุม มีค่าในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยการจัดการองค์การแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน

2. ระดับของคุณภาพการบริการ

ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อความ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า มีค่าในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า มีค่าในระดับมาก รองลงมา คือด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ มีค่าในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า มีค่าในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์กัน

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ

องค์ประกอบของปัจจัยด้านการจัดการองค์การ จำนวน 5 องค์ประกอบ กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ สรุปได้ว่า ทุกองค์ประกอบของปัจจัยด้านคุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบของปัจจัยด้านการจัดการองค์การในระดับสูง สามารถอภิปรายได้ว่า ปัจจัยด้านการจัดการองค์การด้านการวางแผน (Planning) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และปัจจัยด้านการจัดการองค์การ

(Organizing) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ ปัจจัยด้านการบังคับบัญชา (Commanding) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ปัจจัยด้านการประสานงาน (Coordinating) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านความเชื่อมั่นมีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และปัจจัยด้านการควบคุม (Controlling) กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ พบว่า ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปัจจัยด้านการจัดการองค์การ จำนวน 5 องค์ประกอบ กับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการจำนวน 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สามารถอภิปรายได้ว่าความสัมพันธ์ในองค์ประกอบด้านนี้ มีความสำคัญมากที่สุด จึงเป็นองค์ประกอบที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้

ดังนั้น สามารถสรุปอภิปรายผลการวิจัย ได้ว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ องค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการจัดการองค์การในทุกองค์ประกอบ ดังนั้น ในการพัฒนาสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ให้มีการจัดการองค์การที่ดีและมีคุณภาพการให้บริการที่ดี ควรพัฒนาองค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้เป็นอันดับแรก จึงจะส่งผลทำให้องค์ประกอบของปัจจัยอื่น ๆ พัฒนาตามไปด้วยเช่นกัน

สรุป

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 1

ระดับปัจจัยด้านการจัดการองค์การของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ด้านการประสานงาน รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการจัดการองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการบังคับบัญชา อันดับสุดท้าย คือ ด้านการควบคุม

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 2

ระดับคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยอันดับแรก คือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า อันดับสุดท้าย คือ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับคุณภาพการให้บริการของสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย คือ จากการอภิปรายครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการจัดการองค์การกับปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ องค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการจัดการองค์การในทุกองค์ประกอบ

ดังนั้น ในการพัฒนาสมาคมคนพิการจังหวัดศรีสะเกษ ให้มีการจัดการองค์การที่ดีและมีคุณภาพการให้บริการที่ดี ควรพัฒนาองค์ประกอบด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้เป็นอันดับแรก จึงจะส่งผลทำให้องค์ประกอบของปัจจัยอื่น ๆ พัฒนาตามไปด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

แก้วกุล ตันติพิสิฐกุล. (2558) *บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในมุมมองของผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ ผู้ให้บริการและผู้กำหนดนโยบาย* (5/03/2566) สืบค้นจาก https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/4366

ชัชวาลย์ ทัตศิวัช. (2552). คุณภาพการให้บริการภาครัฐ : ความหมาย การวัด และ การประยุกต์ ในระบบบริหารภาครัฐไทย, *วารสารรัฐประศาสนศาสตร.*

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. นนทบุรี: ธิงค์ บียอนด์บุ๊คส์.

มัลลิกา ต้นสอน.(2544). *การจัดการยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซเปอร์เน็ทจำกด, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี. ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่.* กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2551). *แนวความคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : ธนุชพริ้นติ้ง.

อรุณศิริ กันธิยะ (2565) *คุณภาพการให้บริการ ภาพลักษณ์องค์กร และแรงจูงใจในการใช้บริการ ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการรถไฟฟ้า แอร์พอร์ต เรล ลิ้งค์* (5/03/2566) สืบค้นจาก https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/256701

Bateman, H. L., Chung-MacCoubrey, A., Snell, H. L., & Finch, D. M. (2009). Abundance and species richness of snakes along the Middle Rio Grande riparian forest in New Mexico. *Herpetological Conservation and Biology*, 4(1), 1-8.

Yamane, Taro. (1973). *Introductory Analysis* (3rd). Tokyo: Harper International edition.

Zeithaml, Valerie, A., Parasuraman, A. and Berry, Leonard L. (1990). *Delivering Quality Service*, New York: The Free Press.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Academic Article
DOI: 10.14456/jdl.2023.63

A Study on Non-Meat Eating and Compassion based on Buddhist Cognition

Jingting Zhang[1] and Minxin Li[2]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. Dr.Jingting Zhang
School of Humanities, Tsinghua University, Beijing, China.
Email: tissarazjt@outlook.com

Corresponding Author*
2. Minxin Li
International Buddhist Studies College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Bangkok, Thailand.
Email: iceman-66@163.com

Keywords:
Non-meat Eating; Compassion; Theravada Buddhism; Mahayana Buddhism

Article history:
Received: 06/10/2023
Revised: 22/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 24/12/2023

How to Cite:
Zhang, J., & Li, M. (2023). A Study on Non-Meat Eating and Compassion based on Buddhist Cognition. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 302-310.

ABSTRACT

Both of Theravada and Vajrayana Buddhism allow meat eating, only Mahayana Buddhism follow the precept of non-meat eating, how does it connect with compassion that emphasized in Mahayana Buddhist practice, and has any conflicts with Theravada Buddhism? The Findings show that Theravada Buddhism does not follow the precept of non-meat eating, because it created no obstacles in attaining the goal of Nibbāna if the non-killing precept is not broken. On the other hand, monks cannot be choosy about food when they are going for alms. Mahayana Buddhism emphasizes non-meat eating because of the practice of Bodhisattva aiming to cultivate compassionate heart. Whether or not to eat meat does not conflict with different goals of Theravada and Mahayana: Nibbāna and Buddhahood.

Introduction

Non-killing is one of the basic precepts of Buddhism, but "*the three kinds of 'clean' flesh*" is allowed to be ate. Both of Theravada and Vajrayana Buddhism are not against meat-eating, only Mahayana Buddhism follow the precept of non-meat eating, how does it connect with compassion that emphasized in Mahayana Buddhist practice, and has any conflicts with Theravada Buddhism?

According to the definition of Collins English Dictionary， Non-meat eating can also be called vegetarianism, the principle or practice of excluding all meat and fish, and sometimes, in the case of vegans, all animal products, such as eggs, cheese, etc. from one's diet. From this definition, it shows that there are different kinds of vegetarians depending on different limitation of one's diet. Mahayana Buddhism follows a vegan diet, excluding animal products, like milk, eggs, cheese, and so on.

In Buddhism, compassion can be explained as follows;

(1) Loving Kindness (metta) and compassion (karuṇā) (Oldenberg, 1997), in Theravada Buddhism, and they could be the way to mental emancipation through practicing "*Sublime Attitudes" (cattàro-brahmavihàrà*) which also included Loving Kindness (metta) and Compassion (karuṇā) in Visuddhimagga (Tin Maung, 2011).

(2) Loving Kindness means "*giving joy*" to someone and compassion means "*saving someone from suffering*" ("Avataṃsaka-Sutra大方廣佛華嚴經," n.d. In T10 (No. 293), 775) in Mahayana Buddhism.

It is not difficult to find that both have similar definitions in the concept of compassion. But there still has some subtle differences, Mahayana Buddhism is mainly emphasizing on saving someone from suffering, Theravada Buddhism emphasizes compassion as a method of practice.

The three kinds of 'clean' flesh" of Theravada Buddhism

There is no "non-meat eating" precept of Theravada Buddhism, but it does not mean there is no limitation on meat eating in Theravada Buddhist practice, it should be contented following conditions when monks eating.

The meats which contented three conditions are allowed to be eaten without breaking non-killing precept, when killing of the animal that supplies the meat:

(1) It is not seen.
(2) It is not heard.
(3) It is not suspected to have been killed on purpose for a monk (Horner, 2000).

When the meats contented these three conditions, it's named "the three kinds of 'clean' flesh". To be specific, for monks, they didn't see the scene of the animal's death, didn't

hear the scream of the animal's death, and the animal is not killed because of monks themselves.

It needs more clarifications on the third condition, according to traditional Buddhist convention monks should practice mendicancy, and they cannot choose or refuse offering from providers. On the other hand, to accept all food is to cultivate equality mind. Therefore, Theravada monks have not enough condition to choose non-meat eating. But there are still have ten kinds of meats are not allowed to be eaten according to Theravada Buddhist doctrines. Monks should observe offering food carefully before they eat the food, Buddha ever said that there are ten kinds of meats are not allowed to be eaten: *human flesh, elephant flesh, horse flesh, dog flesh, snake flesh, lion flesh, tiger flesh, leopard flesh bear flesh, hyena flesh* (Oldenberg, 1997). Once whoever should make use of it, there is a grave offence, if the offering food included those then kinds of meats, monks couldn't take use of them.

It is not difficult to understand that Theravada does not emphasize on non-meat eating, and "*the three kinds of 'clean' flesh*" is allowed to be eaten. The reasons could be summarized as follows:

(1) For practicing without the slightest discrimination to things outside the heart, do not attach anything which including the offering food supplied by lay people.

(2) Following the traditional Buddhist conventions, monks should practice mendicancy everyday, and they should not choose or refuse the food that offered from lay people.

(3) Theravada monks only eat "*the three kinds of 'clean' flesh*" and be free from ten kinds of flesh.

If the non-killing precept is not broken, it no obstacle for Nibbāna. Although monks could eat meats, but they should obey non-killing precept strictly, taking use of food and meat is for practice but not for satisfying their own greed of palate. Theravada Buddhists does not follow non-meat eating, eating meat or not did not prevent them from reaching Nibbāna.

Theravada Buddhism's emphasis on practicing without discrimination, following traditional conventions of mendicancy, and avoiding attachment to food supplied by laypeople contributes to the acceptance of "clean" meat. The consumption of such meat, when the non-killing precept is upheld, is considered compatible with the path to Nibbāna. The focus is on using food for practice rather than indulging personal desires, and whether monks eat meat or not does not pose an obstacle to reaching Nibbāna within the Theravada Buddhist framework.

Theravada Buddhist View of Compassion

There are two meanings of compassion in Theravada Buddhism, Loving Kindness (metta) and Compassion (karuṇā) (Oldenberg, 1997), and they could be the way to mental emancipation through practicing "Sublime Attitudes" (cattàro-brahmavihàrà) which also included Loving Kindness (metta) and Compassion (karuṇā) in Visuddhimagga (Tin Maung, 2011). For Nibbāna purpose, Theravada concentrates on Loving Kindness which can be applied in meditation practicing, e.g.: Mettā Bhāvanā/Jhāna. The aim of this Loving Kindless Meditation

(Mettā Bhāvanā/Jhāna) "must be made to become, to put away ill will (paṭigha/dosa)" (Hare, 2001).

According to Buddha's teaching in Anguttara nikāya, the benefits of practicing Loving Kindness: "*Monks, by the release of the heart through amity, practiced, made become, made much of, made a vehicle and a basis, exercised, augmented and get going, eight advantages are to be expected. What eight? Happy one sleeps; happy one awakes; one sees no bad dreams; one is dear to humans; one is dear to non-humans; devas guard one; neither fire, nor poison, nor sword affects one; and though one penetrate not the beyond, one reaches the Brahmā-world"* (Hare, 2001). It was shown that practicing compassion can be a way to help monks to reach both of supramundane (Nibbāna) and mundane benefits. Theravada emphasized "*compassion*", and helping others through practicing "*Compassion Paramita*", and also practicing "*Loving Kindness Meditation*". On the other hand, "*the three kinds of 'clean' flesh*" is allowed to be eaten, but it does not mean whoever eats meats has no compassion, because there are many practice ways about compassion in Theravada Buddhism. For example, Loving Kindless Meditation (Mettā Bhāvanā), it could help monks to put away ill will (paṭigha/dosa) (Hare, 2001). Since the non-killing precept is not broken, "*the three kinds of 'clean' flesh*" created no obstacle in attaining Nibbāna, that's why meat-eating does not means whoever eats meats has no compassion in Theravada Buddhism.

Furthermore, there are ten kinds of flesh are forbidden to be ate for Theravada Buddhists, if ate them, it could bring troubles for practicing, because "*whoever should make use of it, there is an offence of wrongdoing*" (Oldenberg, 1997). It seems that the precept on "Ten kinds of flesh are forbidden to eat" is not referred to compassion, and there is no inevitable connection between them.

According to Buddha's teachings in Anguttara Nikāya, the benefits of practicing Loving Kindness include positive effects on sleep, dreams, relationships with humans and non-humans, protection by devas, and a sense of invulnerability to fire, poison, and weapons. This practice is seen as a means to attain both supramundane (Nibbāna) and mundane benefits. Theravada allows the consumption of "the three kinds of 'clean' flesh" under specific conditions, but this does not imply a lack of compassion. Compassion is actively encouraged through the practice of "Compassion Paramita" and Loving Kindness Meditation. Meat-eating, within the confines of these conditions, does not hinder the attainment of Nibbāna, as long as the non-killing precept is upheld. Despite the allowance for certain meats, there are ten kinds of flesh forbidden for Theravada Buddhists, and consuming them is considered a wrongdoing that could disrupt the practitioner's path. It's noted that this prohibition on ten kinds of flesh does not seem directly linked to compassion, and there is no inherent connection between this precept and the cultivation of compassion in Theravada Buddhism.

Non-meat Eating in Mahayana Buddhism

In the sutra of *Mind Meditation in Mahāyāna Jātaka (dacheng bensheng xindi guanjing* 大乘本生心地觀經*)*, shown that "*Bodhisattva Maitreya the prince of Dharma, Eat no meat from the beginning of his vow of Bodhicitta. Because of this causal factor he was named Mett ā -Karuṇ ā, aimed to fulfill all sentient beings*." ("The Sutra of Mind Meditation in Mahāyāna

Jātaka 大乘本生心地觀經," n.d.). According to *Bodhisattva-bhumi (pusa shanjie jing* 菩薩善戒經*)*, "*Bodhisattva...does not have an intention to hurt other beings, does not eat their flesh…*" ("Bodhisattva-Bhumi, 菩☒善戒☒" n.d.), and The *Great Parinirvana Sutra (da boniepan jing* 大般涅槃經*)*, "*The Tathāgata sets up all the precepts with different purposes. Because different purposes, allows taking three kinds of clean flesh. For other purpose, stops ten kinds of meats.*" ("The Great Parinirvana Sutra 大般涅槃經," n.d.). In the *Lankavatara Sutra (ru lengqie jing* 入楞伽經*)* "*Causes those who eat meat have infinite faults. All Bodhisattvas practicing the great compassion should not eat meat.*" ("The Lankavatara Sutra 入楞伽經," n.d.).

From above sutras shown, it is easy to find out many views about non-meat eating in Mahayana Buddhist sutras. It seems non-meat eating is very necessary, and what are the reasons? The causes of non-meat eating in Mahayana can be divided into two mainly side, doctrinal requires and historical reasons.

Doctrinal requires, non-meat eating was emphasized in different Mahayana sutras, it shown the different doctrinal requires between Theravada and Mahayana Buddhism. As follows:

"*Bodhisattva Maitreya the prince of Dharma, Eat no meat from the beginning of his vow of Bodhicitta. Because of this causal factor he was named Mett ā -Karuṇ ā, aimed to fulfill all sentient beings*." ("The Sutra of Mind Meditation in Mahāyāna Jātaka 大乘本生心地觀經," n.d.). Bodhisattva Maitreya was described the prince of Dharma, he eats no meat from the beginning of his vow of Bodhicitta, it can be analyzed that non-meat eating is correlated to the Dharma which means compassion of Tathāgata here because of vow of Bodhicitta.

Bodhicitta was defined as "Bodhisattva initial determination to seek enlightenment, corresponded with the peerless path and vowed: *"I will become a Buddha, this is called the 'the Mind of Bodhi"* ("The Great Treatise on the Perfection of Wisdom 大智度論," n.d.). According to *The Great Treatise on the Perfection of Wisdom (Mahāprajnāpāramitāśāstra* 大智度論*)*, Bodhicitta is the abbreviation of anuttara-samma^sambodhi citta, which means to reach the Buddhahood, and the vowing of Bodhicitta means not only to reach the Buddhahood but also help other beings to get rid of all sufferings. Therefore, it can be analyzed that one of the main reasons about non-meat eating in Mahayana Buddhism is because of keeping one's Bodhicitta.

In the *sutra of Bodhisattva-bhumi (pusa shanjie jing* 菩☒善戒☒*)* "*Bodhisattva...does not have an intention to hurt other beings, does not eat their flesh...Then can he fix his own mind as well as others*" ("Bodhisattva-Bhumi, 菩☒善戒☒" n.d.). Keeping practicing Bodhisattva-path should insist on non-meat eating which could help Bodhisattva to sow the seeds of good cause in other beings' minds, and then to help other beings to get rid of suffering once the "cause and effect" is coming. According to *The Lankavatara Sutra (ru lengqie*

jing 入楞伽經) "*Meat eating people have their seed of compassion being cut, how could they still gain such great benefits?*" ("The Lankavatara Sutra 入楞伽經," n.d.). In order to keep one's compassion, non-meat eating is necessary to practice Bodhisattva-path. It was obvious that there is an intimate connection between non-meat eating and compassion. The reasons of non-meat eating in Mahayana Buddhist doctrines could be summarized as follows:

(1) Correlated to the Dharma which represents wisdom and compassion on tathāgata. Wisdom and compassion are characteristics of Dharma, Bodhisattva

Maitreya the prince of Dharma, he was named Mettā-Karuṇā(compassion), Because of this his vow of Bodhicitta aiming to fulfill all sentient beings.

(2) Maintain one's vow on Bodhicitta. What's more in important than vowing on Bodhicitta is practicing Bodhicitta, following Bodhisattva-path.

(3) To fulfill and help all sentient beings to get rid of suffering and finally attain Buddhahood. Non-meat eating could help Bodhisattva to sow the seeds of good cause in other beings' minds, and then to help other beings to get rid of suffering once the "cause and effect" is coming.

Another is historical reason. Mahayana Buddhist doctrines always emphasizes on non-meat eating. In Chinese Liang dynasty, Mahayana was being in prosperity, Theravada was going to disappear, there still exist some monks who keep mendicancy and meat-eating, and under that environment Emperor Wudi Xiaoyan (464-549) issued the document of *Broken Meat-eating and Wine-drinking* (Zhang, 2007) to forbid monks and nuns to eat meat and drink. Emperor Wudi Xiaoyan is a devoted Mahayana Buddhist and abdicated his throne to become a monk for three times. In order to regulate bad atmosphere of Sangha, he regulated "*Broken Meat-eating and Wine-drinking*" to forbid monks and nuns to eat meat and drink. "*Broken Meat-eating and Wine-drinking*" is about the establishment of the Chinese Mahayana Buddhist vegetarian tradition and its origin, it was a very important piece of historical literature. Furthermore, the promulgation of the article written by emperor Wudi himself, also he was presided two meetings to discuss and decide it, the total number of attended monks and nuns are 1448 people. It is important to note that emperor Wudi illustrated monks drinking and eating meat is inferior to heretics and laymen and developed various barriers of one's practice in "Broken Meat-eating and Wine-drinking".

On the other hand, almost all of evidence in "*Broken Meat-eating and Wine-drinking*" are from Mahayana Buddhist sutras, such as *The Lankavatara Sutra (ru lengqie jing* 入楞伽經*), The sutra of mind meditation in Mahāyāna Jātaka (dacheng bensheng xindi guanjing* 大乘本生心地觀經*), The Great Parinirvana Sutra (da boniepan jing* 大般涅槃經). From the perspective of Mahayana Buddhist teachings, it illustrated why monks shouldn't eat meat, it is another proof of different practices ways between Mahayana and Theravada Buddhism.

Summary of reasons for Non-meat eating in Mahayana Buddhism see that Non-meat eating is connected to Bodhicitta, representing the compassion of Tathāgata, and is seen as a way to fulfill the vow of Bodhicitta by helping all sentient beings.

The practice helps sow the seeds of good causes in others' minds and aids in alleviating suffering through the understanding of cause and effect. Historical reasons, such as Emperor Wudi Xiaoyan's efforts in the Chinese Liang dynasty, further support the emphasis on non-meat eating in Mahayana Buddhism. Non-meat eating in Mahayana Buddhism is multifaceted, rooted in doctrinal requirements that emphasize compassion, Bodhicitta, and the understanding of cause and effect, as well as historical developments that solidified these practices within Mahayana traditions.

Mahayana Buddhist View of Compassion

Loving Kindness means "*giving joy*" to someone and compassion means "*saving someone from suffering*" ("Avataṃsaka-Sutra 大方廣佛華嚴經," n.d.). in Mahayana Buddhism. In *The Eight Great-Beings Enlightenment Sutra (foshuo badarenjue jing* 佛說八大人覺經*)* said that "*Life and death have endless sufferings, the Buddhasattva vows for the great vehicle to help all others. Devoted great-being himself to bear the pains on behalf of all beings, fulfill them with the perfect happiness.*" ("Eight Great-Beings Enlightenment Sutra 佛說八大人覺經," n.d.). From these teachings we could understand why Buddhasattva should cultivate compassion. The reasons could be analyzed as follows:

(1) The aim of compassion in Mahayana is to help others to relief from sufferings and attain the perfect happiness. Compassion is also could be a practicing way to liberation, but not just practice it for Buddhasattva themselves, what more important is to help all others to get rid of suffering and reach the liberation.

(2) Practice as required by the Bodhisattva-path, even in a cost for devoting endlessly the Bodhisattva himself. "*Life and Death have endless sufferings*" that means Buddhasattva might devoted himself to practice Buddhasattva path forever, this way is endlessness, they could not choose nirvana even if they reach the liberation, because sentient beings are unaccountable, it needs a cost for devoting endlessly the Bodhisattva himself. Therefore, non-meat eating could be a way for compassion cultivating.

According to *The Bodhisattva-Bhumi (pusa shanjie jing* 菩☒善戒☒*)*, "*Bodhisattva...does not have an intention to hurt other beings, does not eat their flesh…then can he fix his own mind as well as others'. No matter whom he helped, heaps of merit could be grown…Always shows his compassion whenever somebody living in pain is being seen.*" ("Bodhisattva-Bhumi, 菩☒善戒☒" n.d.). This means non-meat eating is conducive to increasing the compassion and wisdom of Bodhisattvas, as follows:

(1) Cultivate Bodhisattva's own compassion (metta and karuṇ ā) and wisdom (paññā) which are the two natures of the Buddha and a way to individual's liberation. Compassion and wisdom are the symbols of Buddhahood, it needs wisdom to choose. different methods to

help different beings who is ignorance. Through practicing compassion on all living creatures and produce good "*cause and effect*" with them is conducive to help them get rid of suffering. Buddha always knot good fortune with all beings in every life of Buddha, that's why many people would like to follow Buddha Sakyamuni after he reached enlightenment and became Buddha. On the contrary, if Bodhisattva didn't sow the good seed to other beings, when the "*cause and effect*" is coming, it would be difficult to practice Bodhisattva-path and help them be free from Samsara.

(2) Help others to gather heaps of merit and relief from suffering through compassion. It could be easier for Bodhisattva to help other beings, if Bodhisattva himself didn't eat their flesh. On the other hand, non-meat eating could help them to cultivated themselves' compassion, and then to gather heaps of merit and relief from suffering, thus Bodhisattvas' teaching would be easier understood by them.

(3) Practice as required by the Bodhisattva-path. If there is no compassion in one's hearts, they couldn't make a vow of Bodhicitta, not to mention practicing bodhisattva way. In Mahayana Buddhist Scriptures, non-meat eating is beneficial to cultivate one's compassion, Bodhisattva-path base fundamentally on the heart of compassion (Bodhicitta), that's why non-meat eating is so important in Mahayana.

In Mahayana Buddhism, the concepts of Loving Kindness and Compassion are integral to the Bodhisattva path, with a focus on alleviating suffering and helping others attain perfect happiness. The teachings emphasize that compassion means "saving someone from suffering," and Loving Kindness involves "giving joy" to others. In summary, non-meat eating in Mahayana Buddhism is intricately connected to the Bodhisattva's commitment to compassion, wisdom, and the pursuit of liberation for the benefit of all sentient beings.

Conclusion

Mahayana emphasize on non-meat eating is in order to cultivate compassion to all beings which is the core of Bodhisattva-path and is the nature of the Buddhahood. Non-meat eating is beneficial cultivating one's compassion and practicing Bodhisattva-path, to fulfill the final goal to help others get rid of suffering and reach the prefect happiness. Theravada Buddhism accepts meat-eating because it is not an obstacle of nirvana since non-killing precept is obeyed. On the other hand, Theravada take *Compassion-Paramita or Loving Kindness Meditation* as a method of practice. The different views on non-meat eating between Theravada and Mahayana Buddhism is because of different practice way.

Reference

Avataṃsaka-Sutra. (n.d.). 大方廣佛華嚴經 [The Flower Garland Sutra]. In T10 (No. 293), 775.

Bodhisattva-Bhumi. (n.d.). 菩☒善戒☒ [Bodhisattva-Bhumi]. In T30 (No. 582), 965.

The Great Parinirvana Sutra. (n.d.). 大般涅槃經 [The Great Parinirvana Sutra]. In T12 (No. 374), 386.

The Great Treatise on the Perfection of Wisdom. (n.d.). 大智度論 [The Great Treatise on the Perfection of Wisdom]. In T25 (No. 1509), 362.

Hare, E. M. (2001). The book of the gradual saying (Anguttara-Nikāya), Vol. IV. Oxford: Pali Text Society.

Horner, I. B. (1997). The collection of the middle length sayings (Majjhima-nikāya). Oxford: Pali Text Society.

The Lankavatara Sutra. (n.d.). 入楞伽經 [The Lankavatara Sutra]. In T16 (No. 671), 561.

Oldenberg, H. (1997). The book of discipline (Vinaya-Tipiṭaka), Vol. I. Oxford: Pali Text Society.

The sutra of mind meditation in Mahāyāna Jātaka. (n.d.). 大乘本生心地觀經 [The Sutra of Mind Meditation in Mahāyāna Jātaka]. In T03 (No. 159), 305-306.

Eight Great-Beings Enlightenment Sutra. (n.d.). 佛說八大人覺經 [Eight Great-Beings Enlightenment Sutra]. In T17 (No. 779), p. 715.

Tin Maung, P. E. (2011). The path of purification (Visuddhimagga). Oxford: Pali Text Society.

Zhang, H. (2007). A biography of Emperor Wudi of the Liang Dynasty. Jilin: Jilin People's Publishing House.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article

DOI: 10.14456/jdl.202364

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Management of Government Construction Contracts and Private Contract Recipient After Coronavirus Pandemic 2019 in Minburi District, Bangkok

อภิเชษฐ์ กออำไพ,[1] วรานนท์ คงสง,[2] ธีรเดช สนองทวีพร,[3] และ ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์[4]*
Aphichest Gorampai[1], Waranon Kongsong[2], Teeradej Snongtaweeporn[3], and Chaleeporn Thammapornram[4]*

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. อภิเชษฐ์ กออำไพ
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม
มหาวิทยาลัยรำคำแหง
Aphichest Gorampai
Engineering Law and Inspection Program,
Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng
University, Thailand
Email: changmut@gmail.com

2. ผศ.วรานนท์ คงสง
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Asst.Prof.Waranon Kongsong
Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng
University, Thailand.
Email: waranon.k@rumail.ru.ac.th

3. ธีรเดช สนองทวีพร
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Teeradej Snongtaweeporn
Engineering Law and Inspection Program,
Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng
University, Thailand.
Email: parinyaeak1@gmail.com

Corresponding Author*
4.ชลีพรณ์ ธรรมพรรัมย์
สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Chaleeporn Thammapornram
Engineering Law and Inspection Program,
Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng
University, Thailand.
Email: chaleeporn12@gmail.com

คำสำคัญ: ผลกระทบ; การบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชน; ไวรัสโคโรนา 2019; สำนักงานเขตมีนบุรี; กรุงเทพมหานคร
Keywords: Impact; Construction Contract Management; Coronavirus 2019; Minburi District Office; Bangkok

Article history:
Received: 15/09/2023
Revised: 24/12/2023
Accepted: 25/12/2023
Available online: 26/12/2023

How to Cite:
Gorampai, A. Kongsong, W. Snongtaweeporn, T. & Thammapornram, C. (2023). Factors Affecting the Management of Government Construction Contracts and Private Contract Recipient After Coronavirus Pandemic 2019 in Minburi District, Bangkok, Journal of Dhamma for Life, 29(4), 311-323

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the levels of factors affecting public construction contract management after the breakout of the COVID-19 in Minburi District Office, Bangkok, and 2) to study the impacts on entrepreneurs in construction contract management after the breakout of the COVID-19 in Minburi District Office, Bangkok. This study is quantitative research. The samples used in the research were 50 people who were entrepreneurs, logistic officers, supervisors, civil engineers, civil servants, finance officers and assistant director of Minburi District Office Bangkok. The instrument used to collect data was a questionnaire. Descriptive statistics and Pearson Correlation were used to analyze data.

The findings showed that: 1) the levels of factors affecting public construction contract management after the breakout of the COVID-19 in Minburi District Office, Bangkok, were at a high level with mean values of 4.00 and S.D. of 0.78; 2) the impacts on entrepreneurs in construction contract management after the breakout of the COVID-19 in Minburi District Office, Bangkok, were at a high level with mean values of 3.99 and S.D. of 0.86. Construction management had mean values of 4.14 and S.D. of 0.93, finance had mean values of 4.06 and S.D. 0.97, personnel had mean values of 3.89 and S.D. of 0.90, and materials, equipment and machinery had mean values of 3.79 and S.D. of 1.10. Each aspect can be interpreted as high level.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารสัญญาก่อสร้าง ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ควบคุมงาน วิศวกรโยธา เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง และผู้ช่วยอำนวยการเขตมีนบุรี สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสถิติด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และ ค่า S.D. เท่ากับ 0.78 และ 2 ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารสัญญาก่อสร้าง ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 และค่า S.D. เท่ากับ 0.86 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ค่า S.D. เท่ากับ 0.93 ด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ค่า S.D. เท่ากับ 0.97 ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ค่า S.D. เท่ากับ 0.90 และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ค่า S.D. เท่ากับ 1.10 ซึ่งทั้ง 4 ด้าน แปรผลได้ว่าอยู่ในระดับมาก

บทนำ

ภาคการก่อสร้างเป็นกิจการที่สร้างความต่อเนื่องทางเศรษฐกิจหลายประการและสร้างตำแหน่งงานได้เป็นจำนวนมาก กิจกรรมในภาคการก่อสร้างหมายรวมถึง การปลูกสร้าง การบูรณะซ่อมแซม การบำรุงรักษา การรื้อถอนทำลาย ตลอดจน งานวิศวกรรมโยธาต่าง ๆ เช่น การสร้างถนน หรือระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น ภาคการก่อสร้างสามารถสร้างงานต่อเนื่องอื่น ๆ ได้มากมาย เช่น งานออกแบบโครงสร้าง งานตกแต่งภายใน งานผลิตวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง งานขนส่งคนงานและวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น โครงการก่อสร้างส่วนใหญ่มักใช้วิธีให้กิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในท้องถิ่นรับเหมาช่วงงานไปทำ ซึ่งนับเป็นกิจการที่สามารถสร้างรายได้และลดความยากจนได้เป็นอย่างดี ก่อนเกิดการระบาดใหญ่ทั่วโลกของโควิด-19 ภาคการก่อสร้างมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของทั่วโลกอยู่ที่ร้อยละ 13.40 (คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา , 2564)

มาตรการปิดเมือง (Lockdown) อย่างเข้มงวดเพื่อควบคุมการระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้โครงการก่อสร้างที่จำเป็นเร่งด่วนต่าง ๆ เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสถานการณ์ฉุกเฉิน โรงพยาบาล

หยุดชะงัก ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากไม่สามารถทำการผลิตหรือขนส่งได้ หรือการขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากคนงานไม่สามารถเดินทางมาทำงานได้ ในหลายประเทศที่มีการผ่อนคลายมาตรการปิดเมืองแล้วนั้น ภาคการก่อสร้างเป็นกิจการแรกที่เริ่มกลับดำเนินการต่อเนื่องโดยทันที (คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา, 2564)

อุปสรรคสำคัญที่ภาคการก่อสร้างต้องเผชิญในช่วงวิกฤตโควิด-19 แม้จะอยู่ในประเทศที่ไม่ดำเนินมาตรการปิดเมืองอย่างเข้มงวดหรือยกเว้นการใช้มาตรการกับภาคการก่อสร้าง ก็คือ การขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง มาตรการปิดเมืองส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทาน ทั้งทางด้านกำลังการผลิตที่ลดน้อยลงและการไม่สามารถขนส่งสินค้าให้ไปถึงผู้บริโภคได้ ปัญหาที่ตามมา คือ ผู้ประกอบการก่อสร้างไม่สามารถดำเนินงานให้แล้วเสร็จได้ตามกำหนด จนเหตุให้ถูกปรับเนื่องจากส่งมอบงานล่าช้า รัฐบาลได้เข้ามาช่วยเหลือโดยการขยายระยะเวลาส่งมอบงานในกรณีที่เป็นโครงการก่อสร้างของรัฐ หรือช่วยเจรจากับธนาคารหรือแหล่งกู้เงินของโครงการก่อสร้างให้ขยายเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น

แม้ว่าข้อสรุปตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 693 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2564 (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2563) เรื่อง มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในช่วงแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้กำหนดอัตราค่าปรับเป็นอัตราร้อยละ 0 ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้ความช่วยเหลือ กรณีสัญญาจ้างที่ลงนามก่อนวันที่ 26 มีนาคม 2563 ซึ่งยังคงมีนิติสัมพันธ์อยู่ แล้วนั้น การบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐก็ยังได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัยซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความล่าช้าในการส่งมอบตามสัญญา หรือการหยุดหรือเลิกกิจการของเอกชนผู้รับสัญญาในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี จัดเป็นเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 63.645 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยแขวงมีนบุรี และแขวงแสนแสบ ปัจจุบันมีประชากร 142,144 คน มีบ้านเรือนจำนวน 59,328 หลังคาเรือน (ฝ่ายโยธาและฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตมีนบุรี, 2563) และมีระบบขนส่งมวลชนสาธารณะเข้ามาในพื้นที่เมืองและยังจะมีรถไฟฟ้าสีชมพูและรถไฟฟ้าสายสีส้มตัดผ่านและเป็นที่ตั้งของสถานีตลาดมีนบุรี มีพื้นที่ซึ่งเป็นจุดกึ่งกลางเชื่อมระหว่างสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมือง จึงจะเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ ทำให้เกิดการเจริญเติบโตของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว (ณัฐพล สายพรมสุด, 2560) ทำให้เกิดการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ถนนเป็นจำนวนมาก

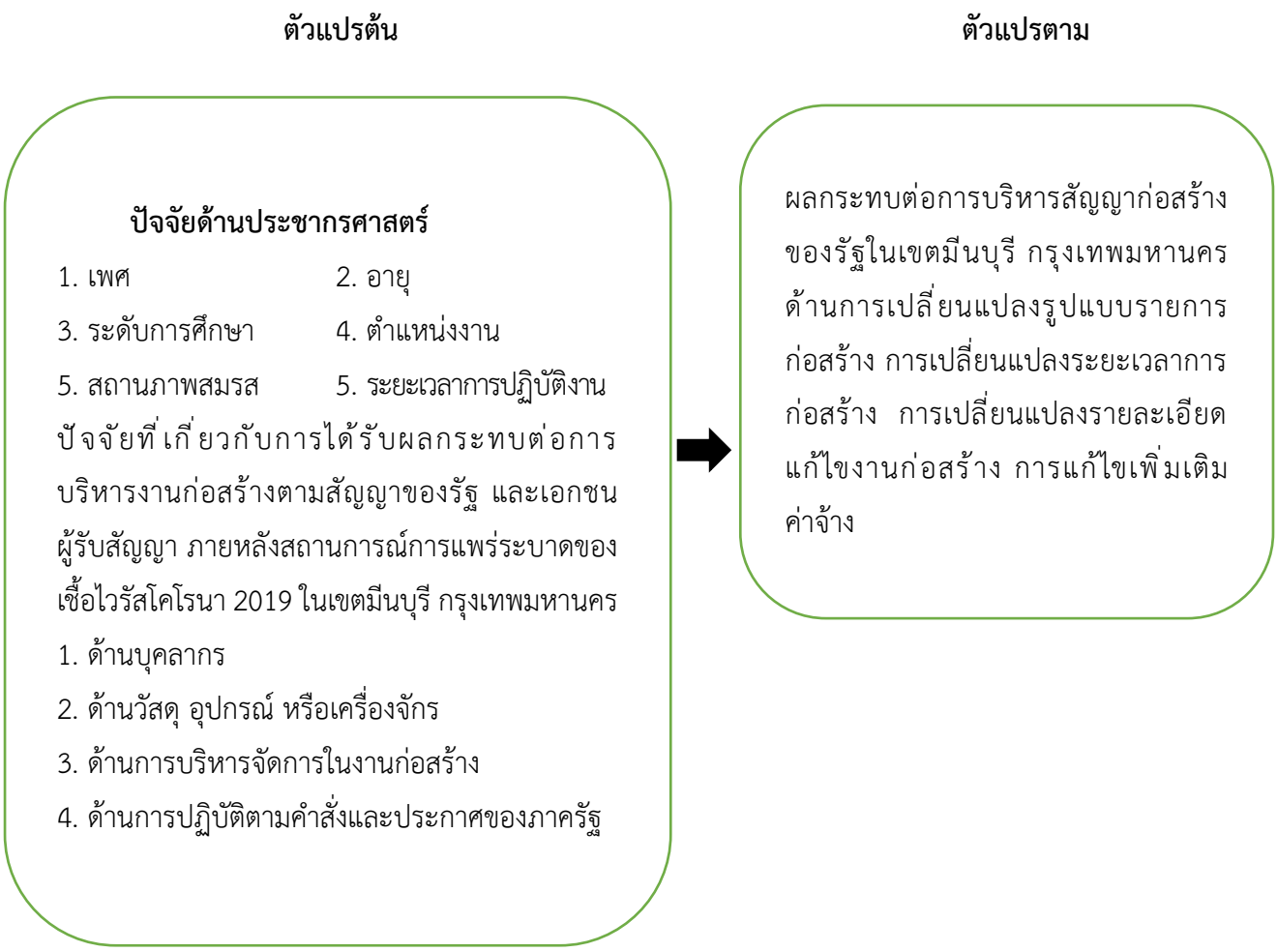
ดังนั้น การบริหารงานก่อสร้างตามสัญญาของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงได้รับผลกระทบอย่างสูง จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี เพื่อเป็นแนวทางป้องกันผลกระทบในการบริหารงานก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรีในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

2. เพื่อศึกษาระดับผลกระทบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารสัญญาก่อสร้าง ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 50 คน คือ ผู้ประกอบการ จำนวน 11 คน เจ้าหน้าที่พัสดุ จำนวน 1 คน ผู้ควบคุมงาน/ วิศวกรโยธา/เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา จำนวน 18 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง จำนวน 17 คน ผู้ช่วยอำนวยการเขตมีนบุรี จำนวน 17 คน และอำนวยการเขตมีนบุรี จำนวน 1 คน ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร (การรวบรวมของวิจัย, 2566) เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงศึกษาประชากรทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา เอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านทำการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่า = 0.94 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ได้ค่า Cronbach’s Alpha = 0.92

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Frequency and Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคลากร, ด้านวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักร, ด้านการบริหารจัดการในงานก่อสร้าง และด้านการปฏิบัติตามคำสั่งและประกาศของภาครัฐ กับผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พัก อาศัยในพื้นที่เขตมีนบุรีทดสอบโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล มีเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีตำแหน่งงาน ควบคุมงาน/ วิศวกรโยธา/ เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา คิดเป็นร้อยละ 36.00 และมีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.00

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐ ในเขตมีนบุรี

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลปัจจัยที่มีผลกระทบต่อด้านมาตรการของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกออกในแต่ละด้าน

ด้านมาตรการของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปรผลกระทบ	อันดับ
1. มาตรการด้านระยะเวลาตามสัญญา	3.90	1.13	มาก	3
2. มาตรการด้านแรงงานต่างด้าว	4.07	0.84	มาก	1
3. มาตรการด้านสินเชื่อ	4.00	0.94	มาก	2
รวม	4.00	0.78	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นความคิดเห็นต่อด้านมาตรการของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยในภาพรวมเมื่อพิจารณาแล้วมีความคิดเห็นระดับผลกระทบมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.00, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ มาตรการด้านแรงงานต่างด้าว (ค่าเฉลี่ย = 4.07, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ มาตรการด้านสินเชื่อ (ค่าเฉลี่ย = 4.00, S.D. = 0.94) และมาตรการด้านระยะเวลาตามสัญญา (ค่าเฉลี่ย = 3.90, S.D. = 1.13) ตามลำดับ

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี

ตารางที่ 2 แสดงผลกระทบต่อผู้ประกอบการในบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร แยกออกในแต่ละด้าน

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปรผลกระทบ	อันดับ
1. ด้านบุคลากร	3.89	0.90	มาก	3

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปรผลกระทบ	อันดับ
2. ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร	3.79	1.10	มาก	4
3. ด้านการเงิน	4.06	0.97	มาก	2
4. ด้านการบริหารงานก่อสร้าง	4.14	0.93	มาก	1
รวม	3.99	0.86	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อผู้ประกอบการในการบริหารโครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยในเขตมีนบุรี โดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.99, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารงานก่อสร้าง (ค่าเฉลี่ย = 4.14, S.D. = 0.93) รองลงมา คือ ด้านการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.06, S.D. = 0.97) ด้านบุคลากร (ค่าเฉลี่ย = 3.89, S.D. = 0.90) และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร (ค่าเฉลี่ย = 3.79, S.D. = 1.10) ตามลำดับ

ผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 2019

ตารางที่ 3 แสดงผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 2019 แยกออกในแต่ละข้อ

ผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 2019	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปรผลกระทบ	อันดับ
1. สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง	4.02	1.08	มาก	3
2. สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง	4.22	1.07	มาก	1
3. สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดงวดงานก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง	4.02	1.06	มาก	4
4. สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมค่าจ้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง	4.08	1.03	มาก	2
รวม	4.08	0.94	มาก	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 2019 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับผลกระทบมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08, S.D. =

0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับแรก คือ สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง (ค่าเฉลี่ย = 4.22, S.D. = 1.07) รองลงมา คือ สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมค่าจ้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง (ค่าเฉลี่ย = 4.08, S.D. = 1.03) สัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง (ค่าเฉลี่ย = 4.02, S.D. = 1.08) และสัญญาก่อสร้างของรัฐจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดงวดงานก่อสร้างหลังจากสถานการณ์โควิดจบลง (ค่าเฉลี่ย = 4.02, S.D. = 1.06) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีผลในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านมาตรการของรัฐกับผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐ	ผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.88	0.00	สูง	ทางบวก

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่าในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านมาตรการของรัฐกับผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (r = 0.88) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐมีความสัมพันธ์สูงต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่มีผลในระดับที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ของ ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ	ผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร			
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	0.66	0.00	ปานกลาง	ทางบวก

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 พบว่าในภาพรวมความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (Sig = 0.00) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง (r = 0.66) โดยเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายความว่า ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐและเอกชนผู้รับสัญญาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครที่มีผลในระดับที่แตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐาน

2. ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1 ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ

ภายหลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย มาตรการด้านแรงงานต่างด้าว มาตรการด้านสินเชื่อ และมาตรการด้านระยะเวลาตามสัญญา ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิชญ์ ทองแท้ (2565) พบว่า ผลกระทบด้านการเงินมีค่าความเสี่ยงสูง และ ด้านกฎหมายและข้อกำหนดมีค่าความเสี่ยงสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสรชัย นิโรธเริงสิริ (2549) พบว่าภาวการณ์ขาดแคลนช่างและคนงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อธุรกิจการก่อสร้าง และเสกสรร ตีงี

(2552) พบว่าผลกระทบด้านบุคลากรหรือ แรงงานมีผลต่อความล่าช้าในการก่อสร้างอาคารมากที่สุด รวมถึง พนม ภัยหน่าย (2556) พบว่าข้อจำกัดเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกฎหมายเป็นผลกระทบกับงานก่อสร้างโดยตรง และงานวิจัยของพาสิทธิ์ หล่อธีรพงศ์, ประสันน์ สายประทุมทิพย์ และสุรพงศ์ คณาวิวัฒน์ไชย (2542) พบว่า ในภาพรวมปัจจัยทางการเงิน และเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่บริษัทรับเหมาก่อสร้างทุกระดับให้ความสำคัญมาก

2 ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ มี

ผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานครประกอบด้วยด้านการบริหารงานก่อสร้าง ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรสุธีร์ สุขนาวา (2564) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างช่วงการแพร่ระบาดของโคโรน่าไวรัส 2019 (โควิด-19) มีปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านวัสดุ ด้านเครื่องจักร และ ด้านการเงิน และพบว่า ทั้งสี่ด้านเป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบสูง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาจากรัฐในระดับปานกลาง และงานวิจัยของพัษฐ์ชิยาดา ยุพัฒน์ (2562) พบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อประสิทธิภาพการบริหารควบคุมงานก่อสร้าง มีปัจจัยด้านต้นทุน เวลา แรงงาน,วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ ข้อบังคับ หรือกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ปัจจัยที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านต้นทุน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านแรงงาน ปัจจัยด้านวัสดุ ปัจจัยด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ปัจจัยด้านเวลา ปัจจัยด้านความปลอดภัยในการทำงาน ปัจจัยด้านข้อบังคับหรือกฎหมาย และ สภาพแวดล้อมตามลำดับ

สรุป

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดจำนวน 50 คน ที่ประกอบไปด้วยผู้ประกอบการ 11 คน, เจ้าหน้าที่พัสดุ 1 คน, ผู้ควบคุมงาน/วิศวกรโยธา/เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา 18 คน, เจ้าหน้าที่ฝ่ายการคลัง 17 คน, ผู้ช่วยอำนวยการเขตมีนบุรี 17 คน, และอำนวยการเขตมีนบุรี 1 คน ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีผลกระทบในระดับที่แตกต่างกัน

โดยการวิเคราะห์ผลของการวิจัยนี้ ได้ผลลัพธ์ที่สำคัญต่อสองสมมติฐานหลัก ดังนี้:

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยด้านมาตรการของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสถิติที่สำคัญ (Sig = 0.00) ระหว่างปัจจัยด้านมาตรการของรัฐกับผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก (r = 0.88) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์สูงระหว่างมาตรการของรัฐกับการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตที่ศึกษา

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสถิติที่สำคัญ (Sig = 0.00) ระหว่างปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการกับผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก (r = 0.75) ทำให้สามารถสรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์สูงระหว่างความพร้อมของผู้ประกอบการกับการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐในเขตที่ศึกษา

การวิจัยนี้ดำเนินการด้วยขั้นตอนวิธีวิจัยที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือทางสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบสมมติฐานทางสถิติ เพื่อสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความเป็นระบบและวิธีการวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์ทางความสัมพันธ์เพื่อหาความรู้และข้อสรุปที่มีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในสถานการณ์ที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1 มาตรการของรัฐมีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับมาตรการด้านแรงงานต่างด้าว นั้นรัฐควรมีนโยบายด้านการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรคติดต่อ และควรมีมาตรการการจ้างงานแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านที่ปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสาธารณสุข สำหรับมาตรการด้านสินเชื่อนั้น รัฐควรมีนโยบายให้สินเชื่อเร่งด่วนสำหรับผู้ประกอบการเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างราบรื่น เช่นการขยายวงเงินสินเชื่อ หรือ การลดอัตราดอกเบี้ยและการเลื่อนชำระหนี้ออกไป และสำหรับมาตรการด้านระยะเวลาตามสัญญานั้น รัฐควรมีนโยบายในการขยายระยะเวลาสัญญาออกไปอย่างน้อย 18 เดือนเพื่อมิให้มีการผิดสัญญาและมีการปรับ และทำให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติงานก่อสร้างได้อย่างราบรื่น

2 ความพร้อมของผู้ประกอบการที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของรัฐ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับความพร้อมด้านการบริหารงานก่อสร้างส่งเสริมให้ผู้ประกอบการได้รับการฝึกอบรมการบริหารงานก่อสร้างในภาวะวิกฤตเพื่อให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมในการบริหารงานก่อสร้าง ด้านการเงินส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการจัดทำรายงานทางการเงิน และรายงานกระแสเงินสดที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อสามารถวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์การเงินของผู้ประกอบการที่เหมาะสมได้ ในด้านบุคลากรควรส่งเสริมให้มีการจ้างงานทั้งแรงงานในประเทศและแรงงานต่างด้าวในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อสร้างสมดุลในด้านแรงงานและลดความเสี่ยงในด้านการขาดแคลนแรงงาน และด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรควรส่งเสริมให้มีการวางแผนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักรที่เหมาะสมและทันสมัย

3 ผู้อ่านบทความวิจัยนี้สนใจในรายละเอียดที่มากขึ้น สามารถศึกษาจากงานวิจัยของนายอภิเชษฐ์ กออำไพ. (2566). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีความละเอียดครอบคลุมปัญหาทุกด้าน เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบและยืนยันกับผลการศึกษาเชิงปริมาณ และจัดทำเป็นแนวทางในบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อที่รุนแรงในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรวิชญ์ ทองแท้. (2565). *ศึกษาความเสี่ยงโครงการก่อสร้างอาคารศูนย์บริหารของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (สัญญาที่ 2 งานระบบ) จากผลกระทบของโรค ระบาด (โควิด-19).* การค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา. (2564). Retrieved from https://permanent mission-geneva.thaiembassy.org/

ณัฐพล สายพรมสุด. (2560). *โครงการพัฒนาชุมชนชานเมืองมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.* กรุงเทพมหานคร: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยราชมงคลรัตนโกสินทร์.

พนม ภัยหน่าย. (2556). *การบริหารงานก่อสร้าง.* กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.

พัษฐ์ชิยาดา ยุพัฒน์. (2562). ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อประสิทธิภาพการบริหารควบคุมงานก่อสร้าง ในกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 11*(1). 13-33.

พาสิทธิ์ หล่อธีรพงศ์, ประสันน์ สายประทุมทิพย์ และสุรพงศ์ คณาวิวัฒน์ไชย. (2542). *การศึกษาปัจจัยที่ทำให้ผู้รับเหมาก่อสร้างอยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ.* เอกสารประกอบการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ. ครั้งที่7. กรุงเทพมหานคร.

สรชัย นิโรธเริงสิริ. (2549). *ปัญหาที่มีผลกระทบกับการก่อสร้างโครงการหมู่บ้านจัดสรรในกรุงเทพ และปริมณฑล การศึกษาโครงการเฉพาะกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. (2563) Retrieved from https://webportal.bangkok.go.th/minburi/page/sub/3043/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B9%84%E0%B8%9B%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B8%95

เสกสรร ตีงี. (2552). กรณีศึกษาปัญหาความล่าช้าในทัศนคติของผู้รับเหมากับโครงการก่อสร้างอาคารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครินทร์, 23*(1). 44-55.

อรสุธีร์ สุขนาวา. (2564). *ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างธุรกิจเอกชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโคโรน่าไวรัส 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่เขตวัฒนา.* การค้นคว้าอิสระปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อภิเชษฐ์ กออำไพ. (2566). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารสัญญาก่อสร้างของภาครัฐและเอกชนผู้รับสัญญาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.* การค้นคว้าอิสระ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika, 16*(3), 297-334.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.65

Video Art Production Through Interdisciplinary Perspective

Meng Jin[1], Kanokrat Yossakrai[2]*, and Nutcha Patananukit[3]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. Meng Jin
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand
Email: mengjin1115@163.com

3. Dr.Nutcha Patananukit
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand.
Email: bua4747@gmail.com

Corresponding Author*:
2. Asst.Prof.Dr.Kanokrat Yossakrai
Bangkokthonburi University, Thailand.
Email: kanokraty@gmail.com

Keywords: Video arts; Video production; Interdisciplinary perspective; Integral visions

Article history:
Received: 15/10/2023
Revised: 6/12/2023
Accepted: 25/09/2023
Available online: 28/12/2023

How to Cite:
Jin, M. Yossakrai, K. & Patananukit, N. (2023). Video Art Production Through Interdisciplinary Perspective. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 324-341.

ABSTRACT

The research objectives were as follows: (1) To explore the development of video arts through an interdisciplinary perspective. (2) To investigate video arts production through the lens of interdisciplinary perspective. (3) To compare video arts production between interdisciplinary and monodisciplinary perspectives. The primary concepts were drawn from the production process, integral vision, and Baudrillard's simulacra theory. The research employed qualitative methodology, utilizing instruments such as documents, in-depth interviews, and non-participation observation. Additionally, content analysis by typology and descriptive presentation were employed.

The findings are outlined as follows: (1) Historically, video art was predominantly inclined toward a single disciplinary perspective and specific shooting techniques, enabling deeper thematic expression. Currently, video art is produced from an interdisciplinary viewpoint, exploring diverse forms of expression from a multidisciplinary perspective. This involves continuous exploration of artists' innovative spiritual worlds, gradually reflecting the artistic, humanistic, and interactive aspects of video art. (2) Examining video art production from an interdisciplinary perspective necessitates not only various disciplines but also engagement with the artist's overall vision, brain, community, and society. Throughout the pre-production, production process, and post-production stages, the SMCR communication model interacts to realize video art creation from an interdisciplinary perspective. Therefore, selecting appropriate themes, modes of expression, media, and venues contributes to achieving effective communication outcomes. (3) Regardless of a single or interdisciplinary approach, emphasis is placed on script and content expression, often utilizing traditional shooting methods. However, the proportion of the entire creative process varies. The distinctions between the two perspectives are primarily manifested in three aspects: diversity of thinking, differences in technology utilization, and distinctions in the information recipient.

Introduction

The onset of the 21st century marked the commencement of the fourth industrial revolution, centered on intelligence and propelled by cutting-edge technologies such as artificial intelligence, quantum communication, and virtual reality. This global revolution has significantly impacted video art, not only in the expansion and innovation of research objects, paradigms, and methods but also in the fundamental reshaping of the relationship between art and other disciplines and knowledge systems.

Art, as an integral part of social life, permeates our closely connected existence. It provides a unique avenue for expressing emotions, contributing to the harmonious and beautiful fabric of our social life. Video art, reflecting social life and embodying special ideologies, stands as one of the most open and experimental categories in contemporary art. The transition from "photography" to "imaging" signifies the extension from the original "social and humanistic photography" to the more inclusive and disciplinary "visual research imaging."

The exploration of interdisciplinarity has deepened over the years, permeating various fields. In the realm of Contemporary Sociological Theory (Polloma, Margaret, 1989, p.129-178), contemporary interdisciplinary theory is acknowledged as a "theoretical alliance" essential for elucidating the increasingly complex social problems. While interdisciplinary research has a long history, true interdisciplinarity has gradually emerged with the establishment of distinct disciplines in modern times.

Photography stands as a pivotal step in image art production, serving as a crucial witness medium. Its lens, humbly facing the world, has the fundamental task of capturing what is commonly referred to as "reality." In the post-photography era, the concept of objective reality, once a fundamental requirement in the 20th century, has been continually challenged. Post-production is a crucial aspect of image art development, wherein light, mainly artificial, plays a decisive role in enriching the visual effects. Different artistic effects, such as bright, dark, or middle tones, are achieved by flexibly using various artificial lights with production software.

A dialogue relationship, rather than a monologue, should be fostered among perspectives from different disciplines. This fosters a more comprehensive knowledge and deeper understanding of art. Video art study should not solely rely on subject consciousness but also incorporate problem consciousness. This involves selecting an appropriate subject perspective and conducting effective research on identified problems. This approach goes beyond the realms of art and interdisciplinarity; it is also a form of communication. Even in video art, the information transmitted from sender to receiver carries hidden intentions, as the sender constructs their version of reality. Thus, awareness of the dissemination process in video art production (pre-production, post-production) and multidimensional analysis from interdisciplinary concepts are essential. Video art-related disciplines are confronted with unprecedented challenges, and interdisciplinary research emerges as the sole avenue to navigate these complexities. Professor Cao Kaizhong has pioneered interdisciplinary educational research on interactive video art, illustrating how a multidisciplinary design

teaching system can be established through the fusion of design, architecture, digital video, and other disciplines, ultimately fostering innovation in interactive video art teaching (Cao Kaizhong, 2019).

Objective

1. To study Video arts development through interdisciplinary perspective.

2. To study Video arts production through interdisciplinary perspective.

3. To compare Video arts between interdisciplinary and monodisciplinary perspective.

Research Framework

In the communication scop to Utilizing Berlo's Model of Communication to examine the communication process, encompassing pre-production, production, and post-production stages in video art creation. Interdisciplinary scope study to applying Ken Wilber's Integral Vision to explore the interdisciplinary aspects within the field of video art, emphasizing a holistic understanding of diverse perspectives. Communication Arts and Applied Arts Academy in China, Investigating the academic landscape at Communication Arts and Applied Arts Academy in China, focusing on its role in shaping media and arts professionals.

Key informants mention monodisciplinary media artists involving two individuals specializing in a single discipline related to media arts. Interdisciplinary media artists scope to two individuals engaged in multiple disciplines within the realm of media arts. Professional professors were two professors specializing in media studies, two professors specializing in arts education. According to VDO production personnel were two professionals actively involved in video production. Audience (VDO Enthusiasts) were four individuals representing the audience, selected through probability sampling and non-participatory observation, with a focus on those passionate about video content. Total participants are 14 persons Duration/Time Frame of the research will span a period of 2 months with the scope of Areas, the study will be conducted in Beijing and Dalian, China.

This research framework aims to comprehensively explore the communication dynamics, interdisciplinary aspects, and educational influence within the field of video art in China. By incorporating established models and involving a diverse group of key informants, the study seeks to provide valuable insights into the multifaceted landscape of video art in the specified geographical areas.

Research Methodology

1. Literature research method: By consulting books, electronic journals and network search, the author can consult relevant literature and analyze previous research results, to provide theoretical basis with reference value for this research.

2. In-depth interview method: The 14 people to be interviewed in this paper are composed of five groups of samples. By interviewing more of them, the relevant contents of the research objectives of this paper are obtained, analyzed and conclusions are drawn.

3. Non-participatory observation method: Through non-participatory observation of the interviewees, we can understand the impact of their life, environment, community and interpersonal relationship on their creation.

4. Summary and induction: Extract the key content obtained from the first three research methods, summarize and analyze how to create and spread interdisciplinary video art.

Results

1. To study Video arts development through interdisciplinary perspective.

Since the emergence of video art, until the 20th century, most of the video art has adopted a single shooting method, with the characteristics of documentary and realistic. The most representative is the documentary video, the audience first feel the picture and sound, the real scene shot by the photographer in the field, the first time to stimulate the audience's senses. The picture is clear at a glance, and the sound restores the sound of the real world. The rich sound contains a lot of life information, and the audience can understand the connotation of the film with the help of life accumulation, and there are no obstacles in the middle. Italian director Pasolini said that as a film director, he is in the hands of the most charming art form since the birth of art, is the world's only common, the most "real" language. The verisimilitude of the past video art is reflected in the picture of the video art, which is closer to the original face of the material reality and has an innate advantage in objectively reflecting the material world.

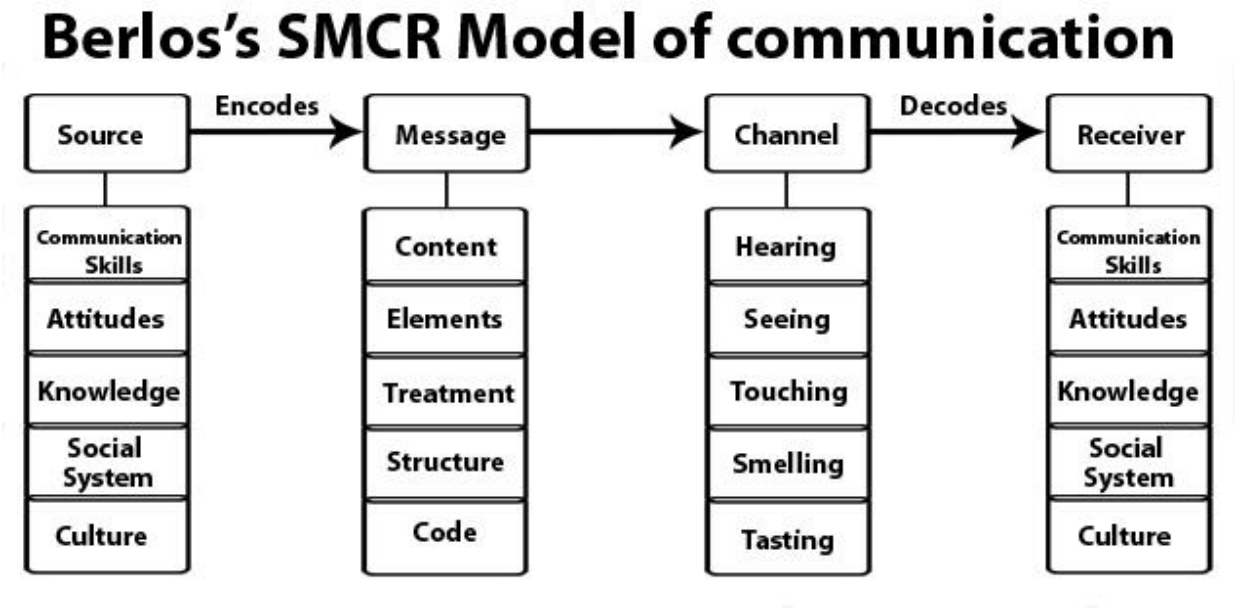
Today's video, media, design and art creative markets have entered the age of digital and diverse, this is no doubt a fact. Driven by the digital age, text-centric media content is shifting in the direction of images, images, and interactions. Video art In order to meet society's demand for applied, innovative and interactive professionals, the development of video art must move towards interdisciplinary fields. In order to create video art from an interdisciplinary perspective, the creator should not only have cultural and social science knowledge, but also have a strong practical photography ability, and be proficient in digital video and audio technology, three-dimensional animation, multimedia web design, network virtual technology, human-computer interaction technology. Only in order to make up for the gap in the training of traditional photography talents in innovation and interdisciplinary disciplines, can we not limit our understanding of photography in a narrow sense, break the disciplinary boundaries, and expand the scope of photography disciplines. From the interdisciplinary perspective, video art must not be regarded as an independent individual, ignoring the intrinsic unique role, social role, technical role, and communication role of other disciplines. Experience the spiritual meaning and connotation of different forms of artistic expression from multiple disciplines, and constantly explore the spiritual world of video art innovation, so that the artistic, humanistic, and interactive nature of video art can be fully reflected. On this basis, interdisciplinary video art will strengthen the study of the visual psychology of the audience, citing the concept of

"interaction" and "multi-discipline", and create under the unique culture of various disciplines, so that video art and interdisciplinary practice application can be better combined.

2. To study VDO arts production through interdisciplinary perspective.

In the process of creating interdisciplinary video art works, all necessary subject-related technologies, such as biology, chemistry, programming, model building, mathematics, and other non-artistic disciplines, are incorporated into the works according to the requirements of artists and creators for the theme expression and the standards for the communication path of the works. In addition, from an interdisciplinary point of view, mathematicians, biologists, scientists, digital modelers, programmers, and other interdisciplinary talents must join the production process to complete this creative task. What needs to be paid attention to is the source of the transmission of video art, both the artist and the audience. According to the Berlos's Model of Communication

Table 1: Berlos's SMCR model of communication.

Source: https://baike.baidu.com/

The communication attitude, communication skills and cultural and social institutions of the information source play a crucial role in the effective dissemination of information. According to the SMCR model, in terms of information sources, artists and creators should take the initiative to assume the responsibility of video art communication before, during and after creation, which is the premise for artists to effectively disseminate video art works.

The whole creation process is summarized from three aspects: pre-production, production process and post-production.

Pre-production: The creative process of interdisciplinary video art usually begins with an idea or concept. Artists can draw inspiration from different fields or themes and try to combine them to create a unique artistic experience. Once the idea is confirmed, the production staff needs to design visual elements, including scenes, backgrounds, characters, props, etc. This may involve hand drawing, digital painting, or 3D modeling and animation using professional software.

Production process (recording and shooting): In terms of information source communication skills in SMCR mode, from an interdisciplinary perspective, the communication of video art works created by artists must be combined with and consider the psychological expectations of the information recipient (audience) as far as possible, so that various non-artistic disciplines can be flexibly, reasonably and accurately used in the creation process. Further improve the audience's acceptance of the work. After the visual elements are designed to fit the theme, the actual material can be captured using relevant recording devices such as cameras. This may include shooting realistic scenes, role-playing, or specific actions. In addition to the choice of subject matter, technology is also an integral part. 3D holographic technology and holographic sound technology are the most advanced and promising sound production technology in the industry. From an interdisciplinary perspective, video art creation can be summarized as the creator's thoughts not only focus on the "front end" of the work, but also focus on the "back end" of the work.

Post-production: After the application of required subject content is completed, the post-production stage is entered. This includes discipline fusion, video editing, audio and sound effects added compositing. Artists can use professional video editing software and audio processing tools to process and combine footage to create the desired effect. Throughout the creative process, artists and creators may constantly change their creative ideas or details. Due to the sudden uncertainty of the work or discipline, they may need to change their work direction and thinking, and even change or increase or decrease the relevant disciplines in order to better present and disseminate the work, and promote the better, faster and wider dissemination of this interdisciplinary video artwork. From an interdisciplinary perspective, the knowledge level of video art is very broad, and the disciplinary level is also very rich, and sometimes four or more different disciplines can be integrated into a single work.

Table 2 When using a table to explain video art creation from an interdisciplinary perspective, we can clearly list SMCR elements at each stage and more intuitively show the process of information transmission.

Stage	Sender	Message	Channel
Pre-production stage	Creator	The overall concept and theme of video art, the interdisciplinary perspective of artistic intention when	Planning meetings for the production process

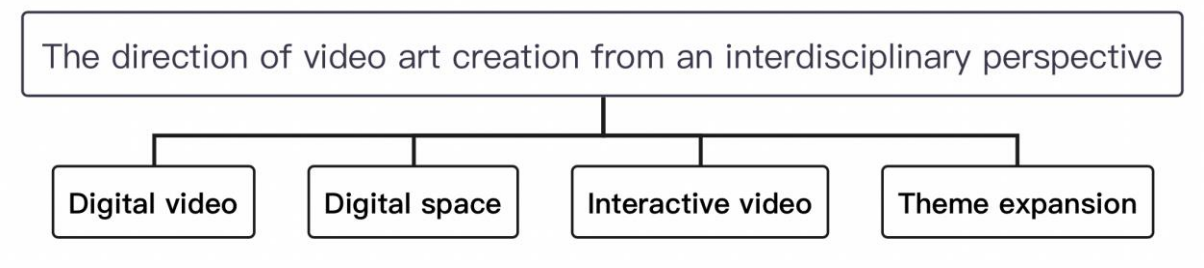
Stage	Sender	Message	Channel
	Artist	creating and the final expression of the work	Copy writing communication
	Digital technician		Anticipate and develop the form of the work
	Skills and team members in required disciplines		Creative brainstorming, etc.
Production stage	Creator	The integration of different disciplines and video art creation enables effective communication and cooperation to transform complex creative ideas into realistic video art works	Team meeting
	Artist		
	Digital technician		Studio or workshop
	Skills and team members in required disciplines		Collaboration tools for related disciplines
Post-production stage	Creator	Focus on the use of digital post-production technology, as well as the required disciplinary technology, and production research methods, to strengthen the interdisciplinary perspective of artistic expression, optimize video art works	Digital media platform
	Artist		
	Digital technician		Social media
	Skills and team members in required disciplines		Network broadcast platform, etc.

From Table 2, we can clearly see that at different stages, different senders, information, channels and receivers can interact according to SMCR communication modes to achieve video art creation from an interdisciplinary perspective. The pre-production stage involves creative conception and planning, the production process stage requires interdisciplinary collaboration and communication, and the post-production stage focuses on technical processing and the dissemination and presentation of the final product. This comprehensive representation helps to better understand the complexity and diversity of information transmission throughout the creative process.

Therefore, according to the SMCR model, the communication of video art works from an interdisciplinary perspective, combining the theme and expression form of the communicated art works with the needs of the audience, encoding the communication information in a

targeted way, and selecting appropriate disciplines, expression methods, media materials, playing places and other methods are conducive to achieving good communication effects.

Table 3 Under the influence of interdisciplinary perspective, video art will be created from the four aspects of digital image, digital space, interactive image, and theme expansion, colliding with more disciplines, and creating creativity.

Upper	
Intrapersonal communication (mind/soul) Inspiration (depend on artist background) • Pre- Production • Production • Post-Production	Intrapersonal communication (brain) The brain interprets inspiration to be script/ semi-script. • Pre- Production Brain command eye and hand to capture picture with Video, lighting, prop. • Production Brain command eye and hand which link with inspiration with Video editing. • Post-Production Brain controls and thinks the pieces of the video together until they become a complete piece.
Left	**Right**
Artists spend their life in their community. Monodisciplinary Video artists usually stay in urban areas which are modern and isolation Interdisciplinary Video artists usually stay in rural area which naturally lifestyle. • Pre- Production	Society impact monodisciplinary and interdisciplinary artists. China society favored Video arts from both monodisciplinary and interdisciplinary artists. • Pre- Production

There is a reproduction from previous content. (Simulacre of Baudrillard) • Production There is a reediting from previous content. • Post-Production Integrate the characteristics of their own environment into the work or show the characteristics and style of the living environment in the work.	There is a reproduction from previous content. (Simulacre of Baudrillard) • Production There is a reediting from previous content. • Post-Production Integrate the characteristics of their own environment into the work, or show the characteristics and style of the living environment in the work.
Lower	

3. To compare VDO art from an interdisciplinary and single-discipline perspective.

Regarding the similarities and differences between interdisciplinary perspective and single perspective in video art creation, the following conclusions can be drawn:

The similarities between interdisciplinary perspective and single perspective are mainly reflected in the fact that the two perspectives are basically the same in the production process of video art, and both focus on the expression of script and content. Whether from a single disciplinary perspective or an interdisciplinary perspective, traditional methods are used in most cases, but the proportions of the entire creative process vary.

The differences between the two are mainly reflected in three aspects: the diversity of thinking, the difference in the use of technology, and the difference in the recipient of information.

The production process of single-view video art is relatively simple; The process of creating video art from an interdisciplinary perspective involves multiple approaches, which then need to be integrated together.

At the technical level, single-discipline video art creation focuses on shooting and editing techniques, while interdisciplinary perspectives require different disciplines and professionals. For example,An interdisciplinary artist in Beijing -- Xu Bing's interdisciplinary artworks are created by finding the right pieces in different mediums, disciplines and materials. In terms of the choice of production software, most interdisciplinary video art production can be done using ADOBE series software. In addition to the ADOBE series of software, interdisciplinary video art works also use corresponding disciplinary techniques, such as the use of biological research methods when combining biology with video art.

Table 4 The comparative contents of the research purpose of the paper.

Sender1: deep monodisciplinary video artists	**Sender 2: interdisciplinary video artists**
Preproduction: scripts (content/ message) come from inner, behavior, atmosphere of community, society and deep art discipline, less effect from sign consumptions.	**Preproduction:** scripts (content/ message) come from inner, behavior, atmosphere of community, society and interdisciplinary, many effect from sign consumptions.
Production: camera angle, location, setting (come from integral level and deep art discipline)	**Production:** camera angle, location, setting (come from integral level and interdisciplinary)
Post-production: editing (come from integral level and deep art discipline)	**Post-production:** editing (come from integral level and interdisciplinary)
Receivers: analyst the video	**Receivers: analyst the video**
video is the message of deep monodisciplinary artists	video is the message of of interdisciplinary artists
Discipline, integral vision, sign consumption	Discipline, integral vision, sign consumption

In the SMCR model, the information receiver has the dual function of receiving information and giving back information. Compared with other communication modes, SMCR mode attaches more importance to the initiative of information recipients in the process of information transmission, and believes that attitude, communication skills, knowledge, social system, and culture will affect the acceptance, understanding, use and feedback of information recipients. In order to achieve effective communication of video art works from an interdisciplinary perspective, information recipients (viewers and fans) need to acquire communication information with a positive attitude, have a certain artistic foundation, or have the relevant disciplinary foundation contained in video art works, so as to better understand the deep meaning of the works and improve the initiative of artwork communication.

The cognitive differences between interdisciplinary video artists and single-disciplinary video artists, their disciplinary backgrounds, lifestyles, (thinking + brain)/ community relations/social participation, etc., will have a huge impact on the creation of their works.

Discussion

Based on the research objectives, the discussion will unfold as follows:

Hence, it can be deduced that video art produced from an interdisciplinary perspective is, to a large extent, highly nuanced in both artistic expression and the communication of ideas.

When artists engage in the creation of video art from an interdisciplinary standpoint, the flexible utilization of an overarching vision becomes imperative. The inner thoughts, inspiration, cognitive processes, community environment, and societal policies of artists all wield influence at every stage of creation.

In the pre-production phase, the artist's mind commands their eyes and hands to capture the image, employing lights and props judiciously to craft the desired scene. During the production stage, the brain directs the hands or props to execute the dynamic production of each segment. The post-production phase reflects the brain's control, contemplating the coherence of the video clips to transform them into complete video art pieces. The community environment also significantly shapes artists' work. Single-discipline artists residing in urban settings often benefit from deep exposure to the creative content of their specific discipline. In contrast, interdisciplinary artists relish a more relaxed lifestyle in the countryside, connecting with daily life and integrating diverse disciplines into their works. That consist with the study of Panzarella, et al, (2023), which highlights the widespread lack of consideration for the social dimension in sustainability, particularly its interactions with environmental and economic dimensions. Asset-based approaches, such as the Community Capitals Framework, are frequently employed to address these challenges in environmental management. Through a systematic review, the study explores the conceptual and practical applications of these approaches. The findings reveal that various forms of community capitals exist within environmental management frameworks, effectively promoting the inclusion of social, economic, and environmental dimensions in sustainability assessments. The influences of these environments manifest in every stage of their creative process. Changes in the social environment and policies can impact artists' creativity and even steer the direction of their artistic endeavors.

According to Berlo's SMCR model, Mind Map 1 reveals that interdisciplinary video art communication embodies characteristics such as interactivity, openness, timeliness, compatibility, virtual world representation, and extensibility. These features draw connections between people, people and objects, and people and society, transforming the traditional one-way communication relationship between communicators and receivers into a two-way interactive exchange.

Table 5 Video creation from an interdisciplinary perspective

Video creation from an interdisciplinary perspective Six characteristics	interactive	Man to man
		People and Things
		Man to society
	Openness	Biology
		Chemistry
		Physics
		Math
		Medicine
		A non-artistic subject
	Timeless	Follow the timeline create
		Follow hot events to create
	Compatibility	Two-way transmission
		Interactive transmission
	Virtuality	Network
		Platform cloud

		Live streaming
	Malleability	Platform allows the past to reappear in the future
		The future to be shown in advance in the present
		The imagination to become a reality

The mode of communication has also changed from "centralized" communication to "decentralized" communication, and the active communication power of the audience (viewers and fans) has been increasing. In today's society, it is worth thinking about what kind of creative idea can make the interdisciplinary art form be recognized by the humanistic spirit.

It can be deduced that video art created from an interdisciplinary perspective possesses the ability to rapidly disseminate, spark new trends, and foster active audience engagement and discussion. The information channel, a key component in the SMCR model, serves as the conduit for transmitting information from the source to the receiver, utilizing various communication tools. Human sensory channels, encompassing vision, hearing, touch, smell, and taste, play a crucial role in perceiving information through these senses. All individual's unique experiences shape their understanding of themes and knowledge, resulting in diverse interpretations of artistic works. In line with Berube's study (2023), our research aligns with the current state, contributing to multi-sensory initiatives for the low-vision and blind community. Drawing upon research findings from sensory museology and cognitive psychology, the study aims to enhance our understanding of multi-sensory translation. Utilizing a qualitative methodology, data from three rounds of individual interviews and one co-design session with visually impaired participants were examined. A thematic analysis informed design decisions and identified barriers to inclusion in art museums. The study involved the co-creation of multi-sensory translations of specific paintings, challenging the tradition of museums relying solely on vision as the acceptable sense for accessing visual arts. Specifically, the project focused on translating Franklin Carmichael's painting "In the Nickel Belt" (1928) and Duncan de Kergommeaux's "Outport Icon #2" (2001-2002) into multi-sensory experiences. New technologies such as sound, light, power, AR, VR, MR, 3D scanning and reconstruction, and motion capture provide a variety of possibilities for the interaction of video art, and have high requirements for the size, lighting, and geographical location of post-production equipment and playback venues. In order to better disseminate interdisciplinary video art works, post-production and promotion are both important.

It can be concluded that in order to create a variety in their works, artists will actively cross disciplinary methods, such as psychology, philosophy, sociology, etc. The SMCR model attaches great importance to the initiative of the information receiver in the process of information transmission, and holds that attitude, communication skills, knowledge, social system and culture will all affect the receiver's acceptance, understanding, use and feedback of information. For example, during the Cubist period, Picasso would actively integrate and create from an interdisciplinary perspective. During the Surrealist period, the artist Dali was influenced by Mondrian's new psychology and created works such as the continuity of memory, which has had a significant impact on the art world to this day. If a person with a video background or

media expertise is involved in the production of video art on a single theme, it will go relatively smoothly. However, video art production from an interdisciplinary perspective requires a multidisciplinary knowledge base, and the important difference between the two perspectives is whether artists and creators have a multidisciplinary knowledge base. In addition, in order to achieve effective communication of video art works from an interdisciplinary perspective, the information receiver (audience) needs to have a positive attitude towards acquiring and disseminating information, have a certain artistic creation or theoretical foundation, or have a foundation related to the relevant disciplines contained in the video art works.

Conclusion

When making video art, interdisciplinary artists combine multiple non-artistic disciplines with the artist's inspiration, ideas and social environment, which are expressed through pre-production, production process and post-production. According to the SMCR model, artists disseminate video art works from an interdisciplinary perspective, combine the theme and expression form of the transmitted art works with the needs of the audience, encode the communication information in a targeted way, and select appropriate disciplines, expression methods, media materials, playing places, etc., which is conducive to achieving good communication effects. From an interdisciplinary point of view, mathematicians, biologists, scientists, digital modelers, programmers, and other interdisciplinary talents must be added to the production process to complete this creative task.

In the interdisciplinary perspective, the flexible use of the overall vision is very necessary, and the artist's inspiration, the brain's thinking, the community environment and society will have a profound impact on his creation. In pre-production, the artist's brain will direct the eyes and hands to capture the picture, and the correct use of lighting and props to create; When making, the brain directs the hand to make it. The post-production stage is when the brain controls and thinks about the coherence of the video, making it a complete video work. Most of the monodisciplinary artists live in the city, while the interdisciplinary artists enjoy a leisurely life in the countryside, and the images brought by these environments will be reflected in all stages of the creation of their works. Changes in social environment and policies will affect artists' creation and even lead their creative direction.

At different stages, different senders, information, channels, and recipients can interact with each other according to the communication mode of SMCR to achieve video art creation from an interdisciplinary perspective. The communication attitude, communication skills and cultural and social system of the information source play a vital role in the effective communication of information. According to the SMCR model, in terms of information sources, artists and creators should take the initiative to assume the responsibility of video art communication before, during and after creation, which is the premise for artists to effectively disseminate video art works.

Under the influence of interdisciplinary perspective, video art will be created from four aspects: digital image, digital space, interactive image, and theme expansion, colliding with more disciplines and creating creativity. In the pre-production phase, the creative process of interdisciplinary video art usually begins with an idea or concept; At the stage of production

(recording and shooting), the information source communication technique of SMCR model is adopted. From an interdisciplinary perspective, the communication of video art works created by artists must combine and take into account the psychological expectations of the information recipient (audience) as much as possible, so that various non-artistic disciplines can be flexibly, reasonably and accurately used in the creation process. When it comes to post-production, it includes discipline fusion, video editing, audio and sound effects added compositing.

Suggestion

You may provide itemized recommendations based on your research findings in two aspects:

Recommendations for a communication perspective.

From the perspective of communication, this paper summarizes three suggestions of artists and practitioners on the creation of video art from an interdisciplinary perspective.

1. Strategic Dissemination and Communication Channels:

1.1 In the age of widespread digital content creation, generating attention-grabbing and traffic-generating content is crucial for interdisciplinary video art production.

1.2 Leveraging various communication channels such as Weibo, WeChat, Line, short video platforms, and live broadcasting platforms is essential to engage audiences through visual, auditory, tactile, smell, and taste stimuli.

1.3 Emphasizing the use of short video platforms in the digital era to expand reach and produce compelling interdisciplinary art.

2. Precise Positioning and Audience Understanding:

2.1 Recognizing the specificity of the audience for interdisciplinary video art and actively staying informed about the latest works within this scope is vital.

2.2 Employing the advantages of the Internet, including big data analysis technology, to thoroughly understand the interdisciplinary audience, allowing for comprehensive analysis and precise positioning.

2.3 Utilizing multi-dimensional communication characteristics, such as Internet and mobile platforms, to encourage the audience to actively share and disseminate interdisciplinary video art.

3. Emphasis on Fragmented Context for Rapid Information Access:

3.1 Harnessing the capabilities of Internet technology to meet audience demands for information transmission unconstrained by time, space, or region.

3.2 Capitalizing on the convenience and efficiency of Internet communication to capture audience attention and facilitate the fragmented dissemination of information.

3.3 Maximizing the use of fragmented audience time to cater to individual needs, enabling them to experience the allure of interdisciplinary video art without limitations of time and space.

Recommendations for interdisciplinary video art production in art schools

Based on the SMCR model, the following three suggestions are put forward for video art production from the interdisciplinary perspective of art colleges.

1. Enhance Communication Power of Information Sources:
   1.1 Recognize the key role of communicators in cultural communication.
   1.2 Include groups of artists and production personnel with advanced digital technology skills.
   1.3 Instill a sense of mission and responsibility in disseminating interdisciplinary video art.
   1.4 Improve their ability to modernize and convey the essence of interdisciplinary perspectives in the current social environment.

2. Broaden Horizon and Understanding of Different Disciplines:
   2.1 Encourage students to learn from an interdisciplinary perspective.
   2.2 Promote participation in and research of different disciplines.
   2.3 Obtain subject information and technology from both the arts and non-arts professionals.
   2.4 Emphasize the importance of cross-disciplinary learning to enhance video art production technology and creativity.

3. Strengthen Training of Non-Artistic Disciplines for Information Recipients:
   3.1 Move beyond theoretical and technical aspects of video art works.
   3.2 Focus on the initiative of information receivers in the SMCR model.
   3.3 Provide training in non-artistic disciplines and qualities.
   3.4 Develop skills and theoretical knowledge related to interdisciplinary video art.
   3.5 Create works that offer profound sensory experiences (vision, smell, taste, hearing, touch) to improve active communication with information receivers.

These recommendations aim to optimize the interdisciplinary video art production process in art colleges by empowering communicators, fostering interdisciplinary perspectives, and enhancing the training of information receivers in non-artistic disciplines.

Recommendations for future video art production from an interdisciplinary perspective.

When exploring the future of video art production from an interdisciplinary perspective, take advantage of Bell's SMCR model, which covers four key elements: Source, Message, Channel and Receiver. Here are five suggestions based on this model:

1. Multiple and Integrated Creative Methods (Source):
   1.1 Explore ideas, concepts, and techniques from diverse disciplines.
   1.2 Integrate elements from science, sociology, philosophy, literature, etc., into video art production.
   1.3 Combine visual elements, sound design, and interactive techniques.

1.4Incorporate different cultural, historical, and social backgrounds to stimulate multi-level thinking and emotional experiences.

2. Innovative Message and Channel:

2.1 Present creativity through various communication methods.

2.2 Integrate elements from different disciplines to create unique visual and sensory experiences.

2.3 Use multiple mediums such as video, sound, and interactive technologies.

2.4 Embrace emerging technologies like virtual reality and augmented reality for innovative communication.

3. Multiple Interpretations for Audience and Audience Groups (Receiver):

3.1 Acknowledge the diversity of the audience.

3.2 Create open and expansive works to allow varied interpretations.

3.3 Encourage the audience to interpret from multiple perspectives, fostering deeper thinking and emotional connections.

3.4 Achieve secondary and multiple transmissions of the work.

4. Interactive Exploration of Science and Technology and Humanities:

4.1 Embrace the role of technology in video art production.

4.2 Explore cutting-edge technologies like artificial intelligence, virtual reality, and augmented reality.

4.3 Investigate how technology interacts with human experiences, emotions, and social issues.

4.4 Prompt deep thinking about the relationship between technology and humanity.

5. Global and Cross-Cultural Perspective:

5.1 Transcend geographical and cultural boundaries.

5.2 Incorporate ideas from different cultures into the creative process.

5.3 Address global issues such as climate change, human rights, and cultural identity.

5.4 Convey resonance and commonality across cultural differences through multiple visual languages and symbol systems.

In the realm of interdisciplinary art production, communication form, creativity, and deep thinking hold equal importance. By applying Bell's SMCR model, future video art production can explore new possibilities in expression forms and communication channels, leading audiences to explore and think within an interdisciplinary world. Artists and producers are encouraged to maintain an open vision, embrace new methods and ideas, and continually push creative boundaries.

This study uses in-depth interviews and non-participatory surveys to obtain real research data and enrich research results. By summarizing and analyzing the results of 14 interviewees, the paper completes the three research objectives of the theory, and further puts forward correct and meaningful suggestions for video art creation from the interdisciplinary perspective in the future.

References

Belland, C. (2012). *Design for video: Nurturing the transition of video arts students from consumers to producers through deliberate practice.* The role of criticism in understanding problem-solving. New York: Springer, 187-196.

Bérubé, P. (2023). *Towards a more inclusive museum: developing multi-sensory approaches to the visual arts for visually impaired audiences* (Doctoral dissertation, Carleton University).

Cao, K. (2019). Interdisciplinary teaching research of interactive video art – taking the teaching practice of Communication University of China as an example. *The Grand View of Art*, 161-162.

Chen, D. (2017). On the importance of digital video art in college education. *Heilongjiang Science and Technology Information*, (13), 157-158.

Chen, R. (2015). Human life changed and unchanged by video technology – reinterpretation of McLuhan's video theory. *Today's video, 23* (12), 2.

Crowley, E. D. (2004). Video art in worship: The potential for a new literal art, its pastoral and theoretical challenges*. Institute of Literal Studies Olympic Papers*, 11.

Dong, S. (2020). Analogue order and theoretical pedigree in the digital era: from Plato, Foucault to Baudrillard. *Chinese and Foreign Culture and Literary Theory,* 000 (002), 371-385.

Hu, Z., & Wu, W. (2013). Historical evolution, research path, and discipline response of video arts. *Modern Communicatio*n, 12.

Huang, D. (2022). *Extension: McLuhan's "body" - a new understanding of the video*. Journalists (02), 3-13. doi:10.16057/j.cnki.31-1171/g2.2022.02.007.

Lu, W. (2020). Art research and interdisciplinary perspective. *Literature and Art Studies*, (11), 371-385.

Luo, Q. (2017). Overview of the current research situation of new video art. *Popular literature and art*, (22), 242.

McDowell, M. A., Heimes, M., & Sinning, I. (2021). Structural and molecular mechanisms for membrane protein biogenesis by the Oxa1 superfamily. *Nature structural & molecular biology, 28(*3), 234-239.

Panzarella, F., Turcanu, C., Abelshausen, B., & Cappuyns, V. (2023). Community capitals and (social) sustainability: Use and misuse of asset-based approaches in environmental management. *Journal of Environmental Management, 329*, 117-122.

Sun, X. (2022). Talking about the application of photography art in the new video environment. *Cradle of Journalists* (01), 142-144.

Wang, X. (2021). World, body, and subject -- Rethinking on subjectivity. *Chinese Social Sciences*, (12), 176-198+203.

Wang, Y. (2015). Research on the application of light in post-production of image art. *Science and technology economic market*, (09), 108.

Zhang, S. (2013). Ken Wilbur and his theory of transpersonal psychology. *World of Labor Security (theoretical edition)*, (06), 151-152.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.66

Communicating the Image of the Belt and Road Initiative Through English Language Online Media in Thailand

Duan Hua[1], Kanokrat Yossakrai[2*], Nutcha Patananukit[3]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. Duan Hua
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand.
School of Sports Media, Guangzhou Sport University, China.
Email: duanhua1130@gmail.com

3. Dr. Nutcha Patananukit
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University
Email: bua4747@gmail.com

Corresponding Author*:
2. Asst.Prof.Dr. Kanokrat Yossakrai
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand.
Email: kanokraty@gmail.com

Keywords:
The Belt and Road Initiative; Communication; Perceptions Theory; Public Relations Theory

Article History:
Received: 17/10/2023
Revised: 06/11/2023
Accepted: 25/12/2023
Available online: 28/12/2023

How to Cite:
Hua, D., Yossakrai, K., & Patanamukit, N. (2023). Communicating the Image of the Belt and Road Initiative Through English Language Online Media in Thailand. *Journal of Dhamma for Life, 29*(4), 342-363.

ABSTRACT

This research aimed to explore: (1) the state of communication regarding the Belt and Road Initiative in Thailand through English Language Online Media; (2) the portrayal of the Belt and Road Initiative in the same media; (3) Thai public perceptions of the Belt and Road Initiative through this media; and (4) to derive communication guidelines for the initiative in Thailand. The theoretical framework included perceptions theory, communication process, and public relations theory. The mixed-methodology approach involved a population study in Bangkok, targeting individuals aged 18 to 60 with social awareness. A sample of 400 participants was determined using the Taro Yamane formula. The key informant was the general news editor at Bangkok Post. Data collection utilized online questionnaires, documents, and in-depth interviews, with descriptive statistics and Pearson correlation employed for data analysis.

Key findings revealed that, prior to September 2023, the Belt and Road Initiative was well-covered by Bangkok Post but faced declining interest over time. The Indo-European Corridor (IMEC) policy and the "Green BRI" presentation by the new Thai government renewed attention. The BRI image transformed from neglect to vibrancy. Thai people exhibited divided opinions, with one group supporting the initiative for its potential economic impact, while another leaned towards Western policies. Recommendations include transparent policy disclosure to the Thai public, media balance in representing diverse political positions, and the Chinese government adopting a participatory approach with Thai online media, avoiding top-down communication for better responsiveness to Thai news feedback.

Introduction

On September 7, 2013, Chinese President Xi Jinping delivered a significant speech at Nazarbayev University in Kazakhstan titled "Promoting People-to-People Friendship and Creating a Better Future Together." In this address, he advocated for the collaborative establishment of the "Silk Road Economic Belt" through innovative cooperation models (People's Daily, 2013). During his visit to ASEAN in October 2013, General Secretary Xi Jinping further introduced the strategic concept of the "21st-Century Maritime Silk Road." In a speech to the Indonesian parliament titled "Working Together to Build the China-ASEAN Community of Shared Destiny," General Secretary Xi promoted the creation of the Asian Infrastructure Investment Bank and the development of a joint venture for the "21st Century Maritime Silk Road" (Xinhua, 2013).

The Belt and Road Initiative encompasses 65 countries, including Mongolia in East Asia, 10 ASEAN countries, 18 in West Asia, 8 in South Asia, 5 in Central Asia, 7 in the Commonwealth of Independent States, and 16 in Central and Eastern Europe.

As we approach the 10th anniversary of the Belt and Road Initiative in 2023, it stands as China's foremost state-level strategy. Its successful implementation hinges on obtaining the consensus of countries along the Belt and Road, a task not limited to governmental bodies but one that also necessitates understanding and support from the public. Over the past decade, governments across various nations have actively aligned their strategies with the Belt and Road Initiative, tailoring their approaches to their respective national conditions. Notable alignments include the integration with the European Plan for Accommodating Tourists, Russia's Eurasian Economic Union, Kazakhstan's Bright Road, and Poland's Amber Road (Li Zheng, 2020).

I firmly believe that the Belt and Road Initiative has displayed resilience and dynamism throughout its existence, consistently offering new opportunities for both China and the countries along its routes. Hence, this paper aims to examine news reports related to China's Belt and Road Initiative in Thailand's Bangkok Post. Its objective is to convey China's foreign policy and supporting policies to the nations along the Belt and Road, emphasizing positive content in economic cooperation, cultural exchanges, tourism development, and business negotiations. The intention is to yield positive outcomes, provide guidance for cooperation, and highlight the value significance for the publicity and promotion of relevant policies along the Belt and Road. This, in turn, seeks to foster cultural exchanges and collaboratively advance the new era of Belt and Road cooperation.

Objective

1) To study the situation of ccommunication of the Belt and Road Initiative through English Language Online Media in Thailand.

2) To study the image of the Belt and Road Initiative through English Language Online Media in Thailand.

3) To study of Thai people's perceptions for the Belt and Road Initiative through English Language Online Media in Thailand.

4) To find the guideline of communicating of the Belt and Road Initiative through English Language Online Media in Thailand.

Research Framework

The content scope of the study encompasses:

1) The situational communication image of the Belt and Road Initiative.

2) Content analysis of the origin of the Belt and Road Initiative from Bangkok Post in Thailand.

3) Perceptions theory.

4) Communication process according to Berlo.

5) Communication image creation.

6) Public relations theory.

The target population is the Thai audience engaged in reading English online media in Thailand. Specifically, the sample group comprises individuals from the Thai population who read English online media within the framework of the "One Belt One Road" project. This demographic is in the capital city of Thailand, Bangkok, and comprises 400 individuals.

For interviews and primary information, the study will involve editors and journalists from the editorial department of Bangkok Post. The key interviewers will be the editors and journalists responsible for gathering and compiling news reports related to the Belt and Road Initiative. The participants can be categorized based on the type of news, with each group consisting of 1 to 2 chief editors and 2 journalists, totaling 2 to 3 individuals. The research is expected to span a duration of three months.

Research Methodology

1) Literature method: By referring to books, electronic journals and network search, the author can refer to relevant literature and analyze previous research results, to provide theoretical basis with reference value for this study.

2) In-depth interview method: Qualitative research: Semi-structured interview is the tool. Key interviews in this study are divided into two groups. Key informants are personnel working in English online media organizations. There are positions related to news editors, journalists, responsible for producing foreign news content or content about the Belt and Road Initiative of China, which this research is Bangkok Post.

3) Questionnaire survey method: Quantitative research: The tool is an online questionnaire survey. This study will take Bangkok, the capital city of Thailand, as the main collection point, and conduct a questionnaire survey on people living in Bangkok. The number of questionnaires should be 400. The content of the questionnaire is about the public's understanding channels, cognition level, attitude and views on the Belt and Road Initiative.

Results

Section 1: Result of the situation of Communicating of the “One Belt One Road” project Through English Language Online Media in Thailand

The past news reports of Bangkok Post based on the 'Belt and Road' initiative were searched from 2014 to 2023. From October 2014 to the present, 655 news articles were searched on the official website of the Bangkok Post using the keyword 'Belt and Road' initiative. According to the research results, it is evident that the Bangkok Post has extensively covered China's 'Belt and Road' initiative, with a focus on economic, cultural, tourism, and business aspects. In terms of the number of reports, the Bangkok Post has significantly higher coverage, indicating its greater influence in Thailand and neighboring countries. Additionally, the study found that the reports were posted on official websites, suggesting that the online media communication means of these channels were fully utilized.

The Bangkok Post's coverage of the Belt and Road Initiative reveals that these reports mainly originate from government and enterprises as sources of information, featuring diverse and biased content, wide dissemination channels, and a broad audience. To enhance the credibility and attractiveness of the Belt and Road Initiative, there should be a concerted effort to provide transparent and accurate information. Cooperation among the government, enterprises, and media is essential to enhance public awareness of the Belt and Road Initiative.

In conclusion, to promote the Belt and Road Initiative, there is a need to strengthen cooperation and open communication channels, thereby improving public perceptions and fostering mutual understanding and cooperation.

Section 2: Result of the image of the “One Belt One Road” project Through English Language Online Media in Thailand.

The Belt and Road initiative has garnered significant attention and coverage in English-language online media in Thailand, and the project's image is relatively positive. The following is a specific analysis:

1) Source: The main sources covering the 'Belt and Road' initiative are government and commercial organizations, indicating that the coverage is more official and formal.

2) Message: English-language online media in Thailand provide rich information about the 'Belt and Road' initiative, including reports on project progress, investment amounts, specific details, as well as relevant political and geostrategic analyses.

3) Communication channels: The audience of English online media in Thailand consists mainly of tourists, students, businessmen, and individuals who speak English as a second language. This suggests that the purpose of news reports extends beyond information delivery, aiming to better promote Thailand's national image and economic development.

4) Receiver: Audiences exhibit varying attitudes towards the reports, evaluating the 'Belt and Road' initiative based on their backgrounds and experiences. Therefore, Thai English online media should adopt different reporting strategies to meet the diverse needs of readership groups.

Overall, Thai English-language online media coverage of the 'Belt and Road' initiative plays a crucial role in conveying information, promoting Thailand's national image, and boosting the economy. However, media coverage is influenced by political positions and ideologies. Consequently, the government and related agencies should collaborate with the media to enhance the transparency of official information, address media comments and feedback, and eliminate bias and misunderstanding to bolster the initiative's credibility.

Section 3: Result of Thai people's perceptions for the “One Belt One Road” project Through English Language Online Media in Thailand

This research is quantitative research. The sample group consisted of 400 Thai people who read English newspapers using an online questionnaire. In summary, the results of the data analysis were summarized. The researcher presents the following:

1)Result of Data Analysis for General demographic information about respondents

From the literature review the researcher studied the variables from concepts, principles, theories, and research related to demographic characteristics. The layout of the variables is shown in the following table.

Table 1 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: Gender information

Main Variables	Sub Variables	Sources	
		Frequency	Percentage
Gender	male	198	49.5
	female	202	55.5
	Total	**400**	**100.0**

From Table 1, it was summarized that Most of the respondents were 202 females, representing 55.5 percent, and 198 males, representing 45.5 percent.

Table 4.2 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: Age information

Main Variables	Sub Variables	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
Age	20-25 years old	23	5.8	9
	26-29 years old	44	11.0	6
	30-35 years old	59	14.8	2
	36-39 years old	69	17.2	1
	40-45 years old	58	14.5	3
	46-50 years old	47	11.8	4
	51-55 years old	45	11.2	5
	56-60 years old	29	7.2	7
	Older than 61 years	26	6.5	8

Main Variables	Sub Variables	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
	Total	**400**	**100.0**	

From Table 2, it was summarized that Most of the respondents Aged between 36-39 years, 69people, representing .172 percent, followed by 30-35years of age, 59people, representing 14.8percent, 40-45years old, 58people, representing 14.50percent, 46-50years old 47people, representing 11.8percent, age 51-55years, 45people, representing .112 percent, 26-29years old, 44people, representing 11.00percent, age 56-60years, 29people, representing .72 percent over 60years old Up to 26people, representing 6.5percent and 20-25years of age, 23people, representing 5.8percent.

Table 3 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: Educational background information

Main Variables	Sub Variables	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
Educational background	Junior high school and below	52	13.0	3
	High school/technical secondary school/ high vocational school	101	25.2	2
	Undergraduate/College	227	56.0	1
	Junior high school and below	20	5.0	4
	Total	**400**	**100.0**	

From Table 3, it was summarized that most respondents Have a past study at the bachelor's degree / college level, 227 people, representing 56.8 percent, followed High school/technical secondary school/high vocational school, 101 people, representing 25.2 percent, Junior high school and below, 52 people, representing 13 percent and Junior high school and below, 20 people, representing 5 percent.

Table 4 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: Current occupation information

Main Variables	Sub Variables	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
Current occupation	Student	53	13.2	5
	Office worker	63	15.8	3
	Government	57	14.2	4
	Business owner	75	18.8	2
	Freelance	104	26.0	1
	Unemployed	48	12.0	6
	Other, please specify	-	-	-

Main Variables	Sub Variables	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
Total		**400**	**100.0**	

From Table 4, it was summarized that most of the respondents are currently freelance, 104 people, representing 26 percent, followed by business owners, 75 people, representing 18.8 percent, 63 office workers, representing 15.8 percent, government, 57 people, representing 14.2 percent student, 53 people, representing 13.2 percent and unemployed, 48 people, representing 12 percent.

2) Result of Data Analysis for Research Objective 1

From the literature review the researcher studied variables from concepts, principles, theories, and research related to online media exposure of Thai people. Behaviour in English related to the communication of the image of the "Belt and Road" initiative is shown in the following table.

Table 5 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: How much do you pay attention to international news situations?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
How much do you pay attention to international news situations?	Regular attention	73	18.2	3
	Occasional attention	244	61.0	1
	Barely attention	83	20.8	2
	Total	**400**	**100.0**	

From Table.5, it was summarized that most of the respondents Pay attention to foreign news situations from Occasional attention of 244 people, representing 61 percent, followed barely attention of 83 people, representing 20.8 percent, and regular attention 73 people, representing 18.2 percent.

Table 6 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: During the past 5 years, have you been exposed to information about the "Belt and Road" initiative of China?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
During the past 5 years, have you been exposed to information about the Belt and Road Initiative (BRI) of China?	No	112	28.0	2
	Yes	288	72.0	1
Total		**400**	**100.0**	

From Table 6, it was summarized that most of the respondents Received information about the Belt and Road Initiative (BRI) of China in the past 5 years, 288 people, representing 73 percent, and not receiving information, 112 people, representing 28 percent.

Table 7 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: What are your exposures international news to English online media in Thailand?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
What are your exposures international news to English online media in Thailand?	online media of Bangkok Post	34	8.5	2
	international news in Thai online media translated into English	337	84.2	1
	other	-	-	-
	Total	**400**	**100.0**	

From Table 7, it was summarized that most of the respondents were exposed to foreign news from online media in Thai translated into English, 337 people, representing 84.2 percent, followed by 34 people exposed to news from online media of Bangkok Post.

Table 8 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: The frequency of your exposure to international news on English online media in Thailand.

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
The frequency of your exposure to international news on English online media in Thailand.	Follow the news every day	25	6.2	2
	2-3 times a week	23	5.8	3
	1 time per week	21	5.2	4
	Choose to see foreign news that you are interested in only	331	82.8	1
Total		**400**	**100.0**	

From Table 8, it was summarized that most of the respondents choose to receive foreign news from online media. Choose to see foreign news that you are interested in only, number 331 people, representing 82.8 percent, followed the news every day, 25 people, representing 6.2 percent, following the news 2-3 times a week, 23 people, representing 5.8 percent, and following the news 1 time per week, 21 people, representing 5.2 percent.

Table 9 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: News about the Belt and Road Initiative (BRI) of China can be found in what form of news content?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
News about the Belt and Road Initiative (BRI) of China can be found in what form of news content?	Politics	19	4.8	5
	Economic	208	52.0	1
	Culture and social	29	7.2	4
	Travel	31	7.8	3
	Update international news	113	28.2	2
	Other	-	-	-
	Total	**400**	**100.0**	

From Table 4.9, it was summarized that most of the respondents were interested in economic news, 208 people, representing 52 percent, update international news, 113 people, representing 28.2 percent, tourism, 31 people, representing 7.8 percent, culture and society, 29 people, representing 7.2 percent and politics of 19 people, representing 4.8 percent.

Table 10 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: Do you think the Belt and Road Initiative (BRI) has affected the lives of Thai people?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
Do you think the Belt and Road Initiative (BRI) has affected the lives of Thai people?	It has A great impact	26	6.5	3
	Has a little impact	245	61.3	1
	No effect	129	32.2	2
Total		**400**	**100.0**	

From Table 10, it was summarized that most of the respondents thought the Belt and Road Initiative (BRI) had a great impact on lives, 245 people, representing 61.3 percent, had no effect on lives, 129 people, representing 32.2 percent, and had a large impact on lives. 26 people, representing 6.5 percent.

Table 11 Frequency and percentage Result of Data Analysis for Questionnaire: What is your opinion on the Belt and Road Initiative (BRI) of China?

Questions	Behavior	Sources		
		Frequency	Percentage	Ranking
What is your opinion on the Belt and Road Initiative (BRI) of China?	Positive image	27	6.8	2
	Negative image	373	93.3	1
Total		**400**	**100.0**	

From Table 11, it was summarized that most of the respondents thought the Belt and Road Initiative (BRI) had a positive image of 373, representing 93.3 percent, and a negative image of 2, representing 6.8 percent.

3) Result of Data Analysis for Research Objective 2

From the literature review the researcher studied variables from concepts, principles, theories, and research related to Thai people's opinions on visual communication of the "Belt and Road" initiative.is shown in the following table.

Part I: Result of Data Analysis on Questionnaire: Demographic Information opinion role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image.

Table 12 Frequency, percentage, $\bar{x}$, S.D. and ranking Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

Communicating image	$\bar{x}$	S.D.	Mean	Ranking
1.1 international trade	3.96	048.8	Strongly agree	5
1.2 Connecting the country's economic Infrastructure	4.23	0.389	Most agree	2
1.3 Policy communication	4.35	0.512	Most agree	1
1.4 People's communication	4.19	0.358	Strongly agree	3
1.5 Investment	4.03	0.367	Strongly agree	4
Total	**4.15**	**0.186**	**Strongly agree**	

From Table 12, it was summarized that overall, most of the respondents strongly agreed on the image communication of the Belt and Road Initiative (BRI) $\bar{x}$ = 4.15 (Policy communication) $\bar{x}$ = 4.35(, connecting the country's economic Infrastructure) $\bar{x}$ = 4.23(, strongly agree with the image of people's communication) $\bar{x}$ = 4.19(, investment) $\bar{x}$ = 4.03 (and international trade) $\bar{x}$ = 3.96

Table 13 Frequency, percentage, $\bar{x}$ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

international trade	Level opinion					$\bar{x}$	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
Promote the economic and trade development of	103 25.8%	18 45.3%	97 24.3%	19 4.8%	-	3.92	0.828	Strongly agree

international trade	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
China and its own countries.								
Creating investment opportunities in each country.	129 32.2%	130 32.5%	141 35.3%	-	-	3.97	0.822	Strongly agree
Increase International trade channels	107 26.8%	187 46.8%	95 23.8%	11 2.8%	-	3.98	0.785	Strongly agree
Total						**3.96**	**048.8**	**Strongly agree**

From Table 13, it was summarized that overall, most of the respondents strongly agreed on the image communication of the Belt and Road Initiative (BRI), international trade)$\bar{x}$ = 3.96(. It is more about increasing international trade channels)$\bar{x}$ = 3.98(, creating investment opportunities for each country)$\bar{x}$ = 3.97(, and promoting economic development. Trade of China and its countries)$\bar{x}$ = 3.92

Table 14 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

Connecting the country's economic Infrastructure	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
Encourage the creation of basic facilities of each country, such as roads construction.	181 45.3%	117 29.2%	100 25.0%	2 0.5%	-	4.19	0.829	Strongly agree
Efficient trade routes and transportation networks were linked in More countries	156 39.0%	180 45.0%	64 16.0%	-	-	4.23	0.706	Most agree
Increase travel that are more convenient	148 37.0%	171 42.8%	81 20.2%	-	-	4.17	0.739	Strongly agree
There are socio-economic changes in each country that the Belt and Road Initiative (BRI) of China passes through.	147 36.8%	241 60.2%	12 3.0%	-	-	4.34	053.3	Most agree
Total						**4.23**	**0.389**	**Most agree**

From Table 14, it is summarized that, overall, the majority of respondents held the highest opinion about the image communication of the Belt and Road Initiative (BRI) in terms of connecting the country's economic infrastructure ($\bar{x}$ = 4.23). On the other hand, they agreed the most on the increase in convenient payment channels between China and other countries ($\bar{x}$ = 4.34) and the creation of both economic and social changes for countries along the Belt and Road Initiative (BRI) of China ($\bar{x}$ = 4.23). Furthermore, respondents strongly agreed that more efficient trade and transport links existed in more countries ($\bar{x}$ = 4.19) and supported the increase in more comfortable travel routes ($\bar{x}$ = 4.17).

Table15 Frequency, percentage, $\bar{x}$ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

Policy communication	**Level opinion**					**$\bar{x}$**	**S.D.**	**Mean**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**			
Deepen political mutual trust between China and other countries.	178 44.5%	18 45.5%	40 10.0%	-	-	4.35	0.653	Most agree
Promoting the establishment of bilateral dialogue mechanisms between more countries and Thailand.	164 41.0%	215 53.8%	21 5.2%	-	-	4.36	0.579	Most agree
Total						**4.35**	**0.512**	**Most agree**

From Table 15, it is summarized that, overall, most of the respondents held the highest opinion about the image communication of the Belt and Road Initiative (BRI). In terms of policy communication ($\bar{x}$ = 4.35), considering each aspect, it was found that they agreed the most on promoting the establishment of bilateral dialogue mechanisms between more countries and Thailand ($\bar{x}$ = 4.36) and deepening political mutual trust between China and other countries ($\bar{x}$ = 4.35).

Table 16 Frequency, percentage, $\bar{x}$ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

People's communication	**Level opinion**					**$\bar{x}$**	**S.D.**	**Mean**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**			
Create opportunities to support exchanges information between	141 35.3%	191 47.8%	67 16.8%	1 0.2%	-	4.18	0.706	Strongly agree

People's communication	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
China and people of other countries.								
To promote cultural exchange between China and other countries.	132 33.0%	240 60.0%	28 7.0%	-	-	4.26	0.577	Most agree
The communication between the people of each country	113 28.3%	229 57.3%	58 14.5%	-	-	4.14	0.640	Strongly agree
Total						**4.19**	**0.358**	**Strongly agree**

From Table.16, it is summarized that, overall, most of the respondents strongly agreed about the image of the Belt and Road Initiative (BRI) in terms of people's communication ($\bar{x}$ = 4.19). When considering each aspect, it was found that most agreed on promoting cultural exchange between China and other countries ($\bar{x}$ = 4.26), strongly agreed on creating more opportunities for information exchange between China and its people and had a slightly lower level of agreement on other aspects ($\bar{x}$ = 4.18) and communication between people of each country ($\bar{x}$ = 4.14).

Table.17 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: In your overall opinion, what role does English-language online newspaper publishing the "Belt and Road" initiative play in communicating image?

Investment	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
Increase channels for joint financial support between China and other countries.	114 28.5 %	213 53.3 %	73 18.2 %	-	-	4.10	0.677	Strongly agree
Payment channels between China and other countries are becoming more and more convenient.	141 35.3 %	210 52.4 %	49 12.3 %	-	-	4.23	0.651	Most agree
Accommodation of fund.	94 23.5 %	167 41.8 %	139 34.8 %	-	-	3.89	0.756	Strongly agree
There is a movement of labor from China to the countries where the Belt and Road Initiative (BRI) is being built.	96 24.0 %	171 42.8 %	128 32.0 %	5 1.2%	-	3.90	0.775	Strongly agree

Investment	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
Total						**4.03**	**0.367**	**Strongly agree**

From Table 4.17, it is summarized that overall, most of the respondents strongly agreed about the image communication of the Belt and Road Initiative (BRI) in terms of investment ($\bar{x}$ = 4.03). Notably, payment channels between China and other countries are increasingly convenient ($\bar{x}$ = 4.23). They also strongly agree to increase channels for joint financial support between China and other countries ($\bar{x}$ = 4.10), the movement of labor from China to the countries where the Belt and Road Initiative (BRI) is being built ($\bar{x}$ = 3.90), and the accommodation of funds ($\bar{x}$ = 3.89).

Part II: Result of Data Analysis on Questionnaire: Demographic Information views on the Belt and Road Initiative (BRI) of China.

Table 18 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: What are your views on the Belt and Road Initiative (BRI) of China?

Views on the Belt and Road Initiative (BRI)	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
The Belt and Road Initiative (BRI) of China is important to the development of many countries for the regional and global economy.	187 46.8%	201 50.3%	12 3.0%	-	-	3.56	0.554	Strongly agree
The Belt and Road Initiative (BRI) of China is crucial to the country's regional and global economic development.	116 29.0%	215 53.8%	69 17.3%	-	-	3.88	0.671	Strongly agree
Total						**3.72**	**0.427**	**Strongly agree**

From Table 18, it is summarized that overall, the majority of respondents strongly agreed with their attitudes towards the Belt and Road Initiative (BRI) ($\bar{x}$ = 3.72). They consider the Belt and Road Initiative (BRI) of China important for economic development ($\bar{x}$ = 3.88) and crucial for national and regional development ($\bar{x}$ = 3.56).

Part III: Result of Data Analysis on Questionnaire: Demographic Information source of negative sentiment among the Thai people about China's Belt and Road initiative.

Table 19 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: What do you think is the source of negative sentiment among the Thai people about China's Belt and Road initiative?

Source of negative sentiment among the Thai people about China's Belt and Road initiative	**Level opinion**					**x̄**	**S.D.**	**Mean**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**			
The number of negative media in China is increasing, affecting the image of China.	147 36.8%	194 48.5%	59 14.8%	-	-	4.22	0.684	Most agree
Negative attitude towards China.	147 36.8%	190 47.5%	63 15.8%	-	-	4.21	0.694	Most agree
Diversity of opinions influence China's negative image.	168 42.0%	207 51.8%	25 6.3%	-	-	4.36	0.596	Most agree
Total						**4.26**	**0.386**	**Most agree**

From Table 19, it is summarized that overall, a majority of respondents were most in agreement about the sources of negative sentiment towards the Belt and Road Initiative (BRI) ($\bar{x}$ = 4.26). Considering each aspect, it was found that there was the highest opinion about the various ideas that influence the negative image of China ($\bar{x}$ = 4.36), with a greater number of negative aspects affecting the image of China ($\bar{x}$ = 4.22) and a negative attitude towards China ($\bar{x}$ = 4.21).

Part IV: Result of Data Analysis on Questionnaire: Demographic Information. The coverage of the Belt and Road Initiative (BRI) of China by media in Thailand.

Table 20 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: How is the coverage of the Belt and Road Initiative (BRI) of China by media in Thailand?

The coverage of the Belt and Road Initiative (BRI) of China by media in Thailand	**Level opinion**					**x̄**	**S.D.**	**Mean**
	5	**4**	**3**	**2**	**1**			
This project will facilitate the implementation of infrastructure building for each country and region along the Belt and Road Initiative (BRI) corridors.	142 35.5%	225 56.3%	33 8.3%	-	-	3.73	0.603	Strongly agree

The coverage of the Belt and Road Initiative (BRI) of China by media in Thailand	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
The project will incentivize investment and trade cooperation between countries and regions.	155 38.8%	208 52.0%	37 9.3%	-	-	4.30	0.628	Most agree
The project fosters communication and coordination between governments of countries along the Belt and Road Initiative (BRI) of China.	182 45.5%	211 52.8%	7 1.8%	-	-	4.44	0.531	Most agree
This project creates an atmosphere of cultural, social exchange and cooperation between the people of each country. Along the Belt and Road Initiative (BRI) of China route	157 39.3%	219 54.8%	24 6.0%	-	-	4.33	0.585	Most agree
The project brings investment cooperation and mutual funding between countries along the Belt and Road Initiative (BRI) of China.	152 38.0%	222 55.5%	26 6.5%	-	-	4.32	0.589	Most agree
Total						**4.22**	**0.255**	**Most agree**

From Table 20, it is summarized that overall, most of the respondents had the highest opinion about the coverage of the Belt and Road Initiative (BRI) of China by media in Thailand, affecting the Belt and Road Initiative (BRI) ($\bar{x}$ = 4.22). Considering each aspect, it was found that the majority agreed the most on the project fostering communication and coordination between governments of countries along the Belt and Road Initiative (BRI) of China ($\bar{x}$ = 4.44) to create an atmosphere of cultural and social exchange, as well as cooperation between people in each country ($\bar{x}$ = 4.33). Additionally, there was strong agreement on investment and trade cooperation between countries and regions ($\bar{x}$ = 4.30). This project contributes to the implementation of the infrastructure of each country and region along the project's corridors ($\bar{x}$ = 3.73).

4) Result of Data Analysis for Research Objective 3

From the literature review the researcher studied variables from concepts, principles, theories, and research related Satisfaction among Thais for exposure to online English-language newspapers covering the Belt and Road Initiative (BRI) China news in Thailand.

Table.21 Frequency, percentage, x̄ and S.D. Result of Data Analysis for Questionnaire: Satisfaction among Thais for exposure to online English-language newspapers covering the Belt and Road Initiative (BRI) China news in Thailand.

Satisfaction	Level opinion					x̄	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
1. modernity of news content	36 9.0%	128 32.0%	188 47.0%	48 12.0%	-	3.62	0.811	Strongly agree
2. News content accuracy	142 35.5%	216 54.0%	42 10.5%	-	-	4.25	0.631	Most agree
3. The amount of news content	51 12.8%	137 34.2%	166 41.5%	46 11.5%	-	3.52	0.858	Strongly agree
4. News reporting format is easy to understand.	144 36.0%	216 54.0%	40 10.0%	-	-	4.26	0.627	Most agree
5. The format of news reporting is presented in a news documentary format.	64 16.0%	171 42.8%	138 34.4%	27 6.8%	-	3.68	0.821	Strongly agree
6. The format of news reporting is presented in the form of press releases.	147 36.8%	225 56.2%	28 7.0%	-	-	4.30	0.591	Most agree
7. The format of news reporting is presented in the form of a special news scoop.	134 33.4%	239 59.8%	27 6.8%	-	-	4.27	0.576	Most agree
8. The area for presenting online news coverage is appropriate.	146 36.5%	218 54.5%	36 9.0%	-	-	4.28	0.617	Most agree
9. The frequency of online news reporting is appropriate.	112 28.0%	211 52.8%	75 18.8%	2 0.5%	-	4.08	0.694	Most agree
10. There are two aspects of online news coverage in English: positive and negative effects of the Belt and Road Initiative (BRI) China.	177 44.3%	203 50.8%	20 5.0%	-	-	4.39	0.582	Most agree
11. English-language online news coverage	178	208	14	-	-	4.41	0.559	Most agree

Satisfaction	Level opinion					$\bar{x}$	S.D.	Mean
	5	4	3	2	1			
further enhances the image of the Belt and Road Initiative (BRI) China.	44.5%	52.0%	3.5%					
12. English-language online news coverage is a media channel that helps spread the message of the Belt and Road Initiative (BRI) China.	223 55.8%	177 44.3%	-	-	-	4.44	0.497	Most agree
Total						**4.12**	**0.183**	**Strongly agree**

From Table 21, it is summarized that overall, most of the respondents were highly satisfied with the exposure of Thais to online English-language newspapers covering the Belt and Road Initiative (BRI) China news in Thailand ($\bar{x}$ = 4.12). Regarding specific aspects, it was found that they were most satisfied with online news reporting in English as a means of disseminating news about the project to a wider audience ($\bar{x}$ = 4.44) and enhancing the image of the project ($\bar{x}$ = 4.41). There are two aspects of online news presented in English: the positive and negative effects of the project ($\bar{x}$ = 4.39). Other factors contributing to their satisfaction include news reports presented in the form of press releases ($\bar{x}$ = 4.30), the appropriateness of the area for online news reporting ($\bar{x}$ = 4.28), additional news reports presented in the form of special scoops ($\bar{x}$ = 4.27), the easy-to-understand format of news reporting ($\bar{x}$ = 4.26), the accuracy of the news content ($\bar{x}$ = 4.27), and high satisfaction with the frequency of presenting news online ($\bar{x}$ = 4.08). However, respondents were less satisfied with the format of rice reporting presented in the form of a news documentary ($\bar{x}$ = 3.68), the modernity of the news content ($\bar{x}$ = 3.62), and the appropriateness of the amount of content presented ($\bar{x}$ = 3.52).

Section 4: Result of to find the guideline of Communicating of the “One Belt One Road” project Through English Language Online Media in Thailand

It is recommended that the Thai government and related agencies continue to focus on the dissemination of English-language online media, enhancing transparency and impartiality in the media to balance the coverage of different political positions and interests. Additionally, it is suggested that the Thai government provides more information and publicity about the "Belt and Road" initiative to foster increased international cooperation and investment. Overall, English-language online media has played a crucial role in promoting the "Belt and Road" initiative and contributing to its image enhancement.

The SMCR model (Source, Message, Channel, Receiver) breaks down the communication process into four elements and helps translate our discussion into recommended results. The following are specific recommendations:

1) Source:

1) Government and enterprises should promote the "Belt and Road" initiative, conveying information to the international community.

2) Pay attention to media evaluation: Governments and enterprises need to monitor the evaluation and reaction of different English-language online media regarding the "Belt and Road" initiative. Conduct targeted campaigns and efforts to correct possible misunderstandings or negative evaluations.

2) Message:

1) Emphasize the importance of transparent and accurate information to enhance the credibility of the initiative. Information conveyed through media channels should be more transparent and unbiased. The government can create a professional information disclosure platform to avoid information leakage and bias.

2) Strengthen media cooperation: The government and enterprises should actively collaborate with English-language online media to provide quality information and seek wider media coverage, expanding the reach of the "Belt and Road" initiative.

3) Communication channels:

1) Governments and companies should actively use multiple channels (e.g., social media, official websites, and international conferences) to deliver information to the international community, broadening the scope of communication.

2) Strengthen media cooperation: Governments and enterprises should actively collaborate with English-language online media to provide quality information and seek wider media coverage, expanding the communication scope of the "Belt and Road" initiative.

4) Receiver:

1) The government and enterprises can pay more attention to the international community's reaction to the "Belt and Road" initiative, taking measures to address questions and criticism. This proactive approach can help build a better corporate and international image.

2) Strengthen media cooperation: Governments and companies should actively collaborate with English-language online media to provide quality information and seek wider media coverage, expanding the reach of the "Belt and Road" initiative.

Discussion

This study reveals that before September 2023, the 'Belt and Road' initiative was well disseminated in Thailand through Bangkok Post. Over time, however, the government and most Thai people began to ignore the project, adversely affecting news coverage. The United States launched the Indo-European Corridor (IMEC) policy, sparking more interest in China's 'Belt and Road' initiative through Bangkok Post. Thai English-language online media, via Bangkok Post, reported on the initiative, reflecting the voices of the Thai people, and spreading the Chinese Belt and Road Initiative (BRI) image. In the initial period from October 2013, the image portrayed by Bangkok Post was quite interesting. However, from that time until September 2023, the image lost popularity. The IMEC project, launched during this period, is similar to the 'Belt and

Road' initiative. This alignment becomes particularly relevant in the context of Van Santen et al.'s (2010: 1-2) study, which emphasizes the need for rapid adaptation to the significant and swift changes on our planet. The study discusses the issues arising from this recognition in a separate part of the book devoted to the sustainability of our Earth. Moreover, the new Thai government's visit to China and the presentation of the 'Green BRI' led to renewed interest in the Belt and Road Initiative, changing its image from neglected too colorful.

The Thai population exhibits a clear dichotomy in its stance on China's 'Belt and Road' initiative. One segment supports the initiative, including its high-speed rail construction plan, anticipating positive impacts on Thailand's economic development. In contrast, the other group is less supportive and leans towards Western policies. Recommendations arising from this divide include advocating for increased transparency in policy disclosure to enhance accessibility for the Thai public. Furthermore, there's a call for media outlets to balance diverse political perspectives. The study of Sawasdipakdi (2021) delves into the intricacies of Thailand's engagement with China's Belt and Road Initiative, addressing the paradox of strong public pledges but sluggish project implementation. The article contends that the sluggishness can be traced back to a profound contestation for authority and legitimacy between two sociopolitical coalitions: one conservative and aligned with the palace, military, Democrat Party, and yellow shirts; the other centered around former leader Thaksin Shinawatra. Despite shared pragmatic interests in engaging with China, disagreements persist on how to pursue and implement projects like the high-speed railway. This ongoing contestation has not only led to political opposition but also bureaucratic foot-dragging, particularly exacerbated when the government grapples with a deficit in democratic legitimacy.

While this study employed in-depth interviews and questionnaires to gather real data and enrich research results, it primarily focused on the communication situation and image of the 'Belt and Road' initiative through English online media in Thailand and the Thai people's understanding of the initiative. There is limited research on communication guidelines. The next step involves further studying the dissemination guidelines for the 'Belt and Road' initiative through English online media in Thailand.

Conclusion

In conclusion, this research aimed to comprehensively investigate the communication landscape surrounding the Belt and Road Initiative (BRI) in Thailand through the lens of English Language Online Media. The study encompassed the examination of communication states, media portrayal, public perceptions, and the derivation of communication guidelines. Drawing on perceptions theory, communication process, and public relations theory, the mixed-methodology approach utilized a population study in Bangkok, involving 400 participants aged 18 to 60 with social awareness. The key findings illuminated the dynamic nature of BRI coverage by Bangkok Post, indicating a waning interest prior to September 2023. However, significant events such as the Indo-European Corridor (IMEC) policy and the presentation of "Green BRI" by

the new Thai government revitalized attention, leading to a transformation of the BRI image from neglect to vibrancy. The Thai populace showcased divergent opinions, with one faction supporting the initiative for its anticipated economic benefits, while another inclined towards Western policies. Considering these findings, the study offers valuable recommendations. Firstly, there is a call for transparent policy disclosure to the Thai public, aiming to enhance accessibility and understanding. Additionally, media outlets are encouraged to balance diverse political positions in their representation of the BRI. Moreover, a participatory approach by the Chinese government with Thai online media is suggested, emphasizing the importance of avoiding a top-down communication style to foster better responsiveness to Thai news feedback.

The research contributes valuable insights into the communication dynamics of the BRI in Thailand and offers practical recommendations for policymakers, media professionals, and international initiatives navigating the complex landscape of public perception and communication.

Recommendations:

1) Transparent Policy Disclosure: Advocate for clear and transparent disclosure of BRI policies to the Thai public for enhanced accessibility and understanding.

2) Media Balance: Encourage media outlets to provide balanced representation of diverse political positions in their coverage of the BRI.

3) Participatory Approach: Recommend a participatory approach by the Chinese government with Thai online media, emphasizing the importance of avoiding a top-down communication style.

References:

Gu, J., & Zhao, C. (2018). A study of China's image in mainstream media in non-English speaking countries. Modern Communication *Journal of Communication University of China. 11*, 25-31.

Li, Zheng. (2020). *A study of "One Belt, One Road" coverage in the Bangkok Post*, Thailand. Master's thesis, Zhengzhou University.

Mao, W. (2019). The discourse construction and reporting framework of "One Belt, One Road" initiative in the overseas public opinion field: the case of Indian mainstream media. *Foreign Communication. 8*, 49-52.

Sawasdipakdi, P. (2021). Thailand's Engagement with China's Belt and Road Initiative: Strong Will, Slow Implementation. *Asian Perspective. 45*(2), 349-374.

Van Santen, R., Khoe, D., & Vermeer, B. (2010). *2030: Technology that will change the World*. Oxford University Press.

Wu, Xiaoxia. (2022). Analysis of ASEAN countries' attitudes towards the Belt and Road Initiative: The Bangkok Post and Vietnam Express as examples. *Fortune Times. 4*, 174-176.

Yang, Jiaqin, & Ma, Susu. (2021). A study of China's "Belt and Road" discourse authority and its construction path. *Journal of Chuzhou College. 3*, 40-45.

Zhan, Shaoxia. (2018). Discourse style and identity construction of foreign propaganda reports on "One Belt, One Road"-The Overseas Edition of People's Daily as an example. *News Front. 20*, 43-44.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.67

Communication for Industrial Heritage Preservation in Anshan City, China

WangZhuoran[1], Kanokrat Yossakrai[2]*, Nutcha Patananukit[3]

ARTICLE INFO

Name of Author
1.Wang Zhuoran
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Anshan normal University
Email: 445496131@qq.com

3.Dr. Nutcha Patananukit
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University
Email: bua4747@gmail.com

Corresponding Author*:

2. Asst.Prof.Dr. Kanokrat Yossakrai
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University
Email: kanokraty@gmail.com

Keywords:
Industrial Heritage; Communication Situation; Communication Process; Public Awareness; Preservation

Article History:
Received: 15/10/2023
Revised: 24/11/2023
Accepted: 25/12/2023
Available online: 29/12/2023

How to Cite:
Zhuoran, W., Yossakrai, K., & Patananukit, N. (2023). Communication for industrial Heritage Preservation in Anshan City, China. *Journal of Dhamma for Life, 29*(4), 364-381.

ABSTRACT

This research aimed to investigate the communication strategies and processes employed to promote industrial heritage in Anshan city, China, using a qualitative research approach. The study involved key interviews with six groups: local wisdom people in industrial heritage, academic experts, government officials, artists recognized in the field, government communication officials, and tourists. The research revealed two main findings:

Communication Situation of Industrial Heritage in Anshan City: The study, drawing on collective memory and Adorno's theories, found a certain level of public memory and recognition of industrial heritage in Anshan. However, a need to enhance public awareness and appreciation was identified. Challenges in communication were noted, particularly among younger generations who showed less interest and awareness. The study suggests strengthening education and public engagement to improve awareness and understanding.

Communication Process for Industrial Heritage in Anshan City: Based on SMCR and McLuhan's theories, the research identified various mediums like cultural activities, museums, and media as effective channels for conveying the value of industrial heritage. These platforms, along with interactive engagement such as workshops and guided tours, were found crucial in enabling the public to understand and experience the heritage firsthand.

In conclusion, while there is recognition of industrial heritage in Anshan, there is a clear need for enhanced educational and publicity efforts to strengthen public awareness. The study's findings offer important insights for the preservation and promotion of industrial heritage in Anshan city.

Introduction

This research delves into the preservation and promotion of industrial heritage in Anshan City, China, against the backdrop of a dynamic tourism landscape and evolving cultural communication paradigms (Shan, 2010). As living standards rise globally, there is a growing interest in travel, not just as a leisure activity but as a means of cultural enrichment and education. This shift has led to a surge in the tourism industry, with a burgeoning interest in diverse experiences that offer both cultural depth and historical insight. Industrial tourism, centered around the exploration of industrial sites, production processes, and the lifestyles of workers, represents a new dimension in the tourism industry, offering a deeper engagement with the historical and cultural fabric of destinations.

The context of this study is two-fold: first, it navigates the global shifts in tourism trends, particularly focusing on how the transformation of industrial structures can meet changing economic and cultural demands. Secondly, it considers the significant impact of the global pandemic on the tourism sector, which has led to profound shifts in tourist behavior and market dynamics. The pandemic's influence on travel restrictions, safety concerns, and changing priorities of tourists has necessitated a reevaluation of tourism strategies. In this challenging environment, the study explores the potential of industrial heritage as a catalyst for tourism revival and economic revitalization.

Anshan's rich industrial legacy, marked by its historical significance in China's industrial development, provides a fertile ground for this exploration. The city's industrial sites are not merely relics of the past but are imbued with stories and meanings that resonate with both locals and tourists (Liu, 2007). This study aims to uncover the strategies through which industrial heritage in Anshan can be preserved and effectively communicated. By enhancing public awareness and appreciation of these sites, the research seeks to contribute to the broader discourse on sustainable tourism development. Furthermore, the study acknowledges the nuanced relationship between industrial heritage and community identity. Industrial sites in Anshan are not just tourist attractions; they are emblematic of the city's historical journey and economic evolution. Preserving these sites, therefore, involves a delicate balance of maintaining their historical integrity while adapting them to contemporary cultural narratives and tourism practices.

In delving into these themes, the research will employ a variety of qualitative methodologies, including in-depth interviews, document analysis, and field studies (Chen, 2015). These methods will facilitate a comprehensive understanding of the multifaceted nature of industrial heritage and its role in the context of modern tourism and cultural communication. Through, this research, the goal is to provide actionable insights and guidelines that can aid in the preservation and promotion of Anshan's industrial heritage. It aims to demonstrate how such heritage sites can be transformed into vibrant cultural and educational spaces that contribute not only to the tourism sector but also to the cultural enrichment of society at large.

Objective

1) To Study Industrial heritage in presence situation in Anshan city

2) To study communication for preservation of industrial heritage in Anshan city

Literature Review and Research Framework

1) Collective memory theory

At its core, collective memory theory challenges the traditional understanding of memory as a private, individual experience. It posits that memories are not merely stored in the minds of individuals but are actively shaped and shared within the larger social fabric. This collective remembering influences not only how societies make sense of their past but also how they navigate their present and envision their future. The roots of collective memory theory can be traced back to influential thinkers such as Maurice Halbwachs, a sociologist who, in the early 20th century, laid the groundwork for understanding memory as a social phenomenon. Building upon Halbwachs' foundational ideas, subsequent scholars, including Theodor Adorno, Jan Assmann, and Pierre Nora, have contributed to the development and refinement of the theory.

2) Theodor Adorno

Theodor Adorno, a towering figure in the realm of critical theory and philosophy, made enduring contributions to understanding the complexities of modern society, culture, and the human condition. Born in Frankfurt, Germany, in 1903, Adorno emerged as a key member of the Frankfurt School, a group of intellectuals engaged in critical social theory. Key Factors in Theodor Adorno's Thought i.e., Negative Dialectics, Culture Industry Critique, Aesthetic Theory, Authoritarian Personality, Musicology and Philosophy of Music. Theodor Adorno's intellectual legacy continues to inspire scholars across disciplines, fostering critical thinking about the challenges posed by modernity, capitalism, and authoritarianism (Mittelman, 1996). His commitment to intellectual rigor, cultural critique, and the pursuit of human emancipation underscores the enduring relevance of Adorno's ideas in navigating the complexities of the contemporary world.

3) Bello SMCR propagation mode

The Bello SMCR (Source, Message, Channel, Receiver) propagation model stands as a comprehensive framework for understanding communication dynamics in diverse contexts. Developed by Cassone (2020), this model has gained prominence for its analytical depth and applicability in studying the intricate processes involved in communication. In essence, Bello's SMCR model provides a structured lens through which one can examine the fundamental components that shape effective communication. Key Factors in Bello's SMCR Propagation Model, e.g., Source (S), the source is the originator of the communication process, the entity initiating the message. Message (M), the message constitutes the information, ideas, or content being communicated from the source to the receiver. Channel (C), the channel refers to the medium or platform through which the message is transmitted. Receiver (R), the receiver represents the audience or individuals for whom the message is intended.

4) Media Influence Theory: McLuhan

Media Influence Theory, as articulated by Marshall McLuhan, stands as a seminal framework that has significantly shaped the understanding of how media impacts societies, cultures, and individuals. Marshall McLuhan, a renowned media theorist and scholar, introduced groundbreaking concepts that transformed the discourse on media and its pervasive influence. This theory goes beyond merely analyzing the content of media messages and delves into the profound ways in which the medium itself shapes and molds human perception. Key Factors in Media Influence Theory: McLuhan e.g., The Medium is the Message, Global Village, Hot and Cool Media, Understanding Media Environments (McLuhan & Powers, 1989: 42-85).

5) Development Communication

Development Communication Theory represents a critical framework that explores the role of communication in fostering positive social change, economic progress, and overall human development. Rooted in the belief that effective communication is fundamental to addressing development challenges, this theory seeks to understand how communication processes contribute to and enhance development endeavors on a local, national, and global scale. By recognizing communication as a catalyst for social change, this theory provides a framework for designing and implementing communication strategies that contribute meaningfully to the advancement of communities and societies (Servaes, 1999: 38). As we delve into the key factors of Development Communication Theory, we will explore how these principles guide the planning, implementation, and assessment of development initiatives around the world.

Methodology

The methodology of this research is qualitative, designed to explore the industrial heritage of Anshan City, China, from multiple perspectives. The research process is structured into several stages, including data collection, analysis, and synthesis of findings.

1) Research Design The research is primarily grounded in qualitative methods, including documentary research, interviews, and focus group discussions. This approach allows for an in-depth exploration of the industrial heritage of Anshan, capturing its historical, social, and cultural dimensions.

2) Population and Key Informants

The population in this study was people exposed to the people who related to industrial heritage in Anshan area. This research study is a qualitative study using documentary research the content of the industrial culture" in the 100 years Industrial heritage.

Keys Informants 12 persons consist of 6 groups of industrial heritage related personnel were interviewed to explore industrial heritage culture. In view of the cultural industrial heritage transfers process, details are as follows:

1. Interviews with 5 industrial heritage of local wisdom people
2. Interviews with 2 industrial heritage academics
3. Interviews with 2 industrial heritage government officials

4. Interviews with artists who is recognized in the industry of industrial
5. Heritage 1 person
6. Interview with government officials responsible for communication and
7. public relations for the project number of 1 people
8. Interviews with 1 conservation tourist

3) Ares of study and Period of study

A total of five industrial heritage research projects were conducted, which were conducted from the perspectives of history, sociology and culture. The research focuses on five dimensions of culture. The survey samples are divided into historical data, social data and interview records.

The researcher has selected representatives from each of the 5 locations as follows:
1. Industrial heritage of buildings represents "Jingjingliao Site"
2. The industrial heritage of mining areas represents "Dagushan Mining area."
3. The industrial heritage of buildings represents "Dongshan Hotel"
4. The industrial heritage of building transformation represents "Angang Science and Technology.
5. Museum "The industrial heritage of equipment represents "Gang Steel Museum".
6. The study was conducted for 6 months

4) Data Collection
The data sources for this research are categorized into two types.

Documentary and Secondary Data: This includes historical data, social data, and cultural data related to Anshan's industrial heritage. Sources comprise documents, website content, and related research literature. These data provide a foundation for understanding the basic information of industrial heritage sites, the collective memory associated with them, and various historical facts.

Primary Data from Field Research: Primary data are obtained through interviews and focus group discussions with key informants related to industrial heritage in Anshan. This includes local experts, government officials, academics, artists, and community members. These interviews help to gather first-hand insights and perspectives on the industrial heritage of Anshan.

5) Data Analysis
Data analysis involves categorizing information obtained from documentary sources and interviews according to the study's objectives. The process includes organizing data into coherent themes, identifying patterns, and interpreting findings in relation to the research questions. This analysis helps to construct a comprehensive understanding of Anshan's industrial heritage and its significance in the context of cultural preservation and tourism development.

6) Research Steps

The research procedures consist of several key steps:

Step 1 Sorting out Anshan's Industrial Heritage Culture: Identification and classification of Anshan's industrial heritage sites.

Step 2 Conducting Focus Group Interviews: Interviews are conducted at various industrial heritage locations in Anshan to gather diverse perspectives.

Step 3 Collection and Analysis of Communication Processes: Focus on how the preservation and promotion of industrial heritage are communicated in Anshan.

Step 4 Formulating Research Conclusions: The final step involves synthesizing the research findings to draw conclusions and suggest recommendations for the preservation and promotion of Anshan's industrial heritage.

This research methodology is designed to provide a holistic understanding of Anshan's industrial heritage and its role in cultural communication and tourism, with a particular focus on sustainable preservation and promotion strategies.

Result

1) Documentary Research and Key Informant Interview Findings

Historical Overview and Development of Anshan's Industrial Heritage, Anshan's industrial heritage dates back to the late Neolithic period, evolving significantly during the Liao and Jin dynasties. The city played a crucial role in China's industrialization, particularly with the establishment of Anshan Iron and Steel Company (Angang) in the mid-20th century. Despite challenges in the late 20th and early 21st centuries, Anshan has pursued industrial restructuring and economic diversification. Preservation of Industrial Heritage, Anshan's efforts in transforming industrial sites into cultural and tourist attractions have been pivotal. The Anshan Iron and Steel Museum is a notable example of showcasing the city's industrial history and worker contributions (Dagron & Gumucio, 2003). Government and Industry Collaboration, A significant shift has been observed in the approach towards industrial heritage preservation. The partnership between the government and Anshan Steel Company (AISC) has evolved from limited communication to a collaborative relationship. This partnership involves joint initiatives, policy development, and continuous dialogue, emphasizing a shared vision of preserving Anshan's industrial history and promoting sustainable tourism.

2) Communication Strategies for Preservation and Promotion

Sender (Government and Industry Company/Community), the government and industry companies like Anshan Iron and Steel Company have played key roles in promoting industrial heritage, aligning economic objectives with cultural preservation. Message (Campaign or Policy), campaigns and policies have been designed to promote the historical and cultural significance of Anshan's industrial heritage. Channel (Traditional and Online Media), various communication channels, including traditional and online media, have been utilized to disseminate information about Anshan's industrial heritage. Receiver (Tourism Agencies and Field Trips), the primary audiences for these messages include domestic and international tourism agencies and individuals participating in field trips. Problems and Obstacles for Preservation, challenges faced in the preservation of industrial heritage in Anshan city have been identified, necessitating strategic communication guidelines for improvement.

3.Analysis of cultural recognition of Anshan industrial heritage

SWOT Analysis

Strengths:

Historical and Cultural Significance: Anshan's industrial heritage, dating from the early 20th century, is an important part of China's industrialization process.

- Diverse Heritage Types: The industrial heritage in Anshan is categorized into production and construction buildings, equipment, living buildings, support facilities, and art exhibition spaces.
- Government and Industry Collaboration: There is a strong partnership between the government and industry companies, like Anshan Iron and Steel Company, for heritage preservation.
- Weaknesses:
- Limited Public Interest: Younger generations show less interest in industrial heritage, indicating a gap in awareness and engagement.
- Challenges in Communication: Difficulty in effectively communicating the significance of industrial heritage to the public, especially the younger demographic.
- Opportunities:
- Tourism and Cultural Education: Utilizing industrial heritage sites for tourism and educational purposes, like the Anshan Iron and Steel Museum, can enhance public awareness and appreciation.
- Policy Support: Implementation of policies promoting tourism and preservation of industrial heritage offers opportunities for development and engagement.
- Threats:
- Modern Development Conflicts: Some public perceptions view industrial heritage as incompatible with modern development.
- Evolving Communication Channels: Staying relevant in the face of rapidly changing media and communication platforms poses a challenge.

SOAR Analysis

SOAR focuses on Strengths, Opportunities, Aspirations, and Results.

Strengths:

- Rich Historical Background: Anshan's industrial heritage is deeply rooted in its history of industrialization.
- Varied Heritage Functions: The classification into different types of industrial heritage functions provides a broad scope for preservation and utilization.

- Collaborative Efforts: The cooperation between government and industry for heritage preservation is a significant strength.
- Opportunities:
- Enhancing Tourism: By promoting industrial heritage as a tourist attraction, Anshan can improve its economic and cultural status.
- Educational Integration: Integrating industrial heritage into educational programs can raise awareness and appreciation among younger generations.

Aspirations:

- Broad Public Engagement: Aspire to engage a wider audience, especially younger generations, in appreciating and preserving industrial heritage.
- Sustainable Heritage Utilization: Aim to develop sustainable models for utilizing industrial heritage in a way that benefits both tourism and local communities.
- Results:
- Increased Tourism and Economic Growth: Achieve enhanced tourism through effective preservation and promotion of industrial heritage.
- Educational and Cultural Enrichment: Foster a deeper understanding and appreciation of industrial heritage among all segments of society.

4.Update the communication paradigm of industrial heritage city development

Communication Directions (Vertical and Horizontal Communication)

The research identifies two primary communication dynamics in the preservation of industrial heritage: government and industry company (vertical communication) and government and community (horizontal communication). Vertical communication involves top-down policy directives and initiatives driven by government bodies, often in partnership with industry companies like Anshan Iron and Steel Company (AISC). This hierarchical communication model is directive in nature, reflecting traditional development paradigms where state actors play a significant role in development initiatives. Horizontal communication, on the other hand, manifests through community engagement and public-private partnerships, denoting a more decentralized and participatory approach aligned with alternative development paradigms that emphasize community-based strategies and local wisdom.

1) Approach

The preservation initiatives for Anshan's industrial heritage adopt a multi-faceted approach that combines policy development, public and private sector collaboration, and community involvement. The government's role in policy-making and regulation is complemented by the practical insights and historical contributions of industry companies, while the community's perspective and participation add a grassroots dimension to the preservation efforts. This approach mirrors alternative development theory's advocacy for participatory communication, local involvement, and the leveraging of indigenous knowledge and practices for sustainable development.

2) Participation and Collaboration

The study highlights the three pillars of participation: the public sector (government bodies and AISC), the community (local wisdom and key informants), and the private sector (tourism and service-related businesses). Each pillar plays a crucial role in the communication and preservation process, embodying a multi-stakeholder model that is central to alternative development paradigms. Participation occurs at various levels, including inter-sectoral collaboration and public engagement, ensuring that the preservation strategies resonate with the community's cultural identity and economic aspirations.

3) Media Usage

The research suggests that the promotion of Anshan's industrial heritage employs a mix of traditional and online media, with a significant emphasis on channels that facilitate word-of-mouth communication. This indicates a preference for media strategies that are localized and tailored to the community's characteristics and preferences, aligning with alternative communication theories that prioritize localized, decentralized media over mass media.

4) Content Emphasis Over Mass Media Selection

The analysis of promotional strategies for Anshan's industrial heritage indicates that content—particularly historical narratives, cultural significance, and local stories—is prioritized over the sheer selection of mass media channels. This focus on content reflects a strategic choice to emphasize the quality and relevance of the message, ensuring that it engages the audience and conveys the depth of Anshan's industrial legacy, which is consistent with the alternative development paradigm's focus on the substance of communication and its cultural resonance.

5) Research Conclusion and Implications for Development Theory

The conclusion of the research underscores the importance of a synergistic approach that integrates policy-making, industrial insights, and community participation. This integrative strategy is essential for formulating effective heritage conservation plans that balance economic objectives with cultural preservation. The research thus contributes to the broader discourse on development by illustrating how industrial heritage preservation can serve as a conduit for sustainable urban development, cultural diversity promotion, and economic revitalization, encapsulating the essence of alternative development paradigms.

The insights derived from the thesis resonate with the principles of alternative development theory, which calls for a move away from traditional, top-down development models towards more inclusive, participatory, and culturally sensitive frameworks. The case of Anshan's industrial heritage preservation exemplifies how alternative development paradigms can be operationalized in practice, offering valuable lessons for other regions and contexts seeking to balance heritage conservation with modernization and economic development.

5. Integrating Alternative Development Communication Paradigms in Anshan's Industrial Heritage Preservation

1) Contextualizing the Paradigm Shift

The alternative paradigm of development communication, with its emphasis on participatory and community-centric approaches, offers a transformative lens through which the industrial heritage preservation in Anshan City can be reinterpreted. This paradigm shift is pivotal in addressing the identified gaps in public awareness and the generational disconnect observed in Anshan's industrial heritage communication strategies.

Participatory Communication for Enhanced Public Engagement

The research findings underscore the necessity for a participatory communication model that actively involves local communities in the preservation process. This approach aligns with the alternative paradigm's advocacy for bottom-up communication strategies, where community members are not mere recipients of information but active participants in shaping the narrative around their heritage. Such participatory methods could include community-led tours, local storytelling sessions, and involving residents in decision-making processes related to heritage sites.

2) Leveraging Local Wisdom and Empowerment

Anshan's preservation efforts can be significantly enriched by incorporating local wisdom and practices. This aligns with the alternative development communication paradigm's emphasis on local knowledge and empowerment. By integrating the insights and experiences of local experts and elders, the preservation strategy not only gains authenticity but also fosters a sense of ownership and pride within the community.

3) Cultural Sensitivity in Communication Content

Given the diverse cultural fabric of Anshan, a communication strategy that is sensitive to the local cultural nuances is imperative. The alternative paradigm underscores the importance of cultural sensitivity, suggesting that messages and campaigns be tailored to resonate with the cultural values and historical context of the community. This could involve the use of local dialects, cultural symbols, and references to local legends and stories in communication materials.

4) Sustainability and Environmental Considerations

Sustainability is a core component of the alternative development communication paradigm. In the context of Anshan, this translates into promoting practices that ensure the long-term preservation of industrial heritage sites while being mindful of their environmental impact. Communication strategies should thus emphasize the ecological aspects of preservation and promote sustainable tourism practices.

Fostering Social Change Through Education

Education is a powerful tool for social change, a concept central to the alternative paradigm. The research suggests the need for educational initiatives that not only inform but also inspire and engage. Incorporating industrial heritage into school curricula, organizing educational workshops, and creating interactive learning experiences at heritage sites can

facilitate a deeper understanding and appreciation of Anshan's industrial past, especially among younger generations.

5) Collaborative Efforts Across Stakeholders

The study highlights the importance of multi-stakeholder collaboration, resonating with the alternative paradigm's focus on inclusive participation. Partnerships between government bodies, private sector entities, cultural organizations, and the community are essential for the holistic preservation and promotion of industrial heritage. Such collaboration can lead to more innovative and comprehensive preservation strategies that align with the community's needs and aspirations.

Integrating the alternative development communication paradigm into Anshan's industrial heritage preservation strategy offers a pathway to more inclusive, culturally sensitive, and sustainable preservation practices. This approach not only addresses the current communication challenges but also sets a precedent for other cities grappling with similar heritage preservation issues. The adoption of this paradigm signifies a shift towards a more participatory, empowering, and community-focused approach to development communication, aligning Anshan's industrial heritage preservation with contemporary global best practices.

Discussion

Integration of SMCR Model in Communication Analysis

The application of the SMCR model in the context of Anshan's industrial heritage has illuminated the intricate dynamics of information dissemination and reception. This model has been instrumental in breaking down the communication process into distinct yet interconnected components, each playing a vital role in how the story of Anshan's industrial heritage is told and understood.

1) Sender Perspectives and Diversity, the variety of senders, including workers, scholars, artists, and government officials, has provided a rich tapestry of perspectives on the industrial heritage. Each group contributes a unique narrative, shaping the overall message about Anshan's industrial past. For example, Li Jianguo's personal narratives as a retired worker highlight the emotional and experiential aspects, while Dr. John Smith's academic insights offer a more analytical view of the heritage's significance (Li, 2002).

2) Message Content and Its Evolution, the content of the message about Anshan's industrial heritage is not static but evolves with the senders' perspectives and societal changes. Scholars and artists, in particular, play a crucial role in reinterpreting and recontextualizing the heritage, thus keeping the message relevant and engaging for contemporary audiences.

3) Channel Effectiveness and Reach, the diverse channels used for communication, from traditional to digital media, impact the reach and effectiveness of the message. The choice of channel can either broaden the audience, as in the case of social media platforms appealing to younger demographics, or target specific groups, like academic research catering to scholars and professionals (Hu, 1999).

4) Receiver Engagement and Interpretation, the receivers of the message, encompassing local residents, students, tourists, and other stakeholders, interact with the information based on their backgrounds and interests. This interaction is crucial for the message to resonate and for the heritage to be appreciated and preserved. Understanding the receivers' perspectives enables the development of targeted communication strategies.

Challenges and Opportunities in Communication

This section will delve deeper into the challenges faced in communicating the value of Anshan's industrial heritage, such as bridging generational gaps and adapting to technological advancements. It will also explore the opportunities these challenges present, like using innovative artistic methods to engage younger audiences and employing digital platforms for wider reach. Enhancing Communication Strategies, in conclusion, the application of the SMCR model has provided valuable insights into the complexities of communicating Anshan's industrial heritage. The research underscores the need for multifaceted and inclusive communication strategies that consider the diversity of senders, the evolving nature of the message, the effectiveness of various channels, and the perspectives of different receivers. Such strategies are essential for enhancing public awareness and engagement with industrial heritage, ultimately contributing to its preservation and sustainable utilization. Industrial Heritage Communication and the Globalization-Localization Perspective, The communication strategy for industrial heritage preservation in Anshan City reveals the importance of the dynamics between globalization and localization, as presented by Servaes and Lie in "Media and Politics in Transition: Cultural Identity in the Age of Globalization" (Servaes & Lie, 1997). In the context of globalization, localization strategies are key to ensuring cultural uniqueness and community involvement. Utilizing local media and cultural activities in Anshan not only emphasized the historical and cultural significance of industrial heritage but also ensured participation and identification by community members.

Moreover, according to Martin-Barbero in "Communication, Culture and Hegemony," cultural hegemony and communication play a central role in forming and disseminating societal values (Martin-Barbero, 1993). In the case of Anshan, this communication is not just about disseminating information about industrial heritage but also about fostering a sense of cultural and historical identity. Educational and public participation initiatives increased public awareness of the value of industrial heritage, echoing Pradip Thomas's assertion in "Communication and the Persistence of Poverty" that the essence of development communication lies in sharing knowledge to achieve consensus. Participatory Communication in Industrial Heritage Preservation, Alfonso Gumucio Dagron emphasizes the importance of participatory communication and community-based strategies in "Vertical Minds versus Horizontal Cultures"). In Anshan, this participatory approach is evident as local residents are not merely recipients of information but actively contribute to the preservation narrative. This reflects the key role of community engagement and empowerment in sustainable development projects.

According to Robertson in "Globalization: Social Theory and Global Culture," globalization is a complex process involving cultural, political, and social structures (Yan, 2016). In Anshan's communication and preservation of industrial heritage, the interplay between global and local

elements is particularly apparent. By combining a global perspective with local practices, Anshan's strategy not only promotes effective preservation of industrial heritage but also demonstrates a new way to protect cultural heritage in the context of globalization. Global Perspectives on Cultural Preservation, the concept of the global village, as put forth by McLuhan and Powers in "The Global Village: Transformations in World Life and Media in the 21st Century," underscores the importance of global interconnectedness and cultural exchange (McLuhan & Powers, 1989). Anshan's approach to preserving its industrial heritage, through communication and educational activities, showcases how local cultures and histories can be preserved and celebrated within the larger context of globalization.

Globalization and the Dynamics of Cultural Identity, the case of Anshan's industrial heritage preservation demonstrates the intricate interplay of globalization and cultural identity, a theme central to Mittelman's "Globalization: Critical Reflections" (Mittelman, 1996). As global influences permeate local cultures, it becomes increasingly important to maintain and communicate the unique aspects of local heritage. Anshan's approach to preserving its industrial heritage, by integrating local history and community values into its communication strategies, exemplifies this balance between global influence and local cultural identity. Media, Communication, and Shaping Collective Memory, Schlesinger's insights in "Wishful Thinking: Cultural Politics, Media and Collective Identities in Europe" highlight the media's role in shaping collective memory and identity (Schlesinger, 1993). In Anshan, media narratives surrounding industrial heritage sites play a crucial role in shaping public perception and collective memory. This aligns with McLuhan and Powers' concept of the global village, where media can bridge geographical and cultural gaps, allowing for a shared experience of heritage (McLuhan & Powers, 1989).

The Role of Communication in Cultural Hegemony, Martin-Barbero's analysis in "Communication, Culture and Hegemony" is particularly relevant when considering the role of communication in establishing cultural hegemony (Martin-Barbero, 1993). In Anshan, the communication strategies employed in the preservation of industrial heritage not only inform but also contribute to shaping the hegemonic understanding of the city's industrial past. This process aligns with Said's discussion in "Culture and Imperialism" on how narratives can shape and sometimes dominate cultural perspectives (Said, 1993). Conclusions and Implications for Development Communication, this study reinforces the importance of an integrated strategy that encompasses policy formulation, industrial insights, and community participation. Such strategies are essential for creating effective preservation plans that balance economic goals with cultural conservation. The case of Anshan's industrial heritage serves as a practical example of an alternative development paradigm, offering insights for regions seeking to balance heritage preservation with modernization and economic development.

Anshan's approach to industrial heritage preservation represents a confluence of global and local dynamics in development communication. The strategies employed resonate with the theoretical frameworks provided by Servaes, Lie, Gumucio Dagron, Martin-Barbero, and others, highlighting the multifaceted role of communication in cultural heritage preservation. This case study contributes to the broader discourse on development communication, offering practical insights and implications for similar heritage preservation projects worldwide.

Conclusion

This research, embarked upon with a profound commitment to exploring the communication of industrial heritage in Anshan City, China, stands at the confluence of theoretical insights and empirical findings. The journey, articulated through the objectives outlined in the introduction, was navigated with an array of theoretical lenses including Collective Memory theory, Adorno's critical theory, McLuhan's Media Influence Theory, the Bello SMCR propagation mode, and principles of Development Communication. The research methodology, a qualitative approach, employed in-depth interviews with varied stakeholders to unravel the intricate tapestry of industrial heritage communication in Anshan City.

The findings of this research reveal a dual-layered structure in the communication dynamics of Anshan's industrial heritage. Firstly, the communication situation highlights a palpable presence of public memory and recognition of the city's industrial heritage. However, this recognition is accompanied by gaps in public awareness and appreciation, signaling the need for more robust educational and engagement efforts. The younger generation's tepid interest and the public's dichotomous perceptions underscore the urgency for interventions that resonate more deeply with diverse demographic segments.

Secondly, the communication process emerges as a vibrant spectrum, employing mediums like cultural activities, museums, and media. These channels have been effective in elevating public interest and awareness, with museums and exhibitions playing pivotal roles in showcasing the industrial heritage. The power of media – in its varied forms – in disseminating stories and values of industrial heritage is unequivocal. The interactive engagement through workshops and guided tours has further enriched the public's experiential understanding of this heritage.

Synthesizing these insights, the research underlines the essentiality of a multi-pronged communication strategy in preserving, inheriting, and promoting Anshan's industrial heritage. The city's industrial heritage, rich in cultural and historical significance, demands a communication approach that is both inclusive and innovative. This approach should not only acknowledge the existing public memory but also actively work towards expanding and deepening this collective awareness. Educational initiatives aimed at younger generations should be designed to be engaging and relatable, bridging the gap between historical appreciation and contemporary relevance. Public engagement must move beyond traditional formats to incorporate immersive and interactive experiences, allowing a more profound personal connection with the heritage.

Moreover, the role of media – both traditional and new forms – is instrumental in creating a sustained and dynamic narrative around industrial heritage. This narrative should be crafted to resonate across different societal segments, addressing varied interests and perceptions. In conclusion, this research contributes significantly to the understanding of industrial heritage communication in Anshan City. It provides a nuanced perspective on the challenges and opportunities within this domain, offering a roadmap for future initiatives aimed at preserving and valorizing this rich heritage. The findings and recommendations of this study are not just relevant for Anshan City but can also provide valuable insights for similar

contexts globally, where the communication of industrial heritage is integral to cultural preservation and education.

Recommendations

Enhancing Public Awareness and Engagement Targeted Educational Initiatives:

Given the generational differences in the perception of industrial heritage, it's imperative to introduce educational initiatives aimed at younger generations. These should include curriculum integration in schools, interactive workshops, and educational tours of heritage sites. Such initiatives can instill an appreciation for industrial heritage from an early age.

1) Community Involvement Programs

Encouraging local community involvement through participatory events, such as heritage conservation projects and community history days, can foster a sense of ownership and pride among residents. This approach not only educates but also actively engages the community in preservation efforts.

2) Use of Digital Platforms

Exploiting digital platforms for storytelling can significantly enhance the reach and appeal of Anshan's industrial heritage. Creating virtual tours, interactive online exhibitions, and utilizing social media for engagement can attract a broader audience, especially tech-savvy younger generations.

3) Funding and Grants

Securing government and private funding for the preservation and promotion of industrial heritage sites is crucial. Grants can be allocated for restoration projects, educational programs, and community-based heritage initiatives.

4) Public-Private Partnerships

Encourage partnerships between government bodies, private sector players, and non-profit organizations. Such collaborations can lead to more sustainable preservation models, combining public interest with private sector efficiency and resources.

Recommendations for Future Research

1) Comparative Studies, future research could involve comparative studies with other cities that have successfully integrated industrial heritage into their urban fabric. This could provide valuable insights and best practices that can be adapted for Anshan.

2) Longitudinal Impact Studies, there is a need for longitudinal studies to assess the long-term impact of communication strategies and preservation efforts on public awareness and engagement with industrial heritage.

3) Cross-disciplinary Approaches encourage cross-disciplinary research combining history, urban planning, cultural studies, and communication to provide a more holistic understanding of industrial heritage and its implications for urban communities.

References

Asman, A. (Ed.), & Pan, L. (Trans.). (2016). *Memory space.* Beijing: Peking University Press.

Assman, J. (Ed.), Jin, S. (Trans.), & Huang, X. (Trans.). (2015). *Cultural memory.* Beijing: Peking University Press.

Cassone, F. (2020). *Using sentiment analysis to measure the outcome of marketing campaigns on Twitter, an empirical approach*.

Chen, G. (2015). *Current situation and future development of cross-cultural communication.* Beijing: Tsinghua University Press.

Chen, X. (2005). *Cross-cultural management*. Beijing: Tsinghua University Press.

Dagron, A. Gumucio. Vertical Minds versus Horizontal Cultures. An Overview of Participatory Processes and Experiences. *Journal Servaes* (ed.). In Approaches to Development Communication., Retrieved: 15/06/2023. From: https://www.researchgate.net/publication/274193384JanServaesed Approaches toDevelopment Communication UNESCO Paris 2003.

Fu, C. (2017). Discussion on problem orientation logical construction and strategy design in National cultural Planning. *In Cultural Soft Power Research*, *2*(4), 5-13. doi:10.19468/j.cnki.2096-1987.2017.04.001.

Habwait, M. (2002). *On the collective memory*. Shanghai: Shanghai People's Publishing House.

Hofstede, G. (2008). *Cultural weight: Cross-national comparison of values, behaviors, institutions, and organizations*. (2nd ed.). Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.

Hu, W. (1999). *Introduction to intercultural communication.* Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

Li, L. (2002). De-industrialization and development of industrial heritage tourism: The actual process and development model of Ruhr in Germany. *World Regional Studies, 11*(3), 57-65.

Li, W., & Yu, K. (2005). New trend of World cultural heritage protection: Cultural Routes. *Urban Problems,10*(4), 7-12.

Liu, J. (2007). Public participation in historical and cultural heritage protection (Master's thesis). Chongqing University. Retrieved: 12/06/2023. From: https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?Dbname=CMFD2007&filename=2007180190.nh

Martin-Barbero, J. (1993). *Communication, culture and hegemony: From the media to mediations.* London: Sage.

McLuhan, M., & Powers, B. R. (1989). *The global village: Transformations in world life and media in the 21st century.* New York, NY: Oxford University Press.

Mittelman, J. H. (Ed.). (1996). *Globalization: Critical reflections*. London: Routledge.

Robertson, R. (1992). *Globalization: Social theory and global culture*. London: Sage.

Said, E. (1993). *Culture and imperialism*. New York, NY: Vintage Books

Schlesinger, P. (1993). Wishful thinking: Cultural politics, media and collective identities in Europe. *IN Journal of Communication, 43*(2), 6-17.

Servaes, J. (1999). *Communication for development: One world, multiple cultures*. Creskill, NJ: Hampton Press.

Servaes, J., & Lie, R. (Eds.). (1997). *Media and politics in transition: Cultural identity in the age of globalization.* Leuven: Acco.

Servaes, J., & Lie, R. (2003). Media Globalization through Localization. IN Approaches to Development Communication. *Journal Servaes* (ed.), Retrieved: 12/06/2023. From: https://www.researchgate.net/publication/274193384_Jan_Servaes_ed_Approaches_to_Development_Communication_UNESCO_Paris_2003.

Shan, B. (2010). *Problems and possibilities of cross-cultural communication.* Wuhan: Wuhan University Press.

Shen, J. (2010). The game between memory and history: The construction of memory history. in France. *International Social Sciences in China, 6*(3), 205-219.

Wu, L. Y. (2019). Reflections on the 20th anniversary of the Beijing Charter of the International Construction Association. *International Architectural Journal, 10*(1), 121-134.

Wu, Y. (2009). *External Communication of Culture: Theory and strategy.* Shanghai: Shanghai Jiao Tong University Press.

Xu, Y. (1999). *Preunderstanding of Mass Communication*. International Press.

Yan, X., & Li, Y. (2016). *Cross-cultural management*. (2nd ed.). Beijing: Peking University Press.

Yang, X. (2002). *On Adorno 'Culture Industry' and the reflection of modernism art theory*. Master's thesis. Shaanxi Normal University. Retrieved: 15/06/2023. From: https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD9904&filename=2002061418.nh

Yue, Y. (2021). *Adorno art Philosophy Category Research*. (Ph.D. Thesis). Harbin Institute of Music. Retrieved: 15/06/2023. From: https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CDFDLAST2021&filename=1021750291.nh

Zhou, Q. (2003). *The Light of Athena.* (Master's thesis). Shandong Normal University. Retrieved 15/06/2023. From: https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname =CMFD9904 &filename =2003087231.nh

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.68

Research on sports health communication in Guangzhou, China in the context of "Healthy China 2030"

Cheng Wei[1], Kanokrat Yossakrai[2]*, Nutcha Patananukit[3]

ARTICLE INFO

Name of Authors:

1. Cheng Wei
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University, Thailand. And School of Sports Media, Guangzhou Sport University, China.
Email: 12286629@qq.com

3. Dr. Nutcha Patananukit
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University
Email: bua4747@gmail.com

Corresponding Author *:

2. Asst.Prof.Dr. Kanokrat Yossakrai
Faculty of Communication Arts, Bangkokthonburi University
Email: kanokraty@gmail.com

Keywords:
Healthy China 2030; Health Communication in sports; New media; Guangzhou

Article history:
Received: 15/10/2023
Revised: 24/11/2023
Accepted: 25/12/2023
Available online: 29/12/2023

How to Cite:
Wei, C. Yossakrai, K. & Patananukit, N. (2023). Research on sports health communication in Guangzhou, China in the context of "Healthy China 2030" Journal of Dhamma for Life, *29*(4), 382-403.

ABSTRACT

The research objectives were as follows: (1) To examine the state of communication regarding sport health policy based on "HEALTHY CHINA 2030" in China; (2) To investigate the health communication process in sports based on "HEALTHY CHINA 2030" in China; (3) To analyze the problems and obstacles in sports health communication based on "HEALTHY CHINA 2030" in China; and (4) To explore health communication guidelines in sports based on "HEALTHY CHINA 2030" in Guangzhou, China. The primary theoretical frameworks employed were sport health communication, uses and gratification, and Bourdieu's Habitus. This study adopted a mixed-methods approach. Quantitative analysis involved studying a sample of 18,734,100 individuals aged 18 to 60 in Guangzhou, China, with 410 samples collected through non-probability sampling. In-depth interviews were conducted with key informants, including representatives from public sports health organizations in Guangzhou, sports event marketing companies, media practitioners, and university professors. Data collection utilized online questionnaires, literature reviews, and in-depth interviews, with descriptive statistics and Pearson correlation analysis employed for data analysis.

Key findings included: (1) The communication of the "HEALTHY CHINA 2030" policy in 2023 faced initial challenges in gaining popularity; (2) The sport health communication process revealed varying levels of presentation of "Healthy China 2030" by both public and private organizations in Guangzhou. Messages predominantly emphasized the health benefits of sports in daily life, with mixed media usage, where online platforms proved more efficient. However, normative management was lacking; (3) Identified problems and obstacles included limited choices of communication channels and insufficient personalized information; and (4) To enhance communication effectiveness, recommendations included strengthening policy publicity, adopting multi-channel communication, customizing content, and promoting health concepts comprehensively.

Introduction

In the context of the "Healthy China 2030" strategy, this study delves into the evolution of sports health communication with the aim of enhancing the overall health of the population. With a growing societal focus on health issues, health communication centered around sports activities has progressively demonstrated its significance. The close association between sports and health, coupled with its role in disease prevention and health promotion, is gaining recognition in both academia and society.

Aligned with the "Healthy China 2030" initiative, China has devised policies and measures to advance national health with a core emphasis on national fitness. These policies underscore the widespread promotion of physical education and health activities, urging collective participation in adopting a healthy lifestyle, whether by the government, communities, or individuals. Consequently, sports and health communication has emerged as a pivotal component in education, services, and information, exerting a profound influence on public lifestyles and societal processes.

Despite the growing acceptance of the idea that exercise promotes health, there is a need to fortify the sports communication system to effectively disseminate knowledge in sports humanities and fitness science to the public. This study scrutinizes the communication platform, role, motivation, and impact of sports health communication in Guangzhou. It encompasses the classification of sports health communication content, the motivation, channels, and effects of receiving sports health information, as well as the modes of transmission. Leveraging theories such as the use and satisfaction theory and selective exposure theory, and considering public demand, national goals, and the advantages of new media, this paper illustrates the current practices and applications, challenges, and potential solutions for advancing sports health communication in China.

Objective

1) Status of sports health communication in Guangzhou, China, based on Healthy China 2030

2) Existing problems and obstacles of sports health communication in Guangzhou based on "Healthy China 2030".

3) Research on Sports Health Communication guidelines in Guangzhou, China under the background of "Healthy China 2030".

Literature Review and Research Framework

In the "Healthy China 2030," this paper undertakes a research investigation into sports health communication in Guangzhou, China. The study's purview encompasses an examination of the current state, challenges, and impediments within sports health communication, along with proposing countermeasures and developmental guidelines to address these issues. The research is specifically focused on the residents of Guangzhou.

The quantitative segment of the study involved 410 individuals drawn from outdoor sports and urban sports parks in Guangzhou. In parallel, the qualitative research component comprised interviews with 10 individuals representing various sectors, including Guangzhou government departments, traditional media, sports universities, sports enterprises, and new media. The study's timeframe spans from the release of the Healthy China 2030 Plan Outline to the present, while the geographical coverage centers primarily around outdoor sports parks and urban sports parks in downtown Mountain of Guangzhou, Guangdong Province, China.

Methodology

1) Literature Method

By consulting policy announcements, electronic journals, and conducting network searches, the author obtained relevant literature to analyze previous research results. This literature review provides a theoretical basis with reference value for the research, establishing a solid theoretical foundation. Synthesizing various literature materials enables a better understanding of the status quo, trends, and existing problems in the research field, offering comprehensive and accurate support.

2) Questionnaire Survey Method

In the quantitative research stage, a non-probability sampling method was used to collect 410 questionnaire data from outdoor sports and urban sports parks in Guangzhou. Detailed analysis and summarization of the collected data were performed.

3) Questionnaire Survey of the Research Group

Following the theory and research method of non-probability sampling, Guangzhou, a first-tier city in China, was chosen as a case study. Tianhe Sports Center and Baiyun Mountain Scenic Spot, representing sports parks in Guangzhou, were selected as the main collection points. A total of 410 valid questionnaires were collected, covering public understanding of the "Healthy China 2030" policy, media resources for obtaining sports health information, and sports health communication needs.

Guangzhou, the capital city of Guangdong Province, is characterized by a subtropical monsoon climate. With 35,335 sports venues covering an area of 38,988,500 square meters, Tianhe Sports Center and Baiyun Mountain Scenic Spot attract thousands of sports enthusiasts daily.

Survey Collection Point 1 - Tianhe Sports Center:

Established in 1984, Tianhe Sports Center, located in the financial and commercial center of Guangzhou, has played host to major events. Covering 520,000 square meters, it is the largest sports complex in Guangzhou and a standard venue for various sports events and public leisure activities.

Survey Collection Point 2 - Baiyun Mountain Scenic Spot:

Covering 21.8 square kilometers, Baiyun Mountain Scenic Spot is a national 5A tourist attraction with more than 30 peaks. It hosts numerous public fitness activities, attracting nearly 5 million visitors annually.

4) Questionnaire Research Design:

The questionnaire evaluates the situation of sports health communication in Guangzhou under the framework of the "Healthy China 2030" policy. Designed in the SMCR (Sender-Message-Channel-Receiver) mode, it analyzes information from the sender to the message. The questionnaire assesses the communication effect of the policy and evaluates the perception, trust, and behavioral response of the receivers.

1. Sender (S): Experts in policy makers, media, health, and sports communication. The questionnaire aims to identify the receiver's perception and trust of the sender, influencing message reception.

2. Message (M): Information about the "Healthy China 2030" policy, emphasizing physical activity and a healthy lifestyle. The questionnaire assesses the recipient's understanding, attitude, and behavioral response to these messages.

3. Channel (C): Evaluates the effectiveness of communication channels in reaching the target audience and audience engagement. The questionnaire explores popular channels and recipient satisfaction with the messages delivered.

4. Receiver (R): Guangzhou citizens, providing feedback, behavior change, acceptance, and satisfaction with health information. Parts of the questionnaire collect information about the receiver's background, behavior habits, cognition, attitude toward health information, and preferences for different communication channels.

Based on the SMCR theory, the questionnaire analyzes the effectiveness of information delivery, the most efficient channels, and how recipients handle the information. Feedback from 410 citizens informs strategies for improving health communication and adjusting policies to better serve public health.

5) Interview Method

In the qualitative research stage, 10 professionals from Guangzhou municipal government departments, traditional media, sports universities, sports enterprises, and new media fields were interviewed. Their insights and experiences in sports health communication enriched the research.

Comprehensive analysis of quantitative and qualitative research results, combined with policy literature and historical data, allowed the integration and summarization of the status quo and difficulties of sports health communication in Guangzhou. The research provides corresponding countermeasures and suggestions, offering guidance and reference for further development in sports health communication.

Result

1) The present situation of sports health communication in Guangzhou, China based on "Healthy China 2030" is studied

Table 1 Personal Understanding of "Healthy China 2030" Planning Outline

Serial Number	Personal knowledge of the Healthy China 2030 program outline	Quantity	Percentage
1	Very well understood, is a national strategy	73	17.8
2	A little bit, but I haven't read the details.	182	44.39
3	5. Heard about it, not sure about it	121	29.52
4	Not a clue	34	8.29
Total		410	100.00

Among them, 17.8 percent know very well that "Healthy China 2030" is a national strategy, 44.39 percent know a little about it but have not read the details in detail, 29.52 percent have heard of it but do not know much about it, and 8.29 percent do not know at all. It can be seen that most people have some understanding of "Healthy China 2030", but their understanding is not deep enough. It is suggested that publicity should be strengthened to improve the public's awareness and understanding of Healthy China 2030.

Table 2 Pearson's relevant analysis of respondents' knowledge of Healthy China 2030 policy.

Pearson's relevant analysis of respondents' knowledge of Healthy China 2030 policy					
	Age	Gender	Highest education (degree)	Occupation	Enjoys being involved in sports at outdoor parks
Knowledge of "Healthy China 2030".	0.158**	0.061	0.193**	0.109*	0.044

After correlation analysis, the data showed a negative correlation between age and knowledge of Healthy China 2030, with a correlation coefficient of -0.158 and a p value less than 0.002. This means that as people grow older, the likelihood of knowing about Healthy China 2030 decreases, and the national policy of sports promoting health has more influence on young people.

Table 3 Take the initiative to pay attention to the media and platforms of sports promoting health. (1 score lowest, 5 score highest)

Serial Number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Opinion level	Rankings
1	Authoritative media: CCTV, People.com.cn, Xinhua News Agency, etc	3.768	1.007	4.000	3
2	Radio and television media: Guangdong TV Station, Guangzhou TV Station, etc	3.678	1.123	4.000	5

Serial Number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Opinion level	Rankings
3	Print media: newspapers, magazines, books	3.100	1.118	3.000	9
4	Government departments we media: sports bureau, hospital and other government functional departments	3.512	1.095	4.000	6
5	New media platforms: Douyin, video number, Kuaishou, XiaoHongshu, etc	4.012	0.900	4.000	1
6	Sports APP: Yue Run circle, KEEP, Gu Dong, etc	3.798	0.992	4.000	2
7	Smart wearable system: watch, mobile phone, bracelet, etc	3.690	0.961	4.000	4
8	Work and life community: the publicity board of your own unit, school and community	3.337	1.074	3.000	7
9	Opinion leaders: Social media of celebrities, influencers	3.207	1.107	3.000	8
10	Other	2.571	1.072	3.000	10

An average measure the average of different media categories under specific metrics. As can be seen from the data, new media platforms (Douyin, Video number, Kuaishou, Xiaohongshu, etc.) received the highest average (4.012), which means that respondents have a higher evaluation of new media platforms under that specific indicator. This was followed by sports apps (3.798) and authoritative media (3.768).

Standard deviation measures how discrete the data distribution is for different media categories under a particular metric. A smaller standard deviation means that the data points are more clustered around the mean, indicating that respondents are more consistent in their evaluation of the media category. As can be seen from the data, the standard deviations of new media platform (0.900) and smart wearable system (0.961) are relatively small, and respondents' evaluations of these two types of media are more consistent.

Some conclusions can be drawn from the data that the new media platform gets the highest evaluation under this specific index, which means that the respondents have a high degree of recognition of new media platforms such as Douyin, video number, Kuaishou and Xiaohongshu in a certain aspect. This was followed by sports apps and authoritative media, which also received relatively high evaluations. Traditional media forms still have some influence in this regard. However, other media categories (such as print media, government-sector we-media, work-life community, etc.) have a relatively low evaluation and a large standard deviation under this specific index, indicating that respondents' evaluation of these media is more dispersed.

Table 4 Respondents actively pay attention to Pearson correlation analysis of the channels of sports promoting health-related information.

		Age	Gender	Highest Education (degree)	Occupation	Enjoy being involved in sports at outdoor parks
1	Authoritative media: CCTV, People.com.cn, Xinhua News Agency, etc.	0.155**	0.117*	0.077	0.019	0.069
2	Radio and television media: Guangdong TV Station, Guangzhou TV Station, etc.	0.193**	0.016	0.092	0.019	0.049
3	Print media: newspapers, magazines, books	0.160**	0.048	0.115*	0.021	0.103*
4	Government departments we media: sports bureau, hospital, and other government functional departments	0.224**	0.051	0.101*	0.017	0.007
5	New media platforms: Douyin, video number, Kuaishou, XiaoHongshu, etc	0.036	0.018	0.070	0.033	0.032
6	Sports APP: Yue Run circle, KEEP, Gu Dong, etc	0.052	0.056	0.036	0.159**	0.071
7	Smart wearable system: watch, mobile phone, bracelet, etc	0.091	0.041	0.038	0.046	0.062
8	Work and life community: the publicity board of your own unit, school, and community	0.250**	0.032	0.048	0.043	0.052
9	Opinion leaders: social media of celebrities, influencers	0.191**	0.016	0.124*	0.057	0.004
10	Create a good social atmosphere: support sports media, sports health opinion leaders	0.092	0.027	0.108*	0.006	0.030
11	Other	0.111*	0.022	0.061	0.029	0.020

After correlation analysis, research data show that gender and media platforms that actively pay attention to sports promotion health information (authoritative media) : There is a positive correlation between gender and actively pay attention to sports promotion health information on authoritative media, the correlation coefficient is 0.155, and the p value is less than 0.002. This indicates that on this media platform, men are more likely to actively pay attention to sports health information.

Highest education (degree) and active attention to sports health promotion information in print media: The data show that people with higher education (degree) are more likely to

actively follow sports health information in print media, with a correlation coefficient of 0.115 and a p value less than 0.05.

Occupation and active attention to sports health promotion information on government-affiliated we-media: There is a positive correlation between occupation and active attention to sports health information on government-affiliated we-media, the correlation coefficient is 0.101, and the P-value is less than 0.05. This means that people engaged in certain occupations are more likely to obtain relevant information on government-affiliated we-media.

1.3 Media that people think are suitable for sports and health communication.

Table 5 Media that people think are suitable for sports and health communication (1 score is the lowest, 5 score is the highest)

Serial Number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Opinion Level	Rankings
1	Sports media: Promote the popularization of leisure sports	4.185	0.727	4.000	1
2	Mass media: life service media	3.924	0.872	4.000	3
3	Educational media: educational and popular science media	3.802	0.910	4.000	4
4	News media: Current political news media	3.527	1.106	4.000	6
5	Health communication: health care related media	3.939	0.838	4.000	2
6	Organizational communication: social media	3.763	0.904	4.000	5
7	Other additions	2.700	1.132	3.000	7

Average and median can be used to understand the audience evaluation of different media categories in terms of sports health communication. Among them, sports media (promoting the popularization of leisure sports) obtained the highest average (4.185) and median (4.000), which means that respondents generally believe that sports media is the most suitable for sports health communication.

Standard deviation: Standard deviation measures the dispersion of the data. A smaller standard deviation means that the data points are more clustered around the mean, indicating that respondents are more consistent in their evaluation of the media category. The standard deviation for sports media (which promotes popular recreational sports programs) is 0.727, indicating that respondents are relatively unanimous in their evaluation of this type of media.

It can be concluded from the data that sports media received the highest evaluation in sports health communication, and respondents believed that sports media was the most suitable for promoting popular leisure sports projects. Mass media, educational media, health communication and community media also received some degree of recognition, with ratings slightly lower than sports media. While news media (current political news media) and other complementary media categories received relatively low ratings in sports health communication.

Table 6 Individual evaluation of media suitable for sports health communication (1 score lowest, 5 score highest) by Pearson correlation analysis.

Serial Number	Name	Age	Gender	Highest education (degree)	Occupation	Enjoys being involved in sports at outdoor parks
1	Sports media: Promote and popularize leisure sports	0.132**	0.105*	0.036	0.021	0.029
2	Mass media: life service media	0.053	0.026	0.168**	0.014	0.120*
3	Educational media: educational and popular science media	0.106*	0.064	0.066	0.084	0.010
4	News media: Current political news media	0.227**	0.015	0.149**	0.019	0.034
5	Health communication: health related media	0.049	0.000	0.112*	0.083	0.102*
6	Organizational communication: social media	0.170**	0.061	0.128**	0.003	0.093

Actively following sports for health information on different types of media platforms: Relevant analysis data shows that there are certain positive and negative correlations between different media platforms, which vary from platform to platform. For example, there is a positive correlation between individuals' tendency to pay attention to government departments' self-media and their tendency to pay attention to radio and television media, while their attention to new media platforms is more dispersed. Personal evaluation of different media: The data shows that individuals evaluate different types of media, and the evaluation also varies according to the type of media. For example, sports media and news media received higher ratings, while educational media received lower ratings.

1.4 Ways to proactively obtain sports health-related information on new media platforms. (1 score lowest, 5 score highest)

Table 7 Ways to proactively obtain sports health-related information on new media platforms.

Serial Number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Opinion Level	Rankings
1	Offer to participate in sporting events	3.724	0.996	4.000	5
2	Follow sports science information	3.773	0.938	4.000	4
3	Buy sporting goods that help with physical fitness	3.829	0.925	4.000	2
4	Choose your own interest preferences on the website or APP	3.871	0.871	4.000	3

Serial Number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Opinion Level	Rankings
5	Offer to join the sports health community	3.595	0.955	4.000	6
6	Actively search or pay attention to sports health-related media platforms and bloggers, often browse relevant information, and media big data will push more	3.893	0.884	4.000	1
7	Purchase physical fitness classes, or consult a professional coach for guidance	3.537	1.067	4.000	7
8	Volunteer to publish relevant articles or share experiences on your own social media	3.349	1.196	4.000	8

Among different sports health behaviors, buying sports goods that are helpful to physical health (selective identification) and choosing their interest preferences on websites or apps (selective media exposure) received the highest average values (3.829 and 3.871, respectively). This means that respondents have a high degree of recognition for these two behaviors in terms of selective identification and selective media exposure.

Standard deviation measures how discrete the data distribution is for specific aspects of different sports health behaviors. As can be seen from the data, the standard deviation of voluntarily publishing relevant articles or sharing experiences on one's own social media (selective media exposure) was the largest (1.196), indicating that respondents' evaluation of this behavior was more scattered.

From the data, some conclusions can be drawn that buying sports goods that are good for health (selective identification) and choosing one's own interests and preferences on websites or apps (selective media exposure) receive the highest evaluation in certain aspects. At the same time, actively searching for or following sports health related media platforms and bloggers, often browsing relevant information, media big data will push more (selective media exposure) also received relatively high evaluation. On the other hand, actively publishing relevant articles or sharing experiences on one's own social media (selective media exposure) received more scattered evaluations in certain aspects.

1.5 1 Sports health information that one thinks can meet the public's health needs. (1 score lowest, 5 score highest)

Table 8 Analysis of standard deviation and average value of sports health information that individuals think can meet the public's demand for health.

Serial Number	Personal opinion can meet the public health needs of sports health information.	$\bar{x}$	S.D.	Median	Ranking:
1	Focus: Popularize healthy lifestyle	4.144	0.682	4.000	1
2	Promote physical activity among key groups: strengthen health education in schools	3.990	0.845	4.000	3

Serial Number	Personal opinion can meet the public health needs of sports health information.	$\bar{x}$	S.D.	Median	Ranking:
3	National fitness: Carry out national fitness	4.041	0.816	4.000	2
4	Strengthen the integration of physical medicine and non-medical health intervention: promote national physical fitness monitoring	3.873	0.889	4.000	7
5	Physical and medical integration: Strengthen the integration of sports and medical care	3.883	0.910	4.000	6
6	Integration of sports and education: integration of sports and education	3.905	0.929	4.000	5
7	Sports and tourism integration: sports and cultural tourism integration	3.732	0.987	4.000	12
8	Improve the public service system for national fitness: Improve the construction and operation mode of public sports facilities such as stadiums and scenic spots	3.971	0.864	4.000	4
9	Promote health science and technology innovation: Promote sports to promote health science and technology innovation	3.839	0.937	4.000	8
10	Sports industry: Develop sports apparel, equipment, and other sports goods industry	3.759	0.998	4.000	10
11	Develop the fitness, leisure, and sports industry: Encourage the development of sports clubs and enrich amateur sports events	3.756	0.968	4.000	11
12	Create a good social atmosphere: support sports media, sports health opinion leaders	3.839	0.919	4.000	8
13	Other supplements (strengthening publicity, government policy guidance, holding large-scale events)	2.763	1.155	3.000	9

Among the different promotion measures, the focus on popularizing healthy lifestyle (4.144), national fitness: carrying out national fitness (4.041) and promoting physical activity of key groups: strengthening school health education (3.990) obtained a high average value, which means that respondents have a high degree of recognition of these measures.

It can be seen from the data that the standard deviation of other supplementary measures (such as strengthening publicity, issuing policy guidance by the government, holding large-scale events) is the largest (1.155), indicating that respondents' evaluation of these measures is relatively scattered.

Focusing on popularizing healthy lifestyle and national fitness: carrying out national fitness and promoting physical activities among key groups: Strengthening school health education received high recognition among respondents. In addition, creating a good social atmosphere: supporting sports media, sports health opinion leaders and promoting health

science and technology innovation: promoting sports to promote health science and technology innovation also received relatively high evaluation. However, other complementary measures received scattered evaluations among the respondents.

1.5.2 Relevant analysis of sports health information that individuals think can meet the public's health needs.

Table 9 In my opinion, such sports health communication information can satisfy the public's choice and identification of health needs through Pearson correlation analysis.

Serial Number	Opinion	Age	Gender	Highest education (degree)	Occupation	Enjoys being involved in sports at outdoor parks
1	Focus: Popularize healthy lifestyle	0.109*	0.028	0.050	0.050	0.023
2	Promote physical activity among key groups: strengthen health education in schools	0.000	0.013	0.085	0.017	0.015
3	National fitness: Carry out national fitness	0.030	0.027	0.073	0.084	0.117*
4	Strengthening physical and medical integration and non-medical health interventions: promoting national physical fitness monitoring	0.068	0.011	0.167**	0.131**	0.026
5	Physical and medical integration: Strengthen the integration of sports and medical care	0.091	0.023	0.085	0.041	0.029
6	Integration of physical education: integration of sports and education	0.172**	0.133**	0.120*	0.022	0.052
7	Sports and tourism integration: sports and cultural tourism integration	0.156**	0.003	0.048	0.045	0.008
8	Improve the public service system for national fitness: Improve the construction and operation mode of public sports facilities such as stadiums and scenic spots	0.076	0.047	0.088	0.026	0.077
9	Promote health science and technology innovation: Promote sports to promote health science and technology innovation	0.108*	0.037	0.106*	0.005	0.064

Serial Number	Opinion	Age	Gender	Highest education (degree)	Occupation	Enjoys being involved in sports at outdoor parks
10	Sports industry: Develop sports apparel, equipment, and other sports goods industry	0.198**	0.031	0.077	0.100*	0.042
11	Develop the fitness, leisure, and sports industry: Encourage the development of sports clubs and enrich amateur sports events	0.168**	0.077	0.095	0.036	0.025
12	Other supplements	0.145**	0.063	0.055	0.044	0.054

After correlation analysis, the data show that women are more likely to believe that strengthening health education in schools can meet health needs. In other aspects, the differences between gender, educational background and occupation are not obvious, and older people have higher recognition of each content.

1.6 Suggestions for optimizing sports health communication. (1 score lowest, 5 score highest)

Table 10 Respondents' suggestions on optimizing sports health communication in Guangzhou.

Serial number	Respondents' suggestions on optimizing sports health communication in Guangzhou	$\bar{x}$	S.D.	Median	Rankings
1	Add more content of sports for health in sports media, such as activities, knowledge, services, etc.	4.046	0.773	4.000	2
2	In the medical health media, increase the knowledge and services of sports for health promotion.	3.939	0.924	4.000	5
3	Strengthen physical health education: school education increases the knowledge that physical education promotes health.	4.056	0.876	4.000	1
4	In public facilities in specific areas, in leisure public facilities to increase the content of sports promotion of health.	3.888	0.877	4.000	6
5	Hold more mass sports events where sports promote health.	3.963	0.899	4.000	4
6	Build more recreational sports facilities.	4.029	0.884	4.000	3

Among the measures in different media and venues, "add more content of sports for health in sports media, such as activities, knowledge, services, etc." (4.046), "Strengthening physical health education: school education increases knowledge of physical education for

health." (4.056) and "Build more leisure and sports facilities." (4.029) received a high average, which means that respondents have a high degree of approval for these measures.

"Add more content of sports for health in sports media, such as activities, knowledge, services, etc." Has the smallest standard deviation (0.773), indicating that respondents' evaluation of this measure is more consistent.

Overall, "Add more content of sports to promote health in sports media, such as activities, knowledge, services, etc.". , "Strengthening physical health education: School education increases knowledge of physical education for health." And "Build more recreational sports facilities." Received high marks. On the other hand, "Increase sports promotion knowledge and services in medical and health media" and "increase sports promotion content in leisure facilities in public facilities in certain areas" received relatively low evaluations.

1.7 Which sports space do people think is most beneficial to their health in Guangzhou?

Table 11 The beneficial of people health in Guangzhou

Serial number	Name	$\bar{x}$	S.D.	Median	Rankings
1	Outdoor scenic spots such as Baiyun Mountain	4.268	0.770	4.000	1
2	Downtown sports park: Tianhe Sports Center and other city comprehensive professional sports center	4.083	0.820	4.000	2
3	Community stadium: A sports field near a community	3.988	0.780	4.000	5
4	Gym: Indoor gym	3.646	0.966	4.000	6
5	Professional venues: tennis, football, badminton, swimming, and other professional sports venues	3.990	0.856	4.000	4
6	Sports Rehabilitation: Sports rehabilitation center	3.580	1.032	4.000	7
7	Outdoor: countryside, outdoor natural scenic spots	4.068	0.885	4.000	3
8	Other (Supplementary comments are: sports fields on various campuses)	2.785	1.091	3.000	8

Among different sports venues, outdoor scenic spots such as Baiyun Mountain (4.268) and downtown sports park: Tianhe Sports Center and other urban comprehensive professional sports centers (4.083) obtained the highest average value, which means that respondents have a high degree of recognition of these sports venues.

The standard deviations of sports rehabilitation (1.032) and other (1.091) were the highest, indicating that respondents' evaluation of these sports venues was more dispersed.

Some conclusions can be drawn from the data, such as outdoor scenic spots such as Baiyun Mountain and downtown sports parks: Tianhe Sports Center and other urban comprehensive professional sports centers received higher evaluations. Outdoor (pasturelands, outdoor natural scenic spots) and community stadiums also received relatively high evaluations. While gyms, professional venues and sports rehabilitation were more dispersed among respondents.

Discussion

Using the city of Guangzhou as an example, this study explores in depth the strategies and practices of sports health communication in the context of the Healthy China 2030 policy, and the findings reveal several key findings:

1) Low acceptance of the policy: In 2023, the dissemination of the "Healthy China 2030" policy was not widely accepted by the public at the initial stage, which may be caused by insufficient publicity, inadequate information transmission or weak identity of the target population.

2) The status quo of sports health communication:

Sports health communication organizations at all levels, whether public or private, present the theme of "Healthy China 2030" at different levels, especially at the top of public organizations and in the middle management of traditional media and new media. In daily life, whether through the media or daily communication, people generally emphasize the positive impact of sports on health. While there are many forms of media through which people are exposed to information, the Internet and digital platforms have shown greater efficiency in dissemination. Guangzhou citizens generally maintain a high awareness of sports, which indicates that basic education and popularization campaigns have been successful to a certain extent.

3) There are still obstacles in the implementation of the policy: the choice of communication channels is relatively limited, the diversified communication methods are not fully utilized to expand the coverage, the information conveyed to the public is not personalized, and the specific needs of different groups are not accurately matched, which limits the appeal and influence of information.

4) In order to effectively improve the communication effect, it is necessary to strengthen policy publicity, multi-channel communication, content customization and all-round promotion of health concepts.

In the context of "Healthy China 2030", sports health communication is not only a policy requirement, but also an indispensable part of every citizen's healthy life. We hope that our research and innovation can promote more cities and regions represented by Guangzhou to truly realize the grand goal of healthy China, so that more people can promote health and shape a better life through sports.

Conclusion

The current situation of sports health communication in Guangzhou, China under the background of "Healthy China 2030".

As one of the major cities in China, the process of sports health communication in Guangzhou shows its uniqueness and complexity under the policy background of "Healthy China 2030".

1. Sports health communication has entered the era of all-media communication.

According to the survey data, Guangzhou citizens generally believe that new media platforms such as Douyin, video number and Kuaishou are the main ways to obtain sports health information. With their unique form, interactivity and wide coverage, these platforms have become the leading force in modern sports and health communication. This is in line with the viewpoint of new media theory. Between the traditional media and the new media, the theory of sports communication has been fully reflected. Guangzhou citizens have shown strong trust in sports media when promoting leisure sports, which shows the authority and professionalism of sports media.

2. Sports health communication has social educational properties.

According to the survey data, the key is to popularize healthy lifestyle, strengthen national fitness and physical health education.

3. Sports health communication has the attribute of customization.

The motivation of Guangzhou citizens to obtain sports health information stems from their individual needs, and they choose different information sources based on this, such as buying health supplies or choosing specific websites and apps. The presentation of the use and satisfaction theory in the process of sports health communication in Guangzhou. They tend to actively choose information sources that are consistent with their own views and needs and avoid the information that is inconsistent with them. This phenomenon is also consistent with the selective exposure theory.

According to the research and analysis of the questionnaire survey, the current situation of sports and health communication in Guangzhou under the background of "Healthy China 2030" shows the characteristics of policy guidance and promotion, the integration of multiple media, the difference of communication channels, the influence of professional communication, and the popularization of healthy lifestyle.

1. Policy guidance and promotion: The "Healthy China 2030" policy has an obvious guiding effect on sports and health communication in Guangzhou. Combining the policy goal with the communication practice, it emphasizes the popularization of healthy lifestyle and the importance of national fitness. The influence of the policy has stimulated the active participation of the media and citizens and accelerated the promotion of healthy communication of sports.

2. Multi-media integration: Under the synergistic effect of new media and professional sports media, sports health communication in Guangzhou has shown the characteristics of multi-media integration. Emerging digital platforms such as Douyin, video number and other traditional sports media jointly build a broad and three-dimensional communication network, providing various forms of sports health information for the public. This kind of media integration not only improves the availability of information, but also promotes interaction and cooperation among different media, enriching the content and forms of communication.

3. Differences in communication channels: There are differences in the evaluation of sports and health communication in Guangzhou by different media channels. New media

platforms are highly recognized, while traditional media are still influential in certain aspects. Other media categories received lower ratings, reflecting the diversity of citizens' awareness and acceptance of different communication channels.

4. Influence of professional communication: Sports communication media play a key role of professionalism and authority in the process of sports and health communication in Guangzhou. Through in-depth reporting, professional analysis and authoritative opinions, these media build reliable information sources. Citizens tend to trust these professional communication channels, making it easier to accept and adopt health information such as a healthy lifestyle.

5. Popularization of healthy life: Sports and health communication actively advocates the popularization of healthy lifestyle in the process of Guangzhou. With the help of the health communication theory, citizens are guided to pay more attention to their personal health and encourage them to actively participate in leisure sports and national fitness activities. By emphasizing the benefits of healthy living and promoting health knowledge, communication channels have gradually changed citizens' behavior habits.

6. Extensive personalized demand: The market of sports and health communication in Guangzhou shows obvious personalized demand. Citizens' demand for sports health information varies according to their personal interests, lifestyle and health status. The communication channels provide diversified content according to these individual needs, so as to meet the citizens' health information needs and enhance the pertinence and practicability of information.

In view of these problems and obstacles, measures can be taken to promote the development of sports health communication in Guangzhou by strengthening policy publicity, expanding communication channels, providing personalized information, strengthening health education, and formulating targeted communication strategies, so as to better serve the development goals of "Healthy China 2030" policy and drive the general public to promote health through sports.

2. Existing problems and obstacles of sports health communication in Guangzhou under the background of "Healthy China 2030".

Aiming at the goal of this study, qualitative research was carried out and targeted interviews were conducted with 5 groups of experts, who were from the sports department under the Guangzhou Municipal Government, sports enterprises in Guangzhou, professors of sports college, traditional media in Guangzhou and new sports media in Guangzhou.

Interviewee	**Problems and obstacles of sports health communication in Guangzhou, China in the context of "Healthy China 2030".**
Mr.Y	Financial constraints and insufficient social resources are among the major challenges facing the Guangzhou Institute of Sports Science, which may limit its expansion and development in sports health communication. Guangzhou Institute of Sports Science can only provide standardized basic testing, unable to provide personalized services for the public, it needs professional

	organizations to carry out this part, resulting in a decline in the participation of some members of the public in sports testing services. The institutional system restricts the commercial development of social resources and limits the collaboration and innovation of diversified resources.
Mr.T	It is common for the public to have insufficient knowledge and awareness of health. Communication channels are not smooth: Although Guangzhou has adopted a diversified communication platform, there are still some people who cannot access this health communication information, resulting in limited communication. Uneven distribution of resources: Some communities or schools lack support and resources for related health communication activities, and the spread of health knowledge is unbalanced. Shortage of social sports instructors: In reality, there may be an insufficient team of instructors, which affects the coverage of sports guidance and health counseling. Cognitive bias and inaccurate communication: new media communication channels are scattered, and there may be inaccurate information, which affects the public's understanding and cognition.
Mr.P	Local government policy formulation is not specific enough and attention is insufficient: professional communication talents and operating funds do not match social needs. The broadcasting power of professional content on new media and Internet platforms is insufficient.
Mr.R	The popularity of sports health concept among the general public is not enough. Sports companies are faced with a lack of diversity in their activities and a lack of customized sports activities for different groups of people, which limits coverage and influence. Mainstream media tend to report competitive sports, and the publicity of national fitness and participatory sports is relatively insufficient, which limits the promotion of the concept of sports health.
Mr.Z	The sports channel lacks fixed sports health content in the daily program and lacks guidance on healthy lifestyle. The resource allocation of traditional media is relatively limited, and it is difficult to exert a strong influence. In the past, the content of sports channels tended to be entertainment, such as "Exercise Well" and "Sports and Health Lecture Hall", rather than scientific and professional. This may affect the audience's trust and participation in sports and health content. Lack of scientific sports health standards: Therefore, sports channels need to be careful when disseminating sports prescriptions and related health knowledge to avoid misleading and injuring.
Mr.B	The show faces the challenge of spreading across multiple platforms, how to maintain its appeal on different social media without losing its originality and value and needs to explore more effective communication strategies. Audience satisfaction: Although the content of the program focuses on healthy living, the audience may prefer lighter and more entertaining content, and how to maintain professionalism and authenticity while catering to the tastes of the audience is a problem. The fragmented communication mode limits the depth of content and the sustained attention of the audience, and how to deliver valuable information within a limited time is a challenge. Programs cover multiple fields, but in order to deepen content, more

	production costs need to be invested, and how to strike a balance between cost control and content innovation is a difficult challenge.
Mr.S	Information dissemination is fragmented and lacks systematism and depth. A large amount of information is difficult to integrate and deliver effectively, leading to misunderstandings and blind actions of the public. The concept of physical fitness is still not widely established, and some people neglect exercise and a healthy diet, leading to a bad lifestyle. There is a disconnect between expertise and scientific research and mass communication, making it difficult for scientific evidence to be communicated and influencing health decisions. New media is too commercialized and biased towards click-through rates and traffic, which may neglect in-depth health content.
Mr.W	Not uniform, not systematic, not authoritative. The opinions in the field of sports health communication are not uniform, including the inconsistent views among doctors on the safety of sports in different situations, as well as the influence of personal subjective opinions, which may lead to information fragmentation, inaccurate dissemination, and no authority. The lack of a scientific, common-sense normative system makes it difficult for people to make informed decisions when facing health problems. Sports health communication has not yet formed a systematic macro plan, and the cooperation and coordination at different levels are not sufficient, resulting in the dispersion and incomplete communication system.
Mr.L	Young users tend to pursue instant interaction, how to attract young users while maintaining professionalism and depth of content, maintaining the balance of content to convey the right concept of sports health, is a challenge. The cooperation between traditional media and new media needs to find a balance and give full play to their respective advantages. Lack of education and professionalism: some users lack correct knowledge of sports and health, and the communication content needs to pay more attention to education and professionalism. Coordination between traditional media and new media: how to create a more attractive form of sports and health communication based on the professional content of traditional media, combined with the interaction and real-time of new media, needs to be considered.
Mr.T	Censorship and policy restrictions: In the communication of sports and health in Guangzhou, the censorship system and policy restrictions have caused certain constraints on the dissemination and innovation of content. Since health communication involves medical treatment, nutrition and other fields, the content may be subject to strict censorship and supervision, which restricts the play of creativity. Changes in policies may also lead to adjustments in communication strategies, and breakthroughs need to be sought under the premise of compliance. Technical challenges and data issues: Technology application and data analysis are key. However, inconsistent data standards, interface changes due to equipment updates, etc., may affect the accuracy and integrity of data, which in turn affects the effectiveness of health information dissemination and user experience. Sports and health communication in Guangzhou involves cooperation in

	many fields, such as sports bureaus, enterprises, medical institutions, etc. Cooperation in different fields may face problems such as communication barriers and differences in goals and methods. Issues of user cognition and awareness: Health communication needs to guide citizens to correct health concepts and lifestyles, but users' cognition and awareness may be different. Some citizens may lack sufficient awareness of health information or hold wrong views on health issues. Balance between business model and public welfare goals. It is necessary to strike a balance between pursuing business development and achieving public welfare goals. Insufficient resources and talent reserves.

Based on the qualitative research of interviews with 10 experts, the problems, and obstacles of sports health communication in Guangzhou, China, under the background of "Healthy China 2030" plan.

2.1. Lack of cognition and obstacles in policy publicity.

The results of the survey indicate that the public's awareness of the "Healthy China 2030" policy is insufficient, which may be the result of inadequate policy publicity, and the main means of policy communication are concentrated in the organizational communication of government units, which affects the way the public understands the policy objectives and importance. Policy communication should be carried out through a variety of communication means, such as new media and traditional sports media to jointly strengthen policy publicity, improve public awareness and support for the policy, especially increase the participation of commercial media and sports apps with high traffic.

2.2. Insufficient choice and diversity of communication channels. Although new media platforms have received high evaluations, sports and health communication still relies too much on traditional media channels. In order to meet the needs of different audiences, new media platforms should be used more actively while exploring diversified communication channels.

2.3. Insufficient personalization and satisfaction of information. The use and satisfaction theory points out that audiences are more inclined to obtain information related to their own needs. Therefore, sports health communication needs to meet individual needs more accurately and provide practical health knowledge, activities, and services to improve the audience's satisfaction.

2.4. Gap between physical health education and cognition. The survey found that although the public think that sports media is suitable for sports health communication, the popularity of knowledge about healthy lifestyle still needs to be improved. An emphasis on health promotion and lifestyle advocacy can help fill the perception gap.

2.5. Selectivity and limitation of media exposure. The audience's selective exposure to media is consistent with the new media theory. However, there are differences in the choice and recognition of different media, so it is necessary to better understand the audience's media use preferences and formulate corresponding communication strategies.

In the context of "Healthy China 2030", the problems and obstacles in sports and health communication in Guangzhou include lack of awareness of policies, lack of choice of communication channels, lack of personalized information and satisfaction, cognitive gap of sports and health education, and selectivity and limitation of media exposure. In order to solve these problems, it is necessary to strengthen policy publicity, meet different needs through diversified communication channels, provide personalized information, emphasize the popularization of healthy lifestyle, and formulate targeted communication strategies. In this way, it can better serve the development goals of the "Healthy China 2030" policy and contribute to the development of sports health communication.

Study the Guangzhou Sports Health Communication guidelines based on "Healthy China 2030". Based on theoretical research, quantitative questionnaire analysis and qualitative interview research, this paper summarized the current situation, process and predicament of sports health communication in Guangzhou under the background of "Healthy China 2030" strategy. In order to optimize and promote the development of sports health communication in Guangzhou and promote the "Healthy China 2030" strategy, The classification of sports health communication will be set up from the aspects of policy and support, communication strategy, combination of scientific research and practice, scientific and technological innovation, specialization and audit mechanism. The guidelines for the development of China's Sports and Health Communication (Guangzhou) are drawn up from the aspects of scientific research and development, talent training mechanism, innovative communication activities that can be expanded under the background of the integration of sports and medical care, media platform strategy, media content setting, digital application, consumer market development, and think tank construction.

Developing multiple communication channels: Using the theory of new media and diversified communication channels such as social media, mobile applications and offline activities, to meet the needs of different groups and expand the coverage and influence of communication. Content customization: Based on the needs of the audience and the guidance of the use and satisfaction theory, the sports and health communication content is customized according to the characteristics and needs of the audience, and personalized health services are provided in cooperation with professional organizations to ensure accurate information delivery. Build a professional knowledge communication system: according to the health communication theory, cooperate with professional institutions to invite doctors and sports experts to participate in content creation and communication, to ensure that the communication content is scientific, accurate, authoritative, and reliable.

Introducing entertainment content to radiate audience groups: Combining sports communication theory, introducing entertainment elements such as star cooperation and social platforms to attract more people to participate in sports health communication, and convey health knowledge through entertainment. Promote the government to issue policy support and guide social cooperation: Based on the health communication theory, local governments formulate policies to support sports health communication, encourage enterprises, media, and institutions to participate, and cooperate across fields to promote innovative communication models. Supervision and review: Establish a review mechanism to ensure the accuracy and scientific of communication content and improve public trust in

communication content. With the help of new technology: Combining the theory of new media, explore emerging scientific and technological means such as virtual reality and online health platform to enhance the timeliness and interest of communication, and optimize communication strategies by using big data analysis.

Research and scientific discussion: Based on the theory of health communication, regular research and evaluation will be carried out to understand the public's cognition and behavior changes in health knowledge, and through scientific demonstration, communication strategies will be adjusted to ensure effective communication. Promote comprehensive health concept: emphasize comprehensive health concept, promote public attention to the combined impact of exercise, diet and mental health, and pass comprehensive health concept through publicity activities. National participation and community atmosphere: through holding competitions, volunteer services and other activities, encourage all sectors of society to actively participate in sports and health activities, and build an atmosphere for the participation of the whole society. The above comprehensive guidelines not only reflect the combination of theory and practice, but also emphasize the importance of cross-field cooperation, aiming to promote the comprehensive development of sports and health communication in Guangzhou and even the whole country under the framework of "Healthy China 2030", and provide strong support for enhancing public health awareness and behavior habits.

References

Shi Dan. Strategies of Sports Health Communication from the Perspective of New Media [J]. Guangxi Education, 2021 (02).

Hu Min. Media Action and Communication Innovation under the Healthy China Strategy [J]. Media, 2022(22).

Li, Y., & Zhang, Y. (2022). Conceptual Connotation, Development Status, and Future Prospects of Sports Health Communication in China. Journal of Wuhan Sports University, 56(8), 321-333.

Guo Qing, Huang Respect, Huang Lixin, Wang Hongjiang (2023). How to define sports health Communication -- based on post-social development theory. Journal of Shanghai Institute of Physical Education, 47 (3), 1-11.

Schiavo, R. (2007). Health communication: From theory to practice (1st ed.). Includes bibliographical references and index. ISBN 978-0-7879-8205-8 (pbk.).

Michelini, E., & Thiel, A. (2013). The acceptance of “sport” in the communication of the health system: A sociological analysis. European Journal for Sport and Society, 10(4), 325-344.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.69

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The Effects of Learning Management by Using SQ4R Technique to Improve English Reading Comprehension Abilities of Eighth Graders

ชฎาภรณ์ จันทะบุดศรี[1] และ สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์[2*]

Chadaporn Jantabudsri[1] and Soranabordin Prasansaph[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. ชฎาภรณ์ จันทะบุดศรี
ภาควิชาการสอนภาษานานาชาติ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
1. Chadaporn Jantabudsri
Department of International Language Teaching, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand.
Email: tea9796@hotmail.com

Corresponding Author*
2. ดร.สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์
ภาควิชาการสอนภาษานานาชาติ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. Dr. Soranabordin Prasansaph
Department of International Language Teaching, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand.
Email: chalermporn.pu@gmail.com

คำสำคัญ:
การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ; เทคนิค SQ4R
Keywords:
Reading comprehension; SQ4R technique

Article history:
Received: 06/10/2023
Revised: 20/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 31/12/2023

How to Cite:
Jantabudsri, C., & Prasansaph, S. (2023). The Effects of Learning Management by Using SQ4R Technique to Improve English Reading Comprehension Abilities of Eighth Graders. *Journal of Dhamma for Life, 29*(4), 404-421.

ABSTRACT

The research were objectives to: 1) compare students' English reading comprehension abilities before and after using SQ4R technique, and 2) study the students' opinions towards using SQ4R technique. The sample, selected by a cluster sampling technique, comprised 29 eighth graders at Watnangsao School during the second semester of the academic year 2022. The instruments used for this research consisted of; 1) lesson plans with SQ4R technique 2) an English reading comprehension test used as a pretest and posttest; and 3) the opinions questionnaire towards using SQ4R technique. The paired-sample t-test was used to analyze the students' English reading comprehension abilities. The results of the study were as follows: 1) The students' reading comprehension abilities after using SQ4R technique were significantly higher at the 0.05 level. 2) The students' opinions towards using SQ4R technique were at the highest level of agreement.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งการทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 29 คน ซึ่งได้โดยการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จากนั้นทำการทดลองโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนบทเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้เทคนิค SQ4R 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ 3) แบบสำรวจความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบจับคู่ (Paired-Samples T-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

บทนำ

ในปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการศึกษา รวมไปถึงการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และการสร้างความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2551) การก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 สังคมโลกมีการติดต่อสื่อสารอย่างไร้ผมแดนซึ่งส่งผลให้ประชาคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง วทัญญู ขลิบเงิน (2555) ประกอบด้วยภาษาที่ใช้ใน 10 ประเทศของสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งอาเซียน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพัฒนาพลเมืองให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศอาเซียน Koch and Sporer (2017) นักเรียนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบในห้องเรียนที่เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของบทเรียนคือการทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจหรือดึงความรู้ออกมาใช้ได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนักเรียนศูนย์กลางหรือที่เรียกว่า การจัดการเรียนรู้โดยที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนควรเป็นอิสระและมีบทบาทในการเรียนรู้เพื่อให้พวกเขาสามารถรับความรู้ที่ได้รับในบทเรียนและสามารถเข้าถึงวัตถุประสงค์ของบทเรียนได้

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่กำเนิด ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษาการอ่านเป็นหัวใจในการเรียนการสอน ที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีความสำคัญในการถ่ายทอดสิ่งที่อ่านให้ผู้อื่นได้รับรู้ได้ตรงประเด็น จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ (2556) ที่กล่าวถึง

ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตและความเจริญในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์มาก การอ่านหนังสือนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้แล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวของโลก การอ่านนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา ผู้ที่อ่านมากย่อมได้รับประสบการณ์จากการอ่านมากซึ่งสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้ นอกจากนี้การอ่านยังเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอนที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการอ่านไม่ได้เกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ แต่หากเกิดขึ้นจากการที่ผู้อ่านได้เรียนรู้วิธีอย่างถูกต้อง รวมไปถึงการฝึกทักษะการอ่านจนเกิดความชำนาญ ซึ่งนักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในระดับที่

การอ่านภาษาอังกฤษสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการพัฒนาผู้อ่านให้เข้าใจในสิ่งที่อ่าน ดังนั้นครูผู้สอนการอ่านภาษาอังกฤษ จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนการอ่านที่สามารถช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและจัดการสอนการอ่านให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่มุ่งพัฒนานักเรียนทุกคนที่เป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก รวมไปถึงเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ พัชราพรรณ จันสม (2559) ได้กล่าวว่า การอ่านใช้ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในด้านการเรียนของนักเรียนเพราะการอ่านมีผลต่อนักเรียนหลายอย่าง หากนักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน จะส่งผลให้เกิดปัญหาทักษะทางด้านภาษาที่ไม่ก้าวหน้า ซึ่งทำให้นักเรียนไม่สามารถสรุปใจความสำคัญ การวิเคราะห์ การตีความ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ตรงประเด็น รวมไปถึงไม่สามารถตอบคำถามจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้ถูกต้อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และค้นคว้าหาเทคนิควิธีการสอนตามแนวคิดใหม่ ๆ มาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

การที่ทักษะการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำจนทำให้เกิดปัญหาในการอ่าน ซึ่งมาจากหลายปัจจัย ส่วนหนึ่งเป็นเพราะวิธีการสอนที่ไม่เหมาะสมของครูสอน ทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเนื้อหาที่อ่านได้ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจเนื้อหาที่อ่านทั้งหมดและนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้รวมไปถึงเนื้อหาที่นักเรียนอ่านนั้นเป็นเรื่องที่ไกลตัวมากเกินไป ทำให้การอ่านของนักเรียนล้มเหลวและไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านอย่างแท้จริง ดังที่ สุนีย์ สันหมุด (2552) ได้กล่าวว่า ครูสอนภาษาอังกฤษบางคนสอนโดยเน้นการแปลประโยค การจำคำศัพท์โดยไม่มีบริบทของความหมาย เน้นการท่องจำหลักไวยากรณ์ ประกอบกับครูไม่ได้สอนให้นักเรียนฝึกฝนกระบวนการอ่านอย่างแท้จริง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความถนัดในการเรียนช่วยให้นักเรียนเกิดความพอใจในการเรียน ซึ่ง สิริพร รัตนมุง (2559) ได้กล่าวถึงปัญหาการอ่านของนักเรียนไว้ว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจำนวนมากอ่านไม่เป็น อ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย สรุปใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์

วิจารณ์ จากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งไม่มีนิสัยรักการอ่าน เพราะสนใจสื่อจากเทคโนโลยีมากกว่า ทำให้ขาดโอกาส ในการแสวงหาความรู้จากหนังสือ

จากการประเมินสภาพจริงในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) สาเหตุของปัญหาที่พบคือเรื่องความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจและขาดความสามารถในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษซึ่งส่งผลเสียกับตัวนักเรียนเอง ดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้ และนักเรียนมุ่งแปลความหมายของคำศัพท์มากเกินไป ทำให้ขาดทักษะการเดาความหมายจากบริบท รวมไปถึงไม่สามารถวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากอ่าน ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ดังนั้นนักเรียนจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่นักเรียนที่ต้องมี เนื่องจากการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านกระบวนการและทักษะการอ่าน เพราะว่าถ้านักเรียนขาดทักษะหรือกระบวนการด้านใดด้านหนึ่งแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาแก่นักเรียนและครูผู้สอน เพราะจะทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษไม่ดีเท่าที่ควร

ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดข้อมูลของผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ย้อนหลังในปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) วิชาภาษาอังกฤษระดับโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนโรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) มีคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 70 ซึ่งในปีการศึกษา 2563 จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด 60 คน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 32.50 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.47 และปีการศึกษา 2564 จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด 43 คน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 33.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 14.55 เมื่อจำแนกตามสาระการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 14.27 พบว่า ในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 31.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 14.66 ดังจะเห็นได้ว่าใน 2 ปีการศึกษาที่ผ่านมาคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังคงมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือร้อยละ 70 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านการอ่านของนักเรียน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้หาวิธีการแก้ปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อนำมาแก้ปัญหาดังกล่าว เนื่องจากจุดเด่นของการจัดการเรียนรู้

ด้วยเทคนิค SQ4R ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจและง่ายขึ้นโดยวิธีการอ่านด้วยการตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้าทำให้การอ่านของนักเรียนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าต้องการอะไรหลังจากที่อ่าน อ่านแล้วจับใจความสำคัญโดยการใช้คำถามจะช่วยให้นักเรียนเกิดแนวคิดจากคำถามและพยายามค้นหาคำตอบเมื่อครูผู้สอนถาม ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนอ่านอยู่ในกรอบที่ครูผู้สอนได้ตั้งไว้ นอกจากนี้ Richardson and Fleener (2012) ได้ระบุว่า SQ4R เป็นวิธีการสอนเพื่อทำความเข้าใจและศึกษาบทความโดยใช้วิธีการสอนที่เป็นระบบ โดยการให้นักเรียนดูบทความตัวอย่างเพื่อพัฒนาการคาดเดาและตั้งเป้าหมายในการอ่านโดยสร้างคำถามที่เกี่ยวกับหัวข้อ จากนั้นนักเรียนอ่านอย่างกระตือรือร้น ค้นหาคำตอบของคำถามที่สร้างขึ้นต่อไปจึงสรุปข้อมูลที่ได้ โดยสรุปข้อมูลที่นักเรียนได้รับ สามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองได้ หลังจากนั้นนักเรียนเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รับกับประสบการณ์ของตนเอง และสุดท้ายนักเรียนประเมินความเข้าใจผ่านการทบทวน การทำเช่นนี้เป็นที่คาดหวังให้นักเรียนมีอิสระในการอ่าน เกิดความพยายามในการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นวิธีสอนที่สามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่พวกเขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่พวกเขาได้อ่าน เข้าใจแก่นสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว จดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ได้ทำการปรับปรุงจากเทคนิค SQ3R ของ Robinson ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สุคนธ์ สินธนานนท์ (2556) ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจ (Survey) ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) ขั้นที่ 3 การอ่าน (Read) ขั้นที่ 4 ทบทวนอ่านซ้ำและจดบันทึก (Record) ขั้นที่ 5 สรุปใจความสำคัญ (Recite) และขั้นที่ 6 วิเคราะห์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น (Reflect) เป็นแนวทางในการสอนอ่านที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถทางด้านทักษะการอ่านมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นวิธีที่เพิ่มความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้การจับใจความสำคัญและเข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น สามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้นาน รู้จักการตั้งคำถาม และการคาดเดาคำตอบที่พบในบทอ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้อ่านได้เร็วมากขึ้น

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยโดยใช้เทคนิค SQ4R มีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังเพื่อความเข้าใจของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 112 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดนางสาว(ถาวรราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน ซึ่งได้โดยการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

2.2.1) ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2.2.2) ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความความคิดเห็นโดยประยุกต์แนวคิดของ Likert

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) 1 คาบเรียน จำนวน 50 นาที ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และทดลองใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน วันละ 50 นาที หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เสร็จสิ้นแล้ว ให้นักเรียนทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลาในการสอบ 50 นาที และทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อเทคนิค SQ4R และรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยได้นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ 1) การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลังใช้เทคนิค SQ4R โดยวิเคราะห์ค่า t-test แบบจับคู่ (Paired-Samples T-test) 2) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเทคนิค SQ4R โดยนำค่าระดับที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำไปแปลความหมายค่าระดับตามเกณฑ์ของ Likert ตลอดจนวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากวัดความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองจำนวน 29 คน ทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 35 ข้อ ใช้เวลา

ในการทำแบบทดสอบ 50 นาที คะแนนเต็ม 35 คะแนน จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R จำนวน 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อผู้วิจัยทำการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นจึงนำคะแนนของกลุ่มทดลองแต่ละคนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลต่าง (D) ของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 15.79 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.31 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 19.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.06 นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงสุดเท่ากับ 8 คะแนน และต่ำสุดเท่ากับ 1 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R และทดสอบด้วยค่าทดสอบ t แบบจับคู่ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามรถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R และทดสอบด้วยค่าทดสอบ t แบบจับคู่

การทดสอบ	**คะแนนเต็ม**	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{D}$	t	df	p-value
ก่อนเรียน	35	15.79	4.31	4.03	11.33*	28	0.000
หลังเรียน	35	19.83	5.06				

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R มีค่าเท่ากับ 19.83 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.06 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 4.31 นอกจากนี้ ผลต่างเฉลี่ย (D) ของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R มีค่าเท่ากับ 4.03 ค่าทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 11.33 ($p < 0.05$) จากค่าสถิติดังกล่าวแสดงว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน ทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้

เทคนิค SQ4R ซึ่งมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
1.	เป็นกิจกรรมที่มีการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเนื่อง	4.66	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	2
2.	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	4.55	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	6
3.	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	4.62	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	3
4.	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันกับคนอื่น	4.59	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	4
5.	เป็นกิจกรรมส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	4.57	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	5
6.	เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีความสุข และสนุกในการเรียนรู้ร่วมกัน	4.52	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	7
7.	เป็นกิจกรรมการเรียนมีความหลากหลายลักษณะ	4.69	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด	1
8.	คำสั่งในการทำกิจกรรมมีความชัดเจน	4.55	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	6
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนรู้		**4.59**	**0.48**		2
2. ด้านเนื้อหา					
9.	เนื้อหาของบทอ่านมีความยากง่ายเหมาะสม	4.52	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	4
10.	เนื้อหาของบทอ่านมีความน่าสนใจ	4.66	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
11.	เนื้อหาของบทอ่านมีความทันสมัย	4.59	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	2
12.	เนื้อหาของบทอ่านมีความยาวที่เหมาะสม	4.48	0.50	เห็นด้วยมาก	5
13.	เนื้อหาของบทอ่านเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว	4.62	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	3
ค่าเฉลี่ยเนื้อหา		**4.57**	**0.49**		**3**

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
14.	นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้	4.52	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	6
15.	นักเรียนสามารถระบุรายละเอียดต่างๆจากเรื่องที่อ่านได้	4.66	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	2
16.	นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้	4.55	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	5
17.	นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้	4.62	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	3
18.	นักเรียนสามารถเดาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่านได้	4.59	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	4
19.	นักเรียนสามารถระบุคำสรรพนามอ้างอิงจากเรื่องที่อ่านได้	4.55	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	5
20.	นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ	4.76	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ที่ได้รับ		**4.60**	**0.48**		**1**
ค่าเฉลี่ยรวม		**4.59**	**0.49**		

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.49) โดยพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R มากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.48) และนักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.49) นอกจากนี้ยังพบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.43) อันดับที่ 2 เป็นกิจกรรมการเรียนมีความหลากหลาย ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.46) และอันดับที่ 3 ซึ่งมีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เป็นกิจกรรมที่มีการจัดลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาของบทอ่านมีความน่าสนใจและนักเรียนสามารถระบุรายละเอียดต่างๆจากเรื่องที่อ่านได้ ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.48) รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เนื้อหาของบทอ่านมีความยาวที่เหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.50) จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ตอนที่ 2 พบว่า 1) นักเรียนอยากให้มีการเสริมการสอนคำศัพท์ใหม่ๆในเอกสารเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น 2) อยากให้มีการแปลความหมายของคำศัพท์ยากเพื่อความเข้าใจมากขึ้นและให้มีบทความหรือเนื้อหาสั้นลงมากกว่านี้ ควรเพิ่มเนื้อหาที่มีความสนุกสนานมากกว่านี้จะได้มีความน่าอ่านเพิ่มขึ้นและ 3) อยากให้เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น 4) อยากให้นำเทคนิค SQ4R มาใช้ในบทอ่านประเภทอื่นๆ อีก เช่น นิทาน บทความที่มีความทันสมัยหรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลการใช้เทคนิค SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการดำเนินการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยผู้วิจัยจัดเตรียมแบบฝึกหัด สื่อประกอบการสอนต่าง ๆ รวมไปถึงบทอ่าน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากบทอ่าน โดยมีแบบฝึกหัดการเขียนตั้งคำถามจากที่นักเรียนได้สำรวจจากบทอ่านในขั้นแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะใช้เวลาไม่นานนักในการสำรวจเนื้อหาในบทความอย่างคร่าว ๆ โดยผู้วิจัยกระตุ้นให้นักเรียนสำรวจใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน คำศัพท์ยากที่นักเรียนไม่คุ้นเคย และจากนั้นให้นักเรียนช่วยกันคิดตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องในแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ ทำให้นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R นี้ ผู้วิจัยคอยสังเกต ให้ความช่วยเหลือและคอยชี้แนะในด้านของความถูกต้องของไวยากรณ์ จากนั้นให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องจากบทอ่านที่กำหนดให้ เพื่อหาคำตอบเพื่อให้ได้ใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อย รวมไปถึงจดบันทึกในขั้นของการจดบันทึก นักเรียนสามารถเข้าใจใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อย และนำความเข้าใจนั้นมาตอบคำถามจากแบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ สามารถวิเคราะห์และระบุรายละเอียดต่าง ๆ มาเพื่อสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้เป็นภาษาของนักเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R มีส่วนช่วยส่งเสริมความสารมารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจดังนี้

ขั้นสำรวจ Survey (S) ในขั้นนี้นักเรียนได้สำรวจรูปภาพและบทความที่อ่านอย่างคร่าวๆ โดยชื่อเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และไข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบทอ่าน ทำให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมและขอบเขตของเรื่องราวว่ากล่าวถึงสิ่งใดและได้ประเด็นที่นักเรียนสนใจ ซึ่งขั้นนี้ใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที ซึ่งสอดคล้องกับ ธารทิพย์ แก้วเหลี่ยม (2553) และ สุคนธ์ สินธนานนท์ (2556) ได้กล่าวว่า ขั้นสำรวจ Survey (S) เป็นขั้นที่ครูผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่อ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป จากนั้นเป็นขั้น การตั้งคำถาม Question (Q) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาคำตอบจากเรื่องทีอ่าน ซึ่งผู้วิจัยให้นักเรียนตั้งคำถามตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งการตั้งคำถามจะช่วยให้

นักเรียนนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้การอ่านและคำถามจะต้องมีความสัมพันธ์กับเรื่องที่กำลังอ่าน 3-5 คำถาม นอกจากนี้คำถามช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้เกิดความอยากรู้ อยากเรียนและพยายามหาคำตอบเมื่อครูผู้สอนถาม ดังนั้นการตั้งคำถามในขั้นนี้ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนมีขอบเขตและจุดมุ่งหมายในการอ่าน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการอ่านและหาคำตอบมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเตรียมตัวในการอ่านขั้นต่อไปได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Miner (2005) กล่าวว่า การสำรวจและการตั้งคำถามนั้นช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากเห็น ทำให้นักเรียนมีกระตือรือร้นที่อยากจะอ่านบทอ่านนั้นมากยิ่งขึ้น

ขั้นการอ่าน Read (R1) เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนอ่านบทความอย่างละเอียดและจับใจความสำคัญของเรื่องอ่าน พร้อมทั้งให้นักเรียนช่วยกันค้นหาคำตอบของคำถามทีแต่ละกลุ่มได้ตั้งไว้ในขั้นการตั้งคำถาม Question ก่อนหน้านี้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบที่กลุ่มตนเองตั้งไว้ จากนั้นคือการบันทึก Record (R2) โดยนักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้อ่านจาก ขั้นการอ่าน Read (R1) โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและรายละเอียดต่างๆ ที่จำเป็น โดยใช้ข้อมูลอย่างรัดกุมหรือย่อๆ ตามความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ซึ่งสามารถจดจำเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านและคำตอบนั้นได้ โดยคำตอบนั้นต้องคงความหมายเดิมของเรื่องเอาไว้ ซึ่งเป็นการทบทวนเรื่องที่อ่านให้เข้าใจยิ่งขึ้น ขั้นต่อไปคือ ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ Recite (R3) ขั้นตอนนี้ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องอ่าน ขั้นตอนนี้ช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถสรุปเนื้อหาและรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยพยายามใช้ภาษาของนักเรียนเองในจดบันทึก นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งเป็นการถ่ายโอนข้อมูลให้นักเรียนสามารถจดจำรายละเอียดของเนื้อหาในบทอ่านได้ดียิ่งขึ้น หากนักเรียนยังไม่แน่ใจบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่ ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญ รวมทั้งรายละเอียดต่างๆของเรื่องที่อ่านได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) ได้กล่าวว่า ทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งจดจำรายละเอียดของอ่านได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Gunning (1996) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบ เป็นวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุป และจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง เน้นการอ่านซ้ำ ๆ จนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้

จากนั้นเป็นขั้นแสดงความคิดเห็นหรือสะท้อน Reflect (R4) นักเรียนวิเคราะห์บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็น ว่านักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือเห็นแตกต่าง หรือเป็นความคิดเห็นที่อยากจะเพิ่มหรือลดส่วนใดออกไป ช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการอ่าน มาช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และเป็นฝึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pauk (1984) ที่กล่าวว่า กิจกรรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนสามารถนำเนื้อเรื่องหรือความรู้ที่ได้จากบทอ่านเชื่อมโยงกับความรู้เดิม และแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทอ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มันทนา อุตทอง (2561), Basar, M., & Gürbüz, M. (2017) และ Murat and Gürbüz (2017) โดยผลการวิจัย พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R มีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ

เข้าใจของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นได้ โดยนักเรียนสามารถใช้ความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาที่มีสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน สอดคล้องหลักสูตรภาษาต่างประเทศและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ช่วยให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ซึ่งบทอ่านที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ มีความทันสมัย ชวนอ่าน เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เนื้อหาของบทอ่านมีความยากง่ายและความยาวที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์จากบทอ่าน ช่วยให้นักเรียนนั้นเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นและช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับแนวคิดของ Boyacı & Güner (2018) ที่กล่าวว่า บทความสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้ดี และมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาโดยศึกษาขอบเขตของเนื้อหา การลำดับของเนื้อหาและเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหา โดยพิจารณาแนวทางการคัดเลือกเนื้อหาที่เรียงจากง่ายไปยาก สอดคล้องกับแนวความคิดของ Richards (2001) ให้อธิบายที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดลำดับเนื้อหาก่อนหลังของเนื้อหาว่า ควรมีการจัดเรียงลำดับก่อนหลังของเนื้อหาโดยเรียงจากง่ายไปยาก (simple to complex) การเรียนรู้ความรู้พื้นฐานที่ต้องมีมาก่อน (prerequisite learnings) ดังนั้นนักเรียนสามารถใช้ความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาช่วยเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมาขึ้น ซึ่งส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. จากผลการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ด้านกิจกรรมการเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มมีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และมีความสุขในการอ่านร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม สอดคล้องกับ สุระ บรรจงจิต (2551) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การนักเรียนลงปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นการเรียนอย่างมีชีวิตชีวาด้วยการจัดกิจกรรมที่สนุกสนาน ทำให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นจากการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย และเป็นการเรียนการสอนแบบส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดกิจกรรมไปทีละขั้นตอนสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย มีความหลากหลายลักษณะทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมี

จุดมุ่งหมายในการอ่าน ทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในอ่านและสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม สอดคล้องกับ ธิดา บู่สามสาย (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากว่ากระบวนการอ่านตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นขั้นตอนชัดเจน เน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่นักเรียนตั้งไว้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดด้วยตนเองและกระบวนการกลุ่ม อีกทั้งนักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อน รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม นักเรียนได้ฝึกทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์และความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา ชยธวัช (2563) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิก อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R นักเรียนมีความคิดเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้รับการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งนักเรียนสามารถระบุรายละเอียดต่างๆ ได้จากเรื่องที่นักเรียนได้อ่าน รวมไปถึงการสรุปใจความสำคัญ การเดาความหมายของคำศัพท์ เรียงลำดับเหตุการณ์ การสรุปและระบุใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเพิ่มขึ้นและสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้กับการอ่านหนังสือทั่วไปได้ สอดคล้องกับ ธิดา บู่สามสาย (2559) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการอ่านจับใจความ และสรุปใจความสำคัญ ซึ่งนักเรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนมาใช้ประโยชน์การอ่านจับใจความบทเรียน หนังสือทั่วไป เช่น ข่าว นิตยสาร วารสาร เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศยา ปรางทอง (2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้สูงขึ้นได้ และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถสร้างความคิดเห็นที่ดีให้แก่นักเรียนได้อีกด้วย

สรุป

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 29 คน ซึ่งได้โดยการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จากนั้นทำการทดลองโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนบทเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R ใช้เวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้เทคนิค SQ4R แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ แบบสำรวจความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบจับคู่ (Paired-Samples T-test) จากผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ4R อย่างละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้แรก เนื่องจากนักเรียนอาจยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว หลังจากที่นักเรียนเกิดความเข้าใจแล้ว ในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไปนักเรียนจะสามารถทำได้เองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางให้กับนักเรียน

2. ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรดูแล คอยให้คำปรึกษาระหว่างการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอน เพื่อช่วยให้นักเรียนนั้นพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อผสมมัลติมีเดีย เพื่อกระตุ้น ส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ และความสนใจของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R และบทเรียนสำเร็จรูป หรือการส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R และสื่อผสมมัลติมีเดีย

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R นี้ไม่มีขั้นตอนสำหรับโครงสร้างภาษาและคำศัพท์ใหม่ดังนั้น ครูผู้สอนควรสอนโครงสร้างประโยคและฝึกการเขียนประโยคให้นักเรียนก่อน เพื่อให้นักเรียนได้สามารถจดบันทึกและเขียนสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ในแต่ละขั้นตอน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: กรุงเทพ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์: กรุงเทพฯ. การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิตติกานต์ คำมะสอน. (2558). *การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่โดยใช้ 5 เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

ธิดา บู่สามสาย. (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นริศรา ชยธวัช (2561). *การพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชราพรรณ จันสม. (2559). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ทักษะในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการสอนแบบ เอส คิว โฟร์อาร์ (SQ4R) และ เค ดับเบิ้ลยู แอลพลัส (KWL-Plus).* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มันทนา อุตทอง. (2561). *การจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วทัญญู ขลิบเงิน. (2555). *การพัฒนาแบบจำลองการดูแลให้คำปรึกษาผสมผสานเทคโนโลยีสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.* ดุษฎีนิพพนธ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิริพร รัตนมุง. (2559). *การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R.* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต .บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร .

สุคนธ์ สินธนานนท์. (2552). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.* กรุงเทพฯ: เทคนิคพริ้นติ้ง 1999.

สุนีย์ สันหมุด. (2552). *ปัญหาด้านการอ่าน.* สืบค้นวันที่ 28 สิงหาคม 2554. จากhttp://www.goto know.org/

สุระ บรรจงจิต. (2551). Active Learning ดาบสองคม. *วารสารโรงเรียนนายเรือ*, *8*(1), 34-42.

อดิศยา ปรางทอง. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ4R เรื่องปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น.* การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Basar, M., & Gürbüz, M. (2017). Effect of the SQ4R Technique on the Reading Comprehension of Elementary School 4th Grade Elementary School Students. *International Journal of Instruction, 10*(2), 131-144.

Belet Boyaci, S. D., & Güner, M. (2018). The Impact of Authentic Material Use on Development of the Reading Comprehension, Writing Skills and Motivation in Language Course. *International Journal of Instruction, 11*(2), 351-368.

Gunning Thomas G. (1996). *Reading Instruction for All Children*. Boston: Allyn and Bacon.

Khusniyah Nurul Lailatul, & Lustyantie Ninuk. (2017). Improving English Reading Comprehension Ability through Survey, Questions, Read, Record, Recite, Review Strategy (SQ4R). *English language teaching,10*(12), 211-202.

Koch, H., & Spörer, N. (2017). Students improve in reading comprehension by learning how to teach reading strategies. An evidence-based approach for teacher education. *Psychology Learning & Teaching, 16*(2), 197-211.

Likert Rensis. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*.

Richards J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching.* Cambridge: Cambridge University Press.

Richardson J. Morgan, R. and Fleener, C. (2012). *Reading to Learn in the Content Areas.* Belmont: Wadsworth Publishing Company.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article DOI: 10.14456/jdl.2023.70

ผลของการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Effects of Using Digital Games on Learning English Vocabulary of Sixth Grade Students

เฉลิมพร ปัญจาสุธารส[1] และ สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์[2*]

Chalermporn Punjasutaros[1] and Soranabordin Prasansaph[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. เฉลิมพร ปัญจาสุธารส
ภาควิชาการสอนภาษานานาชาติ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
1. Chalermporn Punjasutaros
Department of International Language Teaching, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand.
Email: tea9796@hotmail.com

Corresponding Author*
2. ดร.สรณบดินทร์ ประสารทรัพย์
ภาควิชาการสอนภาษานานาชาติ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. Dr. Soranabordin Prasansaph
Department of International Language Teaching, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand.
Email: chalermporn.pu@gmail.com

คำสำคัญ:
การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ; เกมดิจิทัล; บลอกเคท; คาฮูต
Keywords:
Learning English Vocabulary; Digital Games; Blooket; Kahoot

Article history:
Received: 06/10/2023
Revised: 11/11/2023
Accepted: 15/12/2023
Available online: 31/12/2023

How to Cite:
Punjasutaros, C., & Prasansaph, S. (2023). The Effects of Using Digital Games on Learning English Vocabulary of Sixth Grade Students. Journal of Dhamma for Life, 29(4), 422-437.

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare the students' learning English vocabulary before and after using digital games and 2) to study the students' satisfaction towards digital games on learning English vocabulary. The research was quasi experimental by using one-group pretest posttest design. The sample was the sixth-grade students who studied in the second semester of academic year 2022, in total of 35 and selected by cluster random sampling technique. The experiment was carried on by using digital games for 4 hours. The research instruments consisted of 1) lesson plans 2) an English vocabulary English vocabulary test which was applied before and after using digital games and 3) a satisfaction questionnaire towards digital games on learning English vocabulary. The data were analyzed by using mean, standard deviation (S.D) and paired Samples T-Test. The results of the study were 1) the students' learning English vocabulary after using digital games were significantly higher than before at the .05 level and 2) the sixth-grade students' satisfaction towards digital games on learning English vocabulary were at the highest level.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้เกมดิจิทัล และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One-group Pretest Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม มีนักเรียนจำนวน 35 คน ดำเนินการทดลองด้วยการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ รวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนมีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบ t แบบจับคู่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้เกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับประชากรในทุกประเทศ โดยภาษาอังกฤษถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อกลางในการสื่อสารทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ปัจจุบันภาษาอังกฤษมีบทบาทในหลากหลายมิติของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ดังนั้นจึงไม่แปลกนักหากจะกล่าวว่าทักษะด้านการฟัง การพูด การเขียน และการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศ สามารถใช้ในการอธิบายลักษณะการพัฒนาของประเทศนั้น ๆ ได้ (Liu & Chu, 2010) นอกจากนี้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษย่อมเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านของการแสวงหาความรู้ และการแลกเปลี่ยนความคิด ทัศนติเพื่อพัฒนาตนเอง

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับกระแสโลกาภิวัฒน์ในปัจจุบัน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 รายวิชาภาษาอังกฤษ ประกอบไปด้วยสาระสำคัญดังนี้ 1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) ภาษาและวัฒนธรรม 3) ภาษากับความสัมพันธ□กับกลุ□มสาระการเรียนรู□อื่น และ 4) ภาษากับความสัมพันธ□กับชุมชนและโลก ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการสร้างและพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน (การฟัง พูด อ่าน และเขียน) นอกจากนี้การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับยังกำหนดให้นักเรียนต้องเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ช่วงชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การเรียนรู้คำศัพท์ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ภาษา เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ อาจกล่าวได้ว่าหากผู้เรียนขาดองค์ประกอบความรู้ด้านไวยกรณ์ยังสามารถนำคำมาต่อกันเพื่อสื่อสารได้ แต่หากเมื่อใดก็ตามที่ไม่มีความรู้ด้านคำศัพท์ นั่นหมายความว่าผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารอะไรออกมาได้เลย (Nation, 2001) ซึ่งในการสื่อสารภาษาใดภาษาหนึ่งออกมา ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีพื้นฐาน

คำศัพท์ที่เพียงพอจึงจะสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นอกจากนี้ Stæhr (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้คำศัพท์กับทักษะการอ่านพบว่า การที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้คำศัพท์ที่ดีสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ดีมากขึ้น โดยท้ายสุดงานวิจัยได้สรุปไว้ว่า การมีความรู้พื้นฐานคำศัพท์ที่ดีไม่เพียงแต่เพิ่มความเชี่ยวชาญในทักษะการอ่านเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงทักษะที่เป็นการรับสาร (Receptive skills) และการส่งสาร (Productive skills) ด้วย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการมีพื้นฐานคำศัพท์ที่ดีจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดในทักษะอื่น ๆ ในภาษานั้นได้ดี

ในบริบทของโรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยา เป็นโรงเรียนระดับประถมขนาดกลาง ที่เน้นการเรียน 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 6 ได้มีการจัดการเรียนการสอน 4 คาบ/ สัปดาห์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทางโรงเรียนให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเรียนภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามจากรายงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่ได้ดำเนินการการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ผลการทดสอบ O-NET รายวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 40.13 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ที่มีค่าอยู่ที่ 43.55 นอกจากนี้ จากรายงานพบว่านักเรียนยังขาดทักษะในสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยายังขาดองค์ประกอบการเรียนรู้ที่สำคัญ คือการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ อีกทั้งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าเมื่อนักเรียนถูกบังคับให้จดจำคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย มักทำให้นักเรียนไม่มีสามาธิจดจ่ออยู่กับการเรียน เนื่องจากไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลกระทบให้นักเรียนมีผลการสอบในรายวิชาภาษาอังกฤที่ต่ำกว่าเกณฑ์ และสุดท้ายทำให้นักเรียนมีทัศนะคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (Khamkhien, 2011) นอกเหนือจากนี้ Hung (2015) ได้รายงานว่าการที่นักเรียนโดนบังคับให้จดจำคำศัพท์จำนวนมากจะทำให้กระบวนการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน ซึ่งโดยปกติแล้วกระบวนการดังกล่าวจะสามารถเกิดขึ้นได้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ถูกทำลายลง ฉะนั้นแล้วหากผู้เรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแรงจูงใจ และมีความสนุกสนานจะทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์ได้ และมีทัศนะคติที่ดีในการเรียนรู้คำศัพท์

หนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับว่าทำให้ผู้เรียนสามารถมีความสนุกสนานและได้รับความรู้ในเวลาเดียวกันคือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเกม (Game Based-Learning; GBL) โดยเกมมีคุณสมบัติที่ทำให้ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับบทเรียน เนื่องจาก การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเติบโตของเด็ก โดยการเล่นช่วยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Cognitive) และจิตใจ (Psychological) (Farber, 2015)

ในขณะเดียวกันทั่วโลกรวมไปถึงประเทศไทยได้เข้าสู่ยุค 4.0 เทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมุนุษย์ในทุกมิติ ไม่เว้นแต่มิติด้านการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การเรียนการสอนทั่วโลกถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีผ่านเกมดิจิทัล หรือการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัล (Digital Game Based-Learning; DGBL) จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจในยุคปัจจุบัน โดยการใช้เกมดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนรู้เริ่มเข้ามามีบททบาทในวงก ารด้านการศึกษาในช่วง 2 ทศวรรตที่ผ่านมา เนื่องจากทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และมีสมาธิจดอยู่กับบทเรียนได้ยาวนาน (Tsai & Tsai, 2018) และทำได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งการศึกษาที่ผ่านมาได้มีการใช้เกมดิจิทัล เช่น Kahoot! Plickers Quiziz เป็นต้น ในการจัดการเรียนรู้ โดยงานวิจัยของ Quiroz et al. (2021) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ Kahoot! เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

คำศัพท์ในผู้เรียน EFL (English as a Foreign Language) ในระดับชั้นมัธยมต้นที่ประเทศชิลี พบว่ากลุ่มที่ใช้ Kahoot! ในการเรียนรู้คำศัพท์เป็นระยะเวลา 4 อาทิตย์ มีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนรู้ด้วยวิธีดั้งเดิม (ทำแบบฝึกหัดและใบงานตามที่เขียนบนกระดาน) เช่นเดียวกับ Kongprab (2019) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัลที่มีต่อการจดจำศัพท์ ความคงทน และแรงจูงใจในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นเวลา 15 สัปดาห์ พบว่าหลังจากเรียนผ่านเกมนักเรียนกลุ่มทดลองสามารถจดจำคำศัพท์ได้มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ในส่วนความคงทนของคำศัพท์พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p>0.05$) และท้ายสุดนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนรู้ผ่านเกมพบว่า มีความรู้สึกสนุกสนาน มีแรงจูงใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน นอกเหนือจากนี้ Wu (2018) ได้ศึกษาการใช้เกมดิจิทัลผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Game-Based Learning) เพื่อใช้ในการเรียนคำศัพท์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากการวิจัยสรุปได้ว่าผู้เรียนกลุ่มที่เรียนรู้คำศัพท์ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัลไม่เพียงแต่เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนเท่านั้น แต่ยังทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการศึกษาที่ผ่านมาว่าการใช้เกมดิจิทัลสามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอีกด้วย โดยในปัจจุบันหนึ่งในเกมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเนื่องจากสามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถเลือกเปลี่ยนโหมดของเกมได้ นั่นคือเกม Blooket แต่อย่างไรก็ตามยังพบรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับเกมนี้เป็นจำนวนน้อย

อีกทั้งเกม Blooket ยังเป็นเกมที่มีรูปแบบการเล่นที่น่าสนใจ และแตกต่างไปจากเกมอื่น กล่าวคือมีการปรับรูปแบบของเกมให้สนุกสนาน และสร้างขึ้นมาให้มีความใกล้เคียงกับเกมออนไลน์ที่ผู้เรียนเล่นกันในชีวิตปกติ นอกจากนี้ อีกเกมที่น่าสนใจคือ Kahoot! โดยนอกจากจะสามารถสร้างคำถามปรนัยได้แล้ว ยังสามารถสร้างคำถามในรูปแบบอื่น ๆ ได้อีกด้วย เช่น ถูก-ผิด แบบสำรวจ ตลอดจนการใช้เกม Kahoot! ยังทำให้ผู้สอนสามารถเห็นคะแนนของผู้เรียนในขณะที่กำลังเล่นเกมอยู่ได้อีกด้วย นอกจากนี้การใช้เกม puzzle ในขั้นเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถช่วยให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิมก่อนเข้าสู่บทเรียนได้ (Biantara, 2019) แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาที่ผ่านมามักมุ่งเน้นไปกับการใช้เกมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เกมใดเพียงเกมเดียวเท่านั้น ยังไม่มีการนำเกมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียน ทั้งจากการสังเกตจากในห้องเรียน รวมไปถึงจากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น งานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาผลการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้เกมดิจิทัล ประกอบด้วยเกม puzzle Blooket และ Kahoot! เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมไปถึงการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์โดยการใช้เกมดิจิทัล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้เกมดิจิทัล
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

สมมติฐานการวิจัย

1. การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้เกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 69 คน เป็นห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาไทย โดยนักเรียนทั้งหมดมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษแบบคละความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนราษฎร์บำรุงวิทยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัล

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

(1) ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

(2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเรียน (One-group Pretest Posttest Design) คือ มีการทดสอบก่อนการทดลอง (การใช้เกมดิจิทัล) จากนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และหลังจากนั้นจึงทำการทดสอบหลังเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนทั้งสิ้น 4 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยหมวดคำศัพท์ได้แก่ (1) Occupations (2) Illness (3) TV programmes และ (4) Food and drinks ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

4.2 แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ฉบับ เพื่อใช้วัดความรู้ศัพท์ของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และเลือกเติมคำตอบอย่างสั้น ใช้เวลาในการทำ 1 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR–20 (Kuder Richardson)

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนมีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยประยุกต์จากแนวคิดของ Likert (1932) มีการให้ค่าน้ำหนักเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องผลของการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นดำเนินการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 บทเรียน เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง รวม 4 ชั่วโมง แล้วจึงทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน รวมไปถึงทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และท้ายสุดผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าทางสถิต ทั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่า t-test แบบจับคู่ (Paired-Samples t-test) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังนี้

1. ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้เกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และเลือกเติมคำตอบอย่างสั้น จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที คะแนนเต็ม 40 คะแนน ต่อจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ด้วยการใช้เกมดิจิทัล เมื่อผู้วิจัยทำการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นจึงนำคะแนนของกลุ่มทดลองแต่ละคนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลต่าง (D) ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนด้วยเกมดิจิทัลเท่ากับ 16.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 6.59 นอกจากนี้ยังมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลเท่ากับ 23.86 และ S.D. เท่ากับ 6.84 โดยค่าผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลมีค่าสูงสุดอยู่ที่ 15 คะแนน และต่ำสุดอยู่ที่ 1 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัล และทดสอบด้วยค่าทดสอบ t แบบจับคู่ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัล และทดสอบด้วยค่าทดสอบ t แบบจับคู่

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	N	ค่าเฉลี่ย	S.D.	$\bar{D}$	t	df	Sig
ก่อนเรียน	40	35	16.89	6.59	6.97	10.557*	34	.000
หลังเรียน	40	35	23.86	6.84				

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลเท่ากับ 23.86 และ S.D. เท่ากับ 6.84 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนด้วยเกมดิจิทัลที่มีค่าเท่ากับ 16.89 และ S.D. เท่ากับ 6.59 โดยมีคะแนนผลต่างเฉลี่ย ($\bar{D}$) ก่อนและหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลอยู่ที่ 6.97 ค่าทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 10.557 ($p<0.05$) จากค่าสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองหลังเรียนด้วยด้วยเกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด

หลังจากที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 แผนแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวม 15 รายการประเมิน จากนั้นทำการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายค่าระดับตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

รายการพิจารณา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา	**4.59**	**0.11**	**พึงพอใจมากที่สุด**
1. เนื้อหามีความน่าสนใจ	4.51	0.60	พึงพอใจมากที่สุด
2. เนื้อหามีปริมาณความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.74	0.44	พึงพอใจมากที่สุด
3. เนื้อหามีความเหมาะสมกับระดับภาษาของผู้เรียน	4.51	0.65	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	**4.52**	**0.13**	**พึงพอใจมากที่สุด**
4. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ	4.71	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ	4.66	0.47	พึงพอใจมากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ปฏิบัติได้ง่าย	4.46	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดลำดับเหมาะสม	4.34	0.53	พึงพอใจมากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.46	0.60	พึงพอใจมากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.51	0.73	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	**4.61**	**0.11**	**พึงพอใจมากที่สุด**
10. นักเรียนมีความรู้เรื่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.74	0.44	พึงพอใจมากที่สุด
11. นักเรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ในอนาคต	4.74	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
12. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.51	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
13. นักเรียนมีทัศนะคติที่ดีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ	4.43	0.65	พึงพอใจมากที่สุด
14. นักเรียนสามารถจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้นานมากขึ้น	4.63	0.64	พึงพอใจมากที่สุด
15. นักเรียนมีความสะดวกในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.60	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	**4.57**	**0.12**	**พึงพอใจมากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่าความพึงพอใจโดยรวมของนักเรียนที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.57, S.D. = 0.12) โดยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในด้านประโยชน์ที่ได้มากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.61, S.D. = 0.11) รองลงมาคือความพึงพอใจด้านเนื้อหา ($\bar{x}$ = 4.59, S.D. = 0.11) และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.13) ตามลำดับ อีกทั้งรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ประกอบไปด้วย 3 รายการประเมิน ได้แก่ เนื้อหามีปริมาณความเหมาะสมกับเวลาเรียน ($\bar{x}$ = 4.74, S.D. = 0.44) นักเรียนมีความรู้เรื่องคำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น ($\bar{x}$ = 4.74, S.D. = 0.44) และนักเรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ในอนาคต ($\bar{x}$ = 4.74, S.D. = 0.50) ในขณะที่รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดลำดับเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.34, S.D. = 0.53)

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น เป็นวิธีการสอนที่ดี สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ทำให้จำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น และสามารถนำคำศัพท์ต่าง ๆ ไปใช้ในอนาคต อยากให้ครูนำเกมดิจิทัลไปใช้กับบทเรียนอื่น ๆ อีกทั้งนักเรียนยังแนะนำให้เพิ่มหมวดคำศัพท์ให้หลากหลายมากกว่านี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่าความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้เกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผลการเรียนรู้ดีขึ้น เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้พร้อมกับได้รับความสนุกสนาน นอกจากนี้เกม Blooket และ Kahoot! ยังมีองค์ประกอบ เช่น เสียงประกอบเกม การเคลื่อนไหวของภาพ ที่สามารถทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตาตื่นใจ และมีสมาธิจดจ่ออยู่กับบทเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ รวิสุดา โสตถิกุล (2565) ที่ได้กล่าวลักษณะเด่นของเกมที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้ เนื่องจากเกมมีลักษณะและองค์ประกอบที่น่าสนใจ คือภาพที่เคลื่อไหวและเสียงประกอบในเกมที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนช่วยเติมเต็มจินตนาการของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยดึงดูดสมาธิ และลดความตึงเครียดให้กับผู้เรียนได้ด้วย ตอลดจนแนวคิดของ Deci and Ryan (2000) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าแรงจูงใจของผู้เรียน (Students' motivation) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการเรียนรู้ กล่าวคือเมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับการเรียนได้นานขึ้น และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่กำลังเรียนอยู่เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้นั้นไปปรับใช้ในสถาณการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

รวมไปถึงเกมทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้และรับรู้ได้ถึงความสามารถของตนเอง ดังจะเห็นได้จากเกมดิจิทัลทั้ง 3 เกม (เกม puzzle Blooket และ Kahoot!) ที่มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตลอดจนมีการสะท้อนกลับให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนรับรู้ได้ถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องทฤษฎีกำหนดตัวเอง (Self-determination theory หรือ SDT) หรือ 3 สิ่งที่มนุษย์ต้องการเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิตคือ ความต้องการอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Autonomy) ความต้องการเป็นคนที่มีทักษะ ความสามารถ (Competence) และความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น (Relatedness) (Deci & Ryan, 2000) อธิบายได้คือการเรียนรู้ผ่านเกมดิจัลสามารถตอบสนองความต้องการทั้ง 3 สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นให้กับผู้เรียนได้ กล่าวคือเกมสามารถทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นอิสระในการตัดสินใจในขณะที่เล่นเกม อีกทั้งเกมยังทำให้ผู้เรียนรับรู้ถึงความสามรถของตนเอง โดยจะเห็นได้อย่างประจักษ์จากคะแนนในระหว่างการเล่นเกมและเมื่อจบการแข่งขัน และสุดท้ายเกมทำให้ผู้เรียนรู้จักทักษะการทำงานและแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wichadee and Pattanapichet (2018) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เกมดิจิทัลในการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และไวยกรณ์ภาษาอังกฤษ รวมไปถึงแรงจูงใจของผู้เรียนในการเรียนรู้โดยการใช้เกมดิจิทัล (Kahoot!) โดยผลการวิจัยพบว่าคะแนนหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นอกจากนี้การเรียนรู้ผ่านเกมยังเป็นการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) ในการเรียนรู้คำศัพท์ให้กับผู้เรียน โดยในเกม Blooket และ Kahoot! ผู้เรียนจะได้รับคะแนนพิเศษเพิ่มเติมในระหว่างที่เล่นเกม หากตอบข้อคำถามที่ยาก ๆ ได้ เป็นผลทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อตอบคำถามในเกม สอดคล้องกับแนวคิดของรวิสุดา โสตถิกุล (2565) ที่อธิบายว่าเกมมีลักษณะที่ช่วยเสริมแรงบวกให้กับผู้เรียนได้ เช่น การได้รับรางวัลหรือคะแนนพิเศษเพิ่มเมื่อสามารถผ่านด่าน หรือข้อคำถามยาก ๆ ได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการเรียนรู้ เพื่อที่จะเข้าใจในเนื้อหา และสามารถชนะการแข่งขัน หรือการได้มาซึ่งคะแนนพิเศษในเกม

อีกทั้งในเกม Blooket และ Kahoot! เมื่อการแข่งขันจบลงแล้วจะมีการแสดงตารางคะแนนของผู้เล่น ซึ่งผู้วิจัยได้มีการแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นคะแนนตัวเอง หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการสะท้อน (Feedback) ผลการเรียนให้กับผู้เรียนบนจอหน้าห้องเรียน ทั้งในระหว่างการแข่งขันและเมื่อจบการแข่งขัน ส่งผลให้ผู้เรียนรู้ผลการเรียนรู้ของตัวเอง ทำให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองได้ เช่นเดียวกับแนวคิดของนักการศึกษาอีกหลายท่านที่ได้เสนอข้อคิดเห็นที่น่าสนใจไว้ว่า การใช้เกมดิจิทัลทำให้ผู้เรียนสามารถได้รับผลสะท้อนกลับ (Feedback) อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง กล่าวคือทั้งในขณะการแข่งขันและเมื่อจบการแข่งขันผู้เรียนจะเห็นผลสะท้อนกลับของตนเอง ซึ่งเป็นส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ และเกิดความสนใจในบทเรียน เนื่องจากต้องการให้ผลการแข่งขันที่แสดงออกมาเป็นที่พึงพอใจของตนเอง ในทางกลับกัน การทำกิจกรรมในห้องเรียนแบบดั้งเดิมที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมผ่านกระดาษ ซึ่งในบางครั้งผลสะท้อนกลับจากผู้สอนอาจช้าไป หรือไม่มีผลสะท้อนกลับให้กับผู้เรียนเลย ซึ่งจะเป็นสาเหตุทำให้ผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ (มานพ พุ่มจิตร, 2544; รวิสุดา โสตถิกุล, 2565; Wichadee & Pattanapichet, 2018)

นอกจากนี้เกมถือว่าเป็นเครื่องมือหรือสิ่งที่ช่วยสร้างความบันเทิงให้กับผู้เรียนในยุคนี้ การที่งานวิจัยนี้มีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีด้วยการใช้เกมดิจิทัลจึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกคุ้นเคย และเปิดใจรับกับกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้เรียนจึงไม่ต้องปรับตัวหรือพยายามทำความเข้าใจกระบวนการในการเล่นเกม สอดคล้องกับแนวคิดของ Beck and Wade (2006) ที่ได้กล่าวไว้ว่าเด็กที่เติบโตมากับเทคโนโลยี (Information and communication technology; ICT) มักมีการใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับตนเอง รวมไปถึงการเล่มเกมเพื่อสร้างความบันเทิงผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรืออาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิต ดังนั้นผู้เรียนในยุคปัจจุบันจึงสามารถปรับตัว หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการในการเล่นเกมได้ง่าย (Gee, 2003; Prensky, 2003; Wichadee & Pattanapichet, 2018) เมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีดั้งเดิมที่นอกจากผู้เรียนต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาของบทเรียนแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจกับขั้นตอนหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนอีกด้วย

1.2 ในงานวิจัยนี้มีการคัดเลือกคำศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนเพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกหมวดคำศัพท์ที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ อีกทั้งหมวดคำศัพท์ที่ถูกเลือก ผู้เรียนยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยผู้วิจัยคัดเลือกหมวดศัพท์มากจากหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งหมวดคำศัพท์ที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้คือหมวดคำศัพท์ที่ปรากฏบ่อยในแบบเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถพบเจอได้ในหนังสือเรียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ Mackey (1967) ที่กล่าวถึงหลักการคัดเลือกคำศัพท์เพื่อนำมาสอนไว้ว่า ควรเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏบ่อย (Frequency) โดยเป็นคำศัพท์ที่ผู้เรียนต้องได้พบเจอซ้ำ ๆ ในหนังสือ เป็นคำศัพท์ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ และ

ต้องสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเนื่องจากเวลาที่มีจำกัดในห้องเรียน การเลือกคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏบ่อยในบทเรียนหรือหนังสือ จะทำให้ผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์นั้นไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

รวมถึงในงานวิจัยนี้มีการจัดคำศัพท์เป็นหมวดหมู่ และมีปริมาณที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์และเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ในชีวิตได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Thornbury (2006) ที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดคำศัพท์เป็นหมวดหมู่มีส่วนช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำคำศัพท์ และเชื่อมโยงความหมายได้ง่ายขึ้น โดยในแต่ละบทเรียนนั้นควรมีจำนวนคำศัพท์ที่เหมาะสมต่อช่วงวัยของผู้เรียน กล่าวคือคำศัพท์ในระดับประถมควรมีความยาวในระดับที่ไม่มากเกิน และจำนวนคำศัพท์ต้องเหมาะสมกับความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ปริมาณคำศัพท์ที่ควรสอนในแต่และบทเรียนประกอบไปด้วยหลายปัจจัย เช่น ระดับของผู้เรียน (Beginner Intermediate และ Advance) และความคุ้นเคยของผู้เรียนกับหมวดคำศัพท์นั้น ๆ เช่น บางหมวดคำศัพท์ผู้เรียอาจเคยได้ยินหรือเคยรับรู้มาก่อนก็จะมีจำนวนคำศัพท์มากกว่าหมวดคำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่เคยรับรู้มาก่อน

อีกทั้งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้น Presentation ขั้น Practice และขั้น Production โดยก่อนเริ่มทำกิจกรรม หรือในขั้นเตรียมความพร้อม ผู้เรียนจะทำการทบทวนความรู้เดิมก่อนการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ด้วยการเล่นเกม puzzle ที่มีการเล่นเกมเพื่อเดาคำศัพท์อย่างง่ายหลังป้าย ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อมทำให้ผู้เรียนสามารถรับมือกับความรู้ใหม่ได้ดียิ่งขึ้น และทำให้ผู้เรียนให้ความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียนรู้ใหม่ หรือในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกัน ดังที่ Radnofsky (1988) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของขั้นเตรียมความพร้อม (Warm-up/ Motivation) ไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ และเตรียมพร้อมว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในขั้นถัดไปเกี่ยวกับเรื่องอะไร

นอกจากนี้ในขั้น Presentation ผู้วิจัยได้ใช้รูปภาพในการอธิบายความหมายคำศัพท์ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย ส่งผลทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการใช้ภาพสื่อความหมายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เดิมกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า การใช้ภาพในการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ง่ายขึ้นและจำได้นานมากขึ้น นอกจากนี้ภาพยังสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน และดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนให้จดจ่ออยู่กับบทเรียนได้ (Joklová, 2009; Thornbury, 2006; Wright, 1989) ซึ่งการเรียนรู้คำศัพท์ในภาษาที่สองด้วยการใช้ทัศนวัสดุ (Visual materials) เช่น รูปภาพ วีดิโอ ภาพเคลื่อนไหว จะสามารถเพิ่ม Multisensory ของผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยรักษาความทรงจำเกี่ยวกับภาษาที่สองในระยะยาว ทั้งในความหมายระดับคำศัพท์ (semantic context) และในระดับประโยค

ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ของงานวิจัยนี้ในขั้น Production ผู้เรียนมีโอกาสได้นำคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้ มาใช้แต่งเป็นประโยคอย่างสั้นและเขียนลงในสมุดคำศัพท์ โดยในส่วนนี้ผู้เรียนไม่เพียงแต่ได้เรียนรูปคำศัพท์ (form) และความหมาย (meaning) ของคำศัพท์เท่านั้น แต่ยังได้นำไปใช้ในรูปของประโยค (use) โดยการแต่งประโยคอย่างสั้นอีกด้วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกใช้คำศัพท์ในระดับประโยคได้อย่างมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Wang (2014) ที่กล่าวไว้ว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งรูปคำศัพท์ (form) และความหมาย (meaning) รวมไปถึงมีโอกาสได้นำคำศัพท์นั้นไปใช้ใน

รูปของประโยค (use) จะช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหน้าที่ของคำนั้นๆ (Part of speech) ในประโยค และสามารถนำคำศัพท์นั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคตกับรูปแบบประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้นได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ

2. ผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากเกมทั้ง 3 อันประกอบด้วย puzzle Blooket และ Kahoot! ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้รู้สึกถึงความมีอิสระ ตลอดจนการที่ผู้เรียนเกิดความมุ่งมันและตั้งใจกับการทำกิจกรรม เนื่องจากมีการแข่งขันกับเพื่อนในห้องเรียน รวมไปถึงการแข่งขันเพื่อเอาชนะเกมที่ตนเองกำลังเล่นอยู่ด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้

อีกทั้งในเกม Blooket ผู้เรียนสามารถที่จะเลือกโหมดของเกมได้ ผู้วิจัยจึงให้ผู้เรียนมีอิสระเต็มที่ในการตัดสินใจเลือกโหมดของเกมที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่มีการชักนำ หรือบีบบังคับให้เลือก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นอิสระ การมีส่วนร่วม การเป็นเจ้าของในกิจกรรมการเรียนรู้ (Student ownership) และการมีตัวตนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน รวมไปถึงเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ตลอดจนการให้ผู้เรียนได้มีสิทธิ์การเลือกในกิจกรรมที่ตนเองต้องเข้าร่วมนั้น เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) ซึ่งสุดท้ายแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเองอนาคตในการเป็นนักเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ซึ่งการมีอิสระในการเลือกนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Deci and Ryan (1985) ในเรื่องของ Self-Determination Theory (STD) หรือ 3 สิ่งที่มนุษย์ต้องการในชีวิต ได้แก่ Autonomy Relatedness และ Competence ทั้งนี้การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกในห้องเรียนนั้นสอดคล้องกับความต้องการเป็นอิสระ (Autonomy) หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนได้รู้สึกถึงการได้มีตัวเลือก (Choicefulness) ไม่ใช่การบีบบังคับให้ทำในกิจกรรมที่ตนเองต้องเข้าร่วม ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสร้างความเป็นเจ้าของในกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน (Students Ownership) นอกเหนือจากนั้น การที่เกิดการแข่งขันในห้องเรียน มีผลแพ้และชนะ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความท้าทาย ท้ายสุดจึงเกิดความสนุกสนานไปกับกิจกรรม สอดคล้องกับ Jagušt et al. (2018) ที่ได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมไว้ว่า เกมสามารถสร้างความท้าทาย (Challenge–skill dynamic) ให้กับผู้เล่นได้ เมื่อผู้เล่นต้องใช้ทักษะและความสามารถส่วนตัวที่มีอยู่เพื่อบรรลุเป้าหมายของเกมหรืองาน อีกทั้งเกมยังมีกระบวนการแข่งขันที่ทำให้ผู้เล่นรู้สึกท้าทาย โดยนอกจากที่ผู้เล่นต้องการชนะเพื่อนในห้องเรียนแล้ว ขณะเดียวกันก็ยังต้องการเอาชนะความท้าท้ายของตนเอง คือการพยายามใช้ทักษะความสามารถที่ตนเองมีอยู่เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายของเกมหรือการเอาชนะเกมที่กำลังเล่นอยู่

ซึ่งท้ายสุดแล้วการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน และการเกิดความรู้สึกถึงความท้าทายในระหว่างการทำกิจกกรม สามารถส่งผลเชิงบวกต่อแรงจูงใจของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และเลือกเติมคำตอบอย่างสั้น จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที คะแนนเต็ม 40 คะแนน ต่อจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน ด้วยการใช้เกมดิจิทัล เมื่อผู้วิจัยทำการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นจึงนำคะแนนของกลุ่มทดลองแต่ละคนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลต่าง (D) ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนด้วยเกมดิจิทัลเท่ากับ 16.89 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 6.59 นอกจากนี้ยังมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลเท่ากับ 23.86 และ S.D. เท่ากับ 6.84 โดยค่าผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเกมดิจิทัลมีค่าสูงสุดอยู่ที่ 15 คะแนน และต่ำสุดอยู่ที่ 1 ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้เกมดิจิทัลสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุดหลังจากที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 แผนแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้เกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ รวม 15 รายการประเมินผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น เป็นวิธีการสอนที่ดี สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ ทำให้จำคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้มากขึ้น และสามารถนำคำศัพท์ต่าง ๆ ไปใช้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการใช้เกมเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ก่อนการจัดกิจกรรมควรมีการปฐมนิเทศอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการใช้เกม อีกทั้งเพื่อทำให้ผู้เรียนจัดการกับความคิดของตนเองว่าการเล่นเกมครั้งนี้ไม่ได้เล่นแค่เพื่อความสนุกสนานเหมือนที่ใช้กันในชีวิตปกติ

1.2 ในทุกขั้นของการทำกิจกรรมผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวมาอย่างดี เพื่อคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรม เนื่องจากบางครั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีอาจมีอุปสรรค หรือเกิดอุบัติเหตุที่ไม่คาดคิด เช่น ความขัดข้องของเกม หรือสัญญาณอินเตอร์เนต

1.3 ในขั้น practice การเลือกโหมดเกม (theme) ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือก เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนได้

1.4 ในการเล่นเกม Blooket Kahoot! และการทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ควรมีเสียงอ่านโจทย์และตัวเลือกให้กับผู้เรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบเกมดิจิทัลอื่น ๆ ว่าแต่ละเกมเหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในทักษะทางด้านใด

2.2 ควรมีการศึกษาการใช้เกมดิจิทัลในการสอนขั้นต่าง ๆ เช่น ขั้นนำ เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ (ฟัง พูด อ่าน และเขียน) ทางภาษาอังกฤษ

การอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช *2551*. โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

มานพ พุ่มจิตร. (2544). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ *3* โรงเรียนวัดหนองนก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. กรุงเทพฯ.

รวิสุดา โสตถิกุล. (2565). การจัดการเรียนรู้ฐานเกมดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและทักษะการทำงานร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วารสารราชพฤกษ์, *20*(2), 43-56.

Beck, J. C., & Wade, M. (2006). *The kids are alright: How the gamer generation is changing the workplace*. Harvard Business Press.

Biantara, W. R. (2019). The Application of Crossword Puzzle Game Media in Teaching Vocabulary for 7th-Grade Students at SMPN 1 RAWAMERTA.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of research in personality*, *19*(2), 109-134.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The" what" and" why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*, *11*(4), 227-268.

Farber, M. (2015). *Gamify your classroom: A field guide to game-based learning*. Peter Lang New York, NY.

Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. *Computers in entertainment (CIE)*, *1*(1), 20-20.

Hung, H.-T. (2015). Intentional vocabulary learning using digital flashcards. *English Language Teaching*, *8*(10), 107-112.

Jagušt, T., Botički, I., & So, H.-J. (2018). Examining competitive, collaborative and adaptive gamification in young learners' math learning. *Computers & Education*, *125*, 444-457.

Joklová, K. (2009). *Using pictures in teaching vocabulary* Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta].

Khamkhien, A. (2011). QUANTITATIVE AND QUALITATIVE VIEWS OF THAI EFL LEARNERS'LEARNING ORAL COMMUNICATION SKILLS. *Academic Research International*, *1*(1), 90.

Kongprab, T. (2019). *Effects of Digital Game-Based Learning on Vocabulary Gain, Retention Motivation and Perceptions of Thai Upper Primary School Students* Prince of Songkla University].

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*.

Liu, T.-Y., & Chu, Y.-L. (2010). Using ubiquitous games in an English listening and speaking course: Impact on learning outcomes and motivation. *Computers & Education*, *55*(2), 630-643.

Mackey, W. F. (1967). Language Teaching Analysis.

Nation, I. S. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge university press.

Prensky, M. (2003). Digital game-based learning. *Computers in entertainment (CIE)*, *1*(1), 21-21.

Quiroz, M. F., Gutiérrez, R., Rocha, F., Valenzuela, M. P., & Vilches, C. (2021). Improving English Vocabulary Learning through Kahoot!: A Quasi-Experimental High School Experience. *Teaching English with Technology*, *21*(2), 3-13.

Radnofsky, M. L. (1988). The Mental Warm-Up: An Activity To Promote Quality Learning.

Stæhr, L. S. (2009). Vocabulary knowledge and advanced listening comprehension in English as a foreign language. *Studies in second language acquisition*, *31*(4), 577-607.

Thornbury, S. (2006). *How to teach vocabulary*. Pearson Education India.

Tsai, Y.-L., & Tsai, C.-C. (2018). Digital game-based second-language vocabulary learning and conditions of research designs: A meta-analysis study. *Computers & Education*, *125*, 345-357.

Wang, J. (2014). *The effect of implicit vs. Explicit instruction on learning form-based vs. Meaning-based language features* University of Pittsburgh].

Wichadee, S., & Pattanapichet, F. (2018). Enhancement of performance and motivation through application of digital games in an English language class. *Teaching English with Technology*, *18*(1), 77-92.

Wright, A. (1989). *Pictures for language learning*. Cambridge University Press.

Wu, T. T. (2018). Improving the effectiveness of English vocabulary review by integrating ARCS with mobile game-based learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, *34*(3), 315-323.

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Original Article
DOI: 10.14456/jdl.2023.71

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์

Quality of Life Development for person with Disabilities in Phetchabun Province

สมเกียรติ คำโสม[1] และ ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน[2*]

Somkait Khamsom[1] and Dr. Rungradit Kongyoungyune[2*]

ARTICLE INFO

Name of Author:
1. สมเกียรติ คำโสม
สาขาการจัดการองค์การ คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย
1. Somkait Khamsom
Program of Organizational Management, Faculty of Arts, Krirk University, Thailand.
Email: Kait5593@gmail.com

Corresponding Author*
2. ดร.รุ่งรดิศ คงยั่งยืน
สาขาการจัดการองค์การ คณะศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย
2. Dr. Rungradit Kongyoungyune
Program of Organizational Management, Faculty of Arts, Krirk University, Thailand.
Email: rungradit.kon@staff.krirk.ac.th

คำสำคัญ:
การพัฒนาคุณภาพชีวิต; คนพิการ; จังหวัดเพชรบูรณ์

Keywords:
Quality of Life Development; Disabilities; Phetchabun Province

Article history:
Received: 26/08/2023
Revised: 15/10/2023
Accepted: 24/12/2023
Available online: 31/12/2023

How to Cite:
Khamsom, S., & Kongyoungyune, R. (2023). Quality of Life Development for person with Disabilities in Phetchabun Province. *Journal of Dhamma for Life, 29*(4), 438-451.

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) To study the level of quality of life for people with disabilities in Phetchabun Province; 2) To compare the quality of life of people with disabilities in Phetchabun Province by type of disability; 3) To study guidelines for improving the quality of life of people with disabilities in Phetchabun Province according to the type of disability This research is quantitative research, collected data using questionnaires. The sample consisted of 406 people. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results of the research showed that. 1) Level of quality of life for people with disabilities in Phetchabun Province The overall picture was at a high level, with the first being the health of people with disabilities, followed by education, occupation, and socialization. sports and recreation and facilities. 2) The comparison of the quality of life of disabled people in Phetchabun Province by type of disability found that in terms of the rights of the disabled (rd), the well-being of the disabled (hd), the education (sd), the occupation (ec) the access. The social (os) facilitation (fa) rejects all assumptions. Sport and recreation (sr) have a Sig. value of 0.003, which is less than 0.05, which is a hypothesis accepted only one side. 3) The results of a study on guidelines for improving the quality of life of people with disabilities in Phetchabun Province by type of disability. Office of Social Development and Human Security Phetchabun Province or related agencies should promote and develop according to the Act on Empowerment and Development of the Life of Persons with Disabilities B.E. 2550.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ จากกลุ่มตัวอย่าง 406 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ ค่าเอฟและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลจากการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก โดยอันดับแรก คือ ด้านสุขภาวะของคนพิการ รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ด้านการอาชีพ ด้านการเข้าสังคม ด้านการกีฬาและนันทนาการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ พบว่า ในด้าน ด้านสิทธิคนพิการ ด้านสุขภาวะของคนพิการ ด้านการศึกษา ด้านการอาชีพ ด้านการเข้าสังคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปฏิเสธสมมติฐานทั้งหมด ด้านการกีฬาและนันทนาการ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐาน เพียงด้านเดียว 3) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

บทนำ

ประเทศไทยกำลังมีบทบาททั้งทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะนำไปสู่ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีชีวิตความ เป็นอยู่ที่ดีอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ดังนั้นประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมด้วยศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ถือว่าประเทศนั้นเป็นประเทศที่พัฒนาและประสบผลสำเร็จ แต่ในความเป็นจริงไม่ว่าประเทศจะเจริญและพัฒนาก้าวหน้าก็ยังมีประชากรจำนวนหนึ่งในสังคมนั้นที่มีความพิการ มีความบกพร่องทางร่างกาย พฤติกรรมและจิตใจรวมอยู่ด้วยคนพิการนับเป็นประชากรจำนวนหนึ่งที่ครอบครัว ชุมชน สังคม รวมถึงหน่วยงาน รัฐบาลจะต้องให้การช่วยเหลือทั้งนี้เพราะการที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ต้องใช้เวลาในการดูแลคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการที่เป็นเด็กที่พิการรุนแรงแล้ว ผู้ปกครองย่อมไม่สามารถที่จะออกไปทำงานนอกบ้านซึ่งส่งผลต่อรายได้ของครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัวของเด็กพิการรุนแรงเหล่านี้ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากญาติ ปัญหาของเด็กพิการที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด WHO องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึงปัญหาความพิการและการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ โดยสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการในปี พ.ศ. 2518 ต่อมาสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ ปี ค.ศ. 1981 หรือ พ.ศ. 2524 เป็นปีคนพิการสากล สาเหตุสำคัญที่องค์การสหประชาชาติ ประกาศให้เป็นปีคนพิการสากลเพราะเห็นว่า สภาพความเป็นอยู่ของคนพิการทางร่างกาย สมองและจิตใจกว่า 600 ล้านคนทั่วโลกยังไม่เหมาะสมและยังขาดโอกาสที่จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนั้นทุกประเทศจึงควรมีข้อผูกพันที่จะลงทุนในระยะยาว เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และให้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเหล่านี้เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันกับคนปกติในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างปกติสุข แต่บิดา

มารดาก็ไม่สามารถปล่อยให้เด็กช่วยเหลือตนเองได้ทั้งหมด บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กพิการเหล่านี้ยังต้องดูแลคนพิการเหล่านี้ต่อไป

สถานการณ์ปัจจุบันของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้จัดโครงการขับเคลื่อนและติดตามผล/แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัดเพชรบูรณ์ และจัดทำแผนปฏิบัติการปี 2563 โดยหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เข้ารับการอบรมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ และหน่วยงานอื่นในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพคนพิการในจังหวัด โดยที่รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นอย่างยิ่ง โดยที่คนพิการเข้าถึงสิทธิ์ได้จริง ดำรงชีวิตอิสระในสังคม อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม" โดยจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บริการคนพิการในระดับพื้นที่อย่างสะดวก รวดเร็ว ทั่วถึงและเป็นธรรม และจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่โรงพยาบาล และศูนย์บริการคนพิการได้ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้คนพิการ และหลังให้บริการเงินกู้ยืม เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพอิสระสำหรับคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ตลอดการสนับสนุนให้มีการจัดจ้างงานคนพิการตามกฎหมายในสถานประกอบการเอกชน แต่ในด้านของการทำงานของคนพิการยังขาดการบริการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการและประโยชน์จากสิทธิ สวัสดิการบริการสาธารณะอื่น ๆ ความช่วยเหลืออย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งยังขาดการเชื่อมโยงกันทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการจัดบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการได้อย่างเต็มที่ (Kotler, Philip ,1997)

จากเหตุผลข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ได้ทราบระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตคนพิการ ต่อไป โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่า ประเภทความพิการต่างกันคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ

การทบทวนวรรณกรรม

การให้ความรู้และการสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับคนพิการเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาสังคมที่เท่าเทียมและทั่วถึง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 2) ได้กำหนดให้มีการจำแนกคนพิการเป็น 7 ชนิดตามความพิการที่เจอในประชากร ซึ่งเป็นการกระทำที่มีเหตุผลและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนความต้องการของกลุ่มคนพิการในทุกด้านของชีวิตประจำวัน ในเชิงนี้จะพิจารณาความสำคัญและประโยชน์ของการจำแนกคนพิการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในสังคมเพื่อเพิ่มโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสต่างๆ ที่สำคัญต่อความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ในสังคมของกลุ่มคนพิการ อีกทั้งเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับของสังคมในแง่ของความแตกต่างและความหลากหลายทางกายภาพและทางจิตใจ การจำแนกคนพิการเป็น 7 ชนิดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 2) เป็นการกระทำที่สำคัญและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนความต้องการของกลุ่มคนพิการในทุกด้านของชีวิตประจำวัน การจำแนกชนิดของความพิการช่วยให้เราเข้าใจลักษณะของปัญหาที่พบและความต้องการของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินนโยบายที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของ พรบ นี้ จึงนำเอาพรบนี้มาเป็นตัวแปรต้นในการทำวิจัยครั้งนี้

ส่วนในเชิงตัวแปรตามผู้วิจัยได้ นำ แนวคิดดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ มาเป็น ตัวตั้งในการทำงานวิจัย ซึ่ง ด้านดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ ได้แก่ 1)ด้านสิทธิคนพิการ 2)ด้านสุขภาวะคนพิการ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านอาชีพ 5) ด้านการออกสู่สังคม 6) ด้านกีฬาและนันทนาการ 7) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

โดยสรุปการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดดังกล่าว โดยการแบ่งประชากรตามความพิการออกเป็น 7 ชนิดความพิการที่แสดงถึงความหลากหลายของปัญหาที่พบเจอในกลุ่มคนพิการในจังหวัดนี้ ที่ผู้วิจัยเลือกเนื้อหานี้เพราะการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความสำคัญอย่างยิ่ง คนพิการในสังคมมีความต้องการและความสมบูรณ์ในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสเดียวกันกับประชาชนทั่วไป Albrecht, G. L., & Devlieger, P. J. (1999) การศึกษานี้จะช่วยให้เราเข้าใจดีขึ้นว่าปัญหาและความต้องการของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะเฉพาะและคล้ายคลึงกับประเด็นทั่วไปของคนพิการในระดับชาติ ที่จำเป็นต้องพัฒนานโยบายและมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมและมีความยั่งยืนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเพิ่มโอกาสและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับคนพิการในสังคมรวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมทั่วไปได้ในทุกด้านของชีวิตประจำวัน อีกหนึ่งตัวแปรที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ คือ แนวคิด ดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ ที่กล่าวไว้ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านสิทธิคนพิการ ด้านสุขภาวะคนพิการ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านการออกสู่สังคม ด้านกีฬาและนันทนาการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะเป็นตัวชี้แนะว่าคุณภาพชีวิตของผู้พิการจะอิงไปทางด้านใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้พิการทุกประเภทความพิการในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 779,509 คน (รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2564 จังหวัดอุดรธานี.ข้อมูล ณ วันที่ 27 ตุลาคม 2564) กลุ่มตัวอย่างคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมด้วยสูตรของ Yamane Taro ซึ่งคำนวณได้ 399.79 ชุด จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 406 ชุด

2. เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) จึงต้องแปลงแนวคิดของภาวะผู้นำและปัจจัยในด้านการให้บริการจากนิยามเชิงปฏิบัติการมาเป็นข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ

3. การสร้างเครื่องมือ

ส่วนนี้จะแสดงนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยทำการแปลงจากนิยามศัพท์ที่ได้นำเสนอในบทที่ 1 นำมาแปลงเป็นข้อความของตัวแปรโดยใช้แนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการที่ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลทางความคิดและนำมาสรุปเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ ของคนพิการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยให้คณะกรรมการบริหารสภาคนพิการทุกประเภทประจำจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นผู้แจกแบบสอบถามให้สมาชิกแต่ละประเภทความพิการ เพื่อให้สมาชิกเป็นผู้เลือกประเมินระดับความคิดเห็นและทำเครื่องหมายถูกลงไปในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับต่อไปนี้ 1. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ ความครอบคลุมของเนื้อหาและการใช้ภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา 2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผล IOC เท่ากับ 0.89 โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับคนพิการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1974, อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2552) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.712

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนมา โดยการจัดทำหนังสือ พร้อมแบบสอบถามส่งให้คณะกรรมการบริหารสภาคนพิการทุกประเภทประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้สมาชิกในแต่ล ประเภทความพิการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 406 คน พร้อมชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคนพิการจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะความพิการ เช่น คนพิการทางการมองเห็น จะมีผู้อ่านข้อคำถามให้คนพิการเป็นผู้ตอบ คนพิการทางสติปัญญาและออทิสติกจะให้ญาติพี่น้องหรือคนที่ดูแลเป็นคนตอบแบบสอบถามให้ เป็นต้น ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกตามประเภทความพิการในแนวทางการจำแนกของสมาคมฯ เป็น 7 ประเภท

ประเภทความพิการ	จำนวนคน	ร้อยละ
ความพิการทางการเห็น	58	14.3
ความพิการทางการได้ยิน	59	14.5
ความพิการทางการเคลื่อนไหว	58	14.3
ความพิการทางจิต	58	14.3
ความพิการทางสติปัญญา	57	14.0
ความพิการทางการเรียนรู้	58	14.3
ความพิการทางออทิสติก	58	14.3
รวม	**406**	**100.0**

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยอิงหลักการดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ

(n = 406)

ดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านสิทธิคนพิการ	4.45	0.53	มาก	1
ด้านสุขภาวะคนพิการ	4.31	0.48	มาก	5
ด้านการศึกษา	4.22	0.52	มาก	7

ดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
ด้านอาชีพ	4.22	0.52	มาก	6
ด้านการออกสู่สังคม	4.33	0.44	มาก	2
ด้านการกีฬาและนันทนาการ	4.31	0.58	มาก	4
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.32	0.63	มาก	3
รวม	4.31	**0.53**		

อภิปรายผล

จากการวิจัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ คนพิการที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนประชากรทั้งหมด 779,509 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane Taro, 1973, p.127 อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 45) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยจัดแบ่งประชากรเป็นกลุ่มหรือชั้นย่อยตามประเภทความพิการ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามประเภทความพิการในแนวทาง การจำแนกของสมาคมฯ เป็น 7 ประเภทความพิการ คือ 1) ความพิการทางการเห็น 2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม 5) ความพิการทางสติปัญญา 6) ความพิการทางการเรียนรู้ 7) ออทิสติก แล้วเลือกสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional) ในแต่ละชั้นโดยกำหนด 58 คนต่อ 1 ประเภทความพิการ จากนั้นจึงใช้การ สุ่มอย่างง่าย จากการเก็บข้อมูลจริงสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 406 คน ดังนี้ 1) ความพิการทางการเห็นจำนวน 58 คน 2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายจำนวน 58 คน 3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายจำนวน 58 คน 4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมจำนวน 58 คน 5) ความพิการทางสติปัญญาจำนวน 58 คน 6) ความพิการทางการเรียนรู้จำนวน 58 คน 7) ออทิสติกจำนวน 58 คน การวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 406 คน

การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ 7 มิติ โดยการอภิปรายในส่วนนี้จะมุ่งเน้นไปในการวิเคราะห์ผลของ แบบสอบถามซึ่งอิงจาก ดัชนีคนพิการ 7 มิติ โดย จะเรียงอันดับจากมาก ไป น้อยที่สุด ดังนี้

1. ด้านสิทธิคนพิการ (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.45 และมีค่า SD เท่ากับ 0.53)

ประเด็นเรื่องสิทธิผู้พิการ (แสดงด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD เท่ากับ 0.53) มีความสำคัญเหนือวาทกรรมทางสังคมของเราด้วยเหตุผลสำคัญ ด้านนี้ได้รับคะแนนสูงสุดเนื่องจาก ด้านนี้มีผลกระทบพื้นฐานและชัดเจนต่อวิถีชีวิตของบุคคลที่มีความพิการ ในยุคร่วมสมัยของเรา ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักอย่างกว้างขวางถึงความท้าทายที่บุคคลทุพพลภาพต้องเผชิญ การยอมรับที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้พิการด้วยการขยายสิทธิในหลายมิติ ซึ่งครอบคลุมการดำรงอยู่ขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมทางสังคม และการเข้าถึงการศึกษา การกระทำของ "การยอมรับ" ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้น ยกระดับวาทกรรมเกี่ยวกับสิทธิของผู้ทุพพลภาพให้อยู่ในแนวหน้าของข้อกังวลของสังคม การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์นี้มีรากฐานมาจากงานทางทฤษฎีที่ก้าวล้ำของนักวิจัย Bickenbach, J. E. , Chatterji, S. , Badley, E. M. , & Üstün, T. B. (1999) การประยุกต์ใช้ความเป็นสากลของพวกเขาในการวิเคราะห์สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้พิการได้ปรับเปลี่ยนความเข้าใจของเราเกี่ยวกับความพิการ ด้วยการวางตัวว่า "ความทุพพลภาพเป็นส่วนหนึ่งโดยกำเนิดของประสบการณ์ของมนุษย์" พวกเขาได้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งจากการมองว่าความพิการเป็นความบกพร่องไปสู่การพิจารณาว่ามันเป็นแง่มุมตามธรรมชาติของประสบการณ์ของมนุษย์ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์นี้เป็นมากกว่าการเปลี่ยนมุมมอง มีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ทุพพลภาพได้อย่างมาก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการยอมรับในทุกด้านของชีวิต

2. ด้านการเข้าสังคม (มีค่าเฉลี่ย 4.33 และมีค่า SD เท่ากับ 0.44)

เหตุผลที่ได้อันดับดับที่ 2 เนื่องจากคนพิการยังถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ยังต้องการความช่วยเหลือจากสังคมและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยเนื่องมาจากความเข้าใจจากบางส่วนของสังคมที่ยังคงมองว่าผู้พิการจะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลยแม้แต่น้อย และอาจจะขาดความเข้าใจและรับรู้ และเห็นได้ว่า ผู้พิการสามารถ และมีความช่วยเหลือต้นเองได้ ในขณะที่ต้องการความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยถึงไม่ต้องการเลยในบางส่วน โดยไม่เป็นภาระต่อสังคมและมีความสามารถไม่น้อยไปกว่าคนปกติทั้งนี้ จากที่กล่าวถึงปัญหาของการช่วยเหลือ อิงจากการวิจัยของ Oliver, M (1990) ปัญหาผู้พิการ และการพิจารณาความพิการควรเน้นที่สิทธิพลเมืองมากกว่าแค่เป็นปัญหาทางการแพทย์ เราควรเรียกให้เปลี่ยนจุดสนใจจากการพยายาม "แก้ไข" หรือ "รักษา" ผู้ที่มีความบกพร่อง และเริ่มเน้นไปที่การสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม โดยขจัดอุปสรรคและให้โอกาสเท่าเทียมกันสำหรับทุกคน สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการจัดการกับอุปสรรคทางสิ่งแวดล้อม ทัศนคติ และสถาบันต่าง ๆ ที่สร้างอุปสรรคให้คนพิการไม่สามารถเข้าร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่ เพราะบางหน่วยงานบางสังคมบางชุมชนยังขาดความเข้าใจความรู้ว่าคนพิการนั้นก็มีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระต่อสังคมและมีความสามารถไม่น้อยไปกว่าคนปกติทั้งนี้ เพราะด้วยสาเหตุที่เป็นไปได้ เช่นสังคมไม่ได้รับข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์ให้ได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้พิการ จึงถูกมองว่าเป็นภาระต่อสังคม โดยมิได้นึกถึงและรับรู้ความสามารถในการใช้ชีวิตที่ผู้พิการสามารถทำได้โดยเพียงต้องการความช่วยเหลือเล็กน้อยถึงไม่ต้องการเลยและปัญหาของการได้รับการพิจารณาของสิทธิพลเมืองที่ควรได้ ซึ่งจะช่วยในการสร้างสังคมที่มีส่วนร่วมซึ่งขจัดอุปสรรคและให้โอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการจัดการกับสิ่งกีดขวางด้านสิ่งแวดล้ อม

ทัศนคติ และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่ อันเป็นต้นเหตุของความไม่ยอมรับถึงตัวตนและความสามารถที่แท้จริงของคนพิการเท่าที่ควรจะเป็น

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สังคม (มีค่าเฉลี่ย 4.32 และมีค่า SD เท่ากับ 0.63)

เหตุผลที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สังคม อยู่ในระดับ 3 เพราะ การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนตลอดจนสถานที่สาธารณะทั่วไปที่คนพิการจำนวนยังไม่สามารถเข้าถึงในการใช้บริการ เช่น ในหน่วยงานที่คนพิการเข้าไปติดต่อบางหน่วยงานยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ เช่นทางลาด สำหรับให้รถวิลแชร์ใช้ขึ้นลงในการติดต่อในการขอรับการบริการจากหน่วยงาน ห้องน้ำสาธารณะเฉพาะสำหรับคนพิการที่ยังไม่ครอบคลุม และเข้าถึงง่ายต่อผู้ต้องการใช้ และสถานที่ท่องเที่ยวในบางพื้นที่ที่ยังขาดมาตรฐานในเรื่องของการอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาเยือนที่เป็นผู้พิการ ปัญหาเดียวกันเกิดกับในหลายสถานที่ อาทิ ร้านอาหาร โรงพยาบาล และสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานคนพิการยังไม่ได้รับความสะดวกในการให้บริการ ในขณะที่ อิงจากกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 อาคารทีให้บริการสาธารณะสถานพยาบาลทังของรัฐและเอกชน อาคารทีประกอบกิจการให้บริการหรือรับดูแลเด็ก ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือคนชรา อาคารที่ทำการของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย และ สำนักงาน อาคารอยู่อาศัยรวม อาคารชุด หรือหอพัก ทีเป็นอาคารขนาดใหญ่จำเป็นต้องจัดให้มีสิงอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามทีกำหนดในกฎกระทรวง

4. ด้านการกีฬาและนันทนาการ (มีค่าเฉลี่ย 4.31 และมีค่า SD เท่ากับ 0.58)

ด้านกีฬาและนันทนาการเหตุผลที่ได้ระดับ 4 คือคนพิการยังไม่ได้รับการพัฒนา สนับสนุนและส่งเสริมในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการอย่างจริงจัง เนื่องด้วยคนพิการถูกมองว่าคนพิการไม่เหมาะสมในการเล่นกีฬาและนันทนาการหลายอย่าง หลายชนิด ทั้งที่คนพิการก็มีความสามารถในด้านการเล่นกีฬาและนันทนาการได้ดีไม่น้อยไปกว่าคนปกติ แต่ที่คนพิการไม่สามารถจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในการเล่นกีฬาและนันทนาการได้อย่างจริงจังและมีคุณภาพในการพัฒนาศักยภาพของคนพิการในด้านการกีฬาและนันทนาการนั้น ก็เกิดเนื่องจากความไม่เข้าใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยขาดการศึกษา สอบถามความต้องการของผู้พิการในการเล่นกีฬาและนันทนาการ ประเภทไหน แบบไหน อย่างไร ที่คนพิการถนัดและสามารถนำไปพัฒนาจนไปสู่การแข่งขันกีฬาระดับชาติ หรือระดับโลก โดยเราสามารถแก้ไขทางโครงสร้างความเข้าใจของด้านนี้ได้อิงจากทฤษฎีของ Barnes, C., & Mercer, G. (2003) โดยนักวิจัยทั้งสองมองว่าความยากลำบากของคนพิการไม่ใช่แค่ตัวรายบุคคลแต่เป็นผลมาจากสังคม นักวิจัยทั้งสองได้นำแนวคิดของ ADA และ DDA ของสหรัฐอเมริกา และในสหราชอาณาจักร มาประยุกร์เพื่อเขากับโซนของประเทศแถบเอเชีย ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ที่ จะช่วยเรื่อง ด้าน

การกีฬาและนันทนาการ ของประเทศไทย ดังนั้น การที่จะทำให้ ด้านนี้มีคุณภาพมากขึ้นจะต้องอาศัยการปรับโครงสร้างทางแนวคิดของสังคมก่อนและจึงต่อด้วยด้านรัฐบาล

5. ด้านสุขภาวะของคนพิการ (มีค่าเฉลี่ย 4.31 และมีค่า SD เท่ากับ 0.48)

ด้านสุขภาวะของคนพิการเหตุผลที่ได้ระดับ 5 คือ คนพิการยังขาดการได้รับการบริการด้านสุขภาวะอย่างทั่วถึง เช่นการได้รับการบริการทางด้านการแพทย์และความรู้ในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากหน่วยงานของภาครัฐ เช่น กรมควบคุมโรค กองสาธารณะสุข สถานที่พยาบาลใกล้บ้าน ตลอดจนการให้บริการของอาสาสมัครด้านการดูแลสุขภาพและการให้ความช่วยเหลือคนพิการที่มีลักษณะพึ่งพิง คือผู้ป่วยติดเตียงที่ความจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และจะต้องมีเครื่องช่วยความพิการแบบพิเศษ อิงจาก กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (2560) ความไม่สมดุลในการกระจายบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขยังคงอยู่ในสถานะที่ไม่สมดุล เนื่องจากยังมีการกระจุกตัวของบุคลากรในเมืองหลวงและเมืองใหญ่อย่างมาก และประชาชนยังขาดความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเข้าถึงประโยชน์จากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ดังนั้น บริการสาธารณสุขที่รัฐมอบให้เป็นบริการที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที จึงจำเป็นต้องพิจารณาวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหา โดยการพัฒนาความรู้และทักษะของประชาชนในเรื่องสุขภาพและสร้างความสามารถในการดำเนินงานทางสาธารณสุขที่เป็นพื้นฐานหรือระดับต่ำ ด้วยการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญในหลายด้าน

6. ด้านการอาชีพ (มีค่าเฉลี่ย 4.22 และมีค่า SD เท่ากับ 0.52)

ด้านการอาชีพ คนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับ 6 คนพิการจำนวนมากยังไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้สามารถ ประกอบอาชีพได้ เนื่องจากยังขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมอาชีพให้กับคนพิการให้มีความชำนาญ ความรู้ ความสามารถ ในการประกอบอาชีพจนเป็นที่ยอมรับกับหน่วยงานหรือบริษัทห้างร้านที่มีความประสงค์จะจ้างงานคนพิการ ถึงแม้ว่าจะมีการจ้างงานตามกฎหมายการจ้างงานของคนพิการแต่ส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถที่จะเข้าทำงานได้เพราะยังขาดความรู้ ความสามารถ ไม่ตรงกับความต้องการของนายจ้าง และยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เป็นปัญหา เนื่องจากบางหน่วยงานที่สามารถรับสมัครว่าจ้างผู้พิการ ก็เลือกที่จะปฏิเสธการรับคนพิการเข้าทำงานบ่อยครั้ง ปัญหานี้พบได้เพราะกลัวจะเป็นภาระในการรับคนพิการเข้าทำงานเพราะมีทัศนคติกับคนพิการในแง่ลบในเชิงว่าคนพิการจะเป็นภาระของนายจ้างเพิ่มขึ้น โดยอิงจากพระราชบัญญัติที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2550) มีมาตราที่กำหนดให้สถานประกอบการหรือหน่วยงานต้องจ้างงานคนพิการในอัตราส่วน 100:1 นั่นคือ ถ้าบริษัทมีพนักงาน 100 คน จะต้องจ้างงานคนพิการอย่างน้อย 1 คน และหากผู้ประกอบการไม่สามารถจ้างงานได้ จะต้องชำระเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 34 หากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33 และ 34 ก็สามารถดำเนินการตามมาตรา 35 ได้ ซึ่งหมายความว่า สถานที่ทำงานจะต้องให้การฝึกอบรมคนพิการ หรือจะจ้างงานในรูปแบบเหมาจ้างหรือบริการเพื่อสนับสนุนคนพิการในสถานการณ์ที่ไม่สามารถจ้างงานได้ แต่ในทาง

ปฏิบัติ เรายังพบปัญหาของการปฏิเสธการว่าจ้าง อีกทั้งปัญหาในด้านอุปสรรคสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ผู้พิการบางคนได้พบเจอ ปัญหาเหล่านี้ยังคงมีอยู่เรื่อยมาเหตุเพราะยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้นายจ้างเข้าใจในความรู้ ความสามารถ และยอมรับเงื่อนไขในการทำงานของคนพิการ

7. ด้านการศึกษา (มีค่าเฉลี่ย 4.22 และมีค่า SD เท่ากับ 0.5)

ด้านการศึกษาของคนพิการจังหวัดเพชรบูรณ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเพราะ คนพิการส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการให้ข้อมูลข่าวสารว่าการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพิ่มศักยภาพในการนำไปใช้ต่อยอดให้เกิดการพัฒนาตนเองให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับคนปกติทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ด้านการศึกษาที่ยังขาดแคลนและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะตลอดจนความชำนาญ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการสอนและให้ความรู้กับผู้พิการได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งสถานที่การศึกษาบางที่ปฏิเสธการรับผู้พิการเข้ารับการศึกษา โดยอ้างถึงความไม่พร้อม ไม่มีบุคลากร และครูผู้สอนคนพิการ ในหัวข้อนี้ นักวิชาการหลายท่าน รวมถึงสังคม และกฎหมาย ต่างเข้าใจและรับรู้ถึงความจำเป็นของการครอบคลุมสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาที่ทั่วถึงอย่างเท่าเทียมของผู้พิการ และทุพพลภาพ เนื่องจากสิทธิในการศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของบุคคล อิงจากการศึกษาของ Wehmeyer, M. L., & Schwartz, M. (1997) ที่มุ่งเน้นที่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการว่าด้วยความสำคัญของการส่งเสริมทักษะการตัดสินใจด้วยตนเองในเยาวชนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ นั่นเป็นเพราะการพัฒนาทักษะดังกล่าวสามารถมีผลบวกในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในหลายด้านที่ช่วยพัฒนาทักษะการตัดสินใจด้วยตนเอง ที่สุดท้ายนี้จะช่วยส่งผลให้บุคคลทุพพลภาพมีชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อเขาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยกล่าวถึงความจำเป็นของโปรแกรมการศึกษา การแทรกแซง และบริการสนับสนุน โดยสิ่งเหล่านี้จะช่วยยกระดับการสร้างโอกาสในการจ้างงาน การเพิ่มความอิสระ และการสร้างความเชื่อมั่นในชุมชน แต่ในทางปฏิบัติแล้วเรายังเห็นได้ถึงปัญหาที่ยังพบได้อยู่ในสังคม ต่างจากคติที่เรามีต่อโอกาสในการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

ด้านประชากร ตามวัตถุประสงคือข้อ 1 ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า จำนวน 406 คน จำแนกตามประเภทความพิการ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพิการทางการได้ยินตอบแบบสอบถามกลับมามากที่สุด จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 และผู้มีความพิการในประเภทอื่น ๆ อีก 5 ประเภทตอบแบบสอบถามกลับมาเท่ากันคือ 58 คนคิดเป็นร้อยละ 14.3 และที่ตอบน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความพิการทางสติปัญญา จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 สรุปผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ 7 มิติ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยอิงหลักการดัชนีวัดคุณภาพชีวิตคนพิการ 7 มิติพบว่าปัจจัยด้านสิทธิคนพิการ ภาพรวมอยู่ในระดับที่มาก โดยที่มีค่า เฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และมีค่า SD เท่ากับ 0.53 ด้าน

สุขภาวะของคนพิการ: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ด้านการศึกษา: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ด้านการอาชีพ: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ด้านการเข้าสังคม: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.33 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ด้านการกีฬาและนันทนาการ: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.31 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก: ภาพรวมสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ตามประเภทความพิการ พบว่า ในด้าน ด้านสิทธิคนพิการ ด้านสุขภาวะของคนพิการ ด้านการศึกษา ด้านการอาชีพ ด้านการเข้าสังคม ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปฏิเสธสมมติฐานทั้งหมด ส่วนด้าน ด้านการกีฬาและนันทนาการ มีค่า Sig. เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐาน เพียงด้านเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. การเข้าถึงสิทธิของคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ด้านบริการทางการศึกษาและด้านบริการทางสังคมแก่คนพิการให้มากและเพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ ในปัจจุบันนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านบริการสังคมเกี่ยวกับการยอมรับและมีส่วนร่วมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ ตลอดจนการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

2. ด้านการเข้าสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนคนพิการได้รับการฝึกทักษะการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเอง มีการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ได้รับบริการเกี่ยวกับการมีผู้ช่วยคนพิการ การจัด ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือผู้พิการ หรือหน่วยงานหลักคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพจากชุมชนที่อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

4. ด้านการกีฬาและนันทนาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาคนพิการภายในตำบลและอำเภอสู่จังหวัดและระดับประเทศ

5.ด้านสุขภาวะของคนพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้รับบริการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างครบถ้วน.

6. ด้านอาชีพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการ หรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ความสำคัญกับสิทธิและโอกาสของคนพิการ ด้านค่าตอบแทนหรือค่าแรงในการทำงาน โดยได้รับอัตราค่าจ้างในสถานประกอบการเท่าเทียมกับคนปกติ

7. ด้านทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือคนพิการหรือหน่วยงานหลักคือ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนพิการในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2556). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต (ฉบับที่ 2)*. เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก ราชกิจจานุเบกษา.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2554). *ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการรับแจ้งชื่อองค์การคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.

อนล ศรีสาราญ. (2559). *การเข้าถึงสิทธิของคนพิการในเขตเทศบาลนครอ้อมน้อย.* วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อมร พงษ์สว่าง และ สิทธิพรร์ สุนทร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายในจังหวัดสระบุรี. *Journal of Modern Learning Development*. *6*(6), 104-117.

Albrecht, G. L., & Devlieger, P. J. (1999). The disability paradox: High quality of life against all odds. *Social Science & Medicine, 48*(8), 977-988.

Brown, R. I. (1997). *Quality of Life for People with Disabilities: Models, Research, and Practice*. Stanley Thornes.

Cummins, R. A. (2001). Living with Support in the Community: Predictors of Quality of Life for People with Disabilities. *Community Mental Health Journal, 37*(1), 7-19.

Davis, L. J. (Ed.). (2013). *The Disability Studies Reader*. (4th ed.) New York: Routledge.

Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation, and Control.* 9th Edition, Prentice Hall, Upper Saddle River.

Oliver, M. (1990). *The Politics of Disablement*. London: Macmillan.

Info

ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารใหม่
ได้รับการรับรองคุณภาพให้เป็น
วารสาร TCI กลุ่มที่ 2
รับรองตั้งแต่ 1 ม.ค. 2566 - 31 ธ.ค. 2567

ISSN: 2822-048X (Online)

มูลนิธิพุทธศาสนศึกษา วัดบุรณศิริมาตยาราม

ที่ตั้ง เลขที่ 5 ถนนอัษฎางค์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index

Copyright © Journal of Dhamma for Life

